

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Katedra středoevropských studií

Bakalářská práce

Sabina Márová

**Slovensko-česká mezijazyková homonymie – lexikální
analýza na bázi Slovensko-českého slovníku (M-Po)**

Slovak-Czech interlingual homonymy – lexical analysis on the base of
Slovak-Czech dictionary (M-Po)

Praha 2013

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Mira Nábělková, CSc.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 2. června 2013

.....

Jméno a příjmení

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí mé bakalářské práce doc. PhDr. Míře Nábělkové, CSc., za odborné vedení, ochotu a za cenné rady při vedení diplomové práce.

Klíčová slova (česky)

česko-slovenská lexikální konfrontace, čeština, slovenština, mezijazyková homonymie, slovník mezijazykových homonym

Klíčová slova (anglicky):

Czech-Slovak lexical confrontation, Czech, Slovak, interlingual homonymy, dictionary of interlingual homonyms

Abstrakt (česky)

Tématem práce je slovensko-česká lexikální mezijazyková homonymie, která dosud nebyla podrobně zpracována. Jádrem práce představuje zrcadlový slovník mezijazykových homonym ve slovenštině a češtině, zpracovaný na bázi Slovensko-českého slovníku a Česko-slovenského slovníku. Úvodní část se obecně věnuje problematice mezijazykových homonym a souvisejícím vnitrojazykovým paradigmatickým vztahům. Druhá, slovníková část obsahuje zásady zpracování slovníku a podrobněji se soustřeďuje na vybrané slovensko-české jevy mezijazykové homonymie vyplývající z konfrontace české a slovenské slovní zásoby s využitím překladových slovníků, výkladových slovníků, národních korpusů a paralelních korpusů. Cílem vytvoření slovníku slovensko-českých mezijazykových homonym (rozmezí písmen M až Po) bylo získat obraz o rozsahu mezijazykové homonymie a typech mezijazykových homonym v dosavadním lexikografickém zpracování.

Abstract (in English):

The main topic is a Slovak-Czech lexical interlingual homonymy which has not been elaborated yet. The core of the work is (represents) a mirror dictionary of interlingual homonyms in Czech and Slovak, developed on the basis of a Slovak-Czech dictionary and a Czech-Slovak dictionary. The introductory part is, in general, concerned with the issue of interlingual homonyms and with the related intralingual paradigmatic relations. The second part of the dictionary contains principles for its forming and focuses in more detail on selected phenomena of the Slovak-Czech interlingual homonymy which results from the confrontation of Slovak-Czech vocabulary using translation dictionaries, expository dictionaries, national corpora and parallel corpora. Purpose of creation the dictionary of Slovak-Czech interlingual homonyms (ranging from letter M to P) was to get a picture of the extend of interlingual homonymy and types of interlingual homonyms in the existing lexikographical processing.

OBSAH

1	ÚVOD.....	7
2	TEORETICKÁ ČÁST.....	9
2.1	PARADIGMATICKÉ VZTAHY VE SLOVNÍ ZÁSOBĚ.....	10
2.1.1	<i>Charakteristika lexikálních paradigmatických vztahů.....</i>	<i>10</i>
2.1.2	<i>Polysémie</i>	<i>11</i>
2.1.3	<i>Homonymie</i>	<i>14</i>
2.1.4	<i>Paronymie</i>	<i>18</i>
2.2	MEZIJAZYKOVÁ HOMONYMA	18
2.2.1	<i>Problematika mezijazykových homonym a vymezení pojmu.....</i>	<i>18</i>
2.2.2	<i>Celková a částečná mezijazyková homonymie.....</i>	<i>20</i>
2.2.3	<i>Slovensko-česká mezijazyková homonymie.....</i>	<i>23</i>
3	SLOVNÍKOVÁ ČÁST	26
3.1	ZRCADLOVÝ SLOVNÍK SLOVENSKO-ČESKÝCH MEZIJAZYKOVÝCH HOMONYM.....	26
3.1.1	<i>Zpracování slovníku.....</i>	<i>26</i>
3.1.2	<i>Slovníkové heslo.....</i>	<i>26</i>
3.2	JEVY NEZACHYCENÉ VE ZRCADLOVÉM SLOVNÍKU MEZIJAZYKOVÝCH HOMONYM.....	27
3.2.1	<i>České a slovenské jazykové korpusy a výkladové slovníky</i>	<i>27</i>
3.2.2	<i>Stylová mezijazyková homonyma</i>	<i>28</i>
3.2.3	<i>Gramatická mezijazyková homonyma.....</i>	<i>31</i>
3.2.4	<i>Vícenásobná mezijazyková homonymie a paronymie</i>	<i>32</i>
3.2.5	<i>Slovensko-česká mezijazyková homonymie v jiných slovnících.....</i>	<i>45</i>
3.2.6	<i>Slova nezahrnuta ve slovníku</i>	<i>52</i>
3.2.7	<i>Významy nevyskytující se se ve slovníku</i>	<i>54</i>
4	ZÁVĚR	59
5	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:	62
	PŘÍLOHA	I

1 Úvod

Čeština a slovenština patří mezi blízkce příbuzné jazyky, které mají společný základ a dlouhou společnou historii, což se odráží ve vysoké míře podobnosti na všech úrovních, zejména pak v lexice. Oba jazyky spadají do československé větve západoslovanské skupiny slovanských jazyků. Čeština a slovenština byly v kontaktu po staletí, před kodifikací spisovné slovenštiny byla čeština ve funkci kulturního jazyka rozšířena i na slovenském území, především u lidí evangelického vyznání, a po celou dobu tak ovlivňovala vývoj slovenského jazyka. K ovlivňování docházelo i v opačném směru, zejména v době národního obrození a po vzniku společného státu se oba jazyky dostaly do ještě bližšího kontaktu než kdy dříve, docházelo k ovlivňování slovní zásoby jak slovenštiny, tak i češtiny, do obou jazyků pronikala slova a výrazy z druhého jazyka. Vzhledem ke společnému původu existuje u těchto jazyků mnoho významově i formálně shodných (nebo podobných) slov, které si významově odpovídají, jsou však mezi nimi i taková, která se významově liší. Právě tyto lexémy, tzv. mezijazyková homonyma, jsou předmětem mé práce.

Slovensko-česká mezijazyková homonymie, na kterou se tato práce orientuje, představuje významně aktuální problematiku jak v teoretické, tak v praktické rovině. Na jedné straně představuje poznání mezijazykových homonym důležitou součást poznání systémů obou příbuzných západoslovanských jazyků, na druhé straně je toto poznání důležité z hlediska předcházení komunikačním problémům při mezijazykovém kontaktu Slováků a Čechů.

Lexikální mezijazyková homonyma jako sémanticky odlišné lexémy charakterizované ve srovnávaných jazycích formální shodou (blízkostí) mohou v mezijazykovém kontaktu představovat komunikační nástrahy. Mnoho z těchto slov je všeobecně známo, například dvojice slov *kapusta* – *kapusta* a *horký* – *horký*, rozsah mezijazykové homonymie je však mnohem větší, než si většina lidí uvědomuje. Obzvláště částečná mezijazyková homonyma, která se liší pouze některým z významů, mohou být poměrně významovým komunikačním problémem. Lidé si mezijazykovou homonymii velmi často neuvědomují, u takto příbuzných jazyků existuje předpoklad, že jim budou bez problémů rozumět. Ve většině případů se to obejde bez jakéhokoli problému, naopak se tato slova mohou

stát v běžné komunikaci i zdrojem pobavení, ukáže-li se důvod nepochopení. Problém však může nastat u lexémů, které jsou ve slovenštině považovány za běžné a v češtině mají vulgární zabarvení a naopak. Rovněž při vzájemném překládání literatury je potřeba tato slova znát, aby překládaný text neobsahoval významové a stylistické odlišnosti.

Slovensko-české mezijazykové homonymii dosud nebylo věnováno mnoho pozornosti. V minulosti sice vznikly dvojjazyčné česko-slovenské a slovensko-české slovníky, které lexikografickému zpracování mezijazykových homonym poskytly určitý prostor, komplexní studie zaměřená na toto téma však doposud vytvořena nebyla. V českém a slovenském prostředí však existují práce, které se zaměřují na mezijazykovou homonymii v rámci slovanských jazyků. Z našeho hlediska jsou důležité práce zaměřující se na západoslovanské jazyky, česko-polské a slovensko-polské, od Edvarda Lotka a Marty Pančíkové (aj.), či na česko-ruské od Josefa Vlčka.

Ke své bakalářské práci jsem přistupovala s cílem přispět k budoucímu slovníku slovensko-českých mezijazykových homonym zpracováním části slovenské a české slovní zásoby na bázi existujících lexikografických zdrojů a naznačením některých problémových okruhů, které s obrazem mezijazykové homonymie v dvojjazyčných slovnících souvisejí. Jádrem práce je vytvoření zrcadlového slovníku slovensko-českých mezijazykových homonym na bázi Slovensko-českého slovníku (1983) a Česko-slovenského slovníku (1981)¹, přičemž cílem tohoto zpracování je podat obraz toho, které konkrétní lexémy na základě existujícího lexikografického opisu v dvojjazyčných slovnících vystupují jako mezijazyková homonyma a jaký je rozsah mezijazykové homonymie v slovní zásobě zachycené v těchto slovnících. Slovensko-česká mezijazyková homonymie byla doposud představena převážně jen v příkladech jako jedno z témat v studiích zaměřených na konfrontaci slovní zásoby slovenštiny a češtiny, v tomto pohledu však prozatím chybí širší obraz mezijazykové homonymie s využitím lexikografických zdrojů. Ve své práci využívám dvojjazyčná slovníková díla, která podávají srovnávací obraz slovní zásoby slovenštiny a češtiny bez cíleného zřetele k problematice mezijazykové homonymie, na vytvoření obrazu o

1 Vzhledem na rozsah lexikograficky zachycené slovní zásoby přináší má bakalářská práce zpracování její části (rozmezí písmen M až Po), další části pak budou zpracovány v jiných bakalářských pracích.

zastoupení mezijazykové homonymie ve Slovensko-českém a Česko-slovenském slovníku. Slovník zpracovaný na této bázi je koncipován jako slovensko-český slovník, vychází se v něm ze slovní zásoby slovenštiny ve Slovensko-českém slovníku, přičemž česká slovní zásoba v Česko-slovenském slovníku slouží jako podklad zrcadlového obrazu. Získaný obraz konfrontuji ještě s dvojjazyčnými lexikografickými díly, ve kterých se mezijazykové homonymii explicitně věnuje pozornost (Kálalův slovník z roku 1924, slovník Nečase – Kopeckého z roku 1963).

Práce je rozdělena do dvou částí – teoretické a slovníkové, na které navazuje příloha obsahující slovník slovensko-českých mezijazykových homonym. V teoretické části se problematika mezijazykové homonymie uvádí do vztahu k vnitrojazykovým paradigmatickým vztahům, které jsou důležité pro pochopení lexikálních vztahů mezi dvěma jazyky. Kapitola přináší přehled názorů na mezijazykovou homonymii a její klasifikaci a rovněž problematiku slovensko-české mezijazykové homonymie.

Druhá část obsahuje východiska pro tvorbu zrcadlového slovníku slovensko-českých mezijazykových homonym na bázi dvojjazyčných slovníků a zpracování některých jevů, které do zrcadlového slovníku homonym nebyly zahrnuty, ale z pohledu slovensko-české homonymie jsou důležité. Jedná se o stylovou mezijazykovou homonymii, gramatickou mezijazykovou homonymii a vícenásobnou mezijazykovou homonymii, a také o otázku slovensko-českých mezijazykových homonym, která v současných jazycích existují, ale v dvojjazyčných slovnících, ze kterých se v práci vychází, nejsou zachycena. V této části se věnuji i slovensko-české mezijazykové homonymii, které byla věnována pozornost v jiných dvojjazyčných slovensko-českých a česko-slovenských slovnících. Při analýze konkrétních případů mezijazykové homonymie kromě dvojjazyčných slovníků využívám zpracování lexémů ve výkladových slovnících a slovnících cizích slov a jejich obrazu jejich fungování na základě údajů Slovenského národního korpusu, Českého národního korpusu a paralelních korpusů obou jazyků.

2 Teoretická část

Mezijazyková homonyma představují specifický jev při konfrontaci lexikálních systémů nepříbuzných i příbuzných jazyků, speciálně blízké příbuzných jazyků jako jsou slovenština a čeština. U mezijazykových homonym se vychází z principu formální shody při rozdílné sémantice – při jejich studiu tak lze uplatnit obecné lingvistické poznatky o homonymii. Jejich klasifikace je zčásti totožná s klasifikací vnitrojazykových homonym, narozdíl od nich však má i své specifické jevy, které se u vnitrojazykových homonym nenacházejí.

2.1 Paradigmatické vztahy ve slovní zásobě

Paradigmatických vztahům slovní zásoby je jako jednomu z důležitých lexikologických témat věnovaná značná pozornost v mnoha lexikologicky zaměřených pracích. Ve své práci jsem čerpala především z českých a slovenských lexikologických příruček (Josef Filipec – František Čermák, 1985; Přemysl Hauser, 1980; Pavel Ondrus – Ján Horecký – Juraj Furdík, 1980; Šimon Ondruš – Ján Sabol, 1981; Ján Horecký – Klára Buzássyová – Ján Bosák a kol., 1989; Juraj Dolník, 2003) a z odborných článků publikovaných v jazykovědných časopisech a sbornících.

2.1.1 Charakteristika lexikálních paradigmatických vztahů

Mezi lexikálními jednotkami existují četné vztahy, na základě kterých tyto jednotky vytvářejí skupiny, soubory jednotek a dílčí systémy. Tyto vztahy jsou formální, formálně-významové a významové. Existují mezi jednotkami v systému, ale také v kontextu a výpovědi, jedná se tedy o opozici paradigmatických a syntagmatických vztahů. Oba tyto rozměry se vzájemně podmiňují.

K významovým paradigmatickým vztahům patří polysémie, homonymie, paronymie, synonymie, antonymie, hyperonymie, hyponymie a kohyponymie. Na jejich výkladu se podílejí sémaziologie a onomaziologie. „Všechny tyto vztahy patří k jazykovým univerzáliím, jsou zastoupeny ve všech přirozených jazycích světa, protože přirozeně souvisí s lidským myšlením a s lidskou psychologií“ (Filipec – Čermák, 1985: 128). V souvislosti s mezijazykovou homonymií z vnitrojazykových vztahů vystupuje jako primárně důležitá otázka lexikální polysémie, homonymie a paronymie.

2.1.2 Polysémie

Polysémie patří k jazykovým univerzáliím, jedná se o inherentní jev každého přirozeného jazyku, který tvoří opozici k synonymii (více významů vyjádřených jednou formou vs. jeden význam vyjádřený vícero formami). Představuje základní významovou hierarchickou strukturu zapojenou do dalších jazykových souvislostí, v rozvinutých jazycích se jedná o běžný a velmi častý jev. Polysémie je výsledkem vývoje a obohacování významové stránky slova, přičemž zůstává zachována jeho totožnost. Ta samá lexikální forma má dva nebo více rozdílných významů, které spolu sémanticky i geneticky souvisí. „Pri polysémii spája všetky významy slova nejaká spoločná predstava, pričom významy na seba nadväzujú sémantickou motiváciou“ (Peciar, 1984: 92).

Polysémie má velmi blízko k homonymii, hranice mezi nimi není ostrá, v některých případech se od sebe lexie polysémického slova mohou významem natolik vzdálit, že se jejich motivický vztah ztratí a nastává rozpad polysémie. Neexistují přesná kritéria na jednoznačné určení hranice mezi polysémií a homonymií, respektive na vymezení toho, co jsou významové varianty jednoho slova a co už jsou slova dvě. V určování hranice mezi polysémií a homonymií jsou nejednotné nejen lexikologové, jednotlivé lexikografické školy a slovníky, ale nejednotný postup se nezdá projevovat i v rámci jednoho slovníku. Na rozdíl od homonymie, která vzniká jak v rámci jednoho jazyka, tak i v rámci několika jazyků, „polysémia vzniká vždy v rámci toho istého jazyka, hoci jej vznik môže byť podnietený polysémiou iného jazyka (motivačné kalkovanie polysémie)“ (Ondruš – Sabol, 1987: 226).

Polysémie se objevuje jak u plnovýznamových slov, tak u neplnovýznamových, například u předložek a spojek. Obecně platí, že čím má slovní druh abstraktnější ráz, tím méně vstupuje do polysémických či homonymických vztahů. „Najviacej polysémie a internej homogénnej homonymie majú slová neodvodené, tzn. značkové. Menej polysémie je v rámci slov derivovaných, odvodených. Najmenej polysémie a homonymie majú kompozitá, združené pomenovania a ustálené frazeologické spojenia, frazémy“ (Ondruš – Sabol, 1987: 228). Dále platí, že čím více je slovo frekventované, tím více má polysémie a naopak. V rámci plnovýznamových slovních druhů mají nejvíce polysémie (a homonymie) slova představující nejstarší vrstvu slovní zásoby.

Polysémie vzniká dvěma způsoby. Jednak lexikalizací kontextových významových posunů, jednak tvorbou přenesených pojmenování. Lexie jsou v hyperlexému uspořádané v určité hierarchii, jedna z nich je základní – a obvykle je i vývojově primární, stylisticky neutrální a má širokou spojitost.

Rozvíjení a typům polysémie se v lexikologii věnuje značná pozornost (např. J. Filipec – F. Čermák, P. Hauser, J. Dolník, P. Ondruš – J. Horecký – J. Furdík, V. Jílek aj.), přičemž i když jsou vyčleněné základní postupy stejné, výsledné klasifikace se různí. Z motivického hlediska jsou mezi jednotlivými lexemi hyperlexému postulovány dva hlavní druhy vztahů (Ripka – Imrová, 2003: 73)

- a) **postupné odvozování**, kdy se jeden význam odvozuje od druhého,
- b) **souřadné odvozování**, kdy jsou významy motivované jedním významem.

Proces vzniku nových významů u existujících lexikálních jednotek je označován za sémantické tvoření. Podstatou je přenesení slova na označení jiného denotátu (Jílek, 2005: 43). Tradičně se rozeznávají tři typy přenesení: metafora, metonymie a synekdocha.

A) **Metafora**

Metafora je přenášení slov na základě vnější podobnosti denotátů. „Prenášanie pomenovaní na základe zhodných vonkajších vlastností predmetu vzniká pri utváraní takých zhodných asociácií, ktoré sa v čase prenášania pokladajú za základné, najdôležitejšie“ (Ondruš – Horecký – Furdík, 1980: 164). Metafora plní nominativní funkci, nový pojem pojmenovává starým slovem. Metaforické vlastnosti se vyskytují u předmětů a jevů, u jejich vlastností a okolností s nimi souvisejích a u dějů. Vyskytuje se u podstatných jmen, přídavných jmen, příslovcí a sloves. P. Hauser (1980, s. 71) jako příklady metafory uvádí:

- a) podstatná jména – přenáší se pojmenování na pojmenování, např. ze zvířat na rostliny (*kočičky, holubinky*), z lidí na zvířata (*kovařík, tesařík*), z věcí na rostliny (*penízek, mečík*), z částí těla na věci (*srdce, zub*) a další;
- b) přídavná jména – jejich metaforický význam je patrný ve spojení se substantivem, rozdělují se na: 1) jakostní, kdy se vlastnosti předmětů přenášejí na označení abstraktních denotátů (*těžká práce, lehká otázka*), 2)

relační, která vyjadřují přirovnání k základovému podstatnému jménu (*kamenné srdce, železný zvyk*), 3) adjektiva, u nichž se zaměňují vlastnosti zjišťované smysly (*teplá barva, ostrý zvuk*) 4) adjektiva, u nichž se vlastnosti prostorové přenášejí na časové údaje (*dlouhá noc, krátký den*);

- c) příslovce – vyskytují se zde stejné významové přenosy jako u přídavných jmen (*těžce pracovat, chladně odpovědět*);
- d) slovesa – vyskytují se zde tři typy přenosů: 1) označení dějů konkrétních denotátů se přenáší na abstraktní denotáty (*otevřít diskuzi, zasít nedůvěru*), 2) slovesa vyjadřující zvířecí zvuky se přenáší na lidi (*štěkat, kvičet*), 3) personifikace (*houba saje, motor běží*).

B) **Metonymie**

Metonymie je pojmenování předmětu nebo jevu na základě vnitřní podobnosti v prostoru a čase, přenos se uskutečňuje v okruhu věcné blízkosti. Jedná se o jev v jazyce velmi častý, který se však týká pouze podstatných jmen. Přemysl Hauser (1980, s.74) rozlišuje tři typy metonymie: strukturní, kontextovou a etymologickou:

- a) strukturní – zahrnuje konkretizaci abstrakt (*psaní – děj, dopis; sladkost – vlastnost, cukroví, pekařství – povolání, prodejna*), přenesení názvů materiálů na výrobky z nich zhotovené (*zlato – kov, šperky*), pojmenování nádoby na věci v ní (*sklenice – nádoba, nápoj*), pojmenování míst na osoby tam žijící (*sešla se celá Praha*);
- b) kontextová – přenesení jména umělce na jeho dílo (*číst Jirásku, poslouchat Smetanu*), užití zeměpisného místa události jako symbol (*porážka = Watterloo, vítězství = Thermopyly*);
- c) etymologická - přenos vlastních jmen osobních a místních na obecné označení osob a věcí, z vlastních jmen se stávají jména obecná, často je to doprovázeno pravopisnými a mluvnickými změnami, vzniká tak nové slovo. Objevují se tři typy: 1) osobní jména se stávají označením typu (*mecenáš, mentor, donchuán, titán, lazar*), 2) osobní jména se stávají označením věci (*watt, ampér, pascal, silueta, nikotin, bojkot*), 3) místní jména se přenesou na pojmenování věci z nich pocházející (*damašek, parmezán, kaolín, pergamen*).

C) *Synekdocha*²

Synekdochou se rozumí přenášení slov na základě rozsahových poměrů denotátů, jedná se o záměnu mezi celkem a jeho částí. Stejně jako metonymie se týká pouze substantiv a podle druhu přenosu se rozděluje na dva typy:

- a) záměna části za celek (*vrch – nejvyšší část hory, hora samotná*),
- b) záměna celku za část (*tabák – rostlina, listy*).

Přestože jsou základní postupy při rozvíjení polysémie v češtině a slovenštině shodné, neuplatňují (či neuplatnily) se při konkrétních lexémech stejným způsobem. Při porovnávání slovní zásoby obou jazyků se objeví mnoho slov, která se i při formální shodě či podobnosti liší svým významovým spektrem, počtem lexií. Právě toto je jeden z nejvýznamnějších zdrojů mezijazykové homonymie. Jedním z příkladů tohoto jevu je lexém *medovina*, která má na české straně pouze jeden význam, a to alkoholický nápoj, zatímco na slovenské zahrnuje jak zmíněný nápoj, tak i šťávu z květů, nektar.

2.1.3 Homonymie

Homonymie je primárně vnitrojazykový paradigmatický vztah. Při zpracování mezijazykové homonymie je proto důležité využít poznatky, které se týkají homonymie vnitrojazykové.

Homonymie je formální vztah mezi lexikálními jednotkami, který je založen na totožnosti formy. Jedná se o stejné výrazové formy – slovo, spojení slov – charakterizované formální shodou, které se liší významem a často i původem. Ve starších pracích o homonymii byla za homonyma považována pouze tzv. etymologická homonyma, tj. dvě a více slov s rozdílným původem, jejichž shoda ve formě je často pouze náhodná, na druhé straně byla především v ruské lexikologii vyčleněna tzv. historická homonyma, která vznikla štěpením významů polysémantických slov (Šikra, 1992: 16). Historická homonyma jsou častý typ homonym, některý z významů polysémického slova ztratil sémantickou souvislost se základním významem slova a z původně polysémického slova vznikla homonyma. Příkladem takového jevu je například slovo *pero*³. Hranice mezi

² Zatímco např. P. Hauser a V. Jílek vymezují synekdochu jako třetí typ přenosu, P. Ondruš – J. Horecký – J. Furdík ji uvádějí jako jeden z druhů metonymie.

³ Tento příklad rozebírá ve své studii Štefan Peciar. Původně slovo *pero* označovalo pouze součást krytu ptačího těla, později se rozšířil na psací potřebu. „V představách dnešního člověka

polysémií a homonymií není ostrá, vyskytují se i případy na pomezí homonymie a polysémie. Homonymie často bývá výsledkem náhodného splnutí dvou a více slov rozdílného původu, mohou k ní vést hláskové změny v základech slov nebo převzetí slova z jiného jazyka, které se následně přizpůsobí domácímu hláskovému systému. Není tak častá jako polysémie.

„Viacvýznamovosť polysémických a homonymných lexém zvyčajne nezapríčiňuje komunikačné ťažkosti. Na pozadí kontextu alebo situácie sa vždy (azda s výnimkou tzv. ideologicky zapojenej lexiky) bezprostredne ukáže, ktorý z významov mal autor na mysli pri generovaní výpovede“ (Horecký – Buzássyová – Bosák 1989: 334). U homonym, stejně jako u polysémantických slov, tak není mnohovýznamovost slov problémem v dorozumívání, slova se při dorozumívání vyskytují v určitém kontextu. Souvislost, ve které se slovo nachází, tak určuje jeho význam a odstraňuje mnohovýznamovost slov.

Homonymie se dá dělit z několika různých hledisek. Při jejím dělení nejsou jazykovědci úplně jednotní, některé kategorie spadají pod více kategorií, v některém dělení určité kategorie úplně chybí či jsou pojaté jiným způsobem. Rozhodla jsem se pro základní rozdělení, na kterém se většina jazykovědců shoduje.

Homonymie podle jazykových rovin

Tradičně bývá dělena na homonymii lexikální, slovotvornou, slovnědruhovou a na homonymii vzniklou rozpadem polysémie.

a) Lexikální homonyma

Jedná se o hlavní podtyp homonym, objevují se u nich stejná slova s náhodnou formální shodou. Podle původu slov se dělí na:

1. interní homonymii: týká se slov pouze domácích. Např. *vlna* (na vodě/srst), *zapřít* (pravdu/dveře), *hod* (k hodit/hodovat). Podle způsobu vzniku se dělí na interní homonymii homogenní, která vzniká významovým rozčleněním původně jednoho slova, a na

významy „husie pero“ a „pero na písanie“ nemajú nijakú súvislosť. Pomenovanie pero sa rozpadlo na homonymá“ (Peciar, 1984: 86). Na příkladu slova pero a jeho rozdílného lexikografického zpracování je možné ukázat neostrou hranici mezi polysémií a historickou homonymií. Zatímco Krátky slovník slovenského jazyka zpracovává více lexíí v rámci polysémické lexémy pero, Slovník slovenského jazyka zachycuje jednotlivé lexie jako tři homonymní lexémy.

interní homonymii heterogenní, která vzniká hláskovým splynutím odlišných slov domácího původu;

- II. externí homonymii: týká se slova přejatého a domácího, u kterých nastalo hláskové splynutí, např. *kolej* (stopa kola/studentská ubytovna), *pas* (cestovní doklad/střed těla), nebo slov přejatých, která formálně splynula, např. *puk* (hrana na oděvu/hokejový kotouč), *raketa* (pálka/létací zařízení).

b) **Homonyma z rozpadlé polysémie⁴**

Rozpadlá polysémie nastává tehdy, když se „významová užití polysémního lexému od sebe z různých důvodů natolik vzdálí, že se jejich souvislost vytratí, vývojový vztah se z hlediska současného jazyka zatemní, a vznikne tak tzv. homonymický šev“ (Jílek 2005: 50). Významy těchto slov spolu dnes nijak nesouvisí. Vyskytuje se na příklad u slova *jeřáb*, kde v prvním případě značí druh ptáka (od kterého se odvozuje i další význam tohoto slova – stroj na zvedání), v druhém pak druh stromu.

c) **Slovotvorná homonyma**

Slovotvorná homonymie se dělí na dva typy:

- I. Prvním z nich je tvoření slovotvornými prostředky příponami a předponami. Jde například o slova *vařič* či *pračka*, u předpon o *přeteče*. U přípon v tomto typu homonymie velmi časté, mohou označovat činitele, výrobek, činnost, ale také vlastnost, místo, rostlinu či přechýlenou variantu mužského rodu.
- II. Druhým typem je „paralelní tvoření slov stejného slovotvorného typu“ (Hauser 1990: 80). Zde je základní slovotvorný význam slov totožný, avšak jejich významy jsou naprosto rozdílné. Vzniká například u slova *červenka*, kde může toto slovo označovat jednak druh ptáka, ale také nemoc vepřů, červenou hlínu, plemeno slepic nebo odrůdu pšenice. Podobně tomu je i u slov *rybina*, *kamenáč* a *růžovka*.

d) **Slovnědruhá homonyma**

Jedná se o slova, která vznikla přenesením slova do jiné slovnědruhé kategorie tzv. konverzí, čímž slovo získá nový význam i mluvnickou charakteristiku. Významy lexémů spolu souvisí, je zde patrný směr vzniku.

⁴ Tato kategorie je například v České lexikologii od Filipce a Čermáka uváděna jako jeden z druhů homonymie lexikální.

Jedná se o častý typ homonymie, např. slova *večer* či *ráno* (substantivum/adverbium), *skrz* (adverbium/prepozice).

Homonymie podle rozsahu

a) *Homonyma úplná*

Jedná se o typ homonym, která se shodují v celém paradigmatu, jsou tedy toho samého slovního druhu a rodu. Př. *aktovka* (brašna/hra), *jeřáb* (strom/stroj), *zámek* (budova/zařízení na zamykání). V některých případech není úplnost naprostá v tom, že některé ze slov nemají všechny tvary, př. *brnění* (v nohou/rytířské).

b) *Homonyma částečná*

V tomto případě se jde o homonyma, která se v některých tvarech liší, mají odlišnou slovnědruhovou platnost, nejsou toho samého rodu, popřípadě mají odlišnou kategorii životnosti. Stejně jako homonyma úplná nemají žádné společné sémantické příznaky. Př. *los* (zvíře/listina), *rys* (zvíře/tah ve tváři)

Homonymie vlastní a nevlastní

a) *Vlastní, pravá*

Vyznačuje se shodou ve zvukové i grafické podobě.

b) *Nevlastní, nepravá*

U nepravé homonymie je v některém způsobu porušena shoda realizace. Zatímco Přemysl Hauser do kategorie nepravých homonym zahrnuje i paronyma a mezijazyková homonyma, jiní je berou jako zcela samostatné kategorie. Oběma těmto jevům se budu věnovat samostatně.

- I. Homofony – jedná se o slova zvukově shodná, ale odlišná v grafické formě. Např. *být/bít, praví/pravý, led/let, most/Most, zpráva/správa*
- II. Homografy – slova shodná v grafické formě, ale odlišná ve formě zvukové. V češtině se jedná o ne příliš častý jev, hojný je v jiných jazycích, například v angličtině nebo francouzštině. Např. *panický* [paňický/panický]
- III. Homoformy – jedná se o mezislovní homonymii, kdy na na jedné straně je slovo a na druhé spojení slov či předložková vazba. Např. *zapět/za pět, seskokem/se skokem, dostaví/do sta ví*

2.1.4 Paronymie

Paronyma jsou velmi blízká homonymům, v některých případech jsou řazena k nepravé homonymii, jinde jsou označována jako samostatný jev na úrovni homonymie, polysémie a dalších paradigmatických vztahů. Za paronymii je označován vztah mezi jazykovými jednotkami, který je založen na formální podobnosti a významové odlišnosti. Jedná se tedy o zvukově podobné, ale významově zcela nebo částečně odlišné slovo. Paronymie vzniká jak u slov cizího původu, tak u slov domácích. Paronyma jsou častým zdrojem nedorozumění, u slov přejatých z cizího jazyka jsou tato nedorozumění i důsledkem špatné znalosti řeči. Objevuje se například u dvojic slov *historický-hysterický*, *kompot-kompost*, *adaptovat-adoptovat* aj. Juraj Dolník (2003) rozděluje paronyma na dva typy: morfematické a fonematické.

a) Morfematická paronyma

Na základě společné kořenové morfémy a rozlišujících se afixů jsou ve vztahu formálně-sémantické opozice. Tento typ paronym se nachází například u odvozených přídavných jmen, u předponových sloves či u odvozených podstatných jmen. Př. *srdcový/srdečný*, *smyslový/smyslný*, *objemový/objemný*, *sběratel/sběrač* apod.

b) Fonematická paronyma

U tohoto typu paronym se hranice formální shody nekryje s morfematickým členěním slov. Jedná se například o slovesa označující zvukové jevy: *bzučet-bručet-hučet*, ale také další slova jako *hrtan-hltan*, *dráždit-drásat* aj.

2.2 Mezijazyková homonymie

2.2.1 Problematika mezijazykové homonymie a vymezení pojmu

O homonymii a paronymii je možné v širším pohledu uvažovat nejen v rámci jednoho jazyka, ale mohou se jako mezijazyková homonymie a paronymie vyskytovat i mezi dvěma a více jazyky. Problematika mezijazykové homonymie a paronymie se vynořila v překladatelské, tlumočnické a didaktické praxi jako jeden z problémů při učení se cizího jazyka. Jedná se o jev, který se ve velké míře objevuje u příbuzných jazyků, v menší pak u jazyků geneticky nespřízněných. Je důležitá z hlediska mezijazykové konfrontace. Někteří jazykovědci preferují pojem zrádná slova (Edvard Lotko, 1992; Marta Pančíková, 2005), který dle nich lépe charakterizuje problém, kterým se zabývají, a pod nějž zařazují nejen

mezijazyková homonyma, ale i jevy jim příbuzné.

U jazyků geneticky vzdálených se zrádnost týká především slov mezinárodních, oproti tomu u blízce příbuzných jazyků se zrádnost projevuje hlavně u slov domácích, a to jak stylově neutrálních, tak i stylově příznakových, v menší míře pak u slov mezinárodních. Obecně platí, že čím je větší genetická příbuznost jazyků, tím větší je u nich výskyt mezijazykových homonym. Zatímco tedy u geneticky vzdálených jazyků se mezijazyková homonymie týká především internacionalismů, původem především z antických jazyků, u jazyků geneticky blízkých se týká jak internacionalismů, tak především slov původních, domácích. Josef Vlček toto tvrzení ještě rozšiřuje na příkladu česko-ruské mezijazykové homonymie: „U příbuzných jazyků však jde velmi často o slova stejného významu i původu (společný lexikální fond slovanských jazyků), jež se při dalším samostatném vývoji ruského a českého jazyka významově diferencovala (dokonce tak, že vyjadřují úplný opak), jež však si zároveň někdy uchovala i původní společný význam.“ (Vlček 1966: 190). Marta Pančíková ve své studii vysvětluje důvody, proč mezijazyková homonymie vzniká mezi příbuznými jazyky tak snadno. „Existencia slovotvorných základov, odvodzovacích prostriedkov a slovotvorných typov, ale rozdielny slovotvorný, sémantický a štylistický vývin vytvárajú priaznivé podmienky pre vznik zradných slov“ (Pančíková: 23).

Jazykovědci nejsou v označení mezijazykové homonymie právě jednotní, užívá se poměrně velké množství termínů, kterými se tento jev označuje. Radmila Horáková uvádí: „Otázku terminologického (i teoretického) vymedzenia medzijazykových (interlingválnych) homoným, tzv. zradných slov, aproxymantov a pod. domáca a zahraničná lexikológia a lexikografia ani dnes nerieši jednotne.“ (Horáková, 2003: 13) Neexistuje tedy jednotnost v pojmenování tohoto jevu a kromě uvedených výrazů se užívají i termíny jako falešní přátelé překladatele, mezijazykové falsiekvivalenty, mezijazyková paronyma, tautonyma, zdánlivé ekvivalenty a další. Pro své potřeby se budu držet pojmu mezijazyková homonyma, mezi která však budu počítat i tzv. mezijazyková paronyma, která jsou pro mezijazykové vztahy na této úrovni rovněž důležité, protože by v mezijazykové komunikaci v jejich případě mohlo snadno dojít k záměně.

Zatímco v pojmenování jazykovědci nejsou jednotní, v jejich definici už povětšinou panuje shoda. Dezider Kollár definuje mezijazyková homonyma následujícím způsobem: „Termínom medzijazyková homonymia sa rozumie

akustická alebo grafická, resp. akustická a grafická zhoda slov s rozdielnym významom v rámci dvoch alebo viacerých jazykových systémov“ (Kollár, 1982: 223). S týmto alebo podobným definovaním se shodujú i ďalší jazykovedci. Edvard Lotko ve své knize *Zrádná slova v češtině a polštině*, v níž se zaměřil především na problém česko-polské mezijazykové homonymie, vymezuje mezijazykovou homonymii následujícím způsobem: „Za zrádná slova v polštině a češtině lze považovat takové lexikální jednotky, které jsou v obou jazycích formálně shodné nebo podobné, ale významově nebo/i stylově odlišné.“ (Lotko, 1992: 8-9). Jedná se tedy o slova, která jsou ve dvou, popřípadě i více jazycích formálně shodná či podobná, ale významově jsou odlišná. To potvrzuje i Josef Vlček ve své studii: „Z hlediska dvou nebo více jazyků musíme tedy charakterizovat mezijazyková homonyma jako slova, která podobně znějí, obdobně se píší a mají různý význam“ (Vlček, 1966: 203).

2.2.2 Úplná a částečná mezijazyková homonyma

Stejně jako se jazykovedci neshodují v pojmenování mezijazykových homonym, neshodují se ani v jejich rozdělení. Edvard Lotko (1992) dělí mezijazyková homonyma (v rámci svého pojetí zrádných slov) z několika různých hledisek: vymezuje slova celkově a částečně zrádná, slova zrádná textově a systémově, stylově zrádná slova, zrádná slova cizího původu, mluvnicky zrádná slova a slovotvorně zrádná slova. Marta Pančíková (2005) vymezuje tři podkategorie zrádných slov, a to zrádnost významovou, zrádnost významovou a stylovou a zrádnost stylovou. Dále dělí mezijazyková homonyma podle formální shody na formálně totožná a zvukově či graficky částečně odlišná slova a stejně jako Edvard Lotko na celkově a částečně zrádná slova.

Ve svém zpracování vycházím ze základního rozdělení mezijazykových homonym na homonyma úplná a částečná, přičemž klasifikace vychází z rozsahu významových rozdílů srovnávaných lexémů. Stejně jako ostatní lexikální jednotky mohou být mezijazyková homonyma buď monosémní, nebo polysémní, přičemž mnohovýznamových slov je více. Mezi slovensko-českými mezijazykovými homonymy existují dvojice slov, které jsou významově zcela odlišné, a dvojice, u nichž se „zrádnost“ projevuje pouze u některých lexii. Můžeme je rozdělit do dvou skupin:

- a) **úplná mezijazyková homonyma**, u nichž se všechny významy monosémních nebo polysémních lexémů v porovnávaných jazycích odlišují;

machnatý prid. 1. mechovitý (mechem obrostlý)	machnatý prid. 1. zried. ob. pejor. bachratý: <i>machna m-á</i> bachraňa bachratá
meriť sa 1. s kým smiřovat se	měřit se -ím -í nedok. 1. merat' sa: (premeriavať sa) expr. <i>protivníci se měřili očima</i> protivníci sa merali, premeriavali očami; (zápasit') <i>bojovníci se spolu měřili</i> bojovníci sa spolu merali
mrviť, ím, -ia nedok. 1. čo drolit, drobit: <i>m. chlieb, cesto</i> 2. čo žmolit, muchlat (obyč. rozpaky) 3. čím vrtět: <i>m. prstami, nohami</i> 4. koho, kým trásť, lomcovat: <i>mrví ho</i> má trasavku (od horečky, zimy apod.) <i>zima ním mrví</i> 5. expr. čo drmolit: <i>rýchlo m. slová</i>	mrvit -ím -í nedok. 1. zried. hnojiť 2. hrub. psuť: <i>ten to mrví!</i> ten to psuje, ten tomu dáva do boka, ten tomu dáva pod nohy!

- b) **částečná mezijazyková homonyma**, u nichž se některé významy shodují, jiné se liší nebo zcela chybí. Pro běžného uživatele jazyka jsou zrádnější než úplná mezijazyková homonyma, často se totiž shodují jejich základní významy a liší se až sekundární, méně užívané.

manekýn, -a m. 1. manekýn	manekýn -a m. 1. manekýn 2. figurína, panák: <i>křečcovský m. krajčírsky panák</i>
marmeláda, -y, 2. mn. -lád ž. 1. ● marmeláda marmeládový	marmeláda -y ž. 1. lekvár: <i>meruňková, šípková m. marhuľový, šípkový lekvár</i> 2. ● marmeláda; marmeládový

Úplná i částečná mezijazyková homonyma mohou být formálně shodná nebo podobná, do mezijazykové homonymie tak vstupují i tzv. mezijazyková paronyma. V česko-slovenském vztahu k mezijazykovým paronymům patří především mnohé geneticky shodné lexémy, které se formálně odlišily rozdílným hláskoslovným vývojem (k hláskoslovným rozdílům srov. např. Sokolová a kol.), přičemž může jít jak o domácí slova: *mach – mech, mech – měch, mieriť – mířit, melón – meloun*), tak o slova přejatá: *majster – mistr*, a také o mnohá slova, která se náhodně formálně podobají (*mačka – máčka, páčiť – páčit*).

V zrcadlovém slovníku jsou zahrnuta úplná i částečná mezijazyková homonyma, přičemž druhá z nich výrazně převažují. Stejně jako do vnitrojazykové homonymie vstupují do homonymie mezijazykové slova domácí, slova domácí a cizí a slova cizí.

Kromě polysémních slov vstupují do mezijazykové homonymie i vnitrojazyková homonyma, čímž vzniká vícenásobná mezijazyková homonymie. Opírá se obvykle o homonymii pouze v jednom jazyce, vyskytují se ale i případy, kdy vstupují do mezijazykové homonymie vnitrojazyková homonyma z obou stran.

medovník¹ , -a m. 1. perník medovník² , -a, 1. mn. -ci m. 1. zastar. perníkář, perníkář	medovník -u m. 1. bot. medunka (<i>Melittis</i>)

Vícenásobná mezijazyková homonymie se v češtině a slovenštině zakládá na různých typech mezijazykových vztahů. Kromě vnitrojazykové homonymie se na ní může podílet i (často vícenásobná) mezijazyková paronymie. Může být tvořena na jedné straně dvěma vnitrojazykovými homonymy a na druhé jedním formálně stejným lexémem (*medovník¹, medovník² – medovník*) nebo formálně odlišným lexémem (*mačka – máčka¹, máčka²*), na jedné straně dvěma paronymy a na druhé jedním lexémem (*mléčnik, mlíčník – mliečnik*), na jedné straně dvěma homonymy a na druhé straně dvěma paronymy (*plávka¹, plávka² – plávka, plavka; mach, mech – mech, měch*), na obou stranách dvěma (*máj¹, máj² – máj¹, máj²*), na

obou stranách dvěma paronymy (*mach, mech – mech, měch*) aj.

2.2.3 Slovensko-česká mezijazyková homonymie

Jak již bylo řešeno v úvodu, u otázky slovensko-české mezijazykové homonymie zatím nebyla vypracována komplexní studie, která by se zaměřovala přímo na tento problém. V rámci slovanských jazyků jsou zatím vypracované slovníky především polsko-slovanské (polsko-české, polsko-slovenské, polsko-ruské aj.), ale také mezi jinými jazyky (např. slovensko-slovinský, česko-běloruský, česko-ruský), slovensko-český (popřípadě česko-slovenský) však zatím neexistuje. Zmínky o slovensko-české homonymii však můžeme nalézt v pracích zaměřených na jiná témata. Na některá mezijazyková homonyma obrátil pozornost již Ľudovít Štúr, když konstatoval: „Češi majú v inšom význame tje samje slové, ktorje mi v inšom užívame“. Zajímavý je jeho popis rozdílů některých slov: „Češi hovoria chlap v zmysle surovom, asi v tom ako Nemci svoje Töpl, Bengl, mi naproti tomu v zmysle mužnom: to je chlap, po chlapecku sa zdržau. U Čechou bi dakoho s tým zle učiu kebi o ňom rjekou chlap, ale u nás, ako hovoríme, posadiť s tým dakoho na koňa. U Čechou chlapík je asi to čo u nás chlap, u Slováku chlapík je alebo malý chlap, ktorí sa dobre vrtiť zná, alebo šepeta. U Čechou znamená zboží rozličnje veci k telesným potrebám a aj duchovnje, u nás ale práve len zrno rozličnjeho spôsobu...“ (1846, s. 58). Slovensko-českým mezijazykovým homonymům se věnovali Miroslav Kálal a Karel Kálal ve svém slovníku (1924), v rámci něhož vytvořili vlastní slovníček slovensko-českých mezijazykových homonym (viz později) přibližně v rozsahu osmi stran, na kterých zachytili z jejich pohledu nejdůležitější mezijazyková homonyma.

Ze současných prací se slovensko-českými homonymy zabývá například Vlasta Straková ve své studii věnované česko-slovenským lexikálním shodám a diferencím, kde uvádí i tabulku hlavních česko-slovenských mezijazykových homonym (1985, s. 128).

Slov.	Čes.	Čes.
<i>krajina</i>	<i>země</i>	<i>krajina</i>
<i>kázeň</i>	<i>kázání</i>	<i>kázeň (slov. disciplína)</i>
<i>podnebie</i>	<i>patro</i>	<i>podnebí</i>

<i>kancelár</i>	<i>kancelář</i>	<i>kancelář (kancelářka)</i>
<i>porážka</i>	<i>mrtvice</i>	<i>porážka</i>
<i>mast'</i>	<i>omastek, tuk</i>	<i>mast</i>
<i>lichva</i>	<i>dobytek</i>	<i>lichva (slov. úžera)</i>
<i>majetok</i>	<i>statek</i>	<i>majetek</i>
<i>perný</i>	<i>retný (souhlásky)</i>	<i>perný (slov. těžký)</i>
<i>pokojový</i>	<i>klidový</i>	<i>pokojový (slov. izbový)</i>
<i>zaspat'</i>	<i>usnout</i>	<i>zaspat</i>
<i>stretnúť sa</i>	<i>setkat se</i>	<i>střetnout se</i>
<i>poznať</i>	<i>znát</i>	<i>poznat (slov. spoznať)</i>

Když srovnáme uvedená mezijazyková homonyma a kálalovský slovníček homonym, je zřejmé, že slovník zachycuje mnohem větší počet slov, přesto však nezachycují ty samé lexémy, které V. Straková uvádí jako hlavní slovensko-česká mezijazyková homonyma. Ze třinácti, jež uvedla ona, obsahuje slovník pouze sedm, a to lexémy *krajina*, *kázeň*, *lichva*, *podnebie*, *porážka*, *perný* a *zaspat'*. Zbylých osm ve svém slovníčku neuvádějí.

Některá mezijazyková homonyma můžeme nalézt v učebnici *Slovenština* (Bělič – Jedlička a kol, 1964, s. 150), kde se upozorňuje na slovenská slova základního slovního fondu s jiným významem než v češtině: *badat'*, *zbadat'*, *borit'* *sa*, *bývať*, *horký*, *chudý*, *kapsa*, *kapusta*, *kúriť*, *nebohý*, *os*, *osa*, *pečeň*, *pivnica*, *planý*, *pohár*, *porážka*, *pysk*, *sprostý*, *statočný*, *statok*, *stávka*, *špatný*, *tlačiť*, *tlač*, *zástava*, *zbožie*. Mezijazykovou homonymií se zabývá také Z. Sochová: *stávka*, *kapusta*, *kúriť*, *porážka*, *statočný*, *stretnúť sa* (1991) nebo V. Budovičová, která kromě jiného upozorňuje na komunikační choulostivost „obojstranných slov“ jako *kadit*, *drbat'*, *mrdat'* (1987). Podrobnější výčet „zradností“ obsahuje studie J. Bartákové (1997).

Slovensko-česká homonyma můžeme nalézt také na internetu v rámci projektu zachycujícího mezijazyková homonyma mezi jednotlivými slovanskými jazyky (http://en.wikibooks.org/wiki/False_Friends_of_the_Slavist/Czech-Slovak).

Přesto však seznam slovensko-českých mezijazykových homonym, které zachytávají zmíněné práce, neobsahuje ani zdaleka všechna „zrádná slova“, která se mohou v konfrontaci českého a slovenského jazyka vynořit. Vytvořený

zrcadlový slovník mezijazykových homonym tak bude sloužit ke komplexnějšímu zpracování tohoto tématu a vytvoření slovníku slovensko-českých homonym.

3 Slovníková část

3.1 Zrcadlový slovník slovensko-českých mezijazykových homonym

3.1.1 Zpracování slovníku

Hlavní částí práce je zrcadlový slovník slovensko-českých mezijazykových homonym v rozmezí písmen M až Po. Pro jeho zpracování byla využita slovní zásoba z dvojazyčných překladových slovníků – ze Slovensko-českého slovníku z roku 1983, který obsahuje přibližně šedesát tisíc hesel, a z Česko-slovenského slovníku z roku 1979, který také obsahuje šedesát tisíc (podrobněji zpracovaných) hesel. Protože jsou zpracovávána homonyma ze slovensko-českého pohledu, výchozím textem je Slovensko-český slovník, z něhož je čerpána slovní zásoba a zpracovaná mezijazyková homonymie tedy vychází ze slovenské strany.

Kritériem pro výběr slov byla jejich úplná či částečná slovensko-česká mezijazyková homonymie, ve slovníku se tedy vyskytují jak významově úplně odlišná slova, tak i polysémní jednotky, jejichž některé významy se shodují. Právě takováto slova ve slovníku převažují, čistě monosémních mezijazykových homonym je méně. Zařazena jsou slova jak formálně zcela totožná, tak i slova fonologicky částečně rozdílná (paronyma). Ve slovníku nejsou zahrnuta slova, která se liší pouze stylově či gramatickým rodem, nikoli však významem, těmi se budu zabývat v samostatných kapitolách. Nespisovná slova a výrazy se objevují jen výjimečně, tato skutečnost vyplývá už ze slovníků, ze kterých čerpám.

3.1.2 Slovníkové heslo

Hesla ve slovníku jsou uspořádána podle slovenských slov ze Slovensko-českého slovníku v abecedním pořadí. Při sestavování slovníku jsem použila tzv. zrcadlový princip, jehož předností je především velká přehlednost. V levém sloupci jsou uvedena slova slovenská a zrcadlově k nim jsou přiřazena slova česká z Česko-slovenského slovníku. Každé heslo je pro větší přehlednost uvedeno v samostatném „okénku“, v případě vícenásobné mezijazykové homonymie se všechna tato hesla nacházejí pospolu.

Protože cílem práce je ukázat rozsah mezijazykové homonymie vyplývající z těchto slovníků, všechna hesla jsou převzata v té podobě, jak v nich

byla zpracována. Heslová slova jsou zvýrazněna tučně a jsou uváděna v základním tvaru. Je u nich uvedena jejich slovnědruhovú příslušnost, u substantiv rod a tvar v genitivu (v některých případech i v dalších pádech), u sloves tvary 1. osoby singuláru, 3. osoby plurálu a vid. Ve zpracování se uvádějí i kvalifikátory, které informují o funkčně stylovém zabarvení, expresivitě a příslušnosti k terminologii určitého oboru. Význam heslového slova se vykládá pomocí ekvivalentu druhého jazyka a bývá doplněn o dokladová spojení. Hesla v zrcadlovém slovníku obsahují také přihnízdovaná slova, tak jako byla zpracována v obou dvojjazyčných slovnících.

Jednotlivé významy jsou řazeny za příslušnými arabskými číslicemi (1.,2...), na rozdíl od původního zpracování v slovnících je pro lepší přehlednost každý význam uveden na novém řádku a arabskou číslicí 1 je označen i význam monosémických slov. Homonyma v rámci jednoho jazyka jsou označena horním číselným indexem, např. **máčik**¹, **máčik**². U polysémických slov jsou korespondující lexie označeny symbolem ●, v případě vícenásobné mezijazykové homonymie i kombinací vícero symbolů.

3.2 Jevy nezachycené v zrcadlovém slovníku mezijazykových homonym

Zrcadlový slovník představuje mezijazyková homonyma v té podobě, ve které byla zpracována v dvojjazyčných slovnících. V následujících kapitolkách se zaměřím na některá dílčí témata, která obraz mezijazykové homonymie v slovníku z různých hledisek dokreslují. Jedná se o otázku stylové, gramatické a vícenásobné homonymie. Podrobnější pohled na konkrétní mezijazyková homonyma se opírá o další zdroje, zejména o výkladové slovníky a zachycení slovní zásoby v jazykových korpusech.

3.2.1 České a slovenské jazykové korpusy a výkladové slovníky

Protože v následujících částech budu pracovat i s národními korpusy, je potřeba uvést jejich stručnou charakteristiku. V případě Českého národního korpusu a Slovenského národního korpusu je nutné si uvědomit, že každý z nich pracuje s jiným počtem textových slov, mají tedy rozdílný rozsah, což ovlivní také nalezené výsledky. Český národní korpus, kde pracuji s korpusem SYN (korpusy psaného jazyka (synchronní)), obsahuje celkem 1,5 miliardy textových slov,

takzvaných tokenů, a je z velké části složen z publicistických textů. Slovenský národní korpus je velikostí s českým téměř srovnatelný, obsahuje celkově 1,15 miliard tokenů a z většiny, ze 77,8 procent, je tvořen publicistickými texty. Paralelní slovensko-český korpus je podstatně menší než výše zmiňované národní jednojazyčné korpusy, v každém jazyce obsahuje 120 milionů tokenů. Jak je vidět, český korpus je oproti tomu slovenskému o 350 milionů slov větší. Při zaokrouhlení se dá říci, že slovenský korpus je o téměř jednu čtvrtinu menší než ten český, na což se musí brát zřetel při porovnávání výsledků. Oproti tomu Paralelní slovensko-český korpus obsahuje na obou stranách přibližně stejný počet slov a není tedy problém tyto výsledky navzájem srovnat. Jiné výsledky nám pak může ukázat práce s Paralelním korpusem InterCorp spadajícím pod Český národní korpus, který na rozdíl od Slovensko-českého paralelního korpusu Slovenského národního korpusu umožňuje paralelně vyhledávat rozdílné či shodné výrazy v českém a slovenském souboru textů a porovnat tak frekvenci jednotlivých lexémů z repertoáru ekvivalentů.

Vedle korpusů budu využívat také české a slovenské výkladové slovníky. Z české strany se bude jednat o Příruční slovník jazyka českého (1935–1957; dále jen PSJČ), Slovník spisovného jazyka českého (1960–1971; dále SSJČ) a Slovník spisovné češtiny (1995; dále SSČ). Údaje o slovenských lexémech budu čerpat ze Slovníku slovenského jazyka (1959–1968; dále SSJ) a Krátkého slovníku slovenského jazyka (2003; dále KSSJ). Kromě výkladových slovníků budu pracovat také s dalšími českými a slovenskými slovníky a pravidly pravopisu. Z těch českých budu využívat Akademický slovník cizích slov (1999), Slovník české frazeologie a idiomatiky I–IV (1983 – 1994) a Pravidla českého pravopisu s výkladem mluvnice (2005). Ze slovenských se pak bude jednat o Slovník cudzích slov (akademický) z roku 2005 a Pravidlá slovenského pravopisu (2000).

3.2.2 Stylová mezijazyková homonyma

Kromě věcného významu slov se mezijazyková homonymie týká i jejich stylového zabarvení, kdy se porovnávaná slova významově shodují, ale stylově se liší. Zároveň existuje i možnost, že se lexémy obou jazyků liší i významově i stylově – stylová diference je tehdy průvodním jevem sémantické mezijazykové homonymie. Tímto problémem se zabývají například Edvard Lotko a Marta Pančíková. Edvard Lotko uvádí: „Nezřídka se setkáváme s případy, kdy příslušná

formálně shodná nebo podobná slova se odlišují nejen významově, ale i stylově, tzn. jsou (nebo nejsou) nositeli nějakého příznaku, a to z hlediska příslušnosti k jednotlivým funkčním stylům (např. *kniž.*, *odb.*, *publ.*, *kol.*), dále v aspektu časovém (např. *zastar.*) nebo z hlediska expresivity (např. *expr.*, *hanl.*, *žert*)“ (Lotko, 1992: 16). Porovnávání slova mohou být obě různě stylově zabarvena nebo jedno z nich může být stylově neutrální a druhé stylově zabarvené. Tento jev je zrádný především pro překladatele, kdy špatným užitím slova, byť se správným významem, může dojít k oslabení či zesílení výrazové stránky textu. Nositelem stylového příznaku může být slovo jako celek či může být stylově zabarvený některý z významů slova.

Stylistická homonyma se v poměrně velké míře vyskytují i ve slovensko-české mezijazykové homonymii. Za příklad takového slova jsem si vybrala slovo *máj*. Jedná se o lexému, která existuje v obou jazycích, ale v každém má jiné postavení. Ve Slovensko-českém slovníku a v Česko-slovenském slovníku je slovo *máj* uvedeno následovně:

<u>Slovensko-český slovník:</u>	<u>Česko-slovenský slovník:</u>
máj¹ , -a m. 1. květen, máj: <i>Prvý máj</i> První máj;	máj¹ -e m. 1. (obyč. iba v ust. spoj.) máj: <i>letošní m.</i> tohtoročný máj; <i>První m.</i> Prvý máj ◇ <i>studený m.</i> , v <i>stodole ráj</i> studený máj, v <i>stodole raj</i> ;
máj² , -a m. 1. máj, máje ž. (ozdobený strom)	máj² -e, máje -e ž. 1. máj (m.): <i>postavit děvčeti m. pod okno</i> <i>postaviť dievčaťu máj pod oblok</i> 2. <i>viecha</i> (stromček, vetvičky ozdobené stuhami);

Jak je ze slovníků vidět, v češtině i ve slovenštině je slovo *máj* vnitrojazykovým homonymem. Významově se v obou jazycích shoduje, z tohoto pohledu se tedy nejeví jako mezijazykové homonymum. Z pohledu stylově mezijazykové homonymie nás nebude zajímat slovo *máj* ve smyslu ozdobeného

stromu, které má na obou stranách stejnou stylovou hodnotu, ale pouze to označující měsíc květen. Slovensko-český slovník neuvádí, že by slovo *máj* bylo v českém jazyce stylově zabarvené, to se dozvídáme až z Česko-slovenského slovníku, který sice stylový kvalifikátor také přímo neuvádí, sémantizací (obyč. iba v ust. spoj.) však už ukazuje, se se nejedná o běžně užívané slovo. V tomto směru nám více informací poskytnou výkladové slovníky.

<u>KSSJ:</u> máj -a m. 1. 5. <u>mesiac</u> v roku: <i>studený, teplý m.</i>; <i>Prvý m.</i> Sviatok práce 2. vys. okresaný a ovenčený <u>strom</u>, kt. <u>pred</u> 1. májom stavajú mládenci dievčencom 3. ovenčený <u>stromček ako symbol</u> dokončenia stavby	<u>SSČ:</u> máj -e m. (mimo ust. spoj.) kniž. a expr. <i>květen</i> <i>(syno)</i> deštivý máj, První máj,
<u>SSJ:</u> máj¹, -a m. <u>piaty mesiac</u> v roku: <i>studený máj</i>, v <i>stodole raj</i> (prísl.); <i>krásna ako hora</i> v m-i (Vaj.); <i>Prvý m. prvý deň</i> mesiaca mája, slávený <u>ako</u> Sviatok práce; <i>pren. revolučné m-e</i> oslavy 1. mája; <i>pren. bás. m. života</i> mladost’;	<u>SSJČ:</u> máj -e m. (z lat.) 1. (obyč. jen v ust. spoj., jinak zprav. expr.) <i>květen</i>: byl pozdní večer --- první m. (Mácha), letošní m.; ust. spoj. První m. <i>mezinárodní svátek pracujících</i>; hovor. <i>shromáždění na tento svátek pořádané</i>; <i>hudební m. řada hudebních a operních představení pořádaných v květnu</i>; přen. kniž. a bás. <i>doba mládí, rozkvětu</i>: m. žití; [x] <i>studený m., v stodole ráj</i> (pořek.) 2. <i>Máj známá báseň Karla Hynka Máchy; literární almanach z r. 1858 soustřeďující mladou spisovatelskou a básnickou družinu tzv. májovců, hlásících se k odkazu Máchovu</i>

Slovo *máj* v češtině na rozdíl od slovenštiny nefiguruje jako běžné a

neutrální slovo, ale jako stylisticky zabarvené slovo, knižní a expresivní, které se používá především v ustálených spojeních. Doklad o tom, že na rozdíl od slovenštiny není tolik frekventované a užívané, podávají i národní korpusy. Zatímco ve Slovenském národním korpusu (prim-6.0.30-public-sk) má slovo *máj* celkem 144 408 výskytů, v Českém národním korpusu (SYN) jich má pouze 28 293⁵, přičemž synonymní slovo *květen*, představující neutrální ekvivalent slovenského slova *máj*, má 227 462 výskytů. Přesto se i u slova *máj* jedná o poměrně častý výskyt a prakticky každý Čech ví, co slovo *máj* znamená. To dokládá například i známá stejnojmenná báseň od Karla Hynka Máchy, jejíž první sloky zná snad každý Čech.

*Byl pozdní večer – první máj –
večerní máj – byl lásky čas.
Hrdliččin zval ku lásce hlas,
kde borový zaváněl háj.
(Mácha, 1999: 15)*

3.2.3 Gramatická mezijazyková homonyma

Kromě významové a stylové zrádnosti dochází při kontaktu dvou blízkých jazyků i ke zrádnosti mluvnické. Tento jev nastává jak u slov domácích, tak i u slov přejatých. Gramatická mezijazyková homonymie se týká především podstatných jmen, u kterých se poměrně často liší gramatický rod porovnávaných slov, v češtině a slovenštině se nachází dost slov, která mají v jednom jazyce rod mužský a v druhém ženský, popřípadě střední. Podobně je tomu i u ostatních slovanských jazyků, kdy se slova se společným slovanským základem rodově liší. Často se také projevuje také u slov, která jsou převzatá. Tohoto jevu si všímá i Marta Pančíková: “Nebezpečenstvom môže byť rod pri prevzatých slovách. V slovanských jazykoch je veľa takýchto slov s odlišným rodom, ktoré sú prevzaté z niektorého neslovanského jazyka“ (Pančíková, 2005: 42). Rozdílnost v tomto případě zapříčiňuje podřízení přejatého slova systému přebírajícího jazyka, stejné slovo tak v různých jazycích nabyde jiné gramatické rody.

V následující tabulce uvádím gramatická homonyma začínající na písmeno

⁵ V obou případech však nutno počítat s tím, že ve výsledcích se objevují i homonymní lexémy ve významu „ozdobený strom“. Přesto však, i když statistiky nevypovídají přesně o výskytech slov ve sledovaném významu, je daný rozdíl signifikantní.

M, která vystoupila na základě porovnávání Slovensko-českého slovníku a Česko-slovenského slovníku.

máj m.	máj, máje ž. ⁶
majorán m.	majoránka ž.
malvázia ž.	malvaz m.
masakra ž.	masakr m.
matrac m.	matrace ž.
morféma ž.	morfém m.
mustra ž., muster m.	mustr m.

Na uvedených příkladech je vidět, že velkou část gramaticky rozdílných slov opravdu tvoří slova přejatá, která v některých případech v českém jazyce nabyla mužský rod a ve slovenském ženský a naopak. Vyskytují se také případy, kdy daná lexéma existuje v jednom z jazyků obou rodech, jak je tomu například u slovenského slova *mustra/muster*, zatímco v češtině existuje pouze v rodě mužském.

Rozdíly v rodě existují v česko-slovenské slovní zásobě také u geografických pojmenování. Takovými případy jsou názvy měst cizích států, jako je například *Paříž*, která je v češtině ženského rodu a ve slovenštině mužského, a stejně tomu je i v případě *Neapoli*. Podobná situace nastává i u českých měst s absencí koncovky *-a*, která jsou v češtině rodu ženského, zatímco ve slovenštině rodu mužského, jak je tomu v případě *Olomouci* a dalších obcí.

3.2.4 Vícenásobná mezijazyková homonymie a paronymie

V češtině a slovenštině kromě významových mezijazykových homonym existují i slova, která v určitých případech představují slovensko-české ekvivalenty se stejným významem, ale současně v obou jazycích vstupují do mezijazykové homonymie. Příkladem takovýchto slov jsou například lexémy *mach* a *mech*, na kterých jsem se rozhodla předeštit vzájemné vztahy těchto slov a ukázat, v čem mohou být pro českého, popřípadě slovenského mluvčího nedostatečně informativní, a teda zrádné dvojjazyčné slovníky a jak tato slova

⁶ Jedná se o slovo *máj* ve významu ozdobeného stromu, slovo *máj* označující měsíc květen je v obou jazycích rodu mužského.

v obou jazycích fungují.

Jak čeština, tak slovenština obsahují ve své slovní zásobě slova *mach* a *mech*, v češtině i slovo *měch*. Pro českého, popřípadě slovenského nositele jazyka se právě tato slova mohou stát problematickými, protože mezi nimi – v celé šíři vzájemných vztahů – existuje jednak významová totožnost, ale i mezijazyková homonymie a paronymie. Na základě Slovensko-českého a Česko-slovenského slovníku zjistíme, že dvojice slov *mach* – *mech* a *mech* – *měch*, zde tedy pouze v určitém významu, tvoří páry slov se stejným významem. Mimo tato slova stojí české slovo *mach* a také jeden z významů slovenského slova *mech*. Protože se však jedná o překladové slovníky, které neobsahují takové množství výrazů jako například vícesvazkové slovníky výkladové, a při stručnějším zpracování nezachytávají některé významy slov, mohou čtenáře uvést v mylné přesvědčení, že slovenské slovo *mach* odpovídá pouze českému *mechu* a podobně v případě slovenského slova *mech*. Jak Slovensko-český, tak Česko-slovenský slovník nezahrnují kompletní informace o těchto slovech, z části možná i proto, že se jedná o starší díla, z části protože se nejedná o slovníky výkladové. Je však důležité vědět, že informace v nich jsou pouze orientační a nedá se na ně plně spoléhat. A to nejen v případě slov *mech* a *mach*, ale i v mnohých dalších. Česká a slovenská slova *mach* a *mech/měch* se tak mohou pro českého a slovenského mluvčího, který zavítá na území opačného státu, ukázat jako mezijazyková překážka, není-li plně obeznámen s rozdíly mezi těmito slovy. Mnohem více informací než překladové slovníky nám poskytnou slovníky výkladové, které jsou daleko obsáhlejší, ale ani ony nezahrnují všechny potřebné informace. Některé z nich se dozvíme až na základě národních či paralelních korpusů.

Lexémy s formou *mach* v češtině a slovenštině

Na základě Slovensko-českého a Česko-slovenského slovníku se dozvídáme, že slova *mach* mají tyto významy:

<u>Slovenko-český slovník:</u>	<u>Česko-slovenský slovník:</u>
mach -u, m. <i>mech</i> ◇ <i>zarást' m-om</i> obrušt m-em;	mach -u m. kniž. mávnutie: <i>jedním ruky</i> <i>m-em</i> jedným pohybom rúk

Z této informace vyplývá, že slovenské *mach* a české *mach* jsou jasnými

mezijazykovými homonymy. Problematika vnitrojazýkových a mezijazykových vztahů těchto slov je však složitější, než se může na základě překladových slovníků jevit. Při užití slovníků cizích slov se ukáže, že k těmto mezijazykovým homonymům v obou jazycích existují i – vzájemně ekvivalentní – terminologická vnitrojazýková homonyma. Paradigmatické vztahy těchto slov jsou tedy složitější.

<u>Akademický slovník cizích slov:</u> mach -u m. <VM> fyz. jednotka rychlosti rovnající se rychlosti zvuku ve vzduchu, 340 m/s, zn. Ma, Machovo číslo (podl'a rak. fyzika Ernsta Macha)	<u>Slovník cizích slov:</u> mach -u m. <VJ> fyz. jednotka rychlosti rovnající se rychlosti zvuku ve vzduchu, 340 m/s, zn. Ma, Machovo číslo (nazv. podle rak. fyzika Ernsta Macha)

Je tak zjevné, že slovenské a české slovo *mach* jsou mezijazykovými homonymy, ale současně jsou jejich terminologická vnitrojazýková homonyma významovými slovensko-českými ekvivalenty. Co ovšem nevyplývalo ze žádných doted' zmíněných slovníků, je informace, kterou uvádí SSJ, že i ve slovenštině existuje slovo *mach*² s významem, který odpovídá prve zmíněnému českému *machu*.

<u>SSJ:</u> mach ¹ , -u m. drobná rastlina vyskytujúca sa na tienistých vlhkých miestach: <i>hustý, mäkký m.</i> ; <i>obkladať m-om</i> (napr. hroby) machovým porastom; <i>bot. machy</i> trieda machorastov (<i>Musci</i>) mach ² , -u m. <i>šport.</i> rozmachnutie, seknutie do vzduchu, do prázdna pri šerme	<u>SSJČ:</u> mach řidč. mách , -u m. 1. (zprav. jen v 7. j.) kniž. <i>máchnutí, rozmach</i> : jedním ruky machem (Čech); m. křídel (Krásn.); smutné zvuky machem zlomily kouzlo (Hol.) <i>náhle, rázem</i> 2. sport. mách (v šermu) <i>přípravný pohyb k seku</i> : m. Šavlí

Podobný výsledek můžeme pro češtinu získat z Příručního slovníku jazyka českého, avšak Slovník spisovné češtiny již slovo *mach* vůbec neuvádí. Stejně je tomu i na slovenské straně, současný kodifikační Krátký slovník slovenského jazyk uvádí pod heslem *mach* pouze rostlinu, nikoliv už ono rozmáchnutí, které figuruje ve Slovníku slovenského jazyka. Dá se z toho usoudit, že v obou jazycích slovo *mach/mách* ve významu pohybu patří na okraj slovní zásoby.

Z kombinace lexikografických zdrojů tak vyplývá, že s formou *mach* se spojuje více významů, než se na základě překladových slovníků může zdát – do vzájemného srovnání vstupují ve slovenštině tři a v češtině dvě vnitrojazyková homonyma.

<u>Slovenština</u>	<u>Čeština</u>
mach ¹ , -u <i>m.</i> drobná rostlina	mach ¹ řidč. mách , -u <i>m.</i>
mach ² , -u <i>m. šport.</i> rozmachnutie,	1. (zprav. jen v 7. j.) kniž. máchnutí, rozmach:
mach ³ , -u <i>m. fyz.</i> jednotka rychlosti	2. sport. mách (v šermu) přípravný pohyb k seku:
	mach ² -u <i>m. fyz.</i> jednotka rychlosti

Vzhledem ke složitějším paradigmatickým vztahům se tak překladové slovníky v tomto případě jeví jako do jisté míry zkreslující, vezmeme-li v úvahu, že zcela vynechávají poměrně velké množství informací, a pro českého či slovenského mluvčího mohou být v určitých případech zavádějícími, bude-li se řídit jedinečně tím, co v nich najde. Je tak zjevné, že oba slovníky neobsahují celou problematiku některých slov a vynechávají některé významy, popřípadě i celá slova, čímž mohou případnému uživateli způsobit problémy.

Ještě bohatší a podrobnější informace o fungování lexémů s formou *mach* v češtině a ve slovenštině je možné získat při použití jednotlivých korpusů. Ze slovníků cizích slov je zřejmé, přestože to tam nebylo uvedeno jako hlavní informace, že kromě apelativa *mach* existuje proprium *Mach* jako příjmení, lexéma *mach* je uvedena jako fyzikální jednotka nazvána podle rakouského fyzika Ernesta Macha. Ovšem ukáže se to i v případě hledání ve slovenském, českém či paralelním korpuse, kde poměrně ve velké míře figuruje jméno slovenského

politika Alexandra Macha, které je známo především slovenským občanům. Těm českým se může při příjmení *Mach* jako první vybavít postava z pohádky Mach a Šebestová, jejíž jméno se tam také velmi hojně vyskytuje.

Právě ve Slovensko-českém paralelním korpusu (v česko-slovenské části) se většina nalezených výsledků týká právě Macha z pohádky Miloše Macourka. Hledáme-li zde slovo *mach*, objeví se celkem 263 výskytů, přičemž 215 z nich se týká právě výše uvedené pohádkové postavy, např.:

„Jednou, když se **Mach** a Šebestová rozloučili před školou s Jonatánem a sedli si do své lavice, vešla do třídy soudružka učitelka a řekla, milí žáci, dnes si vás vyzkouším z přírodopisu, a vyvolala Macha, co ví o zajících.“⁷

Rovněž některé z dalších nalezených výsledků se týkají knižních postav, příjmení *Mach* ve svých dílech zvolili například Ladislav Fuks, Jan Drda či Karel Čapek.

„Právě míjel chatu inženýr **Mach** a plukovník Nyklas, měli torny a zřejmě šli do lesa.“⁸ – „Sláva **Mach** byl odhodlán, že toho dne nevyjde z bytu.“⁹ – „Herrn **Mach** Gregor zukommen soll...“¹⁰

Kromě fiktivních postav zde narazíme i na osoby reálné, konkrétně na slovenského politika Alexandra Macha, kterého ve svém díle zmiňuje Dušan Kováč:

„Pokus o odstranění Tisa, připravovaný Tukou a **Machem** za vydatné pomoci slovenských Němců Franze Karmasina, Hitler nepodpořil, a tak se Tiso udržel u moci až do konce války.“¹¹

V této části korpusu se rovněž objeví slovo *mach* ve slovenském významu „rastlina“, ovšem je zcela zřejmé, že přestože se vyskytuje na české straně, jedná se o text psaný slovensky, a tak i slovo *mach* má slovenský význam: „Na jej palube rastie **mach** a tráva“. Dokladem, že v češtině slovo *mach* neexistuje pouze jako příjmení, jsou v paralelním korpusu dva případy, kdy se objevuje jako fyzikální jednotka. Jedním z nich je příklad:

„Letadlo letící rychlostí zvuku (**Mach** 1) letí uvnitř soustavy tlakových vln,

7 Macourek, Miloš: Mach a Šebestová. Praha: Albatros 1982. 232 s.

8 Fuks, Ladislav: Obraz Martina Blaskowitze. Praha: Melantrich 1980. 159 s.

9 Drda, Jan: Němá barikáda. Praha: Československý spisovatel 1970.

10 Čapek, Karel: Věc Makropulos. Praha: Aventinum 1922. 92 s.

11 Kováč, Dušan: Dějiny Slovenska. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 1998. 422 s.

teré vznikají tím, jak se pohybuje vzduchem.“¹²

Z této části korpusu tak získáváme zcela jiné informace, než podávají české slovníky. Slovo *mach* se zde ani jednou neobjevilo ve smyslu máchnutí, což je jediný výklad, který nám podaly překladové slovníky, namísto toho figuruje převážně pouze jako *proprium*.

Ve slovensko-české části Slovensko-českého paralelního korpusu se objeví celkově 468 výskytů, přičemž většina z nich se vztahuje k rostlině, k českému *mechu*. Stejně jako v češtině se zde pak (paralelně) objevuje velký výskyt jména Mach z pohádky Mach a Šebestová, několik dalších odkazů se vztahuje k Alexanderovi Machovi a stejně jako v češtině k některým postavám z knižních děl různých autorů.

V Českém národním korpusu, v korpusu SYN, má *mach* celkem 23 410 výskytů. Při bližším prozkoumání je zřejmé, že ve valné většině z nich jde o příjmení, ať už reálných osob nebo fiktivních postav vyskytujících se v mnoha dílech české literatury. Knižní postavy se objevují stejně jako v paralelním korpusu například v dílech Miloše Macourka či Karla Čapka, ale také u Vladimíra Párala: „Není každá facha pro Rudu **Macha**, pane direktor!“¹³ Mach se zde rovněž vyskytuje i jako již výše zmíněná fyzikální jednotka a v souvislosti s ní se zde přirozeně objevuje i muž, podle kterého je nazvaná, Ernest Mach. *Mach* jako *proprium* se v korpusu vyskytuje také v jiných souvislostech – objevují se zde například turbíny MACH a také žiletky Gillette Mach.

Při vyhledávání lexémy *mach* se objeví také výsledky, které představují tvary jiných slov. Příkladem může být Machu Picchu, které má v korpusu poměrně velké zastoupení a které se objevuje jak v beletrii, tak i publicistice a dalších žánrech. „Ale napovím vám: přináším vám pozdravy od vaší sestry z **Machu** Picchu, doktore Swaine.“¹⁴

Kromě slova *mach* se v českém národním korpusu vyskytuje i slovo *mách*, které má v převážné většině jde však o minulý čas slovesa, ne o substantivum.

Ve Slovenském národním korpusu se pod řetězcem *mach* objeví celkem

12 Allaby, Michael; Curtis, Neil; Muirden, James; Williams, Brian: Ilustrovaná encyklopedie vědy. Bratislava: Perfekt, 1997.

13 Páral, Vladimír: Provesionální žena. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1988.

14 Vonnegut, Kurt: Groteska. Mladá fronta, 1981

7 814 výsledků. Stejně jako v případě Slovensko-českého paralelního korpusu se velká část vztahuje k rostlině, další výskyty reprezentují fyzikální termín *mach*. Další část pak stejně jako v češtině zabírá příjmení *Mach*, jak skutečných, tak i fiktivních osob a podobně jako v českém korpusu objevují se i různé výrobky s tímto označením. Kromě toho korpusový vyhledávač nalézá typonyma Machu Picchu. Oproti českému korpusu má však ve slovenských textech proprium Mach daleko menší počet výskytů, i přes rozdílnou velikost obou korpusů je z korpusů zřejmé, že v českém jazyce je příjmení Mach mnohem frekventovanější. Důvodů, proč tomu tak je, může být více – může to souviset s počtem obyvatel obou zemí, s druhem textů obsažených v korpusu či s tím, že příjmení Mach je opravdu v Česku běžnější než na Slovensku.

Paralelní korpus InterCorp tím, že umožní vyhledávat paralelně v češtině i ve slovenštině jednotlivé dvojice slov a jejich výskyt, dává možnost získat i jiné informace než z ostatních korpusů. Můžeme tak zjistit, kolikrát se objevují námi zadaná slova v textech, objevují-li se vůbec. Prověřovala jsem výskyty dvojic slov *mech – mach* a *mach – mach*. V případě slova *mách* nedostaneme ani na jedné straně žádné výsledky.

mech	mach	173
mach	mach	144

Při srovnání vyjde najevo, že zatímco dvojice *mech – mach*, označující rostlinku, má celkem 173 výskytů, u dvojice *mach – mach*, které se dotýkají zásadně propria *Mach*, je jich o trochu méně, 144. V textech je tedy vyšší výskyt dvojice první než dvojice druhé, což vyplývá i z charakteru samotných slov, proprium Mach je však v textech překvapivě hojné.

V mezijazykovém porovnání z existujících lexém *mach* (v češtině 2, ve slovenštině 3) podle údajů ze slovníků a korpusů vystupuje najevo, že slovo *mach* je ve slovenštině frekventovanější než v češtině, nebereme-li v úvahu již zmíněné příjmení. Je však zřejmé, že problematika těchto dvou slov je ve skutečnosti složitější, než se na první pohled zdálo.

Lexémy s formou *mech/měch* v češtině a slovenštině

Na základě Slovensko-českého a Česko-slovenského slovníku se ve vztahu

k lexémům s formou *mech/měch* dozvíme následující informace:

<u>Slovensko-český slovník:</u>	<u>Česko-slovenský slovník:</u>
mech¹, -a, m. 1. pytel ◇ <i>chodit' ako m.</i> a) chodit jako páv, b) jako krocan; exp. <i>m-om udretý</i> pytlem praštěný mech², -a, častěji mechy, -OV m. 1. měch, měchy: <i>kováčsky m.</i> kovářský m. ◇ hovor. expres. <i>dúchat' do jedného mecha</i> tahat za jeden provaz	mech -u m. 1. mach: <i>mechem porostlá strecha</i> machom obrastená strecha 2. pořov. lyko (parožia) <i>L roste na něm m., chytá se ho m., obrůstá mechem zarastá, obrastá machom</i> (starne, je zaostálý); měch -u m. 1. mech: <i>kovářský m.</i> kováčsky mech; <i>šlapat měchy u varhan</i> ťahať mechy na organe 2. expr. sud, puchor (o nafúkanom, tučnom človeku): <i>nafouklý m.</i> a) bachratý sud; b) puchor nadutý 3. pořov. vrecovitá sieť

Dostáváme obraz mezijazykové homonymie, kde oproti slovenským vnitrojazykovým homonymům *mech¹* a *mech²* stojí v češtině vnitrojazyková paronyma *mech* a *měch*. Porovnáme-li zpracování v dvojjazyčných slovnících se zpracováním v českých a slovenských výkladových slovnících, zjistíme, že na rozdíl od situace u lexémů s formou *mach* jsou informace prakticky identické a překladové slovníky zachytily danou problematiku v celé šíři a ne pouze částečně, jak tomu bylo v případě slova *mach*.

<u>SSJ:</u>	<u>SSJČ:</u>
mech¹, -a m. vrece: <i>kožený, plátený m.</i>; <i>m. na vodu</i>; <i>kukuričný m.</i> s kukuricou al. na kukuricu; pren. <i>m. múky</i>, <i>orechov</i> množstvo, ktoré sa vmestí do	mech -u m. (6. mn. -ších) 1. <i>drobné zelené rostlinky nikdy nekvetoucí, tvořící polštářovité porosty</i>: lesní m.; usednout na zelený měkký m.; mechem porostlá došková

mecha; pren. expr. <i>m. peňazí</i> mnoho ● <i>chodiť ako m.</i> a) pyšne, naduto, b) nahnevane; <i>prázdný m.</i> o hlupákovi; expr. <i>m-om</i> <i>udretý</i> hlúpy, sprostý; mech², -a, častejšie mechy, - OV m. zariadenie, pomocou ktorého sa vháňa vzduchový prúd napr. do ohňa al. do píšťal hudobného nástroja: <i>ručný, dvojité, kováčsky m.;</i> <i>organové; ťahať, hovor. i dúchať m-y;</i> hovor. žart. <i>fúčať ako kováčsky m.</i> o zadychčanom človeku; pren. hovor. žart. <i>mať dobré m-y</i> pľúca ● hovor. expr. <i>dúchať do jedného</i> <i>mecha</i> držať spolu	střecha; [x] roste na něm m., chytá se ho m., obrůstá mechem <i>stárne, je</i> <i>zaostalý, nejde s duchem času;</i> bot. mechy vždy zelené rostlinky vytvářející bezlistý štět s tobolkou naplněnou výtrusy, třída Musci 2. mysl. <i>lýčí (na mladém paroží)</i> měch -u m. (6. mn. -ších) 1. zařízení na vhánění vzduchu do píšťal různých hudebních nástrojů n. do kovářské výhně: šlapat měchy u varhan; kovářský m.; přen. žert. <i>plíce:</i> nechtějí mu v prsou měchy sloužit 2. zast. a nář. <i>pytel:</i> měch s tabákem (Čech); (jít) s ovčím měchem pro vodu (Hol.) 3. mysl. <i>vakovitá síť k chytání králíků,</i> <i>jezevců ap.</i> 4. expr. <i>tlust'och, nafoukanec:</i> ty tučný měchu! (Slád.); nafouklý m.! (Jir.)

Jediná informace, kterou překladové slovníky nezachycují, je, že české slovo *měch*, přestože zde označené jako zastaralé, může znamenat i pytel či vak jako je tomu ve slovenštině. Z pohledu současné češtiny to není velký nedostatek, v novějším Slovníku spisovné češtiny už tento význam nefiguruje, ale přesto by to zachyceno být mělo, ve starších textech, pohádkách nebo dobově stylizovaných příbězích se *měch* v tomto významu vyskytuje poměrně často, obzvláště jedná-li se o vakovitou nádobu na vodu – například měch s vínem či vodou. Navíc v době, kdy překladový slovník vyšel, byl Slovník spisovného jazyka českého stále aktuální. Ve slovenštině se na rozdíl od češtiny význam slova nijak nezměnil ani nezmizel, Krátký slovník slovenského jazyka zachycuje to samé, co Slovník slovenského jazyka.

Lexikografický obraz frazeologie daných lexémů v překladových a

výkladových slovnících můžeme doplnit i z českého Slovníku české frazeologie a idiomatiky, který uvádí frazémy, ve kterých se některé lexie lexémy *mech* vyskytují.

<u>Slovník české frazeologie a idiomatiky</u> obrůstat (už) mechem (čl. bez snahy n. péče o svůj zevnějšek a kulturu vystupování ap., popř. dům bez péče aj.:) <i>zanedbaně stárnout</i>, popř. <i>zaostávat</i>; <i>být zanedbaný a nevzhledný</i>
mechová poduška (kniž; expr) 0 pl <i>mechový porost tvořený měkkými kopečky polštářkovitého tvaru</i> Bylo příjemné posedět po houbaření na mechové p-ce při okraji lesní cesty. • A pillow/s of moss N Moospolster F un tapis de mousse
(S/být) obrostlý mechem (kol — neutr; expr, posměš) Verb obrůstat m-em (<i>člověk</i>) <i>jevící nápadně známky stáří n. projevující konzervativní, zkostnatělé názory; (názory, postoje, prostředí aj.) zaostalé, konzervativní</i> U toho starého patrona obrostlého m-em těžko s tím návrhem prorazíš. Cf plesnivý dědek; starý suk; starý vích; ze staré módy; ze staré školy; ze starého vydání/světa • A moss-grown N moosbewachsen F un vieux bonze
mít špatný měchy (kol; nepřizn) 0 ot, neg, pas, kond, imp, imp neg, fut (<i>Zvl. starý, nemocný n. tlustý čl., obv. při delší fyzické námaze, pohybu:</i>) <i>špatně dýchat a rychle se udýchat, zadýchat</i>. A mít plíce j. zvon Cf dýchat — špatně, dýchat/ funět j. přeremena husa, sotva dechu popadat, lapat po dechu • A (be chesty) N schwach auf der Brust sein F ne pas avoir un bon soufflet

Jak je vidět, česká frazeologie se vztahuje nejen k *mechu* jako k rostlině, ale i k *měchu*, pouze měch ve smyslu pytle či vaku zde nefiguruje. Slovenská frazeologie byla částečně vidět již ve výkladových slovnících, některé fráze jsou s českým jazykem blízké (například *mít špatné měchy*), zatímco jiné jsou typické pouze pro daný jazyk.

V Českém národním korpusu SYN má *mech* celkem 4 615 výskytů. České slovo *mech* se v SYN objevuje převážně ve významu výtrusné rostliny, jiný význam tohoto slova prakticky neobjevíme, jak dokládá korpus: „Nechal ji

spadnout na mechem porostlou zem a sám se přehoupl přes plot.“¹⁵ či například: „Sedí porád ve fodelu, na hlavě má kulatou čepičku se třapcem, vousy mu rostou z nosu, z očí i uší a na zádech mu roste mech.“¹⁶ Slovo *měch* se pak v korpusu SYN vyskytuje v daleko menší míře než *mech*, má pouze 1 378 výskytů, na slovenské straně pak slovo *mech* 2 626. Je tak zřejmé, že slovenský *mech*, popřípadě *mechy*, mají (i při menším rozsahu korpusu) dvojnásobné zastoupení, než je tomu na české straně.

V případě Slovensko-českého paralelního korpusu se v česko-slovenské části vyskytuje *měch* 212 krát a *mech* 105 krát, zatímco v slovensko-české části má *mech* 154 výskytů. Slovenská lexéma *mech* tak má o něco více výskytů než české slovo *měch*, ovšem není zde tak velký rozdíl jako v jednojazyčných korpusech. Na slovenské straně z velké části odpovídá slovenskému mechu český *měch*, obzvláště jedná-li se o kožený vak na vodu či víno, slovenské *mechy* pak vždy odpovídají českých *měchům*. Rozdíl nastává, má-li slovenský *mech* význam nějakého pytle či vaku, to se poté vyskytují především tyto dva pojmy a *měch* zůstává pouze v pozadí. V obráceném případě proti českému *měchu/měchům* stojí prakticky vždycky slovenský *mech/mechy*, jen v několika málo případech se objeví jiná slova, například *vrece* či *vak*.

V paralelním korpusu je navíc dobře vidět, jak rozlišné způsoby slovní zásoby užívají jednotliví překladatelé. Lze to vidět i na slovech *měch* a *mech*. Že je český *měch* významově stejný jako ten slovenský, dokládají například překlady Hemingwayovy knihy *Komu zvoní hrana*, kdy se oba překladatelé rozhodli pro stejné slovo, přestože jinak volili rozdílnou slovní zásobu i odlišný styl překladu.

A prešiel medzi vozmi, umyl si ruky pri kamennej fontáne a chlapi ho plieskali po chrbte a podávali mu **mechy** s vínom a vraveli.¹⁷

A projde mezidvoukoláky , aby si u kamenné kašny umyl ruce, chlapi ho budo u poplácávat po zádech, budou mu podávat kožené **měchy** s vínem a budou říkat:¹⁸

15 Brown, Dan: Šifra mistra Leonarda. Metafora, Praha 2003. Překlad z ENG Dušek, Zdík.

16 Poláček, Karel: Bylo nás pět. Odeon, Praha 1967.

17 Hemingway, Ernest: Komu zvoní hrana. Praha: Naše vojsko 1981.

18 Hemingway, Ernest: Komu zvoní do hrobu. Bratislava: Petit Press 2005. 506 s. Překlad: Alfonz Bednár

Zcela rozdílný překlad pak můžeme vidět na další ukázce, kde byl v češtině použit měch, zato slovenský překladatel se rozhodl využít jiné slovo, přestože mohl ponechat původně použitý měch, který by se do textu i hodil, přece jen ve slovenštině se jedná o běžnější slovo než v češtině, kde je měch v tomto smyslu již zastaralý.

„Ktosi priniesol v koženom **vak**u vody z potoka a vylial ju na vysileného Huniača.“¹⁹

„Někdo přinesl v **měchu** vodu z potoka a poléval zesláblého Huňáče.“²⁰

V jiném případě, kdy se naopak jedná o překlad ze slovenštiny do češtiny, překladatel zcela logicky slovo měch přeložil jako pytel – měch by v češtině nebyl na místě a pytel se zde jeví mnohem adekvátnější.

„Niektorí tunajší ani nevedeli, kamide alebo odkiaľ sa vracia , keď ho videli na ceste s **mechom** alebo plátennou kapsou.“²¹

„Někteří zdejší ani nevěděli, kam jde a odkud se vrací, když ho viděli na cestě s **pytlem** nebo s plátennou mošnou.“²²

Přesnější informace o volbě ekvivalentů získáme s použitím paralelního vyhledávání v korpusu InterCorp Českého národního korpusu. Vyhledávala jsem české *měch*, slovenské *mech* a jejich česká a slovenská synonyma, cílem pak bylo zjistit, která dvojice slov je při vzájemných překladech nejvíce frekventovaná a která naopak vůbec. Výsledky zpracovává následující tabulka:

měch	mech	80
měch	vrece	3
měch	vak	3
měch	žoch	0
měch	pytel	0

19 Štorch, Eduard: Lovci mamutů. Praha: Albatros 1980. 298 s.

20 Štorch, Eduard: Lovci mamutov. Bratislava: Příroda 1988. 248 s. Preklad: Vítazoslav Hečko.

21 Šíkula, Vincent: S Rozarkou. Bratislava: Smena 1966. 58 s

22 Šíkula, Vincent: S Rozárkou. Praha: Československý spisovatel 1968. 104 s. Preklad: Emil Charous.

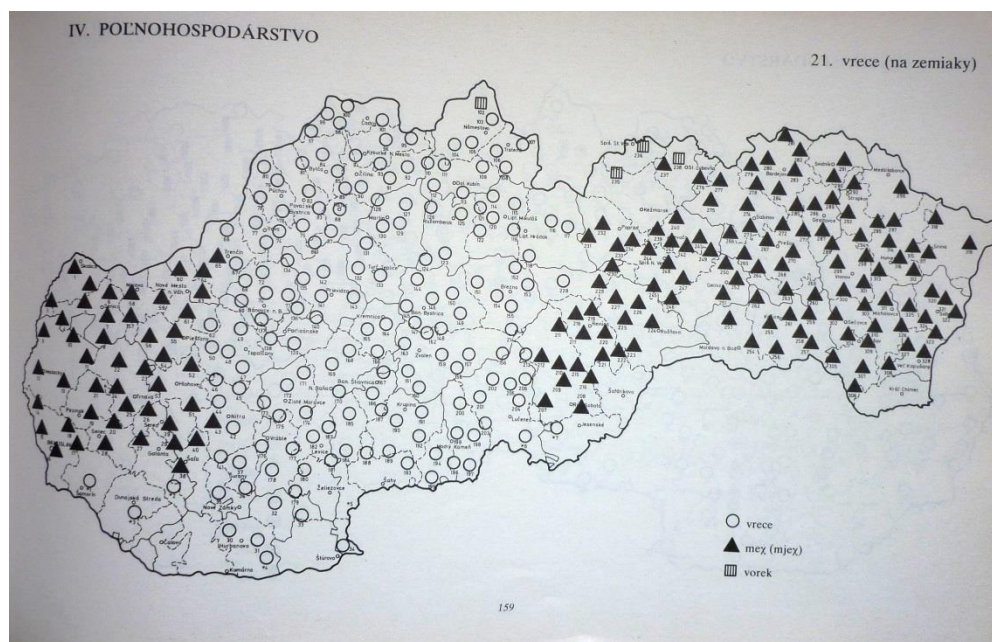
pytel	mech	20
vak	mech	14
žok	mech	2
sak	mech	0

Z mého výzkumu vyplývá, že nejčastěji jsou v InterCorpu zastoupeny paralelní texty obsahující dvojici slov *měch* – *mech*, poměrně častá dvojice ještě je *pytel* – *mech* a *vak* – *mech*, zatímco zbylé dvojice slov nemají téměř žádný nebo vůbec žádný výskyt. Nalezené výsledky však nemusejí odpovídat širší jazykové realitě, protože pracují jen s omezeným počtem slov, a tak může být realita poněkud odlišná od toho, co nám korpusy zobrazují.

Z porovnání v českých a slovenských korpusech vyjde najevo, že nejčastějšími slovy z těchto synonym jsou lexémy *vrece* na slovenské straně a *pytel* na straně české. Oproti tomu *mech* a *měch* mají mnohem menší počet výskytů, oba se pohybují okolo 1300, zatímco *pytel* má výskytů přes 33 000 a *vrece* přes 12 000. Při lexémech *mech* a *měch* máme možnost porovnat jejich fungování ve spisovných jazycích s teritoriálním nářečovým východiskem, jež demonstrují jazykové atlasy slovenštiny a češtiny:

Atlas slovenského jazyka 4 (Habovštiak, 1984)

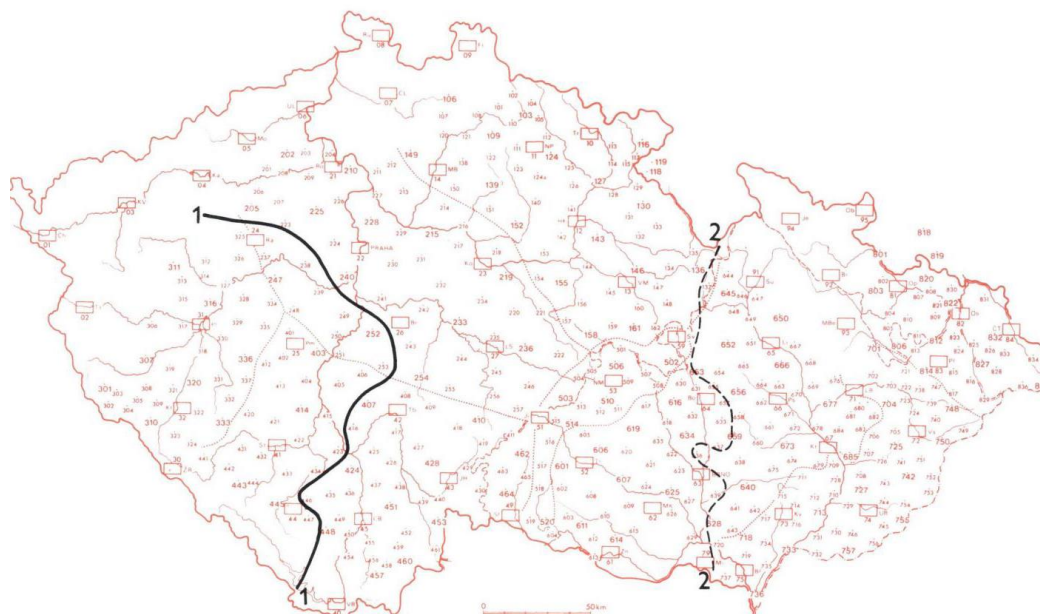
vrece/mech:

Český jazykovědný atlas 2 (Balhar, 1999: 252)

pytel na obilí

izoglosa *pytel* × *měch* (vých.)

252
SVODNÁ MAPA

Z těchto map vyplývá, že zatímco na východním a západním Slovensku se užívá slovo *mech*, na středním Slovensku je častější lexémem *vrece*. Na území České republiky se v Čechách užívá především slovo *pytel*, na Moravě, která přímo sousedí se Slovenskem a jejich jazyky vždy byly ve větším kontaktu, lexém *měch*.

Z předestřené problematiky vícenásobné mezijazykové homonymie je vidět, do jak složitých vztahů lexémy z více jazyků vstupují a jak složitá je jejich problematika. Formálně stejná nebo podobná slova tak mohou být v rámci mezijazykových vztahů jak formálně totožnými lexémy, tak i homonymy a paronymy. Uvedený příklad rovněž ukázal, jak moc se liší údaje v jednotlivých slovnících a že žádný z českých ani slovenských slovníků podrobně nezachycuje složitost vztahů jednotlivých slov.

3.2.5 Slovensko-česká mezijazyková homonyma zachycená v jiných slovnících

Slovensko-český slovník a Česko-slovenský slovník mezijazyková

homonyma zpracovávají v rámci širšího spektra slovní zásoby bez toho, že by jim byla speciálně – v úvodu, v příloze nebo osobitým označením v heslech – věnována pozornost. Česko-slovenské mezijazykové homonymii se však takto věnoval prostor v rámci některých jiných česko-slovenských a slovensko-českých dvojjazyčných slovníků. Konkrétně se budu věnovat dvěma, ve kterých jsou mezijazyková homonyma zachycena. V prvním případě se jedná o Slovensko-český a česko-slovenský slovník rozdílných výrazů Jaroslava Nečase a Miroslava Kopeckého z roku 1963, v druhém pak o Slovenský slovník z literatury aj nářečí: (slovensko-český diferenciální) Karla Kálala a Miroslava Kálala z roku 1924.

Slovensko-český a česko-slovenský slovník rozdílných výrazů je lexikografická příručka, která byla vydána pro potřeby každodenního styku obou národů, a to jak v kulturním, společenském, hospodářském, turistickém, ale také uměleckém a sportovním životě. Je rozdělen na dvě části – na slovensko-českou a česko-slovenskou, přičemž slovensko-česká část je podrobnější, a obsahuje přibližně dvacet tisíc slov. Má být podle úvodu především pomůckou ke čtení slovenských literárních textů, ale v menší míře obsahuje i slova z odborné technologie přírodních a technických věd. Z pohledu mezijazykové homonymie je slovník důležitý v tom, že před některými hesly v obou částech je trojúhelník ▲, který, jak píší autoři v úvodu, upozorňuje na významovou odlišnost slovenských a českých slov, která jsou po zvukové a grafické stránce stejná nebo velmi podobná.

Existence takto vyznačených hesel se nabízí pro srovnání se vzniklým slovníkem mezijazykových homonym (viz příloha) na základě Slovensko-českého slovníku a Česko-slovenského slovníku. Ve srovnávací sondě jsem pracovala se slovy začínajícími na písmeno M. U tohoto písmena zachycuje ze slovensko-české strany Nečasův a Kopeckého slovník celkem šestnáct mezijazykových homonym²³. Jedná se o slova *majetok*, *marit' sa*, *mast'*, *maškrta*, *mátožiť*, *mátoživý* (i *mátožný*), *mávať sa*, *mech*, *meriť*, *meškanie*, *metla*, *miešanka*, *mlat*, *mlynárka*, *morča* a *mrk*. Třináct těchto slov zachycuji ve svém slovensko-českém slovníku mezijazykových homonym, u třech zbývajících nevyšlo na základě dvojjazyčných slovníků najevo, že by se jednalo o mezijazyková homonyma. Jedná se o tato slova:

23 Na česko-slovenské straně je slovník stručnější, zachycuje pouze čtyři mezijazyková homonyma, a to *mech*, *měřit*, *metla* a *mlat*.

marit' sa, -í, -ia *zdat se*

maškrta, -y, 2. mn. -škrt ž. *pamlsek, lahůdka, pochoutka*

mátožit', -í, -ia *strašit*

Česko-slovenský slovník heslová slova *maškrta*, *mátožit* nezahrnuje a ani na základě zpracování ve Slovensko-českém slovníku se neukázalo, že by se jednalo o mezijazyková homonyma. Otázku, zda jsou nebo nejsou, můžeme ověřit za pomoci výkladových slovníků. Jako na první z nich se zaměřím na lexém *maškrta*.

<u>KSSJ:</u> maškrta -y -krt ž. čo vzbudzuje <u>pôžitok</u> z príjemnej <u>chuti</u> , obyč. <u>niečo sladké</u> , <u>sladkosť</u> ; chutné <u>jedlo</u> , <u>lahôdka</u> , <u>pochútka</u> ; <i>kupovať si</i> <i>m-y</i> ;	<u>PSJČ:</u> maškrta , -y m. dial. mlsný člověk.
<u>SSJ:</u> maškrta , -y, -krt ž. vybrané chutné <u>jedlo</u> , <u>lahôdka</u> , <u>pochútka</u> , <u>sladkosť</u> ; <i>dávať deťom m-y</i> ; <i>semenec je m-</i> <i>ou pre vtáctvo</i> ;	<u>SSJC:</u> maškrta -y m. i ž. nář. <i>mlsný člověk</i> (Č. lid, Lid. nov. aj.)

Z výkladových slovníků u tohoto slova vyplývá, že se jedná o mezijazykovou homonymii, přestože z překladových slovníků to nevyšlo najevo. Slovník spisovné češtiny však už toto slovo neeviduje, jako nářečové nepatří do jádra slovní zásoby českého jazyka, ale pohybuje se spíše na jeho okraji. Toto potvrzuje i Český národní korpus, který slovo *maškrta* obsahuje, ovšem pouze ve třech případech a se „slovenským významem“, ani jeden z nich neodpovídá významu nalezenému v českých slovnících. Je tedy zřejmé, že se v češtině nejedná o často užívané slovo a většina česky hovořících lidí by pravděpodobně ani nevěděla, o co se jedná.

Druhým porovnávaným slovem je sloveso *mátožit*.

KSJC: mátožiť <i>nedok. expr.</i> 1. <u>strašiť</u>, <u>mátať</u>: <i>nočné tiene m-li; čosi tu m-í;</i> <i>pren. m. po dome motať sa</i> 2. <u>znepokojovať</u>, <u>mátať</u>: <i>m-í ho zlá predtucha; v hlave mu m-í otázka</i>	PSJC: mátožiti <i>ned.</i> činiti mátožným, plésti. Kdy jemu ještě luzné obrazy mátožily myšlenky, byly její již zase jasné a soustředěné. Ben. D mátožiti, mátožiti se mátožně se pohybovati. Po nich [výparech] třasavě již mátoží luna sinavá svou září bludnou. Krás. Vždyť se mátožíš, jakobys šel s ně jakého funusu. Herrm.
SSJ: mátožiť, -í, -ia <i>nedok. expr. (bezpredm. i koho)</i> (podľa ľudovej povery) <u>chodiť ako strašidlo</u>, <u>strašiť</u>, <u>mátať</u>: <i>mátožila ho smrť</i> <i>rakúskeho vojvodu (Ondr.); pren. hovor.: m. celú noc po dome, po izbe motať sa (obyč. potme); Janko už mátožil po chyži (Hor.) už bol hore, už vstal; Tóne stromov mátožili</i> (švant.) pôsobili <u>ako</u> strašidlá; <i>niečo mátoží niekomu v hlave, v mozgu, v duši, myslou, po rozume znepokojuje ho; Myslou mu ešte mátoží spomienka na dievča. (Gráf);</i>	SSJC: mátožiti <i>ned. (3. mn. -í)</i> 1. (co) činit mátožným, plést: <i>m. myšlenky (Ben.)</i> 2. nář. <i>mluvit nejasně: blouznit: co pořád mátožíš (Jahn); --- *mátožiti se ned. mátožně jít: mátožíš se, jako bys šel z nějakého funusu (Herrm.) (o) předp. z-</i>

Stejně jako v předchozím případě slovníky ukazují, že slovo *mátožiť* je slovensko-českým mezijazykovým homonymem, také však není zahrnuto ve Slovníku spisovné češtiny a patří na okraj slovní zásoby českého jazyka. I v tomto případě se v Českém korpusu nacházejí pouze čtyři případy jeho užití, tentokrát však odpovídají významům, které popisují české výkladové slovníky.

Posledním uváděným mezijazykovým homonymem je slovo *mařit se*, u

něho se však na základě výkladových slovníků neukázalo, že by v češtině existovala jeho zvrtná forma, ani jeden z nich ji nezachycuje, a nedokládá ji ani Český národní korpus. O mezijazykové homonymii však v situaci, kdy proti českému slovesu *mařit* stojí slovenský ekvivalent *marit'* a zvrtné sloveso *marit' sa*, je možné uvažovat, přestože tato slova ve svém zrcadlovém slovníku neuvádím. Jedná se však o poměrně častý jev, kdy na jedné straně stojí slovo zvrtné a na druhé neexistuje, a dá se o nich uvažovat jako o mezijazykových homonymech, protože by mohly vést ke komunikačním nedorozuměním.

Druhým slovníkem, se kterým porovnávám mezijazyková homonyma nalezená v překladových slovnících, je Slovenský slovník z literatury aj nářečí (slovensko-český differencialny) od Miroslava Kálala a Karla Kálala. Kniha se mimo jiné věnuje slovenské mluvnici a měla být ve své době pomůckou pro Čechy učící se slovensky a naopak. Pro nás je důležité, že kromě mluvnice obsahuje slovensko-český slovník a také krátký slovníček homonym, který je uveden jako „malá sbierka slov. a č. slov, ktoré znejú rovnako (alebo skoro rovnako), ale majú iný význam“ (Kálal, 1924: 1007).

Při srovnání se stejně jako v předcházejícím případě zaměřím na slova začínající na písmeno M, pod kterým opět nalezneme jak slova, která jako mezijazyková homonyma ze srovnání dvojjazyčných slovníků vyplynula, tak i taková, která ne. Slovník zachycuje celkem osm mezijazykových homonym začínajících na toto písmeno.

mariáš – dvoutolar M.T.	mariáš – hra v karty
mávat' – mívati	mávati – kývat', mávat'
merinda – jídlo na cestu	merenda – veselá (tanečná zábava)
mívat' sa, si – domnívati se	mívati (se) – mávat' (sa)
mniška – jeptiška, mniška	mniška – húsenica (liparis monacha)
mrtvica – kopřiva a i.	mrtvica – porážka
mrzký – ošklivý, škaredý	mrzký – hanebný, podlý
mýto – mýto, měřičné	mýto – mýto

U šesti z nich už ze Slovensko-českého a Česko-slovenského slovníku vyšlo najevo, že se jedná o mezijazyková homonyma, přibývají k nim však dvě

nové lexémy: *mariáš* a *merinda*. Substantivum *mariáš* je ve výkladových slovnících zachyceno následovně:

<u>KSSJ:</u> mariáš -a m. kartová hra;	<u>SSČ:</u> mariáš -e m. <f> <i>karet. hra</i> hrát mariáš,
<u>SSJ:</u> mariáš¹, -a m. druh hry v karty: <i>halierový</i> <i>m. pri ktorom sa hrá o haliere</i>; mariáš², -a m. <i>hist. dvojtoliar z čias Márie Terézie</i>: <i>strieborný m.</i>	<u>SSJČ:</u> mariáš -e m. (z fr.) 1. kart. <i>karetní hra</i>: hrát m.; slang. lízaný m. ve dvou; hlásit (kulový aj.) m. <i>seskupení dámy a krále jedné barvy</i> 2. expr. <i>svatba</i>: bude z toho m. (Šmil.);

Z pohledu současné slovenštiny a češtiny se zdá, že slovo *mariáš* již není mezijazykovým homonymem, jak Slovník spisovné češtiny, tak Krátky slovník slovenského jazyka mají pro lexému *mariáš* pouze jeden a ten samý význam, a to karetní hru. Ze starších vícesvazkových kodifikačních slovníků je patrné, že slovo *mariáš* představuje v obou jazycích více lexíí, ve slovenštině kromě karetní hry i onu minci zmiňovanou již v Kálalově slovníku (zpracováno jako homonyma), v češtině existovalo navíc i ve významu svatby. Z tohoto pohledu se pak zdá, že slovo *mariáš* opravdu v daném čase existovalo jako mezijazykové homonymum. Co už ale Slovník spisovného jazyka českého neuvádí, je informace, že *mariáš* měl v českém nářečí i význam mince z dob Marie Terezie, tj. stejný význam jako uváděl Slovník spisovné slovenčiny. Tuto informaci potvrzuje například starší Příruční slovník jazyka českého.

mariáš, -e m.
druh karetní hry. Zahrajeme si ve třech mariáš. Šmil. Nanejvejš takle krejcarovej maryaš. Šlej. Francefus, křížový maryaš a boží požehnání. K. Čap. **D** Dial. peníz s obrazem P. Marie. Začal vyhazovat drobné měďáčky a kde jaký malý peníz a maryaš vyškrábal. Něm. **D** Žert. sňatek, svatba. Bude z toho [dobrodružství] mariáš. Šmil.

Vychází tak najevo, že v širším pohledu lexéma *mariáš* opravdu vstupuje do slovensko-české mezijazykové homonymie, ovšem jiným způsobem, než je uváděno v Kálalově slovníku.

Druhým případem, u kterého ze Slovensko-českého a Česko-slovenského slovníku mezijazyková homonymie nevyšla najevo, je lexém *merinda*, na české straně *merenda*. Ty jsou ve výkladových slovnících uvedeny následovně:

KSSJ: merinda -y ž. zastaráv. zásoba jedla na cestu SSJ: merinda, -y ž. kraj. zásoby jedla na cestu: <i>Rozložili si batôžky s merindou, ktorú ešte nestrovili.</i> (Fig.); merenda, -y ž. nár. tanečná zábava s humoristickým programom (Žáry)	SSJC: merenda -y ž. (z it.) 1. poněk. zast. <i>taneční zábava, zprav. maškarní; veselice</i>: maškarní, masopustní, silvestrovská m.; besedy a m-y 2. <i>žertovná báseň n. píseň, kuplet</i>: deklamovat m-y (Lier) 3. zast. ob. <i>legrace, švanda, vyrazení</i>: to bude m.! (Tyl); bude hned po m-ě (Svět.) <i>po legraci, všemu konec</i> 4. nář. <i>rozvařená povídla</i> (Lid. nov.)

Jak je vidět, v tomto případě pracuje Kálalův slovník s mezijazykovými paronymy, protože ve slovenštině existuje jak slovo *merinda*, tak i *merenda*. Je však očividné, že obě slova ze slovenské strany vstupují s českým výrazem *merenda* do mezijazykové homonymie a paronymie, jejich významy se ani v jednom případě plně neshodují. Ani v jednom jazyce lexém *merenda* nefiguruje v novějších jednosvazkových výkladových slovnících (KSSJ a SSČ), z čehož je možné usoudit, že spadají na okraj slovní zásoby obou jazyků. V českém jazyce však má v Českém národním korpusu celkem 795 výskytů, což není zanedbatelné číslo, Slovenský národní korpus eviduje pouze šest výskytů, dá se tedy předpokládat, že v češtině má větší zastoupení než ve slovenštině. Oproti tomu

slovo *merinda* na slovenské straně je v KSSJ obsaženo, v českém jazyce toto slovo vůbec neexistuje, jak výkladové (ale ani další) slovníky, tak Český národní korpus ho nezaznamenávají.

Ze získaných výsledků je zřejmé, že Slovensko-český slovník a Česko-slovenský slovník nezachycují všechna slova, některá zcela vynechávají, u dalších ze zpracování nevychází najevo, že by se jednalo o mezijazyková homonyma. Protože se však jedná o díla novější než Kálalův slovník a slovník Nečase – Kopeckého, některé významy slov už nezachycují, protože v době tvoření slovníků již nemusely být aktuální a užívané, stejně tak neuvádí slova z okrajové části slovní zásoby, která byla výše rozebrána. Z tohoto poznání se dá usoudit, že mezijazyková homonyma jsou stejně jako ostatní lexikální jednotky závislá na vývoji v čase, zatímco na začátku dvacátého století některé slovo může vstupovat do mezijazykové homonymie, o sto let později už tomu tak být nemusí, protože na jedné nebo obou stranách ztratí význam či významy, které tuto homonymii způsobovaly.

3.2.6 Slova nezahrnutá ve slovníku

V konfrontaci používaných dvojjazyčných slovníků se vyskytují i případy, kdy Slovensko-český slovník uvádí význam českého ekvivalentu, ale v Česko-slovenském slovníku se toto slovo nevyskytuje. Nejedná se o velmi častý jev, vyskytuje se to především u slov z okrajové části slovní zásoby, přesto se ale našlo několik případů, kdy by se ze zpracování českého lexika zdálo, že uvedené slovo v češtině neexistuje. Takovýto případ nastává kupříkladu u slova *medovka* (ale také u slov *pálka*, *partie*, *plněný* a *plno*), které Slovensko-český slovník zachycuje následovně:

medovka, -y, 2. mn. -viek ž.

1. bot. meduňka

2. ovoc. medovka (druh hrušek)

Ze slovenské strany tak jasně vyplývá, že slovo *medovka* v českém jazyce existuje, přestože ho Česko-slovenský slovník nezachycuje. Jeho existenci však mohou doložit české výkladové slovníky, které jej evidují.

SSJC:**medovka** -y ž. (2. mn. -vek)zahr. *sorta hrušek***PSJC:****medovka**, -y f.

zahr. odrůda hrušek. D Dial. kuna lesní. D Zast. medovina. Strojení a užívání medovky nepovstalo u Němcův. Šaf.

Na základě českých výkladových slovníků je zřejmé, že slovo *medovka* v češtině opravdu existuje. Nejedná se však o frekventované slovo a většina Čechů by jeho význam pravděpodobně vůbec neznala. Český národní korpus ho sice eviduje, ovšem pouze ve čtyřech výskytech, přičemž ani jeden z nich neodpovídá významu nalezenému ve slovnících. Najdeme zde *medovku* ve slovenském významu slova, *medovku* v myslivecké mluvě označující jednu z kun, *medovku* jako metodu lidového léčitelství a jako typ dortu, ale jako druh hrušky ne.

A ani internet nás v hledání nepodpoří, i při vyhledávání pouze na českých stránkách objevíme *medovku* ve slovenském slova smyslu, jako již výše zmiňovaný dort, různé druhy výrobků s tímto jménem, naběračku na med, ruské město, dokonce i jako druh třesně, ovšem nic, co by odkazovalo k *medovce* jako k hrušce. Je tedy zřejmé, že se jedná o téměř neužívané slovo, které sice v češtině figuruje, důkazem může být i to, že je zahrnuto ve slovnících, které jsou využívány programy Microsoft Office ke kontrole pravopisu, ovšem pod jinými významy, než uvádějí Slovensko-český slovník a české výkladové slovníky.

Jiný případ nastává u slova *machle*, které je zachycováno Slovensko-českým slovníkem.

machle, -lov, zříd. i **machel'**, -ch'l'a m. hovor. pejor.

machle, pletichy

Ze slovníku vyplývá, že slovenskému slovu *machle* by mělo odpovídat to samé slovo v češtině. Ovšem v Česko-slovenském slovníku zahrnuto není a nenajdeme ho ani v českých výkladových slovnících, ani v Pravidlech českého pravopisu. Teprve při pozornějším pohledu vyjde najevo, že v každém z jazyků se

k lexému přistoupilo odlišně. Slovensko-český slovník zachytil jako heslové pomnožné slovo *machle*, alternativně i v singuláru, zatímco Česko-slovenský ho jenom v singuláru – jako *mach*.

SSJ machle, -<i>ľov</i>, zried. i macheľ, -<i>chl'a</i> m. <u>hovor.</u> pejor. podvodné, nečestné <u>konanie</u>, <u>machinácie</u>: <i>finančné, politické m-e</i>; <u>robiť m-e</u>; <u>odhaliť m-e</u> zradcov	SSJČ: machl -<i>u</i>, -<i>e</i> m. (z něm. zákl.) ob. expr. 1. (zprav. mn. machle) <i>pletichy, pletky, pikle, rejdy, spády, machinace</i>: zákulisní, nekalé machle; pečlivě tajené machle (Til.) 2. <i>zmatek, nepořádek</i>: ke všemu neštěstí jsem v tomhle machlu ztratil tobolku (Staš.)

V tomto případě by v Slovensko-českém slovníku mělo být uvedeno, že heslové slovo je pomnožné (tak to uvádějí výkladové slovníky), aby se neuváděl v omyl jeho český nebo slovenský uživatel.

3.2.7 Významy slov nezahrnuté ve slovníku

Při porovnávání obou dvojjazyčných slovníků narazíme i na případy, kdy na obou stranách slovníky zachycují stejná slova, ovšem v Česko-slovenském slovníku není uveden některý, v určitých případech i častěji užívaný, význam daného slova.

Jedná se o případy, kdy jak Česko-slovenský, tak Slovensko-český slovník uvádějí český význam slova, který sice v češtině existuje, ovšem opomíjejí už, že dané slovo má i další významy, případně k němu během let přibyl další výraz, který se stal obecněji známějším a užívanějším, než je význam původní. Zaměřím se zde na dva typy problémů. Prvním z nich je situace, kdy ani jeden ze slovníků neuvádí další význam slova a nenajdeme ho ani v českých kodifikačních slovnících, přestože v češtině je daleko užívanější než uváděný význam. Druhým z nich je situace, kdy dvojjazyčné slovníky další význam slova neuvádějí, v českých slovnících ho však najdeme, přestože pro většinu české populace se jedná o slovo neznámé.

První případ se projevuje například u slova *medovník*. Z dvojjazyčných

slovníků zjistíme následující informace:

Slovensko-český slovník	Česko-slovenský slovník
medovník¹ , <i>-a m.</i> 1. perník medovník² , <i>-a, 1. mn. -ci m.</i> 1. zastar. perníkář, perníkář	medovník <i>-u m.</i> 1. bot. medunka (<i>Melittis</i>)

Na základě tohoto zpracování se ukazuje, že se jedná o mezijazykovou homonymii, do které vstupují všechna tři uvedená slova. Výkladové a další slovníky nám dále poskytnou následující informace:

<u>KSSJ:</u> medovník <i>-a m.</i> voňavé pečivo s přísadou medu;	<u>SSJC:</u> medovník <i>-u m.</i> (6. j. <i>-u</i> , 6. mn. <i>-cích</i>) 1. hájová bylina s velkými bílými n. naružovělými pyskatými květy, u nás chráněná; bot. rod <i>Melittis</i> 2. nář. <i>perník</i> (Něm., Hol.)
<u>SSJ:</u> medovník¹ , <i>-a m.</i> pečivo z medu, múky, vajec a voňavých korení, často formované do rozličných podob, perník; medovník² , <i>-a, mn. č. -ci m.</i> zastar. <u>medovníkár</u> (Kuk.);	<u>PSJC:</u> medovník , <i>-u m.</i> bot. rod rostlin z čeledi pyskatých, <i>Melittis</i> . D Dial. medový koláč. Stará matka v srdci zaplesala, medovníky synu budovala. Hol.

Z uvedených zdrojů je zřejmé, že slovo *medovník* ve slovenštině má především význam českého *perníku*, Slovník slovenského jazyka navíc uvádí, že v minulosti označovalo i člověka. České slovníky pak uvádějí, že *medovník* v češtině označuje především rostlinu z rodu *Melittis*, v některých nářečích pak může označovat také *perník*, stejně jako tomu je na slovenské straně.

Co však už slovníky nezachycují, je fakt, že slovo *medovník* má v češtině i

jiný význam, který je v současném jazyce mnohem běžnější než výše uvedená rostlina, kterou většina národa ani nebude znát. Medovník v současné době označuje především typ dortu, mezi jehož základní ingredience, jak již napovídá samotný název, patří med. Že se nejedná o zcela nový výraz, dokládají následující informace:

„Tento druh medového pečiva má staletý slovanský původ. V České republice si pro název „Medovník“ nechala zaregistrovat ochrannou známku pražská firma VIZARD s.r.o. (existuje od roku 1996), která tento výrobek dodává do kaváren, cukráren a restaurací. Firma drží svoji recepturu na dort v tajnosti, mezi lidmi však koluje značné množství různých receptů na medovník.“²⁴

Samotný dort se pod názvem *medovník* prodává od roku 1997, na českém trhu se tedy drží více než patnáct let. Za tu dobu se stal všeobecně známým a oblíbeným, snad většina kaváren a cukráren ho má ve svém sortimentu výrobků a asi se najde jen málokdo, kdo by v životě neochutnal nebo přinejmenším neviděl či neslyšel o tomto medovém dortu.

Existenci tohoto významu dokládá jak internet, tak i český národní korpus. Právě zde najdeme mnoho dokladů o tom, že právě tento význam lexémy *medovník* je v češtině dominantní, objevíme zde nespočet různých receptů na tento dort. Český národní korpus pak nabídne 146 výskytů tohoto slova, přičemž velká část zachycuje *medovník* jako zákusek, podstatně menší pak *medovník* jako rostlinu.

Pokud se na danou problematiku zaměříme z druhé strany, zjistíme, že lexém *medunka*, jež uvádí Česko-slovenský slovník, ve slovenských výkladových slovnících nenajdeme. Ani slovenský korpus nepodává důkaz o existenci tohoto slova ve slovenštině, eviduje pouze dva příklady užití tohoto slova. A ani na internetu nenajdeme dostatek informací, které by nás vedly k přesvědčení, že je toto slovo na Slovensku běžné. Přesto ale několik dokladů najdeme, místo medunky však objevíme medúнку. Z následující informace: „Slovenská jména: doubravník meduňolistý, dobronika, doubravník, medovník (Reuss 1853), medovník (Novacký 1936), medovník medovkolistý (Dostál 1950), medúнка medovkolistá (Merhold-Hindák 1998)“ vyjde najevo, že rostlina má či měla ve

²⁴ <http://botany.cz/cs/melittis-melissophyllum/>

slovenštině více názvů. Zadáme-li do jakéhokoliv internetového vyhledávače celý název rostliny, tj. medúnka medovkolistá, najdeme už poměrně dost dokladů o tom, že pod tímto názvem opravdu figuruje, přestože to tak na první pohled nevypadalo.

Druhý případ, kdy dvojjazyčné slovníky další význam slova neuvádějí, ale výkladové slovníky ano, můžeme demonstrovat na lexémech *marinka* – *mařinka*, které jsou v dvojjazyčných slovnících zachyceny následovně:

<u>Slovensko-český slovník</u> marinka , -y, 2. mn. - <i>niek</i> ž. 1. bot. mařinka	<u>Česko-slovenský slovník</u> mařinka -y ž. 1. bot. marinka (<i>Asperula</i>)

Výkladové slovníky nám podávají následující informace:

<u>KSSJ:</u> marinka -y - <i>niek</i> ž. horská léčivá <u>bylina</u> s drobnými bielymi kvetmi, bot. <i>Asperula</i> ;	<u>SSČ:</u> mařinka -y ž. lesní bylina s úzkými listy a nálevkovitými bílými kvítky
<u>SSJ:</u> marinka (nár. i <u>marunka</u>), -y, - <i>niek</i> ž. lesná léčivá <u>rastlina</u> s voňavými kvetmi; bot. <u>rod</u> rastlín (<i>Asperula</i>): m. voňavá, m. farbiarska;	<u>SSJC:</u> mařinka -y ž. (2. mn. - <i>nek</i>) drobná bylina s úzkými listy v přeslenech a s nálevkovitými bílými n. modrými kvítky; bot. rod <i>Asperula</i> : m. vonná; m. rolní; m. sivá

Na základě zpracování se tak zdá, že v tomto případě nenastává mezi slovy žádná mezijazyková homonymie. Problém se však objeví ve chvíli, kdy zjistíme, že v některých českých slovnících kromě slova *mařinka*, které odpovídá slovenskému slovu *marinka*, figuruje také lexém *marinka* či *marýnka*.

<u>PSJC:</u> marinka , -y f.	<u>PSJC:</u> marýnka -y ž ⟨VJ⟩

národop. teplý kabátek hanáckého kroje z černého sukna bez vyšívaní. dial. kazajka. Odpoledne již se pravidelně svleče sváteční košile a oblekne se marinka čili kacabajk. Herb. Stojanová oblékla si tištěnou modračku, fěrtoch a kartounovou marinku. Preis.	etn. krátký teplý kabátek, součást někt. moravských krojů
<u>SSJC:</u> marinka v. marýnka	<u>SSJC:</u> marýnka (ps. též marinka [-rí-]), -y ž. nár. <i>krátký teplý kabátek, součást někt. moravských krojů</i>

Slovo *marinka* se rovněž vyskytuje v Českém národním korpusu, kde má celkem 80 výskytů, ovšem prakticky ve všech se jedná o jméno. Slovo *mařinka* má pak dvojnásobný počet výskytů, z velké části se jedná o léčivou rostlinu mařinku vonnou, jen minimum případů uvádí toto slovo jako křestní jméno. Korpus zachycuje i lexém *marýnka*, ovšem vyskytuje se zde pouze jako folklórní soubor, nikoliv jako součást kroje. Lexém *márinka* má v Českém národním korpusu 401 výskytů, jež se všechny vztahují na křestní jméno, lexém *márynka* má výskytů pouze 7, z toho jednou se jedná o rostlinu a ve zbylých šesti se opět vztahuje k propriu.

Na slovenské straně se slovo *marinka* objevuje ve Slovenském národním korpusu celkem 128 krát, jednak jako rostlina, jednak jako vlastní jméno. Jeden případ výskytu objevíme i u slova *marynka*. V 39 případech objevíme i lexému *marínka*, až na jeden případ se jedná o jméno, v onom jednom případě se jedná o rostlinu. Slovo *márinka* má celkem 103 výskytů, ve všech jde o proprium, lexéma *márynka* se neobjeví ani jednou. Je tak zřejmé, že čeština má v tomto případě větší počet podobně psaných a znějících slov, která mohou vstupovat do mezijazykové homonymie, a rovněž větší variabilitu při psaní jednoho typu křestního jména.

4 Závěr

Impulzem k vypracování mé práce byla skutečnost, že problematice mezijazykové homonymie ze slovensko-českého nebo česko-slovenského pohledu nebylo dosud věnováno mnoho pozornosti, neexistuje žádná ucelená práce, která by se věnovala této oblasti, a stejně tak neexistuje ani slovník česko-slovenských nebo slovensko-českých mezijazykových homonym. Tato absence zřetelně vystupuje zejména ve srovnání se situací v jiných dvojicích slovanských jazyků – existují studie soustřeďující se na mezijazykovou homonymii česko-polskou (Edvard Lotko), slovensko-polskou (Marta Pančíková), česko-ruskou (Josef Vlček), česko-běloruskou (Natalia Ivašina – Alena Rudenka – Ladislav Janovec), slovensko-slovinskou (Radmila Horáková) a další. Moje práce proto měla za cíl věnovat se podrobněji této problematice a ukázat zastoupení mezijazykových homonym v češtině a slovenštině v té podobě, v jaké se jeví na bázi zpracování slovní zásoby v existujících dvojjazyčných slovnících. Hlavním výstupem takto zaměřené práce je zrcadlový slovník mezijazykových homonym, do kterého byla „extrahována“ mezijazyková homonyma zpracovaná ve Slovensko-českém a Česko-slovenském slovníku přičemž východiska přístupu k mezijazykové homonymii a podrobnější analýza některých jevů jsou zpracovány ve dvou kapitolách, které slovníku předcházejí.

V teoretické části práce jsem se zaměřila na vymezení a klasifikaci mezijazykové homonymie, přičemž jsem zohlednila i související paradigmatické vztahy v rámci jednoho jazyka – polysémii, homonymii a paronymii. Protože doposud byla slovensko-česká mezijazyková homonymie jen málo zpracovaná, opřela jsem se při formulování východisek o existující pojetí jinojazyčné mezijazykové homonymie, především česko/slovensko-polské, ale také česko-ruské. Zpracování mezijazykových homonym na těchto základech ukázalo, že slovensko-česká mezijazyková homonymie má v slovní zásobě srovnávaných jazyků opravdu početné zastoupení, co odpovídá obecnému předpokladu o závislosti míry mezijazykové homonymie na míře genetické příbuznosti srovnávaných jazyků.

Ve slovníkové části jsem se zabývala vybranými jevy mezijazykové homonymie vyplývajícími z konfrontace české a slovenské slovní zásoby. Podrobněji jsem se věnovala otázce stylové mezijazykové homonymie, kterou

jsem přdestřela na slově *máj* a pokusila jsem se ukázat, jak mohou v blízkých jazycích fungovat stylově různá slova a v čem mohou být pro nerodilého mluvčího zrádná. Druhým rozebraným jevem byla mezijazyková homonyma gramatická, u kterých se vynořila především problematika přebírání slov z jiných jazyků, jež následně v různých jazycích nabývají různé gramatické kategorie. I u velmi blízkých jazyků, jako je čeština a slovenština, se přejímky často přizpůsobí hláskovému systému daného jazyka a přikloní se k jiným gramatickým rodům. Gramatické rozdíly mohou být zdrojem potíží zejména při učení se druhého jazyka. Gramatická mezijazyková homonyma jsou zrádná i v případě geografických pojmenování, jako Paříž či Olomouc. Samostatně jsem se zabírala otázkou vícenásobné mezijazykové homonymie na příkladu lexémů *mach*, *mech* a *měch* a naznačila tak složitost mezijazykových lexikálních vztahů v situaci současné existence mezijazykových homonym, paronym a formálně shodných lexémů se stejným významem. V této části práce jsem se zabývala také porovnáním zrcadlového slovníku česko-slovenských mezijazykových homonym s jinými dvojjazyčnými slovníky, které mají mezijazyková homonyma v jistém rozsahu samostatně vyčleněna nebo vyznačena v rámci jednotlivých hesel (Kálalův slovník, slovník Nečase – Kopeckého). Zaměřila jsem se též na některé české lexémy a lexie, které Česko-slovenský slovník nezachycuje, přestože ve slovní zásobě českého jazyka, byť jen na jejím okraji, existují. Z těchto porovnání vyšlo najevo, že existující dvojjazyčné slovníky poměrně velkou část slovní zásoby nezachycují, v některých případech jsou vynechána i poměrně frekventovaná slova jak v češtině, tak i ve slovenštině. Tato skutečnost se pak promítá i do vytvořeného zrcadlového slovníku, který monitoruje pouze slovensko-česká mezijazyková homonyma na bázi zmíněných dvojjazyčných slovníků. Neobsahuje tak problematiku v celé šíři, při užití výkladových slovníků by výsledný slovník ukazoval jiné výsledky než nyní. Přesto však i tento postup umožnil zachytit velký počet mezijazykových homonym především z jádra slovní zásoby slovenštiny a češtiny.

Zrcadlový slovník slovensko-českých mezijazykových homonym v rozmezí písmen M až Po, vytvořený na bázi Slovensko českého slovníku a Česko-slovenského slovníku, představuje jádro práce. Při procházení hesly dvojjazyčných slovníků se ukázalo, že slovensko-českých mezijazykových homonym je oproti původnímu předpokladu daleko více, přičemž se nejedná jen o

notoricky známá slova typu *kapusta* či *horký*, ale i o mnohé jiné běžné lexémy, které se užívají v každodenním životě. Velká část mezijazykových homonym jsou polysémická slova, u kterých se ve slovenštině a v češtině některé lexie shodují a jiné se liší. Do mezijazykové homonymie vstupují poměrně často i vnitrojazyková homonyma a paronyma, vícenásobná mezijazyková homonymie není v české a slovenské slovní zásobě žádnou výjimkou. U oboustranných homonym (paronym) často nastává situace, kdy se dva lexémy významově shodují, zatímco zbylé dva (v některých případech i více) se odlišují. Tento jev se ukazuje jako poměrně vážná potenciální komunikační překážka. Zrcadlový slovník představuje slovensko-českou mezijazykovou homonymii a typy mezijazykových homonym, které byly doposud „ukryty“ ve dvojazyčných slovnících, jako jev, který ve slovensko-českých lexikálních vztazích zastává, jak z hlediska komparace lexikálních systémů, tak z hlediska průmětu do mezijazykové komunikace, významné postavení.

Výsledkem práce je tedy podrobný zrcadlový slovník slovensko-českých mezijazykových homonym v rozmezí písmen M a Po, který v aktuální podobě přináší nové poznatky o vzájemných lexikálních vztazích a v budoucnu by mohl přispět k vytvoření komplexního slovníku slovensko-českých mezijazykových homonym se zohledněním novějšího lexikálního vývoje v obou jazycích a tím k lepším poznání vztahů ve slovenské a české slovní zásobě.

5 Seznam použité literatury:

- BALHAR, Jan et al.: *Český jazykový atlas 2*. Praha: Academia, 1999.
- BARTÁKOVÁ, Jarmila: *K zradnostiam v blízkopříbuzných jazykoch*. In: D. Šlosar (ed.): *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. Řada jazykovědná A 46*. Brno: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, s. 151-159.
- BUCHTELOVÁ, Růžena et al.: *Slovník cudzích slov: akademický*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2005.
- BĚLIČ, Jaromír - JEDLIČKA, Alois a kol.: *Slovenština, vysokoškolská učebnice pro studující českého jazyka*. Praha: SPN, 1964.
- BUDOVÍČOVÁ, Viera: *Semikomunikácia ako lingvistický problém*. In: *Studia Academica Slovaca 16. Prednášky XXIII. letného seminára slovenského jazyka a kultúry*. J. Mistrik (ed.). Bratislava: Alfa 1987, s. 49–66.
- Česko-slovenský slovník*. Bratislava: VEDA, 1981.
- DOLNÍK, Juraj: *Lexikológia*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2003.
- FILIPEC, Josef, ČERMÁK, František: *Česká lexikologie*. Praha: Academia, 1985.
- FILIPEC, Josef et al.: *Slovník české frazeologie a idiomatiky I-IV*. Praha: Academia, 1983-1994.
- FILIPEC, Josef et al.: *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. Praha: Academia, 1994.
- GAŠPARÍKOVÁ, Želmíra, KAMIŠ, Adolf: *Slovensko-český slovník*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983.
- HAUSER, Přemysl: *Nauka o slovní zásobě*. Praha: SPN, 1980.
- HAVRÁNEK, Bohuslav et al.: *Příruční slovník jazyka českého*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1935-1957.
- HAVRÁNEK, Bohuslav et al.: *Slovník spisovného jazyka českého*. Praha: Academia, 1960-1971.
- HORÁKOVÁ, Radmila: *Interlingválne homonymá ako lexikografický problém*. *Slavica Slovaca*, 2003, roč. 38, s. 13 – 21.
- HORECKÝ, Ján, BUZÁSSYOVÁ, Klára, BOSÁK, Ján a kol.: *Dynamika slovnej zásoby súčasnej slovenčiny*. Bratislava: Veda, 1989.
- IVAŠINA, Natal'ja, RUDENKA, Alena, JANOVEC, Ladislav: *Falešní přátelé překladatele v češtině a běloruštině*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2006.

- JÍLEK, Viktor. *Lexikologie a stylistika nejen pro žurnalisty: studijní text pro distanční studium*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005.
- KOLLÁR, Dezider: *Medzijazyková homonymia*. In: *Studia Academica Slovaca*, 1987, roč. 11, s. 229 – 233.
- Krátky slovník slovenského jazyka*. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2003.
- KRAUS J., PETRÁČKOVÁ, V. et al.: *Akademický slovník cizích slov* Praha: Academia, 1999
- LOTKO, Edvard: *Zrádná slova v polštině a češtině: (lexikologický pohled a slovník)*. Olomouc: Votobia, 1992.
- ONDRUS, Pavel, HORECKÝ, Ján, FURDÍK, Juraj: *Súčasný slovenský spisovný jazyk: lexikológia*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakl., 1980.
- ONDRUŠ, Šimon; SABOL, Ján. *Úvod do štúdia jazykov*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1981.
- PANČÍKOVÁ, Marta: *Zradnosti pol'skej a slovenskej lexiky*. Opole: Wydawnictwo PRO, 2005.
- PECIAR, Štefan: *Vzťah polysémie a homonymie*. In: *Slovo a slovesnosť*, 41, 1980, s. 86-92.
- RIPKA, Ivor; IMRICHOVÁ, Mária: *Základy slovenskej lexikológie*. Prešov: *Pravidlá slovenského pravopisu*. Bratislava: Veda, 2000. Prešovská Univ., Fak. Humanitných a Prírodných Vied, 2003.
- Slovník slovenského jazyka*. Bratislava, VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1959 – 1968.
- SOCHOVÁ, Zdeňka: *Blízké jazyky a konfrontační lexikografie*. *Naše řeč*, 3, r. 74, 1991, s. 124-131.
- STRAKOVÁ, Vlasta: *Poznámky ke konfrontační analýze lexikálního systému slovenštiny a češtiny*. In.: *Slavica Pragensia*, roč. 25. Praha: UK 1985.
- ŠAUR, Vladimír. *Pravidla českého pravopisu s výkladem mluvnice*. Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2005.
- ŠIKRA, Juraj: *Lexikálna homonymia*. In: *Jazykovedný časopis*, 1992, roč. 43, s. 13 – 25.
- ŠTOLC, Jozef et al.: *Atlas slovenského jazyka IV*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1984.

ŠTÚR, Ľudovít: *Nárečja Slovenskuo*. alebo. *Potreba písanĳa v tomto nárečí*. V Prešporku 1846.

VLČEK, Josef. *Úskalí ruské slovní zásoby: slovník rusko-české homonymie a paronymie*. Praha: Svět sovětů, 1966.

Český národní korpus - SYN. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz//>

Český národní korpus - InterCorp. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz>

Slovenský národný korpus – prim-6.0-public-all. Bratislava: Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV 2013. Dostupný z WWW: <http://korpus.juls.savba.sk>.

Slovenský národný korpus – par-skcs-2.0. Bratislava: Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV 2013. Dostupný z WWW: <http://korpus.juls.savba.sk>.

BOTANY.CZ: MELITTIS MELISSOPHYLLUM L. – medovník
meduňkolistý/medúnka medovkolistá. Dostupný z WWW:
<http://botany.cz/cs/melittis-melissophyllum/>

Příloha

ZRCADLOVÝ SLOVNÍK SLOVENSKO-ČESKÝCH MEZIJAZYKOVÝCH
HOMONYM (M – Po)

M

Slovensko-český slovník	Česko-slovenský slovník
macko¹, -a, 1. mn. -y m. 1. ● hovor. (druh hoblíku) macek maco, -a, 1. mn. -ovia m. hovor. 1. ●● hypok. macek (medvěd) 2. ●● medvídek, macek (hračka) macko², -a, 1. mn. -ovia m. 1. ●● zdrob. expr. medvídek macík, -a, 1. mn. -ovia m. 1. ●● zdrob. expr. medvídek, medvídeček	macek -čka m. 1. expr. micka, cicka (o mačce) 2. expr. mucko (o zajacovi) 3. ●● macko (o medvěďovi) Ø 4. ● druh. hoblíku macík -a m. zdrob. ob. expr. 1. cicka, micka (o mačce) 2. maško, mašurko (o bravovi) 3. žart. fam. macko, medvedík (nežné oslovení); macíček -čka, macínek -nka m. 1. zdrob. expr. macinko, macuľko
máčik¹, -a/-čka, 1.mn. -y/-ovia m. 1. ● hovor. kocour, kocourek ◇ <i>mokrý ako m.</i> mokrý jako myš; <i>hrat' sa na slepého m-a</i> hrát si na slepou bábu máčik² ●● v. <i>mak</i>	macík -a m. zdrob. ob. expr. 1. ● cicka, micka (o mačce) 2. maško, mašurko (o bravovi) 3. žart. fam. macko, medvedík (nežné oslovení); macíček -čka, macínek -nka m. 1. zdrob. expr. macinko, macuľko mák máček -čku m. 1. ●● zdrob. máčik; kuch. <i>cukrový m.</i> cukrová krupica (na posýpanie konfetov)
mačka, -y, 2. mn. -čiek ž. 1. kočka ◇ <i>kúpiť m-u vo vreci</i> koupit zajíce v pytli; <i>chodiť ako m. okolo horúcej kaše...</i> okolo horké kaše; hovor. <i>to</i>	máčka¹ -y ž. 1. bot. kotůč (Eryngium) máčka² -y ž.

<i>mu ani m. nevyliže to mu nikdo neodpáre;</i> mačička -y, 2. mn. -čiek ž. 1. zdrob. expr. kočička	1. zool. žralok čiernobieloškvrnitý (Scyllium)
maďarčiť, -ím, -ia nedok. 1. ● maďarštit, mlúvit maďarsky 2. <i>koho, čo pomadařšťovat</i>	Ø ● maďarštit
mach -u, m. 1. mech ◇ <i>zarásť m-om</i> obrúť m-em; machový príd. 1. mechový	mach -u m. 1. kniž. mávnutie: <i>jedním ruky m-em</i> jedným pohybom rúk
máchatʹ, -am, -ajú 1. ● nedok. máchat, mávat: <i>m. rukami</i>	máchat -ám -ají nedok. 1. ● (čím) zaháňať sa, rozháňať sa, mávať: <i>m. křídly mávať</i> krídlami; <i>m. rozčileně rukama rozhadzovať</i> rozčúlene rukami 2. máčať, namáčať: <i>m. nohy ve vode</i> máčať si nohy vo vode; text. <i>máchaní</i> vlny namáčanie vlny 3. plákať, pláchať: <i>m. prádlo plákať</i> bielizeň
machnatý príd. 1. mechovitý (mechem obrostlý)	machnatý príd. 1. zried. ob. pejor. bachratý: <i>machna m-á</i> bachraňa bachratá
majetok -tku, m. 1. ● majetek, jmění: <i>družstevý m.; práv. hnutelʹný, nehnutelʹný m.</i> movitý, nemovitý m. 2. statek, hospodárství; <i>štátne majetky</i> státní statky majetkový príd. 1. majetkový; majetkove přísł. 1. majetkově; majetoček, -čka/-čku m.	majetek -tku m. 1. ● majetok: <i>osobní m.</i> osobný majetok; práv. <i>movitý, nemovitý m.</i> hnutelʹný, nehnutelʹný majetok; majetkový príd. 1. majetkový; majeteček -čku m. 1. zdrob. expr. majeteček

1. zdrob. expr. majeteček	
májka , -y, 2. mn. -jok ž. 1. ● zool. majka	máj májka -y ž. zdrob. 1. májik 2. vieška majka -y ž. 1. ● zool. májka (Meloe)
májovka , -y, 2. mn. -viek ž. 1. ● májovka (bot. čirůvka májovka; zahr. raná třešeň; včel. jarní nemoc včel) 2. jarní brynza	májovka -y ž. 1. ● (bot., záhr., včel.) májovka
majster , -tra m. 1. ● mistr: <i>krejčovský m.</i> krejčovský m. ◇ <i>bieda je nejlepši m.</i> nouze naučila Dalibora housti; <i>koncertný m.:</i> sport. m. <i>športu</i> ; hist. m. <i>slobodných umení</i> majsterka , -y, 2. mn. -riek ž.	mistr -a m. 1. ● majster (v rozlič. význ.): <i>zednický m.</i> murársky majster; <i>dělat m-a</i> byť majstrom, robiť majstra; m. <i>sportu</i> majster športu; hist. <i>M. Jan Hus</i> Majster Jan Hus 2. učiteľ: <i>je žákem svého m-a</i> je žiakom svojho učiteľa ◇ <i>na to je on m.</i> na to je on majster; i m. <i>tesař se utne</i> ≈ aj dobrému kocúrovi myš ušmykne; kôň má štyri nohy, a predsa sa potkne; <i>žák nad m-a</i> učeň nad majstra; mistryně -ě ž. mistrík -a, mistríček -čka m. 1. zdrob. expr. majsterko, majstrík
majster majsterka , -y, 2. mn. -riek ž. 1. ●● mistrová (v dílně) 2. ● mistryně: m. <i>športu</i> majstrová , -ej ž.	mistr mistryně -ě ž. 1. ● majsterka: <i>koncertní m.</i> koncertná majsterka; mistrová -é ž.

1. ●● mistrová	1. ●● majstrová (voľakedy majiteľka obyč. krajč. dielne; majstrova žena) 2. ●● majsterka: <i>m. v oddelení textilného závodu</i> majsterka v oddelení textilného závodu
majstrovatʹ , -ujem, ujú nedok. hovor. 1. ● pracovať ako mistr, byť mistrom 2. čo i ~ sestrojovať 3. ● trochu zast. <i>koho</i> mistrovat, napomínať	mistrovat -uji -ují nedok. 1. ● majstrovatʹ: obyč. pejor. (poúčať) <i>m. deti</i> majstrovatʹ deti; hovor. (byť majstrom) <i>vyučil se a začal m.</i> vyučil sa a začal majstrovatʹ
makatʹ , -ám, -ajú 1. ● nedok. hovor. expr. <i>čo, za čím</i> i ~ makat, hmatat po čem	makat nedok. ob. 1. ● macatʹ, hmatatʹ: <i>m. rukama po stole</i> macatʹ rukami po stole; <i>m. na kliku</i> macatʹ, čiahať na kľučku 2. expr. <i>makatʹ, drhnúť: m. on dovede</i> makatʹ on vie
makovica , -e, 2. mn. -víc ž. 1. ● makovice makovička , -y, 2. mn. -čiek ž. 1. zdrob. expr. makovička	makovice -e ž. 1. ● makovica: <i>nezralé m.</i> nezrelé makovice; archit. <i>m. radniční věže</i> makovica radničnej veže; ob. expr. <i>má tvrdou m-i</i> má tvrdú makovicu (hlavu) 2. ľud. archit. hálka; makovicový príd. 1. makovicový; makovička -y ž. zdrob. 1. makovička: <i>hlavička jak m.</i> hlavička ako makovička
makovisko , -a, 2. mn. -ísk i makovnisko , -a, 2. mn. -nísk s. 1. makovina 2. ● makoviště	makoviště -ě s. 1. ● makovisko, makovnisko (pole s makom)
málo ¹ , 2. st. menej 1. ● zříd. málo: <i>za m. peňazí m. muziky</i> (přísl.)	málo ¹ přísl. (2. st. méně, hovor. míň) 1. ● málo 2. st. menej: <i>m. mluvit, hodně dělat</i> málo hovoriť, veľa robiť; <i>o něco</i>

málo², -a, 6 j. -e s.

1. ●● málo

m. o pomyslenie; *přijít o m.* později
príst' trocha neskôr; *méně by bylo více*
menej by bolo viac; *více méně* viac-
menej

2. hovor. krátko: *odešel m. před vašim*
příchodem odišiel krátko pred vašim
príchodom; *jen trochu m.* aspoň
krátko, aspoň chvíľku; *to se m. stane*
to sa málokedy stane

◇ *práce kvapná m. platná* náhla robota,
zlá robota; náhlivá robota dobrá
nebýva; (*nevěřím tomu*) *ani dost m.*
(neverím tomu) ani trocha, ani zdaleka

málo² čisl.

1. ● málo: *mít m. práce* mať málo
roboty

2. niekoľko, pár, málo: *před m. lety*
pred pár rokmi; *schůze o m. lidech*
schôdzka (za účasti) niekoľkých ľudí;
projev o m. slovech prejav
pozostávajúci len z niekoľkých slov;
jeden z mála odborníků jeden z mála
odborníkov

◇ ob. *za m. peněz m. muziky* za málo
peňazí málo muziky

málo³ -a s.

1. ●● málo: *m. scházelo* málo chýbalo;
spokojit se s m-em uspokojiť sa s
málom; *Děkuji. Za m.* Ďakujem. Za
málo

◇ *dobrého po m-u* dobrého (býva)
málo

malomocenstvo, -a s. 1. ● malomocenství 2. ●● zříd. malomoc	malomocenství -í s. 1. ● malomocenstvo Ø ●● malomoc
maľovanka, -y, obyč. v mn. maľovanky, -niek ž. 1. ● malovánka (dětská kresba)	malovánka -y obyč. pl. malovánky ž. 1. ● obrázok, maľba (jednoduchá) 2. pejor. maľovačka: <i>kýčovité m-y</i> gýčovité maľovačky
malovať malovať sa 1. ● malovat se (líčit se)	malovat se -uji -ují nedok. 1. ● maľovať sa: <i>ženy se malují</i> ženy sa maľujú 2. expr. (s čím) cifrovat' sa, babrat' sa: <i>píš rychle, nemaluj se s tím</i> píš chytro, necifruj sa s tým
mandeľ, -a, 1. mn. -le m. 1. ● mandel (stará míra)	mandel -e m. 1. ● mandeľ: (stará miera 15 kusov) <i>m. vajec pätnásť vajec</i> ; (15 snopov obilia) <i>svázet m-e</i> zväzať mandle, panáky 2. ob. expr. kopa, hřba: <i>měli celý m. děti</i> mali celý křdel' detí ◇ <i>je to člověk, jakých je patnáct na m.</i> je to člověk, akých je dvanásť do tucta; mandelík¹ -u m. zdrob. expr. 1. mandlík 2. kôpka, hřbka
manekýn, -a m. 1. ● manekýn manekýnka, -y, 2. mn. -nok ž. 1. manekýnka	manekýn -a m. 1. ● manekýn 2. figurína, panák: <i>křečcovský m.</i> krajčířsky panák
marmeláda, -y, 2. mn. -lád ž. 1. ● marmeláda marmeládový	marmeláda -y ž. 1. lekvár: <i>meruňková, šípková m.</i> marhuľový, šípkový lekvár 2. ● marmeláda; marmeládový
marmeláda	marmeláda

marmeládový príd. 1. ● marmeládový	marmeládový príd. 1. lekvárový 2. ● marmeládový: <i>m-á smes</i> marmeládová zmes
márnica ¹ , -e, 2. mn. - <i>nic</i> ž. 1. ● márnice márnik márnica ² , -e, 2. mn. - <i>nic</i> ž. 1. marnotratnice	márnice -e ž. 1. ● márnica: <i>uložit rakev do m.</i> uložiť truhlu do márnice ◇ <i>je tu (zima) jako v m-i</i> je tu (zima) ako v psiarni
márniť , -im, -ia nedok. 1. ● čo marniť, mrhat, mažiť: <i>m. čas</i> 2. <i>koho, čo zabíjet, hubiť: m. ľudí;</i> nás. márnievat' , -am, -ajú 1. marnívat, mrhávať 2. hubívat márniť sa 1. zabíjet, ničiť	marniť -ím -í nedok. 1. ● márníť: <i>m. peníze</i> márníť peniaze
márnivý príd. 1. ● marnivý márnivo prisl. márnivosť , -ti ž. 1. marnivosť	marnivý príd. 1. márnomyseľný: <i>m-á žena</i> márnomyseľná žena 2. ● márnivý, marnotratný: <i>m-é manželky</i> márnivé manželky; marnivě prisl.
márnivý márnivo prisl. 1. ● marnivě	marnivý marnivě prisl. 1. márnomyseľne 2. ● márnivo
márnosť , -ti ž. 1. ● marnosť	marnosť -i ž. 1. ● márnosť: <i>m. svetská</i> svetská márnosť 2. daromnica, pletka: <i>kupovať m-i</i> kupovať daromnice
maród , -a m.	marod ¹ -a m.

1. ● voj. slang. i niž. hovor. marod	1. ● hovor. maród: <i>několik m-ů na pracovišti</i> niekoľko maródov na pracovisku marod² príd. neskl. 1. hovor. chorý; ako maród: <i>hlásit se m.</i> hlásiť sa ako maród, za maróda, hlásiť sa ako chorý; expr. <i>hodit se m.</i> spraviť sa maródom, urobiť sa chorým
marš cit. 1. ● marš (vybídnutí k odchodu)	marš¹ cit. 1. ● marš: <i>m. ven!</i> marš von! marš² -e m. 1. zastar. ob. marš: <i>řízný m.</i> rezký marš
maslovka, -y, obyč. v mn. maslovky, 2. mn. - viek ž. 1. ● (hruška) máslovka	máslovka -y ž. 1. ● záhr. maslovka (druh hrušiek) 2. potrav. údeninová nátierka s maslom
mast', -ti ž. 1. omastek, sádlo: <i>bravčová m.</i> vepřové sádlo 2. ● lék. mast 3. hovor. mazadlo	mast -i ž. 1. ● mast' (krém): <i>léčivá m.</i> liečivá mast'; <i>m. na rány</i> mast' na rany ◇ (<i>být</i>) <i>všemi mastmi mazaný</i> (byť) všetkými mast'ami (na)mastený; mast'ový príd. 1. mast'ový; mastička -y ž. zdrob. 1. mastička mást <i>matu matou mátl</i> nedok. 1. míast', mútiť: <i>m. někomu hlavu</i> mútiť dakomu hlavu 2. mást (<i>si</i>) plíest' si, mýliť si: <i>m. si cizí slova</i> plíest' si cudzie slová
Mastič mastička¹, -y, 2. mn. -čiek ž.	mast mastička -y ž. zdrob.

1. mazačka mastička², -y, 2. mn. -čiek ž. 1. ● expr. často pejor. mastička	1. ● mastička
mastiť mastievat', -am, -ajú 1. ● mastívat 2. mazávat	Ø ● mastívat
mastnota, -y, 2. mn. -nôt ž. 1. ● mastnota 2. mastnost	mastnota -y ž. 1. ● mastnota, mast': klobouk prosáknutý m-ou klobúk presiaknutý mastnotou; maso plave v m-ě mäso práva v masti
mašľa, -le, 2. mn. -lí/-šiel' ž. hovor. 1. ● mašle 2. klička: uviazať na m-u uvázat na kličku	mašle -e ž. 1. ● mašľa: holčička s ružovou m-í dievčatko s ružovou mašľou; mašlička -y ž. zdrob. 1. mašlička
mať, mater, hovor. i mati, -tere, 4. j. mať i mater i mati, 1. mn. -tere, 2. mn. -í ž. 1. ● trochu expr. máti: stará m. babička; krstná m. kmotra; expr. otcu-materi je hoden toľko a toľko vlastnému bratru dlužen mať, mám, majú nedok. 1. mít: (vlastnit, držet při sobě, dostávat apod.) m. peniaze ◇ hovor. mať niekoho v hrsti, v rukách; hovor. mať niekoho v žalúdku; hovor. pejor. mať v hlave otruby; mať dušu na jazyku; mať za ušami; čo má niekto do niečoho, do niekoho? co je někomu do něčeho, do někoho?; mať niečo proti niekomu, niečimu; mať niečo s niekým;	mat¹ prísl. 1. šach. mat: po niekoľika tazích byl m. po niekoľkých ťahoch bol mat mat² -u m. 1. šach. mat; matový² príd. 1. matový: m-é postavení matové postavenie máti, zastar. a bás. mát' -i, zastar. mateře ž. 1. ● mať, mater, mati: starat se o někoho jako m. starať sa o niekoho ako mater, ako mať 2. ● kniž. matka, mať: Praha, m. měst

<i>mať niečo z niekoho, niečoho</i> (poskládat) ◇ <i>mať niekoho za blázna</i>; s inf. ve významu modálním: <i>učiť sa máš</i>; <i>má odísť do sveta</i>; <i>malo mu srdce puknúť</i> srdce mu mohlo puknout; <i>vlak má prísť o dvanáctej</i> vlak má prijet ve dvanáct; (vyjadruje existenci) ◇ <i>mať niekoho na krku</i>; <i>mať niekoho, niečo</i> <i>z krku</i>; <i>mať niečo, niekoho poruke, pri</i> <i>ruke, naporúdzi</i> mít někoho po ruce; <i>nemať všetkých doma, pohromadě</i> nemít všech pět doma; žert. <i>mať dlhé vedenie</i>; hovor. <i>dobré má</i> vede si dobře; jako sponové sloveso s příč. trpným vyjadruje stav: <i>mať</i> <i>navarené</i> ◇ expr. <i>mať (nemať) ustlané na</i> <i>ružiách</i> nás. mávať¹, -am, -ajú mať sa 1. mít se: <i>okolo koho, ku komu</i> (získávat přízeň) <i>mať sa k ľuďom</i>; <i>k čomu, do čoho</i> (chystat se) <i>mať sa do roboty</i> mít se do práce; <i>mať sa k životu</i>; <i>mať sa k svetu</i>; (žit v nějakých poměrech) <i>mať sa dobře, zle</i>; hovor. <i>mať sa královsky</i>; <i>mať sa hej</i> mít se skvěle; expr. <i>mať sa ako prasa v žite</i>; <i>maj sa na pozore! maj sa mi svete!</i> nevídáno!; nás. mávať sa 1. mívat se	Praha, matka miest ◇ <i>zahálka je materi všech nepravostí</i> záhal'ka čertova podhlávka
mať nás. mávať¹, -am, -ajú 1. mívat mávať², -am, -ajú nedok. 1. ● mávat: <i>m-rukami</i>	mávať -ám -ají nedok. 1. ● (čím) mávať, kývať: <i>m. křídly</i> mávať krídlami; <i>m. šátkem, čepicí</i> kývať, mávať šatkou, čiapkou; pren. expr. <i>m. jmény, citáty</i> hádzať menami, citáty

materinský příd. 1. mateřský: <i>m-é mlieko</i>; přenes. <i>m-á reč</i>, <i>m. jazyk</i>; <i>m-é znamienko</i>; hovor. žert. <i>má m-é mlieko na brade</i> ještě má mléko na bradě; zříd. neodb. <i>m-é bunky</i> materský, příd. 1. mateřský: <i>m-é mlieko</i>, <i>m-á láska</i>; <i>m-á dovolenka</i> <i>m-á dovolená</i>; <i>m. prístav</i>; <i>m-á škola</i>, biol. <i>m-á bunka</i>	mateřský příd. 1. materinský, materský (súvisiaci s materstvom, s matkou): <i>m-á péče</i> materinská, mateřská starostlivosť; <i>m-é znaménko</i> materinské, materské znamienko; <i>m. jazyk</i> materinský jazyk; <i>m-á škola</i> materská škola; <i>m-á dovolená</i> materská dovolenka 2. materský (základný): <i>m-á letadlová loď</i> materská lietadlová loď: <i>m-á buňka</i> materská bunka; mateřsky přísł. 1. materinsky, matersky: <i>m. se o někoho starat</i> materinsky, matersky sa o niekoho starať; mateřskost -i ž. 1. zried. materinskosť, materskosť
matička¹, -y, 2. mn. -čiek ž. 1. ● hypok. matička matica¹ matička², -y, 2. mn. -čiek ž. 1. ●● zdrob. matička	matice matička¹ -y ž. zdrob. 1. ●● matička matička², matinka -y ž. 1. ●● zdrob. expr. matička: <i>paní m.</i> pani mamička; <i>naše drahá m.</i> naša drahá mamička 2. ●● matička, matka: (v názvoch Panny Márie) <i>m.</i> boží Matička božia; kniž. <i>m. zem</i> matička, matka zem; <i>m. Praha</i> matička Praha; <i>velebná m-nka</i> velebná matka (predstavená kláštora) 3. expr. mamka, tetka: <i>venkovská m.</i> vidiecka mamka, tetka 4. záhr. srdiečko: <i>m. salátu</i> srdiečko

	šalátu ◇ expr.: <i>m-o skákavá</i> matička šťastínska; <i>m-o sedmiboletná</i> matička sedemboletná
matka¹, -y, 2. mn. -<i>tiel</i> ž. 1. ● matka: <i>stará m.</i> babička; <i>krstná m.</i> kmotra; hovor. <i>krkavčie m.</i>; přen. <i>byť niekomu druhou m-ou</i>; včel. <i>m. včiel</i> matka², -y, 2. mn. -<i>tiel</i> ž. 1. ●● matka (na šroubu)	matka¹ -y ž. 1. ● matka: <i>stát se m-ou</i> stat' sa matkou; <i>m. príroda</i> matka príroda 2. fam. mamička, mamka (manželka, najmä v oslovení) 3. expr. matka, mama, mamka (ochrankyňa, dobroditeľka): <i>m. studentů</i> matka, tetka (staršia žena): <i>jak se daří, m-o?</i> ako sa máte, tetka, mamka? ◇ kniž. <i>opatrnost m. moudrosti</i> opatrnosť (je) matka múdrosti matka² -y ž. 1. ●● matka (matica): <i>šroubová m.</i> skrutková matka; matkový príd. 1. matkový
mátoha, -y, 2. mn. -<i>toh</i> ž. 1. ● mátoha (strašidlo) ◇ hovor. <i>chodiť ako m.</i> chodiť jako v mátohách	mátoha -y ž. 1. ● mátoha (strašidlo) 2. zried. prelud, fantóm, vidina: <i>klamné m-y</i> klamné preludy 3. pomn. <i>mátohy</i> mátohy, mrákoty: <i>chytily ho m-y</i> chytili ho mrákoty; <i>chodí jako v m-ách</i> chodí ako mátoha, ako v mrákotách ◇ <i>být (slabý) jako m.</i> byť (slabý) ako mátoha
maz, -u m. 1. ● maz	maz -u m. 1. ● maz: <i>ušní m.</i> ušný maz; <i>knihařský</i>

	<i>m.</i> knihársky maz; mazový príd. 1. mazový máz -u m. 1. stará dutá miera (asi 1,4 l)
mazadlo, -a, 2. mn. -diel s. 1. ● mazadlo	mazadlo -a s. 1. masť, krém: <i>m. na boty</i> masť, krém na topánky 2. ● tech. mastivo, mazadlo: <i>strojové m.</i> strojové mastivo; <i>m. na lana</i> mastivo na laná
mazanie, -ia, s. 1. ● tech. mazání	mazání -í s. 1. masť: <i>m. na revma</i> masť na reumu 2. ● tech. mastenie, mazanie: <i>ústřední, cirkulační m.</i> ústredné, cirkulačné mastenie, mazanie; <i>kapací m.</i> kvapkacie mastenie 3. zastar. ob. plnka: <i>koláče s různým m-ím</i> koláče s rozličnou plnkou
mazať, -žem, -ží nedok. 1. ● mazať: <i>m. motor</i>; expr. (biť); (vymazávať) <i>m. pec hlinou</i>; hovor. (utíkať); kart. slang. <i>m. karty</i> 2. zastar. bílit: <i>m. vápnom</i> mazať sa	mazat -žu/-ži -žou/-ží nedok. 1. ● masť, natierať: <i>m. vlasy olejem</i> masť vlasy olejom; <i>m. na chléb pomazánku</i> natierať na chlieb nátierku 2. ● ob. expr. masť: (hrať) <i>m. karty</i> masť karty; (biť, tlať) <i>mažte je!</i> mastite, namastite ich! (utekať, bežať) <i>kluk mazal nejbližší dírou v plotě</i> chlapec masť, trielil najbližšou dierou v plote; <i>rychlík si to maže na jih</i> rýchlik si to masť na juh; hrub. <i>koukej m. pakuj, pakuj sa!</i> 3. ● tech. masť, mazať: <i>m. ložiska, motor</i> masť ložiská, motor 4. ● (co; co čím) mazať (špiniť): <i>maže si</i>

	<i>boty (blátem) mate si topánky (blatom)</i> 5. zotierať: <i>m. tabuli zotiera, utierať tabuľu</i> 6. pejor. (co) machliť, čarbať (o maľovaní, kreslení): <i>neumí poriadne psáť, jenom maže</i> nevie poriadne písať, len tak machlí ◇ hrub. <i>m. deku, šišku, kouli prelievať si gágor</i>; hovor. expr. <i>být všemi mastmi mazaný</i> byť všetkými masťami mastený; <i>m. si kapsu mastiť si vrecká</i> (z cudzích mozoľov); <i>kdo maže, ten jede</i> kto mastí, ten sa vozí (o podplácaní); <i>m. někomu med kolem úst, kolem huby</i> ťahať, preťahovať dakomu medové motúziky popod nos
mazať mazať sa 1. ● mazať se (špinit se; rozmazávat)	mazat mazat se -žu/-ži -žou/-ží nedok. 1. ● mazať sa: <i>hlína, bláto se maže</i> hlina, blato sa maže, rozmazáva 2. expr. (s kým, čím) prpláť sa, babrať sa, paprať sa: <i>nemaž se s tím tolik!</i> nebabri sa s tým toľko!
masový příd. 1. ● masový; masovo přísl. 1. masově; masovost', -ti ž. 1. masovost mäso mäsový příd. 1. ●● masový: <i>m-é konzervy</i>; (mající barvu masa) <i>m-á farba</i> m-á barva	masa masový¹ příd. 1. ● masový: <i>m-é hnutí</i> masové hnutie; maso masový² příd. 1. ●● mäsový: <i>m-á polévka</i> mäsová polievka; hovor. <i>manžel je m.</i> manžel je (veľmi) na mäso, je mäsový

2. masný: <i>m. priemysel</i>	
mdlo prísl. 1. ● mdle: <i>m. hovoriť, voňať</i>	mdlo¹ -a s. 1. zried. mdloba, únava: <i>m. mu počalo klížiť</i> <i>vička</i> od únavy sa mu začali lepiť oči; <i>prepadlo</i> <i>ji m.</i> prišlo jej mdlo, omdlo mdlý mdle prísl. 1. zomdleno 2. ● matne, mdlo; mdlo² prísl. v prísudku 1. ● mdlo: <i>je mi m.</i> je mi mdlo, omdlo
meč mečík , -a m. 1. ● zdrob. mečík 2. ● bot. mečík	mečík -u m. 1. ● zdrob. mečík; bot. <i>m. střešovité</i> mečík škridlicovitý (<i>Gladiolus imbricatus</i>) 2. poľnohosp. štebel', priečka, stupka (na rebríku)
mečať , -í, <i>ia</i> nedok. 1. ● expr. (o kozách, ovčích, srnách) mečať, mekat	mečet -ím -í nedok. 1. ● mečať: <i>koza mečí</i> koza mečí 2. expr. bliakať (o ľuďoch)
medicína (zastar. i <i>medicina</i>), -y, 2. mn. -cín ž. 1. ● hovor. medicína, lék	medicína -y ž. 1. ● hovor. medicína: <i>užívať m-u</i> užívať medicínu 2. medicína: <i>studovať m-u</i> študovať medicínu ◇ <i>to je horká m.</i> to je horká pilulka
medovina , -y ž. 1. ● medovina (nápoj) 2. bot. nektar	medovina -y ž. 1. ● medovina
medovka , -y, 2. mn. -viek ž. 1. bot. meduňka 2. ● ovoc. medovka (druh hrušiek)	Ø ● medovka (druh hrušiek)

medovník¹, -a m. 1. perník medovníkový příd. 1. perníkový: <i>m-é srdce; m-á chalúpka</i> perníková chaloupka medovníček, -čka m. 1. zdrob. perníček medovník², -a, 1. mn. -ci m. 1. zastar. perníkář, perníkář	medovník -u m. 1. bot. medunka (Melittis)
medved', -a, 1. mn. -de m. 1. ● medvěd: <i>m. ľadový</i> m. lední; hovor. expr. <i>fučať ako m.</i> medvedík	medvĕd -a m. 1. ● medved': <i>bručí jako m.</i> mrmle, mrnčí ako medved'; zool. <i>m. lední</i> medved' ľadový 2. český ľudový tanec
medved' medvedík, -a, 1. mn. -y m. 1. ● zdrob. expr. medvídek 2. ● medvídek, macek (hračka) 3. krtonožka	medvídek -dka m. 1. ● zdrob. medvedík 2. zool. medvedík čistotný (Procyon); medvídeček -čka m. 1. zdrob. expr. medvedíček
medvedica, -e, 2. mn. -dic ž. 1. ● medvědice; přen. (o neohrabané ženě)	medvĕdice -e ž. 1. ● medvedica (samica medved'a; bot. Arctostaphylos) 2. medvedia kožušina 3. ● medvedia čiapka, medvedica
mehero, -a, 2. mn. -gier s. 1. kraj. expr. (o muži i ženě) tlouštík	Megéra -y ž. 1. mytol. Megera; megera, megéra -y ž. 1. pejor. fúria, megera, bosorka: <i>vzal si m-u</i> vzal si fúriu, bosorku
mech¹, -a, m. 1. pytel ◇ <i>chodiť ako m.</i> a) chodit jako páv, b) jako krocan; exp. <i>m-om udretý</i>	mech -u m. 1. mach: <i>mechem porostlá střecha</i> machom obrastená strecha

pytle praštný mech², -a, častěji mechy, -ov m. 1. ● měch, měchy: <i>kovářsky m.</i> kovářský m. ◇hovor. expres. <i>dúchať do jedného mecha</i> tahat za jeden provaz	2. poľov. lyko (parožia) ◇ <i>roste na ňom m., chytá se ho m., obrústa mechem</i> zarastá, obrastá machom (starne, je zaostalý); mechový príd. 1. machový; mechově prísl. 1. machovo měch -u m. 1. ● mech: <i>kovářský m.</i> kovářsky mech; <i>šlapat měchy u varhan</i> ťahať mechy na organe 2. expr. sud, puchor (o nafúkanom, tučnom človeku): <i>nafouklý m.</i> a) bachratý sud; b) puchor nadutý 3. poľov. vrecovitá sieť
meľa, -le i mela, -y ž. 1. ● expr. mela	mela -y ž. # hovor. expr. 1. trma-vrma: <i>na nástupišti nastala m.</i> na nástupišti nastala trma-vrma 2. ● mela: <i>u muziky se strhla m.</i> pri muzike sa strhla mela (bitka)
melón, -a m. 1. ● meloun melónový príd. 1. melounový melónik, -a m. 1. zdrob. expr. melounek	meloun -u m. 1. vodní m. melón vodný, bot. dyňa červená (<i>Citrullus lanatus</i>) 2. ● cukrový, ananasový m. melón žltý, bot. melón cukrový (<i>Melo sativus</i>) ◇ <i>hlava (kulatá) jako m.</i> hlava (guľatá) ako dyňa; melounový príd. 1. dyňový, melónový 2. melónový; melounek -nku m. zdrob.

	1. dynka, melónik 2. melónik
mena , -y, 2. mn. <i>mien</i> ž. 1. ● měna menový příd. 1. měnový	měna -y ž. 1. ● mena: <i>papírová m.</i> papierová mena 2. štat. pohyb (prirodzený pohyb obyvateľstva)
meňavý příd. 1. ● meňavý (hrající barvami) měňavo přísl. 1. měňavě	měňavý příd. 1. ● meňavý: <i>m. tŕpyt</i> meňavý jagot 2. zried. menivý, menlivý: <i>m. svět</i> menlivý svet; měňavě přísl. 1. meňavo; měňavost -i ž. 1. meňavost'
meno , -a, 2. mn. <i>mien</i> s. 1. jméno: (název, pojmenování) <i>osobné</i> , <i>krstné m.</i> osobní, křestní jméno ◇ hovor. <i>robiť niečo len pre m.</i> ; v <i>m-e</i> , <i>m-om</i> <i>zákona</i> jménem zákona; (dobrá pověst) <i>získať, mať dobré m.</i> 2. hovor. jmeniny: <i>má m-a</i> ; <i>gratulovať na</i> <i>mena</i> menný příd. 1. jmenný: <i>m. index</i>	jméno -a s. 1. ● meno: <i>rodné j.</i> rodné meno; <i>hezké</i> <i>j.</i> pekné meno; <i>vědec světového j-a</i> vedec světového mena ◇ <i>udělat něco jen pro j.</i> urobiť (ako) len očistom, naoko, len aby sa rátalo, nepovedalo; <i>nemoci přijít někomu na</i> <i>jméno</i> nemôcť dakomu ani na meno príst'; <i>mít dobré, špatné j.</i> mať dobré, zlé meno; <i>mať dobrú, zlú povest'</i> ; (<i>být</i> <i>hlavou rodiny</i>) <i>jen podle jména</i> (byť hlavou rodiny) len na papieri; <i>znát</i> <i>někoho jen podle j-a</i> poznať niekoho len po mene, podľa mena; ve jménu predl. s G 1. kniž. v mene: <i>ve jménu zákona vás</i> <i>vyzývám</i> v mene zákona vás vyzývám
menovitý menovite přísl. 1. ● jmenovitě: <i>uviesť m.</i> uvést jmenovitě	jmenovitě přísl. 1. ● menovite, podľa mena: <i>uvést</i> <i>kandidáty j.</i> menovite uviesť

	kandidátov 2. kniž. najmä, hlavne, predovšetkým: <i>umělec, j. básník...</i> umelec, najmä básnik...
meriť, <i>-ím, ia</i> nedok. 1. smiřovat meriť sa	měřit <i>-ím -í</i> nedok. 1. merat' (v rozlič. význ.): <i>m. na metry</i> merat' na metre; expr. <i>m. (si) někoho podezřívavě</i> merat' (si), premeriavať niekoho podozrievalo, podozrieavým okom; expr. <i>ten si nás měří</i> ten si nás premeriava; <i>m. hodnotu zboží</i> merat' hodnotu tovaru; odb. <i>důlní měření</i> banské meranie ◇ <i>dvakrát měř, jednou řež</i> dva razy meraj, raz strihaj; <i>m. všem stejně</i> merat', odmeriavať každému rovnako; <i>m. něco na dlouhé lokty ťahať sa</i> s dačím (donekonečna), merat' dačo dlhým metrom
meriť meriť sa 1. s kým smiřovat se	měřit se <i>-ím -í</i> nedok. 1. merat' sa: (premeriavať sa) expr. <i>protivníci se měřili očima</i> protivníci sa merali, premeriavali očami; (zápasit') <i>bojovníci se spolu měřili</i> bojovníci sa spolu merali
mesačnica, <i>-e</i>, 2. mn. <i>-níc</i> ž. 1. ● bot. měsíčnice	měsíčnice <i>-e</i> ž. 1. nočnica (rozprávková bytosť) 2. ● bot. mesačnica (Lunaria)
mesačník, <i>-a</i> m. 1. ● měsíčník (časopis)	měsíčník¹ <i>-u</i> m. 1. ● mesačník: <i>literární m.</i> literárny mesačník měsíčník² <i>-a</i> m. 1. zool. mesačník (Mola)

mesiačik, -a/-čka m. 1. ● měsíček: zdrob. expr. (luna) <i>m. kosáčik</i> m. srpeček; hovor. <i>mať m-y pod očami</i> mít kruhy po očima; (věc podobná měsíčku, např. bělavá část u kořene nehtu, kuch. obyč. v mn. vykrajované těsto); mesiačkový příd. 1. měsíčkový	měsíc¹ měsíček¹ -čku m. 1. ● mesiačik: zdrob. expr. <i>při m-čku</i> pri mesiačiku; anat. <i>m. u kořene nehtu</i> mesiačik při koreni nechta 2. garb. <i>obrušovací m.</i> struh (na usne) měsíc² měsíček² -čku m. 1. ● zdrob. expr. mesiačik: <i>pohádka o dvanácti m-ách</i> rozprávka o dvanástich mesiačikoch měsíček³ -čku m. 1. bot. nechtík (Calendula)
meškanie, -ia s. 1. zpoždění: <i>malé, veľké m.</i>; <i>mať m.</i> mít zpoždění 2. meškání, váhání: <i>be</i>	Ø ● meškání
meškať, -ám, <i>ajú</i> nedok. 1. ● zpožd'ovat se, omeškávat se, mít zpoždění: <i>vlak mešká</i> vlak je zpožděn, má zpoždění; <i>hodiny meškajú</i> 2. ● s <i>kým</i> i ~ meškať, otálet: <i>m. s rozhodnutím</i> nás. meškávať, -ám, <i>ajú</i> 1. zpožd'ovat se 2. meškávat	meškat -ám -ají nedok. kniž. 1. ● (obyč. v zápore) meškať: <i>odpovědět bez meškání</i> odpovedať bez meškania, bez odkladania; <i>nemeškej a jdi</i> nemeškaj a choď 2. zastar. zdržovat' sa, byt', bývat': <i>m. na venkově</i> bývať na vidieku 3. slang. obyč. v spoj. <i>m. směny</i> absentovať
méta, -y 2. mn. <i>mét</i> ž. 1. ● kniž. meta (cíl)	meta -y ž. 1. ● kniž. méta: <i>dosažitelné m-y</i> dosiahnuteľné méty 2. šport. značka
metať, -tám/-cem, -tajú/-cú přech. -ajúc	metat -ám -ají nedok.

nedok. 1. ● metat, vrhat: <i>čo, čím m. kamene</i> ◇ hovor. <i>m. hromy a blesky; čo</i> (o některých zvířatech) <i>bahnica metá jahňatá</i> 2. ●● zeměď. (o trávách a obilí) metat: <i>metanie pšenice</i> 3. kraj. <i>koho, kým</i> zmítat, lomcovat kým: <i>triaška ho mece horečka jím lomcuje;</i> expr. <i>aby ho zrádnik metal!</i> aby ho čert spral metať sa 1. zmítat se: <i>m. sa v horúčke</i> zmítat se v horečce; <i>ryba se mece v sieti</i>	1. ● kniž. metať, hádzať: <i>m. granáty</i> metať granáty; <i>m. prakem kameny</i> metať, hádzať prakom kamene; <i>m. los</i> <i>(losem) o něco hádzať žreb o dačo</i> 2. kniž. vrhať, hádzať, metať: <i>m.</i> <i>nenávisť</i> <i>pohledy vrhať, metať nenávisť</i> <i>pohl'ady; m. někomu urážky v tvář</i> vrhať, metať dakomu urážky do tváře; <i>m. vtip za vtipem súkať jeden vtip za</i> <i>druhým; m. hlboké poklony strúhať</i> <i>hlboké poklony; m. sněhovými koulemi</i> hádzat' snehové gule 3. poľov. robiť (o hlodavcoch a šelmách) 4. tel. robiť mety 5. v ustálených spojeniach <i>m. kozelce,</i> <i>kotrmelce</i> váľať duby, barany, kotrmelce, robiť kotrmelce 6. ●● poľnohosp. <i>metání</i> klasenie, vyháňanie do klasu ◇ expr. <i>m. hromy a blesky metať hromy</i> a blesky
meter, -tra, 6. j. <i>-tri</i>, 1. mn. <i>-tre</i> m. 1. ● metr 2. hovor. metrák metrový prid. 1. metrový	metr¹ -a m. ob. expr. 1. macher ◇ <i>na to je on m.</i> na to je on macher 2. kazár (ostrý, energický človek) metr² -u m. 1. ● meter: <i>m. délkový, krychlový,</i> <i>čtvereční</i> dĺžkový, kubický, štvorcový meter; metrový prid. 1. metrový: <i>m-á tyč</i> metrová tyč;

	metrický príd. 1. metrický: <i>m-á soustava</i> metrická sústava
metla , -y, 2. mn. - <i>tiel/-tál</i> ž. 1. košť: <i>ryžová m.</i> 2. ● metla: <i>m. ľudstva</i> metlička	metla -y ž. 1. prút, korbáč: <i>březová m.</i> brezový korbáč; <i>vyplácat m-ou</i> vyšľahať, vyšibať korbáčom, prútom, chabinou 2. ● expr. metla, korbáč: <i>rakovina je m-ou</i> lidstva rakovina je metlou ľudstva 3. kuch. šľahač, trepák ◇ <i>potrebuje m-u</i> treba korbáč, palicu naňho; <i>býť pod m-ou</i> byť v reze (pod prísny dozorom); <i>ten se už m-y nebojí</i> ten sa už palice, remeňa nebojí (vyrástol); metlička
metla metlička , -y, 2. mn. - <i>čiek</i> ž. zdrob. 1. košťátko 2. ● metlička	metla metlička -y ž. zdrob. 1. ● prútik, korbáčik
metlica , -e, 2. mn. - <i>líc</i> ž. 1. ● bot. metlice	metlice -e ž. 1. ● bot. metlica (<i>Deschampsia</i>) 2. ob. psica, psiarka (vysoká suchá tráva)
miasť , <i>mätiem, mäťú</i> nedok. 1. ● mást miasť sa 1. mást se	mást <i>matu matou mátl</i> nedok. 1. ● miasť, mútiť: <i>m. někomu hlavu</i> mútiť dakomu hlavu 2. <i>mást (si)</i> pliesť si, mýliť si: <i>m. si cizí slova</i> pliesť si cudzie slová
miera , -y, 2. mn. <i>mier</i> ž. 1. ● míra: (jednotka měření) <i>délková m.</i> délková m.; (rozměry) <i>šaty na m-u</i> ; zastar. (dutá, plošná míra) <i>m. pšenice; m. poľa</i> ; (množství, rozsah něčeho) <i>v plnej m-e</i> ◇ <i>prekročiť m-u</i> ; <i>vyše m-y</i> nad míru; <i>pracovať s m-ou</i>	míra -y ž. 1. ● miera (v rozlič. význ.): <i>šaty na m-u</i> šaty na mieru; <i>délková m.</i> dĺžková miera; <i>ložná m.</i> nakladacia miera; fin. <i>úroková m.</i> úroková miera, úrokomer; <i>všeho s m-ou</i> všetko (len) s mierou; <i>do jisté m-</i>

	y do istej miery; <i>životní m.</i> životná úroveň 2. kniž. spôsob: <i>nížádnou měrou to nemohl dokázat</i> nijakým činom, na nijaký spôsob to nemohol vykonať, dokázať; <i>usiloval o to tou měrou, že...</i> usiloval sa o to tak, že.... 3. rozpoloženie, duševný stav, nálada: <i>být v dobře m-e</i> mať dobrú náladu; <i>není v takové míře, aby...</i> nie je v takom duševnom rozpoložení, aby...; <i>přivést někoho z m-y</i> vyviesť niekoho z miery, z rovnováhy; mírový², měrový príd. 1. mierový
mierič, -a, m. 1. ● voj. mířič	měřič¹ -e m. 1. merač: <i>m-i pozemků</i> merači pozemkov; měřička¹ -y ž. 1. meračka; měřičský príd. 1. meračský: <i>m-á práce</i> meračská práca měřič² -e m. 1. odb. merač: <i>m. napětí</i> merač napätia; <i>m. účíníku</i> merač účinníka mířič -e m. 1. ● voj. mierič
mierit¹, -ím, -ia nedok. 1. ● mířit (cílit) <i>m. do cíle'a</i>; (směřovat) <i>m. rovno domov</i>	mířit -ím -í nedok. 1. ● mieriť: <i>m. do terče</i> mieriť do terča; <i>jeho návrh míří k témuž cíli</i> jeho

mierit², -im, -ia nedok. 1. zříd. <i>koho s kým</i> smiřovat	návrh mieru na ten istý cieľ; <i>kam míříte?</i> kde sa poberáte? kde ste si to namierili? měřit -ím -í nedok. 1. merat' (v rozlič. význ.): <i>m. na metry</i> merat' na metre; expr. <i>m. (si) někoho podezřívavě</i> merat' (si), premeriavať niekoho podozrievalo, podozrieavým okom; expr. <i>ten si nás měří</i> ten si nás premeriava; <i>m. hodnotu zboží</i> merat' hodnotu tovaru; odb. <i>důlní měření</i> banské meranie ◇ <i>dvakrát měř, jednou řež</i> dva razy meraj, raz strihaj; <i>m. všem stejně</i> merat', odmeriavať každému rovnako; <i>m. něco na dlouhé lokty</i> ťahať sa s dačím (donekonečna), merat' dačo dlhým metrom
mierka, -y, 2. mn. -rok ž. 1. ● <i>mírka</i>: <i>m. na hrach</i>; přen. <i>m. ječmeňa</i> 2. geod. měřítko (na mapě)	mírka -y ž. zastar. 1. ● zdrob. <i>mierka</i> (dutá miera): <i>nabrat do m-y</i> <i>mouku</i> nabrat' do mierky múku; <i>vypít m-u piva</i> vypít' mierku piva 2. expr. <i>merica</i>: <i>m. pole</i> merica poľa měrka -y ž. 1. <i>mierka</i>: tech. <i>lístková, úhlová m.</i> lístková, uhlová mierka; polygr. <i>m. na účaří</i> <i>písma</i> mierka na účiarie
miesiaci, -a, -e příd. 1. ● <i>mísicí</i>: <i>m. stroj</i>	mísicí příd. 1. miešací: <i>m. stroj</i> miešací stroj

	2. ● miesiaci
miesidlo, -a, 2. mn. -diel s. 1. ● mísidlo	mísidlo -a s. 1. miešadlo: <i>m. hlíny</i> miešadlo hlíny; ker. <i>protlačovací m.</i> pretláčacie miešadlo 2. ● miesidlo: <i>m. těsta</i> miesidlo cesta
miesiť, -ím, -ia nedok. 1. ● mísit: (hníst) <i>m. cesto, chlieb</i> miesiť sa	mísit -ím -í nedok. 1. miešať, primiešavať: <i>m. vodu s vínom</i> miešať vodu s vínom; <i>m. hedvábi do vlny</i> primiešavať hodváb do vlny; <i>m. cizí slova mezi domácí</i> miešať cudzie slová medzi domáce; <i>m. dobré se špatným</i> miešať dobré so zlým 2. ● miesiť: <i>m. těsto</i> miesiť cesto; <i>m. chleba</i> miesiť chlieb
miesiť miesiť sa 1. v čom hníst se, hrabat se: <i>m. sa v blate</i> 2. ● mísit se: <i>m. sa do zástupu</i> 3. hovor. expr. hnízdit se: <i>m. sa na posteli</i> 4. hovor. expr. mačkat se, tísnit se	mísit se -ím -í nedok. 1. ● miešať sa, miesiť sa: <i>dým se mísil s mlhou</i> dym sa miešal, miesil s hmlou; <i>vůně se mísily</i> vône sa miešali 2. miešať sa (plieť sa): <i>m. se do cizích věcí</i> miešať sa do cudzích vecí; <i>m. se do hovoru</i> miešať sa do reči
miestny miestne prísl. 1. ● místně	místní místně¹ prísl. 1. ● miestne: <i>m. umrtvit</i> miestne umŕtviť místný místně² prísl. 1. vhodné, oprávnene: <i>m. volený</i> <i>příklad</i> miestne volený príklad

miesto¹, -a, 2. mn. <i>miest</i> s. 1. ● místo: <i>m. činu; stáť na m-e</i>; (osada, obec) <i>m. narodenia</i>; (časť, diel) <i>závažné m. v článku</i>; (povolání, postavení) <i>vedúce m. nájsť niekomu m.</i> najít někomu m.; obyč. v mn. (úřad, instituce) <i>kompetentné, úradné m-a</i>; miestečko, -a, 2. mn. -čiek 1. zdrobn. expr. místečko ◇ <i>nájsť si, mať teplé m.</i> najít si, mít ... miesto² 1. místo I. spoj. (vyjadřuje náhradu, zastoupení); ve spoj. výrazech <i>m. aby; miesto toho, aby; m. toho, že by</i> (vyjadřuje náhradu děje vysloveného hlavní větou) II. ●● předl. s 2. p. <i>ísť m. ísť miesto niekoho</i> jít místo někoho	místo¹ -a s. 1. ● miesto (v rozlič. význ.): <i>m. neštěstí miesto</i> <i>nešťastia; výletní m.</i> výletné miesto; <i>udržet si první m.</i> udržat' si prvé miesto; obyč. mn. č. <i>odpovědná m-a</i> zodpovedné miesta; <i>mít m. u pošty</i> mať miesto na pošte, byť na pošte ◇ (<i>námítky, výčitky</i>) <i>nejdou na m-ě</i> (námietky, výčitky) nie sú na mieste; <i>mít srdce na pravém m-ě</i> mať srdce na pravom mieste; <i>na tvém m-ě bych tam šel</i> na tvojom mieste by som ta išiel; místečko -a s. zdrob. 1. miestečko, miestočko ◇ <i>teplé m.</i> teplé miestočko (výhodné zamestnanie) místo² prisl. 1. namiesto, miesto: <i>m. v osm přišel</i> v devět namiesto o ôsmej prišiel o deviatej místo³ predl. s G 1. ●● namiesto, miesto: <i>šel tam m. otce</i> išiel ta namiesto, miesto otca
miešanec miešanka¹, -y, 2. mn. -niek ž. 1. ● míšenka miešanka², -y, 2. mn. -niek ž. 1. zeměď. směska (krmivo): <i>křmna m.</i>	míšenec míšenka -y ž. 1. ● miešanka;
míhať, -am, -ajú nedok. 1. ● číť míhať (rychle pohybovat): <i>m. ihlou m.</i>	míhať -á -ají nedok. 1. ● švihať: <i>m. ocáskem švihať, krútiť</i>,

jehlou 2. <i>na koho, po kom; očami i ~ mrkat:</i> <i>mihá na mladých chlapcov</i> mihať sa 1. míhať se: (rychle se pohybovat) <i>prsty sa mihajú</i> ◇ <i>m. sa pred očami;</i> (kmihotavě se třpytit) <i>kvapky sa mihajú</i>	vrtiť chvostíkom
mihnúť, -nem, -nú dok. 1. ● <i>čím mihnout: m. valaškou nad hlavou</i> 2. <i>na koho, po čom; očami, okom i ~ mrknout: ani okom nemihneš</i> 3. ● mihnout (blesknout) mihnúť sa 1. mihnout se	mihnout -ne -nou -hl dok. 1. ● mihnúť: <i>m. křídlem mihnúť křídлом</i>
míľa¹, -le, 2. mn. míľ ž. 1. ● míle: odb. <i>anglická m. ◇ byť na m-e vzdialený</i> míľový príd. 1. míľový: hist. <i>m-é právo;</i> přenes. <i>míľovými krokmi kráčať</i> míľa², -le 2. mn. míľ ž. 1. zastar. milíř	míle -e ž. 1. ● míľa: <i>námořní m. morská míľa;</i> míľový príd. 1. míľový: <i>pohádkové m-é boty rozprávkové míľové čizmy</i> ◇ <i>jít m-mi kroky kupředu íst' míľovými krokmi dopředu</i>
miláčik, -a/-čka, 1. mn. -ovia m. 1. ● miláček: <i>byť m-om obecnstva;</i> přen. lit. <i>m. múz;</i> hovor. expr. (něžné oslovení)	miláček -čka, zried. milánek -nka m. 1. ● miláčik, milučký (milovaný člověk): <i>bratr byl otcův m. brat bol otcov miláčik;</i> expr. (v oslovení) <i>pojd' ke mně, m-u pod' ku mne, milučký, miláčik</i> 2. milý, milá: <i>vyvodit si m-a vyvolit' si milého</i>
milec, -lca m. 1. ● zastar. milec	milec -lce m. 1. ● zastar. a pejor. milec, oblíbenec: <i>králův m.</i>

	kráľov milec 2. kniž. milovník: <i>m. vína</i> milovník vína
milenka, -y, 2. mn. -<i>niek</i> ž. 1. ● milenka	milenka -y ž. 1. ● milenka, milá 2. zried. expr. milučká, milá (v oslovení): <i>nezlob se, m-o nehnevaj sa, milá, milučká</i>
milosť, -ti ž. 1. ● milosť: (přízeň, obliba) <i>nebyť v niekoho m-i; kráľ z božej m-i</i>; (omilostnění) <i>udelit' niekomu m.</i>; zastar. (titul) <i>kráľovská m. (Milosť)</i>	milosť -i ž. 1. ● milosť (v rozlič. význ.): <i>nenalézt m. v něčích očích nenájsť milosť v očiach niekoho; žít z m-i jiných žít z milosti iných; prokazovat m-i preukazovať milosť; udělit m. (odsouzenému) udeliť milosť odsúdenému; být u někoho v m-i byť u niekoho v milosti</i>; (v tituloch) <i>Vaše M. Vaša Milosť</i> 2. kuch. <i>boží m-i</i> fánky ◇ hovor. <i>dělat někomu m-i</i> robiť dakomu milosť (zdráhavo vyhovovať); <i>vzdát se na m. a nemilost</i> vydať sa na milosť a nemilosť; <i>být někomu vydán na m. a nemilost</i> byť dakomu vydaný na milosť a nemilosť
milostný příd. 1. ● trochu zastar. milostný: <i>m. pomer</i>	milostný příd. 1. ● ľúbostný: <i>m. vztah</i> ľúbostný vzťah; <i>m-á lyrika</i> ľúbostná lyrika 2. trocha zastar. kniž. milostný, ľúbezný: <i>m-á tvář</i> milostná, ľúbezná tvár; milostně přísl. 1. ľúbostne 2. trocha zastar. kniž. milostne, ľúbezne
mimochodom přísl. 1. ● mimochodem	mimochodem¹ přísl. 1. ● mimochodom, medziiným: <i>zeptat se jen tak m.</i> spýtať sa iba tak

	mimochodom mimochodem² čast. 1. mimochodom: <i>m., jak to uděláš?</i> mimochodom, ako to spravíš?
mím, -a, 1. mn. -ovia m. 1. ● mím	mim -a m. 1. ● mím 2. kniž. herec
mimo, předl. s 2. p. a přísl. 1. mimo se 4. p.: (vyjadřuje, že je něco vyjímáno) <i>byť m. domu</i> 2. mimo, kolem: <i>prešiel m. mňa</i> 3. mimo: <i>urobiť krok m. udělat ...</i>	mimo¹ přísl. 1. mimo, pomimo (vedľa, popri): <i>hledí m. pozerá pomimo</i> 2. pomimo, povedľa, okolo: <i>m. ujížděla auta okolo, povedľa prechádzali autá</i> 3. okrem: <i>m. v literatuře vyznal se i v technice</i> okrem literatúry vyznal sa i v technike mimo² predl. s A 1. ●● povedľa, pomimo, mimo (koho, čoho): <i>přešel m. něj</i> prešiel pomimo, povedľa, mimo neho 2. ● mimo (koho, čoho): <i>žít m. rodinu</i> žiť mimo rodiny; <i>to je m. diskusi</i> to je mimo diskusie; <i>stát m. zákon</i> stáť mimo zákona; šport. <i>postavení m. hru</i> postavenie mimo hry 3. napriek (čomu): <i>řečník se m. očekávání</i> nedostavil rečník napriek očakávaniu neprišiel 4. okrem; popri: <i>m. to</i> (pís. i <i>mimoto</i>) okrem toho; <i>otevřeno každý den m. sobotu</i> otvorené každý deň okrem soboty; <i>m. štiky</i> chytil i dva candáty

	okrem šťuky chytil aj dva zubáče
mína , -y ž. 1. ● voj. mína mínový príd. 1. minový: <i>m-é pole</i>	mina ¹ -y ž. 1. ● voj. mína: <i>plovoucí m.</i> plávajúca mína; minový príd. 1. mínový mina ² -y ž. 1. zool. mína (chodbička)
miništrovať , -ujem, -ujú nedok. 1. ● cirk. ministrovat	ministrovat ¹ -uji -ují nedok. 1. ● miništrovať: expr. <i>chce, aby mu při práci pořád někdo ministroval</i> chce, aby mu pri robote stále dakto ministroval ministrovat ² -uji -ují nedok. 1. hovor. ministrovať (zastávať úrad ministra)
minút' , -niem, -nú dok. 1. čo utratit, promarnit: <i>m. peniaze</i> 2. ● minout: <i>koho, čo</i> (obejit) <i>m. psa; m. loptu</i> minout míč; <i>koho</i> (opustit) <i>hnev ho minil</i> ; (o čase) <i>minul rok</i> minút' sa	minout -nu -nou dok. 1. ● (o čase) minút' (sa), prejsť: <i>léto minulo</i> leto prešlo, <i>minulo sa</i> ; <i>nemine dne, aby nepršelo</i> neprejde, <i>neminie deň, aby nepršalo</i> 2. prestať, prejsť, pominút' (sa): <i>kouzlo minulo</i> čaro (sa) pominulo, prešlo; zastar. zjemn. <i>když by který z nás minul</i> keby sa ktorýkoľvek z nás pominul 3. ● prejsť popri dakom, obísť, minút': <i>vlak minul stanici</i> vlak prešiel stanicou; <i>minul mě bez pozdravu</i> prešiel okolo mňa bez pozdravu 4. ● minút', netrafiť: <i>kulka ho minula</i> guľka ho minula, <i>netrafila</i> ; <i>m. cíl</i> netrafiť, minút' cieľ ◇ <i>šel, co noha nohu mine</i> šiel z nohy

	na nohu minút' sa
minút' minút' sa 1. ● minout se: <i>s kým, s čím i koho</i> (nestřetnout se) ◇ <i>m. sa cieľa, s cieľom; m. sa povolaním</i> minout se povoláním; (o čase) <i>odvtedy sa minuli tri roky</i> od té doby minuly tři roky 2. utratit, spotřebovat: <i>peniaze sa minú;</i> <i>noviny sa minuli</i> noviny se rozebraly (rozprodaly)	minout se -nu -nou dok. 1. ● minút' sa, obísť sa: <i>m. se s bratrem</i> obísť sa, minút' sa s bratom; <i>minuli se cesty</i> zablúdili, netrafil; <i>rada se minula (s) účinkem</i> rada nemala účinku, minula sa účinku; <i>minul se s povolaním</i> minul sa s povoláním; <i>m. se cíle</i> minút' sa cieľa 2. kniž. (koho, čeho) <i>nezasiahnuť, chybiť, netrafiť</i> (koho, čo): <i>střelec se zajíce minul</i> strelec nezasiahol, chybil zajaca; <i>m. se terče</i> nezasiahnuť, minút' terč ◇ <i>m. se (s) rozumem</i> pominút' sa na rozum
mívať i mívať si , zříd. m. sa, -am, -ajú nedok. 1. kraj. myslet si	mít mívať -ám -ají opak. 1. mávať mít se mívať se -ám -ají nedok. 1. mávať sa
mizerák, -a , 1. mn. -ci m. 1. ● expr. mizera, bídák 2. zastar. ubožák	mizera -y m. i ž. 1. ● hovor. naničhodník, naničhodnica: <i>ty mizero!</i> ty naničhodní! ty naničhodnica; <i>je to m. chlap</i> je to naničhodník, je to naničhodný chlap
mizivý příd. 1. ● (nepatrný) mizivý: <i>m-á menšina</i> mizivo přísl. 1. mizivě: <i>m. málo</i>	mizivý příd. 1. zried. miznúci, strácajúci sa: <i>m-á pěšinka</i> miznúci chodníček; <i>m. čas</i> strácajúci sa čas 2. ● mizivý: <i>až na m-é výjimky</i> okrem

	mizivých výnimiek; mizivě prisl. 1. mizivo: <i>m. málo</i> mizivo málo
mlad', -di ž. 1. ● hromad. bás. mlad', mládež 2. hromad. mlád'ata: <i>rybia m.</i> 3. bás. (v některých spojeních) mladost: <i>od mladi</i> od mladosti	Ø ● mlad'
mládenec, -nca m. 1. ● mládenec; mládeneček, -čka, 1. mn. -ovia m. 1. zdrob. expr. mládeneček	mládenec -nce m. 1. ● mládenec: <i>děvčata a m-ci</i> dievčence a mládenci; expr. <i>dejme se do toho, m-ci</i> dajme sa do toho, mládenci 2. družba: <i>v prívodě šly družičky a m-ci</i> v sprievode šli družičky a družbovia; mládenecký príd. 1. mládenecký 2. družbovský; mládeneček -čka m. 1. zdrob. expr. mládenček
mladík, -a, 3. mn. -ci m. 1. ● mladík; mladícky príd. 1. mladický; mladíček, -čka, 1. mn. -čkovia m. 1. zdrob. expr. mladíček	mladík¹ -a m. 1. ● mladík: <i>nezkušený m.</i> neskúsený mladík 2. poľov. zajačík ◇ <i>není už žádný m.</i> nie je veru už (nijaký) mladík; mladícky príd. 1. mladícky; mladickost -i ž. 1. mladickost'; mladíček -čka m. 1. zdrob. expr. mladíček, mládenček mladík² -u m.

	1. piv. mladoch (jačmeň v štádiu klíčenia)
mladoch , zříd. i mlad'och , -a, 1. mn. - <i>si</i> m. 1. ● zastar. mlad'och (mládenec)	mlad'och -a m. 1. ● expr., často pejor. ciciak, mladúch: <i>je ještě</i> <i>úplný m.</i> je ešte úplný ciciak 2. poľov. zajačík
mlat ¹ , -u/-a m. 1. ● mlat (kladivo, hist. stará zbraň) mlat ² , -u m. 1. ●● mlat (ve stodole) ◇ <i>cesta ako mlat</i>	mlat -u m. 1. ●● holohumnica, humno, mlat: <i>čistý, umetený m.</i> čistá, vyzametaná holohumnica 2. mlatovňa (miestnosť na mlátenie) 3. mlatovisko (miesto na mlátenie v poli) 4. ● hist. tech. mlat ◇ (<i>něco</i>) <i>je vymeteno jako m.</i> je vyzametané ako v kostole, nikde ani smietky; <i>jaký plat, takový m.</i> ako platia, tak mlátia; aká pláca, taká práca; <i>cesta jako m.</i> cesta ako mlat, ako kolkáreň; <i>šlo se mu jako po m-ě</i> šlo sa mu ako po masle; mlátek -tku m. zdrob. 1. holohumnička 2. tech. mlatok: <i>m. zkrížený s želízkem</i> mlatok skrížený so želiezkom
mlatec , -tca m. 1. ● mlatec	mlatec ¹ -tce m. 1. ● mlatec, cepár ◇ zastar. expr. <i>jíst, pít jako m.</i> jesť, piť za dvoch; <i>jídla jako pro m-e</i> jedla ani pre valachov, pre drevorubačov mlatec ² -tce m. 1. poľnohosp. ľan olejný
mlieč , -a m.	mleč -e m.

1. ● mléč (plevel) 2. nář. mličňák (ryba)	1. mletiar: <i>m-i se sjížděli k mlýnu</i> mletiar sa schádzali do mlyna 2. odb. mle : <i>m. uhli</i> mleč uhlia; mlečka -y ž. 1. mletiarica 2. mlečka mléč -e m. bot. 1. javor mliečny 2. ● mlieč (Sonchus) 3. mlieko, mlieč (ľudový názov rastlín, ktoré roní bielu šťavu) mlíč -e m. 1. mlieko, mlieč (ľudový názov rastlín, ktoré roní bielu šťavu)
mliečie, -ia s. 1. ● mličí (rybí sperma; šťáva některých rostlin)	mličí -í s. 1. ● mliečie (rybia sperma) 2. ● mlieko, mlieč (ľudový názov rastlín, ktoré roní bielu šťavu) 3. kraj. cumpel', zástavka (kus košele vytŕčajúcej vzadu z detských nohavíc)
mliečňak, -a, 1. mn. -y m. 1. ● mličňák (ryba)	mličňák¹ -a m. 1. ● mlieč (mliečnik, rybí samec) 2. expr. ciciak (mladý neskúsený muž) mličňák², mléčňák -u m. 1. ob. mliečny zub
mliečnik, -a m. 1. bot. pryšec	mléčnik -u m. star. 1. ● mliečnik (nádobu na mlieko)

2. ● (nádobna na mléko) mléčník, krajáč	2. mliečnica (úschovňa mlieka) 3. mlieko, mlieč (ľudový názov rastlín roniacich bielu šťavu) mlíčník -a m. 1. ryb. mliečnik: <i>jikrnáči a m-ci</i> ikernáče a mliečniaky
mliečny príd. 1. ● mléčný: <i>m-é jedlo</i>; (podobný mléku) <i>m-é sklo</i>; <i>M-a cesta</i> M-á dráha; lek. <i>m-é zuby</i>	mléčný príd. 1. ● mliečny: <i>m-á jidelna</i> mliečna jedáleň; lek. <i>m-é zuby</i> mliečne zuby; mléčně prísl. 1. mliečno mličný príd. 1. ryb. <i>m. kapr</i> mliečnik
mliekár mliekárstvo, -a, 2. mn. -<i>tiev</i> s. 1. ● mlékařství	mlékařství -í s. 1. ● mliekarstvo 2. trocha zastar. mliekareň
mliekáreň mliekárenský príd. 1. ● mlékárenský	mlékárna mlékárenský príd. 1. ● mliekarenský: <i>m-é balení masla</i> mliekarenské balenie masla 2. mliekarsky: <i>m. průmysl</i> mliekarský priemysel
mlieť, <i>meliem, melú, mel!</i> nedok. 1. ● mlít: <i>m. kávu</i> ◇ <i>m. z posledného</i>; hovor. expr. (rychle odříkávat) <i>m. jazykom</i>; <i>melie dve na tri</i> mele páté přes deváté mlieť sa 1. mlít se	mlít <i>melu melou</i> nedok. 1. ● mlieť: <i>m. obilí</i> mlieť obilie; ob. expr. <i>m. pusou</i> mlieť ústami; <i>m. jazykem</i> mlieť jazykom, jazyčiť; <i>m. celé příbuzenstvo</i> ohovárať celé příbuzenstvo 2. ob. expr. obšíváť (biť) ◇ <i>mele z posledního</i> mele z

	posledného; <i>tichá voda břehy mele</i>, <i>bere</i> tichá voda brehy podmýva, myje; <i>kdo dřív přijde, ten dřív mele</i> kto prv príde, ten prv melie; <i>mele páté přes deváté</i> tára, trepe dve na tri; <i>mele (pořád) svou</i>, <i>mele pořád stejnou písničku</i> stále svoje, svoju nôtu hudie; <i>boží mlýny melou pomalu</i>, <i>ale jistě</i> božie mlyny melú pomaly, ale isto
mliet' mliet' sa 1. ● mliť se	mlít se, mlít sebou <i>melu melou</i> nedok. 1. ● ob. mliet' sa, mrvit' sa: <i>něco se mele pod stolem</i> dačo sa mrví pod stolom; <i>neklidně sebou mlel</i> nepokojne sa mrvil 2. expr. tlčť sa, mlátiť sa: <i>při demonstraci se to mlelo</i> pri demonštrácii sa tíklo hlava-nehlava
mlyn, -a m. 1. ● mlýn: v <i>hlave mi hučí ako v m-e</i> ◇ <i>hnat' niekomu vodu na m.</i>; mlýnský příd. 1. mlýnský: <i>m-é koleso</i> m-é kolo ◇ <i>byť mezi (dvoma) m-ými kameňmi</i>	mlýn -a m. 1. ● mlyn: <i>kolový m.</i> kolesový mlyn; <i>větrný m.</i> veterný mlyn 2. obuv. <i>řezací m.</i> rezačka pretokov ◇ <i>bojovat s větrnými m-y</i> bojovať s veternými mlynmi; <i>bylo tam jako ve m-ě</i> bolo tam ako v krčme, ako na radvanskom jarmoku; <i>přijít (příspět) se svou troškou do m-a</i> prísť so svojou troškou do mlyna; <i>to je voda na jeho m.</i> to je voda na jeho mlyn; <i>hnát, nahánět vodu na něčí m.</i> hnať dakomu vodu na mlyn; <i>drmolí jako m.</i> melie ako mlyn; ob. <i>huba mu jela jako mlejn</i> melie, akoby mu platil, pustil si jazyk do mlyna; <i>vzít někoho na mlejn</i> vziať niekoho do reči, na pretras; poobracat'

	niekoho na jazyku; <i>boží mlýny melou pomalu, ale jistě</i> božie mlyny melú pomaly, ale isto; mlýnský příd. 1. mlynský: <i>m-é kolo</i> mlynské koleso
mlynářik, -a, 1. mn. -y m. zool. 1. bělásek 2. mlynařík (sýkora)	mlynařík -a m. zool. 1. mlynárka (Aegithaos) 2. <i>chroust m.</i> chrúst mramorový
mlynár mlynárka¹, -y, 2. mn. -rok ž. 1. ● mlynářka mlynárka², -y, 2. mn. -rok ž. 1. zool. mlynařík (sýkora)	mlynář mlynářka -y ž. 1. ● mlynárka;
mlynec, -nca m. 1. ● mlýnek	mlýnek -nku m. 1. ● zdrob. mlynec, mlynček (malý mlyn) 2. mlynček: <i>m. na mák</i> mlynček na mak 3. vejačka, zastar. rajtár (stroj na čistenie obilia) 4. meteor. <i>větrný m.</i> vetromer (přístroj na meranie rýchlosti al. smeru vetra) 5. mlyn (druh společenské hry); mlýnkový příd. 1. mlynčekový
mlynica, -e, 2. mn. -níc ž. 1. ● mlýnice (místnost) 2. mlýnský potok	mlýnice -e ž. 1. ● mlynica ◇ <i>v žaludku mi vrčí jako v m-i</i> cigáni mi v bruchu klince kujú
mních, -a, 1. mn. -sí m. 1. ● mnich; mníšsky příd. 1. mnišský; mníšstvo, -a s.	mnich -a m. 1. ● mních: <i>žebraví mniši</i> žobraví mníši 2. poľnohosp. holub mních, mních 3. poľov. bezparohý jeleň

1. mnišství; mnišík, -a, zříd. i mniško, -a, 1. mn. -ovia m. 1. zdrob. expr. mnišek	◇ <i>žít (osaměle) jako m. žit'</i> (osamotene) ako mních; mnišský příd. 1. mnišsky
mniška, -y, 2. mn. -šok ž. 1. jeptiška, řeholnice 2. ● zool. mniška	mniška -y ž. 1. ● mniška (nočný motýl): zool. <i>bekyně</i> m. mniška sosnová
mnoho, 2. st. <i>viac</i> i <i>viacej</i> přísl. 1. ● mnoho, moc: m. roboty m. práce; hovor. <i>čo je m., to je m.</i> co je moc, to je moc	mnoho¹ přísl. 1. ● veľmi, mnoho: <i>to mi m. nepomôže</i> to mi veľmi nepomôže; <i>na tom m. záleží</i> na tom veľmi, mnoho záleží; m. <i>mluvit</i> veľa hovoriť mnoho² čísl. 1. veľa, mnoho: m. <i>let</i> veľa rokov; m. <i>řečí</i> veľa, mnoho řečí; <i>co je m., to je m.</i> čo je veľa, to je veľa 2. (v spojení s menom počítaného predmetu) mnohý: <i>na mnoha miestach</i> na mnohých miestach; <i>o mnoha veciach</i> o mnohých veciach; <i>s mnoha lety</i> s mnohými rokmi ◇ m. <i>hluku, málo zvuku</i> mnoho křiku pre nič, za nič; mnoho křiku, málo účinku
mnohý příd. 1. ● mnohý: <i>m-i ľudia</i> mnozí lidé; v <i>m-ých prípadoch</i>; kniž. v <i>m-om ohľade</i>; zpodst. mnohé, -ého s. 1. mnohé: <i>naučiť sa mnohé</i> naučit se mnohému	mnohý příd. 1. ● mnohý: <i>m-zí lidé</i> mnohí ľudia 2. nejeden, daktorý: <i>zná to lépe než m. odborník</i> vie to lepšie ako nejeden odborník; spodst. mnohé -ho s. 1. mnohé: v <i>m-ém si nerozumíme</i> v mnohom si nerozumieme

moc¹, -i ž. 1. ● moc: (síla) <i>urobím všetko, čo je v mojej m-i</i> udělám všechno, co je v mé m-i; (ovládání) <i>mať, nadobudnúť m. nad niekým, niečím</i> mít, získat m. nad někým, něčím; (vláda) <i>štátna m.</i>; (působení) <i>m. přírody; léčivá m.; zlé m-i</i> (v pohádkách); (pravomoc) <i>zákonodárná m.</i>; práv. <i>plná m.</i>; voj. <i>branná m.</i> moc² přísl. 1. ●● hovor. moc	moc¹ přísl. hovor. 1. ●● veľa, mnoho: <i>m. mlúvit veľa, mnoho vravieť; mít něčeho přes m.</i> mať dačoho vyše práva 2. ●● veľmi: <i>to je m. málo</i> to je veľmi málo; <i>je m. hodný</i> je veľmi láskavý moc² čísl. 1. veľa, mnoho: <i>mít m. práce, peněz</i> mať veľa, mnoho roboty, peňazí; <i>co je m., to je m.</i> čo je veľa, to je veľa moc³ -i ž. 1. ● moc (v rozlič. význ.): <i>léčivá m. rostlin</i> <i>liečivá moc rastlín; byť u moci</i> byť pri moci; <i>z moci úřední</i> z úradnej moci; <i>snažit se (vší) mocí</i> usilovať sa z celej sily ◇ <i>živou mocí si nemohu vzpomenout</i> ani za živý svet sa neviem rozpomenúť; hovor. <i>nejez přes m.</i> nejedz viac, ako vládzeš; v platnosti přísl. <i>chtěl to mocí (mermo) vědět</i> silou-mocou to chcel vedieť; <i>není m-i (která by ho přinutila)</i> niet tej moci (ktorá by ho prinútila); <i>mít někoho v moci</i> mať niekoho v moci
mocnár, -a m. 1. ● zastar. mocnář 2. mocipán 3. zříd. silák; mocnárstvo, -a, 2. mn. -tiev s. 1. mocnářství	mocnář -e m. 1. ● zastar. mocnár; mocnářský příd. 1. mocnářsky

mocný příd. 1. ● mocný: (mající velkou moc) <i>m. štát</i>; (silný) <i>m-ý ako býk, ako kôň</i>; (účinný) <i>m. dojem</i>; <i>m-á túžba</i> m-á touha; mocne přísł 1. mocněm silně	mocný příd. 1. ● mocný (v rozlič. význ.): <i>m. nepřítel</i> mocný nepřítel'; kniž. <i>m-é kouzlo</i> mocné čaro; <i>m-á touha</i> mocná túžba 2. obyč. v mennom tvare a v zápore <i>nebýt</i> <i>mocen</i> (čeho) kniž. <i>mať moc</i>, <i>mať vládu</i>, <i>byť schopný</i>: <i>nebyl zcela m. svých smyslů</i> nemal v moci svoje zmysly, nemal, stratil vládu nad svojimi zmyslami; <i>pohnutím nebyl m. slova</i> od pohnutia nebol schopný ani slova 3. kniž. <i>být mocen</i> (čeho) <i>vedieť</i>: <i>být m. české řeči</i> <i>vedieť</i> po česky, ovládať češtinu; mocně přísł. 1. <i>mocne</i>: <i>m. to účinkovalo</i> <i>mocne</i> to účinkovalo
močidlo, -a, 2. mn. -diel s. 1. ● močidlo (místo na máčení konopí, lnu) 2. močál	močidlo -a s. 1. ● močidlo: <i>dát len do m-a</i> dať ľan do močidla ◇ zastar. ob. <i>okolo m-a chodě, neujdeš nádechy</i> kto do mlyna chodí, ľahko sa zamúči; <i>okolo vody chodiť</i> a nezamočiť sa bol by zázrak
modlár, -a m. 1. ● modlár (modloslužebník); modlářsky příd. 1. modlářský; modlářstvo -a s. 1. modlářství	modlář -e m. 1. ● modlár 2. pejor. <i>sväťuškář</i>; modlářka -y ž. 1. modlářka 2. pejor. <i>Sväťuškářka</i>
modlár modlářstvo -a s.	modlářství -í s. 1. ● modlářstvo: <i>pohanské m.</i>

1. ● modlářství	pohanské modlářstvo 2. pejor. svātuškárstvo: <i>byl vzdálen</i> <i>všeho m.</i> akékoľvek svātuškárstvo mu bolo cudzie
modlitba , -y, 2. mn. - <i>tieb</i> ž. 1. ● modlitba; modlitbička , -y, 2. mn. - <i>čiek</i> ž. 1. zdrob. modlitbička	modlitba -y ž. náb. 1. ● modlitba: <i>být pohřížen v m-u</i> byť pohrúžený do modlitby 2. modlitby -teb ž. pomn. modlitebná knižka; modlitbička -y ž. zdrob. 1. modlitbička
modráky , -OV m. 1. pomn. hovor. modráky (modrý pracovní oblek)	Ø ● modráky modrák ¹ -a m. 1. poľnohosp. modrák (plemeno králikov) modrák ² -u m. 1. nevädza 2. siniak (huba) 3. tech. slang. modrák (kyanotyp) 4. <i>modráky</i> -ů pomn. ob. modráky (pracovný oblek): <i>chodiť v m-ách</i> chodiť v modrákoch
modrina , -y, 2. mn. - <i>rín</i> ž. 1. modřina 2. bás. modř; modrinka	modřina -y ž. 1. sinka, modrina: <i>m. pod okem</i> sinka pod okom; <i>byl samá m.</i> bol samá sinka, modrina; modřinka ¹
modrina modrinka , -y, 2. mn. - <i>niek</i> ž. 1. ● zdrob. modřinka	modřina modřinka ¹ -y ž. zdrob. 1. ● sinka, modrinka modřinka ² -y ž. 1. zool. sýkorka belasá (Parus)

moknúť, -nem, -nú nedok. 1. ● moknout 2. mokvat: <i>krv mokne z rany</i> 3. neos. <i>mokne</i> prší	moknout -nu -nou -kl nedok. 1. ● moknúť: <i>dříví mokne</i> drevo mokne
mokrad', -de, 2. mn. -dí ž. 1. ● mokřina, mokřad' 2. expr. mokrost 3. expr. mokro, mokrota (vlhké počasí)	mokřad' -di/-dě ž., mokřad -u m. 1. ● poľnohosp. mokrad', mokradina; mokřadní příd. 1. mokrad'ový
mol, -u m. i neskl. s. 1. ● hud. mol: prenes. <i>naladený do m.</i> ◇ niž. hovor. <i>opiť sa na m.</i> moľa, -le, 2. mn. <i>molí</i> ž. i moľ, -a, 1. mn. -le m. 1. ●● mol	mol¹ -a m. 1. ●● moľa, moľ: <i>do šatů se dali moli</i> do šiat sa dali mole ◇ expr. <i>moli by ho sežrali</i> (aj) vši by ho mohli zožrat' (je nedbanlivý, lenivý) mol² -u m. 1. chem. mól (grammolekula); molární příd. 1. molárny moll neskl. s. 1. ● hud. mol: <i>a moll</i> a mol; mollový příd. 1. molový
mor morový příd. 1. ● morový: <i>m. stĺp</i> m. sloup ◇ <i>m-á rana</i>	mor morový¹ příd. 1. ● morový: <i>m. sloup</i> morový stĺp mora -y ž. morový² příd. 1. morový: <i>m-á délka</i> mórová dĺžka
mora i mura, -y ž. 1. múra (mytologická bytosť): <i>nočná m.</i> ◇ hovor. <i>m. ho dusí, dlávi</i> m. ho dusí, škrtí	mora -y ž. 1. lit. móra; morový²
morča¹, -aťa, 1. mn. -atá/-ence, 2. -iat/-enic	morče -te s.

s. 1. krůtě morča², -aťa, 1. mn. -atá/-ence, 2. -čiat/-čeniec s. 1. ● morče; morčiatko, -a, 2. mn. -tok s. 1. zdrob. expr. morčátko	1. ● zool. morča (Cavia): <i>pokusné m.</i> pokusné morča; morčátko -a s. zdrob. 1. morčiatko
more¹, -a, 1. mn. -ia, 2. -í m. 1. ● more: Čierne m.; ◇ <i>stratiť sa ako kvapka v m-i</i>;; přenes. expr. <i>m. domov, kvetov, slz; vody celé m.</i>; morský příd. 1. mořský: <i>m-á voda; m-é oko</i>; přenes. žert. <i>m. vlk</i> more², -eho (obyč. jen v 1. p. a v oslovení) m. 1. (přezdívká cikána)	moře -e s. 1. ● more: <i>klidné, rozbouřené m.</i> pokojné, rozbouřené more; hovor. expr. <i>m. lidí hrůza, síla lidí</i> ◇ <i>být jako kapka v m-i</i> byť ako kvapka v mori; <i>zmizel, jako by v m-i utonul</i> zmizol, akoby ho do vody, do mora hodil, akoby bol do vody, do mora padol; <i>přelévát m., přilévát vody do m.</i> liať vodu do Dunaja, do mora
morit¹, -ím, -ia nedok. 1. ● morit: <i>m. niekoho hladom</i> morit' sa morit², -ím, -ia nedok. 1. ●● morit: <i>m. drevo; zemědř. m. osivo</i>	mořit¹ -ím -í nedok. 1. ● morit', umárat': <i>moří ho žízeň</i> morí ho smäd; <i>moří jí to duši</i> dušu jej to umára 2. expr. žobronit', proskat', prosíkat': <i>děti moří matku o pamlsky</i> deti žobronia matku o maškrtky mořit² -ím -í nedok. 1. ●● odb. morit' (drevár., text., garb., poľnohosp.)
morka, -y, 2. mn. -riek ž. 1. krůta	morek -rku m. 1. dreň, špik ◇ <i>až do m-u (kostí)</i> až do špiku (kostí); <i>mít něco v m-u</i> mať dačo v krvi (niečomu dobre rozumieť)

mory, môr, star. i mury, múr ž. mn. 1. ● zool. můry (druh nočních motýlů)	můra -y ž. 1. ● zool. mora (Phalaena, Xylena ap.) 2. mora, mura: <i>starost ho tíží jako noční m.</i> starost' ho dusí, tlačí ako nočná mora 3. pejor. striga, sova (o zlej žene): <i>ta m. jedna!</i> tá striga, sova akási! ◇ <i>tlačí ho m.</i> tlačí, dusí ho mora, leží na ňom mora
most mostný i mostový příd. 1. ● mostní, mostový	mostní příd. 1. ● mostný: <i>m. piliř</i> mostný pilier mostný -ého m. 1. (kedysi) mýtník mostový příd. 1. ● mostový: tech. <i>m. jeřáb</i> mostový žeriav
moták, -a m. 1. ● tech. moták, motovidlo 2. ●● slang. moták (tajný list z vězení n. do vězení)	moták¹ -u m. 1. ● text. motací stroj 2. ●● moták: <i>propašovat z vězení m.</i> prepašovať z väzenia moták; motáček -čku m. 1. zdrob. motáček moták² -a m. 1. zool. kaňa (Circus)
motat', -tám/-cem, -tajú/-cú, motaj! nedok. 1. ● motat': (navíjet) (jen –<i>tám, -tajú, -taj!</i>) <i>m. vlnu, priadzu ... přízi</i>; expr. (plést, mýlit): <i>moce to, co počul</i> ◇ <i>m. dve na tri</i> plést páté přes deváté nás. motávat', -ám, -ajú 1. motávat	motat -ám -ají nedok. 1. ● motat': <i>m. nitě</i> motat' nite; expr. <i>m. výklad</i> motat', zamotávat' výklad 2. expr. (čím) zapletat': <i>m. nohama</i> zapletat' nohami

motat' sa 1. expr. motat se: (bezúčelne chodiť) <i>m. sa po dome, m. sa niekomu pod nohy (pod nohami);</i> (plést sa) <i>myšlienky sa mocú v hlave; moce sa mi to na jazyku; hlava sa mu motá (moce); nohy sa mu mocú (motajú);</i> nás. motávat' sa 1. motávat se	3. krútiť: <i>m. cigaretu krútiť, zakrúcať cigaretu</i>
motorka, -y, 2. mn. -riek ž. hovor. 1. ● motorka (motocykl) 2. motorák (vlak)	motorka -y ž. 1. ● motorka (motocykel)
motovidlo, -a, 2. mn. -diel s. 1. ● motovidlo; přenes. žert. (o člověku): <i>krúti sa ako m. točí se jako m.</i>	motovidlo -a s. 1. ● trocha zastar. text. motovidlo, motací stroj 2. ● ob. pejor. motovidlo (řarbavý člověk) 3. český ľudový tanec ◇ ob. <i>točiť se jak m. krútiť sa ako motovidlo;</i> <i>hloupý jako m. sprostý ako drúk</i>
mozoliť, -ím, -ia i mozolovať, -ujem, -ujú nedok. 1. ● expr. mozolit se, lopotit se	mozolit -ím -í nedok. zried. 1. (co) robiť mozole (na čom): <i>m. si ruce robiť</i> si mozole na rukách 2. ● expr. mozoliť, hrdlačiť: <i>pro koho m.? pre koho hrdlačiť?</i>
mračiť, -ím, -ia nedok. 1. ● (o tvári) mračit mračiť sa 1. (o obloze; o člověku) mračit se: <i>nebo sa mračí; m. sa na niekoho</i>	mračit -ím -í nedok. 1. ● mračiť: <i>m. obličej mračiť tvár</i> 2. nár. plakať
mračný mračne/mračno přísl. 1. ● mračně: <i>m. hl'adiet' m. hledět</i>	mračný mračně přísl. 1. ● mračno, zaoblačene

2. (jen v jednočlenných větách) <i>je, bolo mračno</i> bylo zamračeno	
mrak, -u m. 1. ● mrak: <i>búrkový m.</i> ◇ <i>z toho m-u nebude dážd' ... déšť</i>; (nepřehledné množství) <i>m. prachu, dymu</i> 2. soumrak: <i>od svitu do m-u</i> od rána do soumraku; <i>už je m.</i> už je šero; <i>padá m. šeří se, stmívá se</i> mráček, -a/-čka i mráčok, -čka m. 1. zdrob. mráček	mrak -u m. 1. ● mrak: <i>bouřkový m.</i> búrkový mrak; <i>dešťový m.</i> dažďový mrak, húl'ava; <i>černý, těžký m.</i> mrákava, chmára, chmárava; <i>m. dýmu</i> mrak dymu; <i>m. prachu</i> kúrňava ◇ <i>je pod m-em</i> je pod mrakom; <i>z toho m-u nebude pršet, nebude déšť</i> z toho mraku nebude pršať, nebude dážd'; <i>stahují se nad ním m-y</i> sťahujú sa nad ním mraky; mráček -čku m. 1. zdrob. mráček, mráčok: <i>nebe bez jediného m-u</i> nebo bez jediného mráčka
mráz, mrazu, 6. j. <i>mraze</i>, 1. mn. <i>mrazy</i> m. 1. ● mráz: <i>přišel, udel m.</i> přišel, udeřil m. ◇ <i>príde na psa mráz</i> prišla bída na kozáky; <i>m. mu beží po chrbte, po tele</i> mráz mu jde, běží po zádech, po těle; <i>m. ho prechodí, prejímá</i> přechází ho m.; <i>dedo Mráz</i> děda Mráz 2. jinovatka, jíní mrázik i mrazík, -a m. 1. zdrov. expr. mrazík	mráz mrazu m. 1. ● mráz: <i>uhodil, udeřil m.</i> udel mráz; kniž. <i>Z jeho slov číšel m.</i> z jeho slov vial chlad 2. ● zimomriavky, mráz: <i>m. mu jde, běhá po zádech</i> zimomriavky mu behajú, mráz mu behá po chrbte ◇ <i>m. kopřivu nespálí</i> mrcha, zlá zelina nevyhynie, žihľavu mráz nespáli, do přhl'avy hrom neudiera; mrazový príd. 1. mrazový; mrazík -u m. 1. zdrob. mrázik, mrazík
mrk¹, -u m. 1. soumrak: <i>od svitu do mrku</i> od rána do soumraku	mrk cit. 1. ● žmurk, mrk

mrk², -u m. 1. expr. mrknutí mrk³ cit. 1. ● mrk (naznačuje mrknutí)	
mrkat¹ i mrkat' sa, -á neos. nedok. 1. smráká se, stmívá se mrkat², -ám, -ajú nedok. 1. ● mrkat: <i>m. očami</i>	mrkat -ám -ají nedok. 1. ● mrkať, žmurkať, mihat': <i>m. očima</i> žmurkať, mrkať, mihat' očami; <i>m. dojetím</i> žmurkať od dojatia; <i>mrkal na ni, aby...</i> žmurkal, mrkal na ňu, aby... 2. hovor. bľuskať, pokukovať, poškuľovať: <i>m. očkem po niekom</i> bľuskať, pokukovať po dakom 3. žmurkať, blikať: <i>lucerna už jen mrká</i> lampa už len bliká ◇ hovor. expr.: <i>to budete m.!</i> to budete oči otvárať!; <i>človek nestačí m.</i> človek nestačí oči otvárať; <i>m. na drát</i> vyvažovať, vypliešťať oči, zízať, okáľiť, hľadiet ako teľa; (<i>poslouchal,</i>) <i>ani nemrkal</i> počúval, ani nemrkol
mrknúť¹, -ne neos. dok. 1. ● smrknout se mrknúť², -nem, -nú dok. 1. ●● mrknout: <i>m. okom; ani okom nemrkol</i>	mrknout -nu -nou -kl/ hovor. -knul -kla dok. 1. ●● mrknúť, mihnúť, žmurknúť, bľusknúť, bľusnúť: expr. <i>seděli, ani okem nemrkli</i> sedeli, ani okom nemihli, ani žilkou nepohli; ob. <i>mrknutím zmizel</i> razom, v okamihu zmizol; <i>významně na sebe mrkli</i> významne na seba žmurkli, mrkli; <i>m. očima mrknúť, bľusnúť</i> očami 2. bliknúť, zablikať: <i>hvězda slabě mrkla</i> hviezda slabo blikla

	3. ● <i>mrknout (se)</i> ob. mrknúť, kuknúť (sa): <i>mrkl (se) mi na to</i> kukni (sa), mrkni mi na to; <i>mrkl na hodiny</i> hodil okom na hodiny ◇ <i>na chytrého mrkni, hloupého trkni</i> sprostého postrč, múdremu povedz; na múdreho mihni, sprostého drgni; expr. <i>(poslechl,) ani nemrkl, nemrknut</i> (počúvol,) ani (okom) nemrkol
mrštit', -ím, -ia, <i>mršt'!</i> dok. 1. ● mrštit mršt'it sa 1. mrštit se mřštit', -im, -ia, <i>mřšt'/mřšti!</i> nedok. 1. vraštit: <i>m. tvár, čelo</i>	mrštit -ím -í nedok. 1. ● vrhnúť, šmariť, hodiť: <i>m. kopím</i> vrhnúť kopiju; <i>m. granát, oštěp</i> vrhnúť granát, oštep; <i>m. o zem</i> šmariť o zem; tel. <i>m. paží</i> mrštit pažou 2. trocha zastar. tresnúť: <i>mrštil ho do hlavy</i> tresol ho po hlave
mřtvica, -e, 2. mn. -vic ž. 1. ● mrtvice	mrtvice -e ž. 1. ● porážka, mřtvica: <i>mozková, srdeční m. mozgová, srdcová</i> porážka; <i>ranila ho m. zomrel na porážku</i>, <i>ranila ho mřtvica</i>, hovor. <i>porazilo ho</i> 2. záhr. porážka (choroba stromov); mrtvička -y ž. zdrob. 1. expr. mřtvčka
mrtviet', -ie, -ejú nedok. 1. ● mrtvěť	mrtvět -í -ějí nedok. 1. ● mřtviet': <i>nohy mu dlouhým sezením mrtvějí</i> nohy mu od dlhého sedenia mřtvejú mrtvit -ím -í nedok. 1. kniž. mřtviť: <i>m. si tělo mřtvit</i> si telo
mrva, -y, 2. mn. <i>mřv</i> ž. 1. (nadrobno rozdrobená stébla, např. sena, slámy) mrva	mrva -y ž. 1. hnoj: <i>chlévská m. maštal'ný</i> hnoj; <i>rozhozovat m-u</i> rozhadzovať hnoj

2. ● smítko	2. ● zastar. smietka, smet', mrva ◇ bibl. <i>spíše vidíme mrvu v oku bližního nežli břevno v oku svém</i> skôr vidíme smet' v oku bližneho ako brvno v oku svojom; v cudzom oku vidí smet', a vo svojom brvno nevidí
mrviť, <i>ím, -ia</i> nedok. 1. čo drolit, drobit: <i>m. chlieb, cesto</i> 2. čo žmolit, muchlat (obyč. rozpaky) 3. čím vrtět: <i>m. prstami, nohami</i> 4. koho, kým třást, lomcovat: <i>mrví ho</i> má třasavku (od horečky, zimy apod.) <i>zima ním mrví</i> 5. expr. čo drmolit: <i>rýchlo m. slová</i> mrviť sa 1. drobit se: <i>chlieb sa mrví</i> 2. expr. vrtět se, hnízdit se: <i>m sa na stoličke</i> 3. expr. hemžit se: <i>ľudia se mrvia ako mravce</i> 4. expr. hrabat se: <i>m. sa vo vrečku hrabat se</i> v kapse	mrviť <i>-ím -í</i> nedok. 1. zried. hnojiť 2. hrub. psuť: <i>ten to mrví!</i> ten to psuje, ten tomu dáva do boka, ten tomu dáva pod nohy!
mrzký, 2. st. <i>-kejší</i> příd. 1. škaredý, ošklivý 2. ● mrzký: <i>m. život</i> mrzko přisl. 1. mrzce mrkost', <i>-ti</i> ž. 1. mrzkost	mrzký příd. 1. ● kniž. mrzký (podlý, odporný, zlý): <i>m-á lež</i> mrzké klamstvo; mrzce přisl. 1. mrzko
múčnica, <i>-e, 2. mn. -nic</i> ž. 1. ● moučnice (truhla na mouku, místnost na uskladnění mouky)	moučnice <i>-e</i> ž. 1. ● súdek, múčnica (debna na úschovu múky) 2. ● zried. múčnica (miestnosť na

	uskladnenie múky) 3. lek. múčnivka (detská choroba)
múčny príd. 1. moučný	moučný príd. 1. ● múčny: <i>m. pytel</i> múčne vrece 2. múčnatý: <i>m-é brambory</i> múčnaté zemiaky
muk cit. 1. ● muk jen ve spojení <i>ani muk!</i>	muk¹ cit. 1. ● iba v spojení <i>ani m.</i> ani muk muk² -u m. 1. mukyňa: bot. <i>jeřáb m.</i> jarabina mukyňová (Sorbus aria)
muka , -y, 2. mn. <i>múk</i> ž. 1. ● muka, čast. pomn. muky n. muka: <i>pekelné m.y;</i> nář. <i>božie muky</i> i <i>božia muka</i> múka , -y, 2. mn. <i>múk</i> ž. 1. mouka múčka , -y, 2. mn. -čok ž. 1. moučka	muka -y ž., často pomn. muka muk s. 1. ● muka, muky: <i>děsná pekelná m-a</i> strašné pekelné muky; <i>boží m-a u cesty</i> umučenie, kríž pri ceste
muška , -y, 2. mn. -šiek ž. 1. ● muška (zdrob. k mucha; různý drobný hmyz) <i>svättojánska m.;</i> voj. odb. (časť mířidel střelných zbraní) ◇ <i>mať niekoho, niečo na muške;</i> <i>mužky mu ožívajú</i> je v ráži 2. v mn. zastarale pouta, železa	muška -y ž. 1. ● muška: <i>m. mi vlítla do oka</i> muška mi vletela do oka; <i>svättojánska m.</i> svättojánska muška; voj. <i>m. a hľdí</i> muška a cieľník; star. <i>nosiť m-u</i> nosiť mušku (chlípok fúzov pod perou) ◇ <i>mít dobrou, špatnou m-u</i> mať dobrú, zlú mušku; <i>vzít si někoho na m-u</i> vziať si niekoho na mušku
mutovať , -ujem, -ujú nedok. 1. ● mutovat	mutovat -uji -ují nedok. 1. i odb. mutovať 2. ● ob. (<i>o čem; nad čím</i>) špekulovať, morfondovať, morfondírovať: <i>pořád</i>

	<i>mutuje, co má dělat</i> stále špekuluje, morfondíruje, <i>čo má robiť</i>; <i>mutuje nad svou nemocí</i> morfondíruje nad svojou chorobou
muž mužík, <i>-a</i>, 1. mn. <i>-kovia/-ci</i> m. 1. ● zdrob. expr. mužík	muž mužík <i>-a</i> m. 1. ● zdrob. mužík 2. horol. panák; mužíček <i>-čka</i> m. 1. zdrob. expr. mužíček mužik <i>-a</i> m. 1. mužík (sedliak v cárskom Rusku); mužický příd. 1. mužický
mužský zpodst. mužský, <i>-ého</i>, 1. mn. <i>-kí</i> m. 1. ● mužský	mužský příd. 1. mužský: <i>m. pěvecký sbor</i> mužský spevácky zbor; spodst. mužský <i>-ého</i> m. 1. ● mužský, chlap: <i>je to pravý m.</i> je to pravý chlap 2. muž, chlap (manžel): <i>nemůže s tím svým m-m vydržet</i> nemôže s tým svojím mužom vydržať; mužsky přísl. 1. mužsky
mužstvo, <i>-a</i>, 2. mn. <i>-tiev</i> s. 1. ● mužstvo: <i>futbalové m.</i> 2. ●● (bez mn. č.) mužství	mužství <i>-í</i> s. 1. ●● mužskost', mužstvo (mužské vlastnosti; mužské pohlavie) 2. mužnost' (mužný vek): <i>léta m. roky</i> mužnosti, mužné roky mužstvo <i>-a</i> s. 1. ● mužstvo: šport. <i>fotbalové m.</i>

	futbalové mužstvo
mycí, -ia, -ie prid. 1. ● mycí	mycí prid. 1. ● umývací: <i>m. stůl</i> umývací stôl; <i>m. prostředky</i> prostriedky na umývanie, umývacie prostriedky 2. hovor. umývateľný: <i>m. malba</i> umývateľná maľba; <i>m. nátěr</i> umývateľný náter
mydlit', -ím, -ia nedok. 1. ● mydlit nás. mydlievat', -am, -ajú 1. mydlívat mydlit' sa 1. mydlit se	mydlit -ím -í nedok. 1. ● mydlit': <i>m. prádlo</i> mydlit' bielizeň 2. expr. obšívát', látat': <i>m. někoho hlava</i> nehlava mlátiť, látať niekoho hlava nehlava
mykat', -ám, -ajú nedok. 1. <i>koho, čo, kým, čím</i> trhat, škubat: <i>m. plecom. hlavou</i> 2. ● text. čo mykat: <i>m. vlnu</i> mykat' sa 1. škubat se 2. s <i>kým, s čím</i> tahat se: <i>m. sa s kravou na ceste</i>	mykat -ám -ají nedok. 1. ● text. mykat': <i>m. vlnu</i> mykat' vlnu
myknút', -nem, -nú dok. 1. <i>koho, čo, kým, čím</i> myknout, škubnout: <i>m. plecom:</i> neos. <i>myklo ním, myklo v něm</i> škublo v něm 2. expr. mizet (rychle utéct)	Ø ● myknout
myseľ, -le ž. 1. ● mysl: (myšlenky) <i>tanie mi na m-i</i> tane mi na mysl; <i>byslo mu m-ou</i> blesklo mu myslí; (smýšlení) <i>byť jednej m-e</i> ♦ <i>to je mi proti m-i;</i> (nálada) <i>byť dobrej, pokojnej, veselej m-e</i>	mysl -i ž. 1. ● myseľ: <i>soustředit na něco m.</i> sústrediť na dačo myseľ; <i>být dobré m-i</i> byť dobrej mysle 2. trocha zastar. smelost', odvaha: <i>neztrácejte m.!</i> nestrácajte odvahu

	◇ <i>mám to, tane mi to na m-i</i> mám to (stále) na mysli, tanie mi to na mysli; <i>přišlo mu na m.</i> zišlo, prišlo mi to na um, na myseľ; <i>pustit něco z m-i</i> pustiť, vypustiť dačo z hlavy; <i>to je mi proti m-i</i> to mi je proti mysli; <i>být pomatené m-i</i> mať pomätený rozum; <i>sejde z očí, sejde z m-i</i> zide z očí, zide z umu, z mysle
myš myška, -y, 2. mn. -šiek ž. 1. ● myška	myška -y ž. 1. ● zdrob. myška: <i>šedá, bílá m.</i> sivá, biela myška; <i>ani m. by tudy neproklouzla</i> ani myška by sa tadiaľto nedostala; zool. myška (Micromys) 2. expr. žabka, pipka (mladá dievča, mladá žena); myšička -y ž. zdrob. 1. expr. Myšička
mýto, -a, 2. mn. <i>mýt</i> s. 1. ● mýto (poplatek; místo, budova) 2. (poplatek za mletí) melné	mýto -a s. 1. ● star. mýto: <i>vybírat m.</i> vyberať mýto
mžik, -u m. 1. ● bás. mžik, mžiknutí 2. zříd. (jen v mn.) mžiky mžitky: <i>robí se mi mžiky před očima</i> dělají se mi mžitky před očima	mžik -u m. 1. ● mih, mihnutie: <i>m. světla</i> mihnutie svetla; <i>ani m-em oka se neprozradil</i> ani mihnutím oka sa neprehradil 2. okamih: <i>v m-u se vrátil</i> v okamihu sa vrátil

N

na¹, mn. nate cit. 1. na, nate (vybízení k přijetí; volání na zvířata)	na¹, pl. nate cit. 1. na, nate (tu máš, tu máte): <i>na, hrej si na, hraj sa; na, čičí na, cica, cic</i> (pri

na², nna, n-na, ná cit. 1. no: (při rezignaci) <i>nna, keď to musí byť</i> no, když to ...; (při zlehčování) n-na, čo len to no, to je toho 2. no, na, nn-na (při lehkém odporu): <i>ná, zase</i> na³ přdl. se 4. a 6. p. I. se 4. p. 1. na se 4. p. ◇ <i>vyhodit' na oči předhodit,</i> <i>vyčíst; počúvať na jedno ucho; z času</i> <i>na čas čas od času; zo dňa na deň a) ze</i> <i>dne na den b) den co den; z roka na rok</i> <i>rok co rok; z kroka na krok krok za</i> <i>krokem; z nohy na nohu co noha nohu</i> <i>mine</i> 2. k s 3. p.: naznačuje a) účinek děje n. vlastnosti <i>je to na smiech, na zlost...</i> k smíchu, k <i>zlosti; často ve spojení s podst. jménem slovesným</i> <i>je to na zaplakanie...</i> k pláči, na <i>nevydržanie k nevydržení, na</i> <i>zbláznenie k zbláznění, na nepoznanie k</i> <i>nepoznání, na neuverenie k neuvěření,</i> <i>na nevystátie k nevystání, dusno na</i> <i>zadusenie ... k zalknutí; b) vztah zřetele</i> <i>vztahovat sa na niečo vztahovat se k</i> <i>něčemu; nehľadiac na to nehledě k</i> <i>tomu; vzhľadom na to vzhledem k</i> <i>tomu; schyluje se na dážd'...</i> k dešti; <i>chystá sa na odchod ... k odchodu; c) účel</i> <i>pozvat, prísť, mať na obed ... přijít, mít</i> <i>k obědu; volat na zodpovednosť...</i> k <i>odpovědnosti; rozhodnut sa na niečo</i> <i>rozhodnout se k něčemu; načo je to? k</i> <i>čemu je to?; voda na pitie ... k pití; d)</i>	zvolání na mačku); <i>puť, puť, tu máš, na</i> <i>cip, cip-cip na, na-na;</i> <i>cipa-cipa-cipa, na, na-na (při zvolávání</i> <i>hydiny)</i> na² predl. I. s A a L 1. na (s A a L), v (s L), do (s G) (vyjadruje rozlič. vzťahy priestorové, miestne ap.): <i>položiť</i> <i>knihu na stôl</i> položit' knihu na stôl; <i>pero</i> <i>leží na stole; lézt na strom liezť...</i>; <i>něco</i> <i>visí na stromě</i> dačo visí na strome; <i>jít</i> <i>na ulici ísť na ulicu; jet na Krkonoše</i> <i>ísť, cestovať do Krkonôš; bydlí na</i> <i>Smíchově</i> býva na Smíchove; <i>ukázat na</i> <i>druhou stranu cesty</i> ukázat' na druhú <i>stranu cesty; být na slunci</i> byť na <i>slnku; být na horách</i> byť v horách; <i>pracovat na závodě</i> pracovať v závode; <i>směr na Prahu</i> smer na Prahu; <i>žít na</i> <i>zámku</i> žít' v zámku; <i>učit na (vysoké)</i> <i>škole</i> učit' v škole, na (vysokej) škole 2. na, zried. do (s G) (vyjadruje účel činnosti al. určenia veci ap. na dačo): <i>jít na pivo</i> ísť na <i>pivo; být na poradě</i> být na porade; <i>prát</i> <i>na děti</i> prať na deti; <i>kartáček na zuby</i> <i>kefka na zub; konev na vodu</i> kanva na <i>vodu; být na odchodu</i> být na odchode; <i>na příklad</i> (pís. i <i>například, např.</i>) například (napr.); <i>na shledanou!</i> Do videnia! (pozdraz pri lúčení); (a) <i>na slyšenou</i> (a) do počutia 3. na (vyjadruje nástroj, prostriedok, látku ap.)

vhodnosť, schopnosť <i>už je na nič súci už je k ničemu</i> II. se 6. p. 1. na se 6. p. $\diamond$ <i>nenechať kameň na hameni; mať niečo čierne na bielom; byť na koni; visieť na vlase; držať niekoho na uzde</i> 2. u s 2. p.: vyjadruje a) príslušnosť niečoho k něčemu <i>noha na stole ... u stolu; ručička na hodinkách ... u hodinek; rukáv na kabáte... u kabátu; b) v některých případech (vedle na) i příslušnost někoho k něčemu zamestnanec, úředník na poště, na železnici zaměstnanec, úředník u pošty, u železnice (na poště, na železnici); c) obdobně sloužit, být zaměstnaný na poště, na železnici sloužit, být zaměstnan u pošty, u železnice (na poště, na železnici); d) časovou n. místní blízkost <i>byť na konci (sil) být u konce (sil); je na dne je u dna (na dně)</i></i> 3. prostý pád: vyjadruje popud <i>smiat sa na niečom smát se něčemu; zabávatsa na niekom bavit se někým</i>	dajakej činnosti): <i>hrát na piano, na housle</i> hrať na klavíri, na husliach (len s L); <i>jezdit na naftu jazdiť na naftu; jet na kole íst' na bicykli; vařit oběd na plynu</i> variť obed na plyne; <i>písařka na stroji</i> písárka na stroji 4. na (s A) (vyjadruje časové vzťahy): <i>bylo to na jaře</i> bolo to na jar; <i>přijít na poslední chvíli</i> prísť na poslednú chvíľu; <i>odložit něco na zítřek</i> odložiť dačo na zajtra; <i>lístky do divadla na dnes večer; půjčit knihu na měsíc</i> požičať knihu na mesiac; <i>zůstat u někoho na noc</i> ostať u niekoho na noc 5. na (vyjadruje rozličné vzťahy, spôsoby, zretele činnosti, vlastnosti, stavu; býva ako väzba pri slovesách al. menách): <i>prodávát zboží na dluh</i> predávať tovar na úver, na dlh; <i>šaty na míru</i> šaty na mieru; <i>jet na plný plyn</i> íst' na plný plyn; <i>vážit mouku na kila</i> vážiť múku na kilá; <i>vařit oběd na másle</i> variť obed na masle; <i>nastydnout na ledviny</i> prechladnúť, prechladíť sa na obličky; <i>popřát si na jídle</i> dožičiť si jedla; <i>urážka na cti; na svůj věk je čilý</i> na svoj vek je čulý; mat. <i>a na druhou a na druhú (a²); dívat se na film</i> pozeráť sa na film; <i>pozor na schod; lpět na životě</i> lipnúť na živote; <i>trvat na svém</i> trvať na svojom; <i>myslet na hlouposti</i> myslieť na hlúposti; <i>to záleží na tobě</i> to záleží na tebe; <i>práce na slovníku</i> práca na slovníku 6. na, pri (vyjadruje vystupňovanie pri opakovaní

	toho istého slova): <i>hlava na hlavě</i> hlava na hlave; hlava pri hlave; <i>chyba na chybě</i> chyba na chybe; chyba pri chybe; <i>dům na domě</i> dom pri dome ◇ (ne)brát, (ne)vzít <i>něco na vědomí</i> (ne)brať, (ne)vziať dačo na vedomie; <i>dát, dávat něco na vědomí</i> dať, dávať dačo na vedomie; <i>mít něco na paměti</i> mať dačo na pamäti; <i>je na vás, abyste (začali ap.)</i> ste na rade, (začínate ap.)...; je rad na vás, aby ste (začali ap.)...; <i>vzít si školu, domácnost na starost</i> vziať si školu, domácnosť na starosť; <i>mít děti na starosti</i> mať deti na starosti; (ne)<i>mít na vybranou</i> (ne)mať na výber; <i>vidět neštěstí na vlastní oči</i> vidieť nešťastie na vlastné oči; <i>promoknout na kůži</i> premoknúť do nitky; <i>být na živu</i> (pís. i <i>naživu</i>) byť nažive; byť živý; <i>co na tom?</i> no a čo?; no a čože?; čože (je) na tom?; čo by bolo?; čože to?; no čože?; <i>padlý na rozum</i> vrecom udretý; padol na hlavu; prišiel o rozum; nemá ani štipku, štipky, ani za mak, za grajciar rozumu; potratil rozum; <i>ráz na ráz</i> jedno za druhým; jedno po druhom, rad radom; raz-dva (razom, odrazu), za obrátenie, na obrátenie; <i>mít slzy, pláč na krajíčku</i> nemať ďaleko od plaču; len-len sa rozplakať; <i>má na kahánku</i> má dušu na jazyku; život visí na vlásku, na nitke II. s A

	1. až na, až po, až do (s G) (vyjadruje: hranicu priestorovú, časovú, číselnú; približnosť nejakého údaja): <i>vidět (až) na dno</i> vidieť (až) na dno; <i>být na dosah (ruky)</i> byť na dosah (ruky); <i>na prst silný</i> na prst hrubý; <i>práce na den</i> robota na deň; <i>sukně až na paty</i> sukňa až po päty; <i>šaty až na zem</i> šaty až po zem, až na zem; <i>táhlo na poledne</i> blížilo sa poludnie; <i>sněhu na dva metry</i> snehu na dva metre; (presnú mieru) v spojení <i>na vlas</i> (pís. i navlas) <i>stejný</i> navlas, do detailov, na milimetrík rovnaký; <i>zaplatit na halíř</i> zaplatiť na halier (presne) 2. až na, až na dačo, okrem dačoho (s G) (vyjadruje: a) vylúčenie, vyňatie z dačoho): <i>film je až na závěr dobrý</i> film je dobrý okrem záveru; <i>až na to, že...</i> okrem toho že...; b) zried. (zahrnutie do dačoho) (až) do: zried. <i>vzali všechno s sebou až na nejmenší drobnost</i> vzali všetko so sebou (až) do poslednej drobnosti 3. na, od (s G) (vyjadruje príčinu, dôvod al. pôvodcu): <i>zemřít na infarkt</i> zomrieť na infarkt; <i>pít na radost</i> piť na radosť; <i>udělal to na přání rodičů</i> urobil na želanie rodičov; <i>na objednávku</i> 4. na, do (s G) (vyjadruje istý al. možný výsledok): <i>dům na spadnutí</i> dom na spadnutie; <i>shořet na prach</i> zhorieť na prach, do tla, do zániku; <i>přivést na mizinu</i> priviesť na mizinu; <i>na smrt nemocný</i> chorý na smrť ◇ <i>jak na to?</i> ako do toho?; ako na to?

nabalit', -im, -ia dok. 1. ● <i>čo; čo, čoho do čoho</i> (balením naplnit) nabalit	nabalit -ím -í dok. 1. ● (co) nabalit' 2. (koho) naobliekať (dieťa) 3. (co nač) naokrúcať: <i>n. hadr na košťe</i> naokrúcať handru na metlu
nábeh, -u m. 1. ● náběh	náběh -u m. 1. ● nábeh 2. žel. nábežka: <i>n. nákolku</i> nábežka okolesníka; náběhový príd.
nabehnút', -em, -nú dok. 1. ● naběhnout: <i>na koho, na čo</i> (v běhu narazit) <i>nabehol na meč; čím i ~</i> (nadmout se) <i>žily mu nabehli (krvou)</i>; (vyvstat) <i>nabehla mu husia koža ...</i> husí kůže; nedok. nabíhat, -am, -ajú 1. nabíhat; nabehávat', -am, -ajú i -nabehúvať', -am, -ajú, nabehovat', -ujem, -ujú 1. často nabíhat	naběhnout -nu -nou -běhl dok. 1. ● nabehnút' na dačo: <i>n. na drát</i> nabehnút' na drôt; šport. <i>n na ránu</i> dostať sa do strely, pod ruku, pod päšť 2. ● opuchnúť, navrieť, napuchnúť, nabehnút': <i>naběhla u jelita na zádech</i> na chrbte mu navreli klobásky, klobásky 3. sfarbiť sa, zafarbiť sa: <i>švestky</i> <i>naběhly do modra</i> slivky zbrneli ◇ hovor. <i>naběhla mu husí kůže</i> naskočili mu zimomriavky, naskočila mu husia koža; nabíhat -ám -ají nedok.
naberač'¹, -a, 1. mn. -í m. (živ.) 1. ● nabírač nabíračka naberač'², -a, l. mn. -e m. 1. ●● tech. naběrač, naběrák	nabírač -e m. živ. 1. ● naberač; nabíračka -y ž. 1. naberačka naběrač'¹ -e m. 1. ●● živ. zried. naberač; naběračka'¹ -y ž. 1. naberačka naběrač'² -e m. neživ.

	1. ●● naberač; naběračový příd. 1. naberačový
naberatʹ, -ám, -ajú nedok. 1. ● nabírat 2. ● nabírat, zdrhovat 3. (škádlit) dobírat (si) j naberatʹ sa 1. (škádlit se) dobírat se	nabíratʹ¹ -ám -ají nedok. 1. ● naberať, načierať: <i>n. vodu</i> naberatʹ... 2. hnať sa, zaberatʹ, pridávať (rýchlosť): hovor. <i>n. (si) to do kopce</i> brať (výšku, rýchlosť) do kopca ◇ expr. <i>n. vodu rešetem</i> naberať, brať, načierať vodu do riečice, do koša (riečicou, košom); text. <i>nabírání kříže</i> naberanie nití do kříža nabíratʹ² -ám -ají nedok. 1. ● naberať, zberkať, skladkať, skladať: <i>n. krajku, látku</i> naberať, skladať čipku, ... (do záhybov); <i>nabíraná</i> <i>sukně</i> zberkaná sukňa ◇ <i>n. (k pláči, do pláče)</i> púšťať sa do plaču; len-len sa rozplakať
nabítʹ nabítʹ sa 1. ● <i>koho</i> nabít se koho 2. namačkat se: <i>zem sa nabila do dierok</i> země se namačkala do dírek;	nabít se dok. i nedok. 1. ● nabít sa (natrestať sa niekoho)
nabítʹ nedok. nabíjatʹ sa 1. ● nabíjet se 2. namačkávat se	Ø ● nabíjet sa
nablízko přísl. 1. ● nablízko	nablízko¹ přísl. 1. ● zastar. nablízko, do blízka; blízko: <i>n. se</i> <i>ozvalo kukání</i> blízko sa ozvalo kukanie

	nablízko² predl. 1. (s G) blízko: <i>n. chaloupky blízko domčeka,</i> Chalúčky
nabodat', -ám, -ajú dok. 1. ● nabodat	nabodat -ám -ají dok. 1. ● nabodat', napichat': <i>n. špendlíky do polštářku nabodat', napichat' špendlíky do iheľníka</i> 2. zried. nabodnúť, napichnúť: <i>mšice nabodá větev</i> mšica nabodne haluz
nabrat', -beriem, -berú, trp. -braný/-bratý dok. 1. ● čo, čoho nabrat' ◇ <i>kde si to nabral?</i> kdes to vzal?; <i>n. si niečo do hlavy vzít</i> si něco ... 2. ●● čo nabrat, zdrhnout, zřasit nabrat' sa 1. nabrat se	nabrat¹ -beru -berou dok. 1. ● (co; čeho) nabrat': (načrieť) <i>n. vodu, vody</i> načrieť vody, nabrat' vodu, vody; (zachytiť) <i>n. oko na punčose zachytiť,</i> nabrat' očko na pančuche; <i>n. vzduch</i> nabrat' vzduch(u); (vziať) <i>n. si kapsu jablek</i> nabrat' si (za) vrecko jablák; hovor. <i>nabrat (si) to: nabral (si) to přes pole</i> dal sa, pustil sa, pobral sa cez pole; fujas, pod'ho cez pole, poľom nabrat² -beru -berou dok. 1. ●● (co) naskladkať, nazberať, nazberkať, nabrat': <i>n. látku</i> nazberkať látku 2. expr. (koho) ošialiť, ogabať, oblafnúť, podpichnúť niekoho ◇ ob. <i>n. to, vzít to od podlahy</i> chytiť dačo za pravý koniec, od gruntu do parády
nabubrený příd. 1. ● (bombastický) nabubřelý: <i>n-é slova</i>	nabubřelý příd. 1. nadutý, navretý, opuchnutý,

	nabehnutý: <i>n. obličej pijana</i> odutá tvár p.; pren. expr. <i>n-á peněženka</i> tučná peňaženka; nadžganá peňaženka 2. ● pejor. nadutý, nafúkaný, napuchrený, namyslený: <i>n. domýšlivec</i> nafúkaný namyslenec; nabubřele prísl. 1. pejor. naduto; nabubřelost -i ž. 1. pejor. nadutost', prepiatost'
nácia, -ie, 2. mn. -íí ž. hovor. expr. 1. národ, národnost 2. nace, pronárod	Ø ● nace
načas prísl. 1. včas	načas, pís. i na čas pris. 1. nakrátko, na (istý) čas ◇ <i>dát, dávat si n. preťahovať</i> dačo, mať času a času na dačo (robiť, urobiť zdĺhavo); robiť priedahy s dačím
náčelník, -a, 1. mn. -ci m. 1. ● náčelník; náčelníčka -y, 2. mn. -čok ž. 1. náčelnice; náčelnický prídl. 1. náčelnický; náčelníctvo	náčelník¹ -a m. 1. ● náčelník (v rozlič. výhn.); náčelnice -e ž. 1. náčelníčka; náčelnický prídl. 1. náčelnický náčelník² -u m. 1. hosp. ohlávka (časť postroja priliehajúca koňovi na čelo)
náčelník, náčelníctvo -a s. 1. náčelníctví (funkce) 2. ● náčelníctvo	náčelníctvo -a s. hromad. 1. ● náčelníctvo (náčelníci)
nadať, -ám, -ajú 1. ● nadat	nadat¹ -ám -ají dok. 1. ● (<i>komu, komu čeho</i>) nadat' dakomu

	do niekoho; <i>n. někomu bláznů</i> nadat' dakomu do bláznov; <i>dostal nadáno</i> ten dostal (vynadali mu); hovor.: dostal papuľovej polievky; vykrstili ho nadat² -ám -ají dok. 1. kniž. obdarovať: hist. <i>n. osadu</i> <i>výsadami</i> obdarovať...; <i>bytosti nadané rozumem</i> bytosti nadané rozumom
nadbehnút', -nem, -nú dok. 1. ● <i>koho, čo</i> (předběhnout) nadběhnout komu, si koho, co, nadskočit komu 2. <i>čo</i> dohnat, dohonit 3. <i>komu</i> vpadnout, vběhnout, přijít komu do cesty: <i>je rád, že mu</i> <i>nadbehol...</i>, že mu vpadl do cesty 4. (přibýt) nadskočit: <i>keď tri rady pridám,</i> <i>to mi hodne nadbehne</i> když ... nadbehnút' si 1. nadběhnout si, nadejít si	nadběhnout -nu -nou -běhl dok. 1. ● nadbehnút': <i>n. někomu přes pole</i> nadíst' dakomu cez pole; nadbíhat -ám -ají nedok. 1. nadbiehať, zried. nadbehovať, nadbehávať
nadčas nadčasový¹ příd. 1. přesčasový: <i>n-á práca</i> nadčasový² příd. 1. ● nadčasový: <i>n-á poézia</i>	nadčasový příd. 1. ● kniž. nadčasový; nadčasově přísl. 1. nadčasovo
nadelit', -im, -ia, -del'! dok. 1. <i>komu čo, čoho</i>, zastar. <i>i koho čím</i> nadělit; nedok. nadelovat'	nadělit -ím -í dok. 1. nadelit': <i>Mikuláš nadělil dětem d</i> <i>punčoch</i> <i>dobrot(y)</i>... doniesol deťom do pančúch dobrôt 2. iron. (<i>komu co</i>) uštedrit' dačo dakomu, počastovať niekoho dačím: <i>kdo ví, co</i>

	<i>nám zítřek nadělí</i> ktovie, čo nám zajtrajšok uštedrí; nadělovat
nadelit' nedok. nadelovat' -ujem, -ujú 1. ● nadělovat	nadělit nadělovat -uji -ují, nadílet -ím -ejí nedok. 1. ● nadeľovat', udeľovat' 2. uštedrovat'
nadháňač, -a m. 1. ● pejor. (agent) nadháněč, náhončí, naháněč	nadháněč -e m. 1. ● nadháňač, honec (na poľovačke) 2. pejor. naháňač, dohadzovač naháněč -e m. 1. ● naháňač; nadháňač
nadiet', -dejem, -dejú, trp. -detý, kraj. i nadiat', -dejem, -dejú, trp. -diaty dok. 1. ● nadít (kuře) 2. čo, koho; co na koho, na co navléci koho, co; co komu; co nač, na koho: n. šaty; nedok. nadiesvat', nadiet' sa, kraj. i nadiat' sa	nadít -dijí -dijí dok. 1. ● natlačiť, napchat': n. kapsy napchat' vrecká; kuch. n. slepici naplniť sliepku; nadívat -ám -ají nedok. 1. ● napchávať, plniť
nadiet' nedok. nadiesvat', -am, -ajú 1. ● nadívat 2. (zejm. o oděvu) navlékat nadiet' sa, kraj. i nadiat' sa expr.	nadít nadívat -ám -ají nedok. 1. napchávať, plniť
nadiet' nadiet' sa, kraj. i nadiat' sa expr. 1. do čoho nadít se, navléci se;	nadít se¹ dok. ob. expr. 1. napchat' sa, vopchat' sa (do odevu) 2. naobliekať sa (priveľa); nadívat se¹ -ám -ají nedok. 1. napchávať sa 2. babušiť sa

	nadít se² -ději -dějí, nadát se -ám -dají dok. i nedok. 1. (čeho) nazdať sa, že..., nazdávať sa, dúfať, úfať, že...: <i>než se naděješ (nadáš), přijdu</i> ani sa nenazdáš a prídem; <i>stalo se to mimo nadání</i> stalo sa to, ani sme nezbadali (nenazdajky); <i>ani se nenaděješ a už je tu</i> ani sa neobzrieš (sotva sa obzrieš) a už je tu; ani sa nenazdáš a...; ani sa nespamätáš a...; <i>toho jsem se nenadál</i> nenazdal som a, že...
nadiet', nedok. nadievat' sa 1. nadívať se, navlékat se	nadít se¹ nadívat se¹ -ám -ají nedok. 1. napchávat' sa 2. babušit' sa
nadívat' sa, -am, -ajú dok. 1. ● nadívať se ◇ nevediet' sa, nemôct' sa dost' n. na niečo, na niekoho, niečomu, niekomu nemohl se dost vynadívat nač, na koho	nadít se¹ nadívat se¹ -ám -ají nedok. 1. napchávat' sa 2. babušit' sa nadívat se² -ám -ají dok. i nedok. 1. ● nadívať sa, napozerať sa
nadľahčit', -ím, -ia dok. 1. ● čo, koho (učinit lehčím) nadlehčit'; nedok. nadľahčovat', -ujem, -ují 1. nadlehčovat nadľahčit' sa 1. nadlehčit se; nedok. nadľahčovat' sa 1. nadlehčovat se	nadlehčit -ím -í dok. 1. ● nadľahčit': n. <i>perinu</i> nadľahčit' perinu 2. ul'ahčit': n. <i>někomu v práci</i> ul'ahčit' dakomu robotu, prácu, při práci, v práci; n. <i>si vtipkováním</i> ul'ahčit' si vtipkovaním 3. zried. zľahčit': n. <i>vážnou úvahu</i>

	žertem zľahčiť vážnu úvahu žartom; nadlehčovať -uji -ují nedok. 1. nadľahčovať
nadložiť, -ím -ia dok. 1. nastaviť: <i>čo; čo komu, čomu</i> (dát do vhodnej polohy) <i>n. ucho; n. komu dlaň; čo, čoho</i> (priložením predĺžiť) <i>n. stôl n. stôl</i>	naložiť -ím -í dok. 1. naložiť: <i>n. obilí na vŕz naložiť</i> zbožie na voz; <i>n. maso do moridla</i> zapáčiť (mäso); <i>n. zelí, okurky</i> naložiť, zakvasiť kapustu, uhorky; <i>n. kamna</i> priložiť do pece; zakrútiť do pece; <i>n. maso na talír</i> naklásať mäso na tanier; <i>n. deťom o vianočích</i> nadeľovať deťom na Vianoce 2. expr. uložiť, pridať: <i>n. žákum opakovaní</i> uložiť, dať žiakovi opakovanie; <i>n. niekomu desať mesiacov</i> dať dakomu desať mesiacov 3. zakrútiť s dakým: <i>rázne s niekým n.</i> rázne s dakým zakrútiť 4. (s čím) narábať s dačím, vynaložiť dačo: <i>moudre n. s peniazmi</i> dobre vynaložiť peniaze 5. hovor. byť naložený byť naladený: <i>býť dobre, špatně naložený</i> mať dobrú, zlú náladu ◇ expr. <i>naložil mu jich nepočítaných</i> nakládol, dal mu nečítaných (po chrbte, po zadku)
nadrat' sa, -deriem, -derú dok. expr. 1. ● nadráťovať sa	nadrat se¹ -deru -ou dok. 1. zried. vniknúť, nahrnúť sa: <i>do úst se mu nadrala voda</i> do úst mu vnikla voda 2. nár. zrubáť sa, nacengať sa, naslopať

	sa, nalôchat' sa nadrát se² -deru -ou dok. i nedok. 1. napárat' sa (perie)
ňadro, -a, 2. mn. -dier s. 1. ● kniž. ňadro	ňadro -a, obyč. pl. ňadra s. 1. ● hrud', prsia; poprsie 2. len pl. záhrenie: <i>zastrčiť dopis za ňadra</i> zastrčiť' list do záhrenia ◇ expr. <i>hrát hada za ňadry</i> chovať' hada na (vlastných) prsiach, na (vlastnej) hrudi
nadrobit¹, -ím, -ia 1. ● nadrobit (chleba) nadrobit², -ím -ia dok. 1. (prodloužit) přidělat, přidat 2. nadělat, napracovat (zameškaný pracovní čas); nedok. nadrábat', -am, -ajú 1. přidělavat, přidávat 2. nadělavat, napracovávat	nadrobit -ím -í dok. 1. ● nadrobit', nadrvit', namrvit' ◇ expr. <i>to jste nám nadrobili pěkné věci</i> ale ste nám navarili (peknej kaše); hovor. expr. <i>nadrobit někomu zasolit', podkúrit' dakomu</i>
nadržat', zříd. i nadržiat', -am, -ajú i nadržovat', -ujem, -ujú nedok. 1. ● komu nadržovat komu	nadržet -ím -í dok. 1. zried. zadržat', nalapat', nachytat' (vodu, vody ap.) nadržovat -uji -ují nedok. 1. zried. zadržiat', chytat', lapat' (napr. vodu) 2. zried. zdržiat' (hnev) 3. ● nadržiat', nadfžat': n. <i>děvčatům</i> nadržiat' dievčatám, dievčencom
nadskočit' , -ím, -ia dok.	nadskočit -ím -í dok.

1. ● (do výšky) nadskočiť 2. expr. zříd. <i>na koho</i> najet na koho, osopit se; nedok. nadskakovať	1. ● nadskočiť, podskočiť: <i>vůz na hrbole</i> nadskočil voz na hrbole podskočil, nadskočil; <i>n. zlostí na židli</i> podskočil na stoličke od zlosti 2. pobehnúť, podísť, nadísť (kratšou cestou); nadskakovať -uji -ují nedok. 1. nadskakovať
nadskočiť nedok. nadskakovať, -ujem, -ujú 1. ● nadskakovať 2. najíždět, osopovat se	nadskočiť nadskakovať -uji -ují nedok. 1. ● nadskakovať
nadstaviť, -ím, -ia, dok. 1. ● nastrčiť, nastaviť: <i>n. ruku</i>; <i>n. pascu</i> <i>n. past</i>; hovor. <i>n. uši</i>; nedok. nadstavovať, -ujem, -ujú 1. nastavovať	nadstaviť -ím -í dok. 1. nadstaviť: <i>n. ruku</i> 2. predĺžiť, zdĺžiť: <i>n. rukávy</i> naddĺžiť, nadložiť...; nadstavovať² -uji -ují nedok. 1. nastavovať nastaviť -ím -í dok. 1. ● nastaviť, nadstrčiť, nadstaviť (<i>ruku ap.</i>) 2. nadstaviť, nadložiť, nadrobiť; naddĺžiť: <i>n. sukni</i> nadložiť sukňu; <i>n. desku</i> nadstaviť dosku 3. rozriediť, zriediť (zväčšiť objem), expr. pokrstiť, pridať dačo do dačoho, zmiešať dačo s dačím: <i>n. víno vodou</i> zriediť, (po)krstiť víno vodou 4. poklást', poukladať, naklást', nastavať: <i>n. na skriň</i> plno váziček nastavať na skriňu plno váziček

	◇. <i>n. někomu nohu (do cesty) hodiť</i>, položiť dakomu poleno pod nohy (do cesty); <i>nastav uši!</i> natrč uši!; <i>natiehni uši!</i>; <i>n. někomu zrcadlo před oči</i> ukázať, nastaviť dakomu zrkadlo; <i>n. kůži, život za někoho, za něco íst</i> s kožou na trh za niekoho; riskovať, dať za niekoho aj život (hlavu); <i>n. čelo pomlouvám</i> hrdo sa povzniesť nad ohováračky; odbiť ohováračky; nastavovat
nadstaviť nedok..nadstavovat', -ujem, -ujú 1. ● nastavovat	nastrčiť nastrkovat -uji -ují nedok. 1. ● nastřkat', nastrkávat' 2. zakladat'
nadšít', -šijem, -šijú dok. 1. ● (šitím nastavit) našít	našít -šiji -šijí našil dok. 1. přišít': <i>n. kapsy na zástěru</i> přišít' vrecká na zásteru; <i>n. knoflíky na kabát, ke kabátu</i> přišít' gombíky na kabát 2. ● nadšít': <i>n. popruh</i> nadšít' popruhy 3. našít' (množstvo): <i>n. košile, košil</i> našít' košele, košiel'; našívat -ám -ají nedok. 1. přišívat' 2. nadšívat'
nadurít' sa, -ím, -ia dok. 1. ● expr. (nazlobit se) rozdurdit se, nadurdit se 2. zříd. (zvětšit objem) naduřet, zduřet nadurít' 60 načepýřit: vták naduril chvost pták načepýřil ocas	nadurdit se -ím -í dok. 1. ● expr. napapřčit' sa, nadurdit' sa, naduť sa

nadutý příd. expr. 1. nadurdený 2. ● (pyšný) nadutý, nafoukaný; naduto přisl. 1. nadurdené 2. nadutě, nafoukaně	nadutý¹ příd. 1. nadutý, vydutý (i tučný): <i>n-é lodní plachty</i> napäté lodné plachty; <i>n-é tváre</i> naduté líca nadutý² příd. 1. nafúknutý, vydutý: <i>n-é lodní plachty</i> napäté lodné plachty 2. ● pejor. nafúkaný; nadutý, pyšný <i>n-á řeč</i> nadutá reč; nadutě přisl. 1. nafúkane, nadute, pyšne; nadutost -i ž. 1. nafúkanosť, nadutosť, pýcha
nadviazať, -viažem, -viažu dok. 1. ● navázat: (nastavit) <i>n. nit</i>; (začít) <i>n. hovor</i>; (připojit) <i>n. na minulosť</i>; nedok. nadväzovať, -ujem, -zujú 1. ●● navazovat	navázat -žu/-ži -žou/-ží dok. 1. naviazať: <i>n. povřísla</i> naviazať povriesla 2. (čo nač) obviazať; poobväzovať (čo čím): <i>n. hadry na nohy</i> obviazať nohy handrami 3. ● nadviazať; nadpriať: <i>n. nit</i> nadviazať nit 4. ● nadviazať: <i>n. na diskusi, na slova básníka</i> nadviazať na diskusiu, na slová básníka 5. ● nadviazať: <i>n. spolupráci</i> nadviazať spoluprácu; navazovat -uji -ují nedok. 1. viazať 2. obväzovať 3. ●● nadväzovať
nadýmat, -am, -ajú nedok.	nadýmat¹ -ám -ají nedok.

1. ● kniž. nadýmat nadýmat' sa 1. nadýmat se	1. ● nafukovať, nafúkavať, nadúvať; odúvať (líca) 2. (o jedle) zdúvať, nadúvať, napúčať: <i>některá jídla nadýmají</i> daktoré jedlá nadúvajú, napúčajú, od daktorých jedál zdúva; pren. expr. <i>sláva ho nadýmá</i> je nafúkaný od slávy, sláva mu stúpila do hlavy nadýmat² -ám -ají dok. 1. nadymiť, načadiť, nakadiť
nadymiť, -ím, -ia dok. 1. ● nadýmat, nakouřit	nadýmat¹ -ám -ají nedok. 1. nafukovať, nafúkavať, nadúvať; odúvať (líca) 2. (o jedle) zdúvať, nadúvať, napúčať: <i>některá jídla nadýmají</i> daktoré jedlá nadúvajú, napúčajú, od daktorých jedál zdúva; pren. expr. <i>sláva ho nadýmá</i> je nafúkaný od slávy, sláva mu stúpila do hlavy nadýmat² -ám -ají dok. 1. ● nadymiť, načadiť, nakadiť
nafúkaný příd. expr. 1. ● (pyšný) nafoukaný, nafouklý, nafouknutý 2. nadurdený, rozdurděný; nafúkano přísl. 1. nafoukaně	nafoukaný příd. 1. ● pejor. nafúkaný, nadutý: <i>n-á dívka</i> naduté dievča, nafúkaná deva; nafoukaně přísl. 1. nafúkane, naduto; nafoukanost -i ž. 1. nafúkanosť, nadutosť
nafúkať, -am, -ajú dok. 1. čo (naplnit vzduchem) nafouknout: <i>n. loptu</i> n. míč	nafoukat -ám -ají dok. 1. ● nafúkať, naduť, naviať: <i>vítr nafoukal sníh za okna</i> vietor nafúkal

2. ● nafoukat: <i>čo, čoho</i> (navát) <i>vietor nafúkal snehu</i> vítr nafoukal...; <i>na co</i> (úst) <i>n. (si) na prsty</i> n. sa nafouknout se: žaba se nafúkala; expr. (povýšeně n. uraženě se tvářit)	sneh za okná, za obloky; neos. <i>nafoukalo mu do uší</i> nafúkalo mu do uší
nafúknuť, -nem, -nu dok. 1. <i>čo</i> (naplnit vzduchem, přen. zveličit) nafouknout: <i>n. loptu</i> n. míč; <i>n. udalosť</i>; nedok. -kovať, -ujem, -ujú nafukovat n. sa nafouknout se; nedok. -kovať sa nafukovat se	nafouknout se -nu -nou -kl dok. 1. napät' sa, vypät' sa; nafúkat' sa 2. expr. naduť sa, nafúkat' sa, nadurdiť sa, naduriť sa; nafukovat se -uji -ují nedok. 1. nafukovať sa, nadúvať sa: <i>holub se nafukuje</i> holub sa nafukuje; holub sa nadúva 2. expr. nadúvať sa, nafukovať sa, fúkat' sa
naháč¹, -a m. 1. ● hovor. (nahý člověk) naháč naháč², -a m. 1. lid. ocún	naháč -e m. 1. (človek) naháč, holáň 2. (poľnohosp. neživ.) <i>ječmen</i> n. jačmeň holáň 3. ryb. holáň
naháňať, -am, -ajú nedok. 1. <i>koho, čo</i> honit: (běžet za někým) <i>n. zlodeja</i>; přen. (stíhat) <i>úradu ho naháňajú</i> ◇ hovor. (klení) <i>dušu (otca) ti naháňal! spral ťe das!</i>; <i>jedno druhé naháňa</i> jedno druhé honí (<i>naléhá</i>); <i>bieda psotu naháňa</i> bída nouzi honí; expr. (nutit) <i>robota ho naháňa práce ho honí</i> 2. ● <i>koho do čoho</i> (nutit) honit, nahánět: <i>n. do roboty h. práce</i> 3. ● <i>komu čo</i> nahánět: (přihánět) <i>naháňal mu voličov</i> ◇ <i>n. niekomu vodu na mlyn</i>; (vyvolat) <i>naháňal mu strach</i>	nahánět -ím -ějí nedok. 1. ● naháňať: <i>n. lidi do práce naháňať</i> ľudí do roboty 2. poháňať: <i>n. větrník poháňať</i> veterník ◇ <i>n. vodu na něčí mlýn hnat' vodu na mlyn dakomu</i>; <i>nahání mu strach, hrůzu</i> (dakto, dačo) mu naháňa strach, hrôzu; už mu šupí, dohára

4. <i>koho, čo hnát někam: naháňa mu krv do hlavy</i> žene mu...; <i>čo ťa domcov naháňa</i> co tě domů žene naháňať sa 1. honit se: (hrát si na honěnou) <i>chlapci sa naháňajú</i> hoši se honí; přen. <i>oblaky sa naháňajú</i>; <i>za kým, za čím</i> (snažit se získat) <i>n. sa za úspechmi</i>	
nahl'adať, -am, -ajú dok. 1. ● nahl'edať nahl'adať sa	nahledat -ám -ají dok. 1. ● nahl'adať: <i>n. hub</i> nahl'adať húb nahlédat, hovor. nahlídat -ám -ají nedok. 1. trocha zastar. <i>nazerat'</i>; hovor.: <i>nazízat'</i>, <i>nakúkať</i>, <i>nakukovať</i>, <i>nakukávať</i>: <i>zvedavě nahlédal do okna</i> zvedavo nazeral do obloka
náhle¹ i náhlo¹ přísl. 1. ● náhle, nenadále: <i>n. zomrieť</i> n. zemřít náhle² spoj. podřad. 1. hovor. jakmile	náhle přísl. 1. ● náhlo, napochytre, nachytro, chytro: <i>n. odjel</i> nečakane, odrazu odcestoval; <i>n. zemřel</i> náhlo zomrel
náhly příd. 1. ● náhlý: <i>náhla smrť</i> 2. spěšný, kvapný: <i>náhla robota zlá</i> robota práce kvapná málo platná (přísl.)	náhlý příd. 1. ● náhly, rychly: <i>n-á smrť</i> náhla smrť; <i>n-á změna</i> rychla zmena; <i>n. hněv</i> prudký hněv
nahodit', -im, -ia dok. 1. ● <i>čo nahodit'</i>: (házením naplnit) <i>n. vagón</i>; (hodit na povrch) <i>n. na voz</i> n. na vůz; hovor. (nastínit) <i>n. obrysy</i>; slang. <i>n. farby</i> n. barvy (na obraz); tech. slang. <i>n. motor</i>; (při pletení) <i>n. očko</i>;	nahodit -ím -í dok. 1. ● vyhodit', nahodit': <i>n. snop na vůz</i> vyhodit' snop na voz; <i>n. omítku (na zed')</i> obhodit' (omietkou) múť; <i>n. oko</i> (při pletení ap.) nahodit', nadhodit' očko 2. obhodit', omietnuť (múr): <i>n. stěnu</i>

nedok. nahadzovať, -ujem, -ujú 1. nahazovat	obhodiť stenu 3. nahádzať, navíšiť (násyp ap.) 4. hovor. nahodiť, načrtnúť 5. autom. slang. naštartovať, nahodiť (rýchlosť, motor); nahazovat
nahodiť, nedok. nahadzovať, -ujem, -ujú 1. ● nahazovat	nahodit nahazovat -uji -ují nedok. 1. ● vyhadzovať, nahadzovať 2. obhadzovať
nahovoriť, -ím, -ia dok. 1. <i>koho na čo</i> (navést) premluvit k čemu 2. ● <i>komu čo, čo o kom</i> namlúvit, napovídat 3. <i>koho komu</i> (dohodiť ženicha, nevestu) namlúvit; nedok. nahovárať, -am, -ajú 1. k 1 premlouvat, k 3 namlouvat nahovoriť sa 1. <i>komu čoho, o čom, o kom</i> namlúvit, napovídat se komu čeho, o čem, o kom	nahovořit -ím -í dok. 1. ● nahovoriť, pohovoriť, navravieť, povravieť
nahrabať, -em, -ú dok. 1. ● nahrabat: <i>n. zeme, trávu</i>; expr. <i>n. peňazí</i> n. peněz	nahrabat -u -ou dok. 1. ● nahrabať; nazhrabovať, nazhrabávať: <i>n. listí</i> nahrabať lístie; <i>n. kopky</i> nahrabatť kôpky 2. ● expr. nahrabatť, nažgrlošiť, nahabatť, nazhŕňať: <i>n. jmění</i> nazhŕňať majetok 3. ob. expr. (čeho) dostať, (vy)fasovať (bitku); <i>nahrabal jich nepočítaných</i> dostal, (vy)fasoval nečítaných; dostal, (vy)fasoval, koľko sa naň pomestilo (doň vmestilo); nahrabávat -ám -ají, nahrabovat -uji

	-uji nedok. 1. zried. hrabat'
nahrat', -ám, -ajú, trp. -hraný/-hratý dok. 1. ● tech. čo nahrát: <i>n. koncert</i> 2. ●● sport. <i>komu</i> čo nahrát, přihrát; nedok. <i>k 2 nahrávat'</i>, -am, -ajú 1. nahrávat, přihrávat	nahrát -hraji -hrají dok. 1. zahrát': <i>herec dost toho nahrál</i> herec dost' toho zahrál, odohral 2. ● nahrat' (skladbu ap.) 3. ●● šport. nahrát', přihrát': <i>n. míč, kotouč (někomu) nahrát', přihrát' loptu, puk (dakomu);</i> nahrávat -ám -ají nedok. 1. nahrávat' 2. šport. přihrávat', nahrávat'; pren. expr. <i>náhoda mu nahrává</i> náhoda mu žičí, nahráva
nahrát' sa, -ám, -ajú dok. 1. ● nahrát si: <i>n. sa s loptou</i> n. si s míčem	nahrát se -hraji -hrají dok. i nedok. 1. nahrát' sa (veľa, do vôle) nahrát si¹ -hraji -hrají dok. 1. šport. slang. získat' si (hrou): <i>n. si pět bodů</i> získat' si (hrou) päť bodov nahrát si² -hraji -hají dok. i nedok. 1. ● nahrát' sa, pohrát' sa, poihrát' sa: <i>dědeček si s ní nahrál</i> starý otec sa s ňou poihral
nahrbit', -ím, -ia dok. 1. ● nahrbit' nahrbit' sa 1. ● nahrbit se; i přen. nahrbit' sa, -i, -ia dok. 1. expr. zříd. nakupit, nakopit se: <i>nahrbilo sa mi veľa roboty</i> nakupilo se mi mnoho	nahrbit -ím -í dok. 1. ● nahrbit', zhrbit'; přihrbit'; nahrbovat -uji -ují nedok. 1. nahrbovat', hrbit' nahrbit se -ím -í dok. 1. ● nahrbit' sa, zhrbit' sa, přihrbit' sa, skrivit' sa;

práce	nahrbovat se -uji -ují nedok. 1. nahrbovať sa, hrbit' sa; zohýnať sa, ohýbať sa, kriviť sa
nahučať, -ím, -ia dok. expr. 1. ● <i>komu čo</i> (napovídat) nahučet 2. (prudce natéci) navalit se	nahučet dok. 1. ● ob. expr. nahučať, nahúšť (hlúposti ap.)
nahustiť, -ím, -ia, -si!/-sti! dok. 1. ● nahustit	nahustit -ím -í dok. 1. nafúkať: <i>n. míč</i> nafúkať loptu 2. ● expr. nahustiť, napchať, nakopiť; nahušťovat -uji -ují nedok. 1. fúkať, nafukovať 2. expr. nahušťovať, napchávať
nachodiť i nachodiť sa¹ 1. v. nachádzat nachodiť sa², -ím, -ia dok. 1. ● nachodit se: <i>peši sa n. n. se</i> pešky	nachodit, nachodit se -ím -í dok. i nedok. 1. ● nachodiť (sa), pochodiť: <i>n. se s chlapcem</i> nachodiť sa s chlapcom
nachvat prísl. 1. ● nachvat, nahonem, nakvap	nachvat prísl. 1. ● napochytro, narýchlo, naponáhlo: <i>já nemám tak n. mne nie je tak</i> naponáhlo náchvat -u m. 1. šport. (pri zápasení prvá časť chvatu)
naježiť naježiť sa 1. ● naježiť se; i přen.	naježiť se -ím -í dok. 1. ● naježiť sa: <i>vlasý se mu hrúzou naježily</i> vlasý sa mu od hrôzy naježili 2. expr. nasršať sa, nasrdiť sa, napajediť sa: <i>hned se naježí</i> hned' sa nasrdí, napajedí
najímat', -am, -ajú nedok. 1. ● najímat najímat'. sa 1. <i>za koho i ~ dávat se</i> najímat za koho i	najímat -ám -ají nedok. 1. ● najímať: <i>n. byt, záhradu</i> najímať byt, záhradu 2. zried. prenajímať: <i>n. chatu</i> prenajímať

~	chatu 3. najímať: <i>n. lidi na žně najímať ľudí na žatvu</i>
nájom , -jmu m. 1. ● nájem: <i>dať do n-u</i>	nájem -jmu m. 1. ● prenájom, nájom 2. nájomné; arch. árenda: <i>platit n. platiť nájomné</i>
nájomník , -a, 1. mn. -ci m. 1. ● nájemník: <i>n. bytu</i> 2. nájemce: <i>n. hostinca</i> ; nájomníčka nájomníčky	nájemník -a m. 1. ● nájomník; nájemnice nájemnický
nájomník nájomníčka , -y, 2. mn. -čok i -nica, -e, 2. mn. -nic ž. 1. ● nájemnice 2. nájemkyně;	nájemník nájemnice -e ž. 1. ● nájomníčka;
nájomník nájomnícky príd. 1. ● nájemnický: <i>n-e povinnosti</i> 2. nájemní: <i>n-á zmluva n. smlouva</i>	nájemník nájemnický príd. 1. ● nájomnícky
nakadiť , -im, -ia dok. 1. nakadit	nakadit dok. 1. hrub. naondiať, naklást' (výkaly)
nakálat' , -am, -ajú dok. 1. čoho, čo naštipat (dříví)	nakálet -ím -ejí dok. 1. naklást' (výkaly)
nakladat' , -ám, -ajú nedok. 1. ● nakládat	nakládat -ám -ají nedok. 1. ● nakladať (v rozlič. význ.): <i>n. zboží na vůz</i> nakladat' tovar na voz; <i>n. fúru nakladat' fúru</i> ; <i>n. do kamen prikladat' do pece</i> ; expr. <i>nakládají mu, na něho mnoho práce váľajú naň hodne roboty</i> ; <i>n.</i>

	<i>okurky nakladať uhorky; nakládajú na syna mnoho peňazí vynakladajú na syna hodne peňazí</i> 2. zaobchodiť, zaobchádzať (s dakým): <i>n. s niekým vládne zaobchodiť s dakým vľúdne</i> ◇ expr. <i>nakládal mu holí nepočítaných dával,</i> <i>uštedroval mu palicou nečítaných</i>
naklást', -kladíem, -kladú dok. 1. ● (umístit) naklást 2. <i>komu kam</i> expr. (nabít) naložit, nasázet, nandat 3. (o ohni) rozdělat: <i>n. oheň</i> (ohňa)	naklást -kladu -kladou -kladl dok. 1. ● naklást', poklást': <i>samička nakladla vajíčka</i> samička nakládla, naniesla vajíčka
naklepať, -em, -ú dok. 1. ● <i>čo</i> naklepať: (klepáním upravit) <i>n. kosu;</i> kuch. <i>n. rezeň</i> n. řízek; (napsat na stroji) <i>n. dve strany textu</i>	naklepať -u/-ám -ou/-ají dok. 1. ● naklepať, vykletať: <i>n. maso</i> vykletať mäso; <i>n. kosu</i> naklepať kosu; hovor. <i>n. stránku (na stroji)</i> 2. expr. (komu) vyobšívateľ, natíľať, vyrafať niekoho 3. nár. striasť, nastriasť (ovocie); naráňať, naotlíkať, otíľať, naobíjať (orechy) 4. expr. naklebetiť, natárat'; naklepávat -ám -ají nedok. 1. klepať, vyklepávať
nakliat', -kl'ajem, -kl'ajú dok. 1. <i>komu do čoho</i> vynadat komu čeho nakliat' sa 1. ● naklíť se 2. <i>koho</i> naláteřit se na koho, komu	naklíť se -kleji -klejí -klel dok. i nedok. 1. ● nakliat' sa, nahrešit' sa, nabohovať sa
naklíčiť, -im, -ia dok. 1. ● naklíčiť nedok. nakličovať, -ujem, -ujú 1. nakličovať	naklíčiť -í -í dok. 1. ● trochu vyklíčiť, naklíčiť 2. predklíčiť (pred siatím)

nakrátko prísl. 1. ● nakrátko: (na krátkou dobu) <i>prišiel len n.</i> prišiel jen n.; (na malou dĺžku) <i>ostrihať si vlasy n.</i> ◇ hovor. <i>vziať, držať niekoho n.</i> vzít, držet někoho zkrátka; <i>prišiel, vyšiel n.</i> prišiel, vyšel zkrátka (nedostal nic) 2. (stručně) krátce, zkrátka: <i>vyložiť, vysvetliť n.</i> ◇ hovor. <i>vziať niečo n.</i> vzít něco zkrátka; <i>odbaviť niekoho n.</i> odbýt někoho zkrátka	nakrátko, pís. i na krátko prísl. 1. ● nakrátko, krátko (časovo i čo do vzdialenosti): <i>n. pobyl v Brně krátko</i> pobudol v Brne; <i>n. se odmlčel</i> nakrátko sa odmlčal; zried. <i>skončil to n.</i> skončil to krátko, zakrátko; <i>ostrihať vlasy n.</i> ostrihať vlasy nakrátko
nakresatʹ, -šem, -šú, -kreš! dok. čo, čoho 1. otesat 2. ● nakřesat: <i>n. ohňa</i>	Ø ● nakřesat
nakresliť, -ím, -ia dok. 1. ● nakreslit	nakreslit -ím -í dok. 1. ● nakresliť: <i>n. portrét</i> 2. zried. expr. (to komu) vytmaviť (vysvetliť); vyfarbiť: <i>bude-li se mnou tak jednat, tak mu to nakreslím</i> ak bude so mnou tak zaobchádzať, tak mu to vytmavím
nakřičatʹ, -ím, -ia dok. 1. <i>na koho, komu</i> (s křikem vynadat) rozkřičet se na koho nakřičatʹ sa 1. ● (mnoho křičet) nakřičet se 2. <i>na koho</i> i ~ (mnoho, vynadávat) naláteřit se na koho, komu i ~	Ø ● nakřičet se
nakrútiť, -im, -ia dok. 1. ● natočit: (namotat) <i>n. vlasy, niť</i> odb. <i>n. film</i>; (nahrát) <i>n. píseň</i> n. píseň; nedok. nakrúcatʹ, -am, -ajú 1. natáčet nakrútiť sa 1. <i>okolo niečoho, niekoho</i> i ~ natočit se:	nakroutit -ím -í dok. 1. ● nakrútiť, vykrútiť: <i>n. (si) kníry</i> vykrútiť (si) fúzy; <i>n. řemínků z kůže</i> nakrútiť remienkov z kože 2. zried. (trocha) vykrútiť, skrútiť (nabok, bokom): <i>n. hlavu skrútnuť</i> hlavu (nabok); pren. expr. <i>věty všelijak nakroucené</i> vety

<i>n. sa okolo domu</i> (při práci); <i>nakrútil sa voľačo okolo nej</i> natočil se něco kolem ní; nedok. nakrúcat' sa 1. natáčet se	všelijako povykrúcané; nakrucovat -uji -ují nedok. 1. nakrúcat', vykrúcat'
nakupovat', -ujem, -ujú nedok. 1. ● nakupovat	nakoupit nakupovat¹ -uji -ují nedok. 1. ● nakupovat' kupit nakupovat² -uji -ují nedok. 1. kopit', hromadit'
nakut' i nakovat', -ujem, -ujú dok. 1. ● nakout, nakovat: <i>n. klincov</i> n. hřebíky; přen. expr. <i>nakut' plánov</i>; <i>n. kosák naklepat srp</i>	nakout -kuji -kují -kul dok. 1. ● kniž. nakut', nakovat': <i>n. hřebíky, hřebíků</i> nakut' klince, klincov 2. expr. ukut', osnovať (čachre ap.) nakovat -u/-ám -ou/-ají dok. 1. ● nakut', nakovat': <i>n. meče, mečů</i> nakut' meče, mečov 2. prikut', prikovať': <i>n. kování k truhle</i> prikut' kovanie na truhlu
nakvasit', -im, -ia dok. 1. ● (začít kvasit) nakvasit: víno nakvasilo 2. (dát kvasit) naložit: <i>n. uhoriek naložit okurky</i>	nakvasit -ím -í dok. 1. ● nakvasit': <i>ovoce necháme</i> n. ovocie dáme zakvasiť ◇. <i>málo kvasu mnoho těsta nakvasí</i> z malej iskry veľký oheň býva; nakvašovat -uji -ují nedok. 1. kvasit', dať kvasit', kysnúť
nakysnúť', -ne, -nú dok. 1. ● (poněkud zkysnout) nakysnout 2. (kynutím nabýt) nakynout; přen. expr.	nakysnout -ne -nou -sl dok. 1. ● trocha skysnúť'; nabrznúť' (o mlieku)

<i>nakysnutá žena nakynulá...</i>	
naľahko prísl. 1. ● nalehko, lehce: <i>n. sa obliecť ... obléci</i> 2. lehce, lehko: (povrchne) <i>brať, odbaviť niečo</i> n. brát, odbýť něco 1.; zříd. (bez námahy) <i>prísť k niečomu</i> n. přijít k něčemu 1.	nalehko , pís. i na lehko prísl. 1. ● naľahko, ľahko: <i>jít n. íst' naľahko; obléci se n. obliecť sa naľahko</i>
nalákat' , -am, -ajú dok. 1. ● nalákat nalákat' , -ám, -ajú dok. 1. polekat nalakat' sa 1. polekat se	nalákat -ám -ají dok. 1. ● zlákat', zväbiť, prilákať: <i>n. zvěř do pasti</i> prilákať zver do pasce
nalamovať' , -ujem, -ujú nedok. 1. ● nalamovať nalamovať' sa 1. nalamovať se	nalamovat -uji -ují nedok. zried. 1. ● nadlamovať', nalamovať': <i>n. listy kvěťáku</i> nadlamovať' listy karfiolu 2. ohýbať': <i>n. záda</i> ohýbať' chrbát
nalapat' , -ám, -ajú dok. 1. ● nalapat: <i>čo, čoho</i> (nachytat) n. ryby, rýb; <i>koho, čo na čo</i> (zväbiť) n. <i>niekoho na pekné sľuby</i> n. někoho na pěkné sliby	nalapat -ám -ají dok. 1. ● nalapať', nachytať': <i>n. mouchy</i> nalapať' muchy, múch 2. expr. nachytať', prichytiť': <i>n. někoho při činu</i> prichytiť', nachytať' někoho při čine
nálev , -u m. 1. ● nálev	nálev -u m. 1. ● nálev, zálev: <i>chladný n.; okurky v skladkokyselém n-u</i> uhorky v sladkokyslom náleve 2. fam. výť ažok, extrakt 3. lek. <i>střevní</i> n. klystír
náležitost' , -ti ž. 1. ● náležitost	náležitost -i ž. 1. ● vhodnosť', náležitost': <i>n. postupu</i>

	vhodnosť postupu 2. ● obyč. pl. náležitosť: <i>peněžní n-i</i> peňažné náležitosti 3. zastar. príslušnosť: <i>n. k českým zemím</i> príslušnosť k českým zemiam; <i>n. k určité krevní skupině</i> príslušnosť k určitej krvnej skupine 4. obyč. pl. príslušenstvo: <i>laboratoř se všemi</i> <i>n-mi</i> laboratórium s celým príslušenstvom
nalíčiť, -im, -ia dok. 1. ● <i>čo, koho</i> (natíť líčidlem) nalíčiť nalíčiť sa 1. nalíčiť se	nalíčiť¹ -ím -í dok. 1. ● nalíčiť, namaľovať, nafarbiť: (v rozlič. význ.) <i>ústa nalíčená rtěnkou</i> ústa nafarbené, namaľované rúžom; kraj. mor. <i>n. zed'</i> nalíčiť stenu nalíčiť² -ím -í dok. 1. nastaviť pascu, klepec, oká (na zver): pren. <i>mnohokrát na někoho nalíčili (léčku), ale nedal se chytit</i> mnohokrát naň (mu) nastavili pascu, ale sa nedal lapiť
naliezt', -lezie, -lezú dok. 1. ● nalézt	nalézt¹ -lezu -lezou -lezl dok. 1. ● naliezt', navchádzať, navnikať: <i>mravenci nalezli do šatů, do spíže</i> mravce naliezli do šiat, do špajzy, do komory; pejor. <i>nalezl tam kdekdo</i> napchal, vopchal, nanosil sa tam kadekto; <i>kuřata nalezla pod kvočnu</i> kurčiatka sa popchali pod kvočku 2. hovor. napchať sa, vopchať sa,

	natisnúť sa; <i>účastníci výpravy našli do vlaku</i> účastníci výpravy sa natisli do vlaku nalézt² -znu -znou -lezl dok. 1. kniž. nájsť
nálož, -e ž. 1. nálož	nálož -e ž. 1. tech. nálož 2. náklad
naložit', -ím, -ia dok. 1. ● naložit: <i>čo, koho kam n. na voz, na chrbát n. na vŕz, na záda; čo (umístit) n. do pece n. do kamen; čím (naplnit) n. voz uhlím; čo (konzervovat) n. uhorky n. okurky; komu čo i s inf. (uložit) n. komu mnoho práce; s kým s čím (zachovat se nějak s někým, s něčím) n. s peniazmi n. s penězi; expr. komu (nabít) n. komu na chrbát... na záda</i> 2. <i>komu čo přikázat, nařídít, poručit, uložit: naložil žiakovi, aby sa učil přikázal žaku...</i>	naložit -ím -í dok. 1. ● naložit': <i>n. obilí na vŕz naložit' zboží na voz; n. maso do mořidla zapácovat' (máso); n. zeli, okurky naložit', zakvasit' kapustu, uhorky; n. kamna přiložit' do pece; zakrútit' do pece; n. maso na talíř naklást' máso na tanier; n. dětem o vánocích nadelit' deťom na Vianoce</i> 2. expr. uložit', přidelit': <i>n. žákům opakování</i> uložit', dat' žiakom opakovanie; <i>n. někomu deset měsíců dat' dakomu desat' mesiacov</i> 3. zakrútit' s dakým: <i>rázně s někým n. rázne s dakým zakrútit'</i> 4. (s čím) <i>narábat' s dačím, vynaložit' dačo: moudře n. s penězi dobře vynaložit' peniaze</i> 5. hovor. <i>byť naložen byť naladený: býť dobře, špatně naložen mat' dobrú, zlú náladu</i> ◇. expr. <i>naložil mu jich nepočítaných nakládol, dal mu nečítaných (po chrbte, po zadku)</i>

nalúpať, <i>-em. -u</i> dok. 1. ● naloupat: <i>n. jablák</i> n.jablek	naloupat <i>-ám -ají</i> dok. 1. ● nalúpať: <i>n. jablka, jablek na závin</i> nabíeliť jablká, jablák na závin nalupat <i>-u/-ám -ou/-ají</i> dok. 1. expr. (komu) vytrepať, stĺcť, zlúpať, vylátať, vylúpať (niekoho)
namastiť, <i>-ím, -ia -st!/-sti!</i> dok. 1. ● čo (natíť tukem) namastit: <i>n. si ruky, vlasy</i> <i>n. si ruce...</i> 2. namazat: <i>čo n. stroj, zámok ... zámek</i>; expr. <i>koho, komu čo</i> (nabíť) namazat komu, komu čo	namastit <i>-ím -í</i> dok. 1. ● namastiť 2. ob. expr. načarbať (napr. obrázkov) ◇. hovor. <i>jde to, jako by namastil</i> ide to ako po masle; ob. expr. <i>n. si kapsu (kapsy)</i> napchať si vrečko, vrecká; zazobať sa, byť zazobaný
namazať, <i>-mažem, -maží</i> dok. 1. ● čo čím (natíť) namazat: <i>n. lyže, stroj</i>	namazat <i>-žu/-ži -žou/-ží</i> dok. 1. ● namastiť, namazať: <i>n. zámek olejem</i> namastiť zámok olejom 2. pejor. načarbať <i>n. úkol</i> načarbať úlohu 3. ob. expr. (komu) namastiť, zrúbať, vyťať, vylátať niekoho: <i>n. někomu</i> ponaprávať dakomu kosti (rebrá) 4. kart. (co) pomastiť dačím: <i>n. kulovou desítku</i> pomastiť guľovou desiatkou ◇. <i>jde to, jede to, jako když namaže</i> ide to ako po masle; <i>ta jí jede, jako když namaže</i> melie jazykom; ústa sa jej nezastavia; ob. expr. <i>n. si kapsu, kapsy</i> napchať si, nadžgať si vrečko, vrecká
námel, <i>-u, 6. j. -e, 1. mn. -y</i> m. 1. ● bot. zastar. námel	námel <i>-u/-e</i> m. 1. ● poľnohosp. námel 2. bot. ražná hubka
namerať, <i>-iam, -ajú</i> dok.	naměřit <i>-ím -í</i> dok.

1. ● naměřit: <i>čo, čoho komu</i> (odměřit) <i>n. liter mlieka</i> n. litr mléka; přen. hovor. <i>namerali mu pól roka</i> vyměřili mu půl roku; <i>čo</i> (měřením zjistit) <i>n. vysokú teplotu</i>	1. ● namerat' (v rozlič. význ.); odmerat' 2. expr. vylepiť, dať (úder): <i>naměřil mu jich nepočítaných</i> nameral, vyt'al mu nečítaných, nerátaných; vyt'al mu, koľko sa mu zmestilo, pomestilo
namierit', -im, -ia dok. 1. ● namířit ◇ <i>mať na niekoho</i> <i>namierené</i> mít na někoho namířeno	namířit -ím -í dok. 1. ● namierit' (v rozlič. význ.), zamierit', zacieliť: <i>n. na cíl</i> namierit' na cieľ; <i>n. (si to) k lesu</i> dať sa (pobrať sa, pustiť sa) smerom k lesu; <i>namířil si to přes křižovatku</i> pustil sa cez križovatku; <i>kam máš namířeno?</i> kdeže, kde (ideš)?; <i>kde si sa rozbehol?</i>; <i>namířili své úsilí k splnění plánu</i> zamierili svoje úsilie na splnenie plánu naměřit -ím -í dok. 1. namerat' (v rozlič. význ.); odmerat' 2. expr. vylepiť, dať (úder): <i>naměřil mu jich nepočítaných</i> nameral, vyt'al mu nečítaných, nerátaných; vyt'al mu, koľko sa mu zmestilo, pomestilo
namiesit', -im, -ia dok. 1. ● <i>čo, čoho</i> (připravit hnětením) uhníst: <i>n. hlíny</i>; <i>n. chleba</i> namísit...; <i>n. rezancov</i> nadělat nudle (nudlí)	namísit -ím -í dok. 1. ● namiesit' 2. primiešať (prášok ap.)
namlátit', -im, -ia dok. 1. ● <i>čo, čoho</i> namlátit: <i>n. pšenice</i>; expr. <i>n. koho</i> (nabit) namlátit komu	namlátit -ím -í dok. 1. ● namlátit' (zbožia ap.) 2. ● zried. (komu) zmlátit', vymlátit' niekoho, vylátať, zdrať niekoho 3. ob. nabiť, natĺct', natrieskať, navtlkať:

	<i>n.</i> <i>hřebíky do stolu natĺct' klincov do stola</i> 4. ob. expr. <i>natlačiť, nadžgať, napchať:</i> <i>místnosť bola namlácena lidmi</i> miestnosť bola napchatá, (bitkom) nabitá ľuďmi
namliet', -meliem, -melú dok. 1. ● <i>čo, čoho</i> namlít: <i>n. kávy</i>; hovor. expr. (napovedať) namliet' sa 1. namlít se ◇ expr. <i>namlel sa jazykom</i> 2. expr. nahrnout se: <i>tol'ko ľudí sa sem namlelo</i> tolik ľudí se sem nahrnulo	namlít -melu -lou -mlel dok. 1. ● <i>namliet', zomliet'</i>: <i>n. kávy</i> 2. ● ob. expr. (čeho) <i>namliet', narapotať, nakvákati' (natárat')</i> 3. ob. expr. (komu) <i>natĺct', stĺct', s'tať, zrubati',</i> <i>vylátať, vymlátiť, namlátiť</i> (niekoho): <i>namele mu hřbet</i> vybuchnútuje ho po chrbte; zrebrí ho
námorník, námorníctvo, -a s. 1. loďstvo 2. ● hromad. (námořníci) námořnictvo 3. ●● (zaměstnání) námořnictví	námořnictví -í s. 1. ●● námořnictvo (činnost', zamestnanie) námořnictvo -a s. hromad. 1. ● námořnictvo (námořníci)
namrziet', -im, -ia dok. 1. <i>koho</i> rozmrzet <i>koho</i> namrziet' sa 1. ● <i>na koho, na čo</i> i ~ <i>namrzet se</i>, rozmrzet se	namrzet se¹ -ím -í dok. 1. ● <i>namrziet' sa</i>: <i>n. se na svět namrziet' sa na svet</i> namrzet se² -ím -í dok. i nedok. 1. <i>nazlostiť sa niekoho: za ten rok se jí tolik</i> <i>namrzela</i> za ten rok sa jej toľko nazlostila (najedovala)
namydliť, -im, -ia dok. 1. ● (pomydlit) namydliť	namydliť -ím -í dok. 1. ● namydliť

namydliť sa 1. namydliť se	2. ob. expr. (komu) vylátať, zlátať, namastiť, zmasiť, zrúbať niekoho: <i>n. nezbedovi</i> vyobšívajú nezbedníka ◇ expr. <i>vyběhl, pádil ap. jak namydlený blesk</i> vybehol, vyšiel, letel ap. ako šíp, ako vystrelený; vybehol ako strela; ob. expr. <i>být namydlený</i> byť odstavený, odkopnutý, hotový; byť vedľa
nanajvýš prísl. 1. nanejvýš(e): <i>n. opatrný; tri, n. štyri</i>	nanejvýš, nanejvýše prísl. 1. preveľmi, nanajvýš, nevýslovne: <i>je n. spokojen</i> je nevýslovne spokojný 2. ● najviac (ak): <i>tři, n. čtyři roky být mimo domov</i> tri, najviac (ak) štyri roky byť mimo domova; <i>přijde k nám tak n. v neděli</i> príde k nám v najlepšom prípade, najskôr v nedeľu
nanič expr. I. prid. neskl. 1. (o človeku) k ničemu, budižkničemu 2. (o veci) k ničemu: <i>to mi je n.</i> to mi není k n. 3. špatný: <i>n. žiak n. žák; n. víno</i> ◇ je (akýsi, celý, celkom) <i>n. je jaksí</i> (celý, zcela) nesvůj II. ● prísl. (nevolno) nanič: je (bolo, bude) mi n.	nanic prísl. v přísudku 1. ● hovor. nanič: <i>dělá se mu n. (od žaludku)</i> cíti sa nanič, ide mu byť nanič (od žalúdka), ide mu na dávanie (i pren.)
naniesť¹, -nesie, -nesú dok. 1. ● čo, čoho naniesť: <i>n. vajec</i> naniesť², -nesiem, -nesú dok. 1. ●● naniesť: <i>n. blata</i> (do bytu); <i>n. farbu na plátno</i> n. barvu...;	nanést -nesu -nesou -nesl dok. 1. ● nanosiť: <i>n. vodu, vody nanosiť...</i>; <i>n. cihly na hromadu</i> nanosiť tehly na kopu; <i>řeka nanesla jemný písek na břeh</i> rieka nanosila, naniesla jemný piesok na breh; <i>n. do bytu (bláto,</i>

nedok. nanášat', -am, -ajú 1. nanášet	<i>bláta</i>) nanosiť do bytu (blato, blata) 2. navršíť, nakopiť: <i>n. mohylu</i> navršíť mohylu 3.●● naniesť: <i>n. vrstvu farby</i> naniesť vrstvu farby; slang. <i>n. otázku</i> položiť, dať otázku
nanosiť, -ím, -ia dok. 1. nanosit nanosiť sa 1. ● nanosiť se: <i>n. sa šiat</i> n. se šatú 2. hovor. expr. (vniknúť nevitane) <i>nasadiť se: nanosili sa k nám na celé leto</i> 3. hovor. expr. <i>do čoho</i> (tajne brát) <i>dostať se nač</i>, do čeho: <i>deti sa mi nanosili do medu</i> deti se mi dostaly na med; <i>zlodej sa nám nanosil do komory</i> zloděj se nám dostal do spíže 4. expr. <i>do koho</i> (osopit se) navézt se do koho, dát se do koho	nanosiť se -ím -í dok. i nedok. 1. ● nanosiť sa: <i>těch šatů se nanosila!</i> tých šiat sa nanosila!; <i>n. se se zavazadly</i> nanosiť sa (tej) batožiny
nápad¹, -u m. 1. ● (náhlá myšlenka) nápad nápad², -u m. 1. napadení, útok	nápad -u m. 1. ● nápad: <i>pošetilý n.</i> pochabý nápad ◇ <i>ani n.!</i> ani myslieť, kdeže!; ba ešte (že) čo!
napadnúť¹, -ne, -nú dok. často neos. 1. ● napadnout: <i>napadlo snehu</i> napadnúť², -ne, -nú dok. často neos. 1. ●● <i>komu</i> (přijít na mysl) napadnout koho, komu: <i>napadlo mi, ze ...</i>; expr. <i>ani mi nenapadne!</i> ani mě (mi) nenapadne! napadnúť³, -nem, -nú dok. 1. <i>koho, čo</i> zastar. <i>i na koho, na čo</i> (zaútočit) napadnout koho, co	napadnout¹ -nu -nou -dl dok. 1. ● napadnúť: <i>napadl sních</i> napadol sneh; <i>n. nepřitele</i> napadnúť nepriateľa 2. dopadnúť: <i>n. na jednu nohu</i> dopadnúť na jednu nohu napadnout² -ne -nou -dl dok. 1. ●● (koho, komu) zísť, příst dakomu na um, na myseľ: <i>ani ve snu mě (mi) nenapadlo, že...</i> ani vo sne mi na um,

	na rozum nezišlo, neprišlo, že...
napálit¹, -im, -ia dok. 1. ● čo, čoho napálit: <i>n. slivovice</i> napálit², -im, -ia dok. expr. koho 1. (rozzlobit) dopálit 2. ●● kniž. (ošidit) napálit; nedok. napálovať, -ujem, -ujú 1. dopalovať 2. napalovať napáliť sa dopáliť se; nedok. napalovať sa 1. dopalovať se	napálit -ím -í dok. 1. ● napáliť (napr. tehly, tehál) 2. ●● expr. ogabať, ošialiť, ošudiť, ošmeknúť: <i>n. niekoho peknými rečmi</i> obalamutiť, obaláchať niekoho peknými rečičkami 3. expr. udrieť, čapnúť 4. expr. <i>n. to, aby...</i> pridať plyn, aby...; <i>musíš to n., abys stihl vlak</i> musíš sa pozvrtať, pouvíjať (bežať, letieť), aby si stihol vlak
napätý i napnutý dok. 1. ● napjatý: (soustředěný) <i>n-á pozornost</i>; (nevyjasněný) <i>n. pomer</i> 2. (natažený) napnutý, napjatý: <i>n. drôt n. drát</i>; napäto i napnuto/napnute prísl. 1. k l napjatě	napjatý príd. 1. ● napätý (v rozlič. význ.); napjatě prísl. 1. napäto; napjatost -i ž. 1. napätosť
napichnúť, -nem, -nú dok. 1. (nabodnout) napíchnout; nedok. - chávať, -am, -ajú i -chovať, -ujem, -ujú napíchávať <i>n. sa napíchnout se</i>; nedok. - chávať sa i -chovať sa <i>napíchávať se</i>, <i>napichovať se</i>	napíchnout -nu -nou -píchl dok. 1. napichnúť, nastoknúť 2. zried. expr. poduriť do dačoho, priprieť, posotiť do dačoho L. hovor. expr. <i>n. si to vziať nohy na plec</i>ia, pouvíjať sa; napichovať -uji -ují nedok. 1. napichávať, nastokávať L. hovor. expr. <i>n. si to uháňať</i>, <i>uvíjať sa</i>, <i>pridávať do kroku</i>, <i>trieliť</i>
napít sa, -pijem, -pijú dok. 1. ● napíť se	napít se¹ -piji -pijí -pil dok. 1. ● napíť sa

	2. opiť sa ◇. <i>jako by se octa napil</i> tvári sa kyslo; tvári sa, ako keby zahryzol do kyslého, do kyslej uhorky; <i>plivá do studny, z ktorej sa napil</i> do studničky, z ktorej sa napil, smetí nevďačný; urob čertu dobre, peklom sa ti odslúži; nevďačnosť svetom vládne; expr. <i>naše kráva</i> <i>se napila z vašej louže</i> (rodina, príbuzný) zo siedmeho kolena; (príbuzný, rodina) po prasati; dotkla sa žihľava plota; rodina po Adamovi napít se² -piji -pijí -pil dok. i nedok. 1. ● napiť sa, pijať (mnoho, často): <i>napil se špatné vody dost zlej vody sa napil dost; dost pijať zlú vodu</i> ◇ <i>napil se mi krve</i> nacical, napil sa mi krvi; pijať, pil mi krv
náplecník, -a m. 1. (epoleta) nárameník	náplecník -u m. 1. poľnohosp. (sieť na ochranu ťažných zvierat proti muchám)
napliet', -pletiem, -pletú dok. čo, čoho 1. ● (pletením vyrobiť) naplést: <i>n. veľa košíkov</i> n. mnoho košíkov 2. expr. napovídat, nažvanit	naplést -pletu -pletou -pletl dok. 1. ● napliet' (svetrov ap.) 2. nadpliет', pripliет': <i>n. límec ke svetr</i> nadpliет' golier k svetru; naplétat, hovor. naplítat -ám -ají nedok. 1. nadplietat', priplietat'
náplň, -ne ž. 1. ● náplň	náplň -ně ž. 1. kuch. plnka: <i>čokoládová n. do dortu</i> čokoládová plnka do torty 2. ● náplň (v rozlič. význ.): tech. <i>n. kyslíkové bomby</i> náplň kyslíkovej bomby; voj.

	<i>trhací n.</i> trhacia náplň; <i>pracovní n. dne</i> pracovná náplň dňa; <i>ideová n. Programu</i>
naplniť, -ím, -ia dok. 1. ● naplniť ◇ hovor. <i>n. si vrecká ... kapsy</i>; nedok. naplňat' naplniť sa nedok. naplňat' sa i naplňovať sa	naplnit -ím -í dok. 1. ● naplniť 2. kniž. vyplniť, splniť: <i>n. posláni</i> splniť poslanie; naplňovat
naplniť nedok. naplňat' -am, -ajú i naplňovat', -ujem, -ujú 1. ● naplňovat	naplnit naplňovat -uji -ují nedok. 1. ● naplňat', naplňovat' 2. kniž. splňat'
naplniť naplniť sa 1. ● naplniť se nedok. naplňat' sa i naplňovat' sa	naplnit se -í -í dok. 1. ● naplniť sa: <i>sud se naplnil vodou</i> sud sa naplnil vodou 2. kniž. vyplniť sa: <i>předpověď se naplnila</i> predpoveď sa vyplnila; naplňovat se
naplniť nedok. naplňat' sa i naplňovat' sa 1. ● naplňovat se	naplnit se naplňovat se -uje -ují nedok. 1. ● naplňat' sa, plniť sa 2. kniž. vyplňat' sa, plniť sa
napomenút', -niem, -nú dok. 1. ● <i>koho</i>, zříd. <i>koho k čomu</i> napomenout <i>koho</i>, <i>koho k čemu</i> 2. <i>komu</i> čo připomenout	napomenout -menu -nou dok. 1. ● napomenút': <i>n. někoho k větší svědomitosti</i> napomenút' niekoho, aby bol viac svedomitý; škol. star. <i>žák byl napomenut z matematiky</i> žiak dostal napomienku, napomínanie (upomienku) z matematiky
napomínat', -am, -ajú nedok.	napomínat -ám -ají nedok.

1. ● <i>koho, koho k čomu, zříd. i na čo</i> (kárat) napomínat koho, koho k čemu 2. <i>komu čo, koho na čo připomínat</i> komu co	1. ● napomínat': <i>n. ke klidu napomínat'</i>, aby boli spokojní; škol. star. <i>napomínání</i> napomienka, napomínanie, upomienka
nápověď', -<i>de</i> ž. 1. ● (náznak) nápověď	nápověď' -<i>di</i> ž. 1. ● náznak, zried. a kniž. nápoved' 2. našepkávanie, šepkanie: <i>hrát bez n-i</i> hrat' bez našepkávania
napovedat', -<i>viem, -vedia, vedz!</i> dok. 1. <i>komu, komu čo</i> (naznačit) napovědět ◇ <i>múdreému napovedz, hlúpému dopovedz!</i> moudrému napověz, hloupému dolož; nedok. napovedat', -ám, -ajú 1. ● napovídat	napovídat¹ -<i>ám -ají</i> dok. 1. nahovoriť, navráviť, narozprávať, povráviť: <i>n. někomu báchorky</i> narozprávať dakomu rozprávky; <i>napovídali jsme si toho dost</i> povraveli sme si toho dost' napovídat² -<i>ám -ají</i> nedok. 1. naznačovať: <i>rád napovídá, ale nedopovídá</i> rád naznačí, ale nedopovie 2. ● šepkať, napovedať (v divadle); šepkať, našepkávať (v škole)
naprášit', -<i>im, -ia</i> dok. 1. ● naprášit: <i>auto naprášilo; n. si vlasy</i> n. sa (o prachu) naprášit se	naprášit -<i>ím -í</i> dok. 1. ● naprášit'. poprášit' 2. pořov. naklást', vyondiat' sa: <i>n. do hnízda</i> naklást' (lano, trus) do hniezda
Naprat naprat' sa¹ 1. ● (nacpat se) naprat se naprat' sa², -<i>periem, -perú</i> dok. 1. ●● naprat se (košil ap.)	naprat se¹ dok. 1. ● ob. expr. nadžgať sa, napchať sa, napratať sa, napukať sa naprat se² -<i>peru -perou -pral</i> dok. i nedok. 1. expr. natĺcť sa, namlátiť sa (napr. deti)

	naprat se³ -peru -perou -pral dok. i nedok. 1. ●● naprat' sa (bielizne ap.)
napraviť, -ím, -ia dok. 1. ● čo, koho napraviť: <i>n. chyby; n. ženu</i> ◇ <i>n. niekomu hlavu</i> 2. koho ukázať komu cestu: <i>kto vás napravil ku mne?</i> ◇ <i>n. niekoho na dobrú (zlú) cestu uviesť...</i>; nedok. naprávať, -am, -ajú, zříd. i napravovať, -ujem, -ujú 1. napravovať napraviť sa 1. napraviť se; nedok. naprávať sa, zříd. i napravovať sa 1. napravovať se	napraviť -ím -í dok. 1. ● napraviť; opraviť (v rozlič. význ.); napravovať -uji -ují nedok. 1. naprávať
napred prísl. a předl. 1. ● přísl. napřed ◇ <i>n. vtáčik zaspieva a potom mu dajú</i> (pořek.) <i>n. se mlátí, potom se platí</i> 2. předl, s 2. p. zříd. před: <i>n. seba před sebe</i>	napřed přísl. 1. ● napred, vopred, vpred, vpredu: <i>jít n. íst'</i> napred, vpred: <i>strčila hocha n. strčila chlapca</i> napred; <i>čelo prívodu bylo daleko n. čelo sprievodu bolo ďaleko vpredu</i> 2. ● najprv, najskôr, vopred: <i>n. si něco povíme...najskôr (vopred) si voľačo povieme...</i> 3. skôr: <i>půjdu domů n., potom...</i> pôjdem domov skôr, potom... 4. vopred, napredok: <i>hodiny jdou n. hodiny idú vopred; dát, dostať plat n. dať, dostať plat vopred</i> ◇ <i>mít oči n. i vzadu mať oči všade</i> (vpredu i

	vzadu); <i>n. se mlátí, potom se platí</i> najprv práca, potom pláca
napriek prísl. a předl. I. prísl. 1. ● (proti vůli) navzdor, navzdory: <i>robit n. dělat n.</i> 2. zříd. napříč II. ●● předl. s 3. p. navzdor, navzdory s 3. p., přes se 4. p.: <i>n. všetkému napomínaniu n. všemu napomínání, přes všechno napomínání</i> ◇ <i>n. tomu</i> kniž. přes to, vzdor tomu	napříč¹ přísl. 1. ● naprieč, priekom, napriek, krížom, nakříž, popriek(y), popriečky, priečne: <i>odstavec n. přeškrtnutý</i> odsek naprieč prečiarknutý; <i>tábor rozdelený n. i podél</i> tábor rozdelený priečne i pozdĺž ◇ <i>nepřeložit nikomu (ani) stéblo n.</i> neskriviť nikomu ani vláska (vlások) na hlavě; neubližít ani muške; <i>co jsme začali, všechno n.</i> nechtyli sme vec za dobrý koniec, za pravý koniec napříč² předl. s I 1. ●● naprieč: <i>cestovat n. Evropou</i> cestovať naprieč Európou
naproti přísl. a předl. s 3. p. I. přísl. 1. ● naproti: (přímo před) <i>sedí n.</i> ; (v ústřety) <i>íst' n.</i> 2. na odpor: <i>stavať sa n.</i> II. předl. 1. ●● naproti: (proti) <i>n. nám</i> ; (v ústřety) <i>íst' n. niekomu</i> ; (při srovnávání) <i>je to rozdiel n. vlašajšku</i> je to rozdíl <i>n. loňsku</i> 2. poněk. zastar. vůči: <i>je necitný n. rodičom ... vůči rodičům</i>	naproti¹ přísl. 1. ● naproti, oproti: <i>sedni si n. sadni si</i> naproti; <i>spěchat někomu n.</i> ponáhl'at' sa dakomu naproti, oproti, v ústřety naproti² předl. s D 1. ●● oproti: <i>sedět n. sobě</i> sedieť oproti sebe; <i>to je rozdíl n. loňsku</i> to je rozdiel oproti vlašajšiemu, lanskému, minulému roku; <i>strýc hrál rád karty, otec je n. tomu nenáviděl</i> strýko rád hral karty, naproti tomu (naopak) otec ich nenávidel
náradie, -ia s. 1. ● (náčiní) nářadí 2. nábytek	nářadí -í s. 1. ● náradie, náčinie, súprava, riad; nářad'ový příd. 1. robený na náradí: <i>n. tělocvik</i> telocvik

	na náradí
naradiť se , <i>-ím, -ia</i> dok. 1. ● naradiť se	nařadit se <i>-ím -í</i> dok. i nedok. 1. expr. našarapatit' sa, navystrájať sa, navyčíňať sa Ø ● naradiť se
nárad'ovna , <i>-ne</i> , 2. mn. <i>-ní</i> ž. tech. i těl. 1. ● náradovna	nářad'ovna <i>-y</i> ž. 1. tech. nástrojářeň 2. ● šport. nárad'ovňa (sklad náradia)
náramenník , <i>-a</i> m. 1. nárameník	nárameník <i>-u</i> m. 1. voj. náplecník 2. hist. (časť panciera na plecía)
náramný příd. expr. 1. ● náramný 2. kraj. prudký náramne přísl. 1. náramne	náramný příd.expr. 1. ● náramný: <i>n. dobrák</i> 2. ohromný (výborný): <i>n-é pivo</i> ohromné pivo; náramně
náramný náramne přísl. 1. ● náramne	náramný náramně přísl. 1. ● náramne 2. ohromne
náramok , <i>-mku</i> m. 1. ● náramek; náramkový příd. 1. náramkový	náramek <i>-mku</i> m. 1. ● náramok, náramnica, hovor. i brazoleť 2. oplecko (na rukáve): <i>vyšívané n-y</i> vyšívané oplecká 3. hist. (časť panciera na predlaktie)
narazit' , <i>-ím, -ia</i> dok. 1. ● narazit: <i>n. na strom; n. na odpor; n. slovom na vec; n. sud; n. klobúk na hlavu</i> ◇ <i>n. niečo na nejaké kopyto</i> 2. zastar. <i>n. cestu nastoupit...</i> 3. <i>n. vodu nahnat vodu</i> ◇ <i>hovor. n.</i>	narazit' ¹ <i>-ím -í</i> dok. 1. ● narazit': <i>n. loktem o zeď</i> narazit' lakťom o múr; <i>n. na hliadku</i> narazit' na hliadku; <i>n. na obtíže</i> narazit' na ťažkosti 2. trocha rozbiť: <i>n. hrnec</i> (trocha)

<i>niekomu vodu na mlyn</i> nahnat někomu vodu na mlýn 4. vulg. <i>n. si niekoho</i> namluvit si, narazit si koho; nedok. narážat', -am, -ajú nedok. 1. narážet 2. nastupovat (cestu) 3. nahánět (vodu) 4. namlouvat si někoho	roztíct' hrniec; <i>n. si holenní kost</i> udriet si holennú kosť 3. narazit' na dačo, dotknúť sa (nepříjemne) slovom niekoho, dačoho: <i>je to ješitný člověk, nerad bych u něho narazil</i> je to márnomyseľný človek, nerád by som sa ho dotkol (rečou); <i>několikrát jsme na to v řeči narazili</i> viac ráz sme na to v reči narazili 4. nastoknúť, narazit'; natiahnuť: <i>n. někoho na kůl</i> nastoknúť, natiahnuť niekoho na kôl; <i>n. někomu čepici přes oči</i> natiahnuť dakomu čiapku cez oči; <i>n. sud (piva)</i> narazit' sud (piva); <i>n. si klobouk, šaty</i> natiahnuť sa do šiat, vtiahnuť sa, vopchať sa do šiat; natiahnuť klobúk, navliecť si šaty narazit'² -ím -í dok. 1. narazit' (množstvo): <i>n. zásobu mincí</i>
nářez, -u m. kuch. 1. nářez	nářez -u m. 1. zarezanie, zárez (do dreva p.) 2. nářez, nakrájaná saláma 3. hist. přídel (potravín na isté obdobie do kráľovskej kuchyne) 4. hovor. expr. bitka: <i>dostat n. dostat'</i> bitku, výplatu
nariadiť, -ím, -ia dok. 1. ● nařídit	nařídit'¹ -ím -í dok. 1. nastaviť: <i>n. dělo k výstřelu</i> zamieriť, pripraviť, nastaviť delo na výstrel; <i>nařízení stroje</i> naregulovanie, vyregulovanie, nastavenie stroja; <i>nařízení budíka</i> nastavenie budíka

	naříditi² -ím -í dok. 1. ● rozkázat', prikázat', nariadiť, nakázat'
nariekať, -am, -ajú nedok. 1. ● <i>nad kým, nad čím, za kým, za čím</i> (bėdovať) naříkat: <i>žalostne n.</i>	naříkat¹ -ám -ají dok. 1. nahovoriť, navravieť, narozprávať: <i>n. nesmysľu</i> navravieť, povravieť nezmyslov naříkat² -ám -ají nedok. 1. ● nariekať, lamentovať: <i>n. nad mrtvolou</i> nariekať nad mrtvolou 2. žalovať sa, ponosovať sa: <i>moc si na ženu naříká</i> veľmi sa žaluje na ženu
národ¹, -a m. 1. ● národ, <i>slovenský n.</i>; hovor. (lidé) <i>všade plno n-a</i> všude...; expr. (vrstva gpolecenská) <i>ženský n.</i>; národík, -a m. 1. zдроб. expr. <i>nárůdek, národek</i> národ², -a/-u m. arch. jen ve spojení od. národa/-u 1. od narození: <i>slepý od n-a</i> 2. odedávna, od nepaměti	národ -a m. 1. ● národ: <i>slovenský a český n.</i>; ob. <i>n. vyšel do ulíc</i> národ vyšiel do ulíc; ob. <i>všude plno n-a</i> všade plno národa, sveta;
narovnat; nedok. narovnávat', -am, -ajú 1. ● narovnávat narovnat' sa 1. narovnat se; nedok. narovnávat' sa 1. narovnávat se	narovnat -ám -ají dok. 1. ● narovnať, vystrieť, vyrovnat'; povystierať, povyrovnávať, ponarovnávať: <i>n. páteř</i> vystrieť chrbát; narovnať chrbticu; <i>n. tyč</i> vyrovnat' tyč; <i>n. knihy</i> vyrovnat' knihy 2. poukladať, naukladať: <i>n. mísu koláčů</i> naukladať misu koláčov; <i>n. cihly</i> poukladať tehly

	◇ <i>n. někomu páteř</i> posadiť niekoho na koňa; dať dakomu injekciu; dodať dakomu guráž; <i>n. někomu hlavu</i> osvietiť dakomu rozum; napraviť hlavu dakomu; priviesť niekoho k rozumu; narovnávat nedok. 1. narovnávat', vyrovnávat', vystierať
narovnat; nedok. narovnávat', -am, -ajú 1. narovnávat narovnat' sa 1. ● narovnat se; nedok. narovnávat' sa 1. narovnávat se	narovnat se -ám -ají dok. 1. ● vystrieť sa, narovnať sa, vyrovnat' sa; povystierať sa 2. zastar. pokonať sa, vyrovnat' sa, zmieriť sa; narovnávat se nedok. 1. narovnávat' sa
narýpat', -em, -u dok. 1. ● <i>čo, čoho</i> narýpat: <i>n. zeme</i> 2. hovor. expr. <i>čoho komu</i> (uložiť, dať) napañiť: <i>narýpáli mu pokuty</i>, dane narýpat' sa	narýpat -ám/-u -ají/-ou dok. 1. ● narýpat': <i>n. bahna</i> narýpat' bahna
narýpat', narýpt' sa 1. ● hovor. expr. <i>koho</i> (nadrždit se) narýpat se: <i>čo sa ma tá narýpála!</i>	narýpat se -ám/-u -ají/-ou dok. i nedok. 1. ● narýpat' sa: <i>narýpal se už v hlíně dost dost' sa už narýpal v hline</i> 2. expr., ob. i narejpat se napodpichovať sa, napichať sa, narýpat' sa do niekoho
nárys, -u m. 1. ● nárys	nárys -u m. 1. tech. náčrt (skica) 2. ● geom. nárys 3. náčrt: <i>n. světových dějin</i> náčrt svetových dejín
narysovat', -ujem, -ujú dok. 1. narýsovat	narýsovat -uji -ují dok. 1. geom. narysovať 2. načrtnúť
násada¹, -y, 2. mn. -sad i násadka, -y, 2.	násada -y ž.

mn. -<i>diek</i> ž. 1. ● (nasazená tyč) násada násada², -y, 2. mn. -<i>sad</i> ž. 1. druh., ryb., ovoc, technol. násada	1. porisko; rukoväť, rukoviatka, rúčka 2. podsyp, podsada (vajcia na liahnutie) 3. ryb. plôdik: <i>kapří n.</i> kapří plôdik 4. ● záhr. nasadené púčky, puky, pupene; násada, 5. cukrovar. masa, násada: <i>cukrová n...</i> masa; násadka -y ž. zdrob. 1. rukoviatka, rúčka
nasadat'¹, -ám, -ajú nedok. 1. ● nasadat: <i>n. na vlak</i> nasadat'², -á -ajú dok. 1. <i>na čo</i> (o prachu) usadiť se na čem: <i>nasadal prach na stôl</i> usadil se prach na stole	nasednout -nu -nou -sedl dok. 1. nasadnúť: <i>n. do vlaku</i> nasadnúť...; <i>n. na koně</i> nasadnúť na koňa; nasedat -ám -ají nedok. 1. ● nasadať
násadec, -dca m. 1. tech., anat. násadec	násadec -dce m. 1. porisko; rúčka, rukoväť 2. zool. púčnica
nasadiť¹, -ím, -ia dok. 1. ● nasadiť: <i>čo</i> (nastřít) <i>n. si klobúk</i>; <i>n. bajonet</i>; (začít tvořit) <i>n. listy, plody</i>; <i>čo, koho</i> (zařadit, uvést do činnosti) <i>n. letectvo</i> ◇ <i>n. všechny síly n. všechny síly</i>; <i>n. život</i>; <i>čo, koho</i> (umístit někam) <i>n. vajcia n. vejce</i>; <i>ryb. n. ikry</i>; mysl. <i>n. bažanty</i> ◇ <i>n. niekomu niečo do hlavy</i>; <i>n. niekomu chrobáka (červíka, červa) do hlavy</i> <i>n. někomu brouka (mouchu, červa, škvora)...</i>; <i>n. niekomu blechu (voš) do kožucha</i> <i>n. někomu blechu (veš) do kožicha</i>; <i>čo (začít) n. tempo</i>; hud. <i>n. tón</i>; nedok. — nasádzat', -am, -ajú i nasadzovat', -	nasadit -ím -í dok. 1. ● nasadiť (v rozlič. význ.): <i>n. kolo</i> osadiť, <i>založit' koleso</i>; <i>n. brejle na nos</i> založiť <i>okuliare na nos</i>; <i>n. kukátko k očím</i> <i>priložit' ďalekohľad k očiam</i>; <i>n. klobouk na hlavu</i> dať, položiť, založiť <i>klobúk na hlavu</i>; kniž. <i>hlava byla nasazena na krátkém krku</i> <i>hlava sedela na krátkom krku</i>; <i>n. bodák na pušku</i> nasadiť...; <i>n. revolver na prsa</i> <i>priložit' revolver na prsia</i>; pren. <i>n. přívětivější tvář</i> ukázať, urobiť, <i>vystrúhať přívětivejšíu tvář</i>; <i>n. (vejce) na kuřátka</i> podsypať kvoku, kvočku

<i>ujem,, -ujú</i> 1. nasazovat nasadiť², <i>-im. -ia</i> dok. 1. <i>čo, čoho</i> nasázet: <i>n. zemiakov</i> n. brambor	(na kurčiatka); <i>n. slepicí (na vejce)</i> podložiť kuru, podsadiť kuru (na vajcia); <i>n.</i> <i>bažanty, štiky</i> nasadiť bažanty, šťuky; slang <i>n. do továrny...</i> nasadiť, dať do továrne...; <i>n. vysoký tón</i> začať (nabrať) vysoký tón; <i>n. všetky sily</i> vynaložiť všetky sily, priprieť sa zo všetkých síl; <i>n. letadla, tanky</i> nasadiť lietadlá... 2. ob. (na koho, proti komu) nahuckať, podpichnúť, pobúriť proti dakomu: <i>nasadil proti mně, na mě všechny sousedy</i> nahuckal proti mne všetkých susedov ◇. <i>n. všetky páky</i> spustiť, zapäť všetky páky; obyč. iron. <i>n. (něčemu) korunu</i> dať niečomu korunu, strechu; <i>n. muži parohy</i> nasadiť, založiť mužovi parohy; <i>n. na někoho psí hlavu</i> znosiť niekoho pod čiernu zem; označiť niekoho biľagom; <i>n. někomu nůž na krk</i> priložiť dakomu nôž na krk; zahnať niekoho do úzkych; <i>n. někomu brouka, brouky (do hlavy)</i> nasadiť dakomu dačo do hlavy; nasadiť dakomu chrobáka do hlavy; <i>nasadil mu veš, blechu (do kožicha)</i> (v)pustiť dakomu voš do kožucha; <i>n. červeného kohouta</i> červený kohút na streche (zakikiríka)
nasadnúť¹, <i>-nem, -nú</i> dok. 1. ● nasednout	nasednout <i>-nu -nou -sedl</i> dok. 1. ● nasadnúť: <i>n. do vlaku</i> nasadnúť...; <i>n. na koně</i> nasadnúť na koňa;

nasadnúť², -ne, -nú dok. 1. (o prachu) usadiť se na čem: <i>na knihy nasadol prach</i> na knihách usedl prach	nasedat -ám -ají nedok. 1. nasadať
naschvál prísl. 1. ● naschvál	naschvál¹ prísl. 1. ● náročky, naschvál, schválne: <i>n. mluvit hlasitě naschvál hovoriť hlasno; n. upustila kapesník náročky pustila (na zem) vreckovku</i> 2. napriek, naprieky: <i>dělat všechno n. robiť všetko napriek (dakomu)</i> naschvál² -u m. 1. ob. schválnosť: <i>dělat n-y robiť prieky, Priekory</i>
naskočit¹, -im, -ia dok. 1. ● naskočit 2. na koho oboříť se; nedok. nadskakovat¹, -ujem, -ujú 1. naskakovat 2. obořovat se	naskočit -ím -í dok. 1. ● naskočit¹, vyskočit¹: <i>n. do rozjetého vozu naskočit do idúceho, rozbehnutého voza, vozňa, auta; n. na koně vyskočit na koňa</i> 2. zjavit¹ sa: <i>naskočila jí boule navrela jej hrča; naskočily jí slzy do očí nahrnuli sa jej slzy do očí; slzy jej zaliali oči</i> 3. slang. naskočit¹ (o motore) 4. ob. pribudnúť; neos. <i>naskočí, naskočilo mu to</i> pribudne, pribudlo mu to; zastar. <i>za té drahoty i pivu naskočilo za tej drahoty (pri tej drahote) i pivo zvýšili, podvýšili (... i pivo podskočilo v cene)</i> 5. (o ceste) podkysnúť, vykysnúť ◇. <i>naskočila mu husí kůže</i> dostal husiu, husaciu kožu; <i>naskočila mu husia,</i>

	husacia kožka; prebehli mu zimomriavky po chrbte (po tele)
nasnovat' i nasnut', -snujem, -snujú, -snuj! dok. 1. ● <i>čo, čoho</i> nasnovat: <i>n. nite</i> n. nitě; přen. <i>n. plány</i> zosnovat... 2. <i>čo okolo čoho, okolo koho</i> omotat, obtočiť co kolem čeho; přen. zosnovat kolem čeho, kolem koho 3. <i>na čo</i> namotat nasnovat' sa i nasnut' sa 1. nasnovat se 2. <i>okolo čoho</i> omotat se, obtočiť se kolem čeho 3. <i>na čo</i> namotat se	nasnovat -u/-ám -ou/-ají dok. 1. ● text. nasnut', nasnovat'
nastaviť, -ím, -ia dok. 1. ● nastaviť: (nastrčiť) <i>n. nohu</i>; hovor. <i>n. uši</i>; <i>n. hrud (prsia) za niekoho</i>; (uzpůsobit) <i>n. pascu</i> n. past; n. stroj; nedok. nastavovat', -ujem, -ujú 1. nastavovat	nastavit -ím -í dok. 1. ● nastaviť, nadstrčiť, nadstaviť (ruku ap.) 2. nadstaviť, nadložiť, nadrobiť; naddĺžiť: <i>n. sukni</i> nadložiť sukňu; <i>n. desku</i> nadstaviť dosku 3. rozriediť, zriediť (zväčšiť objem), expr. pokrstiť, pridať dačo do dačoho, zmiešať dačo s dačím: <i>n. víno vodou</i> zriediť,(po)krstiť víno vodou 4. poklást', poukladať, naklást', nastavať: <i>n. na skříň plno váziček</i> nastavať na skříňu plno váziček ◇. <i>n. někomu nohu (do cesty)</i> hodit', položit' dakomu poleno pod nohy (do cesty); <i>nastav uši!</i> natrč uši!; <i>natiiahni uši!</i>; <i>n. někomu zrcadlo před oči</i>

	ukázať, nastaviť dakomu zrkadlo; <i>n. kúži, život za niekoho, za niečo ísť</i> s kožou na trh za niekoho; riskovať, dať za niekoho aj život (hlavu); <i>n. čelo pomlúvam</i> hrdo sa povzniesť nad ohováračky; odbiť ohováračky; nastavovať -uji -ují nedok. 1. nadstavovať 2. nadkladať; nadržábat'
nastaviť, nedok. nastavovať, -ujem, -ujú 1. ● nastavovať	nastaviť nastavovať -uji -ují nedok. 1. ● nadstavovať 2. nadkladať; nadržábat'
nastehovať, -ujem, -ujú dok. 1. ● nastehovať	nastehovať -uji -ují dok. 1. ● nastehovať, pristehovať, zostehovať: <i>n. manžety</i> pristehovať manžety nastěhovat -uji -ují dok. 1. nasťahovať: <i>n. nábytek do jedného pokoje</i> nasťahovať nábytok do jednej izby; <i>n. rodinu do nového bytu nasťahovať...</i>
nastínať, -am, -ajú dok. 1. (o stromech) nakácet 2. (o větvích) nautínať	nastíniť -ím -í dok. 1. načrtnúť, naskicovať: <i>n. obočí</i> načrtnúť obočie 2. porozprávať, načrtnúť: <i>několika větami n. program</i> dakol'kými vetami načrtnúť program
nastoliť, -im, -ia, stol! dok. 1. <i>čo, koho</i> (uvést do platnosti, do funkce) nastolit: <i>n. nový pořádek ... pořádek; n.</i>	nastolit -ím -í dok. 1. nastoliť: <i>nastolení knížete</i> nastolenie kniežat'a; <i>nastolení diktatury</i>

<i>novú vládu</i> 2. <i>čo</i> (uvést na přetřes) nadhodit, předložit: <i>n. otázku;</i> nedok. nastolovat, -ujem, -ujú 1. nastolovat 2. předkládat	<i>proletariátu</i> nastolenie diktatúry proletariátu; <i>n. rektora</i> nastoliť rektora; publ. <i>n. porádek</i> nastoliť poriadok; nastolovat -uji -ují nedok. 1. nastoľovať
nastrachovať sa, -ujem, -ujú dok. 1. polekat se 2. ● (mnoho se strachovat) nastrachovat se	Ø ● strachovat se
nastrčiť, -im, -ia dok. 1. ● poněkud expr. nastrčiť: (navléci) <i>n. si prsteň na prst</i>; (podstrčit) <i>n. niekoho miesto seba</i> n. někoho místo sebe; <i>nastrčená figurka</i>; (nastavit) n. dlaň; n. uši; nastrkovat, nastrkávat i nastrčat	nastrčiť -ím -í dok. 1. ● nastrčiť (v rozlič. význ.): <i>n. zátku do láhve</i> zastrčiť zátku do fľaše; <i>n. prsten na prst</i> nastoknúť, nastrčiť prsteň na prst; <i>n. nohu</i> nadstrčiť nohu; <i>n. past, léčku</i> nastaviť, postaviť pascu, klepec; <i>n. někoho místo seba</i> nastrčiť (podstrčiť) niekoho namiesto seba 2. založiť: <i>n. psovi náhubek</i> založiť psovi kôš (náhubok) ◇ expr. <i>kam nemôže čert, nastrčí (starou) babu</i> kde čert nemôže, tam pošle (starú) babu; nastrkovat -uji -ují nedok. 1. nastřkať, nastrkávať 2. zakladať
nastrčiť nastrkovat, -ujem, -ujú, nastrkávat i nastrčat, -am, -ajú 1. nastrkovat	nastrčiť nastrkovat -uji -ují nedok. 1. ● nastřkať, nastrkávať 2. zakladať
nastrihat, -ám, -ajú dok. 1. ● nastříhat: <i>n. vlny</i>	nastříhat, nastřihat -ám -ají dok. 1. ● nastrihať: <i>n. papír</i> nastrihať papier

	2. vystrihnúť: <i>n. sukni vystrihnúť sukňu; n. šaty, na šaty vystrihnúť šaty, na šaty</i>
nastrihnúť , -nem, -nú dok. 1. ● nastříhnout (trochu)	nastříhnout -nu -nou -hl dok. 1. ● nadstrihnúť, nastrihnúť: <i>n. záševok nadstrihnúť záševok</i> 2. vystrihnúť: <i>n. blůzu, na blůzu vystrihnúť blůzku, na blůzku;</i> nastříhovat -uji -ují, nastříhávat -ám -ají nedok. 1. nadstrihovať, nastrihovať, nadstrihávať, nastrihávať
nastrkat' , -ám, -ajú dok. 1. ● (nacpat) nastrkat	nastrkat -ám -ají dok. 1. nastokať, ponavliekať, nastýkať, ponastýkať: <i>n. prstény na prsty nastýkať, prstene na prsty; n. koule na tyčky nastokať gule na tyčky</i> 2. ● napchať, postrkať, nastrkať, ponapchávať: <i>n. papíry do zásuvky napchať papiere do zásuvky; n. peníze do kapes ponapchávať, napchať peniaze do vrecák; pren. expr.: n. spoustu peněz do obchodu nastrkat' hřbu peňazí do obchodu; ob. expr. n. do výboru samé ženy napchať do výboru samé ženy; všechno nastrká synovi všetko popchá synovi;</i> nastrkávat nedok. 1. stokať, nastokávať, nastrkávať
nastrojit' -ím, -a dok. 1. ● nastrojit: (nalíčit) <i>n. úklady; (naladit)</i>	nastrojit -ím -í dok. 1. ● nastrojiť; prichystať, pripraviť: <i>n.</i>

<i>duševné nastrojenie;</i> nedok. nastrájať, -am, -ajú i nastrojovať, -ujem, -ujú 1. nastrojovať	<i>slavnosť prichystať slávnosť; n.</i> <i>spiknutí prichystať, osnovať</i> sprisahanie; <i>n. sladkosti</i> pripraviť sladkosti; <i>n. léčku</i> nastaviť, nachystať pascu, klepec; <i>n. smutnou tváň</i> vystrúhať, ukázať smutnú tvár 2. vyparádiť, vyobliekať, vyfintiť: <i>n.</i> <i>dceru</i> vyparádiť dcéru; nastrojovať -uji -ují nedok. 1. strojiť, chystať, pripravovať
nastrúhať, -am, -ajú dok. 1. ● nastrouhať (na struhadle): <i>n. mrkev</i> 2. nařezat (na určitý tvar):- <i>n. šindla n.</i> šindele	nastrouhat -ám -ají dok. 1. nastrúhať; postrúhať: <i>n. mrkev</i> nastrúhať mrkvu; <i>n. křenu</i> nastrúhať chrenu
nasúkať, -am, -ajú dok. <i>čo, čoho</i> 1. ● (soukáním vyrobiť) nasoukat: <i>n. mnoho</i> <i>povrazov ... provazů</i> 2. navinout: <i>n. priadzu na cievky n. přízi</i> na cívky nasúkať sa	nasoukat -ám -ají dok. 1. ● nasúkať 2. expr. natiahnuť, navliecť (na seba šaty ap.) 3. expr. napchať, nadžgať, nasúkať do seba (do úst; pren. do vedomia, do pamäti)
nasúkať nasúkať sa expr. <i>čoho</i> 1. ● (hodně se najíst) nacpat se, nasoukat se 2. (hodně se napít) nalít se	Ø ● nasoukat se
násyp, -u m. 1. ● násyp, násep 2. kraj. zápraží; násypový příd. 1. násypný, násypový: <i>n. svah</i>	násyp -u m. 1. ● násyp
násypka, -y, 2. mn. -piek ž. 1. tech. násypka	násypka -y ž. 1. odb. násypná komora, násypník (nádoba na nasýpanie obilia na zámeľ)

	2. mlyn. zámel (meliva)
našiť našívatʹ , -am, -ajú 1. našívat	našiť -šiji -šijí <i>našil</i> dok. 1. prišiť: <i>n. kapsy na zástěru</i> prišiť vrecká na <i>zásteru; n. knoflíky na kabát, ke kabátu</i> prišiť gombíky na kabát 2. nadšiť: <i>n. popruh</i> nadšiť popruhy 3. našiť (množstvo): <i>n. košile, košil</i> našiť košele, košielʹ; našívat -ám -ají nedok. 1. prišívatʹ 2. nadšívatʹ
našiť , našívatʹ , -am, -ajú 1. našívat	našiť našívat -ám -ají nedok. 1. prišívatʹ 2. nadšívatʹ
našklabiť , -ím, -ia dok. 1. expr. našklebit <i>n. sa</i> našklebit se; nedok. našklebovatʹ sa	našklebit -ím -í dok. 1. urobiť úškľabok, grimasu: <i>n. ústa</i> vykriviť ústa; <i>n. tvár</i> urobiť grimasu, vystrúhať úškľabok, uškeriť sa, uškrnúť sa
našklabiť nedok. našklebovatʹ sa , -ujem, -ujú 1. našklebit se	našklebit se ¹ -ím -í dok. 1. uškľabiť sa, uškeriť sa, uškrnúť sa našklebit se ² -ím -í dok. i nedok. 1. nauškľabkovať sa, nauškierať sa
našlipatʹ , -em, -u nedok. 1. ● (znečistiť) našlapat, natapat	našlapat -u/-ám -ou/-ají dok. 1. ● postúpať, pošliapať, pochodiť (a znečistiť), pobabrať, zvláčiť, zavláčiť (špinou): <i>n. na schodech, schody</i> zavláčiť schody (špinou) 2. natlačiť: <i>n. zeli do sudu</i> natlačiť kapustu (kapusty) do suda

našliapnuť, -nem, -nu dok. 1. ● našlápnout; nedok. našlapovať, -ujem, -ujú 1. našlapovať '	našlápnout -nu -nou -pl dok. 1. ● stúpiť, dostúpiť (na celé chodidlo), našliapnuť 2. stlačiť dačo, stúpiť na dačo: <i>n. pedál</i> stúpiť na p.; <i>n. motocykl</i> naštartovať (motocykel); našlapovat -uji -ují nedok. 1. stúpať, našľapovať
naštvat', -štvem, -štvú dok. expr. 1. ● naštvat: koho proti komu, na koho (popudit) n. koho proti komu; koho (rozzlobit) naštvat' sa 1. (rozzlobit se) naštvat se	naštvat -u -ou, dok. 1. ● expr. nahuckať, podpichnúť, poštvat' niekoho proti dakomu: <i>naštvala mňa proti tobě</i> nahuckala maproti tebe 2. hovor. expr. napajediť, napáliť, dojedovať: <i>jeho drzost mňa naštvála</i> jeho bezočivosť ma napaprčila
naťahať, -ám, -ajú dok. 1. ● natahat naťahať sa hovor. expr. 1. <i>čoho</i> (opít se) nalít se	natahat -ám -ají dok. 1. ● navláčiť, nanosiť, ponosiť: <i>n. trávu na zádech</i> navláčiť trávu na chrbte 2. nazháňať, dopratať (veci), navláčiť, nazvláčať dačoho: expr. <i>n. domů</i> všelijaké krámy navláčiť domov všelijaké haraburdy; pren. expr. <i>natahal do podniku své známé</i> navláčil do podniku svojich známych
naťahať naťahať sa hovor. expr. 1. <i>čoho</i> (opít se) nalít se	natahat se -ám -ají dok. i nedok. 1. navláčiť sa: <i>n. se balíků</i> navláčiť sa balíkov 2. ob. expr. nachodiť sa: <i>už se dost s tím chlapem natahala</i> už sa dost s tým chlapom navláčila
naťahovať, -ujem, -ujú nedok. 1. ● natahovat: (napínat) n. strunu ◇ <i>n. uši</i>;	natahnout -nu -nou -hl dok. 1. ● natiahnuť (v rozlič. význ.): <i>n.</i>

expr. <i>n. nohy</i>; <i>n. inú strunu</i> <i>n. jiné struny</i> (zpívat, pískat, hvízdal) <i>jinou</i>; (prodlužovat) <i>n. krk</i>; neos. natahuje ma 1. zvedá se mi žaludek, je mi na zvracení; (napřahovat) <i>n. ruku</i>; (navlékat) <i>n. si rukavice</i> 2. expr. koho utahovat si z koho	<i>provaz</i> natiahnuť, napnúť povraz; <i>n. koberec</i> prestrieť pokrovec, koberec; <i>n. sval</i> pretiahnuť, natiahnuť sval; hovor. <i>n. si dovolenou</i> pretiahnuť, predĺžiť si dovolenku; <i>včera jsme to natáhli</i> včera sme to pretiahli; <i>n. krk</i> natiahnuť krk; <i>n. ruku</i> načiahnuť rukou, natiahnuť ruku; <i>nár. n. vody</i> načerpať, naťahať vody; <i>n. si boty</i> obuť si, vziať si topánky; <i>n. kalhoty</i> natiahnuť, obliecť nohavice; <i>n. čepici</i> založiť si, dať si čiapku; <i>n. pero, hodinky</i> natiahnuť... 2. ob. expr. obtiahnuť, ošmeknúť, ogabať, ošudiť: <i>n. niekoho o 5 Kčs</i> ogabať niekoho o 5 Kčs 3. ob. vtiahnuť (vzduch); naťahať (vino) 4. roztiahnuť, nafúkať, nadúchať (mechy na organe ap.) 5. obyč. neos. <i>natáhlo sem</i> naťahalo (sem): <i>kouř natáhl dveřmi</i> naťahalo dymu dverami ◇ <i>n. uši</i> natrčiť, natiahnuť uši; ob. expr. <i>n. bačkory, brka</i> hrýzt' už zem; vystrieť, otrčiť kopytá; otrčiť päty; striasť krpce, krpcami; zložiť kosti; <i>musili n., aby</i> <i>byli hotoví</i> museli sa priprietať, posošiť, aby boli hotoví; <i>natáhl nos</i> ovisol mu nos; ob. expr. <i>n. nohy, pedály, jedenáctky</i> bežať, čo nohy stačia; bežať na psích nohách; popľuť si nohy, päty;

	expr. <i>n. moldánky</i> spustiť gajdy, gajdovať; spustiť muziku, muzikovať; natahovať -uji -ují nedok. 1. natáľovať
natáľovať natáľovať sa 1. ● natahovať se: (protahovať) <i>n. sa na posteli</i>; (prodlužovať) <i>tóne sa natáľujú stíny se natahujú</i>; (napřahovať se) <i>n. sa za kým za čím</i> 2. expr. tahat se: s kým (mít spor); s čím (namáhat se)	natáľnout se natahovať se -uji -ují nedok. 1. vystierať sa 2. ● predlžovať sa
natekať, -á, -ajú nedok. 1. ● (o tekutině) natékat	natéci, natéct -teče -čou dok. 1. natiect' (o tekutine); natekať 2. opuchnúť, napuchnúť, spuchnúť, nabehnúť; natékat -a -ají nedok. 1. ● natekať 2. opúchať, napúchať
náter, -u 6. j. -e, 1. mn. -y m. 1. náťer: tech. <i>n. dverí</i>; (vzhľad) <i>slávnostný n. slavnostní n.</i>	nátěr -u m. 1. ● náter 2. biol. výter (na sklíčko) L. šport. slang. <i>dostali pořádný n. poriadne ich zmangľovali, zmastili, zmlátili; namlátili ich poriadne (nabili)</i>; nátěrový příd. 1. náterový
natiahnuť, -nem, -nu dok. 1. ● natáľnout: (napnout) <i>n. strunu</i> ◇ <i>n. uši</i>; <i>n. inú (novú) strunu n. jiné struny, n. jinou</i>; <i>n. niečo na jedno kopyto narazit na jedno kopyto</i>; (prodloužit) <i>n. si krk</i>; (napřáľnout) <i>n. ruku</i>; (přetáľnout) <i>n. si šlachy namoci si</i>	natáľnout -nu -nou -hl dok. 1. ● natiahnuť (v rozlič. význ.): <i>n. provaz natiahnuť, napnúť povraz</i>; <i>n. koberec prestrieť pokrovec, koberec</i>; <i>n. sval pretiahnuť, natiahnuť sval</i>; hovor. <i>n. si dovolenou pretiahnuť, predĺžiť si dovolenku</i>; <i>včera jsme to natáľli</i> včera

šlachy; (navléci) n. si nohavice n. si kalhoty ◇ n. vážnu (sladkú) tvár dělat vážný, sladký obličej; n. kyslú tvár dělat dlouhý obličej, n. obličej; (uvést vchod) n. hodinky 2. expr. koho (napálit) natáhnout, obtáhnout: n. niekoho v cene natiahnuť. sa	sme to pretiahli; <i>n. krk</i> natiahnuť krk; <i>n. ruku</i> načiahnuť rukou, natiahnuť ruku; nár. <i>n. vody</i> načerpať, naťahať vody; <i>n. si boty</i> obuť si, vziať si topánky; <i>n. kalhoty</i> natiahnuť, obliecť nohavice; <i>n. čepici</i> založiť si, dať si čiapku; <i>n. pero, hodinky</i> natiahnuť... 2. ob. expr. obtiahnuť, ošmeknúť, ogabať, ošudiť: <i>n. niekoho o 5 Kčs</i> ogabať niekoho o 5 Kčs 3. ob. vtiahnuť (vzduch); naťahať (víno) 4. roztiahnuť, nafúkať, nadúchať (mechy na organe ap.) 5. obyč. neos. <i>natáhl sem</i> naťahalo (sem): <i>kouř natáhl dveřmi</i> naťahalo dymu dverami ◇. <i>n. uši</i> natrčít, natiahnuť uši; ob. expr. <i>n. bačkory, brka</i> hrýzt už zem; vystrieť, otrčít kopytá; otrčít päty; striasť krpce, krpce; zložit kosti; <i>musili n., aby byli hotoví</i> museli sa priprietať, posošiť, aby boli hotoví; <i>natáhl nos</i> ovisol mu nos; ob. expr. <i>n. nohy, pedály, jedenáctky</i> bežať, čo nohy stačia; bežať na psích nohách; popľuť si nohy, päty; expr. <i>n. moldánky</i> spustiť gajdy, gajdovať; spustiť muziku, muzikovať; natahovat -uji -ují nedok. 1. naťahovať
natiahnuť	natáhnout se -nu -nou -táhl dok.

natiahnuť sa 1. ● natáhnout se: (protáhnout se) <i>n. sa na posteli; expr. (lehnout) n. sa na posteľ;</i> (upadnout) <i>n. sa do blata; za čím, po čo</i> (napřáhnout se) <i>n. sa po čiapku</i> n. se po (pro) čepici	1. ● vystrieť sa, natiahnuť sa (ľahnúť si i padnúť): <i>n. se na kanape</i> natiahnuť sa na diváne; <i>uklouzl a natáhl se</i> pokĺzol sa a natiahol sa 2. naťahať (sem); <i>zima se sem natáhla</i> zimy sem naťahalo (neos.) 3. predĺžiť sa: <i>program se natáhl</i> program sa predĺžil ◇. ob. (o zvierati) <i>být natažený</i> byť vystretý (zdochnutý); natahovat se -uji -ují nedok. 1. vystierať sa 2. predlžovať sa
natiecť, -tečie, -tečú dok. 1. ● (o tekutině) natéci	natéci, natéct -teče -čou dok. 1. ● natiecť (o tekutine); nastekať 2. opuchnúť, napuchnúť, spuchnúť, nabehnúť; natékat -a -ají nedok. 1. natekať 2. opúchať, napúchať
natísnuť, -nem, -nú dok. 1. ● <i>koho, čo</i> (hustě umístit) natěsnať, natlačit, namačkat 2. <i>komu čo, koho</i> vnutit, nanutit; nedok. k 2 natískat¹, -am, -ajú 1. vnucovať natísnuť. sa 1. (hustě se umístit) natísnit se, natěsnať se, natlačit se: <i>mnoho dětí natislo sa do lavice</i> 2. (vniknout) vťlačit se: <i>slzy sa mu natisli do očí; dym sa natisol do kupé</i>	natísnit se -ím -í dok. 1. ● natlačiť sa, natísnuť sa (do vlaku ap.)

3. vnutit se; nedok. k 3 natískat' sa 1. vnucovať se	
natlačiť¹, -im, -ia dok. 1. ● <i>čo, čoho</i> (namačkat) natlačiť: <i>n. kapusty do suda n. zeli do kádě</i> natlačiť' sa 1. natlačiť se natlačiť², -im, -ia dok. 1. <i>čoho, čo</i> natisknout: <i>n. plagáty</i>	natlačiť -ím -í dok. 1. ● natlačiť', natisnúť, napchať: <i>n. těsto do formy</i> natlačiť' cesto do formy; poľov. <i>n. zvěř</i> nahnat', poduriť zver (strelcom); natlačovat -uji -ují nedok. 1. natláčat', tlačit'
natľct', -tlčiem, -tlčú dok. 1. ● natlouchi: <i>čoho, čo</i> (tlučením pripraviť) <i>n. .maku; čoho, čo</i> (tlučením vpraviť) ◇ hovor. <i>n. niekomu niečo do hlavy</i>; expr. <i>koho</i> (namlátit) natlouchi komu; nedok. natľkať, -am, -ajú 1. (tlučením vpravovať) natloukat i n. sa expr. (naplahočiť se) natlouchi se (po svete)	natlouchi, natlouchť -tluču -tlučou -tlkoukl dok. 1. ● natľct', nabiť: <i>n. hřebíky</i> nabiť kline 2. ● natľct', naroztľkať: <i>n. cukr</i> natľct' cukru; <i>n. uhlí</i> naroztľkať uhlia; poľov. <i>n. liz</i> natľct' soľ na lízanie 3. (trocha) rozťct', rozbiť: <i>n. talíř</i> (trocha) rozbiť, obit', nadbiť tanier 4. zmútiť, namútiť (maslo, masla) 5. (trocha) rozbiť, naotľkať, pootľkať: <i>n. si koleno</i> rozbiť si koleno 6. expr. (komu) natľct', stľct', zmlátiť, vymlátiť, zrúbať, vytrieskať, vylátať niekoho: <i>n. někomu</i> zmasiť niekoho; natloukat -ám -ají nedok. 1. natľkať, nabíjať
nato prísl. 1. (potom) nato: krátko n. krátce n. 2. zájm. prísl. proto (poukazuje na vedľajší účelovou vetu uvedenou spojkou aby): <i>přišel n.,</i>	nato prísl. 1. nato, potom: <i>brzy n. skoro nato</i>, krátko potom

<i>aby mi povedal ... prišiel p., aby mi řekl...</i>	
natočiť, -ím, -ia dok. 1. ● natočiť: čo, čo na čo (navinout) <i>n. si vlasy; čoho, čo</i> (načepovat) <i>n. vína; čo</i> (pootočiť) <i>n. trup vpravo</i> 2. čoho, čo (mnoho čeho) osoustružit, osoustruhovat, vysoustružit, vysoustruhovat; nedok. natáčať, -am, -ajú 1. natáčať 2. osoustruhovávať, vysoustruhovávať	natočiť -ím -í dok. 1. ● nakrútiť, natočiť (v rozlič. význ.): <i>n. vlasy natočiť, nakrútiť vlasy; n. hlavu k svetlu obrátiť, skrútiť hlavu k svetlu</i> (do svetla) 2. rozkrútiť, roztočiť: <i>n. motor rozkrútiť motor; n. auto naštartovať</i> (kľukou) <i>auto</i> 3. набраť; načapovať, natočiť (pivo): <i>n. vody набраť vody; n. pivo načapovať, natočiť pivo</i> 4. nakrútiť, nahráť: <i>n. film nakrútiť film; n. áriu (na gramofonovou desku) nahráť, nakrútiť áriu</i> (na gramofónovú platňu)
natrepať, -em, -ú dok. expr. 1. <i>koho</i> (nabíť) natrepať, napleskať, naplácať komu 2. <i>čoho, čo</i> (naházet) natrískat, napleskať, naplácať 3. <i>čoho, čo</i> (nažvanit) napleskať, naplácať	natřepat -u/-ám -ou/-ají dok. 1. natriasť, načuchrať, načechriť, našuchoriť: <i>n. šaty našuchoriť šaty</i> 2. expr. (komu) vytrepať, stĺcť niekoho: <i>že ti natřepu!</i> ale (že) ťa zrubem!; či ťa zrubem!
natresnúť sa i natresknúť sa, -ne, -nú dok. 1. expr. natřísknout, nakřápnout: hlas ako natresnutá nádoba... jako nakřáplá (nakřápnutá) ...	natřísknout -nu -nou -kl/-knul -kla dok. expr. 1. nadbiť, nadtĺcť, (trocha) otĺcť: <i>n. talíř nadbiť tanier</i> 2. napchat': <i>sál byl natřísknut</i> sála bola napchatá, prepchatá, nabitá
natriasť, -trasiem, -trasú dok. 1. ● natrást: <i>čoho, čo</i> (setrást) <i>n. jablk; čo</i> (načechrat) <i>n. podušku</i>	natřást -třesu -třesou dok. 1. ● natriasť, načuchrať; ponatriasať: <i>n. peřinu ponatriasať, našuchoriť perinu</i>

natriasť sa 1. ●● natrásť se: čím (mnoho pohazovať něčím) <i>n. sa hlavou; čoho (mnoho třást) n. sa ovocia; (mnoho se třást) n. sa od strachu</i> <i>n. se strachy</i>	2. potriasť, striasť: <i>n. pytel striasť, potriasť</i> <i>mech</i> 3. ● natriasť, nastriasť: <i>n. jablek</i> <i>natriasť,</i> <i>nastriasť jablk;</i> natrásat -ám -ají nedok. 1. ●● natriasť, načuchrávať 2. striasť, zried. potriasť
natrieskať, -am, -ajú dok. expr. 1. ● natřískat: čo (nacpat); zříd. <i>koho</i> (nabít) <i>n. komu</i>	natřískat -ám -ají dok. expr. 1.● (komu) vytrieskať, zmlátiť, stĺcť <i>niekoho</i> 2. ob. nahrabať, nazhrňat': <i>n. si peňez</i> <i>nahrabať si peňazí</i> 3. dotĺcť, doudierať: <i>n. si koleno rozbiť</i> <i>si koleno</i> 4. natrepať, nadžgať, napchať: <i>vlak byl natřískán</i> vlak bol napchatý, (bitkom) nabitý
natrieť, -triem, -trú, trp. -trený/-tretý dok. 1. ● čo, čím, čo na čo natříť natrieť sa¹ 1' natříť se, namazat se: <i>n. sa krémom</i>	natříť -třu -třou -třel dok. 1. ● natrieť, potrieť (v rozlič. význ.); ponatierať: <i>n. si ruce krémom</i> natrieť, ponatierať, potrieť si ruky krémom; <i>n. nábytek</i> natrieť nábytok; <i>n. lepidlo na papír</i> natrieť lepidlo na papier 2. ob. expr. tresnúť, čapnúť; zrubáť, vytrieskať: <i>že tě natřu!</i> (ej) či ťa zrubem! L. šport. slang. <i>n. to někomu zmastit'</i> <i>niekoho (v zápase)</i>
náustník, -a m. 1. náustek 2. ● voj. náustník	náustník -u m. 1.● voj. náustník (chránič hlavne)
naválat', -am, -ajú dok.	naválet -ím -ejí dok.

1. ● čo, čoho (povyvracet) povalit: <i>víchora naváľal veľa stromov</i> víchr povalil mnoho stromů 2. expr. <i>čo, čoho komu, čo na čo</i> (uvalit) naložit, navalit: <i>n. komu veľké dane</i>; n. na koho mnoho práce; <i>n. na tanier zemiakov</i> n. na talíř brambor naváľat' sa 1. expr. obyč. neos. (o sněhu) navalit se	1. ● zried. naváľat', priváľat': <i>n. balvany</i>; polygr. naváľat' (farbu na formu)
navaliť, -ím, -ia, -val! dok. 1. ● navalit: čo, koho (válením dopraviť) <i>voda navalila kameňa; navalil na voz brevná...</i> na vůz klády; expr. <i>čo komu, na koho</i> (uvalit) navalil naň (mu) hromadu práce 2. čo, čoho (ne zcela povalit) po vyvrátiť: <i>viator navalil strom</i> vítr...; nedok. navalovať, -ujem, -ujú 1. navalovat 2. ne zcela vyvracet navaliť sa expr. 1. navalit se: navalilo sa sem mnoho ľudí ... lidí; na koho, na čo (těžce se opřít) 2. nachýlit se: strom sa navalil; nedok. navalovať sa 1. na koho, na čo navalovat se 2. nachylovat se	navalit -ím -í dok. 1. ● navalit', naváľat', privalit': <i>voda navalila dřeva</i> voda navalila, naváľala dreva; <i>n. na cestu, do cesty překážky</i> naváľat', privalit' na cestu, do cesty překážky 2. expr. naparit', zried. navalit' dakomu: <i>n. podnikatelům velké daně</i> navalit' podnikateľom veľké dane (uvalit' na podnikateľov veľké dane); ob. pejor. <i>n. někomu pět let (vězení)</i> navalit', naparit' dakomu päť rokov (väzenia); <i>navalil mu mnoho práce</i> navalil mu veľa roboty 3. hrub. ošudit', ogabať, opliet', openkať, ošmeknúť': <i>nedej se n.!</i> nedaj sa ogabať, okabátiť!; navalovat -uji -ují nedok. 1. váľat', navaľovat'
navaliť nedok. navalovať, -ujem, -ujú 1. ● navalovat 2. ne zcela vyvracet	navalit -ím -í dok. navalovat -uji -ují nedok. 1. ● váľat', navaľovat'

navalit' navalit' sa expr. 1. ● navalit se: <i>navalilo sa sem mnoho ľudí ... lidí; na koho, na čo</i> (těžce se opřít) 2. nachýlit se: <i>strom sa navalil</i>	navalit se -í -í dok. 1. ● navalit' sa, vovalit' sa, privalit' sa: <i>do lodě se navalila voda</i> do lode sa navalila (vovalila) voda; <i>krev se mu navalila do hlavy</i> krv sa mu navalila do hlavy; <i>dav se navalil na vrata</i> dav sa privalil na vráta (ovalil o vráta)
navážit¹, -im, -ia dok. 1. ● (vážením odměřit) navážit navážit², -im, -ia dok. 1. naklonit, nachýlit, nahnout: <i>n.na jednu stranu</i> n.k jedné straně; nedok. mavažovat', -ujem, -ujú 1. naklánět, nachylovat, nehýbat navážit' sa 1. (naklonit se) navážit se; nedok. mavažovat' sa 1. navazovat se	navážit¹ -ím -í dok. 1. ● odvážit', navážit' (tovaru) navážit² -ím -í dok. 1. navážit', naťahat', načerpat' (napr. vody zo studne)
naveky příd. 1. ● naveky 2. hovor. (stále) věčně	navěky, pís. i na věky přísl. 1. ● naveky: zjemn. <i>usnout n. zaspat'</i> (usnút') na věčnost'
návest', -ti ž. 1. ● odb. (signál) návest'; navestný příd. 1. žel. návestní: <i>n-é svetlo</i>	návěst -í ž. 1. ● dopr. návěst' 2. log. premisa
návestie, -ia s. 1. práv. návěstí; navestný příd. n 1. návestní: <i>n-á tabuľa</i> n. tabule	návěští, návěstí -í s. 1. dopr. návěst', signál 2. (verejné) vyhlásenie
naviest', -vediem, -vedú dok. 1. ● <i>koho na čo</i> navést koho k čemu,	navést -vedu -vedou -vedl dok. 1. ● naviest' (v rozlič. význ.): <i>n. někoho</i>

nač; nedok. navádzat'	<i>ke</i> <i>krádeži</i> naviesť niekoho na krádež 2. navliecť: text. <i>n. osnovní nit</i> navliecť nit' (do brda) na osnovu 3. let. naviesť, usmerniť: <i>n. letadlo</i> naviesť, usmerniť lietadlo (na cieľ)
naviesť, nedok. navádzat', -am, -ajú 1. ● navádět	navádět -ím -ějí nedok. 1. ● navádzat', zvádzať: <i>n. k trestnému činu</i> navádzat' na trestný čin 2. text. navliekať (nit' osnovy do brda ap.) 3. let. navádzat' (smer): <i>n. družice, rakety (na cíl)</i> navádzat' družice, rakety (na cieľ); <i>n. letadlo k přistání</i> navádzat' lietadlo na pristátie
navijak, -a m. 1. ● tech. naviják	naviják -u m. 1. ● navijak: <i>rybářský n.</i> rybársky navijak 2. text. zvižacky (pomn.)
navláčit' navláčit' sa 1. ● (mnoho vláčet) navláčet se, natahat se 2. (dostat se, vniknout) natáhnout se: všelijakí ľudia sa nám sem navlátili všelijací lidé se nám sem natáhli 3. hovor, (nachodit se s někým) natahat se: dost' sa s nim navlátila	navláčet se -ím -ejí dok. i nedok. 1. ● (čeho; s čím; ~) navláčit' sa dačoho: <i>n. se pytlů, s pytli</i> navláčit' sa vrieť
návlečka, -y, 2. mn. -čiek ž. 1. ● tech. návlečka, návláčka 2. zřid. povlak	návlačka, návlečka -y ž. 1. ● elektrotech. návlačka
navliecť, -vlečiem, -vlečú dok.	navléci, navléct -vleču -vlečou -vlekl,

1. ● navléci: (nasadit) <i>n. si prsteň</i>; (protáhnout) <i>n. do ihly n. do jehly</i>; (narařičit) <i>řikovne niečo n. chytře...</i>; nedok. navliekať, -am, -ajú 1. navlékat, návlíkat	navléknout, hovor. navlíknout -nu -nou -kl dok. 1. ● navliecť; ponavliekať; nastoknúť, ponastýkať: <i>n. (si) prsten</i> nastoknúť (si) prsteň; <i>n. šňůrku</i> vovliecť šnúrku; <i>n. nit</i> navliecť, ponavliekať nit; <i>n. jehlu</i> navliecť do ihly 2. naobliekať, doobliekať: <i>n. dítě</i> naobliekať dítě 3. expr. nazvláčet, nadovláčet, navláčet: <i>navlekl sem haraburdí</i> navláčil sem haraburdy (cárachy) 4. obliecť, natiahnuť, navliecť: <i>n. (si)</i> <i>kalhoty</i> natiahnuť si nohavice; <i>n. (si) prežúvky</i> natiahnuť (si) prezuvky 5. expr. narařičit: <i>chytře něco n.</i> preřibane dačo narařičit
navodit' sa, -ím, -ia dok. 1. ● koho navodit se koho 2. s kým nachodit se s kým	Ø ● navodit se
návoz, -u m. 1. ● návoz	návoz -u m. 1. ● návoz, navážka: <i>n. písku a štěrku</i> návoz piesku a štrku 2. navážka: <i>hrbolaté n-y štěrku</i> hrboľaté navážky štrku
navykládát', -ám, -ajú dok. 1. (navypravovat) navykládát 2. (vyložit) povykládát: <i>n. z kufra</i> n. sa navykládát se (o svých příhodách)	navykládat -ám -ají dok. 1. navraviet', narozprávať: <i>n. příběhů</i> narozprávať príbehov
nazad přisl. 1. ● (o místě) nazad, dozadu: <i>obzriet' sa n.</i> <i>ohlédnout se n.</i> 2. (návrat do původ. stavu) nazpátek, nazpět,	nazad přisl. 1. ● dozadu, vzadu: <i>vlasý sčesané n.</i> <i>vlasý sčesané dozadu; ohlédnout se n.</i> <i>obzriet' sa dozadu; pokoj je umístěn n.</i>

zpátky: <i>poslať n.</i> kniž. <i>vziať</i>, <i>brať</i> slovo (urážku, výčitku ap.) <i>n. vziať, brať...</i>	izba je umiestená vzadu
nazdať sa¹, -ám, -ajú dok. <i>čo, čoho o kom, o čom, se spoj. že, zried. do koho i ~</i> 1. (nabýť nějakého domnění) pomyslit si, pomyslet si: <i>ešte sa nazdajú, že som to ukradol</i> 2. nadat se, nadít se: ani sa nenazdáš (a už to bude) než se naděješ (nadáš)...; kto by sa bol nazdal, že ... kdo by se byl nadál, že... nazdat' sa², -ám, -ajú nedok. 1. se spoj. že, o kom, o čom, i ~ domnívat se, myslit si: <i>nie je taký, ako sa ludia nazdajú</i> není takový, jak se lidé domnívají	nazdát se -á -ají dok. 1. nasnívat' sa, posnívat' sa: neos. <i>nazdalo se mu snů</i> nasnívalo (posnívalo) sa mu snov
nazerat', -ám, -ajú nedok. 1. ● <i>do čoho, kam</i> nahlédát, nahlížet: n. do spisov 2. ●● <i>na čo</i> (posuzovat) pohlížet 3. filoz. <i>čo</i> nazírat	nazírat -ám -ají nedok. kniž. 1. ● pozorovat': <i>objektivně n. na svět</i> objektivně pozorovat' svet 2. ●● <i>pozerať sa, dívať sa: n. optimisticky na život</i> pozerať sa, dívať sa optimisticky na život
nazrieť, -zriem, -nazrú, -zretie dok. 1. ● (podívat se) nahlédnout, nahlídnout ◇ <i>n. niekomu do duše (do srdca)</i>, až na dno duše vidět komu do duše (do srdce), až na dno jeho duše; <i>n. niekomu do kariet (karát)</i> n. někomu do karet; <i>hlboko (hlbšie) n. do fľaše (do pohára)</i> hluboko n. do láhve (do sklenice) 2. <i>kam</i> zajít (někam) podívat se kam, zastavit se u koho, nakouknout ke	nazřít -ím -í dok. kniž. 1. ● <i>nazrieť, pozrieť (sa): nazřela do jeho tváře</i> nazrela do jeho tváře 2. <i>posúdiť, pochopiť: n. život z hľadiska skutočnosti</i> posúdiť život z hlediska skutečnosti

komu: <i>celý rok ani nenazrel k nám</i>	
nazvať, -em, -ú dok. 1. ● koho, čo (dať jméno) nazvať; nedok. -zývať, -am, -ajú nazývať n. sa nazvať se; nedok. -zývať sa nazývať se	nazvať¹ -zvu -zvou dok. 1. ● nazvať: <i>byl nazván po otci</i> pomenovali ho, dali mu meno po otcovi 2. (čím) označiť, vyhlásiť za niekoho: <i>nazvali ho lakomcem</i> vyhlásili ho za lakomca; nazývať -ám -ají nedok. 1. nazývať, menovať ◇. n. <i>věci pravým jménem</i> nazývať veci pravým menom nazvať² -zvu -zvou dok. 1. nazvolávať, napozývať: n. (si) hosty napozývať si hostí, host'ov
nebo, -a, 6. j. -i i pomn. nebesá/-ia, -bies, 3. mn. -sám -siam, 6. mn. -sách/siach, 7. - sami s. 1. ● nebe, nebesa ◇ <i>pod holým (šírym) n-om</i> pod šírym n-em; <i>ako hrom z čistého neba</i> jako když (zčistajasna) udeří hrom; <i>hovor, akoby bol z neba spadol</i> jako z nebe spadlý, jako by z nebe spadl; <i>učený nikto z neba nespadol</i>; <i>vynášať, chváliť do n-a</i>; <i>to je n. a zem to je n. a dudy</i>; <i>aj keby klince z neba padali</i> i kdyby šidla padala; <i>do neba volajúci (hriech)</i>; <i>byť v siedmom n-u</i> být v sedmém (devátém) n-i; <i>v siedmom nebi hviezdy číta</i> neví o světě (je opilý); nebíčko, -a s. zdrob. 1. expr. nebičko	nebe -e s., nebesa¹ -bes s. pomn. 1. ● nebo (nebesá): <i>jasné n.</i> jasné nebo ◇ <i>mezi nebem a zemí</i> medzi nebom a zemou; <i>má hlavu u n.</i> drží, nosí hlavu vysoko, v oblakoch; <i>žádný strom neroste do n.</i> (nijaké) stromy do neba nerastú; <i>vynášet, chváliť do n. (do nebes)</i> chváliť, vychvaľovať, vynášať (až) do neba (do nebies); <i>copak jsi spadl z n.?</i> čo si z neba spadol?; <i>je jako z n. spadlý</i> ako keby bol z duba spadol; <i>snést modré z n.</i> zniest' modré z neba; <i>psí hlas do n. nedojde</i> psí hlas do neba nejde; expr. <i>to je n. a dudy</i> to je (ako) nebo a zem; <i>vidět, mít v něčem své n.</i> vidieť v dačom svoje šťastie, nachádzať (nájsť) v dačom svoje šťastie; to je

	poklad (pre niekoho, niekoho); <i>být v sedmém (devátém) nebi</i> byť v siedmom nebi; <i>nespravedlnost, křivda do nebe volající</i> nespravodlivosť, krivda, do neba volajúca; <i>nikdo učený z nebe nespádl</i> nikto učený z neba nespadol; <i>pane na nebi!</i> pane (bože) na nebi! nebíčko -a s. zdrob. 1. expr. nebíčko nebesa² -bes s. pomn. 1. baldachýn, podnebie; <i>lože s n-y</i> lôžko s podnebím
nebožiec, -a m. 1. nebozez ◇ <i>mat' rozum ako n.</i> mít bystrý rozum; nebožiečik, -a/-čka m. 1. zdrob. nebozízek	nebozez -u m. 1. nebožiec 2. les., poľnohosp. sadziak, jamkovač (nástroj)
necitelný příd. 1. ● (bezcitný) necitelný 2. nepozorovateľný, sotva znateľný	necitelný, zried. necitný příd. 1. ● bezcitný; <i>n. člověk</i> bezcitný človek; <i>n-á povaha</i> bezcitná povaha; necitelně přísl. 1. bezcitne; necitelnost -i ž. 1. bezcitnosť
nectný příd. 1. ● kniž. nectný, bezectný	nectný příd. 1. ● nečestný; <i>n-é jméno</i> nepoctivé meno; <i>n. úskok</i> nečestný úskok 2. nehanebný; <i>n-á slova</i> nehanebné slová; <i>n-á děvka</i> necudná pobeľlica ◇ expr. <i>n-á huba</i> neumytá, špinavá papuľa (o ohováračovi);

	necťně <i>prísl.</i> 1. nehanebne, bez hanby; necťnosť <i>-i ž.</i> 1. necnosť: <i>ľidské n-i ľudske necnosti</i>
nečas¹, <i>-u m.</i> 1. (zlé počasí) nečas nečas², <i>-u m.</i> jen ve spojení po nečase 1. (po době vhodné na vykonání něčeho) <i>pozdě ◇ po nečase zlá rada</i> (přísl.) <i>po účinku zlá rada</i> 2. po dlouhé době: <i>po n. sa ukázal</i>	nečas <i>-u m.</i> 1. nečas: <i>venku byl už n. vonku bol už nečas;</i> <i>podzimní n. jesenný nečas</i>
nedávno přísl. 1. ● nedávno	nedávno¹ přísl. 1. ● nedávno: <i>dům byl vystaven n. dom bol vystavený nedávno; n. vyšla kniha nedávno vyjdená kniha</i> nedávno² <i>-a s. spodst.</i> 1. nedávny čas: <i>před n-em</i> (pís. i <i>prednedávnem</i>) <i>prednedávnom</i>; <i>do n-a</i> (pís. i <i>donedávna</i>) <i>donedávna</i>; <i>od n-a</i> (pís. i <i>odnedávna</i>) <i>odnedávna</i>
nedomykavý příd. lék. 1. nedomykavý	nedomykavý příd. 1. zried. nepriliehavý, nepriliehajúci: <i>n-á okna nepriliehavé obloky</i> 2. ● lek. neprivieravý, nedovieravý: <i>n-é chlopne</i> <i>(srdeční) nedovieravé chlopne (srdcové);</i> nedomykavost <i>-i ž.</i> 1. lek. nedovieranie, neprivieranie <i>(chlopni ap.)</i>
nehodný příd. 1. ● nehodný: (nezasluhující si něčeho) <i>n. lásky</i>; (nedůstojný) <i>je to mňa n-é</i> není to	nehodný v přísudku i menné tvary <i>-den -dna -dno</i> příd. 1. ● nehodný, nehoden: <i>je n., nehoden</i>

hodné mne; (špatný) <i>n. člověk</i>	<i>důvěry</i> je nehoden důvery 2. neposlušný, nepôsobný: <i>n-é dítě</i> neposlušné dieťa
nehybný příd. 1. ● nehybný; nebyhne	nehybný příd. 1. ● nehybný: <i>n-é tělo</i> nehybné telo; <i>n-á tvář</i> nehybná tvár 2. ● nehybný, nepohnutý: <i>n-é ticho</i> nepohnuté ticho 3. nepružný: <i>n-á administrativa</i> nepružná administratíva; nehybně nehybnost -i ž. 1. nehybnost': <i>pacientova n. pacientova</i> nehybnosť
nehybný nebyhne přísl. 1. ● nehybně	nehybný nehybně přísl. 1. ● nehybne 2. ● nepohnuto, nehybne 3. nepružne;
nejako i nějak zájm. přísl. 1. ● (nějakým způsobem) <i>nějak: n. sa to už urobí</i> n. se to už udělá	nějak zám. přísl. 1. ● <i>dajako, voľáko, nejako; akosi, dákosi, hovor. dajak, dáko: n. se vymluvil</i> <i>dáko sa vyhovoril; je mi (tak) n. divně</i> <i>je mi (tak) voľáko čudne; n. se už protluču</i> dáko sa už pretlčiem 2. expr. veľmi, ohromne: <i>to jí to n. sluší</i> ohromne jej to pristane!
nekvasený příd. 1. nekvasený: <i>n-á šťáva</i> 2. (o těstě) nehynutý	Ø ● nekvasený
nelenit' , -ím, -ia nedok.	nelenit -ím -í, zried. nelenovat -uji -ují

1. ● nelenit, nelenovat neleniť si 1. nelenit si, nelenovat si neleniť sa neos. 1. nelenit se: <i>komu sa n., tomu sa zelení</i> (přisl.)	nedok. 1. neleňošiť: <i>nikdy nelenil a stále pracoval</i> nikdy neleňošil a stále pracoval 2. ● neotáľať, neleniť, neváhať: <i>nelenil a ihneď začal jednat</i> neváhal a hneď začal konať; <i>seber se, nelenuj, jdi!</i> zober sa, neváhaj, chod'!
nemálo, 2. st. -menej přisl. 1. ● nemálo, 2. st. -méně: <i>n. sa zaradovať</i>; (o počtu) <i>je ich n.</i>	nemálo¹ přisl. 1. ● nemálo: <i>být n. překvapen</i> byť nemálo překvapený 2. rovnako, práve tak: <i>získať body, n. dôležité!</i> získať body, práve také dôležité nemálo² čisl. 1. nemálo, nemála: <i>dopustiť sa n-a chyb</i> dopustiť sa nemála chýb
nemastný příd. (bez tuku) 1. ● nemastný ◇ hovor. nemastný-neslaný n. neslaný; nemastne/nemastno přisl. 1. nemastně ◇ hovor. <i>nemastne-neslane</i> (nemastno-ne-slano) <i>n. neslaně</i>	nemastný příd. 1. ● nemastný: <i>n. pleťový krém</i> 2. neomastený, suchý, hlúpy: <i>n-é zeli</i> neomastená, hlúpa, suchá kapusta 3. expr. nemastný neslaný, nudný: <i>n. program</i> nudný program ◇ expr. <i>n-é neslané řeči</i> nemastné neslané řeči, neslané nemastné řeči; <i>neslaný n. (člověk, projev)</i> nemastný neslaný (i neslaný nemastný) (člověk, prejav); nemastně přisl. 1. nemastno, nemastne ◇. expr. <i>(mluvil) neslaně n.</i> hovoril neslano nemastno, neslane nemastne (nemastno neslano i nemastne neslane)

nemilý příd. 1. ● (nepříjemný) <i>nemilý: n-á záležitosť</i> 2. nevlídný: <i>n. pohľad n. pohľad;</i> nemilo	nemilý příd. 1. ● <i>nemilý: to je n-é, ale...; být v n-é situaci být v nemilej situácii;</i> nemile
nemilý nemilo přísl. 1. ● <i>nemile</i> 2. nevlídně	nemilý nemile přísl. 1. ● <i>nemilo: n. se ho to dotklo nemilo sa ho to dotklo; zle mu to padlo</i>
nemoc, -i, 1. mn. -i ž. 1. <i>nemoc: lid. suchá n. souchotiny; mrcha n. padoucnice</i>	nemoc -i ž. 1. <i>choroba, (kniž.) nemoc: mořská n. morská</i> <i>choroba; upadat z n-i do n-i upadať z choroby do choroby; mít zlou n. mať nedobru (chorobu); nakažlivá n. chytľavá choroba; detské n-i detská choroba, detská nemoc (i pren. o začiatočných nedostatkoch a ťažkostiach): ob. anglická n. anglická choroba</i> 2. <i>chyba, choroba: studentská n. študentská choroba</i> <i>(o lenivosti); vin. n. vína chyba vína; toulavá n. túlavá choroba</i>
nemota, -y ž. 1. ● <i>němota ◇ hovor, spíť sa do n-y</i>	němota¹ -y ž. 1. ● <i>nemota: n. pacienta po úrazu nemota pacienta po úraze; expr. n. zamilovaných málovravnosť, zamíknutosť, nemota zamilovaných</i> 2. <i>ticho: n. hrobu ticho hrobu ◇ zpít se, zpítý až do n-y spítý, spíť sa až do nemoty, opitý ako čík</i> němota² -y m. i ž. 1. <i>expr. mumo, mumák, mumko;</i>

	mumáčka (málovravný, nezhovorčivý člověk); nemý (člověk)
neorganický příd. 1. (cizorodý) neorganický 2. anorganický: n-á chémia a. chemie	Ø • neorganický
neplecha , -y, 2. mn. - <i>liech</i> ž. expr. 1. • neplecha: <i>robiť n-u</i> tropit n-u; <i>dostať sa do n-y ...</i> do bryndy	neplecha ¹ -y ž. 1. • hovor. neplecha, nezbeda, šarapata, nedobizeň: <i>tropit n-u, n-y</i> vystrájať (kúsky), stvárať (výčiny), robiť neplechu neplecha ² -y m. i ž. 1. ob. nezbedník, samopašník; samopašníčka, nezbedníčka, nezbednica
nepočetný příd. 1. • nepočetný 2. příd. nesčíslný	nepočetný příd. 1. • nepočetný: <i>n-á rodina; n-á skupina športovců</i> nepočetná skupina športovcov; nepočetně přísl. 1. nepočetne
epodmieněný příd. 1. • nepodmíněný	nepodmíněný příd. 1. • nepodmínený: <i>n. souhlas</i> nepodmínený súhlas; <i>n-á hodnota</i> nepodmínená hodnota; fyziol. <i>n. reflex</i> nepodmínený reflex 2. práv. nepodmienečný: <i>n. trest</i> nepodmienečný trest; nepodmíněně přísl. 1. nepodmienene 2. práv. nepodmienečne: <i>odsoudit někoho na rok n.</i> odsúdiť niekoho na rok nepodmienečne; nepodmíněnost -i ž.

	1. nepodmienenosť 2. práv. nepodmienečnosť
nepohoda , -y, 2. mn. <i>-hód</i> ž. 1. nepohoda, nečas 2. zříd. neshoda	nepohoda -y ž. 1. nečas, nepohoda, zlý čas, expr. psí, mrcha čas
nepokryte přísl. 1. ● nepokrytě	nepokrytý příd. 1. nepokrytý, nezakrytý: <i>stát s n-ou hlavou</i> stát' s nezakrytou hlavou 2. otvorený, neskrývaný: <i>n-á závist</i> neskrývaná závist'; nepokrytě přísl. 1. ● nepokryto, nezakryto, nezakryte 2. otvorene, neskrývane: <i>dát n najevo</i> dať neskrývane najavo
nepovedomý příd. poněk. zastar. 1. nevědomý, neuvědomělý: (bezděčný) n. cit; (nevyspělý) n. národne 2. ● (neznámý) nepovědomý: <i>je mi n.</i> ; nepovedome přísl. 1. (bezděčně) nevědomě, neuvědoměle	Ø ● nepovědomý
neprebudený příd. 1. ● (neuvědomělý) neprobuzený: <i>n. národ</i> 2. zříd. duševně zaostalý	neprobuzený příd. 1. ● neprebudený, neuvedomený
nerád, nerada, nerado , i. mu. 1. neradi, nerady příd. nerad	nerad -a -o příd. 1. (s význ. přísl.) nerád, nerada, nerado: <i>n. chodit do školy</i> nerád chodiť do školy; <i>n. se ho dotkl</i> nerád sa ho dotkol; <i>mít někoho, něco n.</i> nemať niekoho, dačo rád; <i>je n., že...</i> je nerád, že...; nie je rád, že...; <i>matka čím dále, tím neraději</i> chodila do města matka čím ďalej, tým

	neradšej (menej rada) chodila do mesta ◇. <i>rád nerad...</i> či rád, či nerád...; hovor. <i>já</i> <i>n.</i> nechcel som...; mrzí ma... neřád¹ -u m. hovor. 1. nečistota, špina; výkaly; odpadky; smeti: <i>uklidnit n. z ulice</i> odstrániť špinu z ulice 2. hnus, svinstvo; pliaga: <i>nemoc je někdy n.</i> choroba je dakedy pliaga, pľuhavstvo; <i>n. na poli</i> burina na poli; <i>odhmyzovat z bytu n.</i> odhmyzovať pľagu, hyd (z bytu, v byte) neřád² -a m. 1. hovor. ničomník, ledačo, ledačina, naničhodní, paskuda, paskudní: <i>ty n-e!</i> <i>ty pľuha pľuhavská!</i>; ty paskudník paskudný
nerest', -ti ž. 1. (nízká vášeň) neřest 2. útrapa, strast	neřest -i ž. 1. nerest', ohavnosť
neriadny príd. kniž. 1. (ne jak má být) nepravidelný: <i>n-e stravovanie</i> 2. (nepřístojný) nepořádný: <i>n. život</i>; neporiadne přísl. 1. nepravidelně 2. nepořádně	neřádný príd. 1. nanič, naničhodný, ničomný: <i>n. člověk</i> naničhodný člověk; expr. <i>neřáde n-á</i> naničhodník naničhodný (o člověku i o zvířeti) 2. (o věci, o činnosti) nanič, ledajaký, hocaký, nedbalý 3. expr. ukrutný, hrozný, nanič: <i>n-á zima</i> potvorská zima
nerovný príd.	nerovný príd.

1. ● nerovný: <i>n-á plocha; n. boj;</i> nerovno přísl. 1. nerovně; nerovnost'	1. ● nerovný: <i>n. povrch; rodem někomu</i> <i>n. rodom nie (je) dakomu roveň; n. boj</i> nerovný boj 2. nerovnaký: <i>n. sňatek</i> nerovné manželstvo; <i>v n-é míře</i> v nerovnakej miere; <i>n-é podmínky práce</i> nerovnaké podmienky roboty, práce; nerovnost -i ž.
nerovný příd. nerovnost –ti 1. nerovnost	nerovný příd. nerovnost -i ž. 1. ● nerovnost' 2. nerovnakost'
nerozhodný příd. 1. ● nerozhodný: <i>n. člověk; n-á hra;</i> nerozhodne přísl. 1. nerozhodně	nerozhodný příd. 1. ● nerozhodný: <i>n. člověk</i> nerozhodný člověk; <i>n-á bitva</i> nerozhodná bitka 2. práv. nedôležitý, nerozhodující: <i>to je</i> <i>n-é pro výsledek sporu</i> to je nedôležité (nie rozhodujúce) pre výsledok sporu; nerozhodně přísl. 1. nerozhodne; nerozhodnost -i ž. 1. nerozhodnost'
nervóza i nervozita [ne], -y 1. ● nervóza, nervozita: trpět' na n-u trpět...	nervosa, nervóza¹ -y ž. 1. ● nervóza; hovor. nervozita, nervóznost': ob. <i>davová n. davová nervozita</i> nervóza² -y m. i ž. 1. hovor. expr. nervák, nerváčka, nerváčisko: <i>znal ho jako n-u</i> poznal ho ako nerváka; <i>byla velká n.</i> bola veľký nerváčisko, bola veľká nerváčka
neschodný příd. (o terénu) 1. ● neschůdný	neschůdný příd. 1. ● neschodný: <i>n-á cesta</i> neschodná

2. (s vozidlem) nesjízdny	cesta; pren. <i>n. problém</i> těžký problém
nespôsobný příd. 1. ● nezpůsobný 2. zastar. neschopný ; -ne přísl. nezpůsobně	nezpůsobný příd. 1. ● nemóresný , neslušný , nespůsobný ; nezpůsobně přísl. 1. nemóresne , neslušne , nespůsobne ; nezpůsobnosť -i ž. 1. nemóresnosť , neslušnosť , nespůsobnosť
nešpor , -u i nešpory , -OV m. pomn. 1. ● cirk. nešpory 2. nář. svačina ; nešporný příd. 1. nešporní	nešpory -ů m. pl. 1. ● cirk. nešpory
neústrojny příd. 1. ● neústrojny ; chem. <i>n-é látky</i> ; <i>n-é tvorenie slov</i> neústrojne přísl. 1. neústrojne : <i>n. tvoriť slová</i>	neústrojny příd. 1. ● neústrojny (neorganický) 2. odb. nerastný (anorganický); neústrojne přísl. 1. neústrojne (neorganicky)
nevalný příd. kniž. 1. ● nevalný ; - nevalne přísl. 1. nevalně	nevalný příd. 1. ● neveľký , spory : <i>n-é úspory</i> neveľké úspory 2. nedobrý , biedny : <i>n-é zboží</i> chatrný , nedobrý , biedny tovar ; <i>n-é zdraví</i> chatrné , slabé zdravie ; nevalně přísl. 1. málo ; biedne , slabo
nevesta , -y, 2. mn. - <i>viest</i> ž. 1. (synova manželka) snacha , nevěsta 2. ● (dívka, která se má vdávat) nevěsta ; nevestička -y, 2. mn. -ček ž. 1. zřob. expr. nevěstinka , nevěstička	nevěsta -y ž. 1. ● nevesta , mladucha : <i>n. v bílém</i> nevesta v bielom 2. ● ob. nevesta (synova manželka) 3. řad. názov n. a ženích (bot. <i>zvonek stejnolistý</i>) zvonček (rod <i>Campanula</i>) ◇ <i>je jako n.</i> vyzerá , je vyobliekaná ako nevesta (vyparádená); <i>jí, pije jako n.</i> je ,

	pije ako vtáčik; zobká ako vtáčik; nevěstinka, nevěstička -y ž. z. drob. 1. expr. Nevestička
nevidomý príd. 1. ● (slepý) nevidomý 2. zříd. neviditeľný; nevidomo prísł. 1. nevidome	nevidomý príd. 1. ● nevidomý, slepý: <i>byl n. bol nevidomý; n. na jedno oko</i> 2. zried. nevedomý, nevzdelaný: <i>n. člověk</i> nevedomý člověk; spodst. nevidomý -ého m. 1. nevidomý (slepec); nevidomě prísł. 1. nevidome; nevidomost -i ž. 1. slepota, nevidomost'
nevlastný príd. 1. ● nevlastní	nevlastní príd. 1. ● nevlastný: <i>n. otec nevlastný otec; n. matka nevlastná matka</i> 2. nepravý; nepôvodný: <i>n. tvar nepôvodný tvar; gram. n. předložky nepravé předložky; n. přímá řeč nepravá priama reč</i>
nevolá¹, -le ž. 1. kniž. nesvoboda, poddanství 2. zastar. útrapy, strasti ◇ <i>hnany životia n-ou</i> pronásledovaný útrapami života nevôľa² v. nevôľa	nevôle -e ž. 1. nevôľa, nevoľa: <i>vyvolat n-i vyvolať nevôľu</i> 2. rozbroj, mrzutosť: <i>být s někým v n-i byť s dakým v rozbroji; žít v n-i žiť v nepriateľstve</i>
nevôľa i nevolá, -le ž. 1. ● (nelibost) nevole, nevôle	nevole -e ž. 1. ● nevôľa, nevoľa: <i>zjistit něco k své n-i s nevôľou zistiť dačo, zistiť dačo na svoju nevôľu</i> 2. zastar. poddanstvo, nevoľníctvo: <i>narodit se v n-i narodiť sa v</i>

	nevoľníctve, v neslobode
nevyberavý príd. 1. ● nevybíravý: <i>n. v prostriedkoch</i> n. v prostriedkoch; nevyberavo prísł. 1. nevybíravě, nevyberávě	nevybíravý príd. 1. ● nevyberavý, grobiansky: <i>n. odpůrce</i> nevyberavý odporca; <i>n. v prostředcích</i> nevyberavý v prostriedkoch 2. nevyberaný: <i>n-á slova</i> nevyberané slová; <i>n-é nadávky</i> nevyberané nadávky; nevybíravě prísł. 1. nevyberane, nevyberavo, grobiansky 2. nevyberane; nevybíravost -i ž. 1. nevyberavost', grobianstvo 2. nevyberanost'
nevydařený príd. 1. ● nezdařilý, nevydařený, nepodařený, nepovedený: <i>n. výlet</i> 2. nezdařný, nepovedený, nezvedený: <i>n. syn</i>	Ø ● nevydařený
nevysoký príd. 1. ● nevysoký	nevysoký príd. 1. ● nevysoký <i>n. plot; n-á postava; n-é čelo</i> nižšie čelo 2. málo významný: <i>n. úředník</i> nevýznamný úradník; nevysoko prísł. 1. nevysoko, nie vysoko
nezbeda¹ , -y, 2. mn. -bied ž. 1. nezbednost: <i>robit n-u tropit n-i</i> nezbeda² , -u, 1. mn. -Ovia m. 1. ● expr. zříd. nezbedník, nezbeda	nezbeda -y m. i ž., nezbedník -a m. 1. ● nezbedník, samopašník, lapaj: <i>rozpustilý n.</i> samopašný nezbedník; nezbednice -e ž. 1. nezbednica, samopašnica
nezdoba , -y, 2. mn. -dôb ž. 1. ● nezbednost: <i>vystrájat' n-u (n-y)</i>	nezdoba¹ -y ž. 1. ● ob. nezdoba, pestvo, nedobizeň:

vyváděť, <i>tropiť n-i</i>	<i>tropiť n-u</i> vystrájať nezdobu nezdoba² -y m. i ž. 1. ob. expr. nezbedník, lapaj, loptoš, samopašník: <i>n. jeden!</i> nezbedník jeden!
nezriadený príd. 1. ● (nevázaný) nezřízený: <i>n. život</i> 2. zříd. neuspořádaný: <i>n-é ulice</i>	nezřízený príd. 1. ● neporiadny, nespútaný, bezuzdný, nezriadený: <i>vést n. život</i> viesť neporiadny život 2. divý, prudký, bujný: <i>n. smích</i> divý smiech; nezřízeně prisl. 1. neporiadne, nezriadene: <i>n. žít</i> neporiadne žít
nezrovnalost', -ti ž. 1. ● (nesoulad) nesrovnalost: obyč. v mn. <i>rodinné n-i</i>	nesrovnalost -i ž. 1. ● zried. nezhoda, nesúlاد, nesúhlasnosť: <i>n. názorů</i> nezhoda názorov 2. nesprávnosť, rozpor: <i>n. v účtech</i> nesprávnosť (chyba) v účtoch
nezvyklý príd. 1. ● nezvyklý, neobvyklý: <i>n-é slovo</i>	nezvyklý príd. 1. (<i>čemu; nač</i>) nenavyknutý, nezvyknutý na dačo: <i>n. těžké práci, na práci</i> nenavyknutý na (ťažkú) prácu; <i>n. ohledům</i> nezvyknutý na ohľady; <i>n. na maso</i> nenavyknutý na mäso 2. ● nezvyčajný: <i>n-á hodina</i> nezvyčajná, neobvyklá hodina; nezvykle prisl. 1. nenavyknuto, nezvyknuto; nezvyklost -i ž. 1. nezvyk
než: spoj. podrad'. 1. ● než: a (s významem srovnávacím)	než¹, nežli¹ spoj. podrad'. 1. ● ako, zried. než: <i>starší než já</i> starší

po 2. st. příd. n. přísl.) je vyšší než ty; <i>dostal viac, než zaslúži ... víc, než zaslouží</i>; b (s významem časovým uvádí závislou větu, jejíž děj nastal n. nastane později než děj věty řídící): <i>než to spraviš, bude obed</i> než to uděláš, bude oběd; často ve spojkových výrazech <i>prv než, skôr než dříve než; ešte než ještě než: prv než vstúpil, zaklepal</i> (dříve) než (li) vstoupil, zaklepal; <i>ešte než išiel do školy, vedel písať</i> (ještě) než šel do školy, uměl psát	ako ja; starší odo mňa; <i>silnejší než smrt</i> silnější ako smrt'; <i>lépe pozdě než nikdy</i> lepšie neskoro ako nikdy; <i>dělal víc, než byl povinen</i> robil viac, ako bol povinný 2. iba, len: <i>než že iba že; než aby len</i> aby: <i>neznal nic jiného než práci</i> nepoznal nič iného iba robotu; <i>nezbylo mu nic než hromádka knih</i> neostalo mu nič iba kôpka kníh (... okrem kôpky kníh); <i>nestalo se mu nic, než že se polekal</i> nestalo sa mu nič, ibaže sa naľakal; <i>nic si nepřál, než aby...</i> nič si neprial, len aby 3. prv ako, skôr ako, zried. prv než: <i>než se nadáli, byly v Praze</i> prv ako sa nazdali, boli v Prahe; <i>byl zpátky, než bys deset napočítal</i> bol späť skôr, ako (, skôr ako) by si napočítal do desať 4. kým (dakedy so záporom slovesa): <i>počkej na mě, než se obleču</i> počkaj na mňa, kým sa (ne)oblečiem; <i>to se načeká, než dostane odpověď</i> ale sa načaká, kým dostane odpoveď než², nežli² spoj. prirad'. 1. zastar. ale, no, však, lenže: <i>čekali ho určitě, než on nepřišel</i> čakali ho naisto, lenže (no, ale) on neprišiel;... on však neprišiel 2. kniž. (pri stupňovaní, dôraze) často v spojení <i>nejen... než i</i> nielen, ale aj (ale i); nielen, no i (aj): <i>nejen ve dne, než i v</i>

	<i>nocí nielen vo dne, ale aj v noci</i>
ni zápor. část. 1. bás. (ani) ni: neustúpit' ni krok neustoupit...	ni¹ spoj. 1. bás. ani, ni: <i>nešetřili ni otce ni matky</i> nešetrili ani otca, ani matku; <i>ni zisk, ni slávu!</i> ani zisk, ani slávu!; ni zisk, ni slávu! ni² část. 1. zastar. ani: <i>nemá ni nejmenšího uznání</i> nemá ani najmenšieho uznania; ... ani najmenšie uznanie; <i>kupředu, zpátky ni krok!</i> vpred, späť ani krok; ... späť ani krok
ničomný příd. 1. ● ničemný, zlotřilý, bídácký; ničomne přísl. 1. ničemně, bídácky, zlotřile, nízce; ničomnost' , -ti ž. 1. ničemnost, bídáctví, zlotřilost	ničemný příd. 1. ● ničomný, naničhodný, ničomnícky; <i>n. zloděj</i> ničomný zlodej; <i>n-á žena</i> naničhodná žena 2. expr. nanič, nanič nesúci: <i>n. život</i> biedny <i>život; ty šaty jsou už n-é</i> tie šaty sú chatrné, nanič; ničemnost -i ž. 1. ničomnosť, podlosť
ničota , -y ž. 1. ● (bezvýznamnost) nicota, nicotnost: <i>n. ľudského života</i> nicotný příd. nicotný; - nosť, -ti ž. nicotnost, nicota	nicota -y ž. 1. ● ničota: <i>cítil svou slabost a n-u</i> cítil svoju <i>slabost' a ničotu; naděje propadá se v</i> <i>n-u</i> nádej prepadá v ničotu 2. taľafatka, pletka, daromnica: <i>nemluv o takových</i>

	<i>n-ách!</i> nehovor o takých pletkách! 3. nízky pôvod: <i>povzniesl ho z n-y</i> povzniesol ho z nízkeho stavu, pôvodu; nicotka, nicútka -y ž. zdrob. 1. ledačinka, také nič, ledačo
niekde zájm. přísi. 1. ● někde: je n. v kuchyni 2. někam: odišiel n. odešiel n.	někde zájm. přísl. 1. ● někde, dakde, voľakde: <i>n. u řeky</i> dakde pri rieke; <i>n. to našel</i> voľakde to našiel; <i>n. na Moravě</i> dakde na Morave; <i>slyšel n. něco</i> <i>povídat</i> počul kdesi čosi hovoriť; <i>n. jinde</i> kdesi inde, niekde inde
niest', nesiem, nesú nedok. 1. ● nést: (náklad) n. kufor; přen. n. pozdrav niekomu ◇ n. hlavu {vysoko}; čo ia sem nesie? co tě sem nese ?; ký čert Iw sem nesie ? který ôert jej sem nese?; Čo {dobrého, nového) nám nesieš?; (unášet) vietor nesie prach vítr nese prach; (držet) ^ sotva ma nohy nesú; išiel, kam ho nohy niesli šel,... nesly; (mít jméno aj.) n. meno niekoho {po niekom) n. jméno někoho (po někom); (přinášet užitek) podnik nesie zisk; (o ptácích) n. {vajcia) n. (vejce); (snášet) n. svoj kříž n. svůj kříž; (o střelných zbraních) guľomet dobre nesie kulomet... n. sa nést se: n. sa na koni; (vznášet se) oblak prachu sa nesie; (Šířit se) hudba sa nesie	nést nesu nesou nesl. nedok. 1. niest' (v rozlič. význ.): <i>n. lyže niest'</i> lyže; <i>n. pod paží knihy niest'</i> knihy pod pazuchou; <i>co nám neseš?</i> čo nám nesieš?; <i>strom nese ovoce</i> strom dáva ovocie; <i>voda ho nesla</i> voda ho niesla; <i>ulice nese jeho jméno</i> ulica nesie jeho meno; <i>n. odpovědnost, riziko,</i> <i>náklady niest'</i> zodpovednosť, riziko, <i>náklady puška nese dobře</i> puška nesie dobre; <i>slepice nese vejce</i> sliepka, kura nesie, znáša vajcia 2. vynášat', prinášat' (zisk): <i>pole nic</i> <i>nenesou</i> polia nič nevynášajú; <i>práce nese ovoce</i> práca prináša ovocie 3. kart. vyhadzovat' (kartu) ◇. <i>trpělivě nést svůj kříž</i> trpezlivo niest'

	svoj kríž; hovor. <i>nesou dítě anděličkem, na anděličku</i> nesú, nadnášajú dieťa popod pazuchy (pazušky); expr. <i>n. svou kůži za někoho na trh íst</i> so svojou kožou (za niekoho) na trh; hovor. <i>nos, hlavu nese vzhůru drží</i> nos, hlavu hore; má hore nosom dierky; expr. <i>koho sem čert nese?</i> koho sem čerti nesú?; expr. <i>který čert ho sem nese?</i> ký čert ho sem nesie, trepe?; ob. <i>kam si to neseš?</i> kde mieriš?; kde máš namierené?; kdeže kráčaš?; kdeže, kde?; <i>nohy ho sotva nesou</i> sotva ho nohy nesú; nohy ho sotva nesú
niest' niest' sa 1. nést se: n. sa na koni; (vznášet se) oblak prachu sa nesie; (šířit se) hudba sa nesie	nést se nesu nesou nesl nedok. 1. <i>niest' sa: list se nesl vzduchem</i> list sa niesol vo vzduchu; <i>po silnici se nesl oblak prachu</i> po ceste sa niesol oblak prachu; <i>ozvěna, vůně se nesla daleko</i> ozvena, vôňa sa niesla ďaleko 2. <i>teperit' sa s dačím: co bych se s tím nesl?</i> čo by som to vláčil? L. hovor.: <i>kam se neseš?</i> kde mieriš?; kde kráčaš?; kdeže, kde?; <i>nese se jako páv</i>

	nesie sa ako páv; chodí ako páva
nikde zájm. prísl. 1. ● nikde: nikde nič 2. nikam: nikde neísť nikam nejít	nikde <i>zám. prísl.</i> 1. ● nikde: <i>n. nevydrží nikde...; n. se nepracovalo nikde sa nepracovalo</i> ◇. <i>n. nic</i> nikde nič; kde nič, tu nič; <i>n. nemá</i> <i>stání</i> a) nikde nemá pokoja; je ako na tříňoch b) nikde neobsedí, neobstojí, nepostojí; mrle ho žerú
nit [nyt], -u m. 1. ● tech. nýt niť, -te ž. 1. ●● nit ◇ <i>tiahne sa niečím ako červená</i> <i>niť</i> táhne se něčím jako...; hovor. <i>premoknúť do nite</i>, na niť promoknout na nit, do niti; <i>suchej nite na ňom</i> <i>neostalo</i> nezůstala na něm suchá nit; okradnúť niekoho do nite obrat někoho do poslední nitky	niť -i/-ě ž. 1. ●● niť, nitka; hovor. cverna: <i>navlékat</i> <i>n. do</i> <i>jehly navliecť niť do ihly; roztrhnout</i> <i>plátno po n-i</i> roztrhnout plátno po nitke; kniž. <i>n-ě pavučin</i> nite, nitky, vlákna pavučin; kuch. <i>vařit cukr na n.</i> <i>vařit cukor na nitku</i> ◇. <i>promoknout až</i> <i>do n-i, na nit</i> premoknúť do nitky; <i>nezůstala na něm suchá n.</i> neostalo na ňom ani nitky suchej; <i>nenechat na</i> <i>někom ani n. suchou, dobrou</i> nenechať na dakom ani vláska dobrého; expr. <i>na</i> <i>niti ho utáhneš</i> ľahko ho nakriatneš, uvariš; pôjde ako na <i>retiazke; po niti klubka se doviješ</i> <i>pomaly aj starú</i> lapíme; po niti sa klbko nájde; za nitkou sa ihla nájde; <i>aby nedošla nit</i> aby reč nestála; aby nestratil reč; aby nepreťal, nepretrhol niť rozhovoru; <i>ani n. jim nenechal</i> <i>nenechal im ani nitky; navázat, ztratit,</i> <i>přetrhnout nit (hovoru) nadviazať,</i>

	stratiť, pretrhnúť nič (rozhovoru, rozprávania); <i>červená nit děje</i> červená niť de ja nýt¹ -u m. 1. ● tech. nit; nýťový prid. 1. nitový; nýtek -tku zdrob. expr. i nýteček -čku m. 1. nitík nýt² <i>nyji nyjí</i> nedok. kniž. 1. túžiť; clivieť: <i>roztouženě nyje</i> roztúžene clivie 2. žalostiť, trúchliť, žialiť: <i>housle nyjí</i> husle Žalostia
níž¹, -e, 2. mn. -í ž. 1. ● meteor. níže: tlaková n. níž² prísl. 1. bás. níž, níže	níže¹ -e ž. 1. ● meteor. níž: <i>tlaková n.</i> tlaková níž 2. nízkosť: <i>mravní n.</i> mravná nízkosť níže², níž 2. st. prísl. 1. (nízko) nižšie: <i>spadnout níže</i> spadnúť nižšie; <i>pták se snášel níž a níže</i> vták sa znášal (spúšťal sa) nižšie a nižšie
níže předl. s 2. p. pod se 7. a 4. p.: 1. (místně) <i>níže kostola pod kostelem</i>; (měrově) <i>níže sto korún pod sto korun</i>	níže¹ -e ž. 1. meteor. níž: <i>tlaková n.</i> tlaková níž 2. nízkosť: <i>mravní n.</i> mravná nízkosť níže², níž 2. st. prísl. 1. (nízko) nižšie: <i>spadnout níže</i> spadnúť nižšie; <i>pták se snášel níž a níže</i> vták sa znášal (spúšťal sa) nižšie a nižšie
nocľah , -u m.	nocleh -u m.

1. ● (přenocování) nocleh	1. ● nocľah: <i>hľadat n. hľadať nocľah; byť u niekoho na n. nocovať u niekoho</i> 2. lôžko, ležovisko: <i>upraviť si n. upraviť si lôžko</i> ◇ <i>šťestí n-y mění</i> šťastie je prelietavé (vtáča); šťastie je vrtkavé
nora , -y, 2. mn. <i>nôr</i> ž. 1. ● mysl. nora	nora -y ž. 1. ● nora, diera: <i>nory do brlohu jezevce</i> <i>nory do brlohu jazveca</i> 2. expr. pelech, brloh; pejor. (o byte): <i>uvelebil se ve své noře</i> uvelebil sa vo svojom brlohu
nosák , -a m. 1. ● tech. nosák	nosák¹ -a m. 1. zool. nosáľ (Vimba vimba) nosák² -u m. 1. ● tech. čakan nosák
nosál¹ , -a m. 1. expr. (o človeku) nosáč, nosatec `` 2. zool. podoustev, nosák nosál² , -a m. 1. expr. nosan	nosál -a m. 1. zool. nosáľ (rod Nasua)
nosáň , -a m. 1. expr. (o človeku) nosáč, nosatec 2. zool. vrápenec	nosan -u m. 1. expr. nosáľ, nosisko, frniak
nosiť nosiť sa 1. ● nosit se: n. <i>sa na koni; n. sa elegantne</i>	nosiť se -ím -í nedok. 1. chodiť s dačím; vliecť, navláčať dačo: <i>nosí se s těžkou taškou</i> chodí s ťažkou taškou; <i>nenos se s tou vodou</i> nevláč (nenavláčaj) tú vodu 2. ● nosiť sa, obliekať sa, parádiť sa: n. <i>se jako páv</i> vykračovať si ako páv, ako páva; <i>nosí se čistě</i> čisto sa oblieka (sa

	nosí); <i>n. se po pansku</i> nosiť sa, obliekať sa po pansky
notovat, -ujem, -ujú nedok. 1. ● hud. (zapisovat notami) notovat	notovat¹, notovat si¹ -uji -ují nedok. 1.● hovor. nôtiť (si), pospevovať (si): <i>n. (si píseň</i> nôtiť si pieseň; <i>n. (si) do kroku</i> pospevovať si do kroku notovat² -uji -ují nedok. 1. hovor (komu) prízvukovať dačo dakomu; prisviedčať, pritakávať dakomu: <i>ve všem mu notoval</i> vo všetkom mu pritakával
novina, -y, 2. mn. -vín ž. 1. ● novina	novina¹ -y ž. 1. ● novina: <i>velká n.</i> veľká novina; <i>špatná n.</i> zlá novina; <i>to jsou n-y!</i> sú to (za) noviny novina² -y ž. 1. zoraný úhor (novozoraný kus poľa)
nyt', nyjem, <i>nyjú</i> nedok. 1. bás. nýt	nýt¹ -u m. 1. tech. nit; nýtový príd. 1. nitový; nýtek -tku zdrob. expr. i nýteček -čku m. 1. nitík nýt² nyji nyjí nedok. kniž. 1. túžiť; clivieť: <i>roztouženě nyje</i> roztúžene clivie 2. žalostiť, trúchliť, žialiť: <i>housle nyjí</i> husle

obcovat', -ujem, -ujú nedok. 1. ● poněkud zastar. obcovat	obcovat -uji -ují nedok. 1. trocha zastar. stýkať sa: <i>pověz mi, s kým obcuješ, a řeknu ti hned, jaký jsi</i> povedz mi, s kým sa stýkaš, a ja ti poviem, kto si 2. ● obcovat' (telesne)
občerstvenie, -ia s. 1. ● občerstvení	občerstvení -í s. 1. ● občerstvenie: <i>není libo malé o.?</i> nebude sa páčiť malé občerstvenie?; <i>podávat malé o.</i> podávať malé občerstvenie 2. hovor. bufet: <i>jít do o.</i> ísť do bufetu
obecný příd. 1. (patřící obci) obecní 2. zastar. obecný, prostý	obecný příd. 1. veřejný, společenský, všeobecný: <i>o-é mínění</i> veřejná mienka; <i>o-é dobro</i> společenské, veřejné dobro; <i>uvést v o. posměch</i> priviesť na veřejný, všeobecný posmech; škol. <i>o-á škola</i> (kedysi) ľudová škola 2. všeobecný: filoz. <i>o. pojem</i> všeobecný pojem; lingv. <i>o-é podstatné jméno</i> všeobecne podstatné meno; <i>o-á čeština</i> obecná čeština; mat. <i>o-é číslo</i> všeobecné číslo; práv. <i>o-é právo</i> všeobecné právo 3. obyčejný (nejmä v bot. a zool. názvoch): <i>líška o-á lieska</i> obyčejná; odb. <i>o-é kovy</i> obyčejné kovy 4. pospolitý, obyčejný, jednoduchý: <i>lid o.</i> pospolitý, jednoduchý ľud; spodst. obecná -é ž. 1.(kedysi) ľudová (škola): <i>chodit do o-é</i> chodiť do ľudovej;

	obecně přísl. 1. veřejne 2. všeobecne: <i>je to o. známo</i> je to všeobecne známe; <i>o. český výraz</i> výraz z obecnej češtiny 3. obyčajne, jednoducho
obehať, -ám, -ajú dok. 1. ● hovor. <i>koho, čo</i> (vykonat pochůzku) oběhat	oběhat -ám -ají dok. expr. 1. ● obehať: <i>o. úřady</i> obehať úřady 2. vybehať: <i>dovede si všechno o.</i> vie si všetko vybehať; oběhávat¹ -ám -ají nedok. 1. oběhávat 2. vybehávat
obehnúť, -nem, -nú dok. 1. oběhnout; nedok. obiehať, obehávat, zříd. i obehúvat	oběhnout -nu -nou -hl dok. 1. ● obehnúť: <i>o. dům</i> obehnúť dom; expr. <i>o. úřady</i> obehnúť úřady 2. expr. vybehať: <i>oběhne si, co potrebuje</i> vybehá si, čo potrebuje; oběhávat²
obehnúť nedok. obiehať, obehávat, zříd. i obehúvat, -am, -jú 1. ● obíhat, oběhávat	oběhnout oběhávat² -ám -ají nedok. 1. ● obehávat, obehúvat 2. vybehávat
obouručný příd. 1. ● obouruční: <i>o. nůž</i> 2. expr. šikovný	obouruční příd. 1. ● oberučný, obojručný: <i>o. nůž</i> oberučný nůž, oberučiak; obouručně přísl. 1. oberučne, obojručne; obouručnost -i ž. 1. oberučnosť, obojručnosť
obesit, -im, -ia dok. 1. ● (popraviti) oběsit, pověsit 2. pověsit ◇ hovor. <i>o. niekomu niečo na krk; o. niekomu niečo na nos;</i>	oběsit -ím -í dok. 1. ● obesit

nedok. obiešať, -am, -ajú 1. včeset obesiť sa nedok. obiešať sa 1. včeset se	
obesiť obesiť sa 1. ● obesiť se, pověsit se ◇ <i>dal by sa za to o.</i> 2. pověsit se ◇ <i>o. sa niekomu na krk;</i>	oběsit se -ím -í dok. 1. ● obesiť sa
obhodiť, -ím, -ia dok. 1. ● (nahodit) ohodit: <i>o. dom o. dům</i> o(b)hodiť sa, -ím, -ia dok. 1. kraj. přispíšit si, pospíšit si (v práci)	ohodit, obhodit -ím -í dok. 1. ● obhodiť: <i>o. zed' vápnem obhodit' stenu vápnom; expr. auto nás ohodilo blátem</i> auto nás ofřskalo, okydalo blatom 2.ob. expr. nahodit' (oblieť): <i>je nově ohozený</i> je vytiahnutý do nového
obchádzať, -am, -ajú nedok. 1. obcházet ◇ hovor. <i>o. ako mačka okolo horúcej kaše</i> o. jako kočka kolem horké kaše; nás. obchadzavať, -am, -ajú 1. obcházivat obchádzat sa 1. obcházet se	obcházet -ím -ejí nedok. 1.obchádzať (v rozlič. význ.) 2.chodiť: <i>o. dlužníky chodiť po dlžníkoch</i> ◇<i>o. jako kočka okolo horké kaše</i> chodiť ako mačka okolo horúcej kaše
obchádzka, -y, 2. mn. -dzok ž. 1. ● obchůzka: (pochůzka) <i>vydat' sa na o-u po meste; (oklika) ísť o-ou jít o-ou</i> 2. (vozidlem) objížd'ka	obchůzka -y ž. 1. ● obchádzka (obídenie); <i>o. zahrady</i> obchádzka záhrady 2.obchôdzka: <i>vydat se na o-u městem</i> vydat' sa na obchôdzku po meste 3.žel. pochôdzka, obchôdzka (pravidelná prehliadka traťového úseku); obchůzkový příd. 1.obchádzkový

	2.obchôdzkový, pochôdzkový: <i>o-á služba</i> pochôdzková služba
obchodiť¹, -ím, -ia nedok. 1. obcházet: <i>čo, koho, okolo čoho, okolo koho</i> (chodiť kolem) <i>o. les; koho, čo</i> (chodiť oklikou) <i>obchodí ho zďaleka</i>; (vykonávať pochůzku) <i>o. všetkých známych</i>; (vyhýbat sa) <i>o. zákony</i>; (zachvacovať) <i>obchodí ho strach</i> 2. s kým, s čím (nakládať) zacházet: <i>o. s koňmi</i> 3. expr. <i>koho, čo, okolo koho, okolo čoho</i> (pečovať) <i>starat sa o koho, oč: žena ho obchodí žena</i> se o něj stará obchodiť², -ím, -ia dok. 1. ● <i>koho, čo</i> (vykonať pochůzku) obchodit: <i>o. úrady</i> 2. zříd. (mít úspěch) pochodit: <i>dobře obchodil</i> 3. zříd. ~ <i>i čo</i> (stačit projít) obejít: <i>neviem, či tú cestu za deň obchodíš</i> nevím, zdali ... obejdeš	Ø ● obchodit
obchôdzka, -y, 2. mn. -dzok 1. ● obchůzka	obchůzka -y ž. 1. obchádzka (obídenie): <i>o. zahrady</i> obchádzka záhrady 2. ● obchôdzka: <i>vydat sa na o-u mestem</i> vydat' sa na obchôdzku po meste 3. ● žel. pochôdzka, obchôdzka (pravidelná prehliadka traťového úseku); obchůzkový příd. 1.obchádzkový 2.obchôdzkový, pochôdzkový: <i>o-á služba</i> pochôdzková služba
obiehať , -am, -ajú nedok.	obíhat -ám -ají nedok.

1. ● obíhat	1. ● obiehať: v <i>žilách obíhá krev</i> v žilách obieha krv; <i>nové bankovky už ubíhajú</i> nové bankovky už obiehajú 2. expr. lietat' (po čom): o. <i>úřady</i> lietat' po úradoch 3. zried. (co) obklopovať, obkľučovať: <i>násep obíhá hrad</i> násyp obklopuje hrad
obieliť , -ím, -ia dok. 1. ● obílit 2. kraj. oloupat: o. <i>zemiaky</i> o. <i>brambory</i>	obílit -ím -í dok. 1. ● obielit': o. <i>dům</i> obielit' dom
obit' , <i>obijem, obijú</i> dok. 1. ● čo čím obít: o. <i>kôľnu doskami</i> o. kôľnu prkny 2. čo otlouci: (srazit) o. <i>orechy</i> ; (porušiť) o. <i>si kolená</i> ; přen. <i>obitý svetom</i> světem otlučený, otrkaný; nedok. obíjať obíjať sa ¹ 1. otlouci se	obít <i>obiji, obijí</i> dok. 1. ● obit': o. <i>kôľnu prkny</i> obit' kôľnu doskami
obit' nedok. obíjať , -am, -ajú 1. ● obíjet 2. otloukat	obíjet -ím -ejí nedok. 1. ● obíjať: o. <i>bednu</i> obíjať debnu
objatie , -ia s. 1. ● objetí (v náručí), obejmutí	objetí ¹ -í s. 1. ● objatie: <i>držet se v o.</i> držat' sa v objatí objetí ² -í s. 1. obídenie: o. <i>kontury obrázku tužkou</i> obídenie kontúry obrázka ceruzou
objemný příd. 1. ● objemný; objemnost' , -ti ž.	objemný příd. 1. ● objemný: o-á <i>kniha</i> objemná kniha

1. objemnosť	2. poľnohosp. <i>o-á krmiva</i> objemové krmivá
obkresat' , <i>-sem, -šú</i> dok. 1. otesat 2. ● okřesat; nedok. obkresávat' , <i>-am, -aju</i> 1. okřesávat	okřesat <i>-šu/-sám -šou/-sají</i> dok. 1. ● okresat': <i>o. kámen</i> okresat' kameň; pren. expr. <i>podarilo se ho o.</i> podarilo sa ho okresat' (naučiť ho niečomu); okřesávat <i>-ám -ají</i> nedok. 1.okresávat'
obkreslit' , <i>-im, -ia</i> dok. 1. ● obkreslit; nedok. obkresľovat'	obkreslit <i>-ím -í</i> dok. 1. odkreslit': <i>o. plánek, vzorek</i> odkreslit' plán, vzorček 2. ● obkreslit': <i>o. kontury něčeho</i> obkreslit' kontúry dačoho; obkreslovat
obkreslit' nedok. obkresľovat' , <i>-ujem, -ujú</i> 1. ● obkreslovat	obkreslit obkreslovat <i>-uji -ují</i> nedok. 1. odkresľovat' 2. ● obkresľovat'
obkukávat' , <i>-am, -ajú, obkukovat', -ujem, -ujú</i> , zříd. i obkúkat' , <i>-am, -aju</i> nedok. 1. ● hovor. expr. obkukovat', okoukávat, obkoukávat	obkoukat, obkouknout obkoukávat <i>-ám -ají, obkukovat -uji -ují</i> nedok. 1. ● obkukávat', obkúkat'; obkukovat' 2. odkukávat'
obl'ahnút' ¹ , <i>-nem, -nú</i> dok. 1. (onemocnět) ulehnout obl'ahnút' ² , <i>-nem, -nú</i> dok. 1. ● <i>koho, čo</i> oblehnout: <i>o. mesto</i>	oblehnout <i>-nu -nou -hl</i> dok. 1. ● obl'ahnút': voj. <i>o. město</i> obl'ahnút', obkl'účit' mesto; <i>obchody byly obleženy kupujícími</i> do obchodov sa nahrnuli, navalili kupujúci, v obchodoch bola tlačienica
obletovat' , <i>-ujem, -ujú</i> i oblietat' , zříd. i obletúvat' , <i>-am, -ajú</i> nedok. 1. ● oblétat, oblétávat, oblítat, oblítávat	obletovat <i>-uji -ují</i> nedok. 1. ● obletovat': <i>včely obletovaly lípu</i> včely obletovali lipu

	oblétat¹, oblétávat, hovor. oblítat¹ oblítávat -ám -ají nedok. 1. ● oblietať, obletúvať: <i>vlaštovky oblétavajú svá hnízda</i> lastovičky obletávajú svoje hniezda; expr. <i>nápadníci ji oblétali</i> nápadníci sa obšmietali okolo nej, obletovali ju oblétat², hovor. oblítat² -ám -ají dok. 1. ● obletieť, poobletovať: <i>vlaštovka už všechna pole oblétala</i> lastovička už všetky polia poobletovala 2. hovor. expr. pobehať, poobchodiť, poobchádzať: <i>o. všechny známé</i> poobchádzať, pobehať po všetkých známych
oblízt', -leziem, -lezú dok. 1. ● čo, koho oblízt'; nedok. oblízet', -am, -ajú 1. oblízat	oblézt -lezu -lezou dok. 1. ● zried. olézt (co, koho) obliezt': <i>o. celý pokoj po kolenou obliezt'</i> celú izbu po kolenách 2. opĺznuť: <i>kočka už celá oblezla</i> mačka už celá opĺzla; oblézat -ám -ají nedok. 1. obliezat'
obloha, -y ž. 1. ● (nebe) obloha	obloha¹ -y ž. 1. ● obloha: <i>modrá, zatažená o. belasá, zatiahnutá obloha</i> obloha² -y ž. 1. kuch. slang. obloženie: <i>hovězí s o-ou</i> hovädzina s obložením, obložená hovädzina
oblomit', -ím, -ia dok.	oblomit -ím -í dok.

1. ● (obměkčit) oblomit	1. ● kniž. zlomit', premôcť, oblomiť: o. <i>něčí pýchu</i> zlomit' pýchu niekoho; <i>bolest ho oblomila</i> bolest' ho premohla; <i>ani hrozby ho neoblomily</i> ani hrozby ho neoblomili, ani hrozby ním nepohli 2. vycvičit', naučit': <i>na vojně ho oblomí</i> však ho na vojne naučia, zohnú ho ◇ o. <i>si jazyk ohnúť si jazyk</i>, (naučit' sa) lámat' jazyk
obludný příd. 1. ● obludný: (ošklivý) o. <i>zločin</i>; expr. (obrovský) <i>o-é rozmery</i>; obludne přísł. 1. obludně	obludný příd. 1. ● obludný (ošklivý, příšerný): <i>o-é zvíře</i> obludné zviera 2. ● expr. ozrutný, ozrutánsky, obludný: o. <i>tank</i> ozrutný tank 3. zried. mámivý, klamlivý: <i>o-é snění</i> mámivé snívanie
oblý příd. 1. ● oblý; oblost'	oblý příd. 1. ● okružly, oblý: <i>o-á kolena</i> okružle kolená; tech. o. <i>závit</i> oblý závit 2. zried. příjemný: o. <i>hlas</i> příjemný hlas; oblost
oblý oblost', -ti ž. 1. ● oblost	oblý oblost -í ž. 1. ● okružlost', oblost' 2. zried. příjemnost'
obmedzit', -ím, -ia dok. 1. ● omezit; nedok. obmedzovat' obmedzit' sa 1. omezit se; nedok. obmedzovat' sa	omezit -ím -í dok. 1. ohraničit': o. <i>prostor zdí</i> ohraničit' priestor múrom 2. ● obmedzit': o. <i>zbrojení</i> obmedzit' zbrojenie; o. <i>něčí pravomoc</i> obmedzit', ohraničit' právomoc

1. omezovat se	niekoho; práv. <i>omezené ručení</i> obmedzené rušenie; omezovat
obmedziť nedok. obmedzovať , -ujem, -ujú 1. ● omezovat	omezit omezovat -uji -ují nedok. 1. ohraničovať 2. ● obmedzovať: práv. <i>omezující</i> <i>výklad zákona</i> zužujúci výklad zákona; <i>omezování svobody</i> obmedzovanie slobody
obmedziť nedok. obmedzovať sa 1. ● omezovat se	omezovat se -uji -ují dok. 1.geod. omedzníkovat': o. <i>pozemek</i> omedzníkovat' pozemok Ø ● omezovat se
obmyť , -myjem, -myjú dok. 1. omýt; nedok. omývat	omýt -myji -myjí -myl dok. 1. umýt, zmyt': o. <i>si ruce, tvář</i> umýt <i>si ruky, tvár</i> ; o. <i>krev z rány</i> umýt, zmyt' krv z rany 2. ● obmyt', poobmývat', zried. omýt': <i>skály omyté deštěm</i> skaly obmyté dažd'om; omývat
obmyť nedok. omývat , -am, -ajú 1. ● omývat	omýt omývat -ám -ají nedok. 1. umývat', zmývat': o. <i>okna</i> umývat' <i>obloky</i> ; o. <i>krev z rukou</i> umývat', zmývat' krv z rúk 2. ● obmývat', omývat': <i>řeka omývá</i> <i>břehy</i> rieka obmýva brehy ◇ o. <i>mouřenina</i> umývat' murína (konať zbytočnú, márnú robotu)
obnova , -y, 2. mn. -nov ž. 1. ● obnova: o. <i>výroby</i> ; o. <i>budovy</i>	obnova -y ž. 1. ● obnova: o. <i>smlouvy</i> obnova,

	obnovenie zmluvy; práv. <i>o. řízení</i> obnova konania 2. poľov. obnovec (nový sneh)
obohnať , -žemem, -ženu, trp. -hnany/ - hnutý dok. 1. ● čo čím obehnat: <i>o. zahradu plotom</i> 2. čo zavrátit (dobytek) obohnať sa	obehnat -ženu -ženou dok. 1. ● (čo čím) ohradiť, obohnať: <i>o. zahradu zdí záhradu ohradiť múrom</i>
obohnať obohnať sa 1. ● čím obehnat se 2. hovor. <i>pred kým, pred čím</i> i ~nář. i <i>koho, čoho</i> jen ve spojení <i>nemôct' sa obohnať</i> nemoci se zbavit koho, čeho, nemoci se ubránit před kým, čím: <i>nemohla som sa o. pred ľudmi, pred komármi</i>	Ø ● obehnat se
obojaký příd. 1. ● (neupřímný) obojaký, obojetný, dvojaký: <i>o-á politika</i> 2. (dvoji) dvojaký: <i>vec sa dá riešiť obojakým spôsobom</i> věc se dá řešit dvojakým způsobem; gram. <i>o-é spoluhlásky</i> obojetné souhlásky; obojako přísl. 1. obojetně, obojace: <i>chovať sa o.</i> 2. dvojako, dvojace	obojaký příd. 1. ● falošný, dvojaký, obojaký: <i>o-é chování</i> falošné správanie; <i>o-á politika</i> dvojaká politika 2. bot. <i>o. květ</i> obojpohlavný kvet; obojace přísl. 1. falošne, dvojako, obojako; obojakost -i ž. 1. falošnosť, dvojakosť, obojakosť
obojetnica , -e, 2. mn. -nie ž. 1. ● mysl. obojetnice	obojetnice ¹ -e ž. 1. ● poľov. guľobrokovnica obojetník obojetnice ² -e ž. 1. falošnica;
obomknúť , -nem, -nú dok. 1. ● obemknout;	obemknout -nu -nou -kl dok. 1. ● oblapit', občiahnuť, obomknúť:

nedok. obomkýnať, -am, -ajú 1. obmykat	<i>rukama si o. nohy</i> oblapiť si nohy 2.obopnúť, obklopiť: <i>vesnice obemknutá lesem</i> dedina obklopená horou
obor, <i>obra</i>, 1. mn. <i>obri</i> m. 1. obr $\diamond$ o. <i>na hlinených nohách</i>; obryňa, -ne, 2. mn. -rýň ž. 1. obryně	obor -u m. 1. odbor, odvetvie; oblasť, okruh: <i>studijní, vědní o.</i> študijný, vedný odbor; o. <i>výroby</i> výrobná oblasť; <i>hrát tragický o.</i> hrať tragickú úlohu; <i>výzkum v o-u jaderné fyziky</i> výskum v oblasti jadrovej fyziky; práv. o. <i>působnosti</i> pôsobnosť 2. mat. obor; oborový príd. 1. odborový
oboriť sa, -ím, -ia dok. 1. ● <i>na koho</i> obořit se, utrhout se, osopit se na koho; about se do koho 2. ● <i>na koho, na čo</i> obořit se, vrhnout se: o. <i>sa na nepriateľa</i> 3. <i>na čo, do čoho</i> i ~ opřít se (silně) do čeho: <i>oboril sa na dvere a vyvalil ich</i> 4. přen. expr. <i>do čoho</i> (dát se do čeho) obořit se, about se: o. <i>sa do roboty</i> o. se do práce	obořit se -ím -í dok. 1. ● obořit sa 2. expr. vrhnúť sa; přen. o. <i>se do práce</i> vrhnúť sa do roboty; obořovat se -uji -ují nedok. 1.oborovať sa
oboslať, -šlem, -šlú dok. 1. ● kniž. obeslat: (zúčastnit se svým dílem) o. <i>výstavu</i>; o. <i>konferenciu</i>; nedok. obosielat', -am, -ajú 1. obesílat	obeslat -šlu -šlou dok. 1. (koho kam) predvolať: o. <i>svědka k výsledku</i> predvolať svedka na výsluch; práv. <i>obesílení osob</i> predvolanie osôb 2. (čo) poslať svojich zástupcov niekam: o. <i>konferenci</i> poslať svojich zástupcov na konferenciu 3. ● (čo) zúčastniť sa na dačom: o.

	<i>výstavu</i> zúčastniť sa na výstave; o. <i>konkurs</i> zúčastniť sa na konkurze, prihlásiť sa na konkurz; obesílat
oboslať nedok. obosielat', -am, -ajú 1. ● obesílat	obeslat obesílat, trocha zastar. obsílat -ám -ají nedok. 1. predvolávať 2. posílať svojich zástupcov 3. ● zúčastňovať sa na dačom
opiect', -pečiem, -pečú dok. 1. ● opéci (častečne); nedok. obpekat', -ám, -ajú 1. opékat, opíkat	opéci, opéct <i>opeču, opečou, opekl</i> dok. 1. ● opiect', poopekať: o. <i>salám</i> opiect' salámu 2. expr. pripiect', oškvariť: <i>slunce ho opeklo</i> slnko ho pripieklo, oškvarilo; opékat nedok. 1. hovor.
obrábať, -am, -ajú nedok. 1. ● čo (dávať potrebný tvar) obrábět, opracovávať: o. kov 2. čo obdělávat: o. <i>pôdu</i> o. pôdu 3. expr. <i>koho</i> zpracovávať koho 4. expr. <i>koho</i> (bít) brát někoho do práce	obrobiť obrábět -ím -ějí nedok. 1. ● obrábat'
obradný příd. 1. obřadní: o-á <i>sieň</i> o. síň 2. ● obřadný: (okázalý) o-á <i>poklona</i>; (formální) <i>byť</i> o.; obradne přisl. 1. obřadně; obradnost', -ti ž. 1. obřadnost	obřadný příd. 1. ● obradný: o-é <i>chování</i> obradné správanie; obřadně přisl. 1. obradne; obřadnost -i ž. 1. obradnost'
obrat', <i>oberiem, oberú</i>, trp. <i>obraný/obratý</i> dok. 1. ● obrat: <i>čo z čoho</i> (odstranit) o. <i>mäso z</i>	obrat'² <i>oberu, oberou</i> dok. 1. ● (co z čeho) pooberať, obrať: o. <i>maso z kosti</i> pooberať mäso z kosti; o.

<i>kostí; koho, čo o čo (oloupit) o. niekoho o peniaze</i> 2. (o ovoci) očesať: <i>o. jablká, o. jablň</i>	<i>rybíz obrat', pooberať ríbezle</i> 2. ● (koho oč; koho) obrat', oplieť: <i>o. o peníze obrat', oplieť o peniaze</i>
obrátený prísl. 1. ● obrátený; obrátené prísl. 1. obráteně	obrácený prísl. 1. opačný: <i>jít o-m směrem íst' opačným smerom; o. názor opačný názor</i> 2. ● obrátený: <i>svah o. k jihu svah obrátený na juh;</i> obráceně
obrátený obrátené přísl. 1. ● obráteně	obrácený obráceně přísl. 1. opačne, naopak 2. ● obrátené
obrazit', -ím, -ia dok. 1. ● kraj. obrazit, poranit 2. zastar. <i>koho, čo urazit;</i> nedok. k 2 obrážat'¹	obrazit'¹ -ím -í dok. 1. ● zranit', poranit', oškriet': <i>o. si nohu poranit', oškriet' si nohu</i> 2. ● zried. odrazit': <i>hory obrazily hlas zvonů hory odrazili hlas zvonov</i> 3. zried. zmocnit' sa, zachvátiť: <i>hrůza mě obrazila hrůza sa ma zmocnila</i> 4. zried. vyhnat', vyrást': <i>jetele při pozdním posečení již neobrazí</i> d'atelina pri neskorom pokosení už nevyženie 5. tech. obrobiť na obrážačke obrazit'² -ím -í nedok. kniž. 1. zobrazovať, vyobrazovať; ukazovať: <i>kniha obrazí hrdinské činy</i> kniha zobrazuje hrdinské činy 2. odrážať, odzrkadľovať: <i>hladina řeky obrazí nebe</i> hladina rieky odráža,

	odzrkadľuje nebo; <i>lidové tance obrází temperament lidu</i> ľudové tance odrážajú temperament ľudu
obrazit' nedok. obrážat' ¹ , -am, -ajú 1. urážet obrážat' ² , -am, -ajú nedok. 1. ● tech. obrážet	obrážet -ím -ejí nedok. 1.odrážat': <i>hladina řeky obrážela nebe</i> hladina rieky odrážala nebo 2. vyjadrovať: <i>její tvář obrážela bolest</i> jej tvár vyjadrovala bolesť 3. ● tech. obrážat' (obrábat' na obrážačce) 4. zried. vyhánat', šibat', vrážat': <i>tráva neobráží</i> tráva nevyháňa, nešibe
obrazný příd. 1. ● obrazný	obrazný příd. 1. ● obrazný: <i>o-á mluva</i> obrazná reč 2. obrazový, výtvarný: <i>o-é umění</i> výtvarné umenie; obrazně přísl. 1.obrazne; obraznost -i ž. 1.obraznosť
obrážkačka , -y, 2. mn. -čiek ž. 1. ● tech. obrážkačka (stroj)	obrážec - obrážkačka ¹ -y ž. 1. pomliaždenina Ø ● obrážkačka
obrezat' , -žem, -zú dok. 1. čo orezať: <i>o. strom; o. mäso</i> 2. ● koho obrezat'; nedok. obrezávat'	obřezat -žu/-zám -žou/-zají dok. 1. ● (koho) obrezat': <i>osmý den po narození bylo dítě obřezáno</i> ôsmy deň po narodení bolo dieťa obrezané; obřezávat -ám -ají nedok. 1.obrezávať, obrezovať, obrezúvať
obrezat' nedok. obrezávat' , -am. -ajú, -zovať, -ujem, -ujú, zříd. i obrezúvat' , -am, -ajú 1. ořezávat	obřezat obřezávat -ám -ají nedok. 1. ● obrezávať, obrezovať, obrezúvať

2. ● obřezávat	
obří, -ia, -ie příd i bás. 1. ● obří	obří příd. 1. ● obří: <i>o. noha</i> obria noha, noha obra 2.obrovský, ozrutný: <i>o. hora</i> ozrutná hora; <i>o. číše</i> obrovská čaša; let. <i>o. bombardéry</i> obrovské bombardéry; šport. <i>o. slalom</i> obrovský slalom
obrodit¹, -im, -ia dok. 1. ● <i>koho, čo</i> obrodit: <i>o. svet</i> ; nedok. obrodzovať, -ujem, -ujú 1. obrozovat obrodit' sa 1. obrodit se; nedok. obrodzovať' sa 1. obrozovat se obrodit², -í, -ia dok. 1. zarodit (hojně): <i>jabloň pekne obrodila</i>	obrodit -ím -í dok. 1. ● obrodit': <i>o. umění</i> obrodit' umenie; <i>vláda obrozené Národní fronty</i> vláda obrozeného Národného frontu; obrozovat -uji -ují nedok. 1.obrodzovať'
obručka, -y, 2. mn. -čok ž. 1. ● (malá obruč) obroučka, obrouček 2. snubní prsten 3. zool. segment, článěk	obroučka -y ž., obrouček -čku m. 1. ● malá obruč, obrúčka: <i>brýle bez oček</i> okuliare bez obruby
obrousit¹, -im, -ia dok. 1. ● obrousit; nedok. obrusovať obrousit' sa nedok. obrusovať' sa	obrousit -ím -í dok. 1. ● obrúsiť (v rozlič. význ.): <i>o. si nechty</i> obrúsiť si nechty; <i>o. starý náter</i> obrúsiť starý náter; expr. <i>o. své chování</i> obrúsiť svoje správanie; pren. <i>ženy si o něho div jazyky neobrousily</i> ženy si div na ňom jazyk nezodrali 2. zried. zmierniť, stlmiť: <i>o. výtky</i> zmierniť výčitky; obrušovat
obrousit'	obrousit

nedok. obrusovať, -ujem, -ujú 1. ● obrušovať	obrušovať -uji -ují nedok. 1. ● obrusovať 2. zried. zmiernovať, mierniť, tlmiť
obrusiť obrousit' sa 1. obrousit se; nedok. obrusovať sa 1. obrušovať se	obrousit se -í -í dok. 1. obrusit' sa 2. zried. zmierniť sa, stlmiť sa, otupieť: <i>jeho nadutosť sa obrousila jeho nadutosť otupela;</i> obrušovať se -uje -ují nedok. 1. obrusovať sa 2. zried. mierniť sa, tlmiť sa
obrusiť nedok. obrusovať sa 1. ● obrušovať se	obrousit se obrušovať se -uje -ují nedok. 1. ● obrusovať sa 2. zried. mierniť sa, tlmiť sa
obsadiť, -ím, -ia dok. 1. ● obsadiť 2. čo čím osázet: <i>obsadený stromami</i> osázený stromy 3. zříd. obsednout (kolem); nedok. obsadzovať	obsadiť -ím -í dok. 1. ● obsadiť (v rozlič. význ.): <i>o. židle</i> obsadiť, poobsadzovať stoličky; <i>vůz je obsazen</i> vozidlo je obsadené; <i>o. zem</i> obsadiť krajinu; obsazovat
obsadiť nedok. obsadzovať, -ujem, -ujú, zříd. i obsádzat', -am, -ajú 1. ● obsazovat 2. osazovat: <i>o. stromami</i> o. stromy	obsadiť obsazovat -uji -ují nedok. 1. ● obsadzovať
obsah, -u m. 1. ● obsah; obsahový příd. 1. obsahový; obsahovo/obsahove přísl. 1. obsahově	obsah -u m. 1. ● obsah: <i>o. láhve</i> obsah fľaše 2. objem: <i>krychlový</i> o. kubický objem; ban. <i>užitečný</i> o. <i>zásobníku</i> úžitkový objem zásobníka
obsahovať, -uje, -ujú nedok. 1. ● obsahovat	obsahovat -uji -ují nedok. 1. ● obsahovat

	2. kniž. vyjadrovať
obsiahnuť¹ , -nem, -nu dok. 1. ● obsáhnout obsiahnuť² , -nem, -nu dok. 1. arch. čo dostať	obsáhnout -nu -nou -hl dok. 1. ● obsiahnuť, občiahnuť: o. rukovět občiahnuť rukovět; v knize jsou obsaženy celé dějiny v knize sú obsiahnuté celé dejiny; tři v devíti jsou obsaženy třikrát tri v deviatich je trikrát 2. vyjadriť, postihnúť: slovo nemůže o. slávu vítěze slovo nemôže vyjadriť, vystihnúť slávu víťaza; obsahovat -uji -ují nedok. 1. obsahovať 2. kniž. Vyjadrovať
obsluhovat', -ujem, -ujú nedok. 1. ● obsluhovať obsluhovat' sa 1. obsluhovať se	obsloužit obsluhovat -uji -ují nedok. 1. ● obsluhovať 2. opatrovať
obsłużyć', -im, -ia dok. 1. ● obsloužiť obsłużyć sa 1. obsloužiť se	obsloužit -ím -í dok. 1. ● obslúžiť: o. hosty obslúžiť hostí 2. opatřit: o. krávy, koně opatřit kravy, kone; obsluhovat
obstať', -stanem, -stanú, trp. -statý dok. 1. koho, čo obstoupit	obstát -stojím -stojí -stál dok. 1. obstát, udržať sa: násilí nemůže o. násilie nemôže trvať, udržať sa 2. (s kým; kde) zniest' sa, zhodnúť sa, vydržať: nikdo s ním už neobstojí nikto sa s ním už neznesie 3. (v čem, před čím ap.) obstát' (osvědčit' sa): o. v boji obstát' v boji; obstávat -ám -ají nedok. 1. osvedčovať sa: dobře obstává při zkoušce dobre obstojí, osvedčuje sa

	pri skúške
obstavať , <i>-iam, -ajú</i> dok. 1. ● obstavět, obstaviť (stavbami) obstavať ¹ , <i>-am, -ajú</i> nedok. 1. obstupovať obstavať ² , <i>-am, -ajú</i> nedok. 1. zříd. postávať	obstavět <i>-ím -ějí</i> dok. 1. ● obstavať: o. <i>dvůr zdí</i> obstavať, obkolesiť dvor múrom; obstavovat ¹ <i>-uji -ují</i> nedok. 1.obstavovať
obstriekať , <i>-am, -ajú</i> dok. 1. ● ostříkat obstriekať sa 1. ostříkat se	ostříkat <i>-ám -ají</i> dok. 1. ● ostriekať, obstriekať 2. umyť, poliať: <i>pečlivě ostříkané auto</i> starostlivo umyté auto; ostříkovat <i>-uji -ují</i> nedok. 1.ostrekovať, obstrekovovať 2.umývať, polievať
obstrihnúť , <i>-nem, -nú</i> dok. 1. ● obstrihnout; nedok. obstrihovať , <i>-ujem, -ujú</i> 1. obstrihovat	obstrihnout <i>-nu -nou -hl</i> dok. 1. ● obstrihnúť: o. <i>okraj papíru</i> obstrihnúť okraj papiera 2. vystrihnúť (v krajčírstve): o. <i>podle střihu</i> vystrihnúť podľa strihu; obstrihovat
obstrihnúť nedok. obstrihovať , <i>-ujem, -ujú</i> 1. ● obstrihovat	obstrihnout obstrihovat <i>-uji -ují</i> nedok. 1. ● obstrihovať 2. vystrihovat
obsypať , <i>-em, -ú</i> dok. 1. ● obsypat, osypat; nedok. obsýpať , obsypávať obsypať sa 1. čím, obsypat se čím; nedok. obsypať sa , obsypávať sa 1. obsypávať se	obsypat, osypat <i>-u/-ám -ou/-ají</i> dok. 1. ● obsypať: <i>květem obsypaný strom</i> kvetmi obsypaný strom 2. posypať: o. <i>cestu štěrkem</i> posypať cestu štrkom; obsypávat
obsypať	obsypat, osypat

nedok. obsýpat', obsypávat', -am, -ajú 1. obsypávat, osypávat	obsypávat -ám -ají nedok. 1. ● obsýpat', obsypávat' 2. posýpat', posypávat'
obsypat' obsypat' sa 1. ● <i>čím</i>, obsypat se čím; nedok. obsypat' sa, obsypávat'	obsypat se, osypat se -u/-ám -ou/-ají dok. 1. ● obsypat' sa: <i>stromy se obsypaly květem</i> stromy sa obsypali kvetmi 2. vysypat' sa: <i>děti se osypaly</i> deti sa vysypali; <i>tvář celá osypaná</i> tvár celá vysypaná; <i>osypaly se mu rty</i> vysypali, vyliali sa mu pery; obsypávat se
obsypat' nedok. obsypat' sa, obsypávat' sa 1. ● obsypávat se	obsypat se, osypat se obsypávat se -ám -ají nedok. 1. ● obsýpat' sa, obsypávat' sa 2. vysýpat' sa, vysypávat' sa
obšírny příd. 1. ● obšírny; obšírne	obšírny příd. 1. zastar. rozsiahy, rozľahlý: <i>o. sad</i> rozsiahly sad; <i>o. svet</i> rozľahly svet 2. ● obšírny: <i>o. dopis</i> obšírny list; obšírně obšírnost -i ž. 1. zastar. rozľahlosť 2. obšírnost'
obšírny obšírne přisl. 1. ● obšírně	obšírny obšírně přisl. 1. zastar. rozsiahlo, rozľahlo 2. ● obšírne;
obšít', -šijem, -šijú dok. 1. ● <i>čo, čím</i> obšít (dírký) 2. (vyspravit) zašít, zalátat: <i>obšít roztrhané koše</i> 3. hovor. <i>koho</i> zašít komu: <i>kto ta obšije, kto ta operie</i> kdo ti zašije, kdo ti vypere;	obšít -šiji -šijí -šli dok. 1. ● obšít': <i>o. límeček</i> krajkou obšít' golierik čipkou; <i>o. rukávy, aby se netřepily</i> obšít' rukávy, aby sa nestrapkali; obšívát

nedok. obšívateľ obšít' sa 1. hovor. zašít si: <i>ani o. sa nevie</i>; nedok. obšívateľ sa 1. zašívateľ si: <i>sám sa obšívá, sám sa opiera</i> sám si zašívá, sám si pere	
obšít' nedok. obšívateľ, -am, -ajú 1. ● obšívateľ (dírkový) 2. zašívateľ, látateľ (prádlo) 3. zašívateľ komu 4. hovor. expr. <i>koho, čo čím</i> (bít) mydlit	obšít' obšívateľ -ám -ají nedok. 1. ● obšívateľ
obšívka, -y, 2. mn. -vok ž. 1. lem 2. ● lod'. obšívka	obšívka -y ž. 1. ● lod. obšívka (vonkajšie obloženie lode): <i>klinkrová o. preplátovaná obšívka</i>
obťaž, -u m. 1. ● typ. obťaž 2. zřid. potah (na nábytek)	obťah -u m. 1. ● polygr. obťah: <i>kartáčový, sloupkový o. kefový, stĺpcový obťah</i>
obťažiteľ, -ím, -ia dok. koho, čo čím 1. ● obťažiteľ 2. ●● zastar. <i>čo, koho obťažiteľ, zatížiť</i> (finančne) 3. zastar. <i>čo</i> znesnadniť	obťažiteľ -ím -í dok. 1. obťažiteľ, obťažkať: <i>stromy byly obťaženy ovocem</i> stromy boli obťažkané ovocím: <i>mít ruce obťaženy balíky</i> mať ruky plné balíkov 2. ●● zaťažiteľ: <i>být obťažten dluhy</i> byť zaťažtený dlhmi; <i>hlavu si obťažil starostmi</i> hlavu si zaťažil starosťami
obťažný príd. 1. (nesnadný) obťažný, svízelný; obťažnosť, -ti ž. bez. mn. č. 1. obťažnosť	obťažný príd. 1. nepríjemný, dotieravý: <i>o. host</i> nepríjemný hosť; <i>o. hmyz</i> dotieravý, protivný hmyz 2. ● ťažký, namáhavý, obťažný: <i>o. úkol</i> ťažká úloha; obťažně prisl. 1. nepríjemne, dotieravo

	2. ťažko, s námahou; obtížnost -i ž. 1. ťažkosť, namáhavosť, obťažnosť, neľahkosť: <i>o. úkolu</i> obťažnosť, neľahkosť úlohy
obtekať, -á, -ajú nedok. 1. ● obtékat	obtékat -á -ají nedok. 1. ● obtekať: odb. <i>obtékání</i> obtekanie 2. podtekať (okolo spodnej strany dačoho): <i>potok obtéká zahradu</i> potok podteká záhradu
obtierať, -am, -ajú nedok. 1. ● otírat ◇ hovor. <i>o. si jazyk (hubu) o niekoho</i> otírat se o někoho obtierať sa 1. otírat se	otírat -ám -ají nedok. 1. utierať: <i>o. nádobí utěrkou</i> utierať riad utierkou; <i>o. prach</i> utierať prach 2. stierať, zotierať: <i>o. si pot z čela</i> stierať, zotierať si pot z čela 3. ● otierať, obtierať: <i>kočka otírá hlavu o ruku</i> mačka si otiera hlavu o ruku ◇ ob. pejor. <i>o. si o někoho hubu</i> otierať si, obtierať si papuľu, jazyk o niekoho, jazyk si otíkať na dakom
obtierať obtierať sa 1. ● otírat se	otírat se -ám -ají nedok. 1. ošuchovať sa, zotierať sa: <i>nátěr se pomalu otírá</i> náter sa ošuchuje 2. ● otierať sa, obtierať sa, obšuchovať sa: <i>kočka se otírala o nohu</i> mačka sa otierala, obtierala o nohu 3. zried. stierať sa, zotierať sa: <i>otírání významu slova</i> stieranie významu slova
otílet, -tlčíem, -tlčíú dok. 1. ● čo (na povrchu odstranit, poružit) otlouci: <i>o. omietku, hrniec, kolená</i>;	otlouci, otlouct otluču, otlučou -kl dok. 1. ● otílet, pootíkať, poobíkať: <i>o. zeď</i>

nedok. obtlíkať, -am, -ajú 1. (tlučením opracovať) otloukať: <i>o. píšťalku</i> obtlíčať sa 1. (poškodiť sa) otlouciť sa; nedok. obtlíkať sa 1. otloukať sa	otlúčať múr; <i>otlučená kolena</i> pootlúkané, doudierané kolená; pren. expr.: <i>život ji otloukl</i> život ju naučil všetkému; <i>otlučené dieťa</i> poobtlúkané, obité dieťa 2. ● obiť, poobíjať, otlúčať: <i>o. orechy</i> obiť orechy; <i>otlučené nádobí</i> obité, poobtlúkaný, otlúčený riad 3. striasť, oklepať ◇ expr. <i>o. niekomu niečo o hlavu</i> otrepať, otlúčať, otrieskať dakomu dačo o hlavu; <i>o. niekomu niečo o uši</i> obiť dakomu dačo o uši
obtlúčať obtlúčať sa 1. ● (poškodiť sa) otlouciť sa;	otlouciť sa, otlouciť sa otlúču, otlúču - kl dok. 1. ● otlúčať sa, pootlúkať sa, doudierať sa: <i>jablka se v bedni otloukla</i> jablká sa v debne otlúkli, pootlúkali 2. expr. preskakať, okresať sa, ostrieľať sa: pren. <i>každý se musí v povolání o. každý si musí v povolání preskakať svoje, každý sa musí v povolání okresať, vypsúť</i>
obtočiť, -ím, -ia dok. 1. ● <i>čo, koho čím, čo okolo, čoho, okolo koho</i> obtočiť 2. <i>čo, koho</i> obkľíčiť, obklopiť; nedok. obotáčať obtočiť sa 1. <i>čím, okolo čoho, okolo koho</i> obtočiť sa; nedok. obotáčať sa 1. obotáčať sa	obtočiť -ím -í dok. 1. ● obkrútiť, okrútiť, obtočiť: <i>o. hlavu šátkom</i> obkrútiť hlavu šatkou ◇ expr. <i>o. si niekoho k. prstu</i> okrútiť si niekoho okolo prsta, malíčka; obotáčať
obtočiť nedok. obotáčať, -am, -ajú 1. ● obotáčať	obtočiť obotáčať -ím -ejí nedok. 1. ● obkrúcať, okrúcať, obotáčať

2. obkličovať, obklopovať	
obyčajný príd. 1. ● obyčajný 2. zool., bot. obecný: <i>lieska o-á</i> ; obyčajne prísł. 1. obyčajne	obyčejný príd. 1. ● obyčajný: o. <i>domék</i> obyčajný domček; odb. o. <i>rok</i> obyčajný rok; obyčejně prísł. 1. obyčajne; obyčejnost -i ž. 1. obyčajnosť
obživit' , -ím, -ia dok. <i>koho</i> 1. ● uživit 2. ●● kniž. <i>koho</i> , čo vzkřísit 3. kniž. osvěžit; nedok. obživovat' obživit' sa 1. uživit se	obživit -ím -í dok. 1. ● zried. uživit': o. <i>rodinu</i> uživit' rodinu 2. ●● zastar. obživit', vzkriesit': o. <i>mrtvého</i> vzkriesit' mŕtveho
obživiť nedok. obživovať , -ujem, -ujú 1. ● uživovať 2. křísit 3. osvěžovat	obživovat -uji -ují nedok. 1. zried. oživovať: o. <i>vzpomínku</i> oživovať spomienku 2. ● trocha zastar. (koho) živit': <i>nuzné</i> o. núdných, chudobných živit'
ocielka , -y, 2. mn. -lok ž. 1. ● (brousek) ocílka	ocílka -y ž. 1. ● ocieľka (na brúsenie) 2. čepeľ
ocifrovat' , -ujem, -ujú dok. 1. lid. ozdobiť	ocifrovat -uji -ují dok. 1. očíslovať
očadnúť , -nem, -nú dok. 1. ● expr. očadnout, osmahnout (na slunci)	očadnout -nu -nou -dl dok. zried. 1. začadiť sa, zadymiť sa 2. ● expr. ohoriet', uhoriet', opáliť sa (na slnku)
očerniet' , -iem, -ejú dok. 1. ● zčernat; nedok. očernievať	očernit -ím -í dok. 1. ● zried. začierniť 2. expr. očierniť, omaľovať (ohovoriť); Očerňovat

očernieť nedok. očernievat', -am, -ajú 1. ● zčernávať	očerniť očerňovať -uji -ují nedok. 1. ● zried. začierňovať 2. expr. očierňovať, omal'úvať
očierniť, -im, -ia, trp. -nený dok. 1. ● expr. (pomluvit) očerniť; nedok. očierňovať, -ujem, -ujú 1. očerňovať	očerniť -ím -í dok. 1. zried. začierniť 2. ● expr. očierniť, omal'ovať (ohovoriť); očerňovať uji -ují nedok. 1. zried. začierňovať 2. ● expr. očierňovať, omal'úvať
od, odo (odo jen ve spojení <i>odo mňa, odo dverí, odo dňa vedie od dverí, od dňa</i>) predl. s 2. p. 1. ● od, ode: vyjadruje a (východisko a smer děje) <i>od severu; od a do z</i>; b (časové východisko) <i>od rána</i>; c (způsob děje) <i>od slova do slova</i>; d (původ(ce) děje) <i>dostať od otca; to je pekné od teba</i>; e (důvod) <i>zaplatiť od ušitia</i>; j (příslušnost něčeho, řídč. někoho k něčemu) <i>klúč od domu; on je od novín</i>; g (předmětový vztah odlukový) <i>ustúpiť od požiadavky</i> 2. od n. prostý sedmý pád: (vyjadruje příčinu děje) <i>od radosti, od strachu</i> radostí, strachem 3. proti se 3. p., (vyjadruje určení věci) <i>od kašľa, od smädu</i> proti kašli, proti žízni 4. po se 6. p.: (vyjadruje prostředníka) <i>odkázať, poslať od niekoho</i> vzkázat, poslat po někom 5. než: (vyjadruje zřetel na někoho n. něco při komparativu) <i>starší odo mňa ... než já; menší od dlane ... než dlaň</i>	od, ode predl. s G 1. ● od, odo (v rozlič. význ.): (smerovanie) <i>vstát od stolu</i> vstať od stola; <i>od hlavy k patě</i> od hlavy po päty; (východisko deja) <i>od té doby</i> od toho času; <i>od nepaměti</i> od nepamäti; <i>od pokolení do pokolení</i> z pokolenia na pokolenie; <i>den ode dne, ode dne ke dni</i> zo dňa na deň; <i>propustit od hodiny</i> prepustiť na sekundu na hodinu; <i>chodit dům od domu</i> chodiť z dom, z domu do domu; <i>odříkávat slovo od slova</i> odriekať slovo za slovom; (pôvod) <i>vyříd' ode mne pozdrav</i> odovzdal odo mňa pozdrav; (příslušnost') hovor. <i>být od novin</i> byť od novín; <i>vařit něco od masa</i> variť dačo od mäsa, mäsité; <i>muž od slova</i> muž slova; (příčina) <i>špatně od žaludku</i> zle od žalúdka; (spôsob) <i>kreslit od ruky</i> kresliť voľnou rukou; (odlučovanie, rozlišovanie) <i>ustoupit od požadavků</i> ustúpiť od požiadaviek; <i>výjimky od pravidla</i> výnimky z pravidla; (zřetel') <i>od původu Čech</i>

	pôvodom Čech 2. hovor. na, za: (cieľ, účel) <i>od čeho tě tu máme?</i> na čo si tu? načo ťa tu máme? <i>od toho tu nejsem</i> na to nie som tu; <i>od toho jsou chytřejší lidé</i> na to sú šikovnejší ľudia; <i>od čeho ho platíme?</i> za čo ho platíme; <i>dát od cesty</i> dať za cestu, dať za posluhu; <i>zaplatit od práce</i> zaplatiť za robotu, prácu ◇ <i>jít na někoho od lesa</i> ísť na niekoho s figľom; <i>hospodařit od desíti k pěti</i> gazdovať od tisíca k stu; <i>nula od nuly pojde</i> kde nič nie je, ani čert nevezme; z ničoho je len nič; <i>od malé jiskry les polehl</i> z malej iskry veľký oheň býva; <i>nejsem od toho (to udělat)</i> nie som proti tomu (urobiť to); nie som na to určený
odbaviť, -i/m, -ia dok. 1. (zhostiť sa) odbýť (si): <i>o. školu</i> 2. odbýť: <i>čo</i> (povrchne vykonať) ◇ <i>o. niečo ľavou rukou</i> o. něco levou rukou; <i>koho</i> (odmítnout) <i>o. niekoho nakrátko</i> o. někoho zkrátka 3. ● (vykonať něco s někým, s něčím) odbavit, vyříditi: <i>o. pacientov</i>; nedok. odbavovat' nás. odbavúvat', -am, \-ajú 1. odbývávat (si) 2. odbývávat odbaviť sa 1. (uskutečniť sa) odbýť se: <i>šťastne sa to odbavilo</i>	odbavit -ím -í dok. 1. ● vybaviť, zariadiť: <i>o. cestující (na hranicích)</i> vybaviť cestujúcich (na hraniciach); <i>celní, pasové odbavení</i> colné, pasové vybavenie; <i>o. zakázky</i> vybaviť objednávky; odbavovat -uji -ují nedok. 1. vybavovať, zariaďovať: <i>o. pacienty</i> vybavovať pacientov

2. (dokončiť povinnosť) vyříditi si (záležitost); <i>včiasšie sme sa odbavili v meste</i> dříve jsme si...; nedok. odbavovat' sa 1. odbývat se; nás. odbavúvat' sa 1. odbývávat se	
odbavit' nedok. odbavovat', -ujem, -ujú 1. odbývat (si) 2. odbývat (práci, uchazeče) 3. ● odbavovat;	odbavit odbavovat -uji -ují nedok. 1. ● vybavovať, zariaďovať: o. <i>pacienty vybavovať pacientov</i>
odběhnúť, -nem, -nú dok. 1. ● (odskočiť) odběhnout: <i>odbehla si niečo kúpiť</i> 2. <i>koho, čo; od koho, od čoho</i>, zříd. i <i>komu</i> (utéci) zběhnout komu, od čeho 3. <i>koho, čo</i> ujet komu: <i>vlah ma odbehol</i> vlak mi ujel	odběhnout -nu -nou -hl dok. 1. ● odběhnúť: <i>odběhl si na svačinu</i> odbehol, odskočil si na desiatu 2. zried. expr. odbočit', odskočit', uhnúť': o. <i>od původního tématu</i> odbočit' od pôvodnej témy
odberačka¹, -y, 2. mn. -čiek ž. 1. ● odběračka, odbíračka odberačka², -y, 2. mn. -čiek ž. 1. hovor. Loučení	odběrač¹, odbírač¹ odběračka -y ž. 1. ● odberačka (i polygr.)
odberat'¹, -ám, -ajú nedok. 1. ● odbírat, odebírat odberat'², -á, -ajú nedok. 1. podbírat se, podebírat se: <i>prst mi</i> <i>odberá</i>	odbírat, odebírat -ám -ají nedok. 1. ● odoberať, odberať: o. <i>krv</i> odoberať krv; o. <i>tisk</i> odoberať tlač
odberat' sa, -ám, -ajú nedok. 1. ● (odcházet) odebírat se, odbírat se (z domu) 2. <i>od koho, od čoho i ~</i> loučit se s kým, s čím i ~	odebírat se, odbírat se -ám -ají nedok. 1. ● kniž. odoberať sa, odberať sa: <i>pomalu se odebírali domů</i> pomaly sa odoberali domov

odbiť, -bijem, -bijú dok. 1. ● (o hodinách) odbít ◇ <i>odbila jeho posledná hodina</i> 2. <i>koho</i>, zříd. i <i>čo</i> (zbavit se) odbýt: <i>o. niekoho žartom</i> 3. ● <i>čo</i> (při hře) odrazit, odbít: <i>o. loptu o. míč</i> 4. (oddělit úderem) urazit: <i>o. uško na šálce u. ouško na šálku;</i> nedok. odbíjať, odbiť sa 1. (oddělit se úderem) urazit se; nedok. odbíjať sa 1. urážet se	odbít -bije -biji dok. 1. ● odbiť: <i>hodiny už odbily hodiny už odbili</i>; šport. <i>o. míč odbiť loptu</i>
odbiť nedok. odbíjať, -am, -ajú 1. ● odbíjet 2. odbývat 3. ● odrážet, odbíjet (míč) 4. urážet (co z čeho)	odbíjet -í -ejí nedok. 1. ● odbíjať: <i>hodiny odbíjely šest hodiny odbíjali šest'</i>
odbor, -u, 6. j. -e, l. mn. -y, 1. ● odbor, sekce 2. (odvětví činnosti) obor; odborovy¹ příd. k 1 1. odborový	odbor -u m. 1. ● odbor (sekcia): <i>finanční o. finančný odbor</i>
odbúrat', -am, -ajú dok. 1. ● odbourat; nedok. odbúravat', -am, -ajú 1. odbourávat	odbourat -ám -ají dok. 1. ● odbúrat': <i>o. zed' odbúrat' múr;</i> <i>chem. o. bílkoviny odbúrat' bielkoviny</i> 2. publ. zrušit', odstranit'; zmenšit': <i>o. daňové zatížení zrušit' daňové zařazenie; o. nadbytečné zásoby odstranit' nadbytočné zásoby; o. nedostatky odstranit' nedostatky;</i> odbourávat

odbúrat' nedok. odbúravat', -am, -ajú 1. ● odbourávat	odbourat odbourávat -ám -ají nedok. 1. ● odbúravat' 2. odstraňovat'
odčesnúť, -nem, -nú dok. 1. ● <i>čo</i> (stržením oddělit) odčísnout (větev)	odčísnout -nu -nou -sl dok. zried. 1. sčesať, začesať: o. <i>vlasy z čela</i> sčesať vlasy z čela 2. ● odčesnúť: o. <i>větev</i> odčesnúť konár, vetvu
odčiniť, -im, -ia dok. 1. ● (napravit) odčiniť; nedok. odčiňovat'	odčiniť -ím -í dok. 1. ● odčiniť: o. <i>krivdu</i> odčiniť <i>krivdu</i> 2. kniž. odstrániť: o. <i>nedôveru, rozdíl</i> odstrániť <i>nedôveru, rozdiely</i>; Odčiňovat
odčiniť nedok. odčiňovat', -ujem, -ujú 1. ● odčiňovat	odčiniť odčiňovat -uji -ují nedok. 1. ● odčiňovat' 2. odstraňovat'
odčítat', -am, -ajú dok. 1. ● <i>čo od čoho, z čoho</i> odečíst, odčíst co od čeho 2. <i>čo, koho</i> spočítat, spočíst; nedok. odčítovat', -ujem, -ujú 1. odčítat, odečítat 2. spočítávat	odečíst, odčíst odečítat, odčítat -ám -ají nedok. 1. ● odratovať, odratúvať, odčitovať, odčítavať: o. <i>vydání od příjmu</i> odratúvať výdavky od příjmu
oddat', -ám, -ajú dok. 1. <i>čo, koho komu, čomu</i> (odvést) odevzdat: o. <i>list na poštu</i> o. <i>dopis...</i> 2. <i>čo komu</i> (postoupit) odevzdat, předat: o. <i>úrad nástupcovi</i> 3. ● <i>koho</i> oddat (snoubence); nedok. oddávat' oddat' sa nedok. oddávat' sa k 1	oddat -ám -ají dok. 1. ● zosobášit'; hovor. osobášit': o. <i>snoubence</i> zosobášit' <i>snúbencov</i>; oddávat

1. oddávat se (žalu, studiu)	
oddat' nedok. oddávat' , -am, -ajú 1. odevzdávat (dopis) 2. odevzdávat, předávat (úřad) 3. ● oddávat (snoubence)	oddat oddávat -ám -ají nedok. 1. ● sobášit'
oddat' oddat' sa 1. ● oddat se: komu čomu (pohroužit se) ◇ o. <i>sa do vôle božej; čomu</i> (věnovat se) o. <i>sa štúdiu</i> 2. dát se: <i>do koho, do čoho</i> (zaútočit) oddal sa do mňa; do čoho i s inf. (začít něco dělat) o. <i>sa do práce</i> 3. neos. vyplatit se: <i>oddalo sa príst'</i> vyplatilo se přijít;	oddat se -ám -ají dok. 1. zosobášit' sa: <i>nechali se o. dali sa zosobášit', zosobášili sa</i> 2. ● oddat' sa: o. <i>se práci</i> oddat' sa robote; o. <i>se snění</i> oddat' sa snívaniu; o. <i>se muži</i> oddat' sa mužovi; oddávat se -ám -ají nedok. 1. oddávať sa
oddych, -u m. 1. ● oddech, oddych	oddech, zried. oddych -u m. 1. oddychovanie, výdych: <i>pravidelné o-y</i> pravidelné oddychovanie; o. <i>úlevy</i> výdych úľavy; expr. o. <i>lokomotivy</i> odfukovanie rušňa 2. ● iba <i>oddech</i> oddych: <i>polední o.</i> poludňajší oddych; oddechový příd. 1. oddychový
oddýchnuť si, -nem, -nu dok. 1. ● (pohověť si) oddechnout (si), odpočinout si; nedok. oddychovat' (si), -ujem, -ujú 1. oddechovat si, odpočívát	oddechnout, oddechnout si, oddychnout, oddychnout si, oddýchnout si -nu -nou -chl dok. 1. vydýchnuť (si): <i>zhluboka (si) o. zhlboka (si) vydýchnuť; o. (si) úlevou</i> vydýchnuť si od úľavy, úľavou; expr. <i>lokomotiva oddychla</i> rušeň zafučal; <i>oddýchl si, že to má z krku</i> vydýchol si, že to má z krku, že to už striasol z

	pliec 2. ● iba <i>oddechnout si</i> oddýchnuť si, odpočinuť si: <i>o. si od práce</i> oddýchnuť si od roboty; <i>už brzo si od nás oddechnete</i> čoskoro si už od nás oddýchnete; oddechovat, oddechovat si, oddychovat, oddychovat si -uji -ují nedok. 1.vydychovat' (si), odfukovat' (si): <i>krátce o. krátko vydychovat'; klidně si oddechoval</i> pokojne si odfukovať; expr. <i>oddechování lokomotivy</i> odfukovanie rušňa
odfúknuť, -nem, -mí dok. 1. ● ofouknout (dým) 2. ● ofouknout, vydechnout (spokojeně); nedok. odfukovat' odfúknuť si 1. ofouknout si, vydechnout si 2. ofouknout si, oddechnout si	odfouknout -nu -nou -kl dok. 1. ● ofúknuť: <i>o. kouř</i> ofúknuť dym; i <i>odfouknout si: spokojeně (si) o.</i> spokojne si ofúknuť 2.expr. odfrknúť, odvrknúť: <i>odfoukl do telefonu</i> odfrkol do telefónu 3.i odfouknout se odškeriť sa, oduť sa: <i>omítka (se) ofoukla</i> omietka sa odškerila, odula
odhlásit' nedok. odhlasovat'¹, -ujem, -ujú 1. odhlašovat odhlasovat'², -ujem, -ujú dok. 1. ● odhlasovat: <i>o. zákon</i>	odhlásit odhlašovat -uji -ují nedok. 1. ● odhlasovat'
odhliadnuť, -nem, -nu dok. 1. ● <i>od čoho</i> odhlédnout od čeho, nepřihlédnout k čemu	odhlédnout -nu -nou -dl dok. 1. zried. obzrieť sa: <i>od. práce ani neodhlédla</i> od roboty ani oči nezdvihla, pri robote sa ani neobzrela 2. ● kniž. (od čeho) odhliadnuť (pustiť zo

	zreteľa); odhlížet -ím -ejí nedok. 1. zried. obzerať sa 2. odhliadať (vypúšťať zo zreteľa)
odchlipnúť¹ (si) -nem, -nú dok. 1. expr. čo odsrknuť si, usrknúť si, upíť si odchlipnúť², -nem, -nú dok. 1. ● expr. (učiniť, aby odstávalo) odchlípiť, odchlípnout; nedok. odchlipovať, -ujem, -ujú 1. odchlipovať odchlipnúť sa 1. odchlípiť se, odchlípnout se; nedok. odchlipovať sa 1. odchlipovať se	odchlípiť -ím -í, odchlípnout -nu -nou, -pl dok. 1. ● odškeriť, pootvoriť, odchýliť, odchlopiť: <i>pohrdlivě o rty pohľadlivo pootvoriť pery; pes odchlípl uši</i> pes natrčil uši;
odchlpiť, -ím, -ia dok. 1. ● odb. odchlpiť 2. hovor. rozmotat; nedok. odchlpovať, -ujem, -ujú 1. odchlpovať 2. rozmotávať	odchlupit -ím -í dok. 1. ● garb. odchlpiť; odchlupovat -uji -ují nedok. 1. odchlpovať
odchlpit' nedok. odchlpovať, -ujem, -ujú 1. ● odchlpovať 2. rozmotávať	odchlupit odchlupovat -uji -ují nedok. 1. ● odchlpovať
odchod, -u m. 1. ● odchod 2. odjezd: o. vlaku	odchod -u m. 1. ● odchod: <i>mít se k o-u</i> poberať sa (preč), zberať sa na odchod; <i>být na o-u</i> práve odchádzať, byť na odchode
odchodit, -im, -ia i odchádzať, -am, -ajú nedok. 1. ● odcházet	odcházet -ím -ejí nedok. 1. ● odchádzať: o. <i>domů</i> odchádzať domov; o. <i>do důchodu</i> odchádzať do

2. (o vozidle) odjíždět: <i>vlak odchází o piatej vlak odjíždí v pět</i>	dôchodku
odchýlit', -ím, -ia dok. 1. ● odchýlit (hlavu) 2. pootevřít (dveře); nedok. odchyľovat' odchýlit' sa nedok. odchyľovat' sa	odchýlit -ím -í dok. 1. ● odchýlit'; odchyľovat
odchýlit' nedok. odchyľovat', -ujem, -ujú 1. ● odchyľovat 2. pootevřít	odchýlit odchyľovat -uji -ují nedok. 1. ● odchyľovat'
odchýlit' odchýlit' sa 1. ● odchýlit se 2. pootevřít se;	odchýlit se -ím -í dok. 1. ● odchýlit' sa; odchyľovat se
odchýlit' nedok. odchyľovat' sa 1. ● odchyľovat se 2. pootevřít se	odchýlit se odchyľovat se -uji -ují nedok. 1. ● odchyľovat' sa
odkapat', -em, -ú dok. hovor. 1. zhynout 2. expr. (o lidech) zmizet, ztratit se: <i>tak už odkap</i> tak zmizni (ztrat' se) již	odkapat -u/-ám -ou/-ají dok. 1. odkvapkat', odtiect': <i>zeleninu necháme</i> o. zeleninu necháme odkvapkat' 2. striasť, otriast': o. <i>deštník</i> otriast' dáždňik; o. <i>péro</i> otriast' pero; odkapávat -ám -ají nedok. 1. odkvapkávat', odtekat' 2. otriasať, striasať
odkaz, -u m. 1. ● odkaz (předků; na literaturu) 2. vzkaz	odkaz -u m. 1. ● odkaz: o. <i>k předchozí kapitole</i> odkaz na predchádzajúcu kapitolu; <i>písemný</i> o. písomný odkaz 2. dedičstvo, dar: <i>jako</i> o. <i>dostal dům</i>

	ako dedičstvo dostal dom; odkazový príd. 1.odkazový
odkázať , -zem, -zu dok. 1. ● <i>koho na koho, na čo, zried. i ku komu</i> odkázať: o. na literatúru 2. ●● kniž. <i>čo komu odkázať, poručiť</i> (dŕm) 3. <i>komu, čo i so spoj. aby, že vzkázať: o. po niekom, od niekoho, aby ... v. po niekom;</i> nedok. odkazovať	odkázať -žu/-ži -žou/-ží dok. 1. ●● zanechať, poručiť, práv. odkázať: <i>všetko odkázal synovi všetko</i> zanechal synovi 2. ● (koho, čo na koho, čo; ke komu, čemu; kam) odkázať na koho, na čo: o. <i>žadateľa k príslušnému referentovi</i> odkázať žiadateľa na príslušného referenta, poslať niekoho za príslušným referentom 3.trocha zastar. (koho, čo) odbiť, odmietnuť: o. <i>ženicha</i> odmietnuť ženicha; Odkazovať
odkázať nedok. odkazovať , -ujem, -ujú 1. ● odkazovať 2. vzkazovať	odkázať odkazovať -uji -ují nedok. 1. ● porúčať, zanechávať, práv. odkazovať 2. ● odkazovať: o. na <i>zákonné</i> <i>předpisy</i> odkazovať na zákoné predpisy 3.trocha zastar. odbíjať, odmietat'
odkopnúť , -nem, -nú dok. 1. ● odkopnout	odkopnout -u -nou -pl dok. 1. odkopať: o. <i>drn</i> odkopať mačinu 2. ● odkopnúť: o. <i>míč</i> odkopnúť loptu; odkopávať ² -ám -ají nedok. 1.odkopávať
odkúriť , -im, -ia dok. 1. expr. koho (vyhnať) vypakovať, zahnať svinským krokom	odkouřit -ím -í dok. 1. zried. oddymiť 2. chem. odpariť, oddymiť;

	odkuřovat -uji -ují nedok. 1. zried. oddymovať 2. chem. odparovať, oddymovať
odletieť nedok. odletovať, -ujem, -ujú, odlietať i odletúvať, -am, -ajú 1. ● odlétat, odlítat, odletávat	odlétat¹, hovor. odlítat¹ -ám -ají dok. 1. poodlietať: <i>ptactvo odlítalo vtáctvo</i> poodlietalo 2. zried. nalietať: <i>o. tisíc km nalietať</i> tisíc km odlétat², hovor. odlítat² -ám -ají nedok. 1. ● odlietať: <i>vlaštovky na podzim odlétají</i> lastovičky na jeseň odlietajú; <i>tríska odlétaly od sekery</i> triesky odlietali od sekery; odletávat -ám -ají opak. 1. odlietavať
odliatok, -tku, m. 1. ● odlitek	odlitek -tku m. 1. ● tech. odliatok: <i>sádrový o. sadrový</i> odliatok; <i>vadný, zmetkový o.</i> chybný, nepodarkový odliatok 2. kópia: <i>byl o-em svého otce</i> bol (presnou) kópiou svojho otca; odlitkový příd. 1. odliatkový
odlúčený příd. 1. ● odloučený odlúčene přísl. 1. odloučeně	odloučený příd. 1. samostatný, oddelený: <i>o. pokoj</i> oddelená izba 2. ● odlúčený: <i>o. od světa</i> odlúčený od sveta; odloučeně přísl. 1. odlúčene; odloučenost -i ž. 1. odlúčenosť
odlúčit , -ím, -ia dok.	odloučit -ím -í dok.

1. ● odloučit odlúčiť sa 1. odloučit se	1. ● odlúčiť: <i>o. otce od rodiny odlúčiť</i> otca od rodiny 2. oddeliť: <i>o. skořápku od jádra</i> oddeliť škrupinu od jadra; odlučovat -uji -ují nedok. 1. odlučovat 2. oddeľovat
odmeniť, -im, -ia dok. 1. ● <i>koho, čo za čo, čím</i> (odplatit) odměnit 2. hovor. <i>koho, čo</i> (zastoupit v práci) zastat: <i>syn ta môže o. syn tě může z.;</i> nedok. odmeňovať sa i odmieňať sa odmeniť sa 1. <i>komu, za čo, čím</i>, odměnit se; nedok. odmeňovať sa i odmieňať sa 1. odměňovat se	odměnit -ím -í dok. 1. ● odmeniť; odměňovat -uji -ují nedok. 1. odmieňať, odmeňovať
nedok. odmeňovať sa i odmieňať sa 1. odměňovat se odmieňať, -am, -ajú 1. ● odmeňovat 2. zastávat	odměnit odměňovat -uji -ují nedok. 1. ● odmieňať, odmeňovať
odmotat', odmotat' sa 1. (odvinout se) odmotat se	odmotat se -ám -ají dok. 1. ● odmotat' sa (o niti) 2. expr. odtackat' sa: <i>odmotat se jako ve snách</i> odtackal sa ako vo snách, ako pomátaný
odmrštit', -im, -ia, -mršť!/-mršti! dok. 1. ● odmrštit; odmršťat'	odmrštit -ím -í dok. 1. odšmarit', odhodit' 2. zavrhnúť, odmietnuť: <i>o. prosebníka</i> odmietnuť prosebníka; odmršťovat
odmrštit' nedok. odmršťat', -am, -ajú i odmršťovat', -ujem, -ujú 1. odmršťovat	odmrštit odmršťovat -uji -ují nedok. 1. odrážať 2. odmietat'

odoberať , -ám, -ajú nedok. 1. ● odebírat, odbírat 2. hovor. <i>koho odváděť</i> (k vojenské službě)	odbírat, odebírat -ám -ají nedok. 1. ● odoberať, odberať: <i>o. krev</i> odoberať krv; <i>o. tisk</i> odoberať tlač
odobierka , -y, 2. mn. -rok ž. 1. loučení, rozloučení 2. loučení nad hrobem	odbírka -y ž. 1. ban. Odberka
odobrat' , -beriem, -berú dok. <i>čo čomu, komu; koho komu</i> 1. ● odebrat, odejmout: <i>o. legitimáciu</i> 2. ● <i>čo</i> odebrat, ubrat co, čeho: <i>o. trochu múky</i> 3. převzít <i>o. peniaze</i> 4. odvést (k vojenské službě) 5. lid. ofotografovat	odebrat -beru -berou dok. 1. ● odebrať: <i>o. krev</i> odebrať krv; <i>o. vzorek ze zboží</i> odebrať vzorku z tovaru; <i>o. řidičský průkaz</i> odebrať vodičský preukaz
odobrat' sa , -beriem, -berú dok. 1. ● <i>kam</i> odebrat se ◇ <i>o. sa na večnosť</i> 2. <i>od koho i ~</i> (dát sbohem) rozloučit se s kým; nedok. odoberať sa	odebrat se -beru -berou dok. 1. ● kniž. odebrať sa, pobrat' sa: <i>o. se na lože</i> pobrat' sa spať; zjemn. <i>o. se na večnosť</i> odebrať sa na večnosť
odobrat' sa nedok. odoberať sa , -ám, -ajú 1. ● odebírat se, odbírat se 2. loučit se s kým	odbírat, odebírat -ám -ají nedok. 1. ● odoberať, odberať: <i>o. krev</i> odoberať krv; <i>o. tisk</i> odoberať tlač
odopriet' nedok. odopierať i odpierať ¹ , -am, -ajú 1. ● odpírat, odepírat	odeprat odepírat, odpírat ¹ -ám -ají nedok. 1. zhruba vypierať, predpierať odepřít odpírat ² -ám -ají nedok. 1. ● odpierať, odopierať
odpadnúť , -nem, -nú dok. 1. ● odpadnout ◇ <i>odpadol mu kameň zo srdca; odpadla mu chuť od niečoho</i> 2. padnout (v boji)	odpadnout -nu -nou -dl dok. 1. ● odpadnúť (v rozlič. význ.): <i>květ odpadl</i> kvet odpadol; <i>o. od církve</i> odpadnúť od církvi; <i>přednáška</i>

3. omdlít	<i>odpadla prednáška odpadla</i>
odpálit', -im, -ia dok. 1. ● odpálit': (míč, raketu; přen. zmizet) 2. expr. <i>koho</i> (odstřelit) odbouchnout; nedok. odpalovat'	odpálit -ím -í dok. 1. ● odpálit': <i>o. řízenou střelu odpálit'</i> řízenou střelu; šport. <i>o. míč odpálit'</i> loptu; hrub. <i>odpal sic ti jednu vlípnu</i> odpál', lebo ti (jednu) vylepím, capnem 2. zried. expr. <i>odbit'</i> : <i>o. někoho jediným slovem odbit'</i> niekoho jediným slovom; Odpalovat
odpálit' nedok. odpalovat', -ujem, -ujú 1. ● odpalovat 2. odstřelovat	odpálit odpalovat -uji -ují nedok. 1. ● odpal'ovat'
odpichnúť, -nem, -nú dok. 1. ● hut., tech., slang. odpíchnout odpichnúť sa 1. sport. odpíchnout se	odpíchnout -nu -nou -chl dok. 1. ● odb. odpichnúť'; tech. <i>o. vzdálenost bodů</i> odpichnúť vzdialenosť bodov; hut. <i>o. tavbu odpichnúť</i> tavbu 2. odraziť: <i>o. vor odraziť</i> plť; odpichovat -uji -ují nedok. 1. odpichovat' 2. odrážať
odplácet', -am, -ajú nedok. 1. ● <i>čo čím, koho za čo, komu</i> oplácet, oplácet 2. zříd. <i>čo</i> splácet odplácet' sa komu čím, ako 1. odplácet se 2. nář. (rentovat se) vyplácet se	oplácet -ím -ejí nedok. 1. ● odplácet', vracat': <i>o. porážku</i> odplácet' porážku; <i>o. rány</i> vracat', odplácet' údery; <i>o. pozdrav</i> opätovať pozdrav; <i>o. matce láskou</i> odvd'ačovať sa matke láskou
odplatit' sa, -ím, -ia dok. 1. ● odplatit se 2. nář. neos. vyplatit se odplatit'	odplatit, odplatit se -ím -í dok. 1. ● odplatit' sa (komu, čomu, za čo, čím), odplatit' (komu čo): <i>o. (se) rodičům láskou</i> odplatit' sa rodičom láskou;

1. odplatiť, oplatiť	<i>jak (se) ti odplatím?</i> ako sa ti odplatím, ako ti to odplatím? ◇ <i>nemohl mu o. stejnou mincí</i> nemohol sa mu odplatiť rovnako, rovnakým; odplácet -ím -ejí nedok. 1. odplácat' sa, odplácat' ◇ <i>tak svět odplácí</i> tak sa svet odpláca, taká je svetská odplata
odpočívadlo, -a, 2. mn. -í ž. 1. ● odpočívadlo	odpočívadlo -a s. 1. oddychovisko: <i>cesta s o-y</i> cesta s oddychoviskami 2. ● stav. odpočívadlo (podesta)
odpovedať¹, -ám, -ajú nedok. 1. ● odpovídat (na otázku; pozdrav); škol. <i>O. z matematiky</i> byť volán z matematiky, byť z matematiky odpovedať², -viem, -vedia dok. 1. ●● <i>komu na čo i</i> ~ odpovedieť	odpovídat -ám -ají nedok. 1. ● odpovedať: <i>o. na nabídku, na dotaz, na dopis</i> odpovedať na ponuku, na otázku, na list; mat. <i>A odpovídá A'</i> <i>A odpovedá A'</i> 2. zodpovedať: <i>o. sám za sebe</i> zodpovedať sám zaseba; <i>to neodpovídá našim zájmům</i> to nezodpovedá našim záujmom; trochu zastar. <i>to zaměstnání mu plně odpovídá</i> to zamestnanie mu celkom zodpovedá, vyhovuje; zastar. <i>mít něco na odpovídání</i> mať dačo na zodpovednosti odpovědět -vím -vědí dok. 1. ●● odpovedať, odvetiť: <i>o. na pozdrav</i> odvetiť na pozdrav; <i>o. na dopis</i> odpovedať na list; <i>na urážku</i> odpovedel políčkem na urážku odpovedal zauchom

odprávať, -am, -ajú i odpravovať, -ujem, -ujú nedok. 1. <i>koho</i> (jednáním odmietať) odpravovať 2. zříd. <i>čo</i> odesílat, odpravovať, odbavovať: o. <i>balíky</i> 3. kraj. <i>čo</i> odestýlat: o. <i>postel</i>	odpraviť odpravovať -uji -ují nedok. 1. hovor. expr. odpravovať (zabíjať) 2. expr. odbavovať, likvidovať
odpraviť, -ím, -ia dok. 1. ● <i>koho</i> odpraviť: (zabít) <i>vlastnoručne ho odpraviť</i>; (jednáním odmietnuť, vypudit) o. <i>prosebníka</i> 2. zříd. <i>čo</i> odeslať, odpraviť, odbaviť (balík) 3. kraj. <i>čo</i> odestlať (postel) odpraviť sa 1. (zabít se) odpraviť se	odpraviť -ím -í dok. 1. ● hovor. expr. zniest' zo sveta, odpraviť (zabiť): <i>vyhrožoval, že odpraví seba i ji vyhrážal sa, že odpraví seba i ju</i> 2. expr. odbaviť, zlikvidovať: o. <i>protivníka</i> zlikvidovať protivníka; odpravovať
odpustiť, -ím, -ia, -pustl/-pustil dok. 1. ● odpustiť, prominout; nedok. odpúšťať, -am, -ajú odpustiť si 1. zprav. záp. odpustiť si	odpustiť¹ -ím -í dok. 1. ● odpustiť: o. <i>někomu dluh</i> odpustiť <i>čakomu dlžobu, dlh</i>; o. <i>urážky</i> odpustiť, <i>poodpúšťať</i> urážky; <i>neodpustil si kousavou poznámku</i> neodpustil si štipľavú poznámku; odpoušťať¹ -ím -ějí nedok. 1. odpúšťať odpustiť² -ím -í dok. 1. vypustiť: o. <i>přebytečnou vodu</i> vypustiť prebytočnú vodu; odpoušťať² -ím -ějí nedok. 1. vypúšťať: o. <i>vodu z potrubí</i> vypúšťať vodu z potrubia
odpustiť nedok. odpúšťať, -am, -ajú 1. ● odpoušťať, promíjet	odpustiť¹ odpoušťať¹ -ím -ějí nedok. 1. ● odpúšťať

	odpustit² odpoušťať² -ím -ějí nedok. 1. vypúšťať: o. vodu z potrubí vypúšťať vodu z potrubia
odrást', -rastiem, -rastu dok. 1. ● odrúst; nedok. odrastat'	odrúst -rostu -rostou -rostl dok. 1. ● odrást': děti rychle odrostly deti chytro odrástli 2. (čemu) vyrastať (z čoho): o. peřince vyrást' z perinky; děvče už odrostlo panenkám dievča už vyrástlo z bábik; Odrústat
odrást' nedok. odrastat', -ám, -ajú 1. ● odrústat	odrúst odrústat -ám -ají nedok. 1. odrastať 2. ● (čemu) vyrastať (z čoho)
odrazit', -ím, -ia dok. 1. ● odrazit: čo (dát jiný směr) o. loptu o. míč; koho, čo (zahnat) o. útok; čo do čoho (uvést do pohybu) o. čln od brehu o. člun od břehu 2. čo (změnit směr vody) odvést 3. ● čo (odlomit) urazit, odrazit: o. kus kameňa; nedok. odrážat', -am, -ajú odrazit' sa nedok. odrážat' sa	odrazit -ím -í dok. 1. ● odrazit': o. míč odrazit' loptu; vodní plocha odrazila paprsky vodná plocha odrazila lúče; útok byl odražen útok bol odražený 2. trocha zastar. odvrátiť, odradiť: svým chováním ji od sebe odrazil svojím správáním ju od seba odvrátil 3. vzdialit' sa: loď odrazila od břehu loď sa vzdialila, loď odplávala od břehu; vojsko odrazilo od města vojsko odtiahlo od mesta 4. ob. rozbit' (si): o. si patu rozbit' si pätu
odrazit' nedok. odrážat', -am, -ajú 1. ● odrážet 2. odvádět (vodu) 3. ●● urážet, odrážet	odrážet¹ -ím -ejí dok. 1. ●● zried. poodrážat': o. uschlé větve poodrážat' uschnuté konáre odrážet² -ím -ejí nedok.

	1. ● odrážať: o. <i>kulečnikovou kouli</i> odrážať biliardovú guľu; o. <i>holí včev</i> odrážať palicou konár; o. <i>pomluvy</i> odrážať klebety 2. trocha zastar. odrádzať, odvracať: o. <i>od práce</i> odrádzať od práce 3. vzdŕaľovať sa: <i>člun odrážel od ostrova</i> čln sa vzdŕaľoval od ostrova
odrazit' odrazit' sa 1. ● odrazit se: <i>čo od čoho</i> (dostať opačný smér) <i>lopta sa odrazila od steny</i> míč se odrazil od zdi; (odrazem uviesť se v pohyb) <i>O. sa od brehu</i>; v <i>čom</i> (odzrcadlit se) svetlá lampa odrazili sa v jazere; v <i>čom, na čom</i> (projavit se) <i>kríza sa odrazí v poklese príjmov</i> 2. (změnit směr toku) odvést se;	odrazit se -ím -í dok. 1. ● odrazit' sa: <i>lod'ka se odrazila od skály</i> loďka sa odrazila od skaly; <i>paprsky se odrazí v stejném úhlu</i> lúče sa odrazia v rovnakom uhle; <i>míč se odrazil od tyče</i> lopta sa odrazila, odskočila od žrde; <i>nové poznatky se příznivě odrazily ve výrobě</i> nové poznatky sa priaznivo odrazili vo výrobe 2. zletniť (o tekutině): <i>na teplé plotně se voda brzy odrazí</i> na teplej platni voda rýchlo zletnie
odrazit' nedok. odrážat' sa 1. ● odrážet se 2. odvádět se	odrážet se -í -ejí nedok. 1. ● odrážať sa: <i>světla se odrážejí v řece</i> svetlá sa odrážajú v rieke; <i>velké příjmy se odrážejí ve způsobu života</i> veľké príjmy sa odrážajú v spôsobe života
odrážka¹, -y, 2. mn. -žok. ž. 1. náhon odrážka², -y, 2. mn. -žok ž 1. ● hud. odrážka	odrážka -y ž. 1. ● hud. odrážka
odrhnutí', -nem, -nú dok. 1. ● (vyčistiť) odrhnout, vydrhnout: o.	odrhnout -nu -nou -hl dok. 1. vymrviť: o. <i>klas vymrviť klas</i>

<i>parkety</i>	2. poľnohosp. otrepáť, orafať: <i>o. len</i> otrepáť, orafať ľan 3. ● odtrhnúť, vyšúchať: <i>o. kartáčem podlahu</i> vyšúchať, odrhnúť kefou dlážku
odrieť¹ i odriechnúť, -rieknem, -rieknu dok. 1. ● odříci, odřeknout: <i>o. objednávku</i>; nedok. odrieť¹, -am, -ajú 1. odříkat: <i>o. pomoc</i> odrieť sa 1. odříci se, odřeknout se: <i>o. sa sveta</i>; nedok. odrieť sa odrieť², -rečiem, -rečú dok. 1. odříkat (básničku)	odřeknout, odříci, odříct -řeknu -řeknou -řekl dok. 1. ● odrieť, odriechnúť: <i>o. návštevu</i> odriechnúť návštevu 2. odmietnuť: <i>dívka chlapci odřekla</i> dievča chlapca odmietlo; <i>nedovede nikomu o. nevie nikoho odmietnuť</i> 3. <i>o. si odoprieť si: odřekli si všetko, len aby mohli dať deťom</i>
odrieť¹ i odriechnúť nedok. odrieť sa 1. ● odříkat se ◇ <i>odriekaného chleba</i> <i>nejväčší kus</i> (porek.)	odříkat¹ -ám -ají dok. 1. odrieť, odrecitovať, hovor. odrecitovať: <i>o. násobilku</i> odrecitovať násobilku; odříkávat¹ -ám -ají nedok. 1. odrieť, odrecitovať: <i>o. modlitby</i> odrieť modlitby odříkat² -ám -ají nedok. 1. ● odrieť: <i>o. schůzi</i> odrieť schôdzku 2. odmietat': <i>o. někomu pomoc</i> odmietat' dakomu pomoc 3. ● <i>o. si odoprieť si, odrieť si: o. si zábavu</i> odopierať si zábavu; odříkávat² -ám -ají opak. 1. ● odrieť 2. odmietat' (často)

	3. ● odopierať si (často), odriekavať si
odrieť , <i>odriem, odrú</i> dok. 1. ● odřít : (dřením poškodit) <i>o. si koleno</i> ; <i>o. nábytok</i> ; <i>zříd. (stáhnout kůži) o. koňa</i> ; přen. expr. (ošdít); nedok. odierat' ² , <i>-am, -ajú</i> 1. odírat	odřít <i>-dřu -dřou -dřel</i> dok. 1. ● odrieť , oškrieť , oškúliť , pooškierať : <i>pouta odřela ruku</i> putá odreli, pooškierali ruku; <i>o. kůru ze stromu</i> odrieť kôru zo stromu 2. odrat' : <i>o. berana</i> odrieť barana 3. hovor. expr. opliet' , odrat' : <i>odřeli ho o poslední krejcar</i> odrali, opleli ho o posledný grajciar 4. expr. oddrieť : <i>odře všechno za druhé</i> oddrie všetko za druhých ◇ <i>o. někoho z kůže, zaživa ap.</i> odrat' niekoho z kože, za živa; odírat <i>-ám -ají</i> nedok. 1. odierat' , oškierat' 2. odierat'
odročit' , <i>-ím, -ia</i> dok. 1. ● odročit' ; nedok. odročovat'	odročit <i>-ím -í</i> dok. 1. odložit' , odsunút' : <i>o. poradu</i> odložit' poradu 2. ● práv. odročit' ; Odročovat
odročit' nedok. odročovat' , <i>-ujem, -ujú</i> 1. ● odročovat	odročit odročovat <i>-uji -ují</i> nedok. 1. odkladať , odsúvať 2. ● práv. Odročovat'
odrodit' sa nedok. odrodzovat' sa , <i>-ujem, -ujú</i> 1. ● odrozovat se	odrodit' sa odrozovat se <i>-uji -ují</i> nedok. 1. ● odrodzovat' sa 2. odcudzovat' sa
odsát' , <i>-sajem, -sajú</i> dok. 1. ● odsát (vzduch, tekutinu); nedok. odsávat'	odsát <i>-saji -sají</i> dok. 1. ● odsať : <i>o. vzduch</i> 2. odčerpať , odobrat' : <i>o. z trhu</i>

	<i>nadbytečné peníze</i> odčerpať z trhu nadbytočné peniaze; Odsávat
odsat' nedok. odsávat', -am, -ajú 1. ● odsávat	odsát odsávat -ám -ají nedok. 1. ● odsávat': o. páru odsávat' paru 2. odčerpávat', odoberat': <i>odsávání</i> <i>pracovních sil</i> odčerpávanie pracovních síl
odsekat', -ám, -ajú dok. 1. ● odsekat, osekat, usekat (větve)	odsekat -ám -ají dok. 1. ● odsekat', poodtínat', odrúbat': o. <i>sekerou větve</i> poodtínat' sekerou vetvy, konáre 2. kraj. odkosiť: o. <i>trochu jetele</i> odkosiť trocha ďateliny 3. zried. expr. odrectovať, odkresat'
odseknút', -nem, -nú dok. 1. ● odseknout, useknout o. <i>vetvu</i> 2. ●● expr. <i>komu i ~</i> (ostře odpovědět) odseknout, odbrouknout; nedok. odsekávat'	odseknout -nu -nou -kl dok. 1. ● odseknút', odťat': o. <i>větev</i> odťat', odseknút' konár, vetvu; tech. o. <i>nýt</i> odseknút' nit 2. kraj. odkosiť 3. ●● expr. odseknút', odkresat' (ostro odpovedať)
odseknút' nedok. odsekávat' i odsekúvat', -am, -ajú i odsekovat', -ujem, -ujú 1. ● odsekávat, usekávat 2. ●● odsekávat	odsekávat -ám -ají nedok. 1. ● odsekávat', odsekúvat', odsekovat': o. <i>led</i> odsekávat' ľad; o. <i>kousky masa</i> odsekávat' kúsky mäsa 2. kraj. odkášať 3. ●● expr. odkresávat', odsekávat' (ostro odvrávať')
odskákat', -skáčem, -skáču dok. 1. ● odskákat: <i>veverka odskákala</i>; expr. (odpykat) <i>ten (si) to odskáče</i> 2. odprýskat, poodskakovat: <i>lak odskákal</i>	odskákat -ču/-čí -čou/-čí dok. 1. ● odskákat': <i>veverka odskákala</i> <i>veverička</i> odskákala; hovor. expr. <i>to</i> <i>nachlazení si odskáče</i> to prechladnutie

	si odskáče
odskočit' , -ím, -ia dok. 1. ● odskočit, uskočit (stranou) 2. ● odskočit, odletět: <i>gombička odskočila</i> knoflík odskočil, odletěl 3. ● odskočit, odrazit se: <i>lopta odskočila od stenu</i> míč odskočil od zdi 4. ● hovor, (kam) odskočit (si), odběhnout (si) 5. hovor. <i>od čoho, od koho</i> odstoupit: <i>o. od skúšky</i> o. od zkoušky; nedok. odskakovat'	odskočit -ím -í dok. 1. ● odskočit' (v rozlič. význ.); Odskakovat
odskočit' nedok. odskakovat' , -ujem, -ujú. 1. ● odskakovat, uskakovat 2. ● odskakovat, odlétat 3. ● odskakovat, odrážet se 4. ● odskakovat (si), odběhávat (si) 5. odstupovat	odskočit odskakovat -uji -ují nedok. 1. ● odskakovat'
odskok , -u m. 1. ● sport. odskok	odskok -u m. 1. zried. odskočenie: <i>být někde jen na o. byť dakde iba na skok</i> , na odskočenie 2. ● šport. odskok 3. elektrotech. Odskakovač
odstát' odstát' sa 1. ● (o vodě) odstát se, odrazit se 2. ● (o potravinách) odležet se, uležet se	odstát se¹ , odestát se -stane -stanou dok. 1. obyč. v spoj. <i>co se stalo, o. se nemůže čo sa stalo, už sa neodstane</i> odstát se² -stoji -stojí dok. 1. ● odstát' sa (o vode, o potravinách ap.): <i>pivo se odstojí, zteplá pivo sa odstojí</i> , oteplie

odstrčiť, -ím, -ia dok. 1. ● odstrčiť; nedok. odstrkávať	odstrčiť -ím -í dok. 1. odsunúť, odtisnúť: <i>o. židle od stolu</i> odsunúť stoličky od stola; <i>o. závoru</i> odsunúť závoru 2. ● odsotiť, odstrčiť: <i>o. niekoho</i> <i>loktem</i> odsotiť, odstrčiť niekoho laktom; <i>o. talíř</i> odstrčiť tanier; <i>nedal</i> <i>se o. stranou</i> nedal sa odsotiť nabok 3. ● odstrčiť: <i>cítit se odstrčen</i> cítiť sa odstrčený; odstrkovat¹
odstrčiť, nedok. odstrkávať, odstrčat', -am, -ajú i - odstrkovat', -ujem, -ujú 1. ● odstrkovat, odstrkávať	odstrčiť odstrkovat¹ -uji -ují, odstrkávať¹ - ám -ají nedok. 1. odtískat', odtláčať, odsúvať 2. ● odsacovať, odsociávať, odsácať, odstřkať, odstrkávať 3. ● iba <i>odstrkovat</i> odstřkať, odstrkávať, odstrkovat'
odstreknúť, -nem, -nú dok. 1. ● odstříknout; nedok. odstrekovat'	odstříknout -nu -nou -kl dok. 1. ● (co; ~) odstreknuť: <i>o. kapku</i> <i>mateřského mléka</i> odstreknuť kvapku materského mlieka; <i>o. vzduch z</i> <i>injekční stříkačky</i> odstreknuť vzduch z injekčnej striekačky; <i>bláto odstříklo</i> <i>od kol</i> blato odstreklo od kolies 2. (co) otriast': <i>o. namočené pero</i> otriast' namočené pero; Odstřikovat
odstreknúť nedok. odstrekovat', -ujem, -ujú 1. ● odstřikovat	odstříknout odstřikovat -uji -ují nedok. 1. ● odstrekovať 2. otriasať
odstřikat', -am, -ajú dok.	odstříkat -ám -ají dok. zried.

1. ● odstříkat; nedok. odstříkavat', -am, -ajú 1. odstříkovat	1. ● odstrieikať: o. <i>mateřské mléko</i> odstrieikať materské mlieko 2. otriasť: o. <i>namočený kartáč</i> otriasť namočenú kefu
odšklbnút', -nem, -nú dok. 1. ● hovor. expr. odškubnout; nedok. odšklbávat'	odškubnout -nu -nou -bl dok. 1. ● odšklbnút', odkmasnút': o. <i>kus papíru</i> odšklbnút' kus papiera 2. expr. odmyknút': o. <i>ruku</i> odmyknút' ruku; odškubávat
odšklbnút' nedok. odšklbávat', -am, -ajú i odšklbovat', -ujem, -ujú 1. ● odškubávat	odškubnout odškubávat -ám -ají nedok. 1. ● odšklbávat', odšklbovat' 2. odmykávat'
odštiepit' sa, -i, -ia dok. 1. odštípnout se (podél štěpné plochy) 2. ● expr. (oddělit se) z čoho, od čoho, od koho odštiepit se; nedok. odštepovat' sa nedok. odštepovat' zříd. i odštiepat'² 1. odštípnout	odštěpit se -í -í dok. 1. ● odštiepit' sa: <i>území se odštěpilo</i> územie sa odštiepilo; odštěpovat se
odštiepit' sa nedok. odštepovat' sa, -uje, -ujú zříd. i odštiepat' sa², -a, -ajú 1. odštípnout se 2. ● odštepovat se <i>odštiepit'</i> <i>odštípnout</i> (podél štěpné plochy);	odštěpit se odštěpovat se -uji -ují nedok. 1. ● odštepovat' sa, odštiepat' sa
odštipnút', -nem, -nú dok. 1. ● expr. <i>čo z čoho</i> (štípnutím oddělit) odštípnout, uštípnout, uždibnout; nedok. odštipovat'	odštípnout -nu -nou -pl dok. (co) 1. ● odštipnút': o. <i>konec výhonku</i> odštipnút' koniec výhonku 2. odštiepiť: o. <i>sekerou latku</i> odštiepiť sekerou latku; odštipovat'² -uji -ují nedok. 1. odštipovat'

	2. odštiepať, odštepovať
odštipnúť nedok. odštipovať , -ujem, -ujú 1. ● odštipovať, uštipovať, uždibovať	odštípať odštipovať ¹ -uji -ují nedok. 1.odštikávať, odcvikávať odštípnout odštipovať ² -uji -ují nedok. 1. ● odštipovať 2. odštiepať, odštepovať
odtiahnuť , -nem, -nu dok. 1. ● odtáhnout: <i>čo, koho</i> (taháním oddálit) <i>o. záclonu; o. niekoho stranou;</i> (vzdálit sa) <i>vojská odtiahli;</i> tech. <i>o. šťavu</i> 2. (přesunout na pozdější dobu) odložit, oddálit: <i>o. svadbu;</i> nedok. odťahovať , -ujem, -ujú odtiahnuť sa nedok. odťahovať sa	odtáhnout -nu -nou -hl dok. 1. ● odtiahnuť: <i>o. závěs odtiahnuť</i> záves; <i>o. opilce domů odtiahnuť</i> opilca domov; <i>vojsko odtáhlo</i> vojsk odtiahlo; cukrovar. <i>o. šťavu odtiahnuť</i> šťavu 2 .hovor. pejor. odpratať sa, zmiznúť: <i>zvědavci už odtáhli</i> zvedavci sa už odpratali; <i>o. s nepořízenou odísť</i> naprázdno, s dlhým nosom; odtahovat
odtiahnuť nedok. odťahovať , -ujem, -ujú 1. ● odtahovať 2. odkládat, oddalovat	odtáhnout odtahovat -uji -ují nedok. 1. ● odťahovať
odtiahnuť odtiahnuť sa 1. ● odtáhnout se 2. odložit se, oddálit se;	odtáhnout se -nu -nou -hl dok. 1. ● odtiahnuť sa: <i>štítivě</i> e <i>o. štítivo</i> sa odtiahnuť; odtahovat' se
odtiahnuť nedok. odťahovať sa 1. ● odtahovat se 2. odkládat se, oddalovat se	odtáhnout se odtahovat' se -uji -ují nedok. 1. ● odťahovat' sa
odtíeť , -tečie, -tečú dok. 1. ● odtéci ◇ <i>od tých čias odtieklo mnoho</i>	odtéci, odtéct -teče -tečou dok. 1. ● odtíeť;

vody od té doby uteklo mnoho vody 2. (zbavit se přebytečné vody) odkapat, okapat: <i>ovocie umyjeme a necháme o.;</i> nedok. odtekat', -á, -ajú 1. odtékat	odtékat -á -ají nedok. 1.odtekať
odtlačit', -im, -ia dok. 1. otisknout: <i>o. báseň</i> 2. ● <i>koho, čo</i> (odstrčit) odtlačit; nedok. odtláčať odtlačit' sa 1. otisknout se; nedok. odtláčať sa i odčovať sa 1. otiskovat se	odtlačit -ím -í dok. 1. ● odtlačiť
odtlít', -tlčiem, -tlčú dok. 1. (tlučením oddělit) urazit: <i>o. ouško na šálce;</i> nedok. odtlíkať	odtlouci, odtlouct -tluču -tlučou dok. 1.odbiť: <i>hodiny odtloukly deset</i> <i>hodiny odbili desať;</i> <i>odtloukla pólnoc</i> <i>odbila polnoc</i> 2. odtlícť: <i>o. omítku</i> odtlícť omietku; Odtloukat
odtlít' nedok. odtlíkať, -am, -ajú 1. urážet	odtlouci, odtlouct odtloukat -ám -ají nedok. 1. odbíjať 2. odtlíkať
odtočit', -im, -ia dok. 1. ● odtočit <i>o. nit</i> odtočit' sa 1. odtočit se	odtočit -ím -í dok. 1. ● odkrútiť, odtočiť: <i>o. nit odkrútiť,</i> <i>odmotat' nit'; o. matky šroubů</i> <i>odkrútiť matky skrutiek</i> 2. načapovať, odčapovať, natočiť: <i>odtočil do sklenice piva, pivo</i> <i>načapoval do pohára pivo;</i> odtáčet -ím -ejí nedok. 1.odkrúcať, odtáčať 2.natáčať, čapovať
odtrhnúť', -nem, -nú dok.	odtrhnout -nu -nou -hl dok.

1. ● odtrhnout, utrhnout: <i>čo</i> (oddělit) <i>o. jablko</i>; <i>čo od čoho, od koho</i> (oddálit) ◇ <i>nemôže oči od niekoho, od niečoho o.</i>; <i>o. si niečo od úst</i> 2. ● <i>čo, koho od koho, od čoho</i> (odloučit) odtrhnout: <i>odtrhli ich od seba</i>; nedok. odtrhať i odtrhávat', -am, -ajú i odtrhovat', -ujem, -ujú 1. odtrhovat, utrhovat 2. odtrhovat odtrhnúť sa 1. odtrhnout se, utrhnout se: <i>podrážka sa odtrhla</i> 2. odtrhnout se: <i>o. sa od knižky</i>; nedok. odtrhať sa i odtrhávat' sa i - odtrhovat' sa 1. odtrhovat se, utrhovat se 2. odtrhovat se	1. ● odtrhnúť: <i>o. láhev od úst</i> odtrhnúť fľašu od úst; <i>děti jsou odtrženy od rodičů</i> deti sú odtrhnuté od rodičov; <i>o. list z kalendáře</i> odtrhnúť, oddrapiť list z kalendára 2. trocha zastar. (o vojsku) odtiahnuť: <i>odtrhli od hradu</i> odtiahli od hradu ◇ <i>o. si (poslední sousto) od úst</i> odtrhnúť si (aj to posledné) od úst; odtrhovat -uji -ují nedok. 1.odtrhať, odtrhávat', odtrhovať
odumriet', -mrie, -mrú dok. 1. ● odumřít 2. <i>koho, komu umřít</i> komu matka ho (mu) <i>odumrela</i>; nedok. odumierat'	odumřít -mřu -mřou -mřel dok. 1. ● odumriet': <i>kořeny rostliny</i> <i>odumřely</i> korene rastliny odumreli 2.(čemu) byť mŕtvy, stratený (pre čo): <i>o světu</i> byť mŕtvy pre svet; <i>odumřela všem citům</i> bola mŕtva pre každý cit; odumírat
odumriet' nedok. odumierat', -a, -ajú 1. ● odumírat 2. umírat	odumřít odumírat -ám -ají nedok. 1. ● odumierat' 2. vzd'aľovať sa (komu, čomu); stávať sa mŕtvy (pre koho, čo)
odúmrť, -ti ž. 1. ● práv. hist. odúmrť	odúmrť -ti/-tě ž. 1. ● práv. star. odúmrť (majetok, ktorý zomretý nikomu nezanechal) 2.biol. odumretie: <i>o. tkáně</i> odumretie

	tkaniva
oduševnený , kniž. i oduševnelý prid. 1. ● oduševnelý 2. <i>za niečo, pre niečo</i> nadšený pro něco; oduševnene	oduševnělý prid. 1. ● oduševnený: <i>o-á tvář</i> oduševnená tvár 2. zried. živý: <i>o-á bytost</i> živá bytosť; oduševněle oduševnělost -i ž. 1. oduševnenosť
oduševnený oduševnene , kniž. i oduševnele prísl. 1. oduševněle 2. nadšeně	oduševnělý oduševněle prísl. 1. oduševnene;
oduševniť , -im, -ia dok. 1. ● <i>koho za čo</i> zapálit koho pro něco, nadchnout, uvést v nadšení koho pro něco; nedok. oduševňovat , oduševniť sa 1. <i>za čo i ~</i> nadchnout se, zapálit se pro co, horlit zač, pro co; nedok. oduševňovat sa 1. zapalovat se	oduševnit -ím -í dok. 1. ● oduševniť 2. zried. oživit'; oduševňovat
oduševniť nedok. oduševňovat -ujem, -ujú 1. ● zapalovat, uvádět v nadšení	oduševnit oduševňovat -uji -ují nedok. 1. ● oduševňovat 2. zried. oživovat
odvaliť , -ím, -ia, -val! dok. 1. ● odvalit: <i>o. brvno</i> ◇ <i>o. niekomu kameň</i> <i>zo srdca vytrhnout</i> někomu trn z paty (nohy) 2. (odrazit) urazit: <i>o. kus kameňa</i> 3. expr. zakrojit, uvalit: <i>o. kus chleba</i> ; nedok. k 1 odvalovat odvaliť sa	odvalit -ím -í dok. 1. ● odvaliť, odgúľať: <i>o. balvan</i> odvaliť balvan; <i>o. sud</i> odgúľať sud 2. kniž. striasť dačo, odstrániť dačo: <i>o. vinu ze sebe zbaviť sa</i> , striasť sa svojej viny; odvalovat

nedok. odvalovať sa 1. odvalovať se	
odvaliť nedok. k 1 odvalovať , -ujem, -ujú 1. ● odvalovať	odvalovat -uji -ují nedok. 1. ● odval'ovat 2. kniž. odstraňovat' dačo
odvaliť odvaliť sa 1. ● odvalit se: <i>kameň sa odvalil</i> ; expr. <i>zástup sa odvalil</i> odvalil sa mu (jej) <i>kameň zo srdca</i> spadl mu kámen ze srdce 2. (oddělit se) urazit se: <i>odvalilo sa kus steny</i> ;	odvalit se -ím -í dok. 1. ● odvaliť sa: <i>kamene se odvalily</i> kamene sa odvalili 2. expr. odteperit' sa, odterigať sa: <i>odvalil se pomalu domů</i> odterigal sa pomaly domov; <i>odvalil se týden</i> ubehol týždeň;
odvážiť , -im, -ia dok. 1. ● (změřit) odvážit; přen. o. <i>každé slovo</i> vážit, odvážit...; nedok. odvažovat -ujem, -ujú 1. odvažovat odvážit sa ¹ 1. odvážit se	odvážit -ím -í dok. 1. ● odvážit', povážit': o. <i>léky, mouku</i> odvážit' lieky, múku 2. kniž. uvážit', odmerať, odhadnúť: o. <i>důvody</i> uvážit' dôvody; odvažovat -uji -ují nedok. 1. odvažovat' 2. kniž. odmeriavat', odhadovať, odvažovat'
odviazať odviazať sa 1. ● odvázat se	odvázat se -žu/-ži -žou/-ží dok. 1. ● odviazať sa: <i>kráva se odvázala</i> krava sa odviazala 2. ob. expr. spochabiť sa, roztatáriť sa (o ľud'och); odvazovat se -uji -ují nedok. 1. odvázovat' sa
odviečkovat' -ujem, -ujú dok. 1. ● včel. odvíčkovat	odvíčkovat -uji -ují dok. 1. otvoriť: o. <i>sklenici kompotu</i> otvoriť pohár kompótu 2. ● včel. Odviečkovat'
odvrhnúť , -nem, -nú dok. 1. ● <i>koho, čo</i> odvrhnout, odmítnout;	odvrhnout -nu -nou -hl dok. kniž. 1. odhodiť: o. <i>zbraň</i> odhodiť zbraň

nedok.. odvrhovať	2. (co) zbaviť sa (čoho), zanechať (čo): <i>odvrhl vše, čo ho tížilo</i> zbavil sa všetkého, čo ho tlačilo, trápilo, ťažilo; <i>o. ohledy</i> zanechať ohľady 3. ● kniž. odvrhnúť (zamietnuť, zavrhnúť): <i>o. žadatele</i> odvrhnúť žiadateľ'a; odvrhovat
odvrhnúť nedok.. odvrhovať, -ujem, -ujú zřid. i - odvrhať, -am, -ajú 1. ● odvrhovat, zamítat	odvrhnout odvrhovat -uji -ují nedok. kniž. 1. odhadzovať 2. zbavovať sa (čoho), zanechávať (čo), zriekať sa (čoho) 3. ● odvrhovat
odvyknúť (si), -nem, -nú dok. 1. ● <i>od čoho, komu, čomu</i> odvyknout komu, čemu, odvyknout si co, čemu; nedok. odvykať	odvyknout -nu -nou -kl dok. 1. ● (komu, čemu; s neurč.; ~) odvyknúť (si) (od koho, od čoho; s neurč.): <i>o. lidem</i> odvyknúť od ľudí; <i>o. kouření</i> odvyknúť (si) od fajčenia 2. (koho, čemu) odnaučiť (od čoho; s neurč.): <i>otec nás odvykl neposlušnosti</i> otec nás odnaučil od neposlušnosti, odnaučil nás neposlúchať 3. ● <i>odvyknout si</i> (co; čemu; s neurč.; ~) odvyknúť (si) (od čoho, s neurč.): <i>o. si kořalku</i> odvyknúť (si) od pálenky; <i>o. si společnosti</i> odvyknúť (si) od spoločnosti; odvykat
odvyknúť (si) nedok. odvykať, -ám, -ajú 1. ● odvykat	odvyknout odvykat -ám -ají nedok. 1. ● odvykať, odvykať sa, odvykať si 2. (koho čemu) odúčať (od čoho; s neurč.) 3. ● <i>odvykat si</i> (co; čemu; s neurč.; ~) odvykať si (od čoho; s neurč.)

odzdaviť, -im, -ia dok. 1. ● voj. odzdaviť 2. poďakovať za pozdrav	Ø ● odzdaviť
odzemok, -mku m. 1. ● odzemek (tanec)	odzemek -mku m. 1. ● odzemok (tanec) 2. nár. územok (peň)
odznieť, -znie, -znejú dok. 1. ● (přestat znít) odeznít, odznít: <i>kroky odzneli</i> 2. (o slovním projevu) být přednesen, být pronesen: <i>odzneli přednášky, návrhy, heslá</i> byly proneseny... ◇ <i>jeho slova odzneli do vetra, naprázdno</i> jeho slova odznela do prázdna; nedok. odznívať	odeznít, odznít -í -í/-ějí dok. 1. ● odznieť; odeznívať, odznívať
odznieť nedok. odznívať, -a, -ajú 1. odeznívať, odznívať 2. být přednášen, být pronášen	odeznít odeznívať, odznívať -á -ají nedok. 1.odznívať
odžiť, -žijem, -žijú dok. 1. ● odžiť; nedok. odžívať odžiť sa 1. přežít se	odžiť -žiji -žijí dok. zried. 1. dožiť: <i>odživší režim</i> režim, ktorý dožil; o. <i>světu</i> dožiť, zomrieť pre svet 2. ● odžiť: o. <i>zbytek života v ústraní</i> odžiť zvyšok života v ústraní; odžívať
odžiť nedok. odžívať, -am, -ajú 1. ● odžívať	odžiť odžívať -ám -ají nedok. zried. 1. dožívať: <i>dejinné období odžívalo</i> dejinné obdobie dožívalo 2. ● odžívať
oficier, -a m. 1. ● hovor. zastar. oficír; oficierik, -a, 1. mn. -ovia m. 1. zdrob. expr. oficírek	oficír -a m. 1. ● zastar. ob. oficier (vojenská hodnost') 2.hist. správca, úradník: <i>o-ové školní</i> školské správci;

	oficírský príd. 1.oficiersky; oficírek <i>-rka</i> m. 1.zdrob. expr. Oficierik
ofúkat' , <i>-am, -ajú</i> i ofúknuť , <i>-nem, -nu</i> dok. 1. ● ofoukat, ofouknout ◇ <i>ofúkal by mu miesto</i> oprášil by mu miesto (na znamení úcty) 2. (ochladit) pofoukat; nedok. ofukávať	ofoukat <i>-ám -ají</i> dok. 1. ● ofúkat' (v rozlič. význ.); ofoukávať ofouknout <i>-nu -nou -kl</i> dok. 1. ● ofúknuť: <i>ofoukl ji vítr</i> ofúkol ju vietor; <i>o. knihu</i> ofúknuť knihu 2. sfúknuť: <i>ofoukl popel z cigarety</i> sfúkol popol z cigarety; ofukovat
ofúkat' nedok. ofukávať , <i>-am, -ajú</i> i ofukovať , <i>-ujem, -ujú</i> 1. ● ofoukávať, ofukovat 2. pofoukávať	ofoukat ofoukávať <i>-ám -ají</i> nedok. 1. ● ofukávať, ofukovať ofouknout ofukovat <i>-uji -ují</i> nedok. 1. ● ofukávať, ofukovať
ohádzat' , <i>-džem, -džu</i> dok. 1. ● čo oházet, omítnout 2. čo, koho obházet; nedok. ohadzovať	oházet <i>-ím -ejí</i> dok. 1. ● ohádzat'; ohazovat
ohádzat' nedok. ohadzovať , <i>-ujem, -ujú</i> 1. ● ohazovat, omítat 2. obhazovat	oházet ohazovat <i>-uji -ují</i> nedok. 1. ● ohadzovať: <i>zedníci ohazují zdi</i> murári obhadzujú múry, steny
ohava , <i>-y</i> , 2. mn. <i>ohav</i> ž. pejor. 1. ● ohava 2. ohavnost	ohava <i>-y</i> m. i ž. 1. ● pejor. ohava: <i>s tím o-ou nechce nic mít</i> s tou ohavou, s tým ohavníkom nechce mať nič
ohl'adat' , <i>-ám, -ajú</i> dok.	ohledat <i>-ám -ají</i> dok.

1. ● ohledat (slepici); nedok. ohledávat	1. prezrieť, obzrieť, obhliadnuť (si): <i>o. terén, pôdu</i> prezrieť (si), obhliadnuť (si) terén, pôdu 2. práv. ohliadnuť obhliadnuť: <i>o. mrtvolu</i> ohliadnuť, obhliadnuť mŕtvolu 3. ● opáčiť: <i>o. slepici</i> opáčiť sliepku (či má vajce); ohledávat
ohl'adat' nedok. ohledávat', -am, -ajú 1. ● ohledávat	ohledávat -ám -ají nedok. 1. prezerat', obzerat', obhliadat' (si): <i>vzájemné ohledávání</i> vzájomné prezeranie, obhliadanie 2. práv. ohliadat': <i>ohledávání škod</i> ohliadka škôd 3. ● opačovat'
ohl'adne i ohl'adom předl. s 2. p. 1. ● arch. ohledně	ohledně předl. s G 1. vo veci, v tej veci, o tej veci: <i>přišel o. té žádosti</i> prišiel vo veci tej žiadosti 2. ● ohl'adne, ohl'adom, čo sa týka, pokiaľ ide o: <i>o. manželky neměl velkých požadavků</i> čo sa týka manželky nemal veľké požiadavky
ohlásit', -im, -ia dok. 1. ● čo, koho ohlásit 2. koho stavit se pro koho: <i>ohlás ma, príd'</i> <i>ma</i> o. stav se pro mne; nedok. ohlasovat' ohlásit' sa nedok. ohlasovat' sa, k 1-2 i ohlášat' sa	ohlásit -ím -í dok. 1. ● ohlásit', zahlásit': <i>o. škodu</i> zahlásit' škodu; <i>o. změnu bydliště</i> ohlásit', zahlásit' zmenu bydliska; ohlašovat
ohlásit' nedok. ohlasovat', -ujem, -ujú i ohlášat', -am, -ajú	ohlásit ohlašovat -uji -ují nedok. 1. ● ohlasovat', ohlášat'

1. ● ohlašovať 2. stavieť se pro koho	
ohlásiť ohlásiť sa (oznámiť príchod) 1. ● ohlásiť se 2. ozvať se: (dát o sobě vědět) <i>volal na neho, ale on sa mu neohlásil; proti čomu i ~</i> (projevit nesouhlas) <i>ohlásil sa proti takým poriadkom</i> ozval se proti takovým pořádkům 3. stavit se u koho: <i>ešte sa u vás ohlásim;</i>	ohlásiť se -ím -í dok. 1. ● ohlásiť sa: <i>o. se k obědu ohlásiť</i> sa na obed; pren. <i>ohlásilo se stáří</i> ohlásila sa staroba; ohlašovat se
ohlásiť nedok. ohlasovať sa , k 1-2 i ohlášať sa 1. ● ohlašovať se 2. ozývať se 3. stavět se	ohlásiť se ohlašovat se -uji -ují nedok. 1. ● ohlasovať sa, ohlášať sa
ohláška , -y, 2. mn. -šok ž. 1. ● obyč v mn. č. ohlášky ohlášky 2. hlášení	ohlášky -šek ž. pomn. 1. ● ohlášky: <i>v neděli měli o. v nedel'u</i> mali ohlášky; ohláškový príd. 1.ohláškový
ohliadnuť , -nem, -nu dok. 1. práv. <i>čo, koho</i> ohledat: <i>o. mŕtvolu</i> ohliadnuť sa zříd. nedok. ohladať sa 1. ohlížet se: <i>na koho, na čo, za kým, za čím i ~</i> ohlížet se za kým, za čím, po kom, po čem i ~; <i>na koho, na čo</i> (brát ohled) ohlížet se na koho, na co	ohlédnout , hovor. ohlídnout -nu -nou -dl dok. 1. zried. obzriet': <i>ohlídl si ji dobře</i> obzrel si ju dobre
ohliadnuť ohliadnuť sa zříd. 1. ● ohlédnout se, ohlídnout se: (podívat se za sebe) <i>zastal a ohliadol sa</i> ; hovor. <i>po kom, po čom</i> (pokusiť se najít) <i>o. sa po dákej</i>	ohlédnout se , hovor. ohlídnout se -nu -nou -dl dok. 1. ● obzriet' sa: <i>ohlédla se za sebe</i> obzrela sa za seba 2. ● (po kom, čom; kde) poobzerat' sa,

<i>robote ... nějaké práci;</i>	poprezerat' si dačo, obzriet' sa: <i>o. se po nevestě</i> poobzerat' sa po neveste; <i>byli se tu o. před měsícem</i> boli sa tu poobzerat', pozriet' pred mesiacom; <i>o. se po dobrém jídle</i> poobzerat' sa, obzriet' sa po dobrom jedle 3. trocha zastar. (po kom; čem) dozriet' na niekoho, na dačo, zavarovat' niekoho: <i>o. se po dětech</i> zavarovat' deti, dozriet' na deti
ohluchnúť, <i>-nem, -nú</i> dok. 1. ● ohluchnout	ohluchnout <i>-nu -nou -chl</i> dok. 1. ● ohluchnúť 2. stat' sa hluchým: <i>ohluchl ke všem výtkám</i> stal sa hluchým na všetky výčitky 3. zjaloviet' (o obilí)
ohlušený příd. expr. 1. ● ohlušený 2. omráčený, otupělý	Ø ● ohlušený
ohlušit', <i>-ím, -ia</i> dok. 1. ● ohlušit 2. (uvést do stavu bezvědomí) omráčit; nedok. ohlušovat' ohlušit' sa 1. ohlušit se; nedok. ohlušovat' sa 1. ohlušovat se	ohlušit <i>-ím -í</i> dok. 1. ● ohlušit': <i>psi štěkali k ohlušení</i> psy brechali do ohlušenia; ohlušovat
ohlušit' nedok. ohlušovat', <i>-ujem, -ujú</i> 1. ● ohlušovat 2. omračovat	ohlušit ohlušovat <i>-uji -ují</i> nedok. 1. ● ohlušovat'
ohmatat', <i>-ám, -ajú</i> dok. 1. ● (hmatáním zjistit) ohmatat 2. ● (hmatáním najít) nahmatat, ohmatat;	ohmatat <i>-ám -ají</i> dok. 1. ● ohmatat', omacat': <i>o. si bolavou nohu</i> omacat' si boľavú nohu

nedok. ohmatávať ohmatať sa 1. ohmatať se ohmatkávať, -am, -ajú nedok. 1. expr. ohmatávať (jemně)	2. poohmatávať, poobchytávať, pomacať: o. knihu poohmatávať knihu; ohmatávať
ohmatať nedok. ohmatávať, zříd. ohmátat', -am, -ajú 1. ● ohmatávať 2. nahmatávať	ohmatať ohmatávať -ám -ají nedok. 1. ● ohmatávať, omaciávať, macať 2. obchytávať, obchmatkávať
ohnať sa, ožením, oženú dok. 1. ● ohnať se: (mávnout na obranu) o. sa rukou; expr. (bránit se slovy) <i>daj mi pokoj — ohnal sa naň</i> 2. koho, čoho, komu, čomu ubránit se komu, čemu, před kým, před čím: <i>nemôže sa ich (im) o. nemôže se jim ubránit</i>	ohnat se oženu, oženou dok. 1. ● ohnať sa: <i>ohnal se po mouše</i> ohnal sa, zahnal sa na muchu; <i>kúň se ohnal ocasem kôň sa ohnal chvostom</i>
ohnisko, -a, 2. mn. -nisk s. 1. ● ohnisko: o. zrkadla; o. náказы 2. ohniště: <i>otvorené o.</i>	ohnisko -a s. 1. ● ohnisko: o. války ohnisko vojny; fyz. o. čočky ohnisko šošovky; ohniskový příd. 1. ohniskový
ohnivý příd. 1. ● ohnivý 2. žhavý; ohnivo přísl. 1. ohnivě	ohnivý příd. 1. ● ohnivý (v rozlič. význ.): o-á zář ohnivá žiara; o-á barva ohnivá farba; o-é mládí ohnivá mladost; ohnivě přísl. 1. ohnivo; ohnivost -i ž. 1. ohnivost'
ohnúť, -nem, -nú dok. 1. ● ohnout: (zakřivit) o. prst; o. decko cez koleno o. dítě přes...; přen. (oblomit) ohneš si	ohnout -hnu -hnou dok. 1. ● ohnúť: o. drát ohnúť drôt 2. ob. expr. (koho) opláchnuť, zohnúť,

ho, ako chceš ohnúť sa	dostať, ošudiť: <i>ohne každého, kdo se dá opláchne každého, kto sa dá</i> ◇ <i>o. kluka přes koleno prehnúť</i> chlapčisko cez koleno
ohnúť ohnúť sa 1. ● ohnout se	ohnout se -nu -nou dok. 1. zohnúť sa: <i>ohnul se pro kámen</i> zohol sa po kameň; <i>záda se mu věkem</i> <i>ohnou</i> chrbát sa mu rokmi, vekom zohne 2. ● ohnúť sa: <i>tyč se ohnula</i> tyč sa ohla ◇ <i>má kosti v břiše, nemůže se o. má v</i> <i>bruchu kosti</i> (o lenivom človeku)
ohoriť, -ím, -ia dok. 1. ● ohořet: <i>drevo ohořelo</i> 2. osmahnout, opáliť se, ožehnout se: <i>ohorená tvár</i> opálený obličej; nedok. k l ohorievať i ohárat', -a, -ajú 1. ohořívat, ohořovat	ohořet -í -í dok. 1. ● obhoriť, ohoriť: <i>dřevo ohořelo</i> drevo ohorelo, obhorelo; ohořívat -ám -ají nedok. 1. zried. ohorievať, obhorievať, ohárat', obhárat'
ohriať, ohrejem, ohrejú dok. 1. ● ohřát, zahřát ohriať sa 1. ohřát se, zahřát se ◇ <i>o. sa pri cudzom</i> <i>ohni o. si svou polívčičku</i> ; hovor, ani sa <i>neohrial a už išiel</i> sotva se ohřál a už odešiel	ohřát ohřeji ohřejí dok. 1. ● zohriať, ohriať: <i>o. vodu na mytí</i> zohriať vodu na umývanie: <i>o. si</i> <i>zkréhlé ruce</i> zohriať si skrehnuté ruky 2. expr., obyč. pejor. oživiť: <i>o.</i> <i>zapomenutou historii</i> oživiť zabudnutú históriu ◇ expr. <i>o. si svou polívčičku</i> prihriať si svoju polievočku; ohřívat -ám -ají nedok. 1. zohrievať, ohrievať 2. oživovať
ohýbač¹, -a, 1. mn. -e m. 1. ohýbačka (stroj) 2. ● anat. ohybač	ohýbač¹ -e m. 1. ● (neživ.) anat. ohýbač (sval)

ohýbač² , -a, 1. mn. -i m. 1. ●● ohýbač (dělník)	ohýbač² -e m. 1. ●● (živ.) ohýbač
ochlázdať ochlázdať sa i ochladzovať sa 1. ● ochlázdať sa	ochladit se ochlázdať sa -uji -ují nedok. 1. ● ochlázdať sa, ochladzovať sa 2. chladnúť, ochlázdať (o citoch)
ochotník ochotníctvo , -a s. 1. ● hromad. ochotníctvo 2. ochotníctví (činnosť)	Ø ● ochotníctvo
ochrnúť , -niem, -nú dok. 1. ● ochrnout 2. lék. čo ochromiť	ochrnout -nu -nou dok. 1. ● ochrnúť: o. po mozgové mŕtvici ochrnúť pomozgovej porážke; ochrňovať -uji -ují nedok. 1. ochrňovať
okál¹ , -a m. 1. expr. okáč okál² , -a, obyč. v mn. okále , -OV m. 1. expr. okadlo, kukadlo; okálik , -a, obyč. v mn. okáliky , -OV m. i okálenie , -niec s. 1. zдроб. expr. očička, očinka, kukadélka; okáliská , -lisk s. 1. zvel. veľká okadla, kukadla	okál -u m. 1. nápoj z otrúb 2. ryb. skalenie, zamútenie (vody)
okamžitý príd. 1. ● okamžitý; okamžite	okamžitý príd. 1. ● okamžitý (náhly, rýchly): o-á odpoveď okamžitá odpoveď 2. momentálny: prekonať o-ou krízu prekonať momentálnu krízu; o-á nevoľnosť momentálna, chvíľková nevoľnosť 3. zried. chvíľkový, okamihový: o-é

	<i>okouzlení</i> chvílkové očarovanie 4. lingv. <i>o-é sloveso</i> jednorazové, momentové sloveso; okamžitě
okamžitý okamžite přísl. 1. ● okamžitě	okamžitý okamžitě přísl. 1. ● okamžite, mihom 2. momentálne
okázalý příd. 1. kniž. okázalý; okázale/okázalo přísl. okázalost', -ti ž.	okázalý příd. 1. veľkolepý, parádny, honosný, pompézny: <i>o-á slavnost</i> veľkolepá slávnosť 2. nápadný, vonkajškový: <i>o-é gesto</i> nápadné gesto; <i>o-á srdečnosť</i> vonkajšia, prestieraná, nápadná srdečnosť; <i>neokázala práca</i> skromná, nenápadná práca; okázale přísl. 1. veľkolepo, parádne, honosne, pompézne 2. nápadne, navonok, vytŕčavo; okázalost -i ž. 1. veľkoleposť, parádnosť, honosnosť, pompéznosť 2. nápadnosť, vytŕčavosť: <i>libovat si v o-ech</i> mať záľubu v nápadných prejavoch
okázalý okázale/okázalo přísl. 1. okázale;	okázalý okázale přísl. 1. veľkolepo, parádne, honosne, pompézne 2. nápadne, navonok, vytŕčavo;
okázalý okázalost', -ti ž.	okázalý okázalost -i ž.

1. okázalosť	1. veľkoleposť, parádnosť, honosnosť, pompéznosť 2. nápadnosť, vytŕčavosť: <i>libovať si v o-ech</i> mať záľubu v nápadných prejavoch
okenica , -e, 2. mn. - <i>nic</i> ž. 1. ● okenice 2. okenný rám; okenička , -y, 2. mn. - <i>čiek</i> ž. 1. zdrob. okenička	okenice -e ž. 1. ● okenica, obločnica: vodohosp. <i>svinovací o.</i> žalúziové hradiace teleso; okenička -y ž. zdrob. 1. obločnička, okenička
oklepať -em, -ú dok. 1. ● (klepaním odstrániť) oklepať: <i>o. popol z cigarety</i> nedok. oklepávať oklepať sa 1. oklepať se	oklepať -u/-ám -ou/-ají dok. 1. odklepať, oklepať: <i>o. doutník</i> oklepať, oklepkat', odklepať cigaru 2. ● oklepať, otriasť, striasť: <i>o. sníh z bot</i> oklepať, striasť sneh z topánok 3. hovor. odklepať (na písacom stroji); oklepávať
oklepať nedok. oklepávať -am, -ajú 1. ● oklepávať	oklepať oklepávať -ám -ají nedok. 1. ● oklepávať, odklepávať 2. ● oklepávať, striasať 3. hovor. odklepávať (na stroji)
oklepať oklepať sa 1. ● oklepať se	oklepať se -u/-ám -ou/-ají dok. 1. ● oklepať sa, oklepkat' sa: <i>o. se od sněhu</i> oklepať sa od snehu 2. otriasať sa, striasť sa: <i>vykoupaný pes se oklepal</i> vykúpaný pes sa otriasol; pren. expr. <i>po výprasku se oklepe a zlobí dál</i> po bitke sa otrasie a zlostí ďalej; oklepávať se -ám -ají nedok. 1. oklepávať sa, oklepkávať sa 2. otriasať sa, striasať sa
okliesniť	oklestiť

nedok. oklesňovat', <i>-ujem, -ujú</i> 1. ● oklest'ovat, oklest'ovat	oklešťovat, oklest'ovat <i>-uji -ují</i> nedok. 1. ● okliesňovat', obkliesňovat', obtínať 2.okliešťovat', okypt'ovat'
okop, <i>-u</i> m. 1. ● voj. okop	okop <i>-u</i> m. 1. násyp, zákop 2. ●voj. okop: <i>o. pro ležícího střelce</i> okop pre ležiaceho strelca
okovat' i okut', <i>-ujem, -ujú</i> min. <i>okoval/okul, okuj!</i> dok. 1. ● okovat	okovat <i>-u/-ám -ou/-ají</i> dok. 1. ● okut', okovat': <i>o. truhlici okut'</i>, okovat' truhlicu 2. podkut', podkovat': <i>o. koně podkut'</i> koňa; okovávat <i>-ám -ají</i> nedok. 1. okúvať 2. podkúvať
okrájat', <i>-am, -ajú</i> dok. 1. ● okrájet	okrájet <i>-ím -ejí</i> dok. 1. obkrájat', poobkrajovat', očistiť: <i>o. tvrdou kůrku chleba poobkrajovat'</i> tvrdú kôrku chleba; <i>o. jablko, brambory</i> očistiť, obieliť jablko, zemiaky; <i>o. nožku houby</i> očistiť, obkrájat', poobkrajovat' nožičku huby 2. ● okrájat', pookrajovat': <i>o. řepu</i> okrájat' repu; okrajovat'¹ <i>-uji -ují</i> nedok. 1.obkrajovat', čistiť: <i>o. slupky</i> obkrajovat' šupky 2.okrajovat': <i>o. řepu okrajovat'</i> repu
okrsok, <i>-sku</i> m. 1. ● okrsek (správní obvod)	okrsek <i>-sku</i> m. 1. obvod, oblast', kraj: <i>o. země</i> celá zem, arch. okršlek zemský 2. ● okrsok: <i>volební o. volebný</i> okrsok; <i>o. Veřejné bezpečnosti</i> okrsok

	Verejnej bezpečnosti 3. kniž. <i>oblasť</i>: o. <i>působení</i> <i>oblasť</i> pôsobenia; o. <i>naší zkušenosti</i> <i>oblasť</i> našej skúsenosti; okrskový príd 1. k 2 okrskový
okúsiť, -ím, -ia dok. 1. ● <i>čo, čoho, z čoho</i> i ~ okusiť: o. <i>vino</i> 2. ● <i>čo</i>, star. <i>čoho</i> okusiť, zakusiť čeho, co; nedok. okusovať, -ujem, -ujú, zříd. i okúšať, -am, -ajú 1. okoušet	okusit -ím -í dok. 1. ● (co; čeho) okusiť (čo): o. <i>vino, vína</i> okusiť víno; o. <i>strachu</i> okusiť strach 2. zastar. vyprobovať, vyskúšať: o. <i>lék na nemocném</i> vyskúšať liek na chorom
olieniť sa, -i, -ia dok. 1. (o srsti) olínať 2. (o kůži) svléci se	Ø ● olínat
omakat', -ám, -ajú dok. 1. ● hovor. expr. (ohledat hmatem) omakat; nedok. omakávat'	omakat dok. ob. 1. ● omacať, ohmatať, opáčiť: o. <i>si hlavu</i> omacať si hlavu 2. obchytat', ohmatať: <i>omakané karty</i> obchytané karty 3. expr. opáčiť, obhliadnuť (si): o. <i>nepřítelé</i> opáčiť nepriateľa; omakávat nedok.
omakát' nedok. omakávat', -am, -ajú 1. ● omakávat	omakat omakávat nedok. 1. ● omaciavať, ohmatávať, opačovať 2. obchytávať, obchytávať, ohmatávať 3. expr. opačovať, obhliadať (si)
omalovať, -ujem, -ujú dok. 1. ● (zabarvit) omalovať: o. <i>dom</i> 2. hovor. expr. (pomluvit) očerniť; nedok. omalúvat' -am, -ajú 1. omalovávat	omalovat -uji -ují dok. 1. ● omaľovať: o. <i>vejce</i> omaľovať vajce 2. odmaľovať: o. <i>krajinku podle pohlednice</i> odmaľovať krajinku podľa

2. očerňovať	pohľadnice; omalovávať -ám -ají nedok. 1. omal'úvať 2. odmal'úvať
omastit', -i/m, -ia, -sti// -st'! dok. 1. ● omastit': o. kašu ◇ expr. o. si črevá namastit si bricho, dát si do nosu	omastit -ím -í dok. 1. ● omastit': omaštěné brambory omastené zemiaky 2. expr. okoreniť: o. vyprávění okoreniť rozprávanie ◇ iron. já vám to omastím ja vám to osladím (spôsobím za to neprijemnosti); omašťovať -uji -ují nedok. 1. omášťat', mastiť 2. expr. koreniť, okoreňovať
omeškať, -ám, -ajú dok. 1. ● čo i s inf. (promeškať) omeškať; nedok. omeškávať, -am, -ajú omeškať sa nedok. omeškávať sa	omeškať -ám -ají dok. trocha zastar. 1. ● zmeškať, omeškať, zabudnúť na dačo: neomeškám dát ti zprávu nezabudnem ti dať správu; nikdy neomeškal príležitosť... nikdy neprepásol príležitosť... 2. zdržať: omeškala jsem vás zdržala som vás; omeškávať
omeškať nedok. omeškávať, -am, -ajú 1. ● omeškávať	omeškať omeškávať -ám -ají nedok. 1. ● zmeškávať, zanedbávať, omeškávať 2. zdržiavať: nechci vás o. nechcem vás zdržiavať
omeškať omeškať sa 1. ● omeškať se: o. sa s návštěvou;	omeškať se -ám -ají dok. trocha zastar. 1. ● omeškať sa, oneskoriť sa: o. se hledáním oneskoriť sa, omeškať sa hľadaním; o. se s prací omeškať sa s robotou

	2. zdržať sa: <i>dlouho se u vás omeškal</i> dlho sa u vás zdržal; omeškávať se
omeškať nedok. omeškávať sa 1. ● omeškávať se	omeškať se omeškávať se -ám -ají nedok. 1. ● oneskorovať sa, meškať, omeškávať sa 2. zdržiavať sa
ometať ometat' sa 1. oprašovať se: <i>o. sa zo snehu</i> 2. ošívať se, škubat se 3. plandať se: <i>sukne sa mi ometajú okolo nôh</i>	ometat se nedok. 1. ob. krútiť sa, vrtieť sa okolo dačoho, niekoho, obšmietat' sa, obšmrdat', ponevierať sa: <i>o. se kolem stavení</i> obšmietat' sa, ponevierať sa okolo domu; <i>ometá se kolem své ženy</i> krúti sa okolo svojej ženy; ometávat se opak. 1. krúťovať sa, vrtieť sa
omiest', <i>ometiem, ometú</i> dok. 1. ● (očistiť, obyč. od prachu) omést, osmýčít: <i>o. steny o. zdi</i>	omést <i>ometu, ometou, ometl</i> dok. 1. ● omiest', poometat': <i>o. si boty</i> omiest' si topánky; <i>o. koštětem</i> <i>chodník</i> poometat' metlou chodník 2. zodrat' (zametáním): <i>ometené koště</i> zodratá metla
omietat', -am, -ajú nedok. 1. ● stav. omítat	ometat, ob. omítat¹ -ám -ají nedok. 1. ometat': <i>o. stěny</i> ometat' steny; <i>o. si sněh z bot</i> ometat' si sneh z topánok; ometávat -ám -ají opak. 1. ometávat' omítat² -ám -ají nedok. 1. ● omietat': <i>o. zdi, dům</i> omietat', hovor. vakovať múry, dom; drev. <i>o. desky</i> omietat' dosky (obrezávat' oblý povrch dosák)

omilostiť, -im, -ia, -st!/-sti! dok. 1. ● omilostniť; nedok. omilost'ovať	omilostniť -ím -í dok. 1. ● omilostiť, práv. udeliť milosť: o. <i>zrádce</i> udeliť milosť zradcovi 2. obšťastniť: o. <i>básnika láskou</i> obšťastniť básnika láskou; omilostňovať
omilostiť nedok. omilost'ovať, -ujem, -ujú 1. ● omilostňovať	omilostniť omilostňovať -uji -ují nedok. 1. ● omilost'ovať; udeľovať milosť 2. obšťastňovať
omočiť, -ím, -ia nedok. 1. ● (ponožiť do kapaliny) omočiť: o. <i>pero</i>; nedok. omáčať	omočiť -ím -í dok. 1. ● omočiť (si), namočiť (si): o. (si) <i>prsty ve vode</i> omočiť si prsty vo vode; o. <i>štětec</i> namočiť štetec; o. <i>řízek</i> ve vejci namočiť, omočiť rezeň vo vajci 2. hovor. expr. namočiť, zamočiť: <i>mě do toho také omočil</i> aj mňa do toho namočil, zamočil
omočiť nedok. omáčať, -am, -ajú 1. ● omáčet	omáčet¹ -ím -ejí dok. 1. poomáčať, ponamáčať: o. <i>sušenky</i> v čokoládě ponamáčať sušienky v čokoláde omáčet² -ím -ejí nedok. 1. ● zried. namáčať, omáčať: o. <i>péro</i> do inkoustu namáčať pero do atramentu
omřzať¹, -am, -ajú nedok. hovor. <i>koho</i> 1. trápiť do omrzení: o. <i>otázkami</i> 2. (přestávat těšit) omrzovat: <i>svet ho už omřza</i> omřzať², -a, -ajú nedok.	omrznout omrzať, omrzávat -á -ají nedok. 1. ● omřzať

1. ● omrzat, omrzá-vat: <i>uši mu omrzajú</i>	
omrzený příd. 1. ● omrzelý; omrzene omrzenost' , -ti ž. 1. omrzelost	omrzelý příd. 1. ● omrzený, zunovaný: <i>životem o. životom omrzený, zunovaný</i> 2. namrzený, mrzutý: <i>o. výraz v tváři</i> namrzený výraz v tváři; omrzele omrzelost -i ž. 1. omrzenost', zunovanie 2. namrzenost', nuda
omrzený omrzene přísl. 1. ● omrzele;	omrzelý omrzele přísl. 1. ● omrzene, zunovane 2. namrzene, mrzuto;
omrzený omrzenost' , -ti ž. 1. ● omrzelost	omrzelý omrzelost -i ž. 1. ● omrzenost', zunovanie 2. namrzenost', nuda
omývat' , -am, -ajú nedok. 1. ● omývat: <i>o. si tvár; vlny omývajú breh</i>	omýt omývat -ám -ají nedok. 1. umývat', zmývat': <i>o. okna umývat' obloky; o. krev z rukou umývat', zmývat' krv z rúk</i> 2. ● obmývat', omývat': <i>řeka omývá břehy</i> rieka obmýva brehy ◇ <i>o. mouřenína umývat' murína</i> (konat' zbytočnú, márnú robotu)
onakvý příd. 1. ● onaký: <i>jeden taký, druhý o.</i> 2. jen v 2. st. <i>onakvejší onačejší</i>	onaký 2. st. -čejší příd.kniž. 1. onaký (iný): <i>takový-onaký taký-onaký; takové nebo o-é řešení také</i> alebo onaké riešenie 2. ● zastar. ob. (obyč. v 2. st.) onakvý (súci, vhodný): <i>koupit si onačejší šaty</i> kúpiť si onakvejšie šaty;

	onakost -i ž. 1. zasar. ob. onakvosť
onaký príd. 1. ● onaký ◇ <i>ani taký, ani onaký</i>	onaký 2. st. -čejší príd.kniž. 1. ● onaký (iný): <i>takový-onaký taký-onaký; takové nebo o-é řešení také alebo onaké riešenie</i> 2. zastar. ob. (obyč. v 2. st.) onakvý (súci, vhodný): <i>koupit si onačejší šaty kúpiť si onakvejšie šaty;</i> onakost -i ž. 1. zasar. ob. onakvosť
opáčiť, -im, -ia dok. hovor. 1. čo (zjistit dotykem) zkusit, ohledat 2. čo, ~ i s inf. pokusit se, zkusit: <i>opáčíme to rozmotať</i> 3. čo, <i>koho</i> i se spoj. či prozkoumat, zkusit, podívat se: <i>išiel opáčiť, či je doma</i> 4. <i>koho</i> i ~ navštívit, podívat se na koho <i>prišiel opáčiť, ako sa máme</i> 5. ● (odpovedeť) opáčiť 6. kraj. čo (ochutnat) okusit	opáčiť -ím -í dok. zastar. 1. opätovať: <i>o. pozdrav opätovať pozdrav</i> 2. ● opáčiť (odpovedať)
opadať -á, ajú dok. 1. ● opadat: <i>listy opadali; stromy opadali; voda opadala</i> nedok. opadávat' i opadúvat' -a, -ajú 1. ● opadávat	opadat¹ -á -ají dok. 1. ● opadať, poopadávat', oprchnuť, opršať: <i>omítka opadala ze stěn omietka poopadávala zo stien; keře na podzim opadaly kry na jeseň oprchli, opadali</i> 2. opadnúť: <i>pěna piva brzy opadá</i> pena na pive chytro opadne opadat², opadávat -á -ají nedok. 1. ● opadávat', prchnuť: <i>jehličí opadá, opadává ihličie opadáva, prchne</i> 2. ● opadať, opadávat': <i>řeka opadá,</i>

	<i>opadáva</i> rieka opadá, opadáva; <i>horka opadají</i> , <i>opadávají</i> horúčavy klesajú, opadávajú
opadnúť , -ne, -nú dok. 1. ● opadnout 2. hovor. (zhubnout) spadnout se	opadnout -ne -nou -dl dok. 1. ● opadnúť: <i>listí opadlo</i> lístie opadlo; <i>voda opadla</i> voda opadla
opak , -u m. 1. rub: o. <i>látky</i> 2. ● opak: <i>tvrdiť o</i> .	opak -u m. 1. ● opak: <i>dosáhnout o-u</i> dosiahnuť opak
opal , -u, 6. j. -e, 1. mn. -y 1. ● hut. opal 2. zříd. opalek, oharek 3. bás. úpal	opal -u m. 1. ● hut. opal
opáliť , -ím, -ia dok. 1. ● čo (spáliť na povrchu) opáliť, ožehnout: <i>opálené drevo</i> 2. ● <i>koho, čo</i> (o pokožke) opáliť, osmahnout, ožehnout: <i>slnce ho opálilo</i> 3. <i>koho, čo</i> (ohnem poranit) popáliť: <i>opálilo mu ruku</i> 4. <i>čo</i> (o mraze) spáliť, ožehnout 5. hovor. expr. <i>koho čím</i> (uhodiť) napáliť, říznout: o. <i>niekoho palicou ... holí</i> 6. hovor. expr. zříd. <i>koho</i> (ošidiť) napáliť: <i>opálil ho o sto korún</i> 7. expr. zbúhdarma utratit (peníze); nedok. k 1, 2 a 4 opaľovat' opáliť sa nedok. k 2 opaľovat' sa	opálit -ím -í dok. 1. ● opáliť: (v rozlič. význ.) o. <i>starý nátěr</i> opáliť starý náter; <i>slunce mu opálilo záda</i> slnko mu opálilo chrbát; Opalovat
opáliť nedok. k 1, 2 a 4 opaľovat' , -ujem, -ujú 1. ● opalovat, ožehat, ožehávat, ožehovat, ožíhat 2. (o mraze) spalovat, ožehovat, ožíhat	opálit opalovat -uji -ují nedok. 1. ● opaľovat'

opáliť opáliť sa 1. ● (spáliť na povrchu) opáliť se, ožehnout se 2. ● (o pokožce) opáliť se 3. (ohněm poranit) popáliť se 4. o čo i ~ (ošidit se) napáliť se: <i>opáliť sa o sto korún</i>;	opáliť se -ím -í dok. 1. ● opáliť sa, ohoriť: o. se o <i>dovolené</i> opáliť sa, ohoriť na dovolenke; opalovať se
opar, -u, 6. j. -e m. 1. opar: (jemná pára) <i>o-om zájdené sklo</i>; (omámení smyslů) o. <i>nadšenia</i>; lék. (kožní choroba) o. <i>na perách</i> ... na rtech 2. parno, vedro	opar -u m. 1. opar (zahmlenie, omámenie; lek. herpes)
opásatʹ, -šem, -šu dok. 1. ● opásat opásatʹ sa 1. opásat se	opásatʹ¹ -šu/-sám -šou/-sají dok. 1. ● opásatʹ, podpásatʹ: o. si <i>řemen</i> opásatʹ si remeň; tech. <i>opásání</i> opásanie; opásávat -ám -ají, opášovat -uji -ují nedok. 1. opasovať opásatʹ² -á -ají nedok. 1. spásatʹ: <i>husy opásají trávníky</i> husi spásají trávníky; poľnohosp. <i>opásání</i> spásanie
opatřitʹ, -ím, -ia dok. 1. ● čo, <i>koho</i> (věnovat péči) obstarat, opatřit: o. <i>dom</i>, o. <i>deti</i> 2. ●● kniž. opatřit: čo, čo <i>komu</i> (získat): o. <i>niekomu dobré miesto</i>; čo, <i>koho čím</i> (vybavit): o. <i>doklad pečiatkou</i> ... razítkem opatřitʹ sa 1. postarat se o sebe	opatřitʹ -ím -í dok. 1. ●● zaobstaratʹ, obstaratʹ, zadovážitʹ, zaopatřitʹ: o. si <i>peníze</i> zaobstaratʹ si, zadovážitʹ si peniaze; o. si o <i>někom</i> informace získatʹ (si) o dakom informácie 2. kniž. vybavitʹ, vystrojitʹ: <i>miestnosť opatřená nábytkem</i> miestnosť vybavená nábytkom, miestnosť s nábytkom; o. <i>doklad razítkem</i> dať na

	doklad pečiatku; o. <i>výpravu zásobami</i> vystrojiť výpravu zásobami; cirk. o. <i>svätostí nemocných</i> zaopatriť sviatosťou chorých 3. ● zastar. opatriť: o. <i>nemocného, děti</i> opatriť chorého, deti; o. <i>drůbež</i> opatriť hydinu; opatřovat
opatrovať, -ujem, -ujú nedok. 1, ● opatrovať: o. <i>niečo ako oko v hlave</i>; poněk. arch. <i>boh ta chráň, a opatruj!</i> nás. opatrovávať i opatrúvať, -am, -ajú 1. opatrovávajú opatrovať sa 1. starat sa o seba: <i>dobře sa opatrujú</i> majú se dobře	opatrovat -uji -ují nedok. 1. ● opatrovať: o. <i>dobytěk</i> opatrovať statok, dobytok; o. <i>nemocného</i> opatrovať chorého; o. <i>dítě</i> opatrovať dieťa 2. trocha zastar. chrániť, ochraňovať: o. <i>někoho před neštěstím</i> chrániť niekoho pred nešťastím ◇ o. <i>něco jako oko v hlavě</i> opatrovať dačo ako oko v hlave, ako zrenicu oka opatřovat -uji -ují nedok. 1. zaobstarávať, obstarávať, zadovažovať (si): <i>opatřování surovin</i> zaobstarávanie surovín 2. kniž. vystrájať, vybavovať: o. <i>mužstvo stravou</i> vystrájať mužstvo stravou; o. <i>dopisy adresou</i> dávať na listy adresy 3. zastar. opatrovať: o. <i>dobytěk</i> opatrovať statok, dobytok
opera, -y, 2. mn. <i>opier</i> ž. 1. ● opera	opera -y ž. 1. ● opera; operní príd. 1. operný

	opěra -y ž. 1. podpera, podpora: <i>o. pro hlavu</i> podpora hlavy; <i>pilíře sloužící za o-u</i> pilíře slúžiace ako podpera 2. stav., automob. opora: <i>tížná o. klenbové</i> <i>přehradý</i> gravitačná opora klenbovej priehradý; <i>o. mostu</i> mostová opora 3. operadlo: <i>o. židle</i> operadlo stoličky
operný příd. 1. operní	opěrný příd. 1. oporný: stav. <i>o-á zed' náspu</i> oporný múr násypu; <i>o. oblouk</i> oporný oblúk; bot. <i>o. kořen</i> oporný koreň
opica opička, -y, 2. mn. -čiek ž. 1. ● zdrob. expr. opička	opička -y ž. 1. ● zdrob. opička; hovor. <i>mít veselou o-</i> <i>u</i> mať špičku, byť zaparený; <i>vyspat se</i> <i>z o-y</i> vyspať sa z opice 2. pl. <i>opičky</i> pejor. komediantstvá, pochabstvá, pochabosti, somárčiny, koniny: <i>dělat o-y</i> robiť, stvárať pochabstvá, somárčiny
opiect', <i>opečiem</i>, <i>opečú</i> dok. 1. ● kuch. opéci	opéci, opéct <i>opeču</i>, <i>opečou</i>, <i>opekl</i> dok. 1. ● opiect', poopekať: <i>o. salám</i> opiect' salámu 2. expr. pripiect', oškvariť: <i>slunce ho</i> <i>opeklo</i> slnko ho pripieklo, oškvarilo; opékat nedok. 1. hovor.
opierat' opierat' sa 1. ● opírat se: <i>o čo</i>, <i>o koho</i>, zříd. <i>na čo</i>, <i>na koho</i> (podepírat se) oč, <i>o koho</i> ◇ <i>o. sa o žobrácku palicu</i> chodit o žebrácké holi; <i>do čoho</i>, <i>do koho</i>, zříd. <i>o čo</i>, <i>na čo</i> (vykonat tlak na něco) <i>do koho</i>, <i>do čeho</i>, oč: <i>viator sa</i>	opírat se -ám -ají nedok. 1. ● opierat' sa: <i>o. se o hůl</i> opierat' sa o palicu; pren. <i>o. se o přátele</i> opierat' sa o priateľov 2. kniž. vzpírat' sa, stavať sa na odpor: <i>o. se proti pánům</i> vzpírat' sa proti pánom; <i>o. se nařízením</i> protiviť sa

<i>opieral do stromu; o koho, o čo, zříd. i na koho, na čo</i> (mít v něčem, v někom posilu) <i>o. sa o zákon</i> 2. <i>do koho, do čoho, zříd. o čo i na čo</i> (o zraku) <i>upírat se: pohľadom opiera sa mu do očí</i>	nariadeniam, vzpierať sa proti nariadeniam
opierka, -y, 2. mn. -rok ž. 1. ● opěrka, opěra	opěrka -y ž. zdrob. 1. podpierka: <i>laťové o-y na víno</i> latové podpierky na vinič 2. ● tech. podpierka, opierka: lod. <i>jícnová o.</i> otvorová opierka; <i>o. pro nanášení lepidla</i> nanášač lepidla
opilstvo, -a s. 1. ● opilství	opilství -í s. 1. opitost': <i>vyžvanit něco v o.</i> vytárat' dačo v opitosti 2. ● ožranstvo, opilstvo, korheľstvo
opis, -u m. 1. popis: <i>o. osoby, veci</i> 2. ● styl. opis, perifráze	opis -u m 1. odpis, kópia: <i>předložit o.</i> predložiť odpis; <i>o. vysvědčení</i> odpis vysvedčenia 2. ● opis: <i>vyjádřit něco o-em</i> vyjadriť dačo opisom
opísať nedok. opisovat', -ujem, -ujú 1. popisovat, líčit 2. ● opisovat	opisovat -uji -ují nedok. 1. odpisovať: <i>o. z knihy</i> odpisovať z knihy; <i>o. od spolužáka</i> odpisovať od spolužiaka; <i>o. na stroji</i> odpisovať na stroji 2. ● opisovať: <i>o. slovo jiným výrazem</i> opisovať slovo iným výrazom; <i>o. na ledě kličky</i> kresliť, opisovať na ľade kľučky; <i>o. oblouk</i> opisovať oblúk; geom. <i>o. čáru</i> opisovať čiaru
opisný příd. 1. (popisující) popisný: <i>o. psychologie</i>	opisný příd. 1. ● opisný: <i>o-á definice</i> opisná

2. ● styl. opisný: <i>o. zvrat</i>; opisne	definícia; lingv. <i>o. tvar</i> opisný tvar; opisně opisnost -i ž. 1.opisnosť
opisný opisne prísl. 1. popisně 2. ● opisně	opisný opisně prísl. 1. ● opisne;
opít', <i>opijem, opijú</i> dok. 1. ● opít (alkoholem); přen. (omámit): nedok. opíjat', -am, -ajú 1. opíjet opít' sa 1. opít se; nedok. opíjat' sa 1. opíjet se	opít <i>opiji, opijí, opil</i> dok. 1. ● opít': <i>o. kamaráda kořalkou opít'</i> kamaráta pálenkou 2. expr. obriadiť, ogabať, okabátiť (oklamať) ◇ expr. <i>o. někoho rohlíkem nakrmit'</i> niekoho výmyslami, obalamutiť niekoho (prázdnymi) rečami, chytiť niekoho ako muchu na med
opláchnut' i opláknut', -nem, -nu dok. 1. ● opláchnout 2. expr. (ošidit) ohnout; nedok. oplachovat' i oplakovat', -ujem, -ujú 1. oplachovat	opláchnout -nu -nou -chl dok. 1. ● opláchnut', opláknut', pooplachovat', pooplakovat': <i>o. nádobí opláchnut', pooplachovat' riad;</i> <i>o. si z vlasů mýdlo opláknut' si z vlasov mydlo;</i> oplachovat -uji -ují nedok. 1.oplachovať
opletat' opletat' sa, -ám, -ajú dok. expr. 1. s kým, s čím (mít co činit, zabývat se) patlat se s kým 2. (sem tam se pohybovat) plést se, motat se	oplétat se, hovor. oplítat se -á -ají nedok. 1. ovíjat' sa, okrucat' sa
oplôtka, -y, 2. mn. -tok ž. i oplôtok, -tka m. 1. ● zeměd. oplůtek, plůtek	oplůtek -tku m. 1. ● poľnosp. oplôtka (pre dobytok) 2. les. oplotenie (na ochranu mladého porastu)
opona, -y, 2. mn. <i>opôn</i> ž.	opona -y ž.

1. ● opona	1. ● opona: <i>vytáhnout o-u vytiahnuť</i> oponu 2. kuch. čipka, plachtička (riasnatá časť pobrušnice domácich zvierat)
opovedať, -dám, -ajú dok. 1. ● práv. opovědět	odpovědět -vím -vědí dok. 1. ● odpovedať, odvetiť: o. <i>na pozdrav</i> odvetiť na pozdrav; o. <i>na dopis</i> odpovedať na list; <i>na urážku odpověděl políčkem</i> na urážku odpovedal zauchom odpovídat -ám -ají nedok. 1. ● odpovedať: o. <i>na nabídku, na dotaz, na dopis</i> odpovedať na ponuku, na otázku, na list; mat. <i>A odpovídá A'</i> A odpovedá A' 2. zodpovedať: o. <i>sám za sebe</i> zodpovedať sám za seba; <i>to neodpovídá našim zájmům</i> to nezodpovedá našim záujmom; trocha zastar. <i>to zaměstnání mu plně odpovídá</i> to zamestnanie mu celkom zodpovedá, vyhovuje; zastar. <i>mít něco na odpovídání</i> mať dačo na zodpovednosti
opracovat, -ujem, -ujú dok. 1. ● tech. opracovat: o. <i>kameň</i>; nedok. opracovávat	opracovat -uji -ují dok. 1. ● opracovat: o. <i>kámen</i> opracovať kameň 2. obrobit: o. <i>záhony v zahrádce</i> obrobit' hriadky v záhradke; opracovávat
opracovat, nedok. opracovávat i opracúvat, -am, -ajú	opracovat opracovávat -ám -ají nedok. 1. ● opracúvať, opracovávať

1. ● opracovávat	2. obrábat'
oprat' , <i>operiem, perú</i> , trp. <i>opratý/opraný</i> dok. 1. ● vyprat (šaty); přen. <i>kto ta operie kto bude na teba prát</i>	oprat <i>operu, operou</i> dok. 1. ● umyt', premyt', opláknut', prepláknut': o. <i>maso</i> umyt' mäso; o. <i>kroupy</i> premyt', prepláknut' krúpy 2. zmyt', umyt': o. <i>ze sebe bláto</i> 3. vyprat' (praním opotrebovať, znehodnotiť): <i>stará, opraná košile</i> stará, vypratá košeľa; opírat <i>-ám -ají</i> nedok. 1.umývať, premývať, oplakovať 2.zmývať, umývať
oprava ¹ , y 2. mn. <i>opráv</i> ž. 1. ● oprava oprava ² , -y, 2. mn. <i>opráv</i> ž. 1. nář. ohrada, plot	oprava -y ž. 1. ● oprava (v rozlič. význ.): let. <i>větrná o.</i> kurzová oprava; odb. <i>tisková o.</i> tlačová oprava
opravdivý , star. i opravdový příd. 1. ● opravdový, opravdivý, expr. opravdovský, opravdický; opravdivo , star. i opravdove přísl. 1. opravdově, opravdivé, expr. opravdovský, opravdický	opravdový , hovor. opravdovský , opravdický příd. 1. ● opravdivý, ozajstný, naozajstný: <i>o-ové drahokamy</i> naozajstné drahokamy; hovor. <i>o-ické zlato</i> pravučičké zlato; <i>o-é nebezpečí</i> ozajstné nebezpečenstvo 2. seriózny, vážny (op. povrchný): <i>je to o-á povaha</i> je to seriózná povaha; o. <i>zájemce</i> vážny, seriózny záujemca; opravdově hovor., opravdovsky , opravdicky přísl. 1.opravdivo, naozajstne, ozajstne; opravdovost -i ž. 1.opravdivosť, naozajstnosť, ozajstnosť
opravit' ¹ , -ím, -ia dok.	opravit -ím -í dok.

1. ● opraviť opraviť sa 1. opraviť se opraviť², -ím, -ia dok. 1. nář. ohradit, oplotit	1. ● opraviť (v rozlič. význ.); opravovať -uji -ují nedok. 1. opravovať
oprávka, -y, 2. mn. -vok ž. 1. ● účt. oprávka	oprávka -y ž. 1. ● účt. oprávka 2. zdrob. zried. expr. opravička: <i>drobná o. drobná opravička</i>
oprchnuť, nedok. oprchať; -a, -ajú 1. ● oprchávať, opadávať 2. opelichávať	oprchat -á -ají dok. 1. ● oprchnuť: <i>listy oprchaly</i> listy opáchli; pren. <i>mládí oprchalo</i> mladosť sa stratila; <i>krása oprchala</i> krása vybledla, opáchla; oprchávať -á -ají nedok. 1. prchnuť, opáchat', oprachávať
oprchnutý prid. 1. ● oprchalý: <i>o-é stromy</i> 2. (o ptáciach) opelichaný: <i>o-é sliepky;</i> <i>oprchnuté perie</i> opadale peří	oprchalý prid. 1. ● oprchnutý, opršaný: <i>o-é květy</i> opáchnuté, opršané kvety; pren. <i>o-á sláva</i> vyblednutá sláva
oprieť oprieť sa 1. ● oprieť se: o čo, o koho, zřid. na čo, na koho i ~ (podeprieť se) o koho, oč: <i>o. sa o strom; do koho, do čoho, zřid. i o čo, na čo</i> (vykonat silný tlak na někoho, něco) <i>viator sa mi oprel do chrbta</i> vítr se mi opřel do zad; <i>o koho, o čo</i> (najít v něčem, v někom oporu) <i>o. sa o záhon</i> 2. o čo, o koho, zřid. na čo, na koho (o zraku) uprieť na koho, nač: <i>oprela sa očami, zrakom o jeho vlasy</i> upřela oči, zrak na jeho vlasy	oprieť se -přu -přou -přel dok. 1. ● oprieť sa: <i>o. se o hůl</i> opierat' sa o palicu; <i>o. se do vesel</i> oprieť sa, zaprieť sa do vesel; <i>opřel se do dveří</i> zapřel sa do dverí 2. vzoprieť sa, sprotivit' sa: <i>o. se nadřízeným</i> vzoprieť sa, postavit' sa proti nadriadeným

oproti předl. a přísl. I. předl. s 3. p. 1. (v místním významu) naproti, proti: <i>o. divadlu</i> 2. ● (při srovnání) proti, naproti, oproti: <i>je to rozdiel o. vlašajšku</i> je to rozdíl proti (naproti) loňsku 3. kraj. (odpor vůči komu, čemu) proti: <i>čo máš o. mne</i> II. přísl. naproti: (tváří k něčemu) <i>dom o.;</i> (<i>vstříc</i>) <i>ísť niekomu o.</i>	oproti předl. 1. ● zried. kniž. oproti: <i>v boji stál muž o. muži</i> v boji stál muž oproti mužovi; <i>o. vám jsem starší</i> (o)proti vám som starší
opršaný příd. 1. ● (opadaný, opelichaný) opršelý, olysalý: <i>o. strom;</i> <i>o. múr</i> o-á zed; <i>o-á hus</i>	opršelý, opršalý příd. 1. zried. opršaný (zmoknutý) 2. ● trocha zastar. opršaný, opřchnutý: <i>o-á slepice</i> opřchnutá, opršaná sliepka 3. ošarpaný, obdratý: <i>o-á zed'</i> ošarpaný múr; <i>o-alý klobouk</i> obdratý klobúk
opršat¹, -im, -ia dok. 1. expr. omoknout opršat², -í, -ia dok. 1. ● (o stromech, listi) oprchat, opadat 2. (o ptácích) opelichat	opršet -í dok. 1. ● zastar. opršat', opřchnuť (opadať): <i>květy opršely</i> kvety opřchli, opršali
opukat' (sa), -á, -ajú dok. 1. nář. oprýskat	opukat -á -ají dok. 1. zried. popukat' (sa): <i>kaštany opukají</i> gaštany popukajú
opustený¹ příd. 1. ● opuštěný: <i>o-é deti;</i> <i>o. mlyn</i> 2. (o člověku) zanedbaný; opustene opustený² příd. 1. zříd. skleslý	opuštěný příd. 1. ● opustený ◇ <i>o. jako kůl</i> v <i>plotě</i> opustený ako prst, ako kôl v pote; opuštěně opuštěnost -i ž. 1. opustenost'

opustený¹ opustene prísl. 1. opuštěně 2. zanedbaně	opuštěný opuštěně přísl. 1. opustene;
opustiť¹, -im, -ia, <i>opusti!/opust'!</i> dok. 1. ● opustit; nedok. opúšťať opustiť sa 1. rozejít se, opustit se 2. zanedbat se 3. (mravně klesnout) spustit se; nedok. opúšťať sa 1. rozcházet se, opouštět se 2. zanedbávat se 3. spouštět se opustiť², -im, ia, <i>opusti.!/opust'!</i> dok. 1. svěsit: o. hlavu, ruky; nedok. opúšťať	opustiť -ím -í dok. 1. ● opustiť (v rozlič. význ.)
opustiť¹ nedok. opúšťať, -am, -ajú 1. ● opouštět opustiť² nedok. opúšťať, -am, -ajú 1. (sklánět) vésit, všet: o. hlavu	opouštět -ím -ějí nedok. 1. ● opúšťať (v rozlič. význ.): <i>opouští ji trpělivost</i> opúšťa ju, necháva ju <i>trpezlivost</i> ◇ <i>krysy opouštějí loď</i>, <i>koráb</i> potkany opúšťajú topiacu sa, tonúcu loď
oračka¹, -y, 2. mn. -čiek ž. 1. ● hovor. orba, orání oračka², -y, 2. mn. -čiek ž. 1. ●● hovor. oračka (stroj)	oračka -y ž. 1. ● ob. oračka (oranie, orba); poľnohosp. <i>parní o.</i> parná oračka (stroj) 2. ●● ob. oráčina, oranisko (zorané pole) 3. pl. <i>oračky</i> fašiangová muzika
oratiť, <i>oriam</i>, -orú, <i>or'!</i> nedok. 1. ● orat (pole); přen. expr. o. na niekom orat někým, s někým;	orat <i>ořu/orám</i>, <i>ořou/orají</i> nedok. 1. ● orat' (pluhom) 2. ob. babrať, fušovat': <i>první otázku při</i>

nás. orávať, -am, -ajú 1. orávať	<i>zkoušce oral</i> prvú otázku pri skúške babral 3. ● ob. (kým, s kým) orať, drevo rúbať (na kom): <i>o. sebu nedáme</i> nedáme na sebe orať, nedáme na sebe, nedáme si na chrbte drevo rúbať
orech, -a m. 1. ● orech (plod) ◇ <i>to bude tvrdý orech!</i> to bude oříšek (těžký problém); hovor. expr. <i>za o. masti kousíček omastku</i> 2. ● hot. orech, ořešák 3. kuch. orech (druh masa); oriešok	ořech -u m. 1. ● orech (plod i strom): <i>louskat o-y</i> rozbíjať, tlčiť, orechy; <i>klátit o-y</i> otlkať, ráňať, obíjať orechy (o dačom veľkom ako orech) <i>o. másla</i> (za) orech masla; kuch. <i>telecí o.</i> teľací orech 2. orechovina, orech (orechové drevo) ◇, zried. <i>chrápe, jako by o-y přesýpal</i> chrápe, akoby drevo, dosky píliť; orechový príd. 1. orechový: <i>o. koláč</i> orechový koláč, orechovník; <i>o. dort</i> orechová torta; orechově prísl. 1. orechovo, do orechova: <i>o. hnědý</i> orechovohnedý
orech oriešok, -ška i oriešteč, -a i oriešik, -a m. 1. ● zdrob. expr. oříšek	oříšek¹ -šku m. 1. ● oriešok (v rozlič. význ.): zdrob. <i>sbírat, louskat o-y</i> zbierať, lúskat oriešky; <i>burské o-y</i> búrske oriešky; <i>o. másla</i> orech masla (kúsok); expr. <i>to byl těžký o.</i> to bol ťažký oriešok ◇ <i>tvrdý o.</i> tvrdý oriešok (o dačom ťažko riešiteľnom); orieškový príd. 1. orieškový; orieškově prísl. 1. orieškovo, do orieškova oříšek², voříšek -ška m.

	1. hovor. expr. dunčo (nečistokrvný pes, križenec)
orešie, -ia s. 1. ● lid. bot. oreší	oreší¹ -í s. 1. ● orešie (bot. hrachor hľuznatý, <i>Lathyrus tuberosus</i>) oreší² -í s., orešina -y ž. 1. hromad. lieština
orešník, -a m. 1. kraj. orechový koláč	orešník -a m. 1. zool. orešnica (<i>Nucifraga</i>)
orezať, -zem, -žú dok. 1. ● orezat	orezat -žu/-zám -žou/-zají dok. 1. poobrezávať, poodrezovať, poodkrajovať: <i>o. maso z kostí</i> poobrezovať mäso z kostí 2. poodpiľovať, opíliť: <i>o. (pilou) vetve</i> poodpiľovať, opíliť konáre 3. ● orezať, obrezať : <i>o. na podzim stromy orezať, zrezať na jeseň stromy</i> 4. ostrúhať, zastrúhať: <i>o. tužku</i> ostrúhať ceruzku; orezávat -ám -ají nedok. 1. obrezávať, odrezávať, odkrajovať 2. opiľovať 3. orezávať, obrezávať 4. strúhať
orlíček, -čka m. 1. ● bot. orlíček	orlíček¹ -čka m. 1. zdrob. orlíček (k oreľ) orlíček² -čku m. 1. ● bot. orlíček (<i>Aquilegia</i>)
orysovať, -ujem, -ujú 1. ● tech. orysovat	orysovat -uji -ují dok. 1. ● stroj. orysovať 2. polygr. obrysovať: <i>orysování kopie</i> obrysovanie kópie

os oska, -y, 2. mn. —<i>siek</i> ž. zdrob. i osička¹, -y, 2. mn. —<i>siek</i> ž. 1. ● zdrob. expr. osička osa osička², -y, 2. mn. —<i>čiek</i> ž. zdrob. expr. 1. vosička	osička -y ž. 1. ● zdrob. osička 2. ● tech. oska
osa, -y, 2. mn. <i>ôs</i> ž. 1. vosa: <i>do roboty je ako o.</i> do práce je jako drak, jako oheň; <i>išli doň ako osy</i> pustili se do něho jako vosy; <i>hned je ako osa</i>; osička²	osa -y ž. 1. OS. (v rozlič. význ. a odb.); fyz. <i>o. otáčeni</i> os otáčania; astron. <i>o zemská</i> zemská os; tech. <i>o. stredění</i> centračná os; <i>o. šroubování</i> os skrutkového pohybu; <i>podélná o.</i> pozdĺžna os; <i>těžištní o.</i> ťažisková os ◇ <i>přijet po vlastní ose</i> prísť na vlastných kolesách; osový príd. 1. osový; osička
osada osádka¹, -y, 2. mn. —<i>dok</i> ž. 1. ● osádka osádka², -y, 2. mn. —<i>dok</i> ž. 1. ●● osádka posádka: <i>o. lietadla</i>; <i>o. tanku</i>	osádka -y ž. 1. osadenstvo (pracovná skupina) 2. ● ban. osádka: <i>o. klece</i> osádka kliecky 3. ●● posádka: <i>o. lietadla</i> posádka lietadla 4. rybn. obsádka
osadiť, -ím, -ia dok. 1. ● osadiť: <i>koho, čo</i> (osídlit) <i>o. pohraničie novými pracovníkmi</i>; <i>čo</i> (uložiť na správne miesto) <i>o. dvere</i>; zříd. <i>čo čím</i> (vysadiť) <i>o. pozemok stromami</i>; nedok. osádzat' osadiť sa 1. osadiť se, usadiť se, usídlit se;	osadiť -ím -í dok. 1. ● vysadiť, povysádzať: <i>o. pozemek stromy</i> vysadiť na pozemku stromy 2. ● osadiť, poosádzať: <i>o. pohraničí</i> osadiť pohraničie; tech. <i>o. nápravu</i> osadiť nápravu; stav. <i>o. dvere</i> osadiť dvere; rybn. <i>o. rybník kapry</i> osadiť rybník kaprami

nedok. osádzat' sa i osadzovať sa 1. osazovať se, usazovať se, usídľovať se	3. poľov. <i>o. honitbu zvěří zazverit'</i> revír; osazovat¹
osadiť nedok. osádzat', -am, -ajú i osadzovať', -ujem, -ujú 1. ● osazovat	osadit osazovat¹ -uji -ují nedok. 1. ● vysádzat': <i>o. zahradu ovocnými stromy</i> vysádzat' záhradu ovocnými stromami 2. ● osádzat': stav. <i>o. okna</i> osádzat' obloky; ryb. <i>o. rybník</i> zarybnovať rybník 3. poľov. <i>o. honitbu zvěří zazverovat'</i> revír osázet osazovat² -uji -ují nedok. 1. ● vysádzat' 2. zried. vykladať
osadník, -a, 1. mn. -ci m. 1. ● (obyvateľ osady) osadník 2. kolonista; osadníčka	osadník -a m. 1. ● osadník; osadnice osadnický príd. 1. osadnícky
osadník, osadníčka, -y, 2. mn. -čok ž. 1. ● osadnice 2. kolonistka	osadník osadnice -e ž. 1. ● osadníčka;
osamelý príd. 1. ● osamelý; osamele/osamelo prísl. 1. osaměle	osamělý príd. 1. ● osamelý (v rozlič. význ.) 2. tech. (o síle, bremene) sústredený: <i>o-é břemeno</i> sústredené bremeno; osaměle prísl. 1. osamelo, osamele; osamělost -i ž.

	1.osamelosť
osiat¹ , <i>osejem, osejú</i> dok. 1. ● osít (pole); nedok. osievat¹ , <i>-am, -ajú</i> 1. osévať, osívať osiat² , <i>osejem, osejú</i> nedok. 1. prosít: <i>o. múku</i>	osít <i>-seji -sejí -sel/-síl</i> dok. 1. ● osiať, obsiať, posiať: <i>mít oseto</i> <i>mať posiate; o. zákony mákem obsiať</i> <i>záhony makom</i>
osídlo , <i>-a</i> , obyč. v mn. osídla , <i>-del/-diel</i> s. 1. smyčka, oko (na chytání zvěře) 2. ● nástraha, léčka, osídlo ◇ <i>chytiť sa, dostať sa, zamotať sa, tipadnúť, vliezt do osidel ... upadnout, vlézt do osidel; vymotať sa, vymaniť sa z osidel uniknout, vyváznout z osidel</i>	osídlo <i>-a</i> s. 1. ● osídlo: <i>padnout do o-del padnúť do osidel</i>
osla , <i>-y</i> , 2. mn. <i>osiel</i> ž. 1. brousek (na kosu: u chleba)	osel <i>osla</i> m. 1.somár, osol: <i>jezdit na oslu nosiť sa na somárovi; hýkání oslů híkание somárov; hrub. vynadat někomu oslů vynadať dakomu do somárov ◇ stokrát nic umořilo osla malá kvapka i kameň prebije, rozmrví; oslík <i>-a, oslíček -čka</i> m. 1.zdrob. somárik, oslík </i>
osloviť , <i>-ím, -ia</i> dok. 1. ● osloviť 2. hovor. požádat (o ruku): <i>už ju oslovil;</i> nedok. k 1 oslovovať , <i>-ujem, -ujú</i> 1. oslovovať	osloviť <i>-ím -í</i> dok. 1. ● osloviť; oslovovať <i>-uji -ují</i> nedok. 1.oslovovať
osmorka¹ , <i>-y</i> , 2. mn. <i>-riek</i> ž. 1. ● typ. osmerka; osmorkový príd. 1. osmerkový <i>o. formát</i>	osmerka <i>-y</i> ž. 1. ● polygr. osmorka (osmina hářka); osmerkový príd. 1.osmorkový: <i>o. formát osmorkový formát</i>

osmorka² , -y, 2. mn. -riek ž. 1. hovor. osmička	
osnovat' , -ujem, -ujú dok. 1. ● kniž. čo zesnovat (plán) 2. kniž. čo na čom založiť: <i>právo osnované na sile</i> 3. škol. rozvrhnout: o. <i>učebnú látku</i> ; nedok. osnúvať' , -am, -ajú 1. osnovat 2. zakládat 3. rozvrhovať	osnovat -uji -ují nedok. 1. ● kniž. chystať, pripravovať, organizovať, strojiť, kniž. snovať, snuť, osnúvať: o. <i>pomstu chystať, strojiť pomstu</i> 2. zried. kocipovať: <i>jednoduše osnovaný dialog</i> jednoducho koncipovaný dialóg 3. ● zried. osnovať, snuť: <i>pavouci osnujú své sítě</i> pavúci snujú svoje siete
ospravedlniť , -ím, -ia dok. 1. omlúvit 2. ● (zbavit nařčení) ospravedlnit: o. <i>domnelého vinníka</i> ; nedok. ospravedlňovať' ospravedlniť sa nedok. ospravedlňovať' sa	ospravedlnit -ím -í dok. 1. ● ospravedlniť: o. <i>své jednaní</i> ospravedlniť svoje konanie; ospravedlňovať
ospravedlniť nedok. ospravedlňovať' , -ujem, -ujú, zříd. i ospravedlňat' , -am, -ajú 1. omlouvat 2. ● ospravedlňovat	ospravedlnit ospravedlňovat -uji -ují nedok. 1. ● ospravedlňovat'
ospravedlniť ospravedlniť sa 1. omlúvit se 2. ● ospravedlnit se;	Ø ● ospravedlnit se
ospravedlniť nedok. ospravedlňovať' sa 1. omlouvat se 2. ● ospravedlňovat se	Ø ● ospravedlňovat se
osrdie , -ia s.	osrdí -í s.

1. ● anat. osrdí	1. ● trocha zastar. ob. vnútro, srdce: <i>o. se jim tráslo</i> (celé) vnútro sa im triaslo 2. potrav. <i>telací, vepřové o.</i> teľacie, bravčové pľúčka a srdce ◇ <i>hnout někomu o-m</i> a) zdvihnúť, pohnúť dakomu žlč; b) pohnúť dakým (dojať ho)
ostatný príd. 1. ● (jiný, druhý) ostatní: <i>robiť to, čo o-í</i> 2. posledný ◇ <i>o-á hodina; o-á cesta; povedať o-é slovo</i> říci...; hovor. <i>vytriasť z niekoho o. groš, peniaz</i> vymačkať z něhoho p. peníz; v <i>o-om čase</i> , v <i>o-ých časoch</i> , (v <i>o-é časy</i>) v p. době	ostatní príd. obyč. pl. 1. ● ostatný (zvyšujúci; iný, druhý); spodst. ostatní -ho s. 1.ostatné: <i>to o. to ostatné</i>
ostatok, -tku m. 1. ● (obyč. s 2. p.) ostatek, zbytek: <i>ostatok cesty</i> 2. (obyč. ve spojení s předl.) konec: <i>ostat' do o-u</i> zůstat do konce; <i>na samý o.</i> 3. zříd. část. ostatně, konec konců	ostatek -tku m. 1. ● ostatok (zvyšok): <i>o. života</i> ostatok života; <i>ostatky</i> pomn. ostatky, pozostatky: cirk. <i>svatý o., o-y svatých, světců</i> sväté ostatky, pozostatky; pozostatky svätých
osteň, ostňa m. 1. ● osten	osten -tnu m. 1. ● osteň (zool., bot.); pren. kníž. <i>O. nedůvěry</i> osteň nedôvery 2. zool. kostrnka (pevná os vtáčieho pera) ◇ <i>ulomit o (kritice)</i> zlomiť osteň (kritike); ostének -nku m. 1.zdrob. ostník
ostenie, -ia s. 1. ● stav. ostění	ostění -í s. 1. ● stav. ostenie: <i>dveřní o.</i> dverové ostenie 2. obloženie stien: <i>dubové o.</i> dubové obloženie stien
ostriekat', -am, -ajú dok.	ostříkat -ám -ají dok.

1. ● ostříkat ostriekat' sa 1. ostříkat se	1. ● ostriekat', obstriekat' 2. umyt', poliat': <i>pečlivě ostříkané auto</i> starostlivo umyté auto; ostříkovat -uji -ují nedok. 1. ostrekovať, obstrekovat' 2. umývať, polievať
ostriež, -a, 1. mn. -e m. 1. zool. okoun	ostříž -e m. 1. zool. lastovičiar (Falco subbuteo) ◇ <i>krouží kolem jako o.</i> krúži okolo ako jastrab; <i>je jako o.</i> je ako jastrab (nič mu neujde); <i>mít oči jako o.</i> mať oči ako jastrab
ostrihat', -ám, -ajú dok. 1. ● ostříhat; nedok. ostrihávat', -am, -ajú 1. ostříhovat ostříhat' sa 1. ostříhat se ostříhat', -am, -ajú nedok. 1. ●● kniž. poněk. zast. (chránit) ostříhat	ostříhat, ostříhat¹ -ám -ají dok. 1. ● ostrihať, poobstrihávať: <i>o. suché větvičky</i> poobstrihávať suché halúzky; <i>o. si nechty</i> ostrihať si nechty; <i>o. ovci</i> ostrihať ovcu; ostrihávat -ám -ají nedok. 1. ostrihávať ◇ <i>Co je nového? Že ostříhali holého</i> <i>Čo nového? Zabil krivý čaptavého</i> ostříhat² -ám -ají nedok. zastar. kniž. 1. ●● ostříhat' (strážit', chránit') 2. (čeho) dbať na dačo, zachovávať dačo
ostroha ostrožka -y, 2. mn. -žok ž. 1. ● zdrob. expr. ostružka 2. ●● bot. ostrožka 3. kuch. radýlko, radlicko	ostruha ostružka -y ž. zdrob. 1. ● ostrôžka ostrožka -y ž. 1. ●● bot. ostrôžka (Consolida)
ostrúhat', -am, -ajú dok. 1. ● (opracovat na povrchu) ořezat: <i>o. ceruzku</i>,	ostrouhat -ám -ají dok. 1. ● ostrúhať: <i>o. mrkev, tužku</i>

<i>triesku</i> o. tužku, třísku 2. ● (strouháním očistit) <i>ostrouhat</i>, oškrabat: o. citrón 3. oloupat: o. <i>jablíčko</i>, <i>zemiaky</i> o. jablíčko, brambory	ostrúhať mrkvu, ceruzku; o. <i>kôru</i> (z <i>citrónu</i>) ostrúhať kôru (z citróna) ◇ hovor. o. <i>kolečka</i> (<i>mrkvičku</i>) obísť naprázdno, nasucho, dostať z koláča dieru; ostrouhávat -ám -ají nedok. 1. ostruhávať, ostruhovať
osvedčenie, -ia s. 1. ● (doklad) osvědčení 2. vyjádření	osvědčení -í s. 1. ● osvedčenie: o. o <i>státním občanství</i> osvedčenie o štátnom občianstve
osvedčiť, -ím, -ia dok. 1. ● osvědčit: o. <i>lásku k niekomu</i> 2. zříd. prohlásit: <i>osvedčil, že to nemá</i>; nedok. osvedčovať osvedčiť sa nedok. osvedčovať sa	osvědčit -ím -í dok. kniž. 1. ● osvedčiť, preukázat': o. <i>totožnost</i> osvedčiť, preukázat' totožnosť; o. <i>svůj talent</i> preukázat' svoj talent 2. prejavit', vyjadrít': o. <i>smysl pro humor</i> prejavit' zmysel pre humor; o. <i>své účastenství</i> vyjadrít' svoju účasť; osvedčovat
osvedčiť nedok. osvedčovať, -ujem, -ujú 1. ● osvedčovat 2. prohlašovat	osvědčit osvedčovat -uji -ují nedok. 1. ● osvedčovat', preukazovat' 2. prejavovat', vyjadrovat'
osvedčiť osvedčiť sa 1. ● osvědčit se: o. <i>sa v práci; návrh sa osvedčil</i> 2. obyč. se spoj. <i>že, či, proč</i> vyjadrít se: <i>osvedč sa, či nemám pravdu</i> vyjádři se, nemám-li pravdu;	osvědčit se -ím -í dok. 1. ● osvedčiť sa: o. <i>se v práci</i> osvedčiť sa v práci; <i>teorie se osvědčila</i> teória sa osvedčila; osvedčovat se -uji -ují nedok. 1. osvedčovat' sa
osvedčiť nedok. osvedčovať sa 1. ● osvedčovat se 2. vyjadřovat se	osvědčit se osvedčovat se -uji -ují nedok. 1. ● osvedčovat' sa

osvetliť, -<i>iem</i>, -<i>ejú</i> dok. 1. kraj. zmodrat	osvětlit -<i>ím</i> -<i>í</i> dok. 1. osvetliť, poosvetľovať: <i>o. ulice</i> osvetliť ulice; <i>o. sň</i> osvetliť, expr. vysvietiť sieň; kniž. <i>o. problém</i> osvietiť problém; osvětlovat -<i>uji</i> -<i>ují</i> nedok. 1. osvetľovať
ošacovať¹, -<i>ujem</i>, -<i>ujú</i> dok. 1. hovor. ocenit; nedok. ošacúvať, -<i>am</i>, -<i>ajú</i> 1. oceňovať ošatit' ošacovať -<i>ujem</i>, -<i>ujú</i> 1. ● ošacovať	ošatit -<i>ím</i> -<i>í</i> dok. ošacovat -<i>uji</i> -<i>ují</i> nedok. 1. ● ošacovať, zaodievat'
oškliviť sa, -<i>im</i>, -<i>ia</i> nedok. expr. 1. ● <i>komu</i> oškliviť sa 2. <i>s kým</i>, <i>s čím</i> <i>i</i> ~ (zabývať sa niečím nepříjemným) špinit se oškliviť si 1. <i>co</i>, <i>koho</i> oškliviť si	ošklivit se -<i>ím</i> -<i>í</i> nedok. 1. t oškliviť sa, bridit' sa, hnusiť sa: <i>jídlo se mi oškliví</i> jedlo sa mi bridí, oškliví
oškrabnúť, -<i>nem</i>, -<i>nú</i> dok. 1. ● oškrábnout, seškrábnout: <i>o. blato</i>	oškrábnout -<i>nu</i> -<i>nou</i> -<i>bl</i> dok. 1. oškrabať oškriabať, oškrabkať: <i>o. brambory</i> oškrabať zemiaky 2. ● zoškrabnúť, oškrabnúť: <i>o. přischlé bláto</i> zoškrabnúť prischnuté blato; oškrabovat -<i>uji</i> -<i>ují</i> nedok. 1. oškrabovať
otáčať otáčať sa 1. ● otáčet se	otáčet se -<i>ím</i> -<i>ejí</i> nedok. 1. ● otáčať sa, krútiť sa: <i>otáčení kolem osy</i> otáčanie okolo osi; <i>o. se v kole</i> krútiť sa v kolese; <i>Země se otáčí kolem Slunce</i> Zem sa otáča okolo

	slnka; <i>cesta se otáčí</i> kolem kopce cesta sa krúti, skrúca okolo kopca 2. ● obracať sa, otáčať sa: <i>o. se k někomu zády</i> obracať sa dakomu chrbtom; <i>vítr se otáčí</i> vietor sa obracia, skrúca 3. ob. meniť sa: <i>počasí se otáčí</i> počasie sa mení 4. expr. zvrtať sa, obracať sa, skrúcať sa, otáčať sa: <i>ta se umí o.</i> tá sa vie zvrtať; <i>umět se o. s vařečkou</i> vedieť sa obracať s vareškou ◇ <i>o. se za děvčaty</i> obzerať sa, obracať sa za dievčencami
otlačit', -im, -ia dok. 1. otisknout (článek) 2. ● otlačit (si nohu); nedok. odtlácat' otlačit' sa nedok. otlácat' sa	otlačit', otlačit si -ím -í dok. 1. ● otlačit' (si), omäť, omäť si v tesných topánkach nohy; otlačovat, otlačovat se¹ -uji -ují nedok. 1. otlácat' (si)
otlak, -u m. 1. ● kuří oko ◇ <i>stúpiť někomu na otlak</i> šlápnout někomu...	otlak -u m. 1. ● otlak (na nohách) 2. hut. odtlačok
otlíkat', -am, -ajú nedok. 1. ● otloukat: čo, (tlučením poškozo- vat): <i>o. múr</i> o. zed; (zpracovávat) <i>o. píšťalku</i> ◇ hovor. expr. <i>nohy si otíkat' utloukat si</i>, uběhat si paty; hovor. <i>o. někomu něco o hlavu; jazyk si o. na někom</i> otírat si jazyk o někoho; <i>čo z čoho</i> (tlučením srážet): <i>o. omietku z domu</i> o. omítku ... 2. expr. <i>koho tlouci</i>; dok. k l otlet' otlíkat' sa	otloukat -ám -ají nedok. 1. ● otlíkat', obtlíkat': <i>o. zdi</i> otlíkat', obtlíkat' múry, steny; <i>o píšťalku</i> otlíkat' píšťalku 2. obíjat': <i>o. ořechy</i> obíjat' orechy 3. zried. striasať, oklepávať: <i>o. sněh z bot</i> oklepávať sneh z topánok ◇ expr. <i>o. někomu něco o hlavu</i> otrepávať, otlíkat' dakomu dačo o hlavu; <i>o. někomu uši</i> objedať dakomu uši

dok. otľet' sa 1. otlouci se	
otľkať dok. k l otľet', <i>otľčiem</i>, <i>otľčú</i> 1. ● otlouci	otlouci, otlouct <i>otluču, otlučou -kl</i> dok. 1. ● otľet', pootľkať, poobťkať: <i>o. zed'</i> otľet' múr; <i>otlučená kolena</i> pootľkané, doudierané kolená; pren. expr.: <i>život ji otloukl</i> život ju naučil všetkému; <i>otlučené dieťa</i> poobťkané, obité dieťa 2. ● obit', poobíjať, otľet': <i>o. orechy</i> obit' orechy; <i>otlučené nádobí</i> obité, poobťkaný, otlčený riad 3. striasť, oklepať ◇ EXR. <i>o. někomu něco o hlavu</i> otrepasť, otľet', ottrieskať dakomu dačo o hlavu; <i>o. někomu něco o uši</i> obit' dakomu dačo o uši
otľkať otľkať sa 1. ● (tlučením se poškodiť) otloukat se 2. tlouci se;	otloukat se <i>-ám -ají</i> nedok. 1. ● otľkať sa, udierať sa: <i>ovoce se otlouká o větve</i> ovocie sa udiera, otľka o konáre 2. EXPR. okresávať sa, zvykať si, udomácnovať sa: pren. <i>už se trochu otouká</i> už sa trocha udomáčkuje, už si trocha zvyká
otočiť', -ím, -ia dok. 1. ● otočiť otočiť' sa	otočit <i>-ím -í</i> dok. 1. ● otočiť', skrútnuť: <i>o. kľíč v zámku</i> zvrtnúť, skrútnuť, otočiť' kľúč v zámke; <i>o. vypínačem</i> skrútnuť, otočiť' vypínačom 2. ● obrátiť, otočiť': <i>o. list (v knize)</i> obrátiť list (v knihe); <i>o. vůz</i> obrátiť voz; <i>o. řeč jinam</i> obrátiť, zvrtnúť reč na iné

	3. okrútiť, omotať, ovinúť, otočiť: o. <i>šálu okolo krku</i> okrútiť šál okolo krku; o. <i>ruku šátkem</i> okrútiť, omotať ruku šatkou; <i>břečťan obtočil strom</i> brečtan ovinul strom, okrútil sa okolo stromu ◇.expr.: <i>dovést rychle o.</i> vedieť chytré skrútnuť; <i>dovede o. na čtyřáku</i> ten raz-dva skrútnuť, (rýchlo) prevráti kabát; o. <i>si někoho kolem, okolo prstu, maličku</i> omotať si, okrútiť si, otočiť si niekoho okolo prsta, malíčka
otočiť otočiť sa 1. ● otočiť se	otočiť se -ím -í dok. 1. ● otočiť sa, skrútnuť sa: o. <i>se o 360</i> otočiť sa, skrútnuť sa o 360; o. <i>se kolem své osy</i> otočiť sa okolo svojej osi 2. ● obrátiť sa, zvrtnúť sa, skrútnuť sa: otočiť sa: o. <i>se na podpatku</i> (i pren. expr.) zvrtnúť sa, obrátiť sa na podpätku; v <i>chůzi se náhle o.</i> v chôdzi sa náhle, naraz obrátiť; o. <i>se s vozem</i> obrátiť sa s vozom; o. <i>se k někomu zády</i> obrátiť sa k dakomu chrbtom (i pren.); <i>vítr se otočil k jihu</i> vietor sa skrútol, obrátil na juh 3.ob. zmeniť sa: <i>počasí se otočilo</i> počasie sa zmenilo ◇ <i>doma se sotva otočil</i> doma sa ledva ohrial, ani
otrava, -y, 2. mn. -tráv í. 1. ● otrava (krve); hovor. expr. (nuda) 2. jed	otrava¹ -y ž. 1. ● otrava (v rozlič. význ.): o. <i>krve</i> otrava krvi; hovor. expr. <i>byla s ním o.</i> bola s ním oštara; <i>to je o., takový čas</i>

	to je otrava, taký čas otrava² -y m. i ž. 1. ● hovor. expr. otrava (o človeku): <i>ty o-o jede!</i> ty otrava akási!
otrepat', -em, -ú dok. 1. ● <i>čo</i> (setřást) otřepat: <i>o. sneh z topánok</i> o. sních z bot 2. <i>čo, o čo, o koho</i> (prudce tlouci) otlouci ◇ <i>o. o hlavu</i> otlouci o hlavu (odmítnout); (<i>veľa</i> <i>ráz</i>) <i>o. niekomu niečo o hlavu</i> (mnohokrát) někomu něco otlouci o hlavu (o nos, o uši) (připomínat) 3. (třepáním zbavit) odtrhnout: <i>o. ľan</i> 4. koho zdrbat: nedok. otrepávat' otrepat' sa nedok. otrepávat' sa 1. setřepávat se sebe	otřepat -u/-ám -ou/-ají dok. 1. ● otřepat': <i>o. ze sebe sních</i> striasť, <i>otřepat' zo seba sneh</i>; <i>o. péro</i> otřepat', <i>otriast' pero</i>; otřepávat
otřepat' nedok. otřepávat', -am, -ajú 1. ● otřepávat 2. otloukat 3. odrhovat 4. drbat	otřepat otřepávat -ám -ají nedok. 1. ● otřepávat'
otřepat' otřepat' sa 1. ● setřepat se sebe;	otřepat se -u/-ám -ou/-ají dok. 1. ● otřepat' sa: <i>pes vylezl z vody a otřepal se</i> pes vyšiel z vody a otřepal sa 2. expr. otriast' sa: <i>po výprasku se jen otřepe</i> po výprasku sa len otrasie; otřepávat se -ám -ají nedok. 1. otřepávat' sa
otriet' , -iem, -ú dok.	otřít <i>otřu, otřou, otřel</i> dok.

1. <i>čo, čo o čo otřít: o. si rukou celo; o. si ruky o zásteru</i> ◇ <i>hovor. o. si jazyk (ústa) o niekoho otřít si jazyk (jazyček) o někoho; o. niekomu niečo o nos otřít někomu něco kolem nosu, strčit někomu něco pod nos (připomenout);</i> nedok. otierat' otriet' sa nedok. otierat' sa	1. utriet', poutierať: <i>o. židli prachovkou poutierať, utriet' stoličku prachovkou; o. si brejle utriet' si okuliare</i> 2. zotriet', pozotierať: <i>o. si pot z čela zotriet' si, pozotierať si pot z čela</i> 3. ● obtriet', otriet', ošuchnúť, obšuchnúť: <i>otřela tvář o jeho rameno otrela si tvár o jeho plece</i> ◇ <i>o. si o někoho jazyk otriet', poobtierat' si jazyk o niekoho (obhovorit ho)</i>
otriet' nedok. otierat', -am, -ajú 1. ● otírat	otírat -ám -ají nedok. 1. utierať: <i>o. nádobí utěrkou utierať riad utierkou; o. prach utierať prach</i> 2. stierať, zotierať: <i>o. si pot z čela stierať, zotierať si pot z čela</i> 3. ● otierať, obtierať: <i>kočka otírá hlavu o ruku mačka si otiera hlavu o ruku</i> ◇ ob. pejor. <i>o. si o někoho hubu otierať si, obtierať si papuľu, jazyk o niekoho, jazyk si otlíkat' na dakom</i>
otriet' otriet' sa 1. ● <i>o čo, o koho otřít se: o. sa o múr ... zed</i> ◇ <i>o. sa o svet protřít se světem (získat zkušenosti); nik sa oň neotrie nikdo o něj nezavadí;</i>	otřít se otřu, otřou, otřel dok. 1. zotriet' sa, ošúchať sa: <i>lesk zlata se otřel les zlata sa ošúchal; básnický obraz se opakováním otřel básnický obraz sa opakovaním ošúchal</i> 2. ● obtriet' sa, otriet' sa, poobtierat' sa, obšuchnúť sa, šuchnúť sa: <i>o. se o zed' obtriet' sa o múr; pes se mu otřel o nohy pes sa mu poobtieral, otrel, obšuchol o nohy; pren. expr. ti se tu jen otřeli tí sa tu iba obšuchli, tí sa tu ani</i>

	nezohriali
otriet' nedok. otierat' sa 1. ● otírat se	otírat se -ám -ají nedok. 1. ošuchovať sa, zotierať sa: <i>nátěr se pomalu otírá</i> náter sa ošuchuje 2. ● otierat' sa, obtierať sa, obšuchovať sa: <i>kočka se otírala o nohu</i> mačka sa otierala, obtierala o nohu 3. zried. stierať sa, zotierať sa: <i>otírání významu slova</i> stieranie významu slova
otročit', -ím, -ia nedok. 1. ● expr. otročit': (těžce pracovat) <i>o. ako kôň</i> <i>o. jako kůň</i> ; kniž. poněk. zast. <i>koho, čo</i> (zotročovať)	otročit -ím -í dok. 1. ● expr. otročit': <i>o. pániům</i> otročiť pánom 2. zotročovať, utláčať: <i>o. národy</i> zotročovať národy
ot'ukávat', -am, -ajú nedok. 1. ● expr. ot'ukávat	ot'ukat ot'ukávat -ám -ají nedok. 1. ● klepať, preklepávať, poklepkávať (na čo) 2. expr. ot'ukávat' (skúšať)
ou cit. 1. ou (vyjadruje bolesť)	ou cit. 1. př, ho, hó (volanie na koňa al. na ťažný dobytok) 2. ej, nono, no, no, ale, ale (vyjadruje nesúhlas, zdržiava hovoriaceho) 3. au, ach, jaj, juj (vyjadruje bolesť, vzrušenie)
ovčiak, -a, 1. mn. -y m. 1. ● ovčák (pes)	ovčák -a m. 1. ovčiar, baraniar (pastier oviec) 2. ● ovčiak (ovčiarsky pes); ovčačka -y ž. 1. ovčiarka, baraniarka; ovčácky príd.

	1.ovčiarsky, baraniarsky 2.ovčiacky; ovčáček -čka m. zdrob. 1.ovčiarik, baraniarik 2.ovčičik (pes)
ovesiť , -ím, -ia dok. 1. svěsit: o. hlavu ◇ hovor. o. nos natáhnout obličej, udělat dlouhý (kyselý) obličej; s <i>oveseným nosom</i> s dlhouým nosem 2. ● zříd. <i>čo na, čo, na koho</i> ověsit; nedok. ovesovať ovesiť sa 1. <i>na koho, na čo</i> pověsit se ◇ o. sa <i>niekomu na krk</i> ; nedok. ovesovať sa i oviešať sa 1. věšet se	ověsit -ím -í dok. 1. ● ovešať, obvešať: o. <i>vánoční stromek ozdobami</i> ovešať vianočný stromček ozdobami; ověšovat
ovesiť nedok. ovesovať , -ujem, -ujú i oviešať , - am, -ajú 1. věsit 2. ● ověšovat	ověsit ověšovat -uji -ují nedok. 1. ● oviešať, ovešovať
ovinka , -y, 2. mn. -niek ž. i ovinok , -nka/- nku m. 1. ● ovin, ovinka	ovinek -nku m. zried. 1. ● ovinka, ovinok 2. pl. <i>ovinky</i> okolký; <i>bez o-ů</i> bez okolkov
ovít , <i>ovijem, ovijú</i> dok. 1. <i>čo okolo čoho</i> ovinout: o. <i>ovinovačky okolo nôh</i> ... nohou 2. ● <i>čo, koho čím</i> ovít, ovinout: o. <i>drôt látkou</i> o. drát...; nedok. ovíjať , -am, -ajú 1. ovinovat, ovíjet ovít sa	ovít <i>oviji, ovijí, ovil</i> dok. 1. ● kniž. ovít, okrútiť: o. <i>si hlavu plenou</i> ovít si hlavu ručníkom, plachtičkou

1. ovinout se, ovít se; nedok. ovíjat' sa 1. ovinovat se, ovíjet se	
ovoňat', -niam, -ňajú dok. 1. čo, koho čichnout si k čemu, přivonět si k čemu: o. ružu; přen. o. vysokoškolský život č. si k vysokoškolskému životu; nedok. ovoniavat', -am, -ajú 1. čichat k čemu, vonět k čemu, přivánět k čemu, přivonívat k čemu	ovonět -ím -ejí dok. 1. navoňat': o. prádlo levandulí navoňat' bielizeň levandul'ou
oznámit', -ím, -ia dok. 1. ● komu čo i se spoj. že; koho, čo (dát vědět) oznámit: o. novinu; o. návštěvu 2. koho komu, čomu udat koho u koho, u čeho: oznámil ho súdu udal jej u soudu; nedok. oznamovať oznámit' sa	oznámit -ím -í dok. 1. ● oznámit': o. návštěvu oznámit' návštěvu; oznamovat
oznámit' nedok. oznamovať', -ujem, -ujú 1. ● oznamovat 2. udávat	oznamovat oznamovat -uji -ují nedok. 1. ● oznamovat'
ozvuk, -u m. kniž. 1. ● ozvuk	ozvuk -u m. kniž. 1. ● ozvuk: hlas je zesílen o-em celé dutiny hrudní hlas je zosilnený ozvukom celej hrudnej dutiny 2. ozvena: o. hřmění ozvena hrmenia; přen. vyvolat o. vyvolat' ozvenu, ohlas
ožeh, -a m. 1. ● poněk. zast. hřeblo	ožeh -u m. 1. tech. opal: kamna s horním, se spodním o-em kotol s vrchným, so spodným opalom 2. poľnosp. výpal (na tele koňa) 3. ● zastar. i nár. ohreblo
ožehnút', -nem, -nú dok.	ožehnout -ne -nou -hl dok.

1. ● kniž. ožehnout (plamenem)	1. ● oškvřknut', obškvřknut', ošľahnút', opáľit' (plameňom al. mrazom): <i>ohेँ mu ožehl vlasy</i> oheň mu oškvřkol vlasy; <i>mrazem ožehnuté</i> <i>listy</i> mrazom ošľahnuté listy 2. (o slnku) oškvarit', uhoriet', spáľit': <i>tvár ožehnutá sluncem</i> tvár oškvarená, uhorená od slnka; ožehat, ožehávat -á -ají nedok. 1.oškvřkat', obškvřkat', opaľovať, ošľahúvať: o. <i>vepře</i> opaľovať brava 2. pripekať, opaľovať, škvariť: <i>slunce</i> <i>ožehává tvár</i> slnko opaľuje tvár
oželiet', -iem, -ejú dok. 1. ● co, koho (smiřit se se ztrátou) oželet 2. čo litovat čeho: o. svoj omyl 1. svého omylu	oželet -ím -ejí dok. 1. ● oželiet', hovor. oľutovať, obanovať: <i>oželela svého muže</i> oželela svojho muža; <i>lehce o. ztrátu peňez</i> ľahko oželiet' stratu peňazí
ožít', ožijem, ožijú, trp. ožítý dok. 1. ● ožít ◇ <i>mušky mu ožili rozjaril se,</i> <i>rozveselil se;</i> nedok. ožívat', -am, -ajú 1. ožívat	ožít¹ ožiji, ožijí, ožil dok. 1. ● ožít', poožívat': o. v <i>dětech</i> ožít' v deťoch; <i>ulice ožily veselím</i> ulice ožili veselosťou; ožívat¹ -ám -ají nedok. 1.ožívat': pren. <i>staré zvyky oživají</i> staré zvyky oživajú ožnout, ožít² -nu -nou ožal dok. 1. zožať (kosou, kosákom): o. <i>trávník</i> zožať trávník; ožínat -ám -ají nedok. 1.zožínať
ožobračit', -im, -ia dok. expr. 1. ● ožebračit 2. zmrzačit;	ožebračit -ím -í dok. 1. ● ožobračit': <i>válka lidí ožebračila</i> <i>vojna ľudí ožobračila;</i>

nedok. ožobračovať ožobračiť sa nedok. ožobračovať sa	ožebračovať
ožobračiť nedok. ožobračovať , -ujem, -ujú 1. ● ožebračovať 2. mrzačiť	ožebračiť ožebračovať -uji -ují nedok. 1. ● ožobračovať
ožobračiť ožobračiť sa 1. ● ožebračiť se 2. zmrzačiť se;	Ø ● ožebračiť se
ožobračiť nedok. ožobračovať sa 1. ● ožebračovať se 2. mrzačiť se	Ø ● ožebračovať se

P

pác¹ i pác-pác cit. 1. ● bác, pác (naznačuje pád, úder) pác² , -u m. 1. hovor. moridlo, pajc (na konzervovaní masa) ◇ iron. <i>byť v p-i</i> byť v kaši	pac neskl. ž. 1. ● fam. obyč. v spojení <i>dát, dávat p. dat'</i> , dávať pac, packu paci cit. 1. paci, pac (obyč. v detských riekankách)
packa , -y, 2. mn. -ciek (zříd. i pačka . -čiek) ž. 1. ● (expr. zvířecí noha) packa, pracka 2. ● dět. fam. (ručička) packa ◇ <i>dat' p-u</i> 3. úder na dlaň, tlak ob. ◇ <i>dostať, dat' p-u</i> dostat přes ruku, na ruku, dostat fiák; pacicka , -y, 2. mn. -čiek, ž. 1. zdrob. k 1, 2 pracička, pracinka, pacička, pacinka	packa -y ž. 1. ● packa: <i>pes položil hlavu na packy</i> pes položil hlavu na labky, na packy; expr. <i>zkřehlé dětské packy</i> skrehnuté dětské packy, rúčky; pacička, pacinka -y ž. zdrob. 1. pacička

páckať, -ani, -ajú nedok. hovor. expr. 1. <i>koho, čo</i> (bít) plácat pleskat: <i>dážď packa</i> déšť pleská 2. <i>čím</i> i ~ bouchat: <i>p. dverňmi</i> páckať sa 1. tlouci se	packat -ám -ají nedok. 1. ob. expr. babrať, fušovať
pačesy, -OV, m. mn. 1. pazdeří 2. ● expr. (o vlasech) pačesy ◇ <i>chytili se za p-y</i> vjeli si do vlasů; <i>držia sa za p-y</i> leží si ve vlasech	pačesy -ů m. pl. 1. ● hovor. expr. pačesy, škuty, štica, kečka: <i>rozcuhané p-y</i> rozstrapatené pačesy ◇ <i>vjet si do p-ů</i> chytiť sa za pačesy, skočiť si do vlasov; <i>chytit štěstí, příležitost za p-y</i> chytiť šťastie, príležitosť za nohy
páčiť, -im, -ia nedok. bás. 1. hledět	páčiť -ím -í nedok. 1. vyvažovať, vylamovať, otvárať (násilím): <i>p. pokladnu</i> vyvažovať pokladnicu; <i>p. konzervu</i> otvárať konzervu nožom 2. trocha zried. vyvracať: <i>p. prsty</i> vyvracať prsty (dozadu): 3. podvažovať, vyťahovať (podvažovaním): <i>p. hřebík ze dřeva</i> vyťahovať klinec z dreva; <i>p. pařezy</i> vyťahovať pne, pniaky; pren. expr. <i>páčí z něho odpověď, přiznání</i> ťahá, mámi (kliešťami) z neho odpoveď, priznanie
páčivý příd. 1. líbivý	páčivý příd. 1. vyvažovací, podvažovací (násilím otvárajúci): <i>p. pohyb</i> vyvažovací pohyb
pád¹, -u m. 1. ● pád pád², -u m. 1. gram. pád	pád -u m. 1. ● pád: <i>p. laviny</i> pád lavíny; <i>p. z koně</i> pád z koňa; <i>p. absolutismu</i> pád absolutizmu; <i>p. obleženého města</i> pád

pád³, -u m. 1. ●● zastar. prípad ◇ hovor. <i>na žiaden p.</i> za žádných okolností, ob. <i>na žádný pád</i>; <i>na každý p.</i> v každém prípade, na každý pád ob.	obliehaného mesta; <i>p. prvého človeka</i> pád prvého človeka; fyz. (<i>volný</i>) <i>p.</i> voľný pád; lingv. <i>první, třetí p.</i> prvý, tretí pád; <i>prostý p.</i> holý pád 2. zastar. mor, úhyn (dobytka) 3. ●● zastar. ob. prípad: <i>staly se všelijaké pády</i> stali sa všelijaké prípady ◇ <i>pýcha předchází p.</i> pácha predchádza pád, pýcha pred pádom, pred úpadkom chodí; pádový príd. 1. lingv. pádový
padák, -a m. 1. ● let. padák; padáček, -a/-čka m. 1. zdrob. padáček	padák -u m. 1. ● padák: <i>seskok p-em</i> zoskok padákom; zool. padák (voľná koža medzi prednými nohami pozdĺž bokov niektorých zvierat) 2. železá (sklápacia časť pasce na zver): <i>chytať kuny do p-u</i> chytať kuny do želez 3. slang. rýchlik (výpoveď zo zamestnania): <i>dostať p-a</i> dostať rýchlik; padáček -čku m. 1. zdrob. k 1 padáček
padatʹ, -ám, -ajú nedok. 1. padat ◇ jablko nepadá ďaleko od stromu (přísl.); <i>aj keby klince (sekery) z neba padali</i> i kdyby šídla padala (trakaře padaly); <i>všetko mu padá z ruk</i> všechno... z rukou; <i>p. na kolená</i>; <i>p. si okolo hrdla</i> p. si kolem krku; <i>niečo (niekto) slojí a padá s niečím (s niekým)</i>; <i>p. za obeť</i>; <i>všetko na mňa padá</i>; <i>to nepadá na váhu</i>; náa. padávať, -am, -ajú	padat -ám -ají nedok. 1. ● padatʹ: <i>taška padá ze střechy</i> škridlica padá zo strechy; <i>p. na kolena</i> padatʹ na kolená; <i>p. hladem, únavou</i> padatʹ od hladu, od únavy; pren. <i>p. pod tíhou starostí</i> padatʹ pod ťarchou starostí; <i>lidé padali morem</i> ľudia padali na mor; <i>p. v nemilost</i> padatʹ do nemilosti, dostávať sa do nemilosti; <i>p. do dluhů</i> padatʹ, upadatʹ do dlhov; <i>na podzim padá listí</i> na jeseň padá lístie; <i>nařízení padá</i> nariadenie padá; <i>rány</i>

1. padávat	<i>kladivom, výstřely padaly</i> údery kladivom, výstrely padali; pren. <i>ve škole (při skoušení) padaly pětky</i> v škole (pri skúšaní) lietali päťorky; <i>stín již padá do údolí</i> tieň, tóna už padá do doliny; zastar. <i>to nařízení na vás nepadá</i> to nariadenie sa na vás nevzťahuje 2. klesať, znižovať sa: <i>cesta padá do údolí</i> cesta klesá, zvažuje sa do doliny; <i>p. hlasem na konci věty</i> klesať hlasom na konci vety 3. ● doliehať, padať: <i>tíha starostí na mne padá</i> ťarcha starostí dolieha na mňa ◇. <i>únava ze mne padá</i> padá zo mňa únava; <i>i kdyby šidla padala, trakaře padaly</i> i keby sekery, klince, cigánčence z neba padali; <i>kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá</i> kto druhému jamu kope, sám do nej padne; <i>šupiny mu padají z očí</i> šupiny mu padajú z očí, otvára oči; kniž. <i>p. v oběť, za oběť</i> padať za obeť; <i>padala mu karta</i> išla, šla mu karta
padavka, -y, obyč. v mn. padavky, -viek ž. 1. ● (o ovoci) padavka	padavka -y ž. 1. ● padavka (ovocie) padavka² -y m., zried. ž. 1. ● ob. peror. trasorítka, sraľo
padlý příd. 1. ● padlý: <i>p. hrdina; p-á žena</i>	padlý příd. 1. ● padlý: <i>odkaz p-ch bojovníků</i> odkaz padlých bojovníkov; <i>p-á dívka</i> padlé dievča; <i>p-í andělé</i> padlí anjeli; <i>p-á vláda</i> vláda, ktorá padla, skrachovaná

	vláda 2. trocha zried. uhynutý: <i>kostry p-ch zvierat</i> kostry uhynutých zvierat; poľov. <i>p-á</i> <i>zvěř</i> uhynutá zver 3. trocha zried. (čerstvo) napadnutý, napadaný ◇ (<i>bílý</i>) jako <i>p. sníh</i> (biely) ako (čerstvo) napadnutý sneh; ob. <i>na hlavu</i>, <i>na rozum p.</i> vrecom, mechom udretý, na hlavu padnutý; spodst. padlý -ého m. 1. padlý
padnúť, -nem, -nú dok. 1. ● padnout ◇ <i>kto druhému jamu kope, sám do nej padne</i> (přisl.); <i>šupiny mu padli z očí</i>; <i>p. niekomu okolo hrdla</i>; ... kolem krku; <i>p. si do náručia</i>; <i>p. na kolená</i>; <i>padla kosa na kameň</i>; <i>vari som padol na hlavu</i>, aby... copak jsem padlý na hlavu, abych...; <i>p. do oka</i>; <i>p. na t'archu přijít za těžko</i>; <i>p. na úžitok být k užitku</i>; <i>p. za obet'</i>; <i>dobře mu to padlo</i>, že ... dobře mu to udělalo, že...	padnout -nu -nou -dl dok. 1. ● padnúť, spadnúť: <i>kámen padl do vody</i> kameň padol do vody; <i>ani kapka deště nepadla</i> ani kvapka dažďa nespadla; <i>rozpráhl se — a už padla rána</i> vystrel ruku — a už padol úder; <i>padla první branka</i> padol prvý gól; <i>padl výstřel</i> padol výstrel; <i>p. do dluhů</i> padnúť, upadnúť do dlhov; <i>na zeď padl stín</i> na múr padol, dopadol tieň; <i>padlo na ně podezření</i> padlo na nich podozrenie; trocha zastar. <i>svátek padne na pondělí</i> sviatok padne, pripadne na pondelok 2. ● klesnúť, padnúť: <i>p. na kolena</i> padnúť na kolená; <i>brada jí padla na prsa</i> brada jej klesla na prsia; <i>p. hlasem</i> klesnúť hlasom 3. doľahnúť: <i>na město padl strach</i> na mesto doľahol strach; <i>když to na něho padne, není s ním řeč</i> keď to naňho príde niet s ním reči; <i>padla na ni</i>

	<i>dřímoty</i> prišli na ňu driemoty 4. prísť, natrafiť, naraziť: <i>nepřátelé ničili, nač padli</i> nepriatelia ničili, čo im prišlo pod ruku; <i>p. na správnou stopu</i> prísť na správnu stopu; <i>vystřídala mnoho nápadníků, než padla na toho pravého</i> vystriedala veľa nápadníkov, kým natrafila na toho pravého 5. ● i nedok. padnúť, sadnúť; slušať: <i>pěkně mu ten kabát padne</i> pekne mu ten kabát padne, sadne; <i>až to opravím, šaty padnou jako ulité</i> keď to opravím, šaty budú (sedieť) ako uliate, budú mu pristáť 6. ● uhynúť, padnúť: <i>při jarních pracích mu padl kůň</i> pri jarých prácach mu uhynul, padol kôň; <i>p. v boji</i> padnúť v boji ◇ <i>p. do jámy lvové</i> padnúť, spadnúť do levovej jamy; <i>padla z něho všechna tíže</i> opadla, spadla z neho všetka ťarcha; ob. <i>padla (jde se domů)</i> padla, fajront (ide sa domov); <i>padla kosa na kámen</i> padla, trafila kosa na kameň; <i>p. někomu (s něčím) do noty</i> trafiť niekomu na nôtu; <i>padla mu dobrá karta</i> prišla mu dobrá karta; <i>padni oko nebo zub</i> nech to stojí, čo stojí; hop alebo trop; (<i>psal pravdu</i>), <i>padni komu padni</i> (písal pravdu,) pán nepán, brat nebrat, všetko jedno
pahrbok, -bku m. 1. ● pahrbek	pahrbek -bku m. 1. ● kniž. pahorok, všíšok 2. hrboľ: žel. <i>svážný p.</i> zvažný pahorok; pahrbeček -čku m.zdrob.

	1. pahorček, vrštek 2. hrbolček
páchnuť, -nem, -nu i neos. nedok. 1. ● ~ * <i>čím</i> (vydávat pach) páchnout O◇ čím hrniec navrie, tým i ôrep páchne čím hrnec na vře, tím zapácha (prisl.)	páchnout¹ -nu -nou -chl nedok. 1. ● páchnuť: <i>žluklé maslo páchne</i> zažltnuté maslo páchne; <i>p. vlhkem</i> páchnuť, zapáchat' vlhkom; neos. <i>páchlo</i> <i>tu senem</i> páchlo tu (za) senom 2. ● kniž. zaváňať, páchnuť: <i>to páchne</i> <i>zradou</i> to zaváňa zradou ◇ <i>ryba páchne od hlavy</i> ryba smrdí od hlavy, od hlavy ryba smrdí páchnout² -nu -nou -chl/-chnul -chla dok. 1. ob. expr. obyč. v zápore nakuknúť, vykuknúť: <i>do hospody ani nepáchl</i> do krčmy ani nenakukol; <i>nesměl z domu p.</i> nesmel z domu ani vykuknúť, nesmel z domu ani päty vytiahnuť, ani nohou vykročiť ◇ <i>nepáchne tam ani noha</i>, nenakukne tam ani živá duša
pakovať, -ujem, -ujú nedok. 1. ● hovor. zastar. pakovat, balit pakovať sa, 1. balit se 2. expr. (jít pryč) pakovat se, klidit se, táhnout	pakovat -uji -ují nedok. ob. 1. ● pakovať 2. expr. lifrovat', pakovat', durit', hnat': <i>hned ho pakoval ze dveří</i> hned' ho lifroval od dverí
palác, -a m. 1. ● palác; palácový příd. 1. palácový ◇ <i>p-y prevrat</i>; <i>p-á revolúcia</i> p-á revoluce	palác -e m. 1. ● palác 2. hist. (hradná) komnata
palcát, -u m. hist.	palcát -u m.

1. ● palcát	1. ● hist. palcát 2. (kedysi) richtárska palica; palcátový príd. 1. palcátový
pálčivý príd. 1. (pálící) žhoucí, žhavý 2. ● (bolestivý) palčivý : <i>p-á bolest'</i> ; <i>přen. p-é výčítky</i> 3. ● expr. (naléhavý) palčivý , ožehavý: p. problém; pálčivo	palčivý príd. 1. ● pálčivý : <i>p-é vedro páliaca</i> horúčava; <i>p. stesk po domově</i> trýznivá túžba za domovom; <i>p-á nutnost</i> naliehavá nevyhnutnosť; <i>p-á otázka</i> pálčivá, naliehavá otázka 2. ● ostrý, pálčivý , štipľavý: <i>p-á bolest</i> ostrá, <i>pálčivá bolest'</i> ; <i>p-á chuť papriky</i> páliaca, ostrá chuť papriky; bot. <i>plamének p. plamienok</i> pálčivý ; palčivě palčivost -i ž. 1. pálčivost'
pálčivý pálčivo přísl. 1. žhavě 2. ● palčivě 3. ● palčivě , ožehavě	palčivý príd. palčivě přísl. 1. ● pálčivo ;
pálený príd. 1. ● (vyrobený pálením) pálený	pálený príd. 1. ● pálený : <i>p-é (lihové) nápoje</i> destilované (liehové) nápoje; kuch. <i>p-é těsto</i> odpaľované cesto; zool. <i>sova p-á</i> sova tmavá 2. expr. prešibaný, prefíkaný, vybitý: <i>p-á ženská</i> vybitá žena ◇ <i>liška p-á</i> huncút klineami vybíjaný, stará liška
palica , -e, 2. mn. -líc ž. 1. ● hůl: <i>chodit' o p-i ... o holi</i> ◇ <i>vyjst' na žobrácku p-u</i> přijít (dostat se) na	palice -e ž. 1. ● (tupé) kladivo, mlat, kyjanica: <i>železná p.</i> mlat, železné kladivo;

žebráckou hůl; <i>kto sa chce bit, ľahko palicu nájde</i> (přísl.) kdo chce psa bít, vždy si hůl najde; <i>palica má dva konce</i> hůl má dva konce; <i>bude mať palica robotu</i> bude mít rákoska práci; palička, -y, 2. mn. -čiek ž. 1. zdrob. hůlka, hůlčička, hůlečka: paličkový příd. 1. hůlkový	dřevěná, dřevorubecká p. kyjanica 2. ● kyjak, kyj, palica: p. <i>ořezaných</i> vrbovytené koruny vrby; p. <i>bodláku</i> byl bodliaka; <i>kukuřičné</i> p. kukuricové šůľky; bot. <i>palice</i> šůľok; hist. <i>husitské</i> p. husitské kyjaky, budzogáne 3. hovor. expr. makovica, kyjaňa, kotrba, gebuľa: <i>rozcuchaná klukovská</i> p. postrapatená chlapčenská makovica; pren. expr. <i>narazily na sebe dvě</i> p. narazili na seba dva hlavami, dva krutáni ◇ <i>být jako praštěný p-í</i> ostat', byť ako drúkom ovalený; hovor. expr.: <i>vzít si něco do p.</i> vziať si niečo do kotrby; <i>nasadit někomu červa do p.</i> nasadiť niekomu chrobáka, červíka do hlavy: <i>to je p.</i> to je (ale) tvrdá hlava, to je kotrba, to je hlaváň!
palič, -a m. 1. ● palič (dělník)	palič -e m. 1. zastar. podpaľáč; pren. novin. peror. <i>p-í války</i> vojnoví podpaľáči 2. ● palič: p. v <i>cihelně</i> palič v tehelní; palička -y ž. 1. palička; paličský příd. 1. podpaľáčský 2. expr. buričský, štvavý; paličsky přísl. 1. expr. buričsky, štvavo
paličkovat', -ujem, -ujú nedok. 1. ● paličkovat (krajky ap.)	paličkovat'¹ -uji -ují nedok. 1. ● paličkovat': <i>ručně paličované krajky</i> ručně paličkované čipky

	paličkovat² -uje -ují nedok. 1. dostávat hlávky, íst' do hlávok (o d'ateline)
pálka¹ , -y, 2. mn. -lok ž. 1. sport. páłka pálka² , -y, 2. mn. -lok ž. 1. bot. orobinec	Ø • páłka
pamät'¹ , -ti ž. 1. • pamět' ◇ vštepit', vryt' si čo do p-i vštípit...; mat' v živej, čerstvej p-i mít v živé...; íst', robit po p-i jít, dělat...; arch. blahej p-i	pamět'¹ -ti ž. 1. • pamět': mít dobrou, špatnou p. mat' dobrú, zlú pamät'; mít pro čísla mat' na čísla; vštípit si něco dobře do p-i vštepit' si niečo dobre do pamäti; mat., tech. pamät'; kniž. Jiřík z Poděbrad slavné p-i Juraj z Poděbrad slávnej pamäti; pomn. stará kniha zápisů a p-i stará kniha zápisov a pamätí 2. iba v spojení na p. na pamiatku: na p. té šťastné události na pamiatku tej šťastnej udalosti ◇ mít krátkou p. mat' krátku pamät'; ob. mít p. jako cedník, mít dřavou p. mat' deravú pamät'; jít, dělat, hledat něco po p-i (pís. i popaměti) íst', robit', hľadat' niečo po pamäti; udělat něco za čerstvé p-i urobiť niečo (ešte) za horúca
památník¹ , -a, 1. mn. -Cí m. 1. • (svědek minulého) pamětník památník² , -a m. 1. památník; památníček , -čka m. 1. zdrob. památníček	pamětník -a m. 1. • památník: p. revoluce památník revolúcie; vyprávění starých p-ů rozprávanie starých pamätníkov; pamětnice -e ž. 1. památníčka
pamätný příd.	pamětný příd.

1. (hodný pamatování) <i>památový: p-é udalosti, p. rok</i> 2. (sloužící k připamatování) <i>pamětní: p -á kniha, p-á tabuľa p. deska</i>	1. památový: <i>p-é vědomosti</i> památové vedomosti; <i>p-é učení</i> učenie nasпамät'; spodst. pamětná -é ž. 1. iba v spojení <i>na p-ou: dát někomu na p-ou</i> dať niekomu príučku; <i>dostat na p-ou</i> dostať príučku
panák, -a, 1. mn. živ. -Ci, neživ. -y m. 1. ● panák: <i>vyfintění p-ci; gumové p-y</i> 2. panák, mandel; - panáček, -a -čka, 1. mn. živ. -ovia, neživ. -y m. 1. zdrob. expr. panáček	panák -a m. 1. ● panák: peror. <i>uhlazený p.</i> uhladený, vylízaný p., fit'firít; <i>perníkový p.</i> medovníkový panák, medovníková figúrka; <i>komedie s p-y</i> komédie s bábkami 2. G -u/-a, pl. -ky/-ci kříž, panák 3. A iba -a slang. štamperlík
pánbohvie přísl. 1. ● hovor. expr. <i>pánbůhví, pánbůví, pámbůví</i>; <i>pánbohvie koľko</i> <i>pánbůhvíkolik</i> ◇ <i>koľko pán-bůhvíkolik</i>, <i>pánbohvie kde</i> <i>pánbůh-víkde</i>	pánbůhví, pánbůví, pámbuví přísl. ob. expr. 1. <i>namojveru, prisám</i> (pri zdôraznení): <i>p., s tebou to není k vydržení</i> <i>namojveru, boh mi svedok, s tebou sa to nedá vydržat'</i> 2. ● bohvie, <i>pánbohvie</i>
pancier, -a, 6. j. -i, 1. mn. -e 1. m. 1. 1. ● (kovové odění) <i>pancéř, pancíř, krunýř</i> ◇ <i>obrnit' sa p-om</i> 2. ● tech., voj. <i>pancéř, pancíř</i> 3. zool. <i>krunýř</i>	pancéř, pancíř -e m. 1. ● <i>pancier</i>; pancéřový, pancířový příd. 1. <i>pancierový: p-á pokladna</i> <i>pancierová, ocel'ová pokladnica</i>
panic, -a m. 1. <i>panic</i>	panic -e m. 1. <i>mladý pán</i> (za feudalizmu): <i>urozený p.</i> <i>urozený mladý pán</i> 2. <i>panic</i>; panický příd. 1. <i>panický</i>

panna, -y, 2. mn. <i>panien</i> ž. 1. ● panna: <i>stará p.</i> ◇ <i>vodná,orská, lesná p.</i>; astrom. Panna; cirk. Panna Mária lid. bot. slzičky Panny Márie	panna -y ž. 1. ● panna (v rozlič. spoj.): <i>už není pannou</i> už nie je panna; zastar. (v oslovení) <i>panno Madlenko</i> slečna Magdalénka; náb. <i>P. Maria</i> Panna Mária; mytol. <i>divá p.</i> divá žienka; <i>lesní p.</i> lesná žienka, lesná panna; <i>vodní p.</i> vodná panna, vodná panička 2. ● trocha zastar. panna, dievka, panenka: <i>mládenci a panny</i> mládenci a panny 3. bábika, bába, bábä 4. krajč. panna, bába ◇. <i>chlapec (urostlý) jako p.</i> chlapec ako panenka
panoráma, -y, 2. mn. -<i>ram</i> ž. 1. ● panoráma	panoráma -<i>ámatu</i> -<i>amatu</i> s. 1. ● panoráma (ž.) 2. dioráma
panstvo, -a s. 1. panství	panstvo -a s. 1. panstvo, paní: honorácia: hist. <i>p. ze zámku</i> panstvo, páni zo zámku; <i>služka měla těžký život u svého p-a</i> slúžka mala ťažký život u svojho panstva; peror. <i>p. v divadelních lóžích</i> panstvo, honorácia v divadelných lóžach; žart. <i>raďte dál, p.</i> ráčte ďalej, panstvo
pánt, -a/-u m. 1. bidlo 2. ● závěs (dveřní n. okenní), pant; pantik, -a m. zdrob. 1. bidélko, bidýlko 2. pantík, pantíček	pant -u m. 1. ● ob. pánt: <i>namazat panty</i> namastiť pánty; pren.expr. <i>necítí panty</i> necíti si klby ◇. ob. expr. <i>mlít, mlátit pantem</i> (zried. <i>panty</i>) mlátiť, trepať papuľou, mlieť, trepať jazykom, pánty sa mu nezavrú;

	pantík -u m. 1.zdrob. pántik
pánt, pantik, -a m. zdrob. 1. bidélko, bidýlko 2. ● pantík, pantíček	pant pantík -u m. 1. ● zdrob. pántik
papier, -a/-u, 6. j. -i, 1. mn. -e m. 1. papír ◇ <i>mať niečo na p-i; ostať len na p-i</i> zústať jen...; hovor. <i>položiť niečo na p.</i> hodit, dát něco... (napsat); papierik, -a i -papierček, -a m. 1. ● zdrob. papírek	papír -u m. 1.papier (v rozlič. význ.); <i>barevný p.</i> farebný papier; <i>dopisní p.</i> listový papier; <i>psací p.</i> kancelársky papier; <i>sací p.</i> pijavý papier, pijak; <i>smirkový p.</i> brúsny papier ◇ <i>hodit něco na p.</i> hodiť, položiť niečo na papier; papírek -rku m. 1. zdrob. papierik 2. ● papírky vlašské orechy
papiernik, -a, 1. mn. -ci m. 1. ● papírník (prodavač v papírnictví) 2. výrobce papíru	papírník -a m. 1. ● star. papiernik; papírnice -e ž. 1.papiernička
paprika, -y, 2. mn. -rík ž. 1. ● paprika; paprička, -y, 2. mn. -čiek ž. 1. zdrob. expr. paprička	paprika¹ -y ž. 1. ● paprika: bot. <i>p. roční</i> paprika ročná; <i>plněné p-y</i> plnená paprika; <i>telecí na p-ce</i> teľacie na paprike 2. mäso na paprike: <i>vepřová p.</i> bravčové (mäso) na paprike paprika² -y m. 1. ob. peror. starý hříb, (starý) pecúch, domased
papuča, -e, 2. mn. -púč ž. obyč. v mn. 1. bačkora, papuče, přen. peror. (o neprůbojném člověku) bačkora ◇ hovor. <i>byť pod p-ou</i> byť pod pantoflem;	papuče -e ž., obyč. pl. kapec; papuča: <i>valašské p.</i> valašské kapce; <i>domáci p.</i> domáce papuče ◇ <i>chodit kolem něčeho v p-ích</i> chodiť okolo niečoho

papučka, -y, 2. mn. -čiek ž. zдроб. 1. ● expr. bačkorka, bačkúrka, papučka 2. pantoflíček	na prstoch; papučka -y ž. zдроб. 1. ● i expr. kapček; papučka
papula, -le, 2. mn. -pút' ž. 1. (u zvířat) tlama, huba, dršťka 2. peror. (u člověka) huba, dršťka: <i>dat' po p-i</i> dát přes d-u (po d-ce); <i>zapchat' si p-u</i> zacpat...; <i>chodí mu p.</i> jede...; papulový příd. 1. tlamový; <i>p-á choroba slintavka</i> ◇ expr. <i>p-á polievka</i> hubová, houbová, dršťková polévka (vyhubování); pupulka, -y, 2. nm. -liek ž. zдроб. expr. 1. ● tlamička 2. ● (malá ústa) hubinka, hubička 3. bot. hledík	papula -y ž. 1.ob. expr. <i>papuľa: nacpat si p-u</i> napchat' si <i>papuľu</i> ◇ <i>koukat s otevřenou p-ou</i> pozerat' s otvorenou <i>papuľou</i>; hrb. <i>drž p-u!</i> drž, zapchaj si <i>papuľu!</i>; papulka -y ž. zдроб. 1. ● <i>papuľka</i>
para, -y, 2. nm. <i>pár</i> ž. 1. ● pára: <i>vodná p.</i>; <i>sírná p.</i> ◇ hovor.: <i>nemat' p-y</i> nemít p-u; <i>pracovať plnou p-ou</i>; <i>bežal, čo mu p. stačila</i> běžel, sotva dechu popadal	pára -y ž. 1. ● para: <i>vodní p.</i> vodná para; <i>sírné páry</i> sírne pary, výpary; <i>lokomotivy hnané párou</i> lokomotivy poháňané parou; hovor. <i>jít do páry</i> íst' do parného kúpeľa 2. opar, strážava, hmla: <i>noční, ranní páry</i> nočný, ranný opar; <i>modravé páry z lesů temných</i> modravé strážavy z lesov tmavých ◇ <i>zmizel, vytratil se jako p.</i> zmizol, stratil sa ako para, ako gáfor; expr. <i>mít páru</i> mať chuť, mať elán, mať veľa pary; <i>přidat páry</i> pridať plynu; <i>půjde to, šlo to parou</i> půjde to, šlo to ako voda; <i>rozejít se, obrátit se v dým a páru</i> obrátiť sa, vyjst' navnivoč, rozplynúť sa ako dym; ob. <i>nezbyla po něm ani p.</i>

	nezostal po ňom ani smrad, neostalo po ňom ani znaku; expr. <i>nemít o něčem páru</i> nemať o niečom ani dunstu, ani šajnu
páračka¹, -y, 2. mn. -čiek ž. 1. (žena deroucí peří) dračka páračka², -y, 2. mn. -čiek ž. obyč. v mn. 1. hovor. (kolektivní draní peří) dračky: <i>chodiť na p-y</i>	páračka -y ž. 1. ob. expr. babračka, piplačka, prpláčka, papračka: <i>to dá p-u!</i> s tým je babračka!
paráda, -y, 2. mn. -rád ž. 1. ● paráda ◇ hovor.: <i>byť v plnej p-e; dať sa, hodiť sa do p-y; sekať p-u honit p-u; robiť s niekým p-u</i> dělat s někým ceremonie; <i>vziať si niekoho do p-y</i> vzít někoho...; <i>je po p-e</i>; hovor. iron. <i>to bude (pekná) p.</i>; parádička, -y, 2. mn. -čiek ž. 1. zdrob. expr. parádička	paráda -y ž. 1. ● hovor. paráda: <i>město je v plné p-ě</i> mesto je v plnej paráde; <i>myslet jen na p-u</i> mysliet iba na parádu; <i>hledět si p-y</i> dbať na parádu 2. hovor. kudrlinka, parádička 3. peror. frnda, frnduľa, naparádené strašidlo ◇ expr. <i>honit p-u sekať, strúhať parádu; mít něco, být někde jen pro p-u</i> mať niečo, byť niekde iba na parádu; ob. expr. <i>pět harantů už má, a to přestává p.</i> päť faganov už má, a to už nie sú (nijaké) žarty; expr. <i>koho mají ty ženské zase v p-ě?</i> koho majú tie ženy zasa v robote, koho tie ženy zasa prepierajú?; <i>zmizel, ztratil se z p-y</i> ušiel kade ľahšie; expr. <i>hodit se do p-y</i> dať sa do parády; <i>je po p-ě</i> je po paráde, a je po Kačinej svadbe; parádička -y ž. zdrob. 1. expr. parádička: šport. slang. parádička, frajerinka
párat' , -am, -ajú nedok.	párat -řu/-ráam -řou/-rají nedok.

1. ● párat: <i>vo dne šije, v noci pára</i> 2. ● čo, koho; <i>do čoho, do koho</i> (otvírat útroby ap.) párat co: <i>mečom budú bruchá p.</i>; <i>v ušiach ju pára</i> v uších jí trhá ◇ expr. <i>kričí, akoby ho páral...</i> jako by ho na nože bral; (v kletbách) <i>hrom t'a (do teba) páral, hrom ti dušu páral, sto striel (hromov) do teba (do tvojej duše) páralo!</i> aby tě hrom (do tebe) praštil! 3. (o peři) drát	1. ● párať: <i>p. svetr, punčochu párať</i> sveter, pančuchu; expr. <i>p. zajíce, žáby párať, pitvať zajace, žaby</i>
párat' párat' sa 1. ● (povolovat ve švu) párat se 2. čím, v čom, do čoho prodírat se čím ◇ <i>sto' striel hrmených sa ti do duše (matere) páralo! (kletba) aby tě hrom (das)!</i>	párat se -řu/-rám -řou/-rají nedok. 1. ● párat' sa: <i>svetr se mi páre</i> sveter sa mi pára 2. expr. št'úrat' sa, špárat' sa, rýpat' sa: <i>p. se v jídle prehŕňať sa, prehrabávať sa v jedle, paprať sa</i> 3. expr. piplat' sa, prplat' sa, babrať sa, šiplat' sa, hrať sa: <i>p. se s úkolem babrať sa s úlohou</i>
parenisko, -a, 2. mn. -nisk i pařeniště, -t'a, 2. mn. -níšť' s. 1. ● pařeniště; pareniskovy příd. 1. pařeništní	pařeniště -ě s. 1. ● parenisko, teplá hrada 2. semeníště, živná půda; pařeništní příd. 1. pareniskový
parfum [-fôm, -fûm, -fum] -u m. 1. ● parfém	parfém -u m. 1. ● parfum 2. kniž. vůňa; parfémový příd. 1. parfumový
pariť, -im, -ia nedok. 1. ● (spárovat) pařit pariť sa 1. pařit se ◇ hovor. expr. <i>kečka sa mu parí</i> kouří se z něho (námahou)	pařit -ím -í nedok. 1. ● pariť sa: <i>p. brambory pariť zemiaky; pařené těsto</i> parené cesto; <i>p. si nohy pariť si nohy</i> 2. vybárat': <i>p. láhve, sudy</i> vybárat' fľaše,

	sudy 3. obárat': <i>p. drúbež, prase obárat'</i> hydinu, prasa 4. zried. expr. pražiť': <i>slunce pařilo celý den</i> slnko pražilo celý deň 5. ob. expr. sekat': <i>p. řidičům pokuty sekat'</i>
párny příd. 1. který jde do páru: <i>p-e topánky</i> 2. (o číslech) sudý 3. poet. sdružený: <i>p. rým</i>	parný příd. 1. sparný, horúci, dusný;
párok, -rku m. 1. ● (uzenka) půl párku	párek¹ -rku m. 1. zdrob. expr. párik 2. ● párok: dietní p. diétny párok; páreček -čku m. 1. zdrob. expr. párček pár² -u m. párek² -rku m. 1. zdrob. expr. Párik
parta¹, -y, 2. mn. <i>párt</i> ž. 1. čelenka (součást kroje) parta², -y, 2. mn. <i>párt</i> ž. 1. ● hovor. parta, četa	parta -y ž. 1. ● parta (robotníkov) 2. hovor. partia: <i>p. kluků</i> partia, banda chlapcov
partaj, -e ž. 1. ● hovor. partaj (polit, strana; zastar. nájemník)	partaj -e ž. ob. 1. stránka (úradná) 2. ● partaj (nájomník, nájomníková rodina) 3. ● partaj (politická strana)
partia [-tya], -ie, 2. mn. -ii ž. 1. ● partie: <i>p. románu; obelh. p. tovaru p. zboží; p. šachu</i>; ◇ urobiť dobrú p-iu 2. krajina, oblasť (na ľudskom tele), partie: <i>kréná p.</i> 3. skupina osôb, parta;	partie -e ž. 1. ● partia: <i>přečíst si určitou p-i</i> prečítať si istú partiu; <i>p. kolem úst</i> partia, oblasť okolo úst; <i>krásné, přírodní p.</i> krásne, prírodné partie; <i>zahrát si p-i mariáše</i> zahrať si partiu

partička, -y, 2. mn. -čiek ž. zdrob. expr. 1. k i partička 2. k 3 skupinka	mariášu; odb. <i>p. lahví</i> partia fliaš; <i>p. u karet</i> partia pri kartách, kartárska partia (jedna hra), hovor. <i>udělala s ním dobrou p-i</i> urobila s ním dobrú partiu 2. zastar. part (divadelná úloha)
paseka, -y, 2. mn. -siek ž. 1. ● paseka, mýtina 2. bez. um. niž. hovor. expr. (zmatek) paseka	paseka -y ž. 1. ● rúbanisko, rúbaň, čistina, báň 2. pl. <i>paseky</i> kopanice, lazy 3. hovor. expr. kucapaca, harmatanec
páska, -y, 2. mn. -sok ž. 1. ● páska	páska -y ž. 1. ● páska, stužka, mašlička: <i>cílová p.</i> Cieľová páska; <i>smuteční p.</i> smútočná páska; <i>vlasy spjaté páskou</i> vlasy zviazané stužkou 2. ● páska, pás: <i>lepící p.</i> lepiaca páska; <i>magnetofonová p.</i> magnetofónová páska, magnetofónový pás 3. pásik, štráfik: <i>hrnek se zlatou páskou</i> hrnček so zlatým pásikom ◇ <i>mít pásku na očích</i> mať klapky na očiach; páskový prid. 1. páskový: hut. <i>p-á ocel</i> pásková oceľ; tech. <i>p. mikrofon</i> páskový mikrofón
pasovat¹, -ujem, -ujú nedok. i dok. 1. ● hist. pasovat: <i>p. na rytiera</i> p. na rytíře pasovat², -ujem, -ujú nedok. hovor. 1. ●● slušet, padnout, pasovat', satý mu pasují 2. ●● hodit se, pasovat ◇ <i>p. do krámu</i>	pasovat¹ -uji -ují nedok. i dok. 1. ● pasovat': hist. <i>p. na rytíře</i> pasovať na rytiera; expr. <i>p. někoho na učence</i> pasovať niekoho na vedca, za vedca pasovat² -uji -ují nedok. trocha zastar. ob. 1. ●● pasovať (pristať) 2. ●●i pasovat se pasovať, šikovať sa 3. slang. zapasúvat'
pasovat' sa, -ujem, -ujú nedok. hovor.	pasovat² -uji -ují nedok. trocha zastar. ob.

1. ~ i s kým poušťať se do křížku, křížkovat se; přen. (namáhat se s něčím) <i>tahat se, mořit se, hmoždit se</i>	1. pasovať (pristať) 2. i pasovať se pasovať, šikovať sa 3. slang. zapasúvať
pastva, -y, 2. mn. -<i>tiev</i> ž. 1. pastva 2. pastvina, pastvisko, pastvišťa	pastva -y ž. 1. paša (v rozlič. význ.): <i>hnát na pastvu</i> hnať na pašu; <i>ovce si hľadajú pastvu</i> ovce si hľadajú pašu; expr. <i>je to pravá p. pro oči</i> je to pravá paša pre oči ◇. expr. <i>práce ti jde jako psovi p.</i> robota ti ide ako v lete na saniach, robota ti ide ako psovi paša
paša¹, -u, 1. mn. -<i>ovia</i> m. 1. ● paša ◇ expr. <i>žije si ako p.</i> paša², -e ž. 1. pastva (pasení dobytky i pastevní porost) 2. pastvina, pastvisko, pastvišťa; pašička, -y, 2. mn. -<i>čiek</i> ž. zarob. expr. 1. pastvičkä 2. pastviska	paša -i m. 1. ● paša, baša ◇. <i>žiť, mít se jako p.</i> žiť, mať sa ako paša
patent, -u m. 1. ● patent ◇ hovor. žert. <i>má p. na rozum; má na niečo p.</i> 2. (patentní stiskací knoflík) patentka	patent -u m. 1. ● patent (v rozlič. význ.): <i>pracuje na novém p-u</i> pracuje na novom patente; hist. <i>toleranční p.</i> tolerančný patent ◇. expr. <i>má p. na rozum</i> má patent na rozum, na dôvtip
patriť, -im, -ia nedok. 1. ● patriť ◇ <i>to patrí k veci; to patrí minulosti</i>	patřit¹ -im -í nedok. 1. ● patriť, prislúchať (v rozlič. význ.): <i>patrí mu rodinný domek</i> má rodinný domček; <i>to sem nepatrí</i> to sem nepatrí; <i>tolik mu patrí za práci</i> toľko mu prichodí, prislúcha za robotu ◇. <i>patrí ti to</i> zaslúžiš si to

	patřit² -ím -í nedok. 1. kniž. pozerat' sa, hľadiet': <i>p. tváří</i> <i>v tvář smrti</i> hľadiet' smrti do tváre; <i>bez bázně patřil vstříc nebezpečí</i> bez strachu šiel v ústrety nebezpečenstvu
patrón¹, -a, 1. mn. -í m. 1. ● patron; patronka, -y, 2. mn.; -nok ž. 1. patronka, patrón², -a, 1. mn. -y m. 1. ● hovor. patrona (náboj i nábojnice) patrón³, -a m. i patrona, -y, 2. mn. -trón ž. 1. patrona, šablona	patron -a m. 1. ● patrón (i hovor. expr.); patronka -y ž. 1. patrónka; patronský příd. 1. patrónsky
pavúčí, -ia, -ie příd. 1. ● pavoučí	pavoučí příd. 1. ● pavúčí: <i>p. síť</i> pavúčia sieť 2. pavúkovitý: <i>p. hubenost</i> pavúkovitá štíhlosť
pavúk, -a, 1. mn. -y m. 1. ● zool. pavouk ◇ <i>chovat, krmit' niekoho ako p-u</i> mít se u koho jako prase v žitě; pavučík, -a/-čka, 1. mn. -y/-čky m. zdrob. expr. 1. pavouček	pavouk -a m. 1. ● pavúk 2. expr. odl'ud, samotár (o člověkoví) ◇ expr. <i>mít v hlavě p-y</i> mať v hlave chrobáka; <i>nasadit někomu do hlavy p-y</i> nasadiť niekomu do hlavy chrobáka; pavouček -čka m. 1. zdrob. k 1 pavučík
pažit', -te ž. 1. tráva 2. ● pažit, trávnik	pažit¹ -u m. 1. ● pažit' (ž.) trávnik: <i>usednout na měkký p.</i> sadnúť si na mäkkú pažiť pažit² -ím -í nedok. 1. zried. prehradzovať, predeľovať

	(pažením) 2. stav., ban. robiť výstuž
pätník, -a m. 1. ● patník	patník -u m. 1. ● pätník: <i>silniční p.</i> cestný pätník ◇. ob. expr. <i>hloupý jako p.</i> sprostý ako poleno, ako tĺk pětník -u m. 1. star. páták 2. pět'haliernik ◇ expr. <i>otočit se na p-u</i> (rýchle) prevrátit' kabát, raz-dva skrútnuť; pětníček -čku m. zdrob. expr. 1. star. pátáčík 2. pět'halierníček
pec, -e ž. 1. kamna (k topení n. vaření) 2. ● pec (k pečení; k tavení, žíhání ap.) ◇ <i>teplo ako v peci</i> vedro jako v peci; <i>kto je v peci</i> , <i>mysli, že sú tam všetci kto v té peci bývá, jiného tam vidá</i> (přísl.); hovor. <i>sedieť za pecou</i> sedieť za pecí; piecka,	pec -e ž. 1. ● pec: <i>zatopit v peci</i> zakúriť do pece; <i>válet se za pecí</i> váľať sa za pecou; hut. <i>tavicí, kalici p.</i> taviaca, kaliaca pec; <i>napekla po dvou pecích koláčů</i> napiekla (za) dve pece koláčov ◇. expr. <i>rozbořila se jim p.</i> pec sa im zvalila; pícka
pec piecka, -y, 2. mn. -cok ž. zdrob. 1. kamínka 2. ● pícka	pec pícka -y ž. zdrob. 1. ● piecka
pecný, pecový příd. 1. kamnový 2. ● pecní	pecní, trocha zried. pecný, pecový příd. 1. ● pecný, pecový: <i>p-ové dříví</i> drevo na kúrenie, na podpaľ, kurivové drevo; <i>p-ní parta</i> peciarska parta (pri vysokej peci)
pečat', -te ž. 1. ● pečet'	pečet' -ti/-tě ž. 1. ● pečat': <i>opatřit p-i</i> opečatiť

	2. pečatidlo 3. kniž. znak, stopa, známka: <i>vtisknout něčemu svou p.</i> vtlačit' niečomu svoju pečat', dat' niečomu svoju tvár ◇ <i>svěřit něco pod p-í, pod p-í tajemství, pod sedmerou p-í</i> prezradit' niečo pod (prísny) tajomstvom, pod mlčanlivosťou, pod pečat'ou
pečatiť, -ím, -ia nedok. 1. ● (pečetí uzavírat) pečetiť	pečetiť -ím -í nedok. 1. ● pečatiť, zapečat'ovať: <i>p. dopisy</i> pečatiť listy; <i>p. byt</i> zapečat'ovať byt 2. kniž. utvrďovať, potvrdzovať: <i>prolitou krví p. spojenectví</i> preliatou krvou utvrďovať spojenectvo
pečeň, -ne ž. 1. játra; pečenový příd. 1. játrový	pečeneň -ě ž. 1. pečienka (pečené maso): <i>vepřová p. s knedlíkem a se zelím</i> bravčová pečienka s knedľou a kapustou; potrav. <i>cikánská p.</i> cigánska pečienka
pečienka¹, -y, 2. mn. -nok ž. 1. ● (pečené maso) pečene; -kovy příd. pečínkový: <i>p-á misa misa na niaso</i>; - pečienočka, -y, 2. nm. -niek ž. 1. zdrob. expr. pečínka pečienka², -y, 2. mu. -nok ž. 1. hovor. játra	pečínka -y ž. 1. ● kuch. karé 2. expr. pečienočka
pedál, -a, 6. j. -í, 1. mn. -e m. 1. ● tech., hud. pedál; pedálik, -a m. zdrob. 1. pedálek	pedál -u m. 1. ● pedál 2. obyč. pl. <i>pedály</i> hrub. čungále, čongále, hnáty; pedálek -lku m. 1. zdrob. pedálik
pech, -u m.	pěch -u m.

1. ● hovor. smůla, pech	1. tech. ubíjadlo, utlíkadlo Ø ● pech
pekáreň , -rne, 2. mn. -mi ž. 1. ● pekárna (dílňa) 2. pekařství (obchod); pekárenský příd. 1. pekárenský	pekárna -y ž. 1. ● pekáreň 2. (pekárska) pec; pekárenský příd. 1. pekárenský
pekelný příd. 1. ● pekelný ◇ <i>p. stroj</i> ; pekelné přísl. 1. pekelně	pekelný příd. 1. ● pekelný: <i>p-á ríše</i> pekelná ríše; expr.: <i>p. smích</i> pekelný smiech; <i>zanechali za sebou p-ou spoušť</i> nechali po sebe pekelnú skazu; <i>p-é vedro</i> pekelná horúčava 2. expr. diabolský, čertovský; <i>p. mamon</i> diabolská mamona; <i>ty p-é karty</i> tie čertovské karty; pekelně přísl. 1. pekelné
pelastʹ , -ti ž. 1. ● pelest, postranice (u postele)	pelest -i ž. 1. ● peľastʹ 2. štít, hlava (postele)
pelech , -u m. 1. ● pelech	pelech -u m. 1. ● brloh, dúpã, pelech: <i>zaječí p.</i> zajačí brloh 2. ● expr. ležisko, brloh, pelech (neupravená postelʹ, neupravený príbytok) 3. peror. brloh, peleš, hniezdo: <i>loupežnický p.</i> , hniezdo zbojníkov ◇ expr. <i>jít na p.</i> ísť do Spiša, ísť na Spiš; <i>nechce se mu z p-u</i> nechce sa mu z brlohu; pelíšek -šku m.

	1.zdrob. expr. brlôžik, brlôžok
pelešiť , -im, -ia nedok. 1. ● (mít .někde pelech) pelešiť 2. přen. expr. tropit neplechu, vyvádět	pelešiť, pelešiť se -ím -í nedok. 1. ● pelešiť, mať brloh, mať ležisko (o zvieratách, peror. o ľuďoch) 2. popoliť sa, kúpať sa v popole (o sliepkach) 3. hrub. brbložiť, rozvaľovať sa, rozťahovať sa 4. pelešiť se # hrub. váľať sa (súložiť)
pelikán , -a, 1. mn. -y m. 1. ● zool. pelikán	pelikán¹ -a m. 1. ● zool. pelikán (Pelecanus) pelikán² -u m. 1.les. klčovnica
perný prid. 1. retný: <i>p-á spoluhláska</i>	perný prid. 1. ťažký, namáhavý: <i>p-á práce</i> namáhavá robota; <i>p. rok</i> ťažký rok; <i>p. výdělek</i> ťažko získaný zárobok 2. zastar. štipľavý, pichľavý, ostrý: <i>p-á pravda</i> tvrdá pravda; <i>p. vtip</i> ostrý žart; perně prisl. 1. ťažko, namáhavo 2. zastar. pichľavo, koreneno: <i>p. vtipkovat</i> pichľavo, štipľavo vtipkovať
pes, psa , 1. mn. <i>psi/psy</i> m. 1. ● zool. pes ◇ hovor. <i>hladný ako p.</i> hladový jako vlk, jako pes; <i>chodí za nim ako pes</i> ; ... jako stín; <i>ustatý ako pes</i> utahaný jako pes; <i>hanbiť sa ako pes</i> ... <i>do hloubi duše</i> ; <i>bit, tat' niekoho ako psa</i> bít, mlátit jako psa; <i>verný ako pes</i> ; <i>pristane mu to ako psovi piata noha</i> sluší mu to jako praseti foremetka; <i>zaobchádzať s niekým ako so psom</i> ;	pes <i>psa</i> m. 1. ● pes: <i>hlídaci p.</i> strážny pes; <i>lovecký p.</i> poľovnícky pes; <i>honicí p.</i> kopov; <i>ovčácky p.</i> ovčiarsky pes; <i>poštvat na někoho psy</i> nahuckať na niekoho psov; expr. <i>je na ni jako p.</i> zaobchádza s ňou ako so psom 2. div. slang. štek (krátka rola) ◇ <i>vypadá jako spráskaný pes</i> vyzerá ako zbitý pes; <i>jsou na sebe jako p. a</i>

<i>nehodno ani psa von vyhnat ani psa by nevyhnal; prišiel na psa mráz prišla bída na kozáky; príde na psa mráz na každého jednou dojde; nebude zo psa slanina je nenapraviteľný; to je tol'ko ako psovi mucha je to toľko ako slonovi jahoda; to iba za psom hodiť to nestojí za kopanec; expr. byť pod psa; prišiel o to ako pes o chvost prišiel o to, ani neví jak; natahuje sa ako pes na pazderí natahuje sa ako husa na pazdeří (lenivě); ani pes sa oň neobzrie ani pes o neho nezavadí; má ten psa čerta starého má, houby má; či pes, toho notu vyje či chleba jíš, toho píseň zpívej; zdochnúť ako p. pod plotom zajít jako p. u cesty; expr. (o člověku) to je p.;</i> psík, -a, 1. mn. -ky i psíček, -čka, 1. mn. -čky/-ókovia m. zdob. expr. 1. psík, psíček, pejsek	<i>kočka žijú ako pes s mačkou, ako pes a mačka; zajít jako p. u cesty zdochnúť ako pes (pod plotom): každý p. jiná ves každý pes z inéh dvora, z inej dediny; expr. ani pes po něm nešťekne ani pes sa po ňom neobzrie, ani pes sa o neho neobtrie ani pes za ním nezabreše; dnes je venku, že by ani psa nevyhnal dnes ani psa nehodno von vyhnat', dnes ani psa by nevyhnal (z domu); p. štéká, jak umí každý podľa svojho chváli boha, každý pes inak šteká, breše; hovor. jde mu to jako psovi pastva ide mu to ako v lete na sánkach, na saniach, ide mu to ako psovi paša; kdo chce psa bít, hůl si vždycky najde kto chce psa biť, palicu si vždy nájde;</i> psík -a, psíček -čka m. 1.zdob. expr. psík, psíček
pešiak, -a, 1. mn. -ci m, 1. ● voj. pěšák 2. šach. pěšec, pěšák	pěšák -a m. 1. ● voj. star. pešiak; pěšácký příd. 1.pešiacky
pevný příd. 1. ● pevný; pevne, zříd. pevno přísl. 1. pevně	pevný příd. 1. ● pevný: p. uzel pevný uzol; p-á hráz pevná hrádza; p. svazek, vztah dvou lidí pevný svázok, vzťah dvoch ľudí; p. úmysl pevný úmysel; p. spánek tvrdý spánok; p. úhoz (do kláves) pevný, istý úder (do klávesov); p-á kázeň pevná, prísna disciplína 2. tuhý: p. líh tuhý lieh; p-é palivo tuhé palivo; fyz. p-é skupenství tuhé

	skupenstvo 3. pevný, trvalý, stály: <i>p-á cena</i> pevná cena; <i>p-é zamestnaní</i> trvalé zamestnanie; <i>p-á smlouva</i> trvalá, stála zmluva; <i>p. rád</i> stály poriadok ◇ <i>být p. v sedle</i> byť, cítiť sa istý; ob. expr. <i>být p. v kramflekách</i> cítiť sa istý v kráľoch, v kolenách, byť dobre podkutý; <i>mít p-ou páteř</i> mať pevnú chrbtovú kosť; <i>být v něčem p.</i> byť v niečom podkutý; <i>cítit p-ou půdu pod nohama</i> mať pevnú pôdu pod nohami, stáť na pevnej pôde
piano -a, 2. mn. <i>pián</i> s. 1. ● hovor. piano	piano¹ -a s. 1. ● piano, klavír: <i>hrát, doprovázet na p.</i> hrať, sprevádzať na klavíri; pianový príd. 1. klavírový; pianko² -a s. zdrob. 1. klavírik, klavíreček piano² prísl. 1. ● hud. piano 2. slang. lážo-plážo
piesčina, -y, 2. mn. -čín i pieskovina, -y, 2. mn. -vín ž. 1. ● písčina	písčina -y ž. 1. ● piesčina, pieskovina 2. pieskovitá plytčina ◇. <i>octnout se na p-ě</i> ocitnúť sa na dne, dostať sa do závozu
pieskovisko, -a, 2. mn. -vísk i pieskovíšte, -ťa, 2. mn. -víšť s. 1. ● pískovište 2. pískovna	pískoviště -ě s. 1. ● pieskovisko
piest , -a m.	píst -u m.

1. ● tech. píst 2. tlouk (na praní prádla); pístový i pístny příd. 1. pístový, pístní; pístik¹, -a m. 1. zdrob. expr. pístek	1. ● piest; pístový, pístní příd. 1. piestový, piestny: <i>p-ní ucpávka</i> piestové tesnenie
píchat', -ám, -ajú nedok. 1. ● píchat: <i>koho, čo čím, do čoho</i> (bodat) <i>p. ihlou</i>; přen. expr. <i>p. slovom, pohľadom...</i> pohledem; <i>koho, co, ~</i>, často neos. (způsobovat bolest) <i>píchá ma v bohu</i>; přen. <i>svedomie ho píchá</i> svědomí ho trápí, hryže; nás. píchávat', -am, -ojú 1. píchávat	píchat -ám -ají nedok. 1. ● píchat': <i>p. kopím</i> bodat' kopijou; <i>komáři pýchají</i> komáre štípu; <i>hřebík ho píchá v botě</i> klinec ho píchá v topánke; <i>píchá měna prsou, u srdce</i> píchá ma v prsiach, pri srdci, okolo srdca; pren. expr. <i>p. někoho očima</i> prebodávat' niekoho očami 2. hovor. štikat': <i>p. hodiny</i> štikat' hodiny; <i>průvodčí píchá (na jízdence) datum a hodinu</i> sprievodca cviká, štiká (na lístku) dátum a hodinu 3. ob. vrbcovat', fercovat': <i>píchá si nové šaty</i> vrbcuje, fercuje si nové šaty ◇ <i>p. do živého</i> ťať do živého
píchnút', -nem, -nú dok. 1. ● píchnout: <i>koho, čo, čím</i> (bodnout) <i>p. dýkou</i>; přen. expr. <i>p. pohľadom, slovom</i> <i>p. pohledem...</i>; <i>koho i neOs.</i> (způsobovat bolest) <i>pichlo ma pri srdci ...</i> mě u srdce; přen. expr. <i>svedomie ho pichlo</i> svědomí se mu ozvalo (ho bodlo) <i>p. sa píchnout se</i>	píchnout -nu -nou -chl dok. 1. ● píchnút': <i>p. jehlou</i> píchnút' ihlou; ob. expr. <i>tajně píchli vepře</i> tajne zaklali brava; hovor. <i>průvodčí špatně píchl hodinu</i> sprievodca zle cvikol, štikol hodinu; <i>píchli jsme včas</i> cvikli sme načas; slang. <i>přišli nám p.</i> prišli nám helfnúť; hovor. <i>p. (duši, pneumatiku)</i> prebiť (dušu, pneumatiku), píchnút'; <i>píchni tam čtyřku</i> hoď tam štvorku; neos. <i>píchlo ho u srdce</i> pichlo ho pri srdci 2. slang. vysypat': <i>všecko to píchl</i> policii všetko to vysypal policii

	◇ hovor. expr. <i>nemít do čeho p.</i> nemať sa čoho chytiť, niet sa čoho chytiť, nemať čo do rúk chytiť; <i>vyskočil, jako když ho píchne</i> vyskočil, akoby ho pichol, akoby ho pichli; <i>p. do vosího hnízda</i> pichnúť do osieho hniezda
piliar, -a m. 1. ● pilár 2. zool. piloun piliarsky príd. 1. pilařský; piliarstvo, -a s. 1. pilařství	pilař -e m. 1. ● piliar; pilařský príd. 1. piliarsky
pílnica, -e, 2. mn. -<i>níc</i> ž. 1. ● odb. pilnice	pilnice¹ -e ž. 1. ● odb. pílnica (pracovní hala na pile) pilník pilnice² -e ž. 1. včelička
pilník, -a m. 1. ● pilník; pilníček, -čka m. 1. zdrob. pilníček	pilník¹ -a m. 1. expr., slang. včelička (usilovný žiak, člověk); pilnice² pilník² -u m. 1. ● pilník: <i>ocelový p.</i> ocelový pilník ◇ <i>ruka drsná jak p.</i> ruka drsná ako struhák
pilný príd. 1. ● pilný: <i>p. pracovník; p-á práce;</i> pilne/pilno pilnost', -ti ž. 1. pilnost, píle	pilný príd. 1. ● usilovný: <i>p. žák</i> usilovný žiak; <i>p-á čtenářka</i> usilovná, vytrvalá čitatel'ka; <i>p-á příprava</i> usilovná, dôkladná príprava 2. súrny: pošt. <i>p. telegram</i> súrny telegram;

	spodst. pilno pilně, v přísudku pilno pilnost -i ž. 1.usilovnosť
pilný pilne/pilno přísl. 1. ● pilně: <i>p. študovať</i> 2. naléhavě: <i>p. potrebovať peniaze</i> 3. ●● (komu) naspěch: <i>je mu pilno má naspěch</i>;	pilný spodst. pilno -a s. 1. ●● hovor. obyč. v spojení <i>mít p.</i> ponáhl'at' sa; pilně, v přísudku pilno přísl. 1. ● usilovne: <i>je (tu) pilno</i> je tu zhon, haravara; <i>na polích ted' není pilno</i> na poliach nie je teraz naponáhlo; pošt. <i>pilně</i> súrne
pilotovat', -ujem, -ujú nedok. 1. ● hovor. pilotovat (letadlo)	pilotovat'¹ -uji -ují nedok. 1. ● pilotovat' (letadlo) pilotovat'² -uji -ují nedok. 1.stav. pilótovať (vbíjať piloty)
pilovat' -ujem, -ujú nedok. 1. ● pilovat: <i>p. nechty p. nehty; p. verše</i> 2. řezat (pilou)	pilovat -uji -ují nedok. 1. ● pilovat', brúsiť, obrusovať 2. expr. cibrit': <i>p. roli vypracúvať, brúsiť, zdokonaľovať</i> rolu
pind'úr, -a m. peror. 1. (o malém človíčku) pind'our	pind'our -a m. 1. šach. slang. pind'úr, pind'úrik 2. ob. peror. krpáň, skrček, skrčok, chriašťel'
pionier, pionierka, -y, 2. mn. -rok ž. 1. ● pionýrka;	pionýr pionýrka -y ž. 1. kniž. priekopníčka 2. ● pionierka;
pionier pioniersky příd. 1. ● pionýrský;	pionýr pionýrský příd. 1. kniž. priekopnícky 2. ● pioniersky;

pipka, -y, 2. mn. -<i>piek</i> ž. 1. ● dět. (slepička) pipka, pipina 2. (o děvčeti) žabka 3;. fam. (oslovení dětí) kuřátko, brouček	pipinka, pipka -y ž. 1. ● expr. det. pipka, pipinka (sleпка)
piroh, -a, obyč. v mn. pirohy, -OV m. kuch. 1. taška, tašky 2. ● piroh (rus.); pirožok, -žka i pirožtek, -a m. zдроб. 1. taštička, taštičky 2. pirožek, pirožka	piroh -u, pirožek -žku m., pirožka -y ž. 1. ● kuch. pirôžtek: <i>p-y s mákem</i> pirôžky s makom
piroh pirožok, -žka i pirožtek, -a m. zдроб. 1. taštička, taštičky 2. ● pirožek, pirožka	piroh -u, pirožek -žku m., pirožka -y ž. 1. ● kuch. pirôžtek: <i>p-y s mákem</i> pirôžky s makom
pískat', -am, -ajú nedok. 1. ● pískat' ◇ expr. <i>tancuje, ako sa mu píská; a ďalej sa píska</i> a dále...; peror. <i>pískat' na dakoho</i> kašlat na někoho; nás. pískavat', -am, -ajú 1. pískávat pískat' si 1. pískat si	pískat -ám -ají nedok. 1. ● pískat': <i>vesele si p.</i> veselo si pískat'; <i>p. na píšťalku</i> pískat' na píšťalke; <i>p. na prsty</i> hvízdát' na prstoch; <i>p. flétu</i> pískat', hrat' na flaute; <i>pískání lokomotivy</i> pískanie lokomotívy; <i>kolečka vozíku pískají</i> kolieska vozíka pískajú, pištia 2. pišťat': <i>ptáčata pískala v hnízdě</i> vtáčatá pišťali v hniezde 3. expr. jačať, vrieskať: <i>p. radostí</i> vykrikovať od radosti; <i>jp. strachem</i> jačať od strachu ◇ expr. <i>příliš si pískali</i> vysoko rúbali; ob. <i>uvidíme, jakou pak budeš p.</i> uvidíme, akú zaspievaš; <i>p. (na) kudlu</i> trieť biedu
píšťala, -y, 2. mn. -<i>ťal</i> ž. 1. ● hud., fyz., sklář., hut. píšťala ◇ expr. <i>nohy, ruky ako p-y ...</i> jako hůlky	píšťala -y ž. 1. ● píšťala (v rozlič. význ.): <i>pískat na p-u</i> pískat' na píšťale; <i>p-y varhan</i> píšťaly na

2. anat. holenní kost; píšťalka, -y, 2. mn. -<i>liek</i> ž. 1. zurob. píšťalka; píšťalôčka, -y, 2. mn. -<i>čok</i> i píšťalenka, -y, 2. mn. -<i>niek</i> ž. zdrob. expr. 1. píšťalička	organe ◇ <i>kalhoty jako p-y nohavice ako rúrky;</i> <i>jeden menší než druhý, jako p-y u</i> <i>varhan</i> jeden menší než druhý, sú ako schodíky; píšťalka -y ž. zdrob. 1. píšťalka; píšťalička -y ž. zdrob. 1. expr. píšťalôčka
pitvať, -em, -ú, pitviť nedok. 1. ● pitvať; 2. (o drůbeži) kuchat; nás. pitvávat, -am, -ajú 1. pitvávat 2. kuchávat	pitvat -ám -ají nedok. 1. ● pitvať: <i>p. mrtvolu pitvať mrtvolu;</i> pren. expr. <i>p. svůj duševní stav pitvať svoj</i> duševný stav
pivnica, -e, 2. mn. -<i>nič</i> ž. 1. sklep 2. ● zříd. pivnice; pivnička, -y, 2. mn. -<i>čiek</i> ž. 1. zdrob. expr. sklípek	pivnice -e ž. 1. ● piváreň; pivnicový příd. 1. pivárenský
pižmovka, -y, 2. mn. -<i>viek</i> ž. 1. bot. pižmovka	pižmovka -y ž. 1. ● bot. pižmovka 2. zool. ondatra pižmová
pľac, -u m. hovor. zastar. 1. pozemek 2. (tržní náměstí) trh	plac -u m. trocha zastar. ob. 1. pľac (v rozlič. spoj.): <i>na placu cvičili</i> <i>vojáky</i> na pľaci cvičili vojakov 2. flek: <i>ráno je už na place</i> ráno je už na (svojom) fleku (v robote) ◇. expr. <i>dát, hodit něco do placu</i> dať, hodit' niečo do banku, prihodiť niečo do klobúka, na stôl
plahočiť sa, -ím, -ia nedok. expr. 1. ● ~ i s čím plahočiť se, lopotit se 2. ●● plahočit se, trmáčet se	plahočit se -ím -í nedok. 1. ●● terigať sa, vliecť sa, trepať sa: <i>p.</i> <i>se cestou necestou ísť cestou-necestou</i>

3. (máčet se) šplíchat se šplouchat se, čvachtat se	2. ● hrdlačiť, lopotiť sa, drieť sa: <i>p. se na poli v potu tváre</i> lopotiť sa na poli v pote tvári 3. expr. pachtiť (sa), zháňať sa: <i>p. se za výdělkem</i> pachtiť sa za zárobkom
plachetka , -y, 2. mn. - <i>tiék</i> ž. 1. ● kraj. plachetka (menší plachta, šátek)	plachetka -y ž. 1. ● zdrob. plachtička, plachietka: <i>zastříť okno</i> <i>p-ou</i> zastrieť oblok plachietkou; chem., tech. <i>filtrační p.</i> filtračná plachtička 2. ručník: <i>venkovská žena ve vlněné p-tce</i> dedinská žena vo vlnenom ručníku 3. hovor., slang. plachetnička; plachetkový příd. 1. plachtičkový: tech., chem. <i>p. Filtr</i> plachtičkový filter
plachta , -y, 2. mn. - <i>chiet/-chát</i> ž. 1. ● plachta ◇ (kníž.) <i>vziať, vyfúknuť niekomu vietor z plachát</i> vzít, vyfouknout někomu vítr z plachet 2. prostěradlo ◇ hovor., <i>prikryl sa riedkou plachtou</i> (plachtiókou) <i>dostal chudou n. lehkomyšlnou ženu</i> ; plachtička	plachta -y ž. 1. ● plachta (v rozlič. význ.): <i>p. na trávu</i> trávna plachta, trávnicka; <i>vítr nadmul plachty</i> vietor nadul plachty (vetrilá); lod. <i>ráhnová p.</i> křížna plachta; <i>příďová p.</i> čelná plachta, kostaka ◇ <i>vzít někomu vítr z plachet</i> vziať niekomu vietor z plachiet; plachtový příd. 1. plachtový; plachtička
plachta plachtička , -y, 2. mn. - <i>čiek</i> i plachietka , -y, 2. mn. - <i>tok</i> ž. zdrob. expr. 1. plachtička, plachetka 2. malé prostěradlo	plachta plachtička -y ž. zdrob. 1. plachtička, plachietka
plachtový , zříd. i plachetný příd. 1. plachetní (lod')	plachta plachtový příd.

2. ● (z plachty) plachtový	1. ● plachtový ;
plakat 1. ● plakávat plákat', i pláchat', -am, -ajú nedok. 1. máchat (šaty); nás. plakávat' i plachavat', -am, -ajú 1. máchávat	plakat plakávat -ám -ají opak. 1. ● plakávať
plamenný príd. 1. ● plamenný : <i>p. blesk; p-á reč</i> ; plamene	plamenný príd. 1. ● horiaci, plamenný : <i>p-é pochodně</i> horiace fakle; <i>skákat p-ou obručí</i> skákat' cez horiacu obruč 2. plameňový : tech. <i>p-á pec</i> plameňová pec; fyz. <i>p-é spektrum</i> plameňové spektrum 3. ● kniž. plamenný : <i>p-é oko</i> plamenné oko; <i>p. řečník</i> plamenný, zápalistý rečník 4. ohnivý : <i>p-á záře červánků</i> ohnivá, červená žiara zôr; <i>p-é paprsky</i> ohnivé lúče; zried. <i>p-é víno</i> ohnivé víno; <i>p-á</i> <i>tvář</i> blčiaci, rozpálená tvár; plamenně
plamenný plamene , zříd. i plameno přísl. 1. plamenně	plamenný plamenně přísl. 1. ohnivo : <i>p. rudý</i> ohnivočervený 2. kniž. zápalisto, plamenne : <i>p. mluvit</i> plamenne hovoriť
planina ¹ , -y, 2. mn. -nín ž. 1. planina planina ² , -y, 2. mn. -nín ž. hovor. expr. ničema, zlý člověk n. zvíře	planina -y ž. 1. planina ; planinný, planinový příd. 1. planinový
planút', -nie, -nú nedok. 1. ● kniž. (hořet) plamenem, planout	planout -nu -nou kniž. plát ² -ám -ají nedok.

	1. ● planúť, blčať: <i>planoucí pochodeň</i> blčiaci fakľa; <i>na výšinách planou ohně</i> na výšinách planú ohne; pren. <i>v oku mu planul, plál divoký žár</i> v oku mu blčal divoký oheň, plameň; <i>slunce plane</i> slnko blčí; <i>p. pro vše dobré horiet'</i>, blčať za všetko dobré 2. iba planout # horiet': <i>p. v tváři horiet'</i> v tvári; <i>p. láskou, zvědavostí horiet'</i> láskou, zvedavosťou; <i>p. studem horiet'</i> od hanby
planý, 2. st. <i>planší</i> příd. 1. zlý: <i>p-é dítě</i> zlé dítě 2. ● planý: <i>p. strom; p-é reci;</i> plano	planý příd. 1. ● planý (v rozlič. význ.): <i>p. strom</i> planý strom; <i>p. mák</i> divý mak; <i>p-á diskuse</i> jalová diskusia; <i>p-é podezření</i> neodôvodnené podozrenie; lek. <i>p-é neštovice</i> ovčie kiahne; planě
planý plano přísl. 1. zle 2. ● planě	planý planě přísl. 1. ● plano
plasnúť i plasknúť, -nem, -nú dok. 1. <i>koho, čo, čím</i> i ~ (uhodit) plesknout, plácnout ◇ <i>jedným plásknutím dve muchy zabít'</i> jednou ranou zabít dvě mouchy; <i>akoby dlaňou plásol</i> jen to fíkne, ráz na ráz (velmi rychle) 2. expr. (padnout) plesknout sebou, plácnout sebou 3. ● splasknout: bublina plaskla plasnúť sa i plasknúť sa 1. (uhodit se) plesknout se, plácnout se	plasknout -ne -nou -kl nedok. 1. ● zried. spláskýnat', spláskúvat'

plást, -u m. 1. ● včel. plást; plástik	plást -u m. 1. plát; pás: <i>plásty masa</i> pláty mäsa; pren. <i>plásty polí</i> pásy polí 2. ● včel. plást; plástek
plást plástik, -a m. 1. zdrob. plástek	plást plástek -tku m. zdrob. 1. plátok 2. včel. plástik
plašiť, -im, -ia nedok. 1. ● plašiť; nás. plašievat', -am, -ajú 1. plašívat plašiť sa 1. plašiť se	plašiť -ím -í nedok. 1. ● plašiť: <i>p. zvěř</i> plašiť zver; kniž. <i>p. chmury z čela</i> zaháňať chmáry z čela; <i>neplašte lidi!</i> nestrašte, neplašte ľudí! 2. expr. bláznit', balamutiť: <i>p. děvčata</i> balamutiť hlavy dievčencom; plašívat -ám -ají opak. 1. plašievat'
plášť, -a m. 1. ● plášť ◇ hovor. kam vietor, <i>tam plášť</i> kam vítr...; plášťik	plášť -tě m. 1. kabát: <i>tříčtvrteční p.</i> trojštvrťový kabát; <i>jarní p.</i> jarný kabát; <i>odřený p.</i> ošúchaný kabát 2. ● plášť: <i>koupací p.</i> kúpací plášť; <i>bílý lékařský p.</i> biely lekársky plášť; voj. <i>p. střely</i> plášť náboja; geom. <i>p. jehlanu</i> plášť ihlanu ◇ <i>pod pláštěm noci</i> pod rúškom, pod rúškom noci; plášťový príd. 1. kabátový 2. plášťový; plášťík
plášť plášťik, -a m. zdrob. 1. ● plášťík, plástiček ◇ hovor. <i>robiť</i>	plášť plášťík -u m. zdrob. 1. kabátik

<i>niečo pod p-om</i> dělat něco pod p-em, pod pokličkou	2. ● plášťik ◇ <i>pod p-em pomoci</i> pod kepienkom pomoci
plat, -u m. 1. ● plat; platik, -a m. 1. zdrob. expr. plátek	plat -u m. 1. ● plat, hovor. pláca 2. platenie, platba, poplatok: <i>p. za stravu a byt</i> poplatok za stravu a byt; platový príd. k 1 1. platový: <i>p-é zařazení</i> platové zaradenie; <i>p-é srážky</i> zrážky z platu; platově přísł. 1. platove
plátovat' -ujem, -ujú nedok. í dok. 1. ● tech. plátovat	plátovat -uji -ují nedok. 1. ● tech. plátovat': <i>p. ocelový plech</i> <i>hliníkem</i> plátovat' ocelový plech hliníkom 2. záhr., tech. plátkovat'
plávat', -am, -ajú nedok. 1. ● plavat	plavat, plovat -vu -vou nedok. 1. ● plávat' (v rozlič. význ.): <i>p. prsa, na prsa</i> plávat' prsia; <i>p. motýlka, motýlkem, kraul, kraulem</i> plávat' motýlika, kraul; <i>p. naznak</i> plávat' znak; <i>pěstovat závodní plavání</i> pestovat' pretekárske plávanie; <i>na polévce</i> <i>plavala masná oka</i> na polievke plávali masné oká; expr.: <i>kaše plavala v másle</i> kaša plávala v masle; <i>p. v potu</i> kúpať sa v pote 2. ob. expr. (obyč. rozk. plav, plavte) pakovat' sa, pratať sa, brať sa: <i>plavte k čertu!</i> pakujte sa, berte sa, practe sa do čerta! 3. ● hovor. expr. plávať, horieť: <i>p. v počtech</i> plávať v počtoch, horieť z počtov

	◇ hovor. <i>nechať niekoho, niečo p. nechať</i> niekoho, niečo plávať, pustiť niekoho, niečo dole vodou
plaviť, -im, -ia nedok. 1. ● plaviť: p. drevo; tech. <i>plavenie rúd</i> plaviť sa	plaviť -ím -í nedok. 1. ● plaviť, splavovať: p. <i>dříví</i> plaviť, splavovať drevo; tech. p. <i>písek</i> plaviť piesok; <i>plavená křída</i> plavená krieda 2. kúpať (napr. kone v brode) 3. vylievat', vyplavovať: p. <i>křečky</i> vylievat' škrečky (vyháňať z dier vodou); plavívat, -ám -ají opak. 1. plavievat'
plaviť plaviť sa 1. ● plaviť sa, plout: p. <i>sa na lodi</i> 2. (o plavidle) plout: <i>lode sa plavia lodě plují</i>	plaviť sa -ím -í nedok. 1. ● plaviť sa, tenút': p. <i>se přes moře, po moři</i> plaviť sa, tenút' cez more, na mori; pren. expr. <i>divoké kachny se plaví</i> vzduchem divé kačky plávajú, tenú v povetrí; plavívat se -ám -ají opak. 1. plavievat' sa
plávka¹, -y, 2. mn. -vok ž. 1. bot. holubinka plávka², -y, 2. mn. -vok ž. 1. ● dřev., les. plávka plavení dříví	plavka -y ž. 1. plavuľa, plavuľka (plavá krava, kobyľa) plávka -y ž. 1. ● les. Plávka
plaz, -a, 1. mn. -y m. 1. ● zool., zeměd. plaz	plaz¹ -a m. 1. ● plaz: zool. <i>plazi</i> plazy (Reptilia) plaz² -u m. 1. sánky (zariadenie niektorých strojov na kĺzavý pohyb) 2. ● poľhosp. plaz, pāta (časť pluhu)
plaziť sa , -im, -ia nedok.	plazit se -ím -í nedok.

1. ● plazit se ◇ peror. <i>p. sa pred niekým</i>	1. ● plaziť sa: <i>červi, hadi se plazí</i> červy, hady sa plazia; <i>p. se po kolenou plaziť</i> sa na kolenách; <i>kouř se plazí kolem stavení</i> dym sa plazí okolo domu; pren. peror. <i>p. se před pány plaziť</i> sa pred pánmi 2. ťahať sa: <i>po náhrobku se plazí břečťan</i> po náhrobku sa ťahá brečtan; expr. <i>život se lenivě plazí</i> život sa lenivo ťahá, vlečie 3. expr. zried. pretĺkať sa: <i>bídně se plazil životem</i> biedne sa pretĺkal životom; plazívat se -ám -ají opak. 1. plazievat' sa
plech, -u m. 1. ● plech (kovový plát; plát na pečení) 2. krejč. podsazení; pliešok, -ška/-šku, zříd. i plieštek, -a m. 1. zdrob. plíšek	plech -u m. 1. ● plech (v rozlič. význ.); plechový příd. 1. plechový: <i>p-á krabička</i> plechová škatuľka; pren. expr. <i>p-á huba</i> tlčhuba; plíšek -šku m. 1. zdrob. pliešok
plecháreň, -me, 2. mn. -mí ž. 1. ● hovor. plechárna (kde se zpracovává plech)	plechárna -y ž. 1. ● plecháreň 2. ob. peror. plecháč, kraksňa
plena, -y, 2. mn. plien ž. 1. ● hovor. plena, plenka, plínka 2. ●● anat. plena	plena -y ž. 1. ručník, plachetka: <i>ženy v barevných slováckých plenách</i> ženy vo farebných slováckych ručníkoch 2. obrúsok: <i>zabalit chléb do bílé pleny</i> zavinúť chlieb do bieleho obrúska 3. ● plienka 4. ●● anat. blana: <i>zánět mozgových plen</i> zápal mozgových blán
pletenie, -ia s.	pletení -í s.

1. ● pletení	1. ● pletenie 2. zried. výplet
pletka , -y, obyč. V mn. pletky , -tiék ž. 1. ● (pleticha) pletka 2. hovor. cetka, tretka 3. expr. legrace, hloupost: <i>vystrájat' p-y</i> vyvádět h-i; pletočka , -y, 2. mn. -čók ž. zdrob. k 2, 3 expr. 1. tretička 2. legracička	pletka -y ž. <i>pletky</i> obyč. pl. 1. román, románik (hovor.), pomer: <i>mít pletky s děvčaty</i> mať romániky s dievčatami 2. ● pletka, čachre
plienit' , -im, -ia nedok. 1. ● (pustošit) plenit	plenit -ím -í nedok. 1. ● plienit', rabovat' 2. ban. vytrhávat' (napr. výdrevu)
plieskat' (kraj. i pliaskat'), -am, -ajú nedok. expr. 1. práskat: <i>p. bičom, dvermi</i> 2. pleskat: <i>voda plieska; p. po tvári</i>	pleskat -ám -ají nedok. 1. plieskat', pleskotat': <i>děšť pleská</i> dážd' plieska; <i>prapory pleskají větrem</i> zástavy pleskotajú vo vetre; <i>karty pleskaly o stůl</i> karty plieskali o stół; <i>p. hochá po tváři, přes ruce</i> plieskat', cápat' chlapca po tvári, po rukách 2. vyt'apkávat', ut'apkávat': <i>děti pleskaly bábovičky z hlíny</i> deti vyt'apkovávali koláčky z hlíny 3. expr. cápat'; mastit': <i>p. barvy na obraz</i> cápat' farby na obraz; <i>p. snímek za snímek</i> mastit' snímku za snímkou 4. peror. trepat', l'apotat': <i>p. nesmysly</i> búchat', trepat' nezmysly; <i>co to pleskáš? čo to trepeš? prosím tě, nepleskej!</i> prosím ťa, neľapoc, netrep! nebúchaj!
plieskavý příd. 1. ● pleskavý	pleskavý příd. 1. ● plieskavý: <i>p. zvuk</i> plieskavý zvuk

	2. expr. táravý, radorečný, tárajský
plnený príd. kuch. 1. ● plnený: <i>p. koláč</i> 2. nadívaný: <i>p-é kura</i> n-ó kuře	Ø ● plnený
plno ¹ prísł. 1. ● plno: <i>p. kriku</i> plno ² i plne, 2. st. plnšie prísł. 1. plně, 2. st. <i>plněji</i> : (intenzívni) <i>p. žit</i> 2. jen plne úplně: <i>p. pochopit</i>	Ø ● plno
plochý príd. 1. ● plochý; plocho prísł. 1. ploše; plochosť	plochý príd. 1. ● plochý: <i>p-á strecha</i> plochá strecha; <i>p-é prsy</i> ploché prsia; <i>p-á láhev</i> ploská fľaša; <i>p-á lžička</i> plochá lyžička; zool. <i>hlistové ploši</i> ploskavce 2. kniž. plytký, povrchný: <i>p-é umění</i> plytké umenie; ploše prísł. 1. plocho; plochost
plochý plochosť , -ti ž. 1. ● plochosť	plochý plochosť -i ž. 1. ● plochosť 2. kniž. plytkosť
plúženie , -ia s. 1. ● sport. plúžení 2. mysl. plížení	Ø ● plužení
plynúť , -nie, -nú nedok. 1. ● plynout: <i>vody plynú</i> ; <i>čas plynie</i>	plynout -ne -nou nedok. 1. ● plynúť, vyplývať: <i>všetchno plyne</i> <i>všetko plynie</i> ; <i>potok tiše plyne</i> potok ticho tečie; kniž. <i>jak ten čas plyne!</i> ako ten čas beží!; <i>závěr plynoucí z faktů</i> záver vyplývajúci z faktov

	2. kniž. stlať sa, vkrádať sa: <i>svätlo</i> <i>plynulo do svetnice</i> svetlo sa stlalo, sa lialo do izby
plytký, 2. st. <i>plytkejší/plytší</i> príd. 1. mēlký: <i>p. potok</i> 2. ● (povrchní) mēlký, plytký: <i>p. človek</i>; plytko prísł. 1. mēlce: <i>p. orat</i>	plytký príd. 1. ● kniž. plytký: <i>p-é řeči</i> plytké, jalové řeči; plytce prísł. 1. plytko: <i>p. žít</i> prázdno, jalovo žít’; plytkost -i ž. 1. plytkost’
pniet’ sa, <i>pnie, pnejú</i> nedok. 1. ● (vypínať sa) pnout se: <i>strom sa pnie</i> <i>do výšky</i>	pnout se <i>pne, pnou, pjal/pnul</i> nedok. 1. ● kniž. pnúť sa, pniet’ sa, vypínať sa: <i>vež se pne do výše</i> veža sa pnie, vypína do výšky; <i>kůň se pne vzhůru</i> kôň sa dohora vzpína; kniž. <i>most se pnul přes</i> <i>řeku</i> most sa klenul, vzpínal ponad rieku 2. vinúť sa, popínať sa: <i>divoká réva se</i> <i>pne po zdi</i> divý vinič sa vinie, sa popína po múre
po predl, se 4. a 6. p. I. se 4. p. 1. po: vyjadruje a (prostorovou n. časovou hranicu) <i>po kolená; po dnes</i>; b (časové rozpätí) <i>po celú noc</i>; c (s čísl. řad. opakování v čase) <i>po prvé</i>; d (podílnost) <i>dostat po</i> <i>korune</i> e (bývá v příslovečných výrazech způsobu) <i>po domácí</i> po domácíu 2. pro: (po slovesech pohybu vyjadruje cíl, účel) <i>íst po mlíko</i> jít pro mléko 3. co ve spojeních typu: <i>rok po rok</i> rok co rok, <i>deň po deň</i> den co den ◇ <i>nic po nič</i> pro nic za nic II. se 6. p.	po predl. s A a L 1. po: (vyjadruje priestorovú al. časovú hranicu, rozsah) <i>bořit se (až) po kolena</i> zabírat’ sa (až) po kolená; <i>dějiny umění až po</i> <i>novověk</i> dejiny umenia až po novovek; <i>důstojníci od majora po plukovníka</i> <i>důstojníci od majora po plukovníka</i>; (časové rozpätie a poradie) <i>po staletí</i> po stáročia; <i>po několik dní</i> po niekoľko dní; <i>po prvé</i> (pis. i <i>poprvé</i>) v životě (po) prvý raz v živote; <i>po každé</i> (pis. i pokaždé) každý raz, zakaždým; (pohyb po povrchu, rozličnými smermi, za nejakým cieľom) <i>šlapat po trávníku</i> šliapať po trávníku;

1. po	<i>hladit po tváři</i> hladkať po tvári; <i>jít po své práci</i> ísť (si) po svojej robote, ísť (si) za svojou robotou; <i>dostat po hubě</i> (hrub.) dostať po papuli; (zhodný pohyb, pohyb v blízkosti niekoho, niečoho) <i>sedět po jízdě</i> sedieť v smere jazdy; <i>jít po hlase</i> ísť po hlase, ísť za hlasom; <i>po celé délce</i> po celej dĺžke; <i>lapat po dechu</i> lapať dych; <i>říci něco, pomlouveť po straně</i> povedať niečo bokom, ohovárať za chrbtom; (rozčlenenosť) <i>hledat po kapsách</i> hľadať po vreckách; <i>brát schody po dvou</i> brať schody po dvoch, po dva; <i>spláčet po částech</i> splácať po častiach; (<i>vycházet</i>) <i>po jednom, po dvou, po třech</i> (vychádzať) po jednom, po dvoch, po troch; (následnosť v čase al. v poradí) <i>po obědě</i> po obede; <i>být po nemoci</i> byť po chorobe; <i>jeden po druhém</i> jeden po druhom, jeden za druhým; <i>po letech se sešli</i> po rokoch sa zišli; (vyjadruje vlastníka) <i>šaty po sestrě</i> šaty po sestre; <i>zdědit po otci</i> zdediť po otcovi; (spôsob al. okolnosti) <i>žádat po dobrém</i> žiadať po dobrom; <i>pozorovat po očku</i> pozorovať po očku, očkom; <i>vzdát čest po vojensku</i> vzdať česť po vojensky; <i>po domácíu</i> (pís. i <i>domácku</i>) po domácky; (hodnotenie, zhoda) <i>poznať po hlase</i> poznať po hlase; <i>učiniť po vůli</i> urobiť po vôli; <i>není mu to po chuti</i> nie je mu to po chuti; <i>vonět po růžích</i> voňať po ružiach, za ružami; (prostriedok) <i>jít po špičkách</i> ísť po špičkách; <i>chodit po rukou</i> chodiť po

	rukách; <i>rozhlas po drátě</i> rozhlas po drôte, drôtový rozhlas; (vázby pri slovesách) <i>toužit po lásce</i> túžiť po láske; <i>poptávka po zboží</i> dopyt po tovare; <i>pátrat po pachateli</i> pátrať po páchatelovi; (opakovanie v čase v spojení s čísl.) <i>po dvakrát</i> po dva razy, dva razy 2. podľa (vyjadruje hodnotenie, meranie podľa istého znaku): <i>napodobovat po dospělých</i> napodobňovať podľa dospelých; <i>po něčím vzoru, příkladu</i> podľa vzoru, príkladu niekoho; <i>po starém způsobu</i> podľa starého spôsobu, na starý spôsob; <i>jednat po právu</i> konať podľa práva; <i>být odměněn po zásluze</i> byť odmenený podľa zásluhy 3. na: (vyjadruje prostriedok) <i>skákat po jedné noze</i> skákať na jednej nohe; <i>cesta po železnici</i> cesta na železnici, po železnici; (vyjadruje väzbu slovesa) <i>poptat se po zdraví</i> opýtať sa na zdravie; <i>dotazovat se po podrobnostech</i> vypytovať sa na podrobnosti 4. od (vyjadruje príčinu): <i>mít mozoly po práci</i> mať mozole od roboty; <i>díra po cigaretě</i> diera od cigarety; <i>dolíčky po neštovicích</i> jamky od kiahní 5. za (vyjadruje príčinu): <i>nosit smutek po matce</i> nosiť smútok za matkou 6. z, zo (vyjadruje zreteľ): <i>po této stránce</i> (to má dobré) z tejto stránky (má to dobre); <i>po politické, obsahové stránce</i> z politickej, obsahovej stránky ◇ <i>mít, být po ruce</i> mať poruke,

	naporúdzi, byť poruke, naporúdzi; <i>jít po svém</i> ísť (si) po svojom; <i>ptáka (poznáš) po perí, človeka po reči</i> vtáka poznáš po perí, človeka po reči; <i>skočiť do toho po hlavě</i> skočiť do toho rovnými nohami; <i>je po starosti</i> a je po starosti; <i>je po všem</i> je po všetkom; <i>už je po ňom</i> už je po ňom; <i>po čem to je?</i> po čom to je?; <i>co je nám po tom?</i> čo je nás po tom?, čo je (nás) do toho?; <i>po tom ti nic není</i> do toho ťa nič; <i>nic mu po mně není</i> ja som pre neho vzduch; hovor. <i>nic po ňom neštekne</i> ani pes sa za ním neobzrie; <i>po pravdě řečeno</i> pravdu povediac; <i>jít po slepu</i> (pís. i <i>poslepu</i>) ísť poslepiacky; <i>po případě</i> (pís. i <i>popřípadě</i>) po prípade; expr. <i>dívat se po očku</i> prizerať sa očkom, po očku
pobehat', -ám, -ajú dok. 1. (trochu běhat) pochodit 2. ● expr. <i>koho, čo, po kom, po čom</i> pobíhat koho, čo: <i>p. (po) všetkých známych</i> 3. hovor. <i>po čom</i> proběhnout čím: <i>oči jej pobehali po izbe</i> oči jí proběhly pokojem	pobíhat -ám -ají nedok. 1. pobíehať, pobehávať, pobehovať, pobehúvať: <i>p. po místnosti, po hřišti</i> pobehávať po miestnosti, po ihrisku poběhat -ám -ají dok. 1. ● expr. pobehať: <i>p. celou vesnici</i> pobehať celú dedinu
poberat', -ám, ajú nedok. 1. ● (dostávat pravidelně) pobírat (plat)	pobírat -ám -ají nedok. 1. brať (kradnúť, lúpiť) 2. ● poberať: <i>p. rodinné přídavky</i> poberať rodinné prídavky
pobiť, -bijem, -bijú dok. 1. ● pobiť: čo (upevniť na povrchu) <i>p. strechu</i>; <i>p. sud</i>; <i>koho, čo</i> (hromadne usmrť)	pobít -biji -bijí dok. 1. ● pobiť (v rozlič. význ.): <i>cep pobitý hřeby</i> cep obitý klineciami; <i>kádě pobité</i>

◇ expr. <i>aby ho hrom pobil!</i> aby ho hrom! 2. rozbít (postupně): <i>p. misy</i> ◇ hovor. <i>už si u mňa všetky hrnce pobil</i> už má u mne rozlito	<i>měděnými obručemi</i> kade okované medenými obručami; kraj. mor. <i>kroupy pobily úrodu</i> řadovec stlkol úrodu; šport., expr. <i>pobil soupeře</i> pobil, zmangľoval súpera
poblúdiť, -im, -ia dok. 1. zabloudit, zbloudit 2. ● (pochybit) pobloudit pobl'uvat', -ám, -ajú dok. 1. kraj. expr. poblít	Ø ● pobloudit
pobočka, -y, 2. mn. -čiek 1. ● pobočka	pobočka -y ž. 1. ● pobočka (pobočný závod) 2. škol. paralelka 3. geogr. přítok (řeky)
pobočný příd. 1. ● (jsoucí po boku) poboční, pobočný: <i>p-é remene p-é řemeny</i> 2. ● (op. hlavní) pobočný: <i>p-á ulica, p. závod</i> 3. (druhořadý) vedlejší: <i>p-é zamestnanie, p. dôchodok v. zaměstnání, v. příjem</i>	poboční, pobočný příd. 1. ● pobočný, bočný: <i>p-á stráž</i> pobočná stráž; <i>p-é ulice</i> bočné ulice; <i>p-é přítoky řeky</i> bočné přítoky řeky; ekon. <i>p. závod</i> pobočný závod; geom. <i>p-á stěna tělesa</i> pobočná stěna tělesa
pobrušíť, -im, -ia dok. 1. ● trochu nabrousit, pobrousit 2. hovor. expr. zbrousit: <i>p. celé mesto</i>	Ø ● pobrousit
pocítiť, -im, -ia dok. 1. ● pocítit; nedok. pocit'ovat', -ujem, -ujú 1. pocit'ovat	pocítit -ím -í dok. 1. ● pocítit': <i>p. žízeň</i> pocítit' smäd; <i>p. břímě let</i> pocítit' ťarchu rokov 2. vycítit': <i>zvířata pocítily nebezpečí</i> <i>ohně první</i> zvířata zacítily nebezpečnost ohňa ako prvé
pocť, -y, 2. mn. <i>pôct</i> ž. 1. ● pocť 2. kraj. dar (obyč. svatební)	pocť -y ž. 1. ● pocť: <i>prokazovat pocť</i> preukazovať pocť; <i>pomník k pocť</i> <i>obětí okupace</i> pomník na pocť obetiam

	okupácie
pocítiť, -ím, -ia dok. 1. ● pocítiť; nedok. poctievať, -am, -ajú 1. pocívať	pocítiť -ím -í dok. 1. ● pocítiť: <i>p. někoho důvěrou</i> pocítiť niekoho dôverou 2} trocha zastar. poucitiť: <i>p. chlebem a solí</i> poucitiť chlebom a soľou; <i>p. hosta vínom</i> počastovať host'a vínom
pocivost -ti ž. 1. ● pocivost, čestnosť ◇ expr. <i>stupat niekomu do p-i</i> urážet někoho	pocivost -i ž. 1. čestnosť, statočnosť: <i>věřit v lidskou p. verit' v ľudskú statočnosť</i>; <i>p. úmyslu</i> čestnosť úmyslov; <i>p. práce, povahy</i> statočnosť práce, povahy; <i>lékařská, překladatelská p.</i> lekárska, prekladateľská svedomitosť 2. ● trocha zastar. (mravná, pohlavná) pocivost', bezúhonnosť ◇ <i>s p-i nejdál dojdeš</i> so statočnosťou najďalej zájdeš
pocivý příd. 1. ● pocivý	pocivý příd. 1. ● čestný, poriadny: <i>přímý a p. člověk</i> priamy a čestný človek; <i>p. nálezce</i> čestný nálezca; <i>člověk s p-mi úmysly</i> človek s čestnými úmyslami; <i>p-é jednání</i> čestné konanie; <i>zachovat si své p-é jméno</i> zachovať si svoje pocivé, stáročné meno 2. statočný, svedomitý: <i>p-á snaha o nápravu křivd</i> statočné úsilie o nápravu krívd; <i>p. Čech</i> statočný Čech; <i>vážil p-ch osm kilogramů</i> vážil spravodlivých osem kilogramov; <i>je to p-á pravda</i> je to naozajstná pravda, je to pravda pravdivá 3. ● trocha zastar. (mravne, pohlavne) pocivý,

	bezušhonný: vzal si <i>p-é</i> <i>děvče</i> vzal si poctivé dievča; zastar. <i>pocházet</i> z <i>p-ého</i> <i>lože</i> pocházdať z bezúšhonného manželstva ◇ <i>zkritizoval ho, že ne něm p. vlas nezůstal, p-é nitky nezůstalo</i> skritizoval ho, že na ňom suchej, celej nitky neostalo, skritizoval ho (až) pod čiernu zem; <i>p-á duše tam nepřišla</i> ani noha tam nepřišla
počať, -čnem, -nú dok. 1. ● kniž. počiť, začít 2. ●● <i>koho, čo počiť</i>	počít -čnu -čnou, -čal dok. 1. ● kniž. začať: <i>p. dílo</i> začať dielo; <i>záhy počal s prací, s tréninkem</i> čoskoro začal pracovať, čoskoro začal s tréningom 2. počať si: <i>kluci nevědí, co samou bujností p.</i> chlapci nevedia, čo si od (samej) bujnosti počať 3. i počít se # kniž. začať sa: <i>zápas o sociální svobodu (se) počal francouzskou revolucí</i> zápas o sociálnu slobodu sa začal francúzskou revolúciou 4. ●● počať: <i>p. dítě</i> počať dieťa
počet, -čtu m. 1. ● počet ◇ <i>skládat p., vydat' p. z niečoho</i>	počet -čtu m. 1. ● počet: <i>p. obyvatelstva</i> stoupl počet obyvateľstva stúpol; <i>stroj o velkém počtu obrátek</i> stroj s veľkým počtom obrátok; <i>traktorů máme docela přes p.</i> traktorov máme viac než treba; mat. <i>diferenciální, integrální p.</i> diferenciálny, integrálny počet 2. kniž. predpoklad, plán: <i>p. mu selhal</i> predpoklad mu zlyhal; <i>brát v p., do</i>

	<i>počtu všechny okolnosti</i> počítat' so všetkými okolnosťami, brať do úvahy všetky okolnosti ◇ kniž. <i>klást, skládat, složit, vydat p. (z nějaké činnosti)</i> vydávať, vydať počet (z nejakej činnosti)
počin, -u m. 1. ● kniž. počin	počin -u m. 1. ● kniž. počin: <i>tvůrčí p.</i> tvorivý počin 2. tech. iniciácia; počinový príd. 1. počinový: tech. <i>p-á nálož</i> iniciačná nálož
počínat', -am, -ajú nedok. 1. ● kniž. počínat: počínat' sa 1. <i>začínat</i>, počínat se	počínat -ám -ají nedok. kniž. 1. ● začínať: <i>p. hovor.</i> začínať rozhovor; <i>slunce počínalo hřát</i> slnko začínalo hriať; <i>od zítřka počínajíc, počínaje mám volno</i> (počínajúc) od zajtra mám voľno 2. robiť: <i>co to počínáte?</i> čo to robíte? <i>se svým majetkem může p. pode své vlastní vůle</i> so svojím majetkom môže robiť, nakladať podľa svojej vlastnej vôle 3. začínať sa: <i>soud počíná</i> súd začína
počítadlo, -a, 2. mn. -diel s. 1. ● počítadlo	počítadlo -a s. 1. ● počítadlo 2. rozčítanka; počítadlový príd. 1. počítadlový; počítadélko -a s. zdrob. 1. počítadielko
počítat'¹, -am, -ajú nedok. 1. ● počítat počítat' sa 1. počítat se	počítat -ám -ají nedok. 1. ● počítat', rátať (v rozlič. význ.): <i>p. od jedné do desíti</i> počítat', rátať od jeden do desať; <i>nocleh nám počítali příliš</i>

počítat², -am, -ajú dok. 1. pročíst: <i>mnoho kníh p. p. (si) (trochu číst) počíst (si): chvíľu si počítal pred spaním</i>	<i>draho nocľah nám rátali príliš dravo; p. s každou korunou rátať, počítat' s každou korunou; p. sobotu k dovolené počítat' sobotu k dovolenke; počítal, že se mu dostane aspoň uznání rátal, počítal s tým, že sa mu dostane aspoň uznania; počítá s ním pro vědeckou dráhu ráta s ním na vedeckú dráhu; p. Na dědictví rátať, počítat' s dedičstvom</i> <i>◇ tváří se, jako by neuměl do pěti p. tváři sa, akoby nevedel do troch, do päť, do piatich narátať;</i> počítavat -ám -ají opak. 1.počítavat', rátavat'
počtár, -a m. 1. ● hovor. počtář; počtárka, -y, 2. mn. -rok ž. 1. počtářka; počtársky příd. 1. počtársky	počtář -e m. 1. ● počtár: <i>špatný p. zlý počtár</i> 2. pejor. vypočítavec; počtárka -y ž. 1.počtárka; počtářský příd. 1.počtársky: <i>p-é vlohy počtárske nadanie;</i> počtářsky přísl. 1.počtársky
podarený příd. 1. ● podařený, zdařilý: <i>p-á kresba</i> 2. ● expr. podařený, povedený: <i>p-á figura</i> 3. zdárný: <i>p. syn</i>	podařený příd. 1. ● podarený, vydarený (v rozlič. význ.): <i>p-á kresba vydarená kresba; p-á historka podarená historka; expr. p. ptáček, chlapík podarený vtáček, chlapík;</i> podařeně přísl. 1.podarene; podařenost -i ž. 1.podarenost', vydarenost': <i>řekl zas nějakou p. zase povedal čosi vydarené,</i>

	zase čosi vytresol
podat' sa¹, -ám, -ajú dok. 1. posunout se, poposednout, popostoupit: <i>podal sa dalej, aby mu uvolnil miesto v lavici</i> 2. kam dát se: <i>podali sa za hlasom</i>; nedok. podávat' sa podat' sa², -ám, -ajú dok. 1. <i>na koho</i> být po kom, podobat se	podat se -dám -dají dok. 1.kniž. vyjadriť sa, prejaviť sa: <i>básnik se podal celý ve svých verších</i> básnik sa celý odovzdal vo svojich veršoch; podávat se
podat' sa¹ nedok. podávat' sa 1. posunovat se 2. dávat se	podat se podávat se -ám -ají nedok. 1. ponúkať sa: <i>šachová varianta, ktorá se tu podáva</i> šachový variant, ktorý sa tu ponúka 2. prejavovať sa: <i>věc se podává sama sebou</i> vec sa núka, prejavuje sama od seba
podbehnút', -nem, -nú dok. 1. ● pod čo vběhnout pod: <i>p. pod auto</i> 2. komu přijít do cesty, přijít pod ruku 3. ku komu, k čomu přiběhnout 4. ● čím podběhnout, podlít se: <i>oči mu podbehli vlahou</i>; nedok. podbiehať	podběhnout -nu -nou -hl dok. 1. ● (co) prebehnút' (popod čo): <i>p. můstek</i> prebehnút' popod mostík; <i>vojska podběhla uzávěrou palbu</i> vojská prebehli popod uzáverovú paľbu; podbíhat
podbehnút' nedok. podbiehať', -am, -ajú i podbehovat', -ujem, -ujá i podbehúvat', -am, -ajú 1. ● vbíhat, vbíhávat pod 2. přicházet do cesty, pod ruku 3. přibíhat 4. ● podbíhat, podlívát se	podběhnout podbíhat -ám -ají nedok. 1. ● prebehovať popod

podbíjačka, -y, 2. mn. -čiek ž. 1. ● odb. podbíječka	podbíječka -y ž. 1. ● žel. podbíjačka 2. stav. podpera, podpierka (povaly)
podbiť, -bijem, -bijú dok. čo, čo čím 1. ● stav., žel. podbít 2. (o botách) podrazit; nedok. podbíjať	podbít -biji -bijí dok. 1. ● podbiť (v rozlič. význ.): p. <i>podrážky drobnými cvočky</i> podbiť podrážky drobnými cvočkami; tech., žel. podbiť; podbíjet
podbiť nedok. podbíjať, -am, -ajú 1. ● podbíjet 2. podrážet	podbít podbíjet -ím -ejí nedok. 1. ● podbíjať
podbradník, -a m. 1. slinták 2. ● voj. podbradník; podbradníček, -čka m. zdrob. expr. k 1 1. slintáček	Ø ● podbradník
podbradok, -dka/-dku m. 1. ● podbradok (lalok)	podbradek -dku m. 1. ● podbradok, podhrdlina 2. hud. podbradník (na husliach)
poddat' sa, -ám, -ajú dok. 1. ● poddat se; nedok. podddávať sa, -am, -ajú 1. poddávati se	poddati se -ám -ají dok. 1. ● poddat' sa: <i>je lépe se p.</i> (je) lepšie sa poddat'; p. <i>se nutnosti</i> poddat' sa nevyhnutnosti; <i>nemoc se poddá</i> choroba sa poddá; <i>boty se nošením</i> <i>poddají</i> topánky sa nosením poddajú 2. vzdati' sa: hovor. <i>dejte se p.</i> vzdajte sa 3. trocha zastar. odovzdat' sa, oddat' sa (o žene); poddávat se -ám -ají nedok. 1. poddávati' sa
podeliť, -ím, -ia 1. ● dok. <i>koho, čoho čím</i> podělit: p. <i>deti</i>	podělit -ím -í dok. 1. ● podeliť, rozdeliť

<i>jablčkami</i> 2. čo, koho rozdeliť: p. majetok; p. do skupín 3. čo, čo komu rozdeliť čo komu, medzi koho: p. detom jablčka podeliť si 1. čo rozdeliť si, rozdat si podeliť sa	
podeliť podeliť sa 1. ● s kým o čo i s čím podeliť se s kým oč: p. sa s niekým o svoje dojmy (so svojimi dojмами) p. se s niekým o své dojmy 2. s čím, o čo rozdeliť se oč: p. sa s koristou (o kořist) r. se o kořist	podělit se -ím -í dok. 1. ● podeliť sa, rozdeliť sa
podenka, -y, 2. mn. -niek ž. 1. ● zool. jepice	poděňka -y ž. 1. bot. tradeskancia 2. ● zool. podenka
podhodit', -ím, -ia dok. 1. ● čo pod čo hodit pod, podhodit: p. pod nohy 2. čo; čo komu, čomu hodit: p. koňom sena 3. čo, koho nadhodit: podhodilo ho na voze 4. čo pohodit, nadhodit: p. si batoh na chrbte ... na zádech 5. čím pohodit, hodit: p. hlavou 6. čo, zříd. i koho podstrčit, podvrhnout, podhodit: p. falošnú kartu; nedok. podhadzovat', -ujem, -ujú 1. házet pod něco 2. házet co komu, čemu	Ø ● podhodit

3. nadhazovat koho, co 4. pohazovat, nadhazovat (batoh) 5. pohazovat, házet: hlavou 6. (tajně) podstrkávat, podstrkovat, podvrhovat pohodit' sa 1. nadhodit se; nedok. pohadzovat' sa 1. nadhazovat se	
podchod, -u m. 1. ● podchod 2. podjezd	Ø ● podchod
podchytávat', -am, -ajú nedok. 1. ● podchycovat, podchytávat: (zachycovat zespodu) <i>p. krv do nádoby;</i> (získávat pro něco) <i>p. mládež</i> 2. chytat za slovo: <i>všelijako ho podchytával, aby sa priznal</i> 3. (zmocňovať se) chytat: <i>podchytáva ju túžba po domove</i> podchytávať sa 1. (přidržovat se) chytat se	podchycovat -uji -ují, podchytávat -ám -ají nedok. 1. ● podchytávať
podchytiť, -ím, -ia dok. 1. ● podchytit: (zachytit zespoda) <i>p. kolmi stenu p. kúly zeď;</i> (zachytit sluchem) <i>p. nôtu;</i> (usměrnit) <i>p. talent niekoho</i> 2. chytit za slovo: chce ju p., aby sa dozvedela pravdu	podchytiť -ím -í, podchytnout -nu -nou -tl dok. 1. ● podchytiť: <i>p. omdlávající ženu</i> podchytiť omdlievajúcu ženu; <i>p. masy organizačně</i> podchytiť masy organizačne 2. podoprieť: <i>p. kúly rozpadávající se zeď</i> kolmi podoprieť rozpadávajúci sa múr
podkladať, -ám, -ajú nedok. 1. ● podkládat: čo ◇ p. niekomu polená (brvná) (pod nohy) házet někomu klacky	podkládat -ám -ají nedok. 1. ● podkladať: <i>p. ruce pod hlavu</i> podkladať, klásť ruky pod hlavu; <i>p.</i>

pod nohy; <i>čo čím</i> (dávať jako podklad) <i>p. text hudbou</i> 2. <i>co komu, čomu</i> prisuzovat, podkládat: <i>p. niekomu zlý úmysel</i> 3. co tajně podstrkovat, podstrkávat, podkládat 4. čo i ~ přikládat (na oheň): <i>p. do pece p. do kamen; p. pod sporák</i>	<i>ramena pláště vycpávkami</i> podkladať plecica na kabáte vypchávkami; <i>p. nápev slovy, textem</i> písať pod nápev slová, text
podkladok, -<i>dku</i> m. 1. ● zeměd. podkladek (slepícím) 2. podklad	podkladek -<i>dku</i> m. 1. ● poľnohosp. podkladok
podkovať i podkuť, -<i>ujem</i>, -<i>ujú</i> dok. 1. ● podkovat: <i>p. koňa</i> 2. hovor. expr. <i>koho v čom</i> zdokonalit' koho v čem; <i>je podkovaný v matematike</i> je kovaný v matematice; nedok. podkúvať, -<i>am</i>, -<i>ajú</i> 1. podková vat 2. zdokonalovat podkovať sa i podkuť sa hovor. expr. 1. v <i>čom</i> zdokonalit se 2. žert. (napít se) posilnit se	podkovat -<i>u/-ám -ou/-ají</i> dok. 1. ● podkovať, podkuť; podkovávat -<i>ám -ají</i> nedok. 1. podkúvať
podkovka¹ 1. v. podkova podkovka², -<i>y</i> 2. mn. -<i>viek</i> ž. 1. ● bot. podkovka	Ø ● podkovka
podlomiť, -<i>ím</i>, -<i>ia</i> dok. 1. ulomit, 2. ● (o nohou) podlomit 3. ● <i>čo, koho</i> (oslabit) podlomit co, koho; co v kom; nedok. podlamovať podlomiť sa	podlomit -<i>ím -í</i> dok. 1. ● podlomiť: <i>vítr podlomil vršek stromu</i> vietor nalomil vrchovček stromu; <i>p. něčí zdraví</i> podlomiť zdravie niekoho; <i>nespravedlivá kritika v něm</i> podlomila tvůrčí sílu nespravodlivá kritika podlomila v ňom tvorivú sílu;

nedok. podlamovať sa	podlamovat
podlomiť nedok. podlamovať , -ujem, -ujú 1. ulamovat 2. ● podlamovat	podlomit podlamovat -uji -ují nedok. 1. ● podlamovať
podlomiť podlomiť sa 1. ulomit se 2. ● podlomit se;	podlomit se -ím -í dok. 1. ● podlomiť sa: <i>p. se v kolenou</i> podlomiť sa v kolenách; <i>nohy se mu slabostí podlomily</i> nohy sa mu od slabosti podlomili;
podlomiť nedok. podlamovať sa 1. ulamovat se 2. ● podlamovat se	podlomit se podlamovat se -uji -ují nedok. 1. ● podlamovať sa
podložiť , -ím, -ia dok. 1. ● podložiť: čo (umístit pod) <i>p. ruku pod hlavu</i> ; čo čím (dát jako základ) <i>p. farbou</i> 2. ● čo tajně podstrčit, podložit 3. čo i ~ přiložit (na oheň) podložiť sa 1. <i>pod</i> čo nastavit záda pod něco: <i>p. sa pod batoh</i> 2. zříd. <i>komu, čomu i</i> ~ podrobiť se, podřídit se, poddat se	podložit -ím -í dok. 1. ● podložiť: <i>p. kámen pod kolo</i> podložit kameň pod koleso 2. podoprieť: <i>p. vetve stromů opěrami</i> podoprieť konáre stromov podperami; <i>p. ramena pláště</i> podložiť, vystužiť <i>plecia na plášti</i> ; <i>p. prodřené lokty</i> podložiť predrané lakťe záplatami; <i>teorie musí být podložena praxí</i> teória musí byť podložená praxou 3. trocha zried. pripísať, prisúdiť: <i>p. někomu zlý úmysl</i> pripísať niekomu zlý úmysel
podložný příd. 1. (sloužící jako podložka) podložkový 2. ● geol., horn. podložní	podložní příd. 1. ● odb. podložný
podludný příd. 1. ● kniž. podloudný	podloudný příd. 1. pašerácky 2. ● kniž. nezákonný, tajný 3. řstivý;

	podloudně <i>prísl.</i> - pašerácky - nezákonne, tajne - ľstivo; podloudnosť -i ž. - nezákonnosť - ľstivosť
podlý <i>príd.</i> ● podlý - nář. podřadný; podlo <i>prísl. k 1</i> - podle; podlosť, -ti ž. - podlosť	podlý <i>príd.</i> ● podlý: <i>p. člověk, ničema, lhář</i> podlý člověk, ničomník, luhár; <i>p-é jednání</i> podlé konanie; podle <i>prísl.</i> - podlo; podlosť -i ž. - podlosť
podmastiť, -ím, -ia <i>dok. hovor.</i> ● podmastiť - expr. (podplatit) podmazat - expr. (způsobit nepříjemnost) omastit: <i>ja mu to poriadne podmastím</i>; nedok. podmášťat	podmastit -ím -í <i>dok.</i> ● podmastiť, omastiť: <i>p. buchty</i> podmastiť, omastiť koláče; podmašťovat
podmastit nedok. podmášťat, -am, -ajú i podmašťovat, -ujem, -ujú - mastit - podmazávat ● omašťovat	podmastit podmašťovat -uji -ují <i>nedok.</i> ● podmašťovat, podmášťat, omašťat
podmet¹, -u m. ● těl. podmet podmet², -u m. ●● gram., práv. podmet	podmet -u m. - včel. čistenie úľa, dna úľa ● tel. podmet podmět -u m. ●● podmet (subjekt): gram. <i>p. a přísudek</i> podmet a přísudok; log. <i>p.</i>

	<i>soudu</i> podmet súdu; práv. <i>p. práv</i> právny podmet (subjektu); podmětový príd. 1.podmetový
podnájom, <i>-jmu</i> m. 1. ● podnájem	podnájem <i>-jmu</i> m. 1. ● podnájom 2. podnájomné
podnebie, <i>-ia</i> s. 1. ● (klíma) podnebí 2. ●● patro (v ústach) 3. baldachýn, nebesa; podnebný	podnebí <i>-í</i> s. 1. ● podnebie (klíma) 2.●● trocha zried. podnebie (v ústach)
podnebie podnebný príd. k 1, 2 1. ● podnební, podnebný 2. patrový	podnební, podnebný príd. 1. ● podnebný, klimatický
podnož, <i>-e</i> i podnožka, <i>-y</i>, 2. mn. <i>-žiek</i> ž. 1. ● (stolička pod nohy) podnož 2. ● podstavec, podnož: <i>p. sochy</i> 3. šlapačka, šlapadlo, podnožka 4. ● zahr. podnož	podnož <i>-e</i> ž. 1. ● podnož, podnožka: <i>vysoká lampa na zladené p-i</i> vysoká lampa na pozlátanom podstavci; <i>p. sloupu</i> päťka stĺpa; zahr. podpník, podnož ◇ kniž.: <i>dát v p.</i> dať do otroctva; pejor. <i>být p-i někoho</i> robiť dakomu otroka, podnožku; <i>sloužit za p.</i> slúžiť za podnožku; podnožový príd. 1.zahr. podpníkový, podnožový: <i>p-á školka</i> podpníková, podnožová škôlka
podobenstvo, <i>-a</i> s. 1. ● (parabola) podobenství	podobenství <i>-í</i> s. 1. ● podobenstvo 2. zastar. podoba, podobnosť
podobizeň, <i>-zne</i>, 2. mn. <i>-zní</i> ž. 1. ● (portrét) podobizna	podobizna <i>-y</i> ž. 1. ● podobizňa, obraz, portrét: <i>malovat p-y</i> maľovať portréty

	2. kniž. profil: <i>básnické p-y</i> básnické profily
podobrat' i podbrat', -beriem, -berú dok. 1. ● (vzít zespodu) podebrat; nedok. podberat' i podoberat', -ám, -ajú 1. podbírat, podebírat	podebrat -beru -berou dok. 1. ● podobrat', podbrat': <i>p. kmen sochory</i> podobrat' kmeň sochormi 2. podomliet', podmyt'
podolok, -lka m. 1. ● podolek 2. kraj. klín: <i>zložil ruky do p-a</i> složit ruce do k-a	podolek -lku m. 1. ● ob. podolok
podopierat' i podpierať, -am, -ajú nedok. 1. ● podpírat, podepírat: <i>koho, čo; čo čím, o čo</i> (udržovat v určité poloze) <i>p. si ruky o bok</i> <i>p. si ruce v bok; čo čím</i> (odůvodňovat) <i>p. tézu faktami</i> 2. <i>koho, čo</i> podporovat dok. podopriet', -priem, -prú, trp. - <i>prený/-preť</i> 1. podepřít podopierat' sa 1. podepírat se; dok. podopriet' sa 1. podepřít se	podpírat -ám -ají nedok. 1. ● podopierat', podpierať
podošva, -y, 2. mn. -šie ž. 1. chodidlo (nohy) 2. ● podešev, podrážka; podovička, -y, 2. mn. -čiek ž. 1. zdrob. expr. malá podešev	podešev -šve ž. 1. ● podošva
podpáliť, -im, -ia dok. 1. podpálit: <i>p. drevo; p. dom</i> 2. expr. podnítit, podpálit: řidč. <i>p. zvědavost;</i>	podpalovat -uji -ují nedok. 1. ● zapal'ovat', podpal'ovat': <i>p. dříví</i> zapal'ovat' triesky; <i>p. v kamnech</i> podkurovat' v peci

nedok. podpalovať, -ujem, -ujú 1. ● podpalovať 2. podnécovať	
podporiť, -ím, -ia dok. 1. ● (poskytnout pomoc) podpořit, podepřít: <i>p. niekoho v práci</i> 2. poskytnout finanční pomoc, podporu	podpořit -ím -í dok. 1. ● podporiť, podoprieť: <i>p. autoritu učiteľa podporiť autoritu učiteľa; p. manžela v práci podporiť manžela v práci</i>
podradný príd. 1. ● podradný	podřadný příd. 1. ● podradný: <i>mít, hrát p-ou úlohu mať, hrať podradnú úlohu; ovoce p-é jakosti</i> ovocie podradnej akosti 2. gram. podrad'ovací, podradený: <i>p-é souvětí</i> podrad'ovacie súvetie; podřadně přísl. 1. gram. podradene, hypotakticky: <i>věta připojená p.</i> veta pripojená podradene, hypotakticky; podřadnost -i ž. 1. podradnosť 2. gram. podradenosť
podrobiť¹, -ím, -ia dok. 1. ● <i>koho, čo; koho, čo čomu</i> podrobiť; nedok. podrobovať, -ujem, -ujú 1. podrobovať podrobiť sa 1. podrobiť se; nedok. podrobovať sa 1. podrobovať se podrobiť², -ím, -ia dok. 1. <i>čo</i> rozdrobiť, rozdrolit: <i>p. chlieb</i> r. chlieb	podrobiť -ím -í dok. 1. ● podrobiť (v rozlič. význ.): <i>fašisty podrobené země</i> fašistami podrobené krajiny; <i>p. smysly své vůli</i> podrobiť zmysly vlastnej vôle; <i>být podroben tuhé kázni</i> byť podriadený tuhej disciplíne; <i>p. dílo kritice</i> podrobiť dielo kritike; <i>p. zboží dani</i> vyrubiť na tovar daň; podrobovat -uji -ují nedok. 1. podrobovať
podskočit, -ím, -ia dok.	poskočit -ím -í dok.

1. ● (učnit malý skok) poskočiť ◇ <i>srdce mi podskočilo od radosti</i> srdce mi poskočilo radostí 2. ● (o ceně) vyskočiť, poskočiť 3. (nabýt na rozměru) naskočiť: <i>koža mi na miestach podskočila</i> kůže mi místy naskočila podskočiť si expr. k 1 1. poskočit si	1. ● poskočiť, podskočiť: <i>dítě si radostí poskočilo</i> dítě si od radosti po(d)skočilo; <i>udeřil do stolu, až sklenice poskočila</i> uderel na stôl, až pohárik nadskočil; <i>plamínek poskočil</i> plamienok zablikotal, podskočil ◇ <i>srdce jí radostí poskočilo</i> srdce jej od radosti poskočilo
podstatný příd. 1. ● podstatný; podstatne přísl. 1. podstatně	podstatný příd. 1. ● podstatný: <i>p-á část něčeho</i> podstatná část niečoho; lingv. <i>p-é jméno</i> podstatné meno 2. hovor. akurátny, pravý: <i>pojíst něco p-ého</i> zjest' niečo výdatné; <i>oslať víťazství douškem něčeho p-ého</i> osláviť víťazstvo dúškom dačoho tuhého, akurátneho; podstatně přísl. 1. podstatne
podstaviť, -ím, -ia dok. 1. podstavit; nedok. podstavovať, -ujem, -ují 1. podstavovat	podstaviť -ím -í dok. 1. ● podstaviť: <i>p. sud pod okap</i> podstaviť sud pod odkvap 2. podložiť: <i>p. pódium příčnými latěmi</i> podložiť pódium priečnymi latami; podstavovať -uji -ují nedok. 1. podstavovat'
podstrešie, -ia s. 1. ● podstrešek, podstreší, podkroví 2. okap: <i>stát na p-i stát pod o-em</i>; - podstrešný příd. k l 1. podstrešní, podkrovní	podstrešek -šku m., podstreší -í s. 1. ● podstrešie, podkrovie: <i>pokojík v p-i izbička</i> v podstreší, v podkroví
podsunůť, -niem, -nú dok. 1. ● <i>čo kam</i> podsunout	podsunout -nu -nou dok. 1. ● podsunůť

	2. podstrčiť, nastrčiť: <i>p. někomu anonymní dopis</i> podstrčiť niekomu anonymný list 3. pripísať: <i>p. výroku nepravý význam</i> pripísať výroku nepravý význam; podsunovat -uji -ují, podsouvat -ám -ají nedok. 1.podsúvať
podsypat', -em, -ú dok. 1. <i>čo pod čo, pod koho</i>, zříd. <i>i čoho komu</i> podsypat co komu, pod koho, pod co: <i>p. pod kone</i> <i>p. koňům</i> (pod koně) 2. hovor. (o plodinách) <i>sypat: zemiaky dobre</i> podsykali brambory dobře sypaly 3. <i>čo, čo pod čo</i> nasadit (vejce): <i>p. vajcia pod kvočku n. vejce</i> pod kvočnu; nedok. podsypat, podsypávat', -am, -ajú 1. podsýpat, podsypávat 2. (o plodinách) <i>sypat, podsýpat, ob. podsypávat</i> 3. nasazovat (vejce)	podsypat -u/-ám -ou/-ají dok. 1. ● podsypat' (nasypat' pod niekoho, pod dačo): <i>Jánošíkovi podsypali hrách, aby uklouzl</i> Jánošíkovi podsypali hrach, aby sa pošmykol; <i>p. slámu pod koně</i> podstlat', popraviť slamu pod kone; <i>p. zrní kuřatům</i> nasypat' zrna kurencom
podšívka, -y, 2. mn. -vok ž. 1. ● podšívka (materiál)	podšívka¹ -y ž. 1. ● podšívka podšívka² -y m. i ž. 1.expr. prešibanec, prebitec, líška, čertovo futro
podtekat', -á, -ajú nedok. 1. ● prosakovat, podtékat: <i>voda podteká do komory</i> 2. obtékat (kolem spodní strany něčeho): <i>potok podteká záhradu</i>	podtékat -á -ají nedok. 1. ● podtekať: <i>potůček podtékal most</i> potôčik tiekol popod most; <i>velká voda podtékala chaty na břehu</i> veľká voda podtekala chaty na brehu
podtiahnuť, -nem, -nu dok. 1. ● (vtáhnout pod něco) podtáhnout	podtáhnout -nu -nou -hl dok. 1.● vtiahnuť, podtiahnuť: <i>p. mírně</i>

2. zastar. podškrtnout, podtrhnout; nedok. podtiahovať	<i>kolena vtiahnuť mierne kolená;</i> podťahovať
podtiahnuť nedok. podtiahovať , -ujem, -ujú 1. ● podťahovať 2. podškrtnúť, podtrhnúť	podtáhnout podťahovat -uji -ují nedok. 1. ● vtáhnout, podťáhnout
podtrhnout , -nem, -nú dok. 1. ● podtrhnout; nedok. podtrhovat	podtrhnout -nu -nou -hl dok. 1. podčiarknuť: <i>p. slovo v textu</i> podčiarknuť slovo v texte; kniž. <i>p. dôležitosť akcie</i> podčiarknuť, zdôrazniť dôležitosť akcie 2. ● podtrhnúť, podraziť: <i>p. pod někým židli</i> podtrhnúť niekomu stoličku; <i>vyloučit za podtržení soupeře</i> vylúčiť za podrazenie súpera (v hokeji) 3. (čím) zaseknúť (zvon): <i>p. umíráčkem</i> zaseknúť umieračik ◇} ob. <i>podtrhla jí stoličku</i> predbehla ju vo vydaji (mladšia sestra staršiu)
podtrhnúť nedok. podtrhovat , -ujem, -ujú, podtrhat i podtrhávat , -am, -ajú 1. ● podtrhovat	podtrhávat -ám -ají, podtrhovat -uji -ují nedok. 1. podčiarkovať: <i>p. tužkou, perem</i> <i>nadpisy</i> podčiarkovať ceruzkou, perom nadpisy; kniž. <i>p. význam události</i> podčiarkovať význam udalosti 2. ● podtrhávat, podtrhat, podtrážat: <i>p. někomu židli, žebřík</i> podtrhávat niekomu stoličku, rebrík
podupať , -em, -ú dok. 1. ● (dupáním zničit) čo, po čom podupať, udupať co: <i>p. trávu</i> 2. ● podupať (si) čím i ~ podupať čím, podupnout (si); nedok. podupávat , -am, -ajú	podupat -u/-ám -ou/-ají dok. 1. ● podupať: <i>p. trávník</i> podupať trávnik; pren. <i>p. smlouvu</i> pošliapať zmluvu 2. zadupkať: <i>vztekla podupala nohama</i> zlostne zadupkala nohami

1. podupávat, podu-povat	
podváz , -u m. 1. text. podvaz	podvaz -u m. 1. text. podváz 2. lek. podviazanie
podvliecť , -vlečiem, -vlečú, -vliekol dok. 1. ● podvléci, podvléknout, podvlíknout; nedok. podvliekať , -am, -ajú 1. podvlékat	podvléci, podvléct -vleču -vlečou, podvléknout , hovor. podvlíknout -nu -nou -kl dok. 1. ● podvliecť: <i>p. ruku pod něčí paži</i> vsunút' ruku pod pazuchu niekoho 2. obliecť (si) pod šaty: <i>p. si teplé prádlo</i> obliecť si teplú bielizeň
podvoliť sa , -im, -ia vol' dok. 1. ● čomu, komu i ~ podvolit se, podrobiť se: <i>p. sa rozkazu</i> 2. na čo i s inf. uvolit se k čemu, na co, svolit k čemu; nedok. podvoľovať sa	podvolit se -ím -í dok. 1. ● podvoliť sa, podrobiť sa; podvolovat se
podvoliť sa nedok. podvoľovať sa , -ujem, -ujú 1. ● podvolovat se 2. uvolovat se	podvolit se podvolovat se -uji -ují nedok. 1. ● podvoľovať sa
podvrátiť , -im, -ia dok. 1. ● podvrátiť: (zničiť) <i>p. moc</i> ; zříd. (nahnout) <i>p. skalu</i> 2. (dokázat nesprávnost) vyvrátiť: <i>p. názor</i> ; nedok. podvracať , -iam, -ajú 1. podvracet 2. vyvracet	Ø ● podvrátit
podvrátiť nedok. podvracať , -iam, -ajú 1. ● podvracet 2. vyvracet	podvracet -ím -í dok. 1. podvrátiť, vyvrátiť: <i>p. pilíř</i> vyvrátiť pilier; <i>stromy podvrácené větrem</i> stromy povyvracané od vetra, vetrom 2. kniž. podkopať, narušiť: <i>p. moc</i>

	podkopať moc; <i>p. dôvery</i> narušiť dôveru
podvrhnúť , -nem, -nú dok. 1. ● podvrhnout; nedok. podvrhovať	podvrhnout -nu -nou -hl dok. 1. sfalšovať, falzifikovať: <i>p. testament</i> falšovať testament 2. ● podvrhnúť, podstrčiť: <i>p. letáky</i> podhodit' letáky; podvrhovať
podvrhnúť nedok. podvrhovať , -ujem, -ujú 1. ● podvrhovať	podvrhnout podvrhovať -uji -ují nedok. 1. falšovať, falzifikovať 2. ● podvrhovať
podzemie , -ia s. 1. ● podzemí	podzemí -í s. 1. ● podzemie: <i>krasové p. krasové</i> podzemie; <i>revoluční p. revolučné</i> podzemie; <i>p. bojující proti nacismu a fašismu</i> podzemie bojujúce proti nacizmu a fašizmu 2. zried. suterén
pofúkať , -am, -ajú dok. 1. ● čo, čo komu, žid. <i>i na čo</i> pofoukat co: <i>p. prst</i> 2. ~ <i>i na čo</i> (o vetru) zafoukat, zavát, zavanout	pofoukat -ám -ají dok. 1. ● pofúkať, ofúkať
pohádzať , -džem, -džti dok. 1. ● poházet: (naházet postupně) <i>pohádzal všetky hrnce o zem</i> ; (rozházet ledabyle) <i>p. papiere po zemi</i> 2. naházet: <i>pohádzal šaty do kufríka</i> ; hovor. <i>p. šaty na seba</i> ; <i>p. jedlo do seba</i> pohádzať sa expr. 1. <i>kam</i> (o väčšom počte osôb) hodit se, svalit se, vrhnout se (jeden za druhým): <i>pohádzali sa na lavice</i> svalili se (jeden za druhým) na	poházet -ím -ejí dok. 1. ● pohádzať, nahádzať: <i>p. papíry po zemi</i> pohádzať papiere po zemi; <i>hromady poházených knih</i> hromady, kopy nahádzaných kníh 2. posypať: <i>p. cestu pískem</i> posypať cestu pieskom; <i>šaty poházené drobnými kvítky</i> šaty s drobnými kvietkami

lavice	
pohadzovať, -ujem, -ujú nedok. 1. ● pohazovať: <i>čím, kým, čo, koho</i> (prudce pohybovať, potásať) <i>p. hlavou</i>; neos. <i>plakala, že ju len tak pohadzovalo...</i> až to s ní házelo; <i>p. čím, čo pren. i kým</i> (ledabyľe odkládať) <i>p. co, koho p. šatmi p. šaty</i> 2. <i>čo komu</i> (házením krmiť) házet: <i>p. koňom seno</i>; pohadzovať (si) expr. 1. <i>čo</i> (sem tam niečo říkať) <i>prohazovať</i>	pohazovať -uji -ují nedok. 1. ● pohadzovať: <i>p. šatstvo po židlích</i> pohadzovať šatstvo po stoličkách; <i>p. pecky po chodníku</i> pohadzovať, rozhadzovať kôstky po chodníku; <i>nervózne p. ramenem</i> nervózne mykať, hádzať plecom; zried. <i>p. míčom</i> pohadzovať loptou; <i>ve Spartě</i> byly <i>slabé děti pohazovány</i> v Sparte slabé deti odhadzovali 2. posypávať, posýpať: <i>p. cestu pískem</i> posýpať cestu pieskom
poháňať, -am, -ajú nedok. 1. čo pohánět: (uvádět do pohybu) <i>elektrina poháňa stroje</i>; čo (pobízet k pohybu) <i>p. kravy</i>; expr. <i>koho</i> (pobízet k spěchu) <i>p. niekoho do práce</i>; pren. <i>ctížiadosť ho poháňa</i> 2. hovor. expr. (spěchat) <i>uhánět</i>	pohánět -ím -ějí nedok. 1. ● poháňať, hnať: <i>p. krávy</i> poháňať kravy; <i>p. loď</i> vesly poháňať loď veslami; <i>vítr pohání suché listí po zemi</i> vietor ženie suché lístie po zemi; pren. <i>neklid mě pohání z místa na místo</i> nepokoj ma ženie z miesta na miesto; kniž. <i>p. viníka k zodpovědnosti</i> brať vinníka na zodpovednosť; expr. <i>nedočkavost mě pohání</i> nedočkavosť ma ženie
pohanský příd. 1. pohanský; pohanstvo, -a s. 1. ● (náboženství) pohanství 2. ●● hromad. pohanstvo	pohanství -í s. 1. ● pohanstvo pohanstvo -a s. hromad. 1. ●● pohania, pohanský svet, pohanstvo
pohár, -a, 6. j. -í, 1. mn. -e m. 1. sklenice ◇ <i>chytit sa p-a... s-e</i>; žert. <i>rád pozerá p-om na dno</i> rád si prihne; <i>nazrel hlboko do p-a</i> podíval se s-i na	pohár -u m. 1. ● čaša, pohár: <i>křišťálové p-y</i> krištáľové čaše; <i>pozvednout p. k přípitku</i> zdvihnúť čašu na prípitok; šport.

dno; 2. ● pohár kniž. <i>prelial sa p. utrpenia</i> přetekl p. utrpení; <i>dopiť p. do poslednej kvapky</i> vypít p. hořkosti až do dna; sport. <i>putovný p.</i> putovní p.; pohárik, poharček, -a, zříd. i pohariček, -čka m. zdrob. 1. sklenička, pohárek: <i>skladací p.; anat. chuťové p-y</i>	<i>turnaj o putovní p.</i> turnaj o putovní pohár; <i>Středoevropský p.</i> Stredoeurópsky pohár ◇ <i>p. (trpělivosti) přetekl</i> čaša (trpezlivosti) pretiekla, sa preliala; <i>vypít p. hořkosti až do dna</i> vypiť kalich horkosti, trpkosti až do dna; pohárový příd. 1.šport. pohárový; pohárek -rku m. 1.zdrob. čiaška: <i>křehký p.</i> krehká čiaška; <i>p-y na čaj</i> šáločky na čaj; anat. <i>p-y chuťové</i> chuťové poháriky
pohľad, -u m. 1. ● pohled: (pohledění) ◇ <i>na prvý p.; visieť na niekom p-om; na p.; vymeniť si p-y; merať sa p-om; šľahnúť p-om</i> šlehnout p-em; <i>vpít sa p-om; (názor) umelecký p.; (podívaná) p. na mesto</i>	pohled -u m. 1. ● pohľad: <i>upřít p. na někoho</i> uprieť zrak, pohľad na niekoho; <i>spáleniště skýtá smutný p.</i> spálenisko poskytuje smutný obraz, pohľad 2. pohľadnica, karta ◇ <i>visí na něm p-em</i> visí na ňom očami, pohľadom; <i>na p.</i> (pís. i napohled) naoko; <i>byl na p. klidný</i> naoko, navonok bol pokojný
pohnať, -ženiem, -ženu dok. 1. ● koho pohnat: <i>p. niekoho pred súd; p. niekoho na zodpovednosť...</i> k zodpovednosti 2. koho, čo popohnat, pohnat: <i>p. kone</i> 3. koho do čoho hnát: <i>p. do vojny</i> h. do války; <i>p. do roboty</i> h. do práce	pohnat -ženu -ženou dok. 1. ● kniž. pohnať: <i>p. k soudu, před soud</i> pohnat' pred súd; <i>p. viníka k odpovědnosti</i> vziať vinníka na zodpovednosť
pohnúť, -hnem, -hnú, min. -hol dok. 1. ● pohnout, hnout: <i>čím, kým</i> ◇ <i>nepohnúť ani prstom</i> nehnout ani prstem; <i>p. rozumom</i> vzít rozum do hrsti;	pohnout -hnu -hnou -hnul dok. 1. ● pohnúť (v rozlič. význ.): <i>sotva rty pohnul</i> sotva perami pohol; <i>větrík pohnul listím</i> vetrík pohol, pohýbal

<i>nepohnúť ani brvou, ani okom... ani brvou; koho, čo čím (dojmout) p. prosbami; koho k čomu, se spoj. aby i s inf. (přimět) čo ta k tomu pohlo?</i> 2. <i>čo i ~ (uvést do činnosti) spustiť: p. stroje</i> 3. (přinutit k rychlejšímu pohybu) popohnat ◇ expr. výhrůžka <i>tak ťa pohnem (len ho ta nechod)! já ti dám, (nepůjdeš-li tam)!; ale ťa pohnem (z toho stromu)! poženu tě...!</i> 4. hovor. (dát se do pohybu) hnout se: z domu pohol <i>zavčas</i> pohnúť sa	lístím; <i>žádná domluva jím nepohne</i> žiadne dohovárane ním nepohne; <i>co vás k tomu pohnulo?</i> čo vás k tomu pohlo? ◇ expr. <i>p. někomu žlučí pobúřit v</i> niekom, niekomu žlč
pohnúť pohnúť sa 1. ● pohnout se, hnout se, (o živé bytosti též) pohnout, hnout sebou ◇ <i>bez vetra sa ani list nepohne</i> není šprochu, aby v něm nebylo pravdy trochu; <i>ani vlas na hlavě nepohnúť</i> ani vlasem nehnout, ani vlas na hlavě nezkřivit; <i>svedomie sa mu pohlo</i> hnulo se v něm svědomí; (dát se do pohybu) <i>vlak sa pohol</i> 2. expr. (odejít) hnout se: nepohne sa z domu; pohni sa hni se, hni sebou; pohnime sa hněme se, pojďme dále	pohnout se <i>-hnu -nou -hnul</i> dok. 1. ● pohnúť sa: vlak se pohnul vlak sa pohol; pren. <i>pohnula se v ní zvědavost</i> prebudila sa v nej zvedavosť 2. dojat' sa, vzrušit' sa: byl pohnut k slzám bol dojatý (až) k slzám ◇ expr. <i>pohnula se v něm (mu) žluč</i> zovrela, pohla sa, rozliala sa v ňom (mu) žlč
pohodit', -ím, -ia dok. 1. ● pohodit: čím (rychle pohnout někt. částí těla) p. hlavou ◇ <i>p. rukou mávnout rukou; p. plecom</i> p. ramenem; <i>p. na něco zrak, zrakom</i> p. okem; <i>čo, koho kam</i> (ledabylye odhodit) <i>p. knihy; p. dítě</i> 2. <i>čo komu, čomu čo, čoho</i> hodit: <i>p.</i>	pohodit -ím -í dok. 1. (čím) nadhodit' (si) (čo): kočí pohodil opratí kočíš nadhodil liacu; <i>pohodí batohem na zádech</i> nadhodí si pleciak na chrbte 2. ● pohodit': pohodila vzdorně kadeřemi pohodila vzdorovito vlasmi, kučerami; <i>zbraň pohozená v trávě</i> zbraň

<i>koňom</i> ◇ <i>p. slovo, vetu prohodit...</i>	pohodená v trávě
pohon¹, -u m. 1. ● <i>pohon</i>: <i>vodný p.</i> pohon², -um. 1. (lov) <i>hon</i>, <i>honba</i>: <i>p. na zajace</i> 2. přen. (stíhání) <i>štvanice</i> 3. (shon) <i>hon</i>, <i>honba</i>, <i>honička</i>: <i>p. za výhrou</i> ◇ <i>mať (veľký) p.</i>	pohon -u m. 1. ● <i>pohon</i>: <i>použiť šroubu k p-u lodi</i> použiť skrutku na pohon lode; tech. motor. <i>strojní, parní p.</i> strojový, parný <i>pohon</i>
pohov, -u, 6. j. -e m. 1. ● těl. <i>pohov</i>; přen. hovor. <i>urobiť si, dať si p.</i> udělat si, dát si <i>pohov</i>, <i>pohovu</i>	pohov -u m., pohova -y ž. 1. ● <i>oddych</i>, <i>odpočinok</i>: <i>dopřát si p-u, p-y</i> dožičit si odpočinku, oddychu; tel. <i>stát v p-u</i> stát v <i>pohove</i> ◇ hovor. <i>dát si pohov</i> dať si, urobiť si <i>pohov</i> 2. iba pohova # hovor. expr. <i>poľahoba</i>, <i>pomoc</i>; pohovička¹ -y ž. zdrob. 1. expr. <i>pohovček</i>
pohovor, -u, 6. j. -e, l. mn. -y m. 1. ● <i>pohovor</i>	pohovor -u m. 1. <i>rozhovor</i>, <i>debata</i>, <i>reč</i> 2. ● <i>pohovor</i>: <i>p. s žáky</i> <i>pohovor so žiakmi</i>; <i>prijímací p-y</i> <i>prijímacie pohovory</i>
pohrabovač, -a m. 1. ● kraj. zeměd. <i>pohrabovač</i> (stroj)	pohrabovač¹ -e m. zried., pohrabovačka¹ -y ž. 1. ● poľnohosp. <i>hrabačka</i>, <i>zhřnač</i> (stroj) pohrabovač² -e m. 1. <i>hrabač</i> (človek); pohrabovačka² -y ž. 1. <i>hrabačka</i>
pohynút', -nie, -nú dok. 1. ● <i>pohynout</i>: <i>p. hladom</i>	pohynout -ne -nou dok. 1. ● <i>pohynút'</i>: <i>včely pohynuly hladem</i> <i>včely pohynuli od hladu</i>, <i>hladom</i>

	2. zried. upadnúť: <i>hospodárství mu pohynulo</i> hospodárstvo mu upadlo
pochádzať , -am, -ajú i pochodiť , -im, -ia nedok. 1. ● z čoho, odkiaľ, od čoho, od koho pocházať z koho, z čeho, odkud	pocházať -ím -ejí nedok. 1. ● pochádzať, pochodiť: p. z <i>dělnické</i> rodiny pochádzať z robotníckej rodiny; z toho nepochází nikdy nic dobrého z toho nebýva nikdy nič dobré 2. chodiť: p. <i>neklidně ode dveří k oknu</i> chodiť nepokojne od dverí k oknu
pochodiť ¹ 1. v. pochádzať pochodiť ² , -im, -ia dok. 1. ● čo pochodiť, zchodiť 2. (dopravným prostriedkom) pojezdiť, zjezdiť: <i>pochodil kus sveta</i> pojezdil... s. p. si po čom i ~ (trochu se projít) pochodiť: p. si po dome	pochodiť -ím -í dok. 1. ● pochodiť: <i>pochodil jsem půl Prahy</i> pochodil, schodil som, obišiel som pol Prahy; <i>pochodila po síni</i> poprechádzala sa po sieni 2. pochodiť, obísť (dobré, zle)
pochop , -u m. 1. o čom poneti: <i>mať, nemať o ničom p.; nemať (ani) p-u</i> 2. chápaní: <i>člověk tvrdého p-u; je to mnoho na jeho p.</i> je to mnoho na jeho chápaní	pochop ¹ -a m. 1. dráb, hajdúch: <i>městští, panští p-ové</i> mestskí, panskí drábi; pren. prejor. <i>fašističtí p-ové</i> fašistické nadháňači pochop ² -u m. 1.ob. expr. tackanie, potácanie, tackavosť ◇ <i>vzít, udělat p., p-a</i> ~= zabiť klin do zeme, upieť pagáč
pochovať ¹ , -ám, -ajú dok. 1. ● koho, čo pohrbiť, pochovať; nedok. pochovávať , -am, -ajú 1. pohrbiť, pochovávať pochovať ² , -ám, -ajú dok. 1. (o domácich zvieratách) nejaký čas ješťa	pochovať ¹ -ám -ají dok. 1. popestovať, povarovať: p. <i>dítě v náručí</i> popestovať dieťa v náručí pochovať ² -ám -ají dok. 1. ● pochovať: <i>je pochován na Olšanech</i> je pochovaný na Olšanoch;

chovat, vykrmovat	hovor. expr. <i>p. plán, projekt</i> pochovať plán, projekt; pren. kniž. <i>p. veškeré naděje</i> pochovať všetky nádeje
pochváliť , -ím, -ia, <i>pochvál!</i> dok. 1. ● pochváliť; nedok. pochvaľovať , -ujem, -ujú 1. pochvalovať pochváliť sa 1. <i>komu, čím</i> , se spoj. že i ~ pochľubit se; nedok. pochvalovať si 1. pochvalovať si	pochváliť -ím -í dok. 1. ● pochváliť: <i>p. žáka</i> pochváliť žiaka 2. osláviť, zvelebiť: <i>ještě musím p. tebe, česká řeči</i> (K. Čap.) ešte musím osláviť teba, česká reč
pochybný príd. 1. ● pochybný: (vzbuzující pochybnost) <i>p. původ</i> ; (podezřelý) <i>žena p-ej povesti</i>	pochybný príd. 1. ● pochybný: <i>věci p-é a sporné</i> veci pochybné a sporné; <i>je p-é, že s penězi vystačí</i> je pochybné, že (či) s peniazmi vystačí; <i>p-á existence</i> podozrivá, pochybná existencia 2. trocha zried. pochybený, chybný: <i>co děláte, je zcela p-é</i> to, čo robíte, je úplne pochybené; pochybně prísł. 1. pochybne; pochybnost -i ž. 1. pochybnosť
pochybovať ¹ , -ujem, -ujú nedok. 1. ● <i>o čom, o kom</i> , se spoj. že i ~ pochybovať pochybovať ² , -ujem, -ujú nedok. 1. nař. jen ve spojení <i>p. na rozum, na rozume</i> pomíjet se (s) rozumem	pochybovat -uji -ují nedok. 1. ● pochybovať: <i>p. o něčí lásce, věrnosti</i> pochybovať o láske, vernosti niekoho; <i>již jsme o vás pochybovali</i> už sme mali o vás pochybnosti
pochyť , -ím, -ia dok. 1. uchopit, popadnout: <i>bere, čo pochyti</i> 2. ● <i>čo od koho</i> pochyť: (získat) <i>p. pár</i>	pochyť -ím -í dok. 1. zachytiť: <i>pochytil jen jednotlivá slova</i> zachytil iba jednotlivé slová; <i>hněd</i>

<i>cudzích slov</i> 3. (o citech) popadnout: <i>pochytil ho hnev, strach, tuha</i> pochytiť sa expr. 1. <i>s kým i ~</i> (dát se do rvačky, pohádat se) popadnout se: <i>pochytili sa za pasy</i> popadli se do křížku; <i>pochytili sa s otcom</i> popadli se s otcem (v hádce)	<i>pochytil, oč běží hned' pochopil, o čo ide</i> 2. ● hovor. <i>pochytiť: pochytil v cizině pár slov</i> pochytil v cudzine pár slov
pojem, -jmu m. 1. ● pojem	pojem -jmu m. 1. ● pojem: <i>definovat p. socialismu</i> definovať pojem socializmu 2. názor, predstava: <i>učinit si správný p. o něčem</i> urobiť si správny názor o niečom 3. hovor. poňatie, pochop: <i>nemít (mít) p. o něčem</i> nemať (mať) pochop, poňatie o niečom ◇ hovor. <i>nemá z toho p.</i> nemá o tom ani poňatia
pojímat', -am, -ajú nedok. 1. brát (s sebou): <i>pojímá ma, keď ide nakupovať</i> 2. ● <i>pojímat: zříd. koho, čo do čoho</i> (zahrnovat) <i>p. do plánu;</i> (o citech) <i>pojímá ho strach</i>	pojímat -ám -ají nedok. 1. ● kniž. <i>pojímat': p. někoho za ruku</i> <i>pojímáť, brať niekoho za ruku; pojímala ho touha po domové</i> <i>zmocňovala sa ho túžba po domove; p. události kriticky chápať, brať udalosti kriticky; p. za ženu, za manželku</i> <i>pojímáť, brať za manželku</i> 2. zool. <i>dlávit', pojímat', tlačit' (párit' sa – o samcoch vtákov): kohout pojímá slepici</i> <i>kohút dlávi sliepku</i>
pojit', -ím, -a nedok. 1. nář. <i>napájet</i>	pojit -ím -í nedok. 1. kniž. <i>spájat', pútať: p. barvy tak, aby tvořily ladný celek</i> <i>spájať, ladit' farby tak, aby tvorili harmonický celok; láska</i>

	<i>pojila celou rodinu</i> láska spájala celú rodinu; <i>pevné priateľstvo</i> ma púta k tebe, spája s tebou; <i>pojil svoj hlas k ostatným</i> pripájal svoj hlas k ostatným pojít -jdu -jdou -šel -šla dok. 1. trocha zastar. vziť, skrsnúť: <i>pošiel ze selského rodu</i> pochádza zo sedliackeho rodu; <i>pošiel z toho svár</i> vznikla z toho zvada; <i>z toho nepojde nič dobrého</i> z toho neskrse, nebude nič dobré; <i>byl bych nerad, aby z toho pošly řeči</i> bol by som nerád, aby boli z toho reči 2. uhynúť, zdochnúť (o zvieratách): <i>starý pes pošel</i> starý pes zdochol; hrub. <i>je tu zima, že by člověk pošel</i> je tu zima, že by človek zdochol ◇ expr. <i>nula od nuly pojde</i> z ničoho (je) len nič
pokapať, -e, -ú dok. expr. (o väčšom množstve) 1. ● (o zvieratách, peror. o ľuďoch) <i>pojít</i>, zcepeniť, <i>pokapat</i> 2. zmizet: <i>pokapali nám kurence</i> zmizela nám kuřata	pokapat -u/-ám -ou/-ají dok. 1. pokvapkať: <i>p. brambory máslem</i> pokvapkať zemiaky maslom; <i>pokapala dopis slzami</i> pokropila, pokvapkala list slzami 2. ● ob. expr. <i>pokapať</i>, <i>podochnúť</i>, <i>skapať</i> (o dobytku); pokapávat -ám -ají nedok. 1. pokvapkávať
pokladať, -ám, -ajú nedok. 1. ● <i>koho, čo za koho, za čo</i> pokládat, považovať: <i>p. sa za koho, za čo</i> pokládat se, považovať se	pokládat -ám -ají nedok. 1. klásť, ukladať: <i>p. stojan na zem</i> klásť stojan na zem; <i>p. linoleum (na podlahu)</i> klásť linoleum (na dlážku); <i>p. kufr na skříň</i> odkladať kufor na skriňu; <i>p.</i>

	<i>koleje, potrubí klást' koľajnice, potrubie</i> 2. pokrývať, vykladať: <i>p. výkres farbami pokrývať výkres farbami; p. koláč švestkami klást' slivky na koláč</i> 3. ● pokladať, považovať: <i>p. niekoho za poctivce, za priateľa pokladať niekoho za statočného, za priateľa</i>
poklást', -kladíem, -kladú dok. <i>čo kam, kde</i> 1. ● poklást: <i>p. knihy do políc</i> 2. (o hmyzu a ptáciach) naklást (vajíčka)	poklást -kladu -kladou -kladl dok. 1. ● poklást', poukladať: <i>p. papíry na podlahu poklást' papiere na dlážku; p. knihy po stole porozkladať knihy po stole</i> 2. pokryť: <i>koláč poklademe ovocem na koláč pokladieme ovocie, vrch koláča pokryjeme ovocím</i>
poklepať i poklopať, -em, -ú přech. - úce-ajúc dok. 1. ● <i>koho, komu, čo, čím, po čom i na čo poklepat: poklepal ho po rameni, poklepal mu na rameno poklepal mu na rameno</i> 2. ●● <i>čo poklepat, naklepat: p. kosu; p. mäso;</i> nedok. poklepávat' i poklopávat', -am, -ajú 1. poklepávat	poklepat -u/-ám -ou/-ají dok. 1. ● poklepať, poklopať: <i>p. niekomu na rameno poklepať niekomu po pleci; p. si na čelo poklepať si po čele</i> 2. ●● zried. naklepať, poklepať, poklopať: <i>p. kosu naklepať kosu; p. maso poklopať, vyklopať mäso</i> 3. expr. omaľovať, oklebetiť: <i>p. všetky známe známe omaľovať všetky známe</i> 4. i poklepat si # expr. potrkotať (si), poklebetiť si; poklepávat -ám -ají nedok. 1. k 1 poklepávat'
poklop¹, -u m. 1. ● poklop poklop² 1. v. poklep	poklop -u m. 1. ● poklop, príklop, príchlop, príchlopka, vrchnák: <i>skleněný p. na sýr sklenený príklop, zvon na syr; sklepní p. pivničný poklop; vodohosp. poklop (pokloповé hradiace teleso);</i>

	poklopový príd. 1.poklopový, príchlopový; poklůpek -pku m. 1.zdrob. poklopček, vrchnáčik
pokoj, -a m. 1. ● klid (stav nehybnosti, nečinnosti, odpočinku) <i>teleso je v stave p-a; deň pracovného p-a; nedeľný p.</i>; (stav nevzrušenosti) <i>zachovať p.</i>; <i>duševný pokoj</i> 2. ● (stav bez ruchu a hluku) pokoj, klid: <i>rušiť p.</i>; <i>u nás vládne idylický p.</i> 3. ● (stav nerušenosti) pokoj ◇ <i>dat niekomu p.</i>, <i>nedať niekomu p-a</i>, p. dáť (nedat) niekomu p.; <i>dať niekomu svätý p.</i>; <i>daj p.!</i> <i>dej p.!</i>; <i>daj mi svätý p.!</i>; <i>daj s tým p.!</i>; <i>dať si s niekým (s niečím) p.</i>; <i>mať s niekým (s niečím) p.</i>; <i>nechať niečo na p-i</i>; <i>mať svätý p</i>, <i>mít svätý p.</i>, klid; <i>nemať p-a</i> <i>nemít p-e</i>, klidu; <i>mať s niekým (s niečím) svätý p.</i>; <i>niečo (niekto) nedá mu (jej) p-a</i>; <i>nedá mu (jej) to p-a</i>; hovor. <i>byť na p-i</i> (<i>spokojený</i>); <i>vydržať</i>, <i>vyčkať</i>, <i>odísť v p-i</i> <i>vydržet</i>, <i>vyčkať</i>, <i>odejít v p-i</i>; <i>odobrať sa na p</i>. <i>odebrať se na p.</i>; <i>nech odpočíva v p-i a...</i> 4. (stav bez války) <i>mír</i>: hovor. <i>v čase p-a</i> <i>v míru</i>	pokoj¹ -e m. 1. ● pokoj: <i>mít (nemít) p. od niekoho</i>, <i>něčeho mať</i> (<i>nemať</i>) pokoj od niekoho, od niečoho ◇ <i>nedalo mu to p.</i>, <i>p-</i>, <i>nedal si p.</i> <i>nedalo mu to pokoj</i>, <i>pokoja</i>; <i>dej p.!</i> <i>daj pokoj!</i> (<i>nedobiedzať</i>, <i>prestať</i>) pokoj² -e m. 1.izba: <i>byť o dvou p-ích a kuchyni</i> <i>byť s dvoma izbami a kuchyňou</i>; <i>hostinský p.</i> <i>host'ovská izba</i> 2. nábytok: <i>p. z dubového dreva</i> <i>izba</i>, <i>izbový nábytok z dubového dreva</i>; pokojový príd. 1. izbový, izbený; pokojík -u/-a, pokojíček -čku/-čka m. 1.zdrob. izbička, izbietka
pokojný príd. 1. (bez pohybu) <i>klidný</i>: <i>p-á hladina jazera</i> 2. ● <i>klidný</i>, <i>pokojný</i>: (<i>tichý</i>) <i>p. dom</i>; (<i>mímý</i>) <i>p. človek</i>, <i>p. život</i>; (<i>probíhajúci v klidu</i>) <i>p. vývoj</i> ◇ <i>kniž. p-ou cestou</i> <i>mírovou cestou</i>; pokojne	pokojný príd. 1. ● <i>pokojný</i> (v rozlič. význ.); pokojně prísł. pokojnosť -i ž. 1.pokojnosť

pokojný pokojne prísl. 1. klidně 2. ● pokojně, klidně	pokojný pokojně přísl. 1. ● pokojne;
pokopať, -em, -ú dok. 1. (kopáním upravit) zkopat: <i>p. zahradu</i> 2. ● slang. (špatně provést) pokopat, zkopat, zorat	pokopat -u/-ám -ou/-ají dok. 1. ● pokopať: zried. <i>p. záhony</i> pokopať hriadky 2. dokopať: <i>kůň dokopal kočího kôň dokopal kočiča; zed' domu je pokopaná</i> stena domu je okopaná
pokora, -y ž. 1. ● pokora 2. nář. (za zemřelého) smutek	pokora -y ž. 1. ● pokora: <i>zdravit s uctívou p-ou</i> pozdravovať s úctívou pokorou
pokos¹, -u m. 1. ● (pruh pokoseného obilí, trávy ap.) pokos pokos², -u m. 1. ●● tech. pokos	pokos¹ -u m. 1. ● radok, zákos 2. odb. kosba, kosenie pokos² -u m. 1. ●● šikmost', sklon; tech. pokos ◇ <i>na p.</i> (pís. aj napokon) krivo, nakrivo
pokovovať, -ujem, -ujú dok. i nedok. tech. 1. dok. pokovit 2. ● nedok. pokovovat	pokovit pokovovat -uji -ují nedok. 1. ● pokovovať
pokračovanie, -ia s. 1. ● pokračování: <i>p. románu; p. poistenia</i> 2. (způsob konání) jednání, postup: <i>kroutil hlavou nad p-ím svojho patrona</i>	pokračování -í s. 1. ● pokračovanie: <i>vycházet na p.</i> vychádzať na pokračovanie
pokračovať, -ujem, -ujú nedok. 1. ● pokračovat 2. postupovat, jednat: <i>p. opatrně, hospodárne; p. podľa zákona</i>	pokračovat -uji -ují nedok. 1. ● pokračovať: <i>p. ve studiích</i> pokračovať v štúdiách 2. napredovat', postupovat': <i>práce zdárně pokračuje</i> práca úspešne napreduje; <i>pokračující skleróza</i>

	postupujúca skleróza
pokraj¹, -a m. 1. ● pokraj: <i>na p-i lesa</i> ◇ <i>priviesť niekoho na p. záhuby, zúfalstva</i> priviesť niekoho na p. zkázy, záhuby, zoufalství; <i>stát, byť na p-i úpadku</i> pokraj² předl. s 2. p. 1. na kraji: <i>p. lesa</i>	pokraj -e m. 1. ● okraj, pokraj: <i>strom na p-i lesa</i> strom na okraji hory; <i>bydlet na p-i města</i> bývať na okraji mesta; kniž. <i>privádět na p. zoufalství</i> privádzať na pokraj zúfalstva
pokrčiť¹, -im, -ia dok. 1. zmačkat pomačkat, pomuchlat, zmuchlat: <i>p. šaty, papier</i> 2. pokrčiť: <i>p. nohu; p. čelo</i> ◇ <i>p. plecami, ramenami</i> p. rameny; p. nosom nad niečím p. nos nad niečím pokrčiť sa	pokrčiť -ím -í dok. 1. pokrčiť: <i>p. nohu v koleně</i> zohnúť, pokrčiť nohu v kolene; <i>p. čelo</i> zvrátiť, zmraštiť čelo; <i>p. ramený, trocha</i> zried. <i>ramena pokrčiť</i> plecami, pleciami ◇ <i>p. nos nad niekým, niečím</i> pokrčiť nosom, nos nad niekým, niečím; pokrčovať -uji -ují nedok. 1. krčiť
pokrčiť pokrčiť sa 1. pomačkat se, zmačkat se, pomuchlat se, zmuchlat se: <i>šaty sa pokrčili</i> 2. ● (schoulit se) pokrčiť se, skrčiť se	pokrčiť se -ím -í dok. 1. ● skrčiť sa, poskrčovať sa: <i>p. se strachem</i> skrčiť sa od strachu
pokrievka, -y, 2. mn. -vok ž. 1. hovor. poklice ◇ <i>robiť niečo pod p-ou</i> dělat něco pod pokličkou; pokrievočka	pokrývka -y ž. 1. pokrývka, prikrývka (obyč. látka na prikrývanie): <i>háčkovaná p. na stůl</i> háčkovaná prikrývka na stůl; pokrývkový příd. 1. pokrývkový; Pokrývečka
pokrievka pokrievočka, -y, 2. mn. -čiek ž. 1. zdrob. expr. poklička	pokrývka pokrývečka -y ž. zdrob. 1. pokrývočka, prikrývočka
pokrútiť , -im, -ia dok.	pokroutit -ím -í dok.

1. ● pokroutit: <i>čím</i> (zavrtět) <i>p. hlavou</i>; <i>čo</i> (zkřivit) <i>p. drôt</i> p. drát; (stočit) <i>p. fúzy</i> p. vousy 2. <i>čím</i> zatočit: p. prsteňom; <i>p. kľukou</i> z. klikou pokrútiť sa	1. ● trocha skrútiť, trocha pokrútiť: <i>p. drát</i> trocha pokriviť <i>drôt</i>; <i>p. hlavou</i> pokrútiť hlavou 2. expr. prekrútiť: <i>p. smysl slov</i> pokrútiť zmysel slov 3. hovor. vykrútiť, povykrúcať: <i>p. slepicím krky</i> povykrúcať sliepкам krky; pokrucovat -uji -ují nedok. 1. trocha zried. pokrúcať, vykrúcať, krútiť: <i>p. kníry</i> vykrúcať fúzy; <i>p. hlavou</i> krútiť hlavou
pokrútiť pokrútiť sa 1. ● (pokřivit se) pokroutit se 2. stočit se, zkroutit se: <i>p. sa ako had</i> 3. otočit se: <i>p. sa na opätku o. se na podpatku</i>	pokroutit se -ím -í dok. 1. ● pokrútiť sa, poskrúcať sa, pokriviť sa: <i>stromy se stářím</i> pokroutily stromy sa vekom pokrivil, poskrúcali; pokrucovat se -uji -ují nedok. 1. pokrúcať sa, krútiť sa, kriviť sa
pokryt¹, -kryjem, -kryjú dok. 1. ● pokrýt; nedok. pokrývat', -am, -ajú 1. pokrývat pokryť sa¹ nedok. pokrývat' sa 1. pokrývat se pokryt², -kryjem, -kryjú dok. 1. zříd. <i>čo</i> skrýt (postupně několik věcí n. osob), poschovávat pokryť sa²	pokrýt -kryji -kryjí dok. 1. ● prikryť, zakryť: <i>p. hrnek poličkou</i> prikryť hrnček pokrievkou; <i>p. stůl ubrusem</i> prikryť stôl obrusom 2. ● pokryť: <i>plíseň pokryj stěny</i> plesen pokryje steny; pokrývat -ám -ají nedok. 1. pokrývat'; prikryvat', zakrývat'
pokryt¹ pokryť sa¹ 1. ● pokrýt se;	pokrýt se -kryji -kryjí dok. 1. ● pokryť sa, zakryť sa; pokrývat se -ám -ají nedok. 1. pokrývat' sa

pokryť² pokryť sa² 1. skrýť se (postupně), poschovávat se	
pokúsiť sa, -im, -ia dok. 1. ● pokusiť se	pokusit se -ím -í dok. 1. ● pokúsiť sa: <i>p. se o prekonání rekordu</i> pokúsiť sa o prekonanie rekordu 2. hovor. (o koho) (čiasťočne) zmocniť sa, pochytiť (koho) (o chorobe): <i>pokusila se o něho</i> mŕtvice chytala sa ho mŕtvica
pokúšať pokúšať sa 1. ● o co i ~ pokoušet se	pokoušet se -ím -ejí nedok. 1. ● pokúšať sa: <i>p. se o útěk</i> pokúšať sa o útek 2. hovor. (o koho) zmocňovať sa (koho): <i>pokouší se o mě chřipka</i>, mdloba ide na mňa, chytá sa ma chrípka, mdloba; pren. expr. <i>to prý se ďábel o mě</i> <i>pokouší</i> to vraj diabol ma chce zviest'
pokuta, -y, 2. mn. -kút ž. 1. ● pokuta: platit pokutu 2. hovor. kříž, trápení: <i>je s ňou velká pokuta</i>; pokutička, -y, 2. mn. -čiek ž. 1. zdrob. expr. pokutička	pokuta -y ž. 1. ● pokuta; pokutový příd. 1. pokutový
pokutník, -a, 1. mn. -cí m. 1. ● zastar. trestanec, provinilec	pokoutník -a m. 1. ● zastar. pokútník: <i>kupovat od p-ů</i> kupovať od pokútnych obchodníkov, od pokútníkov 2. zool. <i>p. domácí</i> pavúk domáci (Tegenaria)
poľahnúť, -ne, -nú dok. 1. ● (o obilí, trávě ap.) polehnout; nedok. poľahovať, -uje, -ujú, -húvať, poliehať i -líhať, -a, -ajú	polehnout -nu -nou -hl dok. 1. kniž. uľahnúť, ľahnúť: <i>p. na lavici, na seno</i> uľahnúť na lavicu, na seno; pren. <i>smích</i> polehl smiech ustal

1. poléhat	2. ● poľahnúť, ľahnúť: <i>louky polehly pod kosami</i> lúky padli pod kosami; <i>stavení polehla popelem</i> budovy zhoreli do tla; <i>po deštích obilí polehne</i> po dažďoch obilie ľahne
polapitʹ, -ím, -ia dok. 1. ● koho, čo (zmocnit se) chytit, polapit: <i>p. zlodeja; p. myš</i> 2. čo, koho, čo za čo (chytit do rukou) uchopit, popadnout: <i>polapil kameň a hodil ho</i> 3. expr. čo (ukrást) píchnout, štípnout polapitʹ sa 1. (dát se do rvačky) popadnout se	polapit -ím -í dok. 1. ● polapitʹ, ulapitʹ: <i>p. zloděje lapitʹ</i> zlodeja; expr. <i>byl polapen hned při první výpovědi</i> prichytili ho, chytil sa hnedʹ pri prvej výpovedi
poľaviť, -ím, -ia dok. 1. ● polevit; nedok. polevovatʹ, -ujem, -ujú 1. polevovat polavitʹ sa 1. polevit se; nedok. polevovatʹsa 1. polevovat se	polevit -ím -í dok. 1. ● poľaviť, popustiť: <i>p. v práci</i> poľaviť v práci; <i>mrazy polevily</i> mrazy povolili 2. kniž. uľaviť: <i>polevil svému hněvu</i> dal priechod svojmu hnevu, povolil svojmu hnevu; polevovat -uji -ují nedok. 1. poľavovať
poliak, -a m. 1. hovor. severák (vítř od polské strany)	polák -a m. 1. zool. chochlačka (Aythya): <i>p. velký</i> chocholačka sivá
poliatʹ, -lejem, -lejú dok. 1. ● čo, koho; čo koho čím polít: <i>p. niekoho vodou; slzy ho poliali</i> ; přen. <i>rumenec mu polial tvár</i> ◇ hovor. <i>ostal, akoby ho polial</i> zůstal, jako by ho polil 2. (o rostlinách) zalít; nedok. polievatʹ polítʹ sa	polít -liji/-leji -lijí/-lejí -lil dok. 1. ● poliatʹ, obliatʹ: <i>dej pozor atʹ se nepoliješ</i> daj pozor, nepolej sa 2. ● zaliatʹ: <i>slzy ho polily</i> slzy ho zaliali; <i>horko mě polilo</i> horúčostʹ ma obliala ◇ <i>zůstala, jako by ji (horkou vodou) polil</i> zostala, akoby ju (horúcou vodou) obaril akoby ju (ľadovou, studenou,

1. polít se; nedok. polievať sa 1. polívať se	horúcou vodou) obliať
poliat' nedok. polievať', -am, -ajú 1. ● polévať, polívať 2. zalévať, zalívať	polévať, hovor. polívať -ám -ají nedok. 1. ● polievať, oblievať: <i>p. maso šťávou</i> polievať mäso šťavou; <i>p. prádlo vodou</i> polievať bielizeň vodou 2. zalievať, oblievať: <i>pot ho polieval</i> pot ho zalieval ◇ <i>krev ji polévala</i> krv ju zalievala, zalieval ju rumenec
polietat' (si), -am, -ajú dok. 1. zalétat si, zalítat si 2. ● polétat, polítat, oběhat: <i>p. všetkých</i> <i>známych</i> p. všechny známé	Ø ● polétat, polítat
polírovať', -ujem, -ujú nedok. i dok. 1. hovor. polírovať, pulírovať, leštit	polírovať¹, pulírovať nedok. 1.ob. polírovať': <i>p. nábytek</i> polírovať nábytok polírovať² nedok. 1. ob. palierovať
poliť', -ím, -ia nedok. 1. pŕlit	polít -liji/-leji -liji/-leji -lil dok. 1. poliať, obliať: <i>dej pozor at' se</i> <i>nepoliješ</i> daj pozor, nepolej sa 2. zaliať: <i>slzy ho polily</i> slzy ho zaliali; <i>horko mě polilo</i> horúčosť ma obliala ◇ <i>zůstala, jako by ji (horkou vodou)</i> <i>polil</i> zostala, akoby ju (horúcou vodou) obaril akoby ju (ľadovou, studenou, horúcou vodou) obliať
polka¹, star. i polka, -y, 2. mn. -liek ž. 1. ● polka (tanec) polka², -y, 2. mn. -liek ž.	polka -y ž. 1. ● polka (tanec)

1. hovor. půlka	
položit', -ím, -ia dok. 1. ● položit ◇ <i>p. dušu, život, hlavu za niekoho, za niečo; p. základ, základy niečoho ... něčeho, k něčemu; p. niekoho na lopatky; p. ruku na niečo obstarat něco; p. ruku na niekoho zajistit koho; p. všetko na jednu kartu vsadit všechno...; p. za niečím bodku udělat za něčím tečku; nemá čo do úst p. ... vložit; p. niekomu nůž na krk p. sa položit se i přen.</i>	položit -ím -í dok. 1. ● položit': <i>p. knížku na stůl položit' knihu na stół; p. jelena zložit' jeleňa; expr. p. kandidáta u zkoušky zložit' kandidáta pri skúške; p. ruce do klína zložit' ruky do lona; hovor. p. telefon zložit' telefón; p. něco proti něčemu postavit' niečo proti niečomu</i> 2. uviesť, umiestniť: <i>p. děj románu do minulosti, do továrního prostředí umiestniť dej románu do minulosti, do továrenského prostredia</i> 3. pokryť: <i>p. podlahu linoleem pokryť dlážku linoleom</i> 4. hovor. zložit': <i>p. funkci zložit' funkciu ◇ nemít kam hlavu p. nemať kde hlavu zložit'; nepoložit někomu ani stébla přes cestu, křížem neskrivit' niekomu ani vlas na hlave</i>
pomastit', -im, -ia, -sti!/-st'! dok. 1. ● pomastit ◇ hovor. expr. <i>p. si brucho... břicho (dobře se najíst); hovor. expr. p. si hrdlo zalít hrdlo; hovor. expr. p. niekomu križe, rebrá zmastit koho (zbít)</i> 2. hovor. expr. (podplatit) podmazat	pomastit -ím -í dok. 1. ● pomastit', omastit' 2. zamastit': <i>pomaštěný papír zamastený papier</i>
pomátaný příd. 1. expr. popletený	pomatený příd. 1. zmätený: <i>být p-n zprávou být zmätený správou; dávat p-é otázky dávat' zmätené otázky</i> 2. pomätený: <i>p. zuřivec pomätený zúrivec;</i> pomateně přísl. 1. zmäteno, pomäteno;

	pomatenost -i ž. 1. zmätenosť, pomätenosť
pomätený prísl. 1. ● (šílený) pomatený; pomätene prísl. 1. pomateně; pomatenosť , -ti s. 1. pomatenost	pomatený prísl. 1. zmätený: <i>být p-n zprávou</i> byť zmätený správou; <i>dávat p-é otázky</i> dávať zmätené otázky 2. ● pomätený: <i>p. zuřivec</i> pomätený zúrivec; pomateně prísl. 1. zmäteno, pomäteno; pomatenost -i ž. 1. zmätenosť, pomätenosť
pomeriť , -im, -ia dok. 1. ● <i>koho</i> udobriť, smíriť, usmíriť pomeriť sa 1. udobriť se, smíriť se, usmíriť se	poměřit -ím -í dok. 1. trocha zried. <i>pomerať</i> : <i>p. holí hloubku potoka</i> ; <i>pomerať</i> palicou hlúbku potoka 2. ● <i>porovnať</i> : <i>p. děti mezi sebou</i> porovnať deti medzi sebou
pomerne prísl. 1. ● poměrně 2. zastar. <i>p. k čomu</i> ve srovnání s čím	poměrný poměrně prísl. 1. ● pomerne
pometat' , -ce, -cú dok. 1. <i>koho, čo čím</i> chvíli házet kým, čím: <i>pometalo ma po zemi</i> házelo to chvíli mnou...; <i>p. hlavou</i>	pometat -á -ají dok. 1. potratit' (o samiciach zvierat) 2. bot. stratiť rozmnožovaciau schopnosť
pomiesit' , -im, -ia dok. 1. ● <i>čo</i> chvíli mísit: <i>p. cesto</i> pomiesit' sa hovor. 1. povrtôt se 2. expr. smísiť se, pomíchat se	pomísit -í -í dok. .trocha zried. 1. ● <i>zmiešať</i> , <i>pomiešať</i> : <i>p. mouku s cukrem</i> zmiešať múku s cukrom 2. <i>primiešať</i> : <i>p. do hlasu něco trpkosti</i> primiešať do hlasu trochu trpkosti
pominút' pominút' sa 1. opominout: <i>zima sa pominie</i> ; <i>krása, hnev sa pominie</i> 2. ● <i>zemřít</i> : <i>rodičia sa pominuli</i> ♦ <i>p. sa</i>	pominout se -hu -nou dok. 1. ● <i>pominút' sa</i> : <i>p. se (s) rozumem</i> <i>pominút' sa</i> na rozum, z rozumu, rozumom 2. zried. <i>zbesniť sa</i> (napr. o psovi)

<i>rozumom, na rozume, z rozumu i ~</i> pominout se s rozumem, rozumem i ~	
pomláciť, -im, -ia dok. 1. ● vymláciť: <i>p. obilie</i> 2. ●● expr. rozbít, rozmláciť (postupně), porozbíjet: <i>p. riad p. nádobí</i>	pomláciť -ím -í dok. ob. expr. 1. ● zmláciť, stláciť, vymláciť (niekoho) 2. ●● pomláciť, potláciť, potrepať (napr. riad) 3. pohlušiť, pobiť (nepriateľov)
pomlka, -y, 2. mn. -mlk ž. 1. ● pomlka	pomlka -y ž. 1. ● pomlka (odmlčanie sa v reči) 2. hud. pomlčka
pomocnica, -e, 2.mn. -níc i pomocníčka, -y, 2. mn. -čok ž. 1. ● pomocnice: <i>p. v domácnosti</i> 2. zastar. podpurný ústav	pomocník pomocnice -e ž. 1. ● pomocnica, pomocníčka;
pomordovať, -ujem,, -ujú dok. <i>koho, čo</i> 1. ● zastar. povraždiť, pomordovať 2. hovor. expr. potrápiť	Ø ● pomordovať
pomotaný příd. hovor. expr. 1. (o človeku) popletený 2. ● pomotaný: <i>p-á história</i>	Ø ● pomotaný
pomotat', -cem/-tám, -cú/-tajú dok. 1. ● pomotat: <i>p. bavlnu; expr. p. niekomu hlavu</i> 2. smotat <i>p. do kľbka</i> pomotat' sa expr. 1. pomotat se, zmást se 2. chvíli se někde motat	pomotat -ám -ají dok. 1. ● pomotat': <i>p. nitě pomotat', zamotat' nite; expr. p. někomu hlavu pomotat', popliet' niekomu hlavu</i>
pomrkávat', -am, -ají nedok. expr. 1. ● <i>na koho, na čo i ~ pomrkávat</i>	pomrkávat -ám -ají, pomrkovat -uji -ují nedok. 1. ● pozmurkávat', pomrkávat': <i>očka vesele pomrkávala očka vesele pomrkávali; pomrkávali na sebe šelmovsk pozmurkávali na seba</i>

	figliarsky 2.expr. pokukávať, poškuľovať 3.blikat', blikotať (o svetle)
pomysel, -<i>slu</i>, 6. j. -<i>sle</i>, 1. mn. -<i>sly</i> m. 1. ● kniž. pomysl	pomysl -<i>u</i> m. 1. ● kniž. výmysel, fikcia: <i>neskutečný svet p-u</i> neskutočný svet výmyslov, fikcií 2. pomyslenie, predstava: <i>nemít o něčem ani p.</i> nemať o niečom ani zdania, ani predstavu
ponechať nedok. ponechávať¹, -<i>am</i>, -<i>ajú</i> 1. ● ponechávať ponechávať², -<i>am</i>, -<i>ajú</i> dok. 1. <i>čo</i> nechat (více věcí): p. všade svoje veci	Ø ● ponechávať
ponížený příd. 1. ● ponížený; ponížene přisl. 1. poníženě	ponížený příd. 1. ● ponížený: <i>p-é chování</i> ponížené, pokorné správanie 2.porobený, ubitý: <i>p-í otroci</i> porobení otroci; poníženě přisl. 1.ponížene; poníženost -i ž. 1.poníženost'
ponocovať, -<i>ujem</i>, -<i>ujú</i> nedok. 1. ● ponocovať	ponocovat -<i>uji</i> -<i>ují</i> nedok. 1. ● bdieť v noci: <i>p. u nemocného</i> bdieť pri chorom; <i>p. nad prací, u práce</i> tráviť noc v práci 2.zabávať sa po nociach 3.star. hlásničiť' (konať prácu hlásnika)
ponosiť, -<i>im</i>, -<i>ia</i> dok. 1. ● <i>čo, koho</i> (chvíli nosit) ponosit	Ø ● ponosit

2. posnášet	
poobliekať, -am, -ajú dok. 1. ● <i>čo komu, koho, koho do čoho</i> obléci (postupně více šatů n. osob), poobliekat: <i>p. deti; p. dieta do šiat</i> 2. hovor. koho ošatit (více osob) poobliekať sa 1. <i>do čoho i ~</i> (o jedné n. více osobách) obléci se (postupně): <i>teplo sa poobliekam, poobliekali sa rovnako oblékli se stejně</i> 2. hovor. (obyč. o více osobách) ošatit se	Ø ● pooblékat
poopravovať, -ujem, -ujú i pooprávať, -am, -ajú dok. 1. ● poopravovať: <i>p. chyby</i>	poopraviť poopravovať¹ -uji -ují nedok. 1. trocha opravovať: <i>p. zámek u dveří</i> opravovať trocha zámku na dverách poopravovať² -uji -ují dok. 1. ● poopravovať (napr. všechny stroje)
pootvárat', -am, -ajú dok. 1. ● (postupně více věci otevřít) pootvírat, pootevírat, zotvírat: <i>p. všetky okná</i> pootvárat' sa 1. pootvírat se, pootevírat se, zotvírat se: <i>brány sa pootvárali</i>	pootvírat¹, pootevírat¹ -ám -ají dok. 1. ● pootvárat': <i>p. všechna okna</i> pootvárat' všechny okná pootvírat², pootevírat² -ám -ají nedok. 1. otvárat', odchyl'ovať: <i>p. pomalu dveře</i> otvárat' pomaly dveře; <i>p. ústav k úsměvu</i> skladať ústa k úsměvu
popást', -pasíem, -pasú dok. 1. (chvíli pást) popást ◇ <i>p. si oko, zrak na kom, na čom, po kom, po čom p. se na kom, na čem</i> 2. spást: <i>p. hodne trávy</i> popást' sa 1. popást se ◇ <i>p. sa očami, zrakom na kom, na čom, po kom, po čom p. se</i>	popást -pasu -pasou dok. 1. ● popást' (kravy); popásat -ám -ají nedok. 1. popásat' (trocha, chvíľami)

očima, zrakem na kom, na čem	
popät' i popnúť, -nem, -nú, min. -päľ/-<i>pol</i> dok. 1. ● (ovínout) popnout 2. nář. (ukrást) píchnout 3. nář. (utéci) upláchnout	popnout -ne -nou -pjäl/-pnul dok. 1. ● zried. popät', popnúť (popínavo obrásť): <i>břečťan po pjäl stěnu</i> brečtan popäl stenu, múr
popíchat', -ám, -ajú dok. 1. ● <i>koho, čo</i> popíchat: <i>p. vidličkou</i> 2. expr. <i>koho</i> (podráždit) popíchnout popíchat' sa 1. popíchat se: <i>p. sa ihlou ... jehlou</i>	popíchat -ám -ají dok. 1. ● popíchat', dopíchat': <i>p. si prsty o trní</i> dopíchat' si prsty na tñní; trocha zried. <i>p. špendlíky do mapy</i> napíchat', popíchat' špendlíky do mapy
popichávat', -am, -ajú i popichovat', -<i>ujem, -ujú</i> nedok. 1. popichovat: <i>p. koňa; p. ľud</i> 2. <i>koho</i> (o tělesných orgánech) chvílemi píchat: <i>popicháva ma v uchu</i>	popichovat -uji -ují nedok. 1. expr. poháňať, durit': <i>p. liknavce k práci</i> poháňať lenivca do práce 2. ● expr. podpichovat', podpichávat', huckať, podkušovať: <i>p. lid proti vrchnosti</i> huckať ľud proti vrchnosti; <i>škádlit a p. známé</i> doberať (si) a podpichovat' známých 3. píchať, bodať: <i>p. koně ostruhami</i> bodať koňa ostrohami
popíchnút', -nem, -nú dok. 1. ● popíchnout: (ponouknout) <i>p. koňa</i>; expr. <i>koho</i> (podráždit)	popíchnout -nu -nou -chl/-chnul -chla dok. expr. 1. podnietiť, vyprovokovať; poduriť: <i>p. váhavého k činu</i> podnietiť váhavého k činu; <i>popíchl přítele, aby promluvil</i> vyprovokoval priateľa, aby prehovoril 2. ● nahuckať, podpíliť, podpíchnuť, podkušiť 3. napáliť (nazlostiť); rozdráždiť
popis, -u m. 1. ● popis	popis -u m. 1. opis: <i>p. hledané osoby</i> opis hľadanej osoby; <i>p. rostliny, živočicha</i> opis rastliny, živočícha

	2. ● popis (vypísanie potrebných údajov, symbolov): tech. <i>p. plánu, rysu</i> popis plánu, rysu; <i>p. knihy</i> popis knihy
popisný príd. 1. ● popisný	popisný príd. 1. opisný: <i>p-á metoda</i> opisná metóda; lingv. <i>p-á mluvnice</i> opisná gramatika 2. ● popisný: admin. <i>p-é číslo</i> popisné číslo; popisně prísl. 1. opisne; popisnost -i ž. 1. opisnosť
popisovať, -ujem, -ujú nedok. 1. ● (líčiť) popisovať 2. (dělat soupis) sepisovat	popisovat -uji, -ují nedok. 1. opisovať: <i>p. předmět, událost</i> opisovať predmet, udalosť 2. ● popisovať: geom. <i>p. rys</i> popisovať rys (vpisovat' doň číselné údaje, značky a vysvetľujúce poznámky)
popít', -pijem, -píjú dok. 1. čo vypít: (všetchno) <i>všetko, čo bolo doma, popil</i>; (obyč. ve spojení s přísl. míry) mnoho popil 2. expr. <i>čo i ~ (napít se)</i> popít čeho, co i ~ popít' si 1. expr. <i>~ i čo</i> popít si čeho, co i ~	popít -piji -píjí dok. 1. upít si, trocha sa napít'
poplatník poplatnícv, -a s. 1. poplatníctví 2. ● hromad. poplatnictvo	Ø ● poplatnictvo
popliet', -pletiem, -pletú dok. 1. ● expr. <i>koho, čo (zmást)</i> poplést ◇ <i>p. niekomu hlavu, rozum</i> popliet' sa popliet' si expr.	poplést -pletu -pletou dok. 1. pomotať, zamotať (nite): 2. ● popliet': <i>šatnářka popletla pláště</i> šatnářka poplietla, pozamieňala kabáty: <i>p. žáka u zkoušky</i> popliet', pomýliť

1. <i>koho, čo; koho s kým, čo s čím splést si</i>	žiaka pri skúške
poplietť poplietť sa 1. ● poplést se 2. nář. s kým splést se	poplést se <i>-pletu -pletou</i> dok. 1. pomiešať sa, zmiešať sa: <i>součástky se mu popletly</i> súčiastky sa mu pomiešali; <i>všetchno se jí v hlavě popletlo</i> všetko sa jej v hlave pomotalo 2. ● poplietť sa, zmýliť sa: <i>strachem se celý popletl</i> od strachu sa celý poplietol, zmiatol; <i>p. se při recitaci poplietť sa</i> pri recitácii
popelár, -a m. 1. ● popelár	popelář <i>-e</i> m. 1. smetiar 2. ● star. výrobca popola (pre sklárne), popelár; popelářský príd. 1. smetiarsky 2. popelársky
popolište, -ť a, 2. mn. <i>-líšť</i> s. 1. (místo, kde se popelí kurovití ptáci) popeliště	popeliště <i>-ě</i> s. 1. pahreba, pohorenisko 2. popolnisko, smetisko (miesto na vysýpanie popola) 3. ● popolisko, pelešisko: <i>p. pro drůbež popolisko</i> pre hydinu
popolnica, -e , 2. mn. <i>-nic</i> ž. 1. ● popelnice (urna); popolnička, -y , 2. mn. <i>-čiek</i> ž. zdrob. 1. expr. popelníček (na odklepávání cigaret)	popelnice <i>-e</i> ž. 1. smetiak 2. ● popolnica (urna s popolom zomretých); popelnicový príd. 1. smetiakový 2. popolnicový: archeol. <i>p-á pole</i> popolnicové polia
poprava, -y , 2. mn. <i>-práv</i> ž. 1. ● poprava ◇ expr. <i>íst' niekam ako na p-u</i>	poprava <i>-y</i> ž. 1. ● poprava 2. hist. v stredoveku kráľovský úrad v

	Čechách na zaistenie bezpečnosti v istej menšej oblasti ◇ <i>šiel jako na p-u</i> šiel ako (vôl) na bitúnok, šiel ako na popravu
popraviť¹, -im, -ia dok. 1. <i>koho</i> popraviť; nedok. popravovať popraviť², -im, -ia dok. 1. <i>čo</i> poopraviť, napraviť 2. nář. komu ustlat; nedok. popravovať popraviť sa 1. napraviť se 2. hovor. přibrat (na váze); nedok. popravovovat' sa i poprávat' sa 1. napravovat se 2. přibírat (na váze)	popraviť -ím -í dok. 1. ● popraviť: <i>p. odsouzenice</i> popraviť odsúdenca; pren. expr. <i>p. literáta</i> pochovať literáta; <i>p. nereálny návrh</i> pochovať nereálny návrh
popraviť¹ nedok. popravovat', -ujem, -ujú 1. ● popravovat popraviť² nedok. popravovat', -ujem, -ujú i poprávat', -am, -ajú 1. napravovat 2. ustýlat	Ø ● popravovat
poprieť¹, -priem, -prú dok. 1. ● poprieť poprieť², -priem, -prú dok. nář. 1. (o tělu) oprudit se 2. (o látkách) zpuchřet	popřít -přu -přou dok. 1. ● poprieť; popírat -ám -ají nedok. 1. popierat'

popustiť, -ím, -ia, -sti!/ -st'! dok. 1. ● čo i ~ (trochu pustit) popustiť, povoliť, <i>p. šaty, opasok</i> ◇ <i>p. uzdu niekomu: niečomu; p. uzdu fantázii, jazyku</i> 2. ● z čoho, od čoho, čo komu i ~ (projevit povolnosť) popustiť komu, upustiť od čeho: <i>p. od svojich plánov; vydržať a nepopustiť</i> 3. (přestat držet) pustit: <i>nepopustiť prácu z rúk</i> 4. (neklást odpor) povoliť, popustiť: <i>dvere pod náporom popustili; láska popustila</i> 5. koho i ~ (pozbyť intenzity) povoliť ~, poleviť ~: <i>hnev ju popustil její hněv polevil, povolil; mrazy popustili; horúčka popustila</i> 6. čo komu, z čoho přenechat, popustiť: <i>majetok mu nepopustil;</i> nedok. popúšťať¹ popustiť sa 1. čoho, koho (přestat se držet) pustit se	popustit -ím -í dok. 1. ● popustiť (v rozlič. význ.): <i>p. (si) šaty popustiť (si) šaty; p. řemen popustiť si remeň; kniž. p. vášním povoliť, ustúpiť, poddať sa vášňam; trocha zastar. obvazek na ráně popustil obvaz na rane sa uvolnil; zastar. p. bratrovi stavení prepustiť bratovi dom</i>
popustiť nedok. popúšťať¹, -am, -ajú 1. ● popouštět, povolovat (šaty) 2. ● popouštět komu, upouštět od čeho 3. pouštět (z ruky) 4. ● povolovat, popouštět 5. (o nemoci ap.) povolovat, polevovat 6. přenechávat, postupovat (majetek synovi)	popouštět -ím -ějí nedok. 1. ● popúšťať
porada, -y, 2. mn. -rát ž. 1. ● porada	porada¹ -y ž. 1. ● porada: <i>soud se odebral k poradě</i> súd sa odobral na poradu; <i>zahájit p-u</i> začať, otvoriť poradu

	porada² -y m. 1. trocha zried. pejor. mudrlant, mudrc: <i>páni p-ové rádi poučujú</i> páni mudrlanti radi poučajú
poradie, -ia s. 1. ● poradí	pořadí -í s. 1. ● poradie 2. rad: <i>lůže v prvním p.</i> prvá lóža, lóža v prvom rade
poradit', -im, -ia dok. 1. ● <i>komu</i> (dát radu) poradit: <i>dobře mu poradil</i> 2. ● <i>komu</i> čo poradit, doporučit: <i>poradil mi dobrý liek</i> 3. <i>komu</i> koho doporučit poradit' sa 1. <i>s kým, s čím, o čom, koho i</i> ~ poradit se s kým, s čím, o kom, o čem: <i>poradil sa otca... s otcem</i> poradit' si 1. <i>s kým, s čím i</i> ~ poradit si: <i>vie si so všetkým p.</i> umí si ve všem, se vším p. ◇ <i>čo si poradiš? čo si člověk poradí? nič si neporadiš jakáž pomoc, nic plátno, co naplat, nic naplat</i>	poradit -ím -í dok. 1. ● poradit': <i>p. někomu s úkolem</i> poradit' niekomu pri úlohe
porazit', -im, -ia dok. 1. ● <i>koho</i>, čo (přemoci) porazit (např. v boji) ◇ <i>p. někoho, něco na hlavu</i> 2. hovor. obyč. neos. ranit mrtvicí: <i>porazilo ho na pravú stranu</i> mrtvice ho ranila..., hovor. <i>i</i> ranilo ho... ◇ <i>išlo ho porazit' od hnevu, od jedu</i> mohlo ho ranit vztekem, zlostí; (nedok.) porážat', -am, -ajú	porazit -ím -í dok. 1. zraziť, zvaliť: <i>spěchal a porazil dítě</i> ponáhl'al sa a zvalil dieťa; <i>vítr porazil panáky na poli</i> vietor pováľal, poprevfhal panáky na poli; <i>p. smrč</i> zoťat' smrek 2. zried. ob. expr. zmôcť, strhnúť; <i>chce p. co nejvíc práce</i> chce strhnúť čo najviac roboty

1. porážet	3. zabit' (dobytok na bitúnku) 4. ● porazit', premôcť (v zápase, v boji)
porážka , -y, 2. mn. -žok ž. 1. ● porážka 2. mrtvice: <i>srdcová, mozgová p.</i> srdeční, mozková m.; zahr. <i>p. stromu</i>	porážka -y ž. 1. ● usmrtenie, zabitie, zabíjanie (dobytku na bitúnku): <i>nucená p.</i> nútené usmrtenie (zvieratá) 2. jatka (na bitúnku) 3. ● porážka (v zápase, v boji); porážkový príd. 1. jatkový, jatočný
porcelánka , -y, 2. mn. -nok ž. 1. ● porcelánka, (továrna) 2. porculánka (dýmka)	Ø ● porcelánka
porcia , -ie, 2. mn. -íí ž. 1. ● porce 2. zastar. daně, poplatky	porce -e ž. 1. ● porcia: <i>p. masa</i> porcia mäsa; expr. <i>značná p. trpělivosti</i> riadny kus, veľká dávka trpezlivosti; porcička -y ž. zdrob. 1. expr. porcijka
porez , -u m. 1. ● dřev., kož. pořez	pořez ¹ -u m. 1. ● odb. porez, rezanie: dřevár. <i>trídění kulatiny před p-em</i> triedenie guľatiny pred porezom, pred rezaním pořízek -zka, zried. pořez ² -a m. 1. ob. expr. územok, klát (o silnom nízkom chlapovi, chlapcovi)
porezat' , -žem, -žú dok. 1. ● koho, čo pořezat': (poranit) p. si prst; (rozřezat) p. slaninu na kúsky 2. čo, koho (zbavit života) zařezat (postupně více jedinců): <i>p. husi</i> porezat' sa 1. čím (poranit se) říznout se, pořezat se	pořezat -žu/-zám -žou/-zají dok. 1. ● porezat': <i>p. dříví</i> napíliť dreva; pren. expr. <i>kritik ho zle pořezal</i> kritik ho ostro zrezal 2. zřezat': <i>tabák (na zahrádce)</i> pořezali tabak (v záhradke) zrezali (orezali)

porezat' porezat' sa 1. ● čím (poranit se) říznout se, pořezať se	pořezať se -žu/-zám -žou/-zají dok. 1. ● porezať sa 2. expr. seknúť sa (pomýliť sa): <i>p. se v letopočtu seknúť sa v rokoch</i>
poriadok, -dku m. 1. ● poriadok: (náležité uspořádání, pravidelný stav) ◇ <i>příst do p-u, na p. a) uvést, dát své věci do p-u; b) oženit se; dat' sa do p-u a) dát se do p-u (upravit se); b) dát své věci do p-u; urobiť s niekým, s niečím</i> (krátky, ľahký) <i>p. zatočiť kým, čím; to nie je po p-u</i> to není správné; <i>bez</i> (všetkého) <i>p-u</i> (tárat', pliesť) (plést, kecat) <i>páté přes deváté; nemôcť niečomu príst' na p.</i> nemoci se v něčem vyznat; <i>nie je s nim čosi (všetko) v p-u</i> není s ním něco (všechno) <i>v p-u; nemá v hlave všetko v p-u; zastar. volať niekoho k p-u; (pořadí) brať, dávať niečo po p-u; v abecednom p-u</i> ◇ <i>niečo je na dennom p-u</i> 2. řád: (souhru pravidel, předpisů) <i>domáci p.;</i> <i>domový p.</i> domovní řád; <i>cestovný p.</i> jízdní řád ◇ <i>hovor. to nie je s kostolným p-om</i> to není, jak se patří; (společenská soustava) <i>socialistický, kapitalistický p.</i> 3. zvyk, obyčej: <i>u nás je taký p.</i>	pořádek -dku m. 1. ● poriadok: <i>udělat si ve stole p.</i> urobiť si v stole poriadok; <i>v zemi vládne klid a p.</i> v krajině vládne pokoj a poriadok; <i>zjednat p.</i> urobiť poriadok; <i>zasedací p.</i> zasedací poriadok; lingv. <i>obvyklý p. slov</i> zvyčajný poriadok slov ◇ <i>udělat s někým p.</i> urobiť s niekým poriadok; expr. <i>nemá to v hlavě v p-u</i> je trocha na hlavu, nemá v hlave všetko v poriadku
porobit'¹, -im, -ia dok. 1. čo udělat, vykonat 2. komu učarovat (v lid. pověře) porobit' si 1. udělat si porobit'², -im, -ia dok.	porobit -ím -í dok. 1. porobiť, ujarmiť; porobovat -uji -ují nedok. 1. podrobovať

1. ● koho, čo porobiť, ujaříť	
porovnať , -ám, -ajú dok. 1. ● koho, čo s kým, s čím porovnať: <i>p. reprodukciu s originálom</i> 2. trochu zastar. koho smíriť, srovnat; nedok. porovnávať porovnať sa nedok. porovnávať sa	porovnat -ám -ají dok. 1. ● porovnať: <i>p. si hodinky s časovým signálom</i> porovnať si hodinky s časovým znamením 2. trochu zastar. a nár. usporiadať, narovnať: <i>porovnej to tu (v bytě) daj to tu (v byte) do poriadku; p. si brýle na nose</i> narovnať si okuliare na nose; porovnávat
porovnať nedok. porovnávať , -am, -ajú 1. ● porovnávat 2. smiřovat, srovnávat	porovnat porovnávat -ám -ají nedok. 1. ● porovnávat
porovnať porovnať sa 1. ● s kým i ~ porovnat se 2. smířit se, srovnat se; nedok. porovnávat sa 1. porovnávat se 2. smiřovat se, srovnávat se	porovnat se -ám -ají dok. trochu zastar. a nár. 1. ● pokonať sa: <i>pohněvali se a dodnes se neporovnali</i> pohnevali sa a dodnes sa nepokonali 2. zniest sa: <i>nedokážou se p. mezi sebou ani doma</i> nevedia sa zniest ani doma; porovnávat se -ám -ají nedok. 1. vyrovnávat sa, znášat sa: <i>p. se s věcmi takovými, jaké jsou</i> zmierovať sa s vecami takými, aké sú
porovnať nedok. porovnávat sa 1. ● porovnávat se 2. smiřovat se, srovnávat se	porovnat se porovnávat se -ám -ají nedok. 1. ● vyrovnávat sa, znášat sa: <i>p. se s věcmi takovými, jaké jsou</i> zmierovať sa s vecami takými, aké sú
porta ¹ , -y, 2. mn. <i>port</i> ž. 1. krejč. slang. porta, lemovka, prýmek	Ø ● porta

porta², -y, 2. mn. <i>port</i> ž. zastar. 1. ● (brána) porta; (turecká vláda) Vysoká Porta 2. dům a pozemek; hist. daňová základna	
porúčať, -am, -ajú nedok. 1. <i>koho, čo komu, do čoho, na koho</i> odevzdávať někomu do ochrany, něčí péči ◇ <i>p. niekoho, niečo do vôle božej</i> poroučet někoho, něco do vůle boží 2. kniž. zastar. komu čo odkazovat (jako dědictví) porúčať sa	poroučet -ím -ejí nedok. 1. rozkazovat: <i>nemá mu nikdo co p. nemá mu nikto čo rozkazovať</i>; trocha zastar. <i>co poroučíte?</i> čo si želáte?, čo rozkážete?
porúčať porúčať sa <i>do čoho</i> 1. odevzdávať se ◇ <i>p. sa do vôle božej</i> 2. ● ~ i komu (loučit se) poroučet se; poněk. zastar. <i>porúčam sa!</i> poroučím se (pozdrav při odchodu)	poroučet se -ím -ejí nedok. 1. ● porúčať sa: <i>p. se domáci pani</i> porúčať sa domácí panej; hovor.: <i>sklenice se poroučely</i> poháre leteli (na zem), poháre dávali zbohom; <i>plot se už poroučí</i> plot už zařakúva, plot už dosluhuje; <i>dívka se poroučela na zem, k zemi</i> dievča letelo na kopu (při omdletí)
poručenský poručanstvo, -a s. 1. ● práv. polit. poručenství, poručnictví 2. zastar. závěť	Ø ● poroučenství, poručnictví
porušenie, -ia s. 1. ● porušení 2. zastar. rozklad: cirk. <i>p. tela</i>	porušení -í s. 1. ● porušenie (napr. rovnováhy, tajemstva)
porýpať -em, -u dok. 1. ● <i>co v čom i</i> ~ porýpat porýpať sa 1. <i>v čom</i> porýpat se poryť, -ryjem, -ryjú dok.	porýpat -ám/-u -ají/-ou dok. 1. ● porýpať: <i>p. stůl nožem</i> porýpat stůl nožom 2. (koho) trocha zried. expr. zarypnout (do koho): <i>úmyslně ho porýpal</i> úmyselne do

1. rozrýt	neho zarypol, rypol, pichol
posadať (si), kraj. i posedať (si), -á, -<i>ajú</i> dok. 1. ● (o niekoľika osobách) posedať si	posedat¹ -á -<i>ají</i> dok. 1. ● posadať (si) posedávat, trocha zastar. zried. posedat² –<i>ám -ají</i> nedok. 1. posedávat', posedúvat' 2. trocha zried. poposedávat' (mrviť sa pri sedení) 3. iba posedat³ # chytať, zmocňovať sa: <i>posedá ho d'as</i> chytá ho d'as, čerti doň idú; expr.: <i>co té to zas posedá</i> čo sa ťa to zas chytá; <i>touha ho posedá</i> túžba sa ho zmocňuje, schytáva
posadiť, -im, -ia dok. 1. ● posadiť: <i>p. niekoho za vrch stola... v čelo, do čela</i> ◇ hovor. <i>p. niekoho do väzenia, do chládku, za mreže... za mříže</i>; <i>p. niekoho na koňa; čo na čo</i> (nasadiť) <i>p. si klobúk na hlavu</i>; zastar. <i>koho kam, na čo</i> (dosadiť do úradu ap.) 2. čo (uložiť do pece) vsadiť: <i>p. chlieb do pece</i> posadiť sa 1. posadiť se	posadiť -ím -í dok. 1. ● posadiť (si) dieťa do lona: <i>p. si brýle (na nos) nasadiť si</i>, založiť si okuliare; expr. <i>p. niekoho do kanceláre</i> zamestnať niekoho v kancelárii ◇ <i>p. niekomu červeného kohouta na strechu</i> pustiť niekomu červeného kohúta na strechu; expr. <i>p. niekoho do teplého hnízda</i> dať niekomu teplé miestečko
posadnúť, -nem, -nú dok. 1. ● posednout: (podle lid. pověry) <i>zlý duch ho posadol</i>; expr. (zmocniť se) <i>hnev ho posadol</i> 2. poposedout: <i>posadol od neho d'alej</i>	posednout -nu -nou -dl dok. 1. ● posadnúť: <i>zlí duchové ho prý posedli</i> zlí duchovia ho vraj posadli; expr. <i>posedla ho pýcha, lakota</i> posadla ho pýcha, lakomosť
posed, -u m. 1. bot., mysl. posed	posed¹ -u m. 1. zried. držanie tela (pri sedení) 2. ● poľov. posed

	posed² -u m. 1. ● bot. posed (Bryonia)
posedávat' i posedúvať', -am, -ajú, zříd. i posedat', -ám, -ajú nedok. 1. ● posedávat (chvílemi)	posedávat, trocha zastar. zried. posedat² – <i>ám -ají</i> nedok. 1. ● posedávat', posedúvať' 2. trocha zried. poposedávat' (mrviť sa pri sedení) 3. iba posedat³ # chytat', zmocňovať sa: <i>posedá ho d'as</i> chytá ho d'as, čerti doň idú; expr.: <i>co té to zas posedá</i> čo sa t'a to zas chytá; <i>touha ho posedá</i> túžba sa ho zmocňuje, schytáva
posilniť', -im, -ia dok. 1. ● <i>koho</i>, řídč. <i>čo</i> (dodat někomu tělesnou sílu) posilnit, posílit: spánok ho posilnil 2. <i>koho</i>, čo posílit (duševně, morálně n. početně); nedok. posilňovat' posilniť sa 1. posilnit se (tělesně n. duševně); nedok. posilňovat' sa 1. posilňovat se	posilnit -ím -í dok. 1. ● posilniť: <i>p. tělo vydatným jídlem</i> posilniť telo výdatným jedlom; posilňovat -uji -ují nedok. 1. posilňovať
posilniť nedok. posilňovat', -ujem, -ujú 1. ● posilňovat, posilovat 2. posilovat	posilnit posilňovat -uji -ují nedok. 1. ● posilňovať
poskákát' (nář. i poskácat'), -čem, -ču (nář. i -kam, -kajú) dok. 1. ● (o několika osobách) poskákát: <i>poskákali do vody</i> 2. vyskočit (postupně jeden po druhém): <i>poskákali na rovné nohy</i> 3. <i>po čom, po kom</i> podupat co: <i>p. po tráve</i>	poskákát -ču/-či -čou/-čí dok. 1. ● poskákát': <i>děti poskákaly z vozu</i> deti poskákali z voza

4. chvíli skákat, poskakat si	
poskladať, -ám, -ajú dok. 1. čo, koho složiť, sundat: (postupně více věcí n. osob dolů): <i>p. drevo z voza</i> 2. složiť: čo (dohromady) <i>niečo je poskladané z mnohých kuskov</i>; <i>p. obrus</i>; čo (postupně vykonat) <i>p. skúšky</i> 3. ● čo (dát do záhybů) poskládat poskladať sa 1. <i>na koho, na čo</i> (jeden po druhém přispět na něco) složiť se, poskládat se 2. odložiť, odložiť si (postupně svrchní oděv): <i>poskladajte sa odložte, odložte si</i>	poskládat -ám -ají dok. 1. ● poskladať: <i>p. prádlo do skříně, věci do kufru uložit</i> bielizeň do skrine, veci do kufru
poskok¹, -u m. 1. ● poskok: těl. <i>p-y na mieste...</i> místě 2. rychlý skákavý běh, poskok poskok², -a, 1. mn. -ovia m. peror. 1. ● (prisluhovač) poskok	poskok¹ -a m. 1. ● hovor. pejor. sluha; vybehávač, pinčlík 2. zool. chvostoskok zelenkavý poskok² -u m. 1. ● poskok: <i>dělat p-y na místě</i> robiť poskoky na mieste
poslúchať, -am, -ajú nedok. 1. ● <i>koho, čo</i> (plnit něčí rozkazy) poslouchat ◇ <i>p. hlas svojho srdca</i>; nás. poslúchavať, -am, -ajú 1. poslouchávat	poslouchat -ám -ají nedok. 1. počúvať: <i>p. zpěváka</i> počúvať speváka; trocha zastar. hovor. <i>poslouchal ještě Gebauera</i> chodil ešte na Gebauera; <i>poslouchej, co to má znamenat?</i> počúvaj, počuj, čo to má značiť? 2. ● poslúchať, počúvať: <i>p. rozkazy, rozkazů</i> poslúchať rozkazy ◇ <i>p. někoho jako evangelium</i> poslúchať niekoho ako sväté Písmo, ako pána boha; <i>p. jen jedním uchem, na půl ucha</i> počúvať iba jedným uchom, počúvať len tak na pol ucha

poslúchnuť, -nem, -nu dok. 1. ● <i>koho, čo i ~</i> (splniť niečí rozkaz) poslechnout	poslechnout -nu -nou -chl dok. 1.vypočuť si: <i>poslechni, jak ptáci zpívají</i> počúvaj, ako vtáci spievajú; <i>p. si prednášku</i> vypočuť si prednášku; hovor. <i>poslechni, neměl bys už jít?</i> počuj, nemal by si už ísť? 2. ● poslúchnuť, počúvnuť ◇ <i>p. na slovo</i> poslúchnuť na slovo
posmech, u m. 1. ● posměch ◇ <i>robiť, stvárať si z niekoho, z niečoho p.</i> tropiť si...; <i>obrátiť, priviesť, doviest' niekoho, niečo na p.</i> uviesť niekoho, niečo v p.; <i>byť, vyjsť na p. sveta</i> (na ľudský, svetský p.) byť na p.; <i>spraviť sa na p.</i> zesmešniť sa; <i>na p. k posměchu</i>	posměch -u m. 1.● posmech: <i>tropit si z někoho p.</i> robiť si z niekoho posmech; <i>uvést někoho v p.</i> obrátiť niekoho na posmech 2. výsmech ◇<i>máš-li škodu, o p. se nestarej</i> kto má škodu, má i posmech, o posmech nech sa nestará
posmievač, -a m. 1. ● expr. posměvač 2. nář. zool. sedmihlášek; posmievačský příd. 1. posměvačný; posmievačstvo, -a s. 1. posměch; posmoeváčik, -a/-čka, 1. mn. -ovia m. 1 zdrob. expr. posměváček	Ø ● posměvač
posmievať sa <i>komu, čomu i ~ i</i> posmievať <i>koho, čo</i> nedok. 1. ● posmívát se, vysmívát se <i>komu, čemu</i>	posmívát se -ám -ají nedok. 1.● posmievať sa; posmievať: <i>pro svou myšlenku byl posmíván</i> pre jeho myšlienku sa mu posmievali, posmievali sa jeho myšlienke 2.trocha zreid. (po kom) porúhať sa: <i>p. se po zpěváku</i> porúhať sa spevákoví (posmešne ho napodobniť)
posmrkať, -ám, -ajú dok.	posmrkat -ám -ají dok.

1. (několikrát smrknout) zasmrkat	1. zasoplit': <i>p. kapesník zasoplit'</i> vreckovku
posolstvo , -a s. 1. ● poselství 2. ●● hromad. (deputace) poselstvo	poselství -í s. 1. ● posolstvo Ø ●● poselstvo
pospolitost' , -i ž. 1. ● pospolitost, sounáležitost 2. ● pospolitost, společenství 3. prostý lid	Ø ● pospolitost
pospolný příd. 1, ● hist. (všem společný) pospolný, pospolitý: <i>prvobytná p-á spoločnosť</i> 2. zastar. veřejný	Ø ● pospolný
pospolu přísl. 1. pospolu 2. nář. rychle	Ø ● pospolu
postát' , -stojím, -stojá, -stoj! dok. 1. ● (zůstat chvíli stát) postát 2. (o potravinách) rozležet se: <i>nechat jedlo</i> <i>p. nechat jídlo r.</i> 3. (o tekutině) odstát: <i>p. si postát si</i>	postát -stojím -stojí dok. 1. ● postát': <i>p. u obrazu postát' pri</i> <i>obrazu; p. v kmotrovství ísť za kmotra,</i> <i>za krstného otca</i>
postaviť , -ím, -ia dok. 1. ● postavit: <i>čo, koho kam</i> (umístit) ◇ <i>p. niekoho pred súd; p. niekoho tvárou v tvár... tváří v tvář; p. niekoho pred hotovú vec; p. niekoho do zlého svetla; p. niekomu niečo, niekoho pred oči, na oči; p. niekoho k stene, k múru... ke zdi; p. niekoho na nohy; p. si hlavu; kde ho ráno postaví, tam ho večer nájde; p. niekoho mimo zákona... mimo zákon; koho, čo (ukázat) p. niekoho za vzor; čo na čo, na čom (opřít se o něco) p. teóriu</i>	postaviť -ím -í dok. 1. ● postaviť (v rozlič. význ.): <i>p. židle do řady postaviť stoličky do radu; p. někoho v čelo postaviť niekoho na čelo, do čela; p. někoho mimo zákon postaviť niekoho mimo zákona; byť postaven dobre, v bídě byť dobre situovaný, dobre sa mať, nachádzať sa v biede; je postaveno na snídani raňajky sa už varia; slang. dovede p. dobrou práci vie zmontovať, dať dokopy dobrú robotu</i> ◇ ob. expr. <i>p. boudu na někoho nastaviť</i>

<i>na pevných základoch; čo (vybudovať)</i> <i>p. dom; čo, čo na čo (dať variť) p. vodu</i> <i>na čaj ♦ nemá čo do hrnca p.; čo kniž.</i> <i>(vytvoriť) p. súbor</i> <i>2. čo, zriď. i koho do čoho, na čo vsadiť ♦</i> <i>p. všetko na jednu kartu vsadiť</i> <i>všetchno...</i> <i>3. čo vytyčiť: p. si niečo za cieľ, za úlohu</i>	na niekoho (niekomu) klepec, pascu; <i>kam ho ráno postaví, tam ho večer</i> <i>najde kde ho ráno postavíš, tam ho</i> <i>večer nájdeš; kde ho postavíš, tam stojí;</i> <i>kde ľapne, tam hapne;</i> postavovať -uji -ují nedok. 1.postavovať